

WOORDENBOEK VAN DE LIMBURGSE DIALECTEN

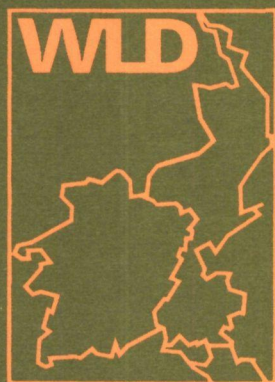
Opgezet door prof. dr. A. Weijnen, voortgezet door prof. dr. J. Goossens
en prof. dr. A. Hagen

I. AGRARISCHE TERMINOLOGIE

Aflevering 12: kleinvee (varken, schaap en geit),
pluimvee (kippen, eenden, ganzen, kalkoenen en pauwen)

DR. H. CROMPVOETS – DR. J. GOOSSENS

m.m.v. drs. J. van Schijndel

VAN GORCUM – ASSEN

ISBN 90-232-3356-5

WOORDENBOEK VAN DE LIMBURGSE DIALECTEN

WOORDENBOEK VAN DE LIMBURGSE DIALECTEN

Opgezet door prof. dr. A. Weijnen, voortgezet door prof. dr. J. Goossens
en prof. dr. A. Hagen

I. AGRARISCHE TERMINOLOGIE

Aflevering 12: kleinvee (varken, schaap en geit),
pluimvee (kippen, eenden, ganzen, kalkoenen en pauwen)

DR. H. CROMPVOETS – DR. J. GOOSSENS

m.m.v. drs. J. van Schijndel

1998
VAN GORCUM – ASSEN

© 1998 Van Gorcum & Comp. B.V., Postbus 43, 9400 AA Assen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912^j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISBN 90 232 3356 5

Dit werk is totstandgekomen met steun van de provincie Limburg, de Katholieke Universiteit Nijmegen en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) te 's-Gravenhage.

Lay-out en druk: Van Gorcum, Assen

TEN GELEIDE

ALGEMEEN

In de twaalfde aflevering van *Deel I Agrarische Terminologie* vindt men dialectwoordenschat over de onderwerpen Kleinvee en Pluimvee in het bijzonder over *varken, schaap, geit, kippen, eenden, ganzen, kalkoenen* en *pauw*. De terminologie rond *varken, schaap, geit* en *kippen* beslaat het grootste deel van deze aflevering. Over deze dieren is in 1963 vanuit de Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde (NCDN) een vrij uitvoerige vragenlijst verstuurd. 165 Personen stuurden de lijst ingevuld terug naar Nijmegen vanuit een groot aantal plaatsen in de beide provincies Limburg. Door dit feit kan men zeggen dat vele dialectwoorden in WLD I.12 ontleend zijn aan een periode in de landbouwgeschiedenis, de beginjaren zestig, waarin varkens- en kippenhouderij nog kleinschalig geschieden. Vanaf het midden van de jaren zestig groeit de teelt van varkens en kippen intensief en ontstaan er, bijvoorbeeld in de Peel, boerendrijven met duizend en meer varkens en met duizenden kippen. Het is het ontstaan van wat men ook wel noemt de bio-industrie. De bio-industrie rond het varken en de kippen is niet meer onderwerp van een dialectvragenlijst geweest. Hierdoor kan men rustig stellen dat de dialectwoordenschat in deze aflevering vooral dateert uit de „periode van het scharrelvarken en de scharrelkip”. Het is de periode waaraan menigeen nu nostalgisch terugdenkt. Maar menige boer zal diezelfde periode associëren met armoede en veel handwerk. Toch zal ook de hedendaagse, bio-industriële landbouwer enige weemoed niet kunnen onderdrukken, wanneer hij, bladerend in deze aflevering, begrippen tegenkomt als „wroeten”, „door de modder rollen” (gezegd van het varken) en „scharrelen”, „een zandbad nemen in de zonneschijn” (gezegd van kippen). Opvallend zijn de vele roep- en lokwoorden voor de verschillende dieren: een teken van een persoonlijke benadering van de mens naar het dier toe. Voor de bio-industrieel zijn de roepwoorden nummers geworden. Mocht de „periode van het scharrelvarken en de scharrelkip” materieel gezien minder rijk zijn dan de huidige „bio-industriële periode”, de woordenboekartikelen uit WLD I.12 daarentegen illustreren dat de vroegere periode in elk geval een schat aan dialectwoorden heeft voortgebracht.

BRONNEN BETREFFENDE DE TERMINOLOGIE VAN HET KLEINVEE EN PLUIMVEE

Aan het begin van een woordenboekartikel of lemma worden tussen ronde haken de voor dat lemma van belang zijnde bronnen opgegeven. Voor de terminologie met betrekking tot het varken, schaap, geit en kippen was de belangrijkste bron *Dialectvragenlijst no. 19* van de NCDN. 165 Personen vulden deze lijst in. In 1976 werd met betrekking tot het varken een aanvullende lijst, *Dialectvragenlijst no. 76*, gemaakt en verzonden. 34 Personen vulden deze lijst in. Ook in 1976 werd een aan-

vullende lijst, *Dialectvragenlijst no. 77*, met betrekking tot het schaap en de geit gemaakt en verzonden. 17 Personen vulden deze lijst in.

Voor deze aflevering zijn van groot belang de gegevens afkomstig uit de enquête die J. Goossens in de jaren vijftig in Belgisch Limburg heeft gehouden. Deze enquête betrof landbouwterminologie.

Omdat het hoeden van schapen een paragraaf is van het onderwerp *schaap*, werd met het oog hierop, ook in 1976, *Dialectvragenlijst no. 78* over de schaapherder en het hoeden van schapen gemaakt en verzonden. Ondanks het feit dat in 1976 de inleider van deze vragenlijst moest constateren dat het beroep van schaapherder toen nagenoeg verdwenen was in de Limburgse samenleving en ondanks het feit dat het schapen hoeden in een beperkt aantal plaatsen in de beide provincies Limburg plaatsvond, was er toch nog een respons van 17 personen. In *Dialectvragenlijst no. 70* werd een zeer beperkt aantal vragen gesteld met betrekking tot het varken, schaap, geit, kippen en eenden. 46 Personen vulden deze lijst in. De redactie is ervan overtuigd dat zij zonder de hulp van informanten „uit het veld” geen aflevering van het WLD zou kunnen samenstellen. Heel veel dank gaat uit naar de personen die nauwgezet de „Nijmeegse” vragenlijsten voor deze aflevering invulden.

Naast de gegevens die verzameld werden uit de „Nijmeegse” vragenlijsten zijn er nogal wat gekomen uit „Amsterdamse” en „Leuvense” vragenlijsten.

Bij de bronnenopgave vindt men die respectievelijk aangeduid met *A plus een cijfer* en *L plus een cijfer*. Voor een overzicht van nog andere enquêtes die gebruikt werden en van de in het lemma als monografisch materiaal verantwoorde bronnen zie men de INLEIDING op het WLD. Omdat er de laatste tijd een hausse is geweest in het schrijven van lokale dialectwoordenboeken, was het voor de redactie noodzakelijk deze woordenboeken te raadplegen op woorden met betrekking tot *Kleinvee* en *Pluimvee*. Nieuwe geraadpleegde literatuur met het oog op WLD I.12 is:

- Achten, P., *Hôessëlsë Diksjênêr*, Hoeselt 1995.
 Amkreutz, L., G. Bemelmans [e.a.], *Kirchröadsjer Dieksiejoneer*, Kerkrade 1987.
 Bakker, F. en A. Hendriks, *'t Bliëriks van vruujer*, Nijmegen 1995.
 Berg, J. van den [e.a.], *Weertlands Woordenboek*, Weert 1983.
 Bernaerts, J., *Hamonts-Achels dialectwoordenboek. Etymologische verkenningen in het dialect van Hamont en Achel*. Hamont 1991.
 Berns, J.B., *Namen voor ziekten van het vee: het dialectografisch onderzoek in het gebied van het Woordenboek van de Brabantse en dat van de Limburgse dialecten*, Amsterdam 1983.
 Clout, Chr., *Woordenlijst betreffende het Heels*, zonder verdere gegevens.
 Crompvoets, H., m.m.v. J. van Schijndel, *Mééls Woordeboek*, Medelo nr. 6, Meijel 1991.
 Crompvoets, H., A. Weijnen [e.a.], *Woordenboek van de Brabantse Dialecten Afl. I.6 (kleinvee, pluimvee)*, Assen 1980.
 Dinter, W. van, H. Giesbers, [e.a.], *Dialectwoordenboek van de gemeente Gennep*, Gennep 1993.
 Geraerts, A., J. Olaerts [e.a.], *Gènker Woerdeleest*, uitg. Gemeentebestuur Genk, Genk z.j..
 Geurts, R., *Seppig wiej ein smawtpaer*, Echt 1988.
 Gilen, T., F. Vanmarsenille, [e.a.], *Sintrûinse Diksjónêr*, Sint-Truiden 1995.
 Goossens, J., Echt Genkers. Het Windei. In: *Heidebloemke* 21 (1961-1962), blz. 119-122.

- Goossens, J., Een Limburgse eierschaal: geen lege dop. In: *Album Dr. M. Bussels*, Hasselt 1967, blz. 257-262.
- Houx, J., A. Jacobs [e.a.], *Tegels Dialek. Uiteenzetting over de klankleer, spraakkunst en woordenschat van het dialect van Tegelen*, Maastricht 1968.
- Jaspars, G., *Groéselder Diksjenèr*, Gronsveld 1979.
- Horen, L. van, *Heljese weurd, oehdrukkinge en gebroehke*, Helden 1986.
- Kooijman, G.F., *Thematisch Woordenboek van het Tungelroys*, Amsterdam 1985.
- Litjens, G. en A. van Soest, *En haffel Arces/ Lôms*, Arcen z.j..
- Notermans, J., *Hiersj - Mestreechs - ABN Woordenboek*, Maastricht 1990.
- Schols, W., G. Linssen, *Venrays woordenboek*, Venray 1991.
- Schoofs, R., *Woordenboek van het dialect van Bree en omgeving*, Bree 1988.
- Staelens, X., *Dieksjenèèr van 't (H) Essels*, Hasselt 1989³.
- Steijvers, L., *Weem kintj ze nog? Ein verzameling rojer weurd*, Stramproy 1989.
- Stevens, A., *Túngërsë Diksjenêèr*, Tongeren 1986.
- Vandermeeren, L., *Het Bjêvels*, Beverlo 1995.
- Venken, M., N. Coenen [e.a.], *'n Manjel Stokkemer wèurd*, As 1990.
- Verheijen, J. [e.a.], *è maes inne taes, Plat Hôrster*, Horst 1989.
- Voort, Th. van de, *Het dialect van de gemeente Meerlo-Wanssum*, Amsterdam 1973.
- Wijnen, F., Van „Aanvange” wies „Luie zweit”, 'n stökske „Brits plat”. In: *Maasbree, Afdeling eener Gemeente*, Maasbree 1985, pag. 90-100.

SPELLING

Door de nieuwe spellingvoorschriften van 1996-1997 voor de Nederlandse schrijfwijze van woorden wijken een aantal woordtypen qua spelling af van die in bijvoorbeeld aflevering I.6 (Kleinvee, Pluimvee) van het Woordenboek van de Brabantse Dialecten. Zo wordt **schapescheerder** (WBD I.6) **schapenscheerder** (WLD I.12) en **schape-scheer** (WBD I.6) wordt **schapenscheer** (WLD I.12).

VERANTWOORDING ILLUSTRATIEMATERIAAL

Alle foto's zijn afkomstig uit het archief van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) te Roermond.

De kaarten zijn gemaakt met behulp van het computerprogramma MapInfo. Technische hulp werd daarbij ook geboden door lic. R. Belemans en lic. M. Ooms van de Katholieke Universiteit te Leuven.

ALFABETISCH REGISTER

Bij de totstandkoming van de definitieve versie van aflevering WLD I.12 heeft drs. J. van Schijndel een belangrijk aandeel gehad. Hij droeg zorg voor de invoer van de uitgewerkte lemmata en trad zo nodig corrigerend op in de tekst. Daarnaast stelde hij het alfabetisch register samen.

FINANCIËLE STEUN EN BEGELEIDING

Aflevering WLD I.12 kon totstandkomen doordat de provincie Nederlands Limburg de arbeidsplaats van dr. H. Crompvoets bekostigde. Een subsidie voor de drukkosten verstrekte de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

De werkzaamheden stonden onder toezicht van de Begeleidingscommissie WLD, die wordt gevormd door mr. J.G. Smeets, voorzitter, en de leden dr. J. Cajot, prof.dr. J. Jansen, prof.dr. J. Goossens, prof.dr. A. Hagen, dhr. F. Walraven en prof.dr. A. Weijnen. De wetenschappelijke projectleiding was in handen van prof.dr. J. Goossens en prof.dr. A. Hagen. Het werk werd uitgevoerd aan de Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde van de Katholieke Universiteit Nijmegen.

dr. H. Crompvoets

AGRARISCHE TERMINOLOGIE

Kleinvee (varken, schaap en geit) en
pluimvee (kippen, eenden, ganzen, kalkoenen en pauwen)

INHOUDSOPGAVE

A.	KLEINVEE	1	1.4.	<i>Eigenschappen</i>	17
1.	<i>HET VARKEN</i>	1	1.4.1	achterblijver	17
1.1.	<i>Soort en herkomst</i>	1	1.4.2	goed groeiend varken	18
1.1.1	varken	1	1.4.3	doorjager	18
1.1.2	varken (bijzondere namen)	2	1.4.4	afgetrokken zeug	18
1.1.3	kudde volwassen varkens	2	1.4.5	varken met een te hoge rug	18
1.1.4	troep biggen in het algemeen (kaart 1)	1	1.4.6	varken met een doorgezakte rug	19
1.1.5	varken met hangende oren	3	1.4.7	lang varken	19
1.1.6	varken met staande oren	3	1.4.8	hoog varken	19
1.1.7	gevekt varken	3	1.4.9	zeug met meer dan 12 tepels	19
1.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	4	1.5.	<i>Gedrag, verrichtingen</i>	19
1.2.1	volwassen, mannelijk varken (ongesneden) (afb. 1)	4	1.5.1	een zeugennest maken	19
1.2.2	gesneden mannelijk varken (kaart 2)	5	1.5.2	drinken bij de zeug (kaart 7)	19
1.2.3	binnenbeer	6	1.5.3	zelfstandig drinken, niet bij de zeug	20
1.2.4	fokbeer	7	1.5.4	elkaar in de staart bijten	20
1.2.5	vrouwelijk varken (kaart 3)	7	1.5.5	doodliggen	21
1.2.6	gesneden vrouwelijk varken	8	1.5.6	knorren (kaart 8)	21
1.2.7	onvruchtbaar vrouwelijk varken	9	1.5.7	schreeuwen (kaart 9)	22
1.2.8	zeug met biggen	9	1.5.8	slobberend geluid maken	23
1.2.9	fokzeug	9	1.5.9	zich schuren	23
1.2.10	vazelzeug	10	1.5.10	wroeten (kaart 10) (afb. 3)	23
1.2.11	jong varken (kaart 4)	10	1.5.11	door de modder rollen	24
1.2.12	varken van 4 tot 8 weken	12	1.5.12	vaste uitwerpselen	25
1.2.13	varken van 8 tot 12 weken (kaart 5)	12	1.5.13	vloeibare ontlasting	25
1.2.14	varken van 3 tot 5 maanden	13	1.6.	<i>Voortplanting</i>	26
1.3.	<i>Lichaamsdelen</i>	14	1.6.1	bronstig (kaart 11)	26
1.3.1	kop	14	1.6.2	teeldriftig	26
1.3.2	snuit	14	1.6.3	de zeug naar de beer brengen	26
1.3.3	poot	14	1.6.4	dekken (kaart 12)	27
1.3.4	tenenklaauw	14	1.6.5	biggen werpen (kaart 13)	28
1.3.5	varkenshaar	14	1.6.6	nageboorte	29
1.3.6	weerborstel	15	1.6.7	melkgift van de zeug	29
1.3.7	uier	15	1.7.	<i>Ziekten</i>	30
1.3.8	tepel, tet (kaart 6)	15	1.7.1	snuffelziekte	30
1.3.9	roede	16	1.7.2	vlekziekte (kaart 14)	31
1.3.10	klink	16	1.7.3	uitslag vertonend	31
1.3.11	krul in de staart	17	1.7.4	droge tepel	31
1.3.12	staart (afb. 2)	17	1.7.5	diarree	31
1.3.13	varkensblaas	17	1.7.6	diarree hebben	32
			1.7.7	mond- en klauwzeer	32
			1.7.8	biggengriep	32
			1.7.9	varkenspest	32

I.12

1.8.	<i>Behandeling en verzorging</i>	32	2.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	44
1.8.1	helpen bij het biggen werpen	32	2.2.1	vrouwelijk schaap in het algemeen	44
1.8.2	biggen spenen	32	2.2.2	vrouwelijk schaap dat nog niet gelamd heeft	45
1.8.3	opleppen	32	2.2.3	muntig schaap	45
1.8.4	lepbig	33	2.2.4	mannelijk schaap (kaart 17)	45
1.8.5	biggen overzetten	33	2.2.5	gesneden mannelijk schaap	47
1.8.6	varkens houden	33	2.2.6	lam (afb. 5)	47
1.8.7	varkenshouder	33	2.2.7	mannelijk lam	49
1.8.8	varkensknecht	33	2.2.8	vrouwelijk lam	49
1.8.9	varkens fokken	33	2.2.9	moederloos lam	50
1.8.10	varkens mesten	33	2.2.10	paaslammetje	50
1.8.11	mestvarken	34	2.2.11	jong vrouwelijk schaap tot ongeveer een half jaar	50
1.8.12	vloeibaar varkensvoer	34	2.2.12	jong mannelijk schaap tot ongeveer een half jaar	50
1.8.13	vast varkensvoer	34	2.2.13	volwassen schaap in het algemeen van meer dan 1 jaar	50
1.8.14	houten stamper	34	2.2.14	eenmaal geschoren schaap	50
1.8.15	varkenston	35	2.3.	<i>Lichaamsdelen</i>	51
1.8.16	metalen scheplepel	35	2.3.1	tepel	51
1.8.17	varkenstrog	36	2.3.2	horens	51
1.8.18	ringen (kaart 15)	36	2.3.3	staart	51
1.8.19	neusring	36	2.4.	<i>Eigenschappen</i>	51
1.8.20	ringtang	36	2.4.1	stoter	51
1.8.21	castreren (kaart 16)	37	2.4.2	goede grazer	51
1.8.22	varkensnijder	38	2.4.3	kwaadaardig schaap	51
1.8.23	castreermes	38	2.5.	<i>Gedrag, verrichtingen</i>	51
1.8.24	tandjes knippen	38	2.5.1	blaten (kaart 18)	51
1.8.25	houten raamwerk	39	2.5.2	dartel springen	52
1.8.26	biggenmand	39	2.5.3	vaste uitwerpselen	52
1.8.27	biggenverkoper	39	2.6.	<i>Voortplanting</i>	53
1.8.28	biggenkooi	39	2.6.1	tochtig (kaart 19)	53
1.8.29	zeugenkooi	39	2.6.2	dekken	54
1.8.30	hok voor de beer	39	2.6.3	naar de ram brengen	54
1.8.31	kooi voor mestvarkens	39	2.6.4	dektuig	55
1.8.32	varkenswei	40	2.6.5	springlap	55
1.9.	<i>Roepwoorden, vleinamen</i>	40	2.6.6	onbevuchte ooi	55
1.9.1	roep- en lokwoord voor het varken	40	2.6.7	bevuchte ooi	55
1.9.2	vleiwoord voor het varken	40	2.6.8	lammeren	55
1.9.3	roep- en lokwoord voor een big	40	2.7.	<i>Ziekten</i>	56
1.9.4	vleiwoord tot de zogende zeug	41	2.7.1	enterotoxaemie, het bloed	56
2.	HET SCHAAP	42	2.7.2	mond- en klauwzeer	56
2.1.	<i>Soort en herkomst</i>	42	2.7.3	ecthyma, zere bekjes, muilschurft	56
2.1.1	schaap (afb. 4)	42	2.7.4	coenurosis, draaiziekte	56
2.1.2	kudde schapen	43	2.7.5	zwaaijer	56
2.1.3	kuddeschaap	43	2.7.6	schaapspokken	56
2.1.4	tweeling	43	2.7.7	leverbotziekte, distomatose	56
2.1.5	schaap van een ras grote schapen met een witte vacht	43			
2.1.6	schaap van een ras kleine schapen met een witte vacht	43			
2.1.7	melkschaap	43			
2.1.8	wolschaap	44			
2.1.9	vleesschaap	44			
2.1.10	schaap met een zwarte kop	44			

					I.12
2.7.8	necrobacillosis, rotkreupel	56	3.3.2	lelletjes aan de hals	67
			3.3.3	staart	67
2.8.	<i>Behandeling en verzorging</i>	57	3.3.4	tepel van een geit	67
2.8.1	gespeend schaap	57	3.4.	<i>Gedrag, verrichtingen</i>	68
2.8.2	castreren met de „open” methode	57	3.4.1	met de horens stoten, gezegd van de bok (kaart 20)	68
2.8.3	castreren met de „gesloten” methode	57	3.4.2	mekkeren (kaart 21)	69
2.8.4	gereedschap waarmee men castrereert	57	3.5.	<i>Voortplanting</i>	70
2.8.5	scheren van de schapen (afb. 6)	57	3.5.1	tochtig	70
2.8.6	geheel afgeschoren wolvacht	57	3.5.2	jongen ter wereld brengen	70
2.8.7	schapenscheerder	58	3.5.3	onvruchtbare geit	70
2.8.8	schaapsschaar	58	3.6.	<i>Behandeling en verzorging</i>	70
2.8.9	winterverblijf	59	3.6.1	bijvoederen	70
2.8.10	zomerverblijf	59	3.6.2	borstelen	70
2.8.11	grote deuren van de schaapsstal	59	3.6.2	dekgeld voor de geit	70
			3.6.3	geitenstal	70
2.9.	<i>Schapen hoeden</i>	59	3.7.	<i>Roepwoorden</i>	71
2.9.1	schapen hoeden	59	3.7.1	roepwoord voor de geit	71
2.9.2	schapen naar de graasplaats leiden	59	3.7.2	roepwoord voor de jonge geit	71
2.9.3	bijeendrijven	59	3.7.3	spotnaam voor de geitenhouder	71
2.9.4	omheinde graasplaats	59			
2.9.5	schapenboer	59			
2.9.6	schaapherder	59			
2.9.7	schaapherder (spotbenaming)	60			
2.9.8	herderstas	60			
2.9.9	herdersschopje	60			
2.9.10	vangstok	61			
2.9.11	belhamel	61			
2.9.12	herdershond	61			
2.10.	<i>Roepwoorden, lokwoorden</i>	62			
2.10.1	roep- en lokwoorden voor het schaap	62			
2.10.2	roep- en lokwoorden voor het lam	62			
3.	<i>DE GEIT</i>	64			
3.1.	<i>Soort en herkomst</i>	64			
3.1.1	geit (afb. 7)	64			
3.1.2	geit van een klein ras	65			
3.1.3	toggenburger	65			
3.1.4	saanengeit	65			
3.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	65			
3.2.1	mannelijke geit	65			
3.2.2	vrouwelijke geit	66			
3.2.3	jonge geit	66			
3.2.4	mannelijk jong van de geit	66			
3.2.5	vrouwelijk jong van de geit	67			
3.3.	<i>Lichaamsdelen</i>	67			
3.3.1	sik	67			

B.	PLUIMVEE	72	4.6.	Voortplanting	91
4.	KIPPEN	72	4.6.1	bevruchten (kaart 28)	91
4.1.	Soort en herkomst	72	4.6.2	broeden, op eieren zitten	91
4.1.1	kippen (afb. 8)	72	4.6.3	bebroed onbevucht ei	92
4.1.2	kippen (kinderwoord)	73	4.6.4	bebroed bevrucht ei	93
4.1.3	troep kippen	73	4.6.5	broeds (kaart 29)	93
4.1.4	krielkip	74	4.6.6	broedziek	94
4.1.5	vechthaan	74	4.6.7	broedende kip op eieren	94
4.1.6	mesthaan, slachthaan	75	4.6.8	broedse kip die men niet wil laten broeden	94
4.1.7	zanghaantje	75	4.6.9	broedhen	95
4.1.8	haan zonder staart	75	4.6.10	broedse kip die men niet wil laten broeden	95
4.1.9	hen zonder staart	75	4.6.11	kippen (werkwoord)	95
4.2.	Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd	75	4.6.12	broedmachine	96
4.2.1	haan	75	4.6.13	kunstmoeder	96
4.2.2	gesneden haan	77	4.7.	Ziekten	96
4.2.3	vrouwelijke kip (kaart 22)	77	4.7.1	snot	96
4.2.4	hen met kuikens (kaart 23) (afb. 9)	77	4.7.2	pokken en difterie	96
4.2.5	kuiken	78	4.7.3	vogeltuberculose	96
4.2.6	mannelijk kuiken	80	4.7.4	pseudovogelpest	96
4.2.7	vrouwelijk kuiken	80	4.7.5	kalkpoten	96
4.2.8	nog in het ei zittend kipje	81	4.7.6	dikke leverziekte	97
4.2.9	pas uit het ei gekomen kipje	81	4.7.7	pullorum	97
4.2.10	opgroeïend jong kipje	81	4.7.8	coccidiosis	97
4.2.11	jonge kip	82	4.7.9	ziekten van de krop	97
4.2.12	tweeslachtige jonge kip	82	4.7.10	marekse kippenverlamming	97
4.3.	Lichaamsdelen	82	4.8.	Behandeling en verzorging	97
4.3.1	sporen van de haan	82	4.8.1	kortwieken (kaart 30)	97
4.3.2	baarmoeder van de kip	83	4.8.2	nestei	99
4.3.3	kam	83	4.8.3	seksen	99
4.3.4	hanenkam	83	4.8.4	een haan snijden (kaart 31)	99
4.3.5	kippenveer	83	4.8.5	kip van broedsheid gezezen	99
4.3.6	achterwerk van de kip	83	4.8.6	tasten	100
4.3.7	geslachtsdeel van de haan	84	4.8.7	eieren uithalen	101
4.4.	Eigenschappen	84	4.8.8	kippenboer	101
4.4.1	van veren wisselen (kaart 24)	84	4.9.	Roepwoorden, lokwoorden	101
4.4.2	ruitijd	85	4.9.1	roep- en lokwoord voor de kip	101
4.4.3	een dag overslaan bij het leggen	85	4.9.2	roep- en lokwoord voor het kuiken	102
4.5.	Gedrag, verrichtingen	86	4.9.3	roep- en lokwoord voor de haan	103
4.5.1	kraaien, gezegd van de haan (kaart 25)	86	4.9.4	roepwoord om de klokken te lokken	103
4.5.2	kakelen	86	4.10.	Nest en ei	104
4.5.3	kloeken	87	4.10.1	legnest (afb. 10)	104
4.5.4	piepen	87	4.10.2	ei	104
4.5.5	scharrelen (kaart 26)	88	4.10.3	ei van een jonge kip	105
4.5.6	een zandbad nemen (kaart 27)	89	4.10.4	een ei schouwen	105
4.5.7	aan de leg zijn	90	4.10.5	vierdeel eieren	105
4.5.8	van de leg afraken	90	4.10.6	ei zonder schaal	105
			4.10.7	lies	107
			4.10.8	dooier (kaart 32)	107
			4.10.9	wit van het ei	108

					I.12
4.10.10	schaal van een ei (kaart 33)	109	7.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	119
4.10.11	bedorven ei	110	7.2.1	mannelijke kalkoen	119
4.10.12	een ei afpellen	110	7.2.2	vrouwelijke kalkoen	119
5.	<i>EENDEN</i>	111	7.3.	<i>Roepwoorden, lokwoorden</i>	120
5.1.	<i>Soort en herkomst</i>	111	7.3.1	roep- en lokwoord voor de kalkoen	120
5.1.1	eend	111			
5.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	111	8.	<i>PAUWEN</i>	120
5.2.1	mannelijke eend	111	8.1.	<i>Soort en herkomst</i>	120
5.2.2	vrouwelijke eend	113	8.1.1	pauw	120
5.2.3	eendenkuiken	113	8.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	120
5.3.	<i>Gedrag, verrichtingen</i>	113	8.2.1	mannelijke pauw	120
5.3.1	kwaken	113	8.2.2	vrouwelijke pauw	120
5.3.2	lopen, gezegd van eenden	113	8.3.	<i>Lichaamsdelen</i>	120
5.4.	<i>Roepwoorden, lokwoorden</i>	113	8.3.1	pauwenstaart	120
5.4.1	roep- en lokwoord voor de eend	113			
5.4.2	roep- en lokwoord voor de jonge eend	114			
				ALFABETISCH REGISTER van woordtypen en lemmatitels (in hoofdletters)	121
6.	<i>GANZEN</i>	114			
6.1.	<i>Soort en herkomst</i>	114			
6.1.1	gans	114			
6.1.2	troep ganzen	115			
6.2.	<i>Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd</i>	115			
6.2.1	mannelijke gans	115			
6.2.2	vrouwelijke gans	116			
6.2.3	jonge gans	116			
6.3.	<i>Roepwoorden, lokwoorden</i>	117			
6.3.1	roep- en lokwoord voor de gans	117			
6.3.2	roep- en lokwoord voor de jonge gans	117			
7.	<i>KALKOENEN</i>	118			
7.1.	<i>Soort en herkomst</i>	118			
7.1.1	kalkoen (kaart 34) (afb. 11)	118			

Overzicht kaarten

1.	1.1.4	troep biggen	3
2.	1.2.2	gesneden mannelijk varken	5
3.	1.2.5	vrouwelijk varken	7
4.	1.2.11	jong varken	11
5.	1.2.13	varken van 8-12 weken	13
6.	1.3.8	tepel, tet	16
7.	1.5.2	drinken bij de zeug	20
8.	1.5.6	knorren	21
9.	1.5.7	schreeuwen	22
10.	1.5.10	wroeten	24
11.	1.6.1	bronstig	27
12.	1.6.4	dekken	28
13.	1.6.5	biggen werpen	29
14.	1.7.2	vlekziekte	30
15.	1.8.18	ringen	37
16.	1.8.21	castreren	38
17.	2.2.4	mannelijk schaap	46
18.	2.5.1	blaten	52
19.	2.6.1	tochtig	54
20.	3.4.1	met de horens stoten	68
21.	3.4.2	mekkeren	69
22.	4.2.3	vrouwelijke kip	78
23.	4.2.4	hen met kuikens	79
24.	4.4.1	van veren wisselen	84
25.	4.5.1	kraaien	86
26.	4.5.5	scharrelen	88
27.	4.5.6	een zandbad nemen	89
28.	4.6.1	bevruchten	92
29.	4.6.5	broeds	93
30.	4.8.1	kortwieken	98
31.	4.8.4	een haan snijden	100
32.	4.10.8	dooier	108
33.	4.10.10	schaal van een ei	109
34.	7.1.1	kalkoen	118

Overzicht afbeeldingen

1.	1.2.1	mannelijk varken	4
2.	1.3.12	varkensstaarten	17
3.	1.5.10	wroeten	25
4.	2.1.1	schapen	42
5.	2.2.6	lam	48
6.	2.8.5	schapen scheren	58
7.	3.1.1	geiten	64
8.	4.1.1	kippen	72
9.	4.2.4	hen met kuikens	80
10.	4.10.1	legnest	104
11.	7.1.1	kalkoenen	118

A. KLEINVEE

1. HET VARKEN

1.1. Soort en herkomst

1.1.1 VARKEN

(N 19, 1; N M, 7; N C; N C, add.; RND 46 en 84; L 8, 19; L 8, 32; L mon.; S 39; JG 1a, 1b, 2c add.; R (s); Gwn add.; Wi 4; NE 1, 12; Vld.; monogr.) [Bedoeld wordt een varken in het algemeen, niet geslachtelijk of naar leeftijd onderscheiden.]

varken: Q 168a; *verkā* K 353, 358, 360, L 191, 246a, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 269a, 269b, 270, 271, 288, 288a, 288c, 289, 289b, 290, 291, 292, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 318b, 318c, 320, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 360, 366, 368, 371, 371a, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 381, 382, 383, 384, 387, 417, 422, 423, 425, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, 434a, P 50, 107a, 164, 171, 176, 188, 195, 197, 211, Q 2, 3a, 9, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 29, 32a, 33, 34, 35, 35a, 36, 39, 72, 77, 78, 89, 94b, 95, 96d, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 105, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 121, 121c, 156, 162, 163, 180, 181, 183, 187, 188, 196, 197, 198, 198b, 201, 203, 204a, 207, 208, 211, 222, 253, 278, 284; *verkan* K 278, 315, L 163, 187, 191, 291, 295, 314, 316, 317, 329, 353, 354, 366, 368, 381, 385, 417, 418, 420, Q 3, 14, 15, 19, 21, 30, 71, 83, 95, 196a, 198b; *verakā* K 316, 318, L 159a, 246, 266, 269, 290, 291, 292, 293, 294, 297, 298, 314, 316, 319, 320, 324, 325, 331, 353, 356, 369, 371, 374, 375, 376, 377, 381, 386, 421, 423, 425, 428, 432, 434, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 57, 113, 115, 117, 167, 172, 174, 175, 176, 176a, 177, 178, 179, 180, 182, 197, 214, 218, 219, 222, 227, Q 1, 2, 10, 12, 19, 32, 71, 78, 95, 96a, 98, 99, 100, 101, 104a, 109, 110, 111, 115, 121, 121c, 154, 156, 179, 187, 187a, 192, 193, 197, 197a, 198, 198b, 202, 203, 204a, 207, 208, 241, 247, 249, 253, 284; *verakan* L 282, 286, 312, 352, Q 1, 101, 101a, 201; *vearka* Q 196; *verekā* P 176; *ve.rkā* L 317, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415, 416, 417, 418, 420, Q 6, 72, 76, 77, 81a, 82, 83, 154, 155, 158a, 161, 163, 168, 169, 170, 181, 241, 242, 279; *ve.rakā* K 357, 358, 359, 360, 361, L 314, 319, 352, 354, 356, 370, 371, 372, 414, 419, 421, 422, 423, 424, P 51, 52, 53, 55, 56, 57, 118, 118a, 119, 120, 121, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 8, 10, 11, 12, 71, 73, 74, 78, 79, 79a, 80, 82, 91, 96c, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 160, 164, 165, 166, 240; *ve.rakan* L 286, 312, 313, 315, 316, 355, 413, Q 75; *vrekā* L 323; *veraʿā* K 314, 315, 317a, 353; *veraʿan* K 278, 353; *vērka*

K 358, L 164, 209, 211, 213, 215, 245, 265, 289*, 291, 317, 318b, 321, 331, 331b, 360, 378, 383, 432, Q 20, 30, 98, 99, 178; *vērkan* L 165, 210, 246, 355, 372, Q 199; *vērakā* L 159, 164, 165, 210, 215a, 216, 217, 248, 265, 289, 329, 372, 382, Q 2, 9, 12, 95, 111, 171, 179, 188; *vērakan* L 286, 313; *vē.rkā* L 212, Q 3, 5, 9, 84, 87, 88, 90, 91, 94, 171, 174, 175, 177, 196; *vē.rakā* L 282, 312, 318, 353, 360, 387, Q 7, 13, 88, 172, 178, 179, 188; *vrēka* L 323; *ver* L 372; *verkā* K 358, 361, 361a, L 164, 210, 244b, 247, 266, 270, 271, 286, 292, 294, 317, 318, 319, 326, 360, 368b, 369, 371, 372a, 377, 379, 380, 416, 420, 422, 423, 426, 427, 432, P 51, 186, 188, Q 14, 18, 32, 32a, 33, 71, 77, 78, 79a, 83, 93, 117, 176a, 198; *verkan* K 315, L 282, 314, 416, Q 1, 14; *verakā* K 316, 318, 357, 358, 360, 361, L 159a, 163, 164, 211, 288c, 289, 413, 420, P 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 57, 58, 107a, 113, 115, 119, 172, 175, 176, 182, 186, 197, 211, 212, 213, 214, 218, 219, 222, 223, 227, Q 1, 2, 15, 21, 30, 35, 39, 71, 72a, 78, 96c, 98, 99*, 101, 102, 103, 111, 112, 116, 117a, 119, 121, 156, 162, 177, 178, 179, 198, 201, 204, 205, 206, 209, 211, 253, 284; *verakan* K 278a, 359; *vergkā* Q 20; *veraʿā* K 314; *veraʿan* K 278, 315, 317a; *veraʿn* K 353; *ve.rkā* L 213; *ve.rakā* Q 2, 88, 162, 182, 200, 247, 247a, 259, 260, 278, 284; *ve.rakan* L 360; *vērka* L 163, 163a, 192, 210, 245, 246, 246a, 246c, 268, 269, P 55, Q 3, 4; *vērkan* K 315, L 313, 355; *vērakā* L 288, 288a, P 54, 120, Q 2, 99, 101, 193, 196, 198, 222; *vērakā* L 314, 355, Q 9; *vērakan* L 286; *vērarka* L 215; *vē.rkā* L 164, 209, 214, 265, 270, 372, 416, Q 88; *vē.rkan* L 250; *vē.rakā* P 55, Q 166, 200, 247a, 251, 253, 255, 263, 279; *vējrkā* L 184; *vrēka* L 289; *vērka* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *verakā* K 317; *vørkā* Q 9; *vørakā* Q 10, 12; *vørakā* P 47; *varka* L 164, Q 89; *varakā* Q 167; *vā.rkā* Q 89; *va.rkā* Q 168a; *va.rakā* Q 167; *vārakā* L 289; **varkentje:** *verkskā* K 353, L 271, 299, 326, 360, 381, 382, 423, P 50, 171, Q 20, 111; *verkskan* L 417, Q 71; *verakskā* P 176, Q 2; *verakskā* K 278, L 312; *verkšā* Q 222; *ve.rkskā* Q 279; *vērkskā* L 355, 372, Q 199; *vērakskā* L 286; *verkskā* Q 36; *verkskan* L 314; *vērkskan* K 315; *vārkskā* L 289; **ferkelschen:** *verkālšā* Q 284; **kuus:** *kus* L 164, 210, 213, 246, 267, 269, 270, 290, 291, 318, 318b, 355, Q 3; *kuš* K 318, L 332, 360, 382, Q 3, 9, 12, 77, 162; *kuž* Q 9; *kušš* Q 7; *kys* L 286, 288, 318b, 327, 329, 378, 381, Q 253; *kuš* Q 95, 96, 101, 111, 113, 117, 117a, 121, 208, 284; *kijš* L 329; *kūš* L 360; *køš* Q 20, 193; *kos* L 215a, 216; *koš* L 423; **kuus-je:** *kuskān* Q 3; *kyškā* Q 95; **kuusvarken:** *kyšverakā* Q 284; **kui:** *kūj* Q 95; **kütte:** *kutā* Q 253, 284; **küttche:** *kutšā* Q 284; **zwijn:** L 269; *zwejn* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246, Q 95; *zwejn* Q 4; *šwajñ* Q 119; **knor:** L 269; **pog:** *pox* L 164; *pok* L 163, 164, 192a; **pogje:** *pøkskā* L 164; **zou:** *zou* Q 253.

1.1.2 VARKEN (BIJZONDERE NAMEN)

(N 19, 2; monogr.; Vld)

[In de Nijmeegse vragenlijst 19 vraag 2 werd gevraagd: „Kent uw dialect bijzondere namen voor varken?” In het lemma VARKEN (1.1.1) zijn de algemene benamingen voor het varken ondergebracht; in dit lemma de bijzondere. Er is overlapping in de naamgeving.]

kuus: *kus* L 266, 268, 269, 270, 271, 288a, 288c, 290, 295, 299, 318b, 318b (kinderlijk), 320a, 322, 322a, 324, 355, P 51, 188, Q 3a, 77, 93, 176a; *kuš* K 357, 358, 316a, L 317, 331, 368b, 369, 371, 372a, 373, 374, 382, 420, 422, 427, P 44, 48, 55, Q 2, 3 (kinderwoord), 4, 9, 14, 71, 78, 79a, 176a; *kūš* L 422; *kū.īs* L 372; *kys* K 278, L 265, 282, 286, 288c, 289*, 292, 316, 318b, 322a, 324, 325, 416, P 54, 222, Q 113a, 197, 197a; *kysš* L 294, 321, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 360, 377, 381, 426, 434, P 189, 197, Q 9, 14, 18, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 96c, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 112a, 113, 117, 117a, 119, 121, 121c, 187a, 193, 198b, 201, 204a, 207, 209, 211; *kīs* K 278, L 314, Q 178; *kīš* Q 72a, 204a; *kōš* K 314, L 429, 432, Q 20; *koš* P 55; **kuusje:** *kuskā* L 245a; *kuškā* K 318, L 420; *kyskā* L 270, 320a, 324, 416, Q 179; *kyškā* L 387, Q 96d, 201; **keuje:** *kōjā* L 159a, 163, 163a, 164; **kütte:** *kytā* Q 121c; **kurre:** *ky.rā* Q 78; **pog:** *pox* L 163, 164; *pok* L 163, 163a, 164; **tuit:** *tijt* K 314; **tuitetje:** *tijtāʔā* K 314; **pier:** *piār* Q 111*; **piertje:** *piārka* Q 111*; **krulstaart:** *krølstat* Q 94b; **loes:** *luš* Q 111; **zwijn:** *zwin* L 360; *zwen* P 176; *žwejn* L 270 (scheldben.); *šwejn* Q 20; **varken:** *verkā* L 289b; *vērakā* Q 162.

1.1.3 KUDDE VOLWASSEN VARKENS

(N 76, 2; A 4, 18; L 4, 18; L 20, 18; monogr.)

[In dit lemma zijn de benamingen voor „kudde dieren” in het algemeen en „kudde varkens” in het bijzonder opgenomen. Zowel in de „Amsterdamse” als „Leuvense” vragenlijsten was gevraagd naar „kudde dieren”. Dieren konden varkens, schapen, koeien, ganzen zijn. De antwoorden die betrekking hadden op specifiek „kudde schapen”, „kudde ganzen” zijn bij het hoofdstuk *schapen, ganzen* ondergebracht.]

kudde: *kōt* L 314, 316a, 317, 319, 371, 420, P 50, 118, 119, 174, 176, 183, 219, 219a, Q 1, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 19, 22, 31, 32, 71, 74, 75, 77, 78, 95, 98, 99, 101, 112, 112b, 121, 154, 167, 168, 172, 180, 201, 203, 204a, 206, 207, 208, 211, 262, 278; *kōt* L 429, 431, 434, P 50, Q 7, 8, 12, 15, 18, 21, 28, 33, 39, 88, 91, 95, 96, 95b, 99, 100, 101, 102, 103, 109, 196, 197, 202, 203a, 222, 253, 255; *kōjt* P 119; *kōt* P 58, Q 77; *kōt* Q 88; *kyt* L 414, Q 284; *kyāt* Q 11; *ketā* P 57; *ket* L 364, 367, 368, 415, 430, P 54, 121, Q 2, 72, 83, 86, 89, 90, 93, 175, 179; *kēt* Q 5; *kēt* Q 2; *kē.t* L

416, 418; *kōdā* K 316, L 214a, 288b, 366, Q 117a, 195; *kēdā* L 416; **troep:** *trup* L 191, 213, 246, 248, 249, 250, 265, 268, 269, 270, 271, 292, 293, 296, 298, 322, 328, 329, 330, 355, 362, 372, 374, 376, 381, 385, 431, P 58, Q 77, 99, 112, 116, 118a, 192, 208; *trūp* L 432a; *trop* K 361, L 209, 211, 214a, 216, 216a, 244a, 244c, 246, 267, 288a, 288b, 291, 373, 381, 381b, 382, 414, 428, 429, 429a, 434, Q 1, 14, 19, 20, 22, 27, 29, 32, 32a, 33, 34, 35, 38, 88, 95, 96, 96a, 102, 103, 109, 112b, 113, 113a, 117, 117a, 117b; *trob* L 426, 428, Q 30; *trōp* L 215, 265b, 266; *trōyp* L 371; *trōp* L 378, 425, Q 95; **klocht:** *kloxt* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 211, 213, 288a, 289, 289a, 292, 320, 320a, 322, 324, 324a, 326, 328, 371, 374, 381b; *klōxt* L 318d; *klox* L 381, Q 95; **klucht:** *klōx* L 269; **hoop:** *hōp* Q 72, 121; *huap* K 357, L 355; *hup* P 58; *hōyp* L 270, 317, 330; *hōyp* L 267; **kooi:** *kōj* L 356; *kuāj* L 315; *kuā* K 359; *kījā* L 354; *ky* K 318, 358, L 313, 413; *ki* L 355; **groep:** *grop* K 357, Q 88; **koppel:** *kopal* L 192a, 215a, 299, 386; **toom:** *tūam* L 266; *taum* L 423; **stal:** *stal* L 318d; *stā.l* Q 11; **partij:** *partēj* L 352; *partāj* K 357; **jacht:** *jaxt* L 216, Q 196; *jāt* Q 284; **bende:** *bēn* Q 1; *ben* Q 77; **charge:** *šarš* Q 192, 201, 203; **heerd:** *heāt* Q 121; *heāt* Q 222; *hēāt* Q 255; **horde:** *hordā* L 269; **deel:** *dēl* Q 96; **stouw:** *stou* L 371; **nest:** *nest* P 51; **stroop:** *strōip* Q 102; **trommel:** *troumal* L 416.

1.1.4 TROEP BIGGEN IN HET ALGEMEEN (kaart 1)

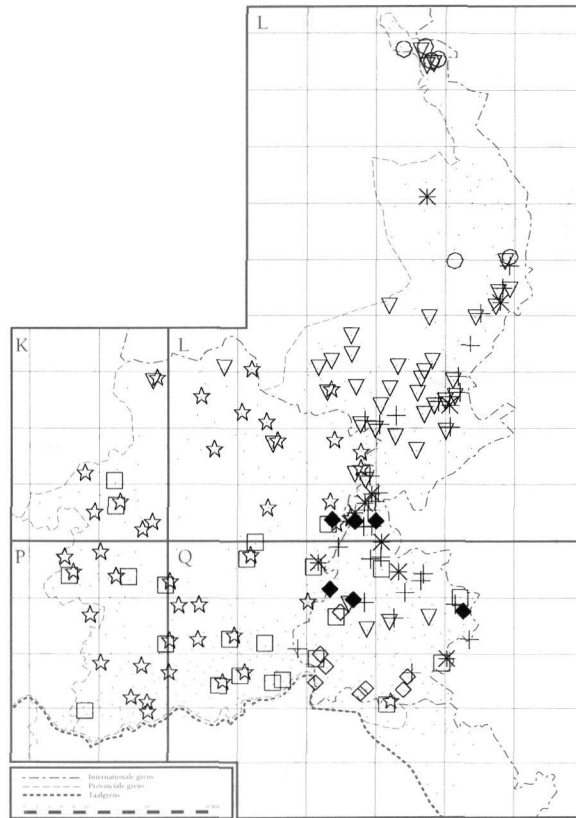
(N 19, 17; N 76, add.)

[In dit lemma wordt het begrip biggen of wat daarvoor in de plaats kan komen achter **nest**, **toom** enzovoorts niet gedocumenteerd.]

nest: K 361, P 48; *nest* K 278, 357, 358, 361a, L 316, 317, 318b, 355, 360, 368b, 371, 416, 420, 427, P 44, 51, 54, 107a, 176, Q 4; *nest* K 314, L 420; *nēst* K 278, L 286, 314, 369; *ņes* L 372a, 422, 423, Q 72a, 77, 79a, 96c, 162, 176a; *ņejs* P 186, 188, 197; *ņejs* P 222, Q 71, 78, 156; *nēs* Q 209; *nēs* Q 2, 77; **toom:** L 329; *tōm* L 383, Q 21, 35, 35a, 39, 94b, 117, 121c, 204a; *tōm* L 332, 373; *tūm* L 299, 329, 426; *tōym* L 268, 269, 321, 328, 383, 0426, 429, 432, 434, Q 14, 22, 98, 111*; *tōym* L 331, 331b; *tōymā* L 374; *taum* L 295; **klocht:** *kloxt* K 278, L 163, 163a, 164, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 292, 294, 318b, 320a, 321, 322, 324, 325, 326, 329, 330, 331b, 332, 372, 373, 374, 377; *klōxt* L 282, 360, 368b; *klōxt* L 265, 290, 295, 322a; *klox* L 269, 270, 271, 295, 330, 331, 382, Q 97, 101, 111, 111*, 113; *klōx* L 268, 270, 383; **kudde:** *kōt* K 358, P 48, Q 78, 162, 176a, 187a, 209, 211; *kōt* P 213, Q 32a, 99*; *kōt* L 422, Q 9, 77, 117a; *kēt* Q 3a, 4, 93, 178, 179; *kēt* P 55, Q 2; **kot:** *kot* K 314; **kooi:** *kijā* K 318; **troep:** *trup* L 270, 332; *trop* L 211, 426, 0426, 427, Q 20, 33, 96d, 211; **troep-**

Kaart 1. TROEP BIGGEN

- ▽ klocht
- koppel
- kudde
- ☆ nest
- ◇ tocht
- + toom
- * troep(je)
- ◆ worp

je: *trøpkə* Q 9; **worp:** *worp* Q 119; *wɔrəp* L 422; *wɔrp* L 434, Q 18; *wɔrp* L 427, Q 97; **tocht:** *tɔxt* Q 198b; *tɔx* Q 187a, 193, 197, 197a, 198b, 207; *tox* Q 99*; *tōx* Q 204a; **koppel:** L 159a, 163, 163a, 164, 268; *kopəl* L 266; **hik:** *hek* Q 211; **heerd:** *heət* Q 121.

1.1.5 VARKEN MET HANGENDE OREN

(N 76, 1a)

[Varken van het ras dat hangende oren heeft.]

landvarken: *lantverəkə* L 381, Q 98, 112, 117, 207; *lantverəkə* L 423; *lantverəkə* L 318d; *lanjijverəkə* L 320c, 374, Q 27; *lanjverəkə* L 266, 295; *lanjverəkə* L 266; *lantverəkə* Q 11, 197; *lā.ntvērəkə* P 219, 219a; **hangoor:** *hanjūrə* (mv.) L 288a; **nederlands landvarken:** L 328; **holands landvarken:** *hɔlantʃ lantverəkə* Q 121; **duitsland varken:** *dɔiʃlant verəkə* Q 208; *dɔiʃlant verəkə* L 415; *dɔiʃlant vērəkə* L 265; **duits landvarken:** *dɔiʃ lantverəkə* L 376, 414; *dɔiʃ lanjijverəkə* L 320a; *dɔiʃ lanjverəkə* L 267; **belgisch landvarken:** *belgɪs lantverəkən* L 416.

1.1.6 VARKEN MET STAANDE OREN

(N 76, 1b)

[Varken van het ras dat staande oren heeft.]

yorkshire: L 295, 318d, 320a, Q 207; *jørkʃiər* L 265; *jørkʃiər* L 414, Q 27; *jørksiər* L 423; *jørəkʃiər* Q 11; **york varken:** *jørk verəkə* Q 208; **yorks varken:** *jørks verəkə* L 266; **groot yorkshire varken:** *jruəs jørkʃiər verəkə* Q 121; **engels varken:** *eŋəls verəkə* L 267; **engels ras:** *eŋəls ras* L 374; **spitsoor:** *spetsuər* L 318d; *spetsūrə* (mv.) L 288a; **spekvarken:** *ʃpekverəkə* Q 112; **york:** *jørk* L 267, 320c, 374; *jørək* L 328, Q 98, 197; *jørək* P 219, 219a; de volgende woordtypen zijn bijvoeglijke naamwoorden: **yorks:** *jørks* L 266, 320a; *jørəks* L 381; **yorkse:** *jørksə* L 376; *jørəksə* Q 112; **belgisch:** *belzərs* L 416.

1.1.7 GEVLEKT VARKEN

(N 76, 1d)

[Varken van het ras dat een gevlekte huid heeft.]

piétrain: L 288a, 318d, 320a, 415; *pətrēn* L 266, 295, 320c, 328, 371, 381, 414, 416, 423, Q 1, 98, 112; *pətrē* P 219, 219a; *pētrēn* Q 11; *patrē* Q 197; **piétrainer:** *pətrēnər* L 265; **piétrains var-**

Afb. 1. Mannelijk varken

ken: *pātrēns verkā* L 266; *piatroš verkā* Q 121;
gevekt varken: *gāvlekt verkā* Q 27; *gāvlektj
 verkā* L 374; **bont varken:** *boņk verkā* L 267;
piétrains (bijvgl. nmw.): *pātrēns* L 320a.

1.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

1.2.1 VOLWASSEN, MANNELIJK VARKEN (ONGESNEDEN)

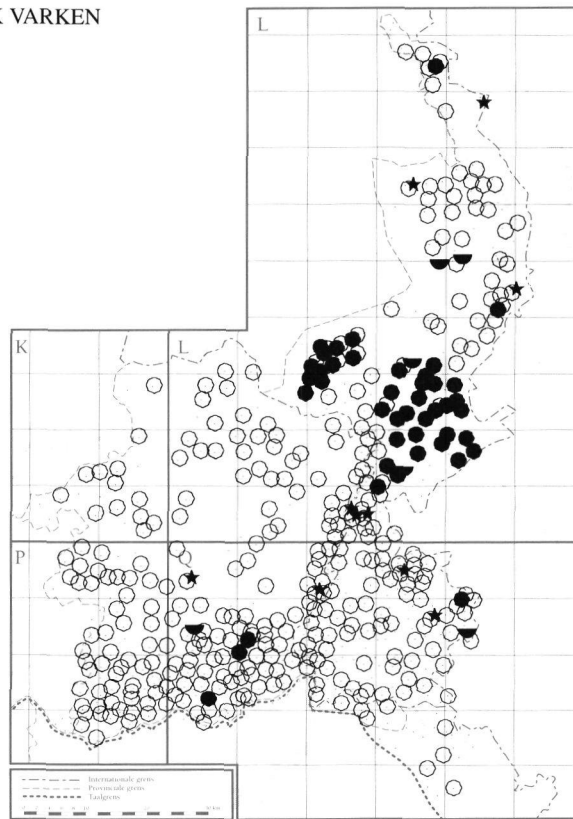
(N 19, 7; RND 46 en 84; S 2; A 4, 4a; L 1a-m; L 20, 4a; L 37, 49d; L 14, 12; JG 1a, 1b; monogr.)
 [De benamingen in dit lemma duiden op het volwassen, ongesneden, mannelijk varken. Opgaven voor het volwassen, ongesneden, mannelijk varken die beantwoorden aan de woordtypen **berg** en **barg** zijn verplaatst naar het lemma GESNEDEN MANNELIJK VARKEN (1.2.2).
 Zie afbeelding 1.]

beer: L 159a, 163, 163a, 164, 269; *bēr* K 318, 353, 358, L 164, 165, 209, 211, 217, 244b, 269, 286, 292, 299, 312, 317, 320, 322, 323, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 352, 355, 366, 374, 376, 379, 380, 382, 383, 385, 414, 423, 429, 430, 434, P 46, 47, 50, 54, 118, 119, 120, 121, 176, 177, 192, Q 2, 4, 5, 19, 20, 21, 27, 29, 33, 38, 71, 72, 74,

75, 77, 78, 79a, 84, 86, 89, 90, 93, 94, 95, 121, 121c, 152, 153, 154, 155, 157, 157a, 158, 158a, 162, 163, 165, 166, 166a, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 176a, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 240, 241, 242, 253; *bē.r* Q 5, 72, 77; *bējār* P 222, Q 159; *bēj̄r* L 209, 210, 381, 432, Q 79, 83, 99, 110; *bē̄r* P 186, Q 179; *bēār* L 216a, 270, 426, P 186, 196, 197, Q 18, 21, 34, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 154, 157a, 161, 164, 201; *bēj̄r* K 278, L 165, 216, 288b, 312, 413, Q 2, 32, 78, 79, 83; *bējār* L 217, P 118, 119, 120, Q 72, 74, 111, 156, 160; *bēār* L 314, 366, 429, P 57, Q 101, 162, 179; *bējār* P 186, 188, 195, 197, Q 2, 14, 21, 83, 98, 156; *ber* L 314, P 197, Q 83, 162, 196; *bēr* K 278, 317a357, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 270, 286, 293, 313, 316, 325, 329, 368, 372, 377, 382, 417, 422, 425, 0426, 427, 429, 431, P 57, Q 3, 9, 14, 22, 30, 32a, 101, 162, 253; *bē.r* L 215a; *bērā* Q 262; *bēār* L 313, P 121, Q 1; *bēj̄r* L 214a, Q 78, 156; *bēr* K 278, L 428, Q 32a; *bēr* Q 34; *bējār* P 121, 177, 184, 185, 187, 188, 195, 197, 220, 223, Q 72, 73, 78, 81a, 82, 83; *bēj̄r* L 326, 330, Q 31, 156; *bēār* L 282, 289b, 378, 417, 426, 428, Q 21, 39; *bēr* K 278, L 215a, 331, 331b; *bējār* P 195; *bēār* L 426, Q 1; *bjēr* K 361a, L 429a, Q 32a; *bjēr* P 51; *bjēr* Q 14, 103; *bj̄r* K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 191, 210, 213, 215a, 244c, 245, 246,

Kaart 2. GESNEDEN MANNELIJK VARKEN

- barg
- berg
- ◐ borg
- ★ gesneden beer

246a, 248, 250, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 282, 286, 288, 288a, 289, 291, 295, 296, 297, 299, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318b, 319, 322a, 324, 326, 330, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 360, 362, 363, 364, 366, 367, 368, 368b, 372, 372a, 374, 384, 416, 414, 415, 416, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 427, 431, P 48, 50, 51, 52, 56, 57, 58, 60a, 171, 172, 176, 178, 179, 180, 213, 214, 218, 219, Q 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 33, 35, 39, 71, 72a, 88, 91, 94b, 95, 96a, 96c, 96d, 102, 104a, 105, 112a, 112b, 113, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 172, 187, 188, 193, 195, 1960197, 198, 198b, 202, 203, 203a, 204a, 203, 208, 211, 222, 243, 255, 259, 278, 284; *bī.r* Q 1, 2a, 71; *bīrə* Q 211; *bīār* K 315, 353, L 265, 270, 288c, 290, 292, 298, 299, 313, 314, 315, 317, 319, 320a, 321, 322, 324, 353, 354, 356, 358, 359, 360, 360a, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 372, 373, 381b, 414, 415, 416, 417, 418, 422, 423, 424, 432a, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 107a, 113, 115, 117, 173, 174, 175, 176, 176a, 177a, 182, 218, 224, 227, Q 2, 3, 6, 7, 9, 10, 71, 87, 88, 91, 96c, 99*, 103, 109, 118a, 119, 154, 187a, 197, 197a, 204a; *bīēr* L 371, 382, 419, Q 9, 11, 12; *biēr* L

381; *bīēr* L 319; *bir* K 361, L 192a, 266, 267, 269, 289, 321, 360, 371, 416, P 176, Q 1, 71, 159; *biār* K 314, 315, 318, 353, 357, 358, 359, 361, L 211, 215, 216, 244a, 248, 249, 250, 265b, 266, 271, 282, 286, 288, 289, 289a, 290, 291, 292, 294, 295, 298, 300, 314, 318b, 320, 324a, 325, 326, 328, 331, 352, 355, 362, 371, 373, 374, 376, 377, 381, 381b, 382, 386, 414, 415, 420, 422, 423, 425, 431, 432, P 44, 47, 48, 51, 54, 57, 60, 64, 107a, 119, 164, 167, 172, 176, 179, 183, 211, 212, 214, Q 2, 3a, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 22, 27, 28, 30, 32, 35, 35a, 71, 95, 96b, 96c, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 102, 103, 111, 111*, 113, 113a, 117, 117b, 192, 196, 201, 203, 207, 209, 284; *biēr* L 269, 269a, 269b, Q 13; *bijār* L 209, 213, 215, 267, 381b, P 58, 117a, Q 1, 2, 196, 208; *bijr* L 360, Q 204a; *bier* L 371, Q 101; *b'iar* Q 200, 247, 247a; *bijār* Q 96; **beertje**: *bīrkə* Q 95.

1.2.2 GESNEDEN MANNELIJK VARKEN (kaart 2)

(N 19, 8; A 4, 4b; A 4, 4a; L 20, 4b; L 37, 49e; JG 1a, 1b, 2c; S 39; N C, add.; monogr.; N E 1, 12)

[Het WNT (II, 1 blz. 1872 s.v. berg (II)) geeft de volgende definitie van *berg*: „Hetzelfde als *Barg* (I), inzonderheid toegepast op de mannelijke biggen die, ongeveer drie weken oud, zijn gesneden”.]

berg: K 314; *berx* K 278, 315, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 265, 282, 286, 288, 288a, 588c, 289, 289a, 289b, 292, 296, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318b, 319, 320, 320a, 321, 324a, 326, 329, 354, 355, 356, 360, 362, 363, 364, 368, 371, 372, 373, 374, 378, 413, 414, 415, 416, 418, 420, 425, 426, 0426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 434, 434a, P 46, 48, 50, 52, 56, 57, 58, 107a, 118, 119, 120, 121, 171, 172, 174, 176, 177, 183, 185, 186, 192, 197, 214, 218, 219, Q 2, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 32a, 33, 34, 35, 35a, 38, 39, 71, 72, 74, 75, 77, 78, 79, 83, 86, 89, 90, 91, 94b, 96, 96a, 96d, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 105, 109, 111, 111*, 112a, 112b, 113, 113a, 116, 117, 117a, 117b, 118, 118a, 119, 121c, 154, 157, 159, 162, 165, 168, 170, 171, 172, 173, 175, 177, 178, 180, 187a, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 201, 202, 203, 204a, 206, 207, 208, 211, 222, 241, 243, 255, 259, 278, 284; *berax* K 278, 314, 315, 316, 318, 353, 357, L 289, 318b, 354, 371, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 55, 57, 113, 115, 117, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 178, 179, 180, 182, 195, 214, 218, 219, 227, Q 2, 10, 12, 78, 88, 95, 96, 96a, 96b, 99*, 102, 103, 104a, 110, 111, 179, 192, 196, 200, 208, 247, 247a; *be.rax* K 358, 359, 360, L 286, 314, 316, 317, 319, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 365, 366, 368, 369, 370, 371, 372, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, P 51, 52, 56, 118, 118a, 119, 120, 121, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 197, 220, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 6, 8, 10, 11, 71, 72, 73, 74, 78, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 83, 96c, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158a, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 181, 200, 240, 241, 242; *be.rx* L 423; *berax* L 316, 355, 372a, 414, 416, P 44, 48, 107a, 176, 188, 195, 213, Q 1, 2, 72a, 88, 93, 96c, 99*, 156, 162, 176a; *berx* K 278, 315, 318, 357, 358, 361, 361a, L 282, 317, 318b, 355, 360, 367, 369, 371, 372, 416, 420, 422, 423, P 50, 51, 64, 176, 222, Q 6, 9, 14, 71, 74, 77, 78, 79a, 156, 178, 188, 197; *be.rax* K 361, Q 2, 159, 162, 182; *berx* Q 88; *bērx* Q 179; *bējrx* L 286; *bērx* L 288b, 289*, 352, 422, Q 3a, 4, 88, 93, 99, 187, 196; *bērax* L 353, Q 177, 202; *bē.rax* L 282, 312, 313, 315, 352, 353, 355, 364, Q 3, 5, 7, 9, 12, 13, 81a, 82, 84, 87, 88, 90, 91, 94, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 188, 247, 247a; *bējrx* Q 95; *bērx* L 368b, 422, Q 9, 77; *bērax* L 286, 314, P 54, Q 162, 179, 209; *bē.rx* L 372; *bīrax* Q 195; *bōrx* L 159a, 191, 210, 213, 217, 244a, 250, 266, 269, 270, 295, 297, 298; *bōrx* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 209, 210, 211, 212a, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 244c, 245a, 245b,

246, 246a, 248, 249, 267, 268, 269, 269a, 269b, 270, 271, 290, 291, 295, 296, 298, 300; *bōrax* L 216, 299; *bōrex* Q 11; *bōrx* L 209, 213, 246, 246a; *bōrx* L 245, 246, 248; *bōrxt* L 163, 164, 211, 266; **bergje**: *berxskā* L 289; **berg**: *barx* L 163, 270, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 292, 294, 318a, 318d, 318e, 322, 322a, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 355, 376, 377, 381, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 431, Q 117a, 167, 168a; *ba.rax* Q 167, 168a; *bārx* L 331, 331b; *bā.rax* Q 89; *ba.rx* L 382; *brax* L 323; **borg**: *bōrx* L 265b, 266, 293, 381b, Q 74, 121; **gesneden berg**: *gāsnējā berx* L 427; **gesneden beer**: *gāsnējā bīr* Q 33, 113; *gāsnējā bījār* L 209; *gāsnējān bīr* L 271; *gāsnijān bīr* L 192a; *gāsnējā bīār* L 322; *gāsnēā bīār* Q 2a; *gāsnōjā bīār* Q 12; *gāsnējān bējār* L 425; *gāsnēā bējār* L 428; *gāsnējā bējār* L 427; **gesneden beertje**: *gāsnējā bērkā* Q 197; **geboete beer**: *gabōda bīr* P 212, 214; **geboet varken**: *gabōt verkā* P 211.

1.2.3 BINNENBEER

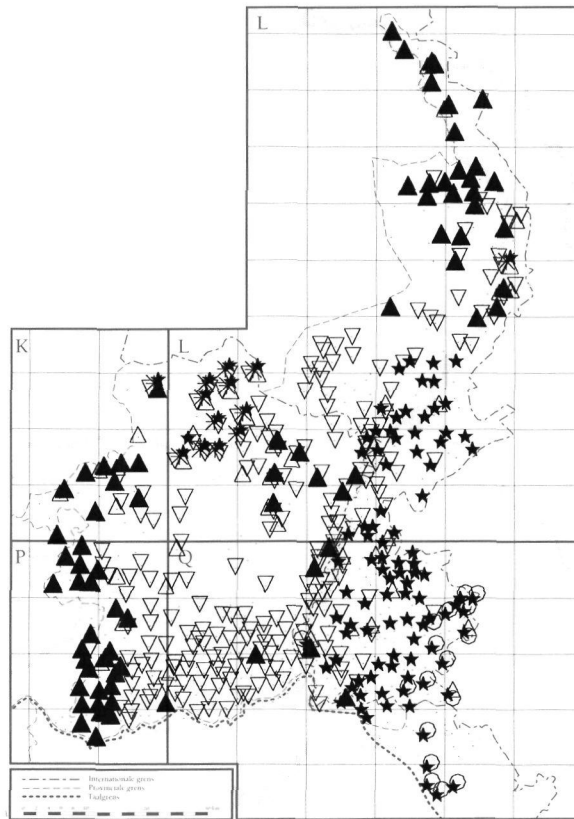
(N 19, 10; JG 1a, 1b, 1d; L 37, 49e; monogr.; N 76, 10 add.)

[Mannelijk varken dat door geslachtelijke afwijking niet als zodanig herkenbaar is. Men noemt een varken een binnenbeer, als het slecht gesneden is of als men het moeilijk kan castreren. Doorgaans is het een mannelijk varken waarbij de teelballen niet zijn ingedaald.]

binnenbeer: L 159a, 163, 163a, 355, P 48, 121; *benābēr* L 164, 329, 332, 352, 383, Q 77, 89, 93, 94, 155, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 174, 175, 176a, 177, 178, 179, 182, 240, 241, 242; *benābēr* L 434, P 176, 186, Q 20, 21, 79a, 84, 90, 152, 153, 157, 157a, 159, 165, 178; *bēnābēr* Q 77; *binābēr* Q 79a, 181; *bōnābēr* L 331; *bēnābēr* Q 5; *b enāb ēr* Q 182; *benābīēr* K 361a; *benābēār* L 426, Q 75, 76, 77, 80, 98, 154, 161; *benābējār* P 222; *benābēār* Q 79; *bēnābējār* Q 2; *benābēār* Q 101, 162; *benābējār* P 118, 119, 120, 192, Q 74; *benābējār* P 186, 188, 197, Q 14; *benābējār* Q 160; *benābējār* Q 156; *benābēr* K 278, 317a, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 270, 316, 318b, 373, 377, 382, 422, 0426, 427, 429, Q 14; *benābēār* Q 1; *benābēr* L 372a, Q 22, 32a; *binābēr* K 357; *benābējār* Q 78; *benābēr* L 282; *benābēār* Q 9; *benābējār* P 121, 177, 184, 187, 188, 195, 197, 220, 223, Q 72, 73, 78, 81a, 82, 83, 156; *benābējār* L 372; *benābēr* K 278; *bōnābēr* L 331, 331b; *benābīr* K 314, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 265, 266, 268, 269, 270, 271, 286, 288a, 289, 289b, 299, 312, 313, 317, 318b, 322a, 330, 353, 355, 360, 364, 374, Q 4, 9, 39, 88, 94b, 96d, 112a, 113, 117, 117a, 172, 188, 197, 198b, 211; *benābīr* K 357, 360, L 316, 372; *benābīr* L 416, Q 208; *benābīār* L 318b, Q 200, 247, 247a; *benābīr* K

Kaart 3. VROUWELIJK VARKEN

- ※ gelt
- ★ kriem
- △ zeug
- ▲ zog
- ▽ zoog
- zou

361, L 368b, 413, 414, 416, 420, 421, 422, 423, P 50, 115, 172, 173, 180, 213, Q 7, 8, 33, 72a, 96c, 193; *benābīr* L 418; *benābīr* L 324; *benābīr* Q 193; *benābīr* Q 1, 2a, 71; *benābīr* K 315, L 288c, 290, 314, 315, 316, 317, 319, 321, 324, 358, 359, 365, 366, 369, 414, P 44, 45, 46, 48, Q 9, 71, 87, 88, 99*, 119, 197, 197a, 204a; *benābīr* L 360, 361, 362, 363, 364, 367, 368, 369, 370, 372, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 422, P 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 107a, 113, 117, 174, 175, 176, 176a, 177a, 178, 179, 182, 218, 219, 224, 227, Q 2, 2a, 3, 6, 9, 10, 91, 96c, 187a; *benābīr* L 371, Q 11; *benābīr* Q 9, 12; *benābīr* K 314, 318, L 211, 286, 289*, 292, 294, 295, 314, 318b, 325, 352, 354, 355, 356, P 44, 47, 51, 167, Q 18, 35, 35a, 97, 111, 111*, 113a, 207; *benābīr* P 57; *bēnābīr* L 432; *benābīr* L 371; *benābīr* L 282, 371, P 54, 107a, 214, Q 2, 3a, 71, 209; *binābīr* P 44; *benābīr* Q 13; *benābīr* P 118a; *benābīr* L 360; **piet**: *pīr* L 320a, 326, P 56; *pet* L 420.

1.2.4 FOKBEER

(N 76, 9; N 19, 7; monogr.)

[Mannelijk varken waarmee men fokt.]

fokbeer: L 376, Q 117; *fokbēar* L 371, Q9; *fokbeir* Q 1; *fokbīr* L 265, 266, Q 117, 121; *fokbīar* L 266, 267, 318d, 320c, 328; *fokbīar* L 374, Q 113a, 207; *fokbīr* P 219, 219a; **dekbeer**: *dekbēar* L 371; *dekbīr* Q 208; *dekbīr* Q 27, 112; *dekbīar* L 295; **rasbeer**: *rasbīr* L 415; **stamboekbeer**: *stambōkbīr* L 415; **zaadbeer**: *z'ōdbīar* Q 200, 247, 247a; **beer**: *bēr* Q 16; *ber* Q 98; *bīr* L 381, 423; *bīar* Q 32; *bīar* L 245b, 288a, 320a, 414, Q 197; *bīer* Q 11.

1.2.5 VROUWELIJK VARKEN (kaart 3)

(L 20, 4a; L 14, 13; L 3, 2a; JG 1a, 1b, 1c, 1d, 2c; A 4, 4c; Wi 9; NE 1, 12; NE 2.I.8; AGV K1; R XII, 46; Gwn 5, 11; N M, 22 add.; N C, add.; Vld.; monogr.)

[Vrouwelijk varken. Ten aanzien van **gelt** wordt opgemerkt dat het synoniem is met **zeug** (L 416), dat het een vrouwelijk, niet gedreven varken is (L 312, 353), dat het een vrouwelijk varken is dat niet dient voor de kweek (L 282, 286, 313, 315,

316, 354, 355, 356) of juist wel voor de kweek is bestemd (K 278). Verder kan het een oud woord zijn voor de zeug (L 354, 355) en kan het op een gesneden, vrouwelijk varken duiden (L 312). Oorspronkelijk duidde **gelt** op het gecasteerde vrouwelijk varken. In de loop van deze eeuw is men **gelt** ook gaan gebruiken voor het vrouwelijk varken.]

zeug: K 316, 358, L 268, 269, 271, 286, 313, 314, 329, 352, 353, 362, P 54, 118, 176, Q 1, 15, 20, 21, 36, 95; *zōx* K 317a, L 250, 314, 316, 329, Q 2, 101, 103, 156; *zōx* Q 2; *zōax* L 191; *zōx* Q 2, 95; *zōx* K 315, 353, L 164, 313, 326, 416, 418; *zyx* L 364, 366, Q 121, 222; *zyax* L 416; *zŷx* L 360; *zōy.x* L 360; **zoog:** *zōx* K 278, 318, 358, 360, 361, L 210, 245b, 246, 246a, 247, 248, 249, 250, 265c, 266, 267, 268, 269, 269a, 269b, 271, 282, 286, 286a, 288, 288a, 290, 291, 292a, 293, 295, 296, 298, 299, 312, 313, 314, 315, 318, 318b, 318d, 319, 320, 321, 324, 326, 352, 353, 354, 355, 360, 366, 370, 371, 371a, 373, 374, 378, 379, 380, 381a, 381b, 413, 414, 418, 419, 420, 424, 426, 428, 429a, 431, 432, 433, P 51, 55, 56, 57, 118, 121, 192, 197, Q 1, 2, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 71, 77, 78, 80, 88, 95, 95a, 96, 96a, 96b, 96c, 98, 99, 99*, 101, 102, 105, 113, 156, 157, 158, 162, 167, 168, 180, 188, 192, 193, 196; *zōax* L 317, 326, 418, 422, 423, P 118, 119, Q 18, 72, 154, 166a, 188, 198; *zō.x* K 358, 359, 360, 361, L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 319, 352, 353, 354, 355, 369, 370, 371, 381, 413, 414, 420, 423, P 55, 57, Q 1, 2a, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 71, 76, 77, 80, 88, 96c, 155, 158a, 161, 162, 163, 167, 168, 169, 177, 181, 182, 240, 241, 242; *zōx* Q 1; *zōr.x* P 224; *zōax* Q 72, 73, 82; *zōx* L 292, 293, 355a, 423, P 116, Q 12, 74; *zō.x* Q 154; *zōl.ox* L 422, 424, Q 6; *zōo.x* Q 83, 84, 178, 188; *zōq.x* Q 94; *zōyx* P 186, 188; *zōyx* L 420, Q 83; *zōix* P 58; *zōix* P 53; *zōx* L 293, 320; *zō.x* L 159; *zōox* L 420, Q 89, 92; *zāx* Q 199; *zōox* Q 93; *zēx* (mv.) Q 2; *zēax* Q 3; *zōox* Q 86, 175, 179; *zu'wō.x* Q 179; *zēwx* P 187; *zōex* Q 175; *zōiyx* Q 91; *zōax* L 292, 417, P 196, Q 83, 88, 162, 193, 193a, 196; *zōax* Q 12; *zō.x* L 184, 291, 378, Q 71; *zōax* P 52; *zōix* Q 72, 83; *zā.x* K 278, L 372; *zōyx* L 317, P 162a, 189, 195, 197, Q 75, 78, 156, 157a, 166; *zōyx* P 188, Q 166; *zōy.x* P 58, 119, 184, 186, 195, 197, 220, 223, Q 74, 75, 79, 79a, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 160, 164, 166; *zōax* Q 78, 83; *zōiyx* P 188; *zōiy.x* P 177, Q 73, 78; *zōiy.x* P 119, 120, 121; *zōyx* Q 74, 79, 160, 166a; *zōox* Q 89, 171, 172, 174, 178, 179; *zōox* Q 83; *zōoyx* Q 178; *zōox* Q 172; *zū.x* P 212; *zūax* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e, 360, 362, 417, Q 5, 83, 89; *zūax* Q 90, 91, 168a; *zū'wōx* Q 174; *zūx* L 271, 289, 313, 316a, 420, Q 3, 96a, 193, 198; *zū.x* L 317, 362, 372, Q 3; *zūax* L 360, 368, 415, 416, 417, 418, 419, 421, Q 3, 5, 81a, 87, 170, 172; *zūax* L 289, 360a, 367, 415, 420, Q

3, 191, 195; *zūix* L 366; *zūix* L 317, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415; *zūix* L 417; *zūyx* Q 198; **zog:** *zox* K 278, 314, 359, L 115, 159a, 163, 164, 165, 187, 191, 192, 192a, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 214a, 215a, 216, 216a, 217, 245, 245b, 248, 265, 266, 269, 270, 295, 366, 281, P 49, 50, 52, 113, 115, 118, 118a, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177a, 178, 180, 182, 183, 211a, 212, 214, 218, 219, 227, Q 6, 9, 95, 165, 200; *zox* L 163, 246, P 49, 176, 179, 183, 218; *zox* Q 200; *zox* Q 200; *zux* K 315, 316, 317, 318, 352, 353, 356, 357, L 360, 361, 368, 372, 416, 419, P 44, 45, 46, 47, 164, 165, 167, 171, Q 170; **kriem:** *krēm* L 292, 293, 294, 300, 322, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 332, 370, 371, 374, 375, 376, 377, 378, 381, 381a, 382, 383, 385, 386, 429, 432a, Q 15, 19, 21, 22, 28, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 95, 98, 99, 100, 101, 103, 111, 112, 112a, 112b, 113, 113a, 117, 117a, 118, 121e, 191, 193, 196, 196a, 197, 201, 202, 203, 203a, 203b, 204a, 206, 207, 208, 209, 210, 247, 247a, 253, 278; *kr'em* Q 247, 247a; *krēm* L 429a, Q 203; *kr'eom* Q 200; *krēm* Q 33; *krēmā* Q 279; *krēm* L 384, 430, 433, 434, 434a, Q 20, 27, 29, 33, 34; *krēm* Q 253; *krēm* L 430, Q 20, 27, 28; *krēm* Q 278; **zou:** *zoy* Q 113, 116, 117a, 117b, 121, 211, 278; *soy* Q 222; *soay* Q 278; *so.yā* Q 279; *so.yū* Q 118; *zūy.ā* Q 282, 284; *zōy* Q 116, 117a, 207, 208, 211, 222, 253; *zōy* Q 211; *sōy* Q 284; *sāy* Q 95; *zay* Q 117b, 119, 121, 208; **zoom:** *zōym* Q 251; **gelt:** *gelt* L 268, 282, 313, 315; *gelt* K 278, L 286, 312; *gēlt* L 286; *ge.lt* L 313, 315, 316, 354, 355, 356; *ge.lt* L 282, 286, 314, 352; *gelt* L 312, 353; **gelts:** *ge.ls* L 416; *ge.ls* L 418.

1.2.6 GESNEDEN VROUWELIJK VARKEN

(N 19, 9; A 4, 4c; L 20, 4c; L 37, 49e; JG 1b; L 37, 49f; monogr.)

[Uit de antwoorden blijkt dat **gelt** verschillende betekenissen kan hebben. Er zijn informanten (K 278, L 421, 422, 423, Q 197, 211) die zeggen dat het snijden van een vrouwelijk varken ter plekke onbekend is. Het onvruchtbaar maken bestond uit het doorknippen van de eileiders.]

gelt: *gelt* K 278, 314, 318 (klein van vrl. geslacht tot ze loper zijn); *gēlt* K 278; *gelt* K 315 (wel of niet gesneden), L 165, 192a, 209, 216a, 244c, 246, 265b, 266, 269, 286, 298, 312, 315, 352, 354; *gelt* K 314 (zeug, meer voor de kweek), 353 (gesneden), 316 (niet gesneden), L 282, 316; *ge.lt* L 363 (niet gesneden, vroeger wel), 364 (niet gesneden, wordt gemest), 358 (gesneden); *gēlt* L 213, 316; *gilt* L 282; *jilts* Q 284; *giltž* Q 284; *gēlt* L 314; *ge.ltijs* L 359 (gesneden); *gełtij* L 317 (niet gesneden, om vet te mesten); *gełtij* L 360 (zeug); *gēl* Q 174 (gaat niet vol); **gesneden gelt:** *gāsneja gēlt* L 163, 164; **gelts:** *gels* P 113 (gaat niet meer vol), P 178 (of gebuut of zo

geboren), Q 18, 74, 162, 177; *gēls* L 319, P 50 (gesneden), 115, 222, Q 93; *gels* L 431, Q 14, 18, 101 (onvruchtbaar gemaakt), 103, 111, 113 (gesneden), 208; *ge.ls* L 365 (niet gesneden, wordt gemest), 366 (niet gesneden), P 58, Q 2a (kan men niet vol krijgen), 84, 87, 90, 91, 94, 170, 171 (id.); *ge.ls* K 357 (vrl. varken om vet te mesten), 358, L 376 (kan geen jongen krijgen), P 118a (gesneden), 192, Q 73, 78 (id.), 79 (id.), 153 (wordt niet meer gedaan), 157, 159, 161; *gēls* L 331, 331b, Q 195; *gē.ls* Q 172 (niet vol te krijgen); *gēls* Q 74; *jē.ls* Q 164, 167 (gesneden), 168a (geslachtelijk misgroeid), 241 (geslachtelijk niet ontwikkeld); *gēils* Q 78; *jēls* Q 255; *g'els* Q 200, 247, 247a; *g'e.ls* Q 253; *g'e.ls* Q 242 (geslachtelijk niet ontwikkeld); *gøls* Q 86; *gø.ls* Q 175; *gøils* Q 93; **gegeltste zoog:** *gægēljzđjā zōx* L 319; *gægēlsdā zūax* Q 193; **gegeltst varken:** *gægēls verkā* Q 99; *gægels verkā* L 382; **gesneden zeug:** L 288a; *gāsneįā zōx* Q 2; *gāsneįdā zōx* L 246; *gāsniā zjāx* L 416; **gesneden zog:** L 217; *gāsniį zox* L 209, 213; *gāsneįā zox* L 211; *gāsneįā zux* L 216; *gāsneįā zux* P 44 (wordt gedaan om mooi rood vlees te krijgen); **gesneden zoog:** *gāsneįā zōx* L 268; *gāsneįā zoax* Q 196; **gesneden kriem:** *gāsneįā krēm* Q 32; **gesneden varken:** *jašneįā verkā* Q 121; **gecastreerde zeug:** L 292; **geboete zoog:** *gābydā zō.x* Q 177; **kween:** *kwēn* K 357, L 290, 360 (niet gesneden, vanaf geboorte onvruchtbaar), 368, Q 96c (gebeurt niet veel); *kwēn* L 215a; *kwēn* Q 94; *kwīn* L 369; **kwee:** *kwē* P 187, Q 113a; *kwēj* P 177, 177a, Q 20, 75 (gesneden), 76 (gesneden), 80; *kwēj* L 384; *kwēj* Q 79a; *kwīā* L 321; **kweent:** *kwe.nt* Q 76, 77, 178, 179; *kwē.nt* Q 171; *kwe.ņt* Q 169; *kwi.ņt* Q 158a; **onvruchtbaar varken:** *unvrōbār verkā* L 420; **gegeltst (volt. deelw.):** *gægē.ls* Q 152.

1.2.7 ONVRUCHTBAAR VROUWELIJK VARKEN

(N 76, 10; JG 1c, 2c)

[Door organische afwijkingen onvruchtbaar vrouwelijk varken.]

kween: *kwēn* L 266, 289, 318d, 320c, 328, 371, 376, 381, 416; *kwej* L 288a; *kwin* L 265, 295, 423, Q 9, 121; *kwīn* L 414, Q 112; *kwin* Q 197; **kweent:** *kwent* L 267; *kwe.nt* Q 82; **kwee:** *kwē* L 295, 320a, 374, Q 98; *kwēj* Q 72; *kwēj* Q 71; *kwējā* P 219, 219a; **gelt:** *gelt* P 214 (onvruchtbaar gemaakte zeug); **kriem:** *krēm* Q 16.

1.2.8 ZEUG MET BIGGEN

(N 19, 6; L 37, 49c; monogr.)

[Vrouwelijk varken dat heeft gejongd.]

eerste zeug: L 331, 331b, 332; **eerste zeugje:** *īrstā zōxskā* Q 193; **eerste zoog:** *ēstā zōx* L 427; *īrštā zōx* Q 97; *tārštā zōx* Q 99*; *īrstā zūx* L

368b; **zeug met jongen:** *zōx met junān* K 315; **jonge zoog:** *joj zōx* Q 96d; **volle zog:** *vol zōyk* P 195; **baggelzoog:** *bagālzōx* Q 96c; *baxālzōyx* Q 79a; *begālzōx* Q 162; *begālzōx* Q 176a; *hogālzōx* Q 241; *bagālzwōx* Q 179; **baggenzoog:** *bagāzōyx* Q 78; *bagāzōx* P 120; *bagāzūx* Q 198b; **gebaggelde zoog:** *gābegāldā zōx* Q 162; **kurrenzog:** *kōrāzox* P 172, 176, 219; *kyrāzox* P 50; *kōrāzux* P 44, 48; **kurrenzoog:** *kōrāzōx* P 120, 177; *kōrāzōyx* P 195; *kyrāzōyx* Q 156; *kyrāzōyx* Q 78; *kōrāzūyx* P 185; **eerste kriem:** L 331b, 332; *īrstā krēm* L 294, 325; *īštā krēm* Q 33; **zog van de eerste worp:** *zōx fan dān īstā wōrāp* P 107a; **eerste gelt:** *ōrstā gēlt* L 163, 163a; **zeug:** K 357, L 296, 270, 271, 282, 286, 299, 316, 329, 330, 331, 331b, 352, 377, 382, 422, 434, P 51, 54, 55, Q 14, 21, 22, 35, 35a, 101, 112a, 113a, 119; *zōx* K 278, 361, L 163, 164, 414, Q 1, 2, 4, 72a, 162; *zōax* L 364; *zō.x* L 372; *zjāx* L 360, Q 121c; *zjāx* L 416; *zēx* L 355; *zix* L 360; *zōx* L 282, 314, 367; *zōyx* P 107a; *zūōx* Q 86, 93; *zūx* L 364, 415; **zog:** *zox* K 278, L 159a, 211, 265, 269, 384, P 52, 176, 214, 218, 219, Q 95; *zōx* P 50, 176, 213; *zox* L 163, 164; *zux* K 278, 315, 317, 353, 357, 358, L 363, 368, 372, 372a, 420, P 46, 48, 60, 60a, 64, Q 3a; **zoog:** *zōx* K 278, 318, 358, 359, 360, 361, 361a, L 268, 270, 282, 286, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 295, 312, 314, 316, 318b, 319320a, 321, 322, 322a, 326, 352, 355, 358, 366, 369, 371, 373, 413, 414, 422, 423, 426, 0426, 432, Q 1, 7, 8, 9, 12, 14, 18, 71, 77, 88, 177, 187a, 243; *zō.x* K 361; *zōax* P 58, Q 6, 74; *zōx* K 278, L 266, 292, 324, 422, P 56, 57, 119, 120, 176, 192, Q 10; *zōyx* Q 78; *zōy.x* Q 156; *zūōx* Q 168a; *zōjx* Q 96c; *zōax* L 423, Q 78, 196; *zōyax* P 197; *zōyax* P 195, Q 72, 165; *zōyx* K 318, P 119, 188, Q 74, 78, 157; *zūyx* P 186, 197, 222; *zōyx* Q 156; *zūox* Q 179; *zūox* Q 170, 171, 178; *zūyx* Q 179; *zūax* Q 178; *zūx* L 316; *zūax* L 362, 368, 415, 420, Q 3, 5, 83; *zūax* L 317; *zū.x* L 317, 372; *zūx* L 368, 372, Q 198b; *zūax* Q 5; **kriem:** *krēm* L 292, 322, 322a, 324, 329, 330, 331, 331b, 374, 382, 383, 429, Q 21, 32a, 39, 98, 101, 111, 111*, 113, 117, 117a, 197, 197a, 204a, 207, 209, 211; *krēj* L 434, Q 20; *krēmā* Q 94b; **zou:** *zōy* Q 117; *zōy* Q 119, 121; *zōy* Q 197, 197a.

1.2.9 FOKZEUG

(JG 1a, 1b; N M, 22 add.; monogr.)

[Zeug die men houdt om biggen te winnen.]

kweekzeug: *kwēksō.x* L 313; *kwēksō.x* K 361; *kwīaksōx* K 317a; **kweekzog:** *kwēksōx* K 278, P 178; *kwēksōx* P 113, 172, 174, 175, 180; *kwīksōx* P 50, 176; *kwēksūx* K 318; *kwīksūx* P 45; **kweekzoog:** *kwēksōx* K 358, Q 7, 77; *kwēksō.x* L 312, 315, 319, 354, 413, 422, 423, Q 8, 11; *kwēksō.x* L 424, Q 6; *kwēksō.x* Q 178; *kwēksō.x* P 51; *kwēksō.x* P 224; *kwīksō.x* Q 2a,

158a, 162, 167, 242; *kweksou.x* P 58; *kweksou.x* Q 153; *kweksou.x* Q 166; *kweksou.x* Q 73; *kwik-sou.x* Q 160; *kwiksou.x* Q 157a; *kwiksou.x* P 188, 197, Q 156; *kwëksū.x* L 372; *kwëksū.x* L 419; *kwëksūj.x* L 356; *kwëksūj.x* L 359, 360, 367, 365, 366, 415; *kwëksūox* Q 170; *kwëksū.x* L 417, 418, Q 5; **fokzoog:** *fokzō.x* L 420; *fokzō.x* L 314; *foksūj* L 356; **baggelzeug:** *bagelzūox* Q 179; **baggelzoog:** *bagalzō.x* Q 13, 96c, 177; *bāgālzō.x* Q 154; *bagalzō.ax* Q 72, 81a, 82; *bagālsōo.x* Q 178; *bāgālzōo.x* Q 83; *bagālzūox* Q 168a, 171; *bāgālzūox* Q 89; *bāgālzou.x* Q 79, 79a, 152, 153, 157; *bagālzū.x* L 416, Q 87; *bāgālzūox* L 421; *bagālzūo.x* Q 170; *bagālzūj.x* Q 90; **beggelzoog:** *begālzou.x* Q 160; *begālzou.x* Q 157a; *begālzōx* Q 155; *begālzō.x* Q 76, 77, 80, 185a, 161, 162, 167, 168, 169, 181, 242; **baggenzeug:** *bāgāzō.x* Q 2; *bāgāzō.x* Q 1; **baggenzoog:** *bāgāzou.x* P 119; *bāgāzou.x* Q 74, 75, 166; *bāgāzouj.x* P 120, Q 73, 78; *bagāzō.x* L 414, P 57, Q 7, 71; *bāgāzō.x* K 360, Q 240, 241; *bagāzū.x* Q 3; **kurrenzog:** *kōrazox* P 113, 115, 117, 118, 118a, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 178, 179, 180, 182, 214, 218, 219, 227; *kerāzox* P 52; *kōrazūx* P 46, 48, 167; **kurrenzog:** *kōrazō.x* P 56, 177a; *kōrazō.x* P 224; *kerāzō.x* P 55; *kerāzōj.x* P 53; *kōrazou.x* P 58, 184, 186, 187, 188, 195, 220, 223, Q 156, 159, 164, 165; *kōrazouj* P 120; *kyrazou.x* P 192; *kōrazouj.x* P 121, 177, Q 78; **kuddenzog:** *kōdazūx* P 47; **drijfzog:** *drēfsūx* P 44, 46; *drēfsox* P 49; **drijfzoog:** *drēfzō.x* Q 2a; *drēfzō.x* Q 72; *drēfzōj.x* Q 74; *drēfzōj.x* P 119; **trekzoog:** *treksō.x* Q 10, 167; *treksō.x* Q 163, 182; *treksō.x* Q 84; *treksōo.x* Q 188; *treksūox* Q 175, 179; *treksūox* Q 174; *treksū.x* Q 91, 94, 172; **zaadzoog:** *zōtāzōx* L 320a; *zōtsūj.x* L 365; **zaadkriem:** *zōtkrēm* Q 200, 247, 247a; *zōtkrēm* Q 197, 197a; **zog:** *zox* K 314; *zux* K 315, 316, 353, 357; **zoog:** *zō.x* K 359, L 282, 286, 316, 352, 353, 355, 370, 371, 420, Q 7, 12, 88; *zū.x* L 317, 361, 362, 368; *zūj.x* L 317, 361, 362, 363, 364; *zūj.x* L 358, 368; **gelt:** *gelt* L 282, 352; *gē.lt* L 286.

1.2.10 VAZELZEUG

(JG 1c, 1d, 2c; NE 2.I.8; N C, Q 111 add.; monogr.)

[Zeug die men in de wei laat lopen, zonder ze te willen vetmesten of voor de fok te gebruiken. Volgens de informant van Q 158a wordt dit varken in reserve gehouden als fokzeug. Het WNT (XVIII p. 956 s.v. *vazelvarken*) geeft als eerste betekenis „fokvarken” en als tweede „mager varken”. Een vazelvarken wordt ook wel met opzet schraal gevoerd om het voor het fokken te gebruiken, naderhand ook om het gedurende de winter in leven te houden en dan tegen het voorjaar te gaan mesten (z. WNT XVIII p. 952 s.v. *vazel* III 3).]

vazelzeug: Q 90, 168a, 171; *vāzalzōx* Q 89; *vōzalzōx* Q 85, 174; **vazelzoog:** *vōzalzōx* Q 155; *vōzalzō.x* Q 162, 163; *vōzāzalzō.x* Q 72; *vōzāzalzō.x* Q 71; *vōzāzalzō.x* Q 2a; *vōzāzalzūwōx* Q 84; *vōzāzalzūwōx* Q 178; *vōzāzalzūwōx* Q 178; *vjāzalzūox* Q 175; *vōjāzalzūox* Q 94; *vōzalzoax* Q 162; **vazelvarken:** *vāzalverkā* Q 19, 111; *vāsālverkā* Q 101; *vāsālverākā* Q 111; *vōzālver.rkā* Q 82; *vōzālverkā* Q 166; *vōzālverkā* Q 158a; *vōzālverkan* Q 87, 91; *vōzālverkā* Q 162; *vāzal verkā* Q 20; *fāzal verkā* Q 21; **losse zeug:** *losā zōx* P 54; **losse zoog:** *losā zōx* P 55, 56; *losā zō.x* Q 182; *losā zūj.x* P 57; **lege zoog:** *leijx zōj.x* Q 166; *leijx zōj.x* P 187a; **manse zoog:** *majsā zōx* Q 11; **maszoog:** *majszōx* Q 96c; **vazel:** *vāzal* L 326, Q 19, 179, 196, 196a; *vōzāl* Q 83, 170; *vōzāl* Q 72; *vōzāl* Q 93.

1.2.11 JONG VARKEN (kaart 4)

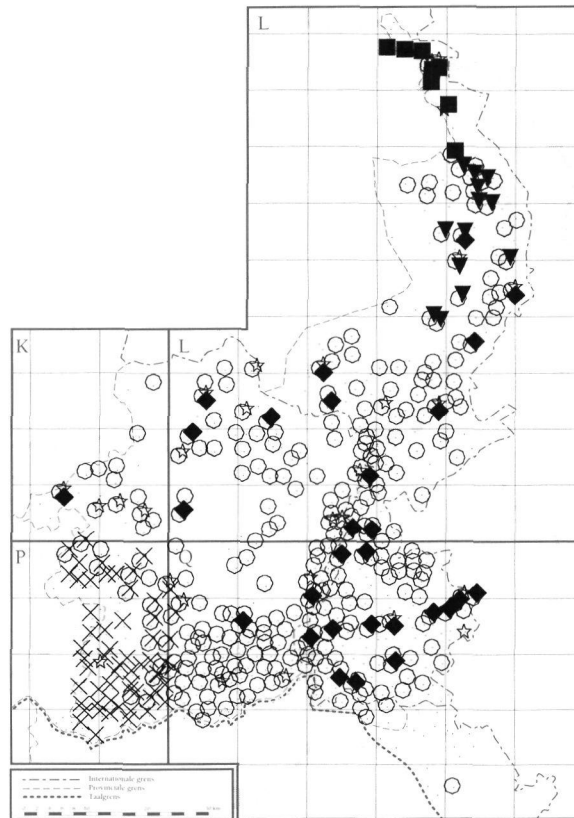
(N 19, 3; N C, add.; L 1a-m; L 3, 2b; L 37, 49a; NE I.12; NE 2.I.9; JG 1a, 1b, 2c; AGV KI; S 3; RND 46 en 84; Vld.; Wi 51; Gwn 5, 12; monogr.)

[Jong varken in het algemeen.]

bag: *bag* L 317, 358, 359, 360, 361, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415, 419, 421, 424; *bax* K 278, 315, 318, 353, 357, 358, 359, 361, 361a, L 163, 164, 184, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 217, 245, 245b, 246, 246a, 265, 266, 268, 269, 269a, 269b, 271, 282, 286, 288, 294, 312, 313, 314, 316, 317, 329, 352, 353, 355, 360, 363, 364, 367, 368, 369, 372a, 373, 381, 414, 415, 416, 417, 419, 422, P 44, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 119, 120, 121, 186, 197, Q 1, 2, 3, 3a, 4, 5, 21, 33, 35, 35a, 71, 72, 72a, 74, 77, 78, 79a, 83, 84, 86, 89, 90, 93, 94, 95, 96c, 101, 117a, 155, 156, 157, 162, 168, 168a, 170, 171, 174, 176a, 177, 178, 179, 209, 241, 243; *bāx* K 278, 314, 315, 316, 317a, 318, 357, 358, 359, 360, 361, L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 352, 354, 355, 356, 413, 414, 416, 417, P 44, 45, 51, 56, 119, 120, 121, Q 1, 2a, 3, 5, 71, 72, 74, 75, 76, 78, 79a, 80, 81a, 82, 83, 89, 152, 154, 163, 168, 169, 175, 181, 182, 240, 241, 242; *bāx* P 119; *bak* K 317a, L 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 288, 288a, 288c, 289*, 290, 291, 292, 295, 299, 300, 317, 318b, 320, 320a, 321, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 358, 366, 368, 369, 370, 371, 372, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 385, 387, 415, 418, 420, 422, 423, 425, 426, 0426, 427, 429, 431, 432, 434, 434a, P 187a, Q 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 21, 22, 27, 29, 32, 32a, 33, 35, 39, 73, 87, 88, 91, 94b, 95, 96, 96c, 96d, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 116, 117, 117a, 117b, 118, 156, 158a, 161, 162, 172, 187, 187a, 188, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 200, 202, 203, 204a, 207, 208, 211, 247, 247a, 284;

Kaart 4. JONG VARKEN

- bag(je)
- ☆ big(je)
- ▼ kier(tje)
- × kurre(tje)
- pog(je)
- ◆ varkentje

bák P 57, Q 2, 2a, 79, 153, 156, 157, 157a, 160, 166, 167; *baúk* Q 162; *baq* L 270, 271, 288, 289, 289b, 290, 296, 318b, 319, 321, 325, 331, 331b, 360, 368, 368b, 381, 387, 416, 427, 430, Q 3, 9, 14, 15, 19, 30, 111, 119, 178, 193, 204a; **baggen (mv.):** *bage* K 278, 356, 357, 358b, 360, 361, L 210, 211, 213, 214a, 216, 245, 245b, 246, 248, 250, 266, 268, 271, 286, 288a, 289, 289a, 296, 298, 312, 316a, 317, 318, 319, 320, 330, 352, 354, 355, 356, 360, 361, 362, 366, 367, 368, 381a, 381b, 382, 419, 426, P 45, 55, 119, 197, Q 2, 3, 5, 9, 10, 12, 13, 19, 22, 27, 32, 35, 71, 72, 74, 78, 79, 80, 83, 86, 88, 89, 91, 92, 95, 95a, 96c, 99, 101, 112a, 113, 118, 156, 157, 160, 166, 170, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 188, 199, 200, 249, 253; *bagən* K 278, 352, L 191, 209, 355, P 121; *bakə* L 298, 318d, 418, 430, Q 12, 98, 117a, 121, 192, 203a; *baqə* L 249, 267, 268, 269, 270, 271, 291, 292, 293, 294, 295, 297, 300, 323, 326, 3327, 328, 360, 370, 371a, 372, 374, 375, 378, 381, 381b, 385, 420, 429, 430, 431, 432, 432a, 433, Q 7, 12, 19, 29, 32, 34, 35, 88, 96a, 99, 100, 101, 112a, 112b, 113, 117, 193, 196, 196a, 203, 204a; *baqən* L 355; *boqə* L 329, Q 102, 207; **bagje:** *baxskə* K 318, 358; *baxskən* L 282;

bakskə L 362; *baqskə* Q 96a; *bəxskə* L 246, 286, 422, P 56, Q 2a, 10, 32, 72, 83, 101; *bəxskə* L 265, 268, 270, 417; *bəxskə* L 248, 268, 269, 288c, 289, 292, 292a, 294, 298, 317, 318, 319, 322, 324, 327, 333, 360, 366, 367, 368, 369, 371, 371a, 372, 373, 377, 381, 381b, 383, 385, 417, 419, 421, 423, 424, 427, 429, 429a, 430, 432a, 434, P 192, Q 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 28, 32a, 33, 34, 73, 75, 84, 86, 88, 95, 96a, 96b, 97, 98, 101, 102, 103, 113, 117, 152, 157, 163, 164, 168a, 172, 175, 178, 187, 188, 191, 193a, 196a, 197, 198b, 200, 201, 203, 203b, 206, 247, 247a; *bəkškə* Q 113, 113a, 201, 202; *bəqskə* L 292, Q 3, 197; *bəkškə* L 317, 372, 416, 420, Q 6, 17, 19, 158, 209; *bəqskə* L 368; **bagelen (mv.):** *bəgələ* Q 152, 157; *bəgələ* Q 2; *bəgələ* Q 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 153, 154, 157, 155, 168a; **baggetje:** *bagəkə* K 314; **dobbelbag:** *dəbəlbaq* Q 71; **bakjeren:** *bəkškərə* Q 209, 247, 253; **big:** *bex* K 353, 357, 358, L 163, 164, 191, 266, 271, 286, 314, 316, 326, 329, 352, 372, 422, 423, P 60, Q 2, 72a, 117a, 121, 162; *begə* (mv.) L 286, 329, 353, P 46, 64; *bəgən* (mv.) K 361, L 313, Q 83; *bex* P 176; *bek* L 289; *bik* L 372; **bigje:** *bəxskə* K 360, L 352; *bəkškə* Q 111*;

bikskā L 372; *bekskā* Q 10; **biggetje**: L 414; *begəɪtjə* Q 6; *begəkā* P 60a; **kurre**: *kørā* P 44, 46, 48, 49, 50, 56, 58, 107a, 113, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 164, 165, 167, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 185, 186, 187, 188, 191, 192, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 73, 78, 156, 159, 165; *kørā* (mv.) P 197, Q 156; *kørān* (mv.) P 118, 121, 169, 211a, 218; *kørās* (mv.) P 162a; *køjrā* P 48; *kørā* P 48, 176; *kyrā* P 46, 49, 50, 107a, 176, 179, 183, 188, 189, 192, 195, 213, 218, 222, Q 78, 156; *ky-rā* P 192; *kerā* P 52, 54, 55; *kērā* Q 2; **kurretje**: *kørākā* P 48, 50, 58, 167, 176, 182, 218, 219, Q 165; *kyrākā* K 356, P 45, 179, 187a, 192, 197; *kerākā* P 53, 55; **kudde**: *kōdā* P 47, 211; *kydā* P 48; **kier**: *kir* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **kiertje**: *kirka* L 245, 245b, 246, 267, 268, 290, 291; *kerkā* L 266; **kutte**: *kōtā* Q 278; *kytā* Q 121, 208, 211, 253, 278; *kjūtā* Q 119, 204a; **kudje**: *kytjā* Q 117, 119, 121c; *kytšā* Q 121e; **kuttens** (mv.): *kytāns* Q 222; **keuje**: *kōjā* L 163, 164, 159, 191, 212; **pog**: *pox* L 163, 164, 165, 191; *pok* L 159a, 163, 164, 165; **pogje**: *pōxskā* L 164; *pōxskā* L 163, 163a, 191; *pōxskā* L 165; **klein varkentje**: *klējn verkskā* L 312, 360; *klēn vērkskā* L 192; *klē vērkskā* P 44; *klēn verkskā* L 315; *klaən vērkskā* L 356; **klein varken**: *klē verāʔā* K 314; *klān verāʔā* K 353; *klēn verkā* L 209; **kleine bag**: *klājn bagān* (mv.) K 315; *klēn bagā* (mv.) P 57; **klein kudje**: *klēn kōtjā* L 191; **kleintje**: L 269; **kleinen** (mv.): *klēnā* K 278; *klēn* L 416; *klēn* Q 251; **jong**: *joŋ* L 354; **jonge bag**: *joŋ bagān* (mv.) P 54; **jonge kurre**: *joŋ kerā* P 54; **tuutje**: *tykā* P 48; **krulstaart**: L 269; **butje**: *bōtjā* Q 198; **speenvarken**: K 357; *spēnverkā* K 278; *spinverkā* L 372, 423; *spējānverkān* L 282; **speen**: *spēn* L 372; **speentje**: K 315; **speenbagje**: *spinbekskā* L 372; *spēbekskā* Q 95; **speenbag**: *spēbax* Q 95; *spēbak* Q 95; **speetbag**: *spjētbax* Q 179; *spjātbagā* (mv.) Q 83; **speelbag**: *spēlbak* Q 95, 158a; **spierbag**: *spejārbak* P 195; **lopels** (mv.): *lōpāls* P 48; **kuusje**: *kyskā* L 270, 427; *kyškā* Q 35a, 94, 113, 119; *kōskā* P 51; *kōškā* L 373; *kuskā* L 269, Q 77; *kuškā* K 318; **kuus**: *kyš* Q 121; *koās* P 176; **kuusjeren** (mv.): *kyš.kārā* Q 284; **varkentje**: *verkskā* K 353, L 246, 270, 271, 292a, 314, 329, 353, 355a, 373, 414, 429a, 430, Q 15, 16, 83, 101, 203; *verākskā* L 289, 299, Q 95, 96c, 195; *verēkskān* L 317; *verkškā* Q 113, 117b, 118; *verākškā* Q 111, 117; *vērākskā* Q 95; *vērkskā* Q 196; *vērākskā* Q 102; *vērkskā* L 318; **varkjeren** (mv.): *verkskā* Q 208, 279; *verškārā* Q 121; **ferkelchen**: *verkalšā* Q 824; **varken**: *verākā* L 296.

1.2.12 VARKEN VAN 4 TOT 8 WEKEN

(N 76, 3b; L 37, 49f; monogr.)

speenvarken: *spjānverkā* L 271, 328; *spinverkā*

L 423; **speenvarken**: L 376; **speenvarkentje**: *špēnverkskā* Q 208; **speenbare bag**: *spjānbār bax* L 267; **speenbag**: *spēnbak* Q 95; *spjānbax* L 318d; *špjānbak* Q 113; *spjānbak* L 374; *spēbak* Q 95; **speetbag**: *špjātbaq* Q 193; *spētbak* Q 95; *spētbax* P 192; **speetbagje**: *spēbekskā* Q 95; **speelbag**: *špēlbax* Q 101; *špēlbak* Q 20; *špēlbax* Q 111.

1.2.13 VARKEN VAN 8 TOT 12 WEKEN

(kaart 5)

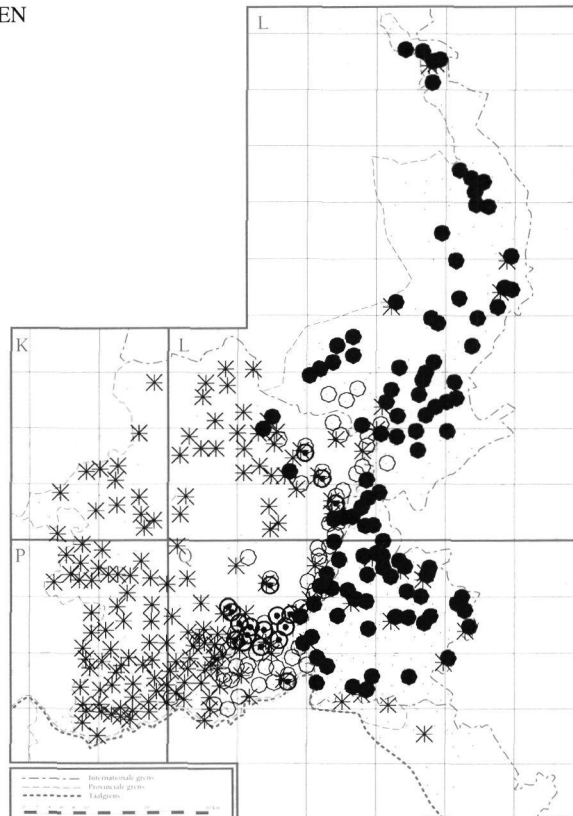
(N 19, 4a; N 76, 3c; N C, 9c; JG 1a, 1b, 2c; L 37, 49b; L 37, 49e; L 3, 2b; L 1a-m; A 4, 4b; Gwn; monogr.; N C, add.; N 19, Q 111 add.)

[De benamingen duiden doorgaans op een big van acht tot twaalf weken. Het gewicht van dit varken varieert van ongeveer 30 kg tot ongeveer 50 kg.]

loper: K 278, Q 35, 35a, 121; *lōpār* K 278, L 163, 164, 286, Q 3; *loāpār* Q 156; *loj.pār* L 317; *loj.pār* L 359, 360, 363, 367; *lōj.pār* L 317; *lūpār* K 359, L 355; *lupār* K 318, 353, Q 1; *luāpār* K 314, 315, 317a, 353, 356, 357, L 265, 314; *luj.pār* Q 88; *lōpār* K 361, L 352, 353, P 218; *lōj.pār* P 118, 119, 120, 121, 177, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 222, Q 73, 74, 78, 79, 79a, 152, 156, 157, 158, 158a, 159, 160, 162, 165, 166; *loj.pār* Q 167; *l'ōj.pār* Q 153; *lōj.pār* K 278, 353; *lōāpār* P 220, 223; *lōj.pār* Q 156, 162, 164; *lōj.pār* L 421; *lōpār* P 119, 120, 121, 177, 192, 195, Q 33, 71, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 154, 155, 155a, 168a, 179, 209, 253; *lōj.pār* Q 78, 162; *lōpār* L 369, Q 197; *lō.pār* Q 200; *lōj.pār* L 317, 371, 416, Q 9; *lōj.pār* P 195, Q 165; *lōj.pār* P 186, 188, 197, Q 176a; *lōj.pār* K 278, 357, L 268, 269, 317, 326, 374, 415, 420, P 119, 195, Q 74, 88, 95, 111*, 157, 162, 243; *lōj.pār* Q 79a; *lō.pār* Q 71, 157a, 161, 162, 179, 181, 241; *lōj.pār* L 286, Q 162; *lōfār* Q 211; *lypār* K 357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 352, 368, 413, 414, P 51, 58, Q 1, 2a; *lyāpār* K 315, 316, 318, L 265, 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 354, P 44, 45, 46, 48, 49, 51, 107a, 167, 172, 176; *lyj.pār* P 219, 219a, Q 96c; *lyj.pār* K 358; *lyj.pār* P 118a; *lypār* K 357, 358, 360, L 286, 312, 316, 414, P 46, 48, 50, 107a, 174, 176, 182, 213, 214, 219, 224, 227, Q 1, 74, 78; *lyāpār* L 286, 316, P 50, 113, 115, 117, 172, 173, 175, 176, 176a, 177a, 178, 179, 180, 218, 219; *lyj.pār* K 358; *lej.pār* L 358, 364, 413; *lej.pār* K 318; *lej.pār* L 356, 358, 361, 362, 364, 365, 366, 415, 416, 417, 418, Q 72; *lepār* Q 171; *lepār* Q 371; *lē.pār* Q 3, 82; *lepār* Q 93; *lej.pār* L 360, 416; *lipār* L 355, P 52, 53, 55, 56, 57, Q 2, 2a, 71; *lipr* P 54; *lipār* L 355, P 52, 56, 57, Q 2; *lajpār* L 362, Q 5; **loopvarken**: *lōpverkā* Q 33; *lōj.pār* Q 97; **loopvarken**: Q 21; **loop**: *lyār* P 47; **loperd**: *lōpār* K 278; *lōj.pār* L 372; **loperkje**: *lōj.pār* K 185; *luāpār* K 318; *lōj.pār* Q 156; **scheut**: *sxōt* L 319, 368,

Kaart 5. VARKEN VAN 8-12 WEKEN

- ✱ loper
- scheut
- scheuteling
- ⊙ schoot

371, 423, Q 88, 241; *sxōt* Q 4; *šōt* L 318b, 320a, 320c, 321, 324, 371, 381, 422, 423, Q 7, 8, 9, 94b, 162, 176a, 177; *šō.t* L 369, 370, 371, 372, Q 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 96c, 169, 182; *šōt* Q 9, 96c, 168, 175, 177, 178; *šōt* L 369, 422; *šō.t* Q 188; *š'ōt* L 319; *šōət* L 374, 423; *šyōt* Q 93, 171; *šyōt* Q 86; *syōt* Q 170; *šyōt* Q 162; *šēqīt* L 423; *žjōt* Q 179; *šjīt* L 372a; *šj.t* L 372; *sxyōt* L 415, Q 5; *sxjīt* L 372; *šyōt* L 374, Q 158a, 165; *šyāt* L 419, 421, Q 172; *šyō.t* Q 6, 154, 155, 162, 163, 174, 178, 179, 241, 242; *šjāt* L 423, 424; *šj-ōt* L 372, 420, 422; *šet* Q 178; *sxwet* Q 79; *šiāt* L 360, Q 162; *šiāt* L 361, 367, 368, 415; *šiāt* L 368; *šijīt* L 368b; **scheuteling**: *sxōtāleŋ* L 163, 164, 214, 214a, 215, 217, 244, 245, 245b, 246a, 266, 267, 268, 269, 271, 288, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 318d, 376, Q 98; *šōtāleŋ* L 265, 270, 290, 295, 299, 318b, 321, 322a, 326, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 373, 374, 377, 382, 383, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, Q 6, 11, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 32, 32a, 33, 35, 35a, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 98, 99*, 101, 111*, 112a, 113, 113a, 187a, 196, 197, 197a, 198b, 203a, 204a, 211; *šō.tāleŋ* L 331, 331b, Q 88; *šōtāleŋ* Q 88, 95; *šōtāleŋ* L 292, 294, 322, 324, 325, Q 12, 15, 19a,

19*, 197; *šō.tāleŋ* L 290; *šōtāleŋ* L 422; *šōtāleŋ* Q 197; *sxōtāleŋ* L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165; *sxōtāleŋ* L 163, Q 211; *šōtāleŋ* L 270, 423; *šōtāleŋ* Q 96c; *šōtāleŋ* L 330; *šōtāleŋ* Q 33; *sxjītāleŋ* L 317; *sxjītāleŋ* L 289; *šjītāleŋ* L 317, Q 39, 117, 117a, 119, 193, 198b; *šjītāleŋ* Q 111, 112, 113, 117; *šj.tāleŋ* Q 111; *šyātāleŋ* L 290, 291, Q 111*, 113, 121; *šētēleŋ* L 367; *šējītāleŋ* L 358; *šītāleŋ* L 360; *šiātāleŋ* L 360; **scheutje**: *šōtšā* Q 9; *šōtšā* Q 182; *šytjā* L 420; *šitšā* Q 86; **scheuterbig**: *sxōtārbex* L 429a; **schoot**: *sxōt* Q 88; *šō.ət* Q 81a, 83, 84; *sxōjēt* Q 72; *sxōt* Q 179; *žyōt* Q 168a; *šyōt* Q 77, 89; *šyōjīt* Q 77; *šyōt* Q 77; *šūāt* L 420; *šūāt* Q 5, 87, 170; *šūāt* Q 83; *šūāt* Q 90, 91, 168a; *šūō.t* Q 77; *šūē.t* Q 94; *šūjāt* L 361, 368; **aankomend varken**: *ānkōmānjā verkā* L 326.

1.2.14 VARKEN VAN 3 TOT 5 MAANDEN

(N 76, 3d; JG 1b, 1c, 1d, 2c; N 19, 8; L 37, 49f; N 19, 4a; A 4, 4b; monogr.; N 19, Q 111 add.)

[Een halfvet varken van 50 tot 80 kg. Volgens het WNT (III, 1 p. 1460) is een **broeiling** een „speenvarken”, eigenlijk een „varken geschikt

I.12

om te broeien". Het gaat hier dus om een varken dat zo goed als slachtklaar is.]

mestvarken: *mestverkā* L 423; *mestverəkā* L 381; *męstverkā* L 320a, 371, 374; *męstverəkā* L 318d; *męstvērkā* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *męstverkā* L 266; *męstvērkā* L 265; *mesverkā* L 423, Q 16, 121; *mesverəkā* L 381, Q 98, 112; *męsverkā* Q 27; *mesverkā* P 219, 219a; *męsverəkā* L 266, 267; *męsverkā* L 415; **mastvarken:** *mastverkā* L 288a; *masverəkā* Q 11; *māsverəkā* Q 207; **vetvarken:** *vetverkā* L 414, 416; *vetverkān* Q 1; *vętverkā* Q 9; **broeilijng:** *brōļeņ* Q 19, 39, 95, 101, 111, 111*, 113, 117, 193; *brōļeņ* Q 95, 197; *brōļeņ* Q 196, 196a; *brōļeņ* Q 117; *brōļeņ* Q 38; *brōļeņ* Q 95; *brōļiņk* P 176; *bryļeņ* P 50, 119, Q 77, 78, 158, 162; *bryļeņ* Q 156; *brj.ļeņ* P 118, Q 162; *brjēļeņ* Q 82; *brēļeņ* Q 86.

I.3. Lichaamsdelen

I.3.1 KOP

(N 76, 11; monogr.)

varkenskop: *verkāskop* L 266, 267, 295, 320a, 320c, 371, 376, 381, 414, 415, P 219, 219a, Q 16, 27, 32, 98; *vęrkāskop* L 265; *verkāskop* L 374, Q 207; *verkānskop* L 416, Q 1, 121; *vęrkāskop* Q 117; **kop:** *kop* L 245b, 288a, 318d, 328, 423, 0426, Q 11, 112; *kop* L 266; *kōp* Q 197.

I.3.2 SNUIT

(N 19, 25; N 76, 11; L 7, 8; JG 1a)

snuit: *snēt* K 315, 318, 357, 358, L 355, P 44, 48, 107a; *snęūt* P 54, 55; *snęūt* K 278; *snēt* K 314, Q 72a; *snęūt* K 278, P 164; *snę.t* Q 2; *snęūt* Q 2; *snęūt* L 360; *snę.t* P 47; *snēt* L 159a, P 48; *snūt* L 265, 266, 268, 269, 271, 286, 289b, 289*, 313, 316, 317, 318b, 319, 320a, 321, 322, 324, 331, 368b, 371, 373, 377, 420, 422, 0426, Q 14, 18, 77, 81a, 82, 83, 89, 158, 162; *snūt* L 290, 292, 295, 299, 324, 329, 331, 331b, 0426, 432, 434, Q 22, 35, 35a, 39, 111, 117, 119, 284; *snū.t* L 416, 417, 418, 422, Q 5; *snūāt* L 369; *snūit* L 314; *snut* L 282, 286, 353, 417, Q 9, 77; *šnut* Q 204a; *šnutj* L 325; *snujt* L 360; *snjt* L 416; *šnjt* Q 253; *snjt* L 163, 163a, 164, 211; *snōt* K 361; *snō.t* Q 156; *snōāt* K 360, Q 71, 156; *snōūt* L 372a; *snoāt* P 186, 188; *snoūt* P 55, Q 1; *snoūt* L 420, Q 78; *snoajt* Q 80; *snoūt* Q 1; *snēt* K 361a, Q 160, 167; *snę.t* L 414, Q 2a, 72; *snęāt* K 353; *snę.at* Q 1, 71; *snęūt* L 355; *snęwāt* Q 78; *snę.ūt* Q 3; *snęāt* Q 79a; *snoūt* L 354, 414, P 222, Q 3a, 4; *snęajt* Q 156; *snjt* P 51; *snāt* P 171, 176, 213; *snāāt* P 211; *snaāt* P 174; *snaūt* P 186, 197; *snaūt* Q 162; *snaat* P 183; *snęjt* P 107a; **varkens-**

snuit: *verkāsnūt* Q 9; *verkāsnūt* L 270; *vęrkāsnūt* L 294; **snuits:** *snūts* L 326, 330, Q 7, 11, 12, 88, 96c, 96d, 179, 197, 197a; *šnūts* L 270, 329, 332, 423, Q 14, 32a, 111*198b; *snu.ts* Q 10; *snūts* L 288a, 289, 292, 294, 374, 382, 384, 422, 427, Q 21, 178; *šnūts* L 383, 426, 429, 434, Q 97, 98, 99*, 101, 102, 113, 187a, 193, 197, 200, 204a, 207; *šnūtš* Q 20; *šnūtš* Q 253; *snuāts* Q 93; *snūts* Q 93; *šnūts* Q 117a, 121c, 209, 211, 253, 284; *šnūtš* Q 119; *šnęjts* L 329; **varkenssnuits:** *verkāsnūts* L 322a; **snuitje:** *snō.kā* P 47; **naas:** *nās* L 374, Q 33, 113a, 197, 197a, 204a; **varkensnaas:** *verkāsnās* Q 121; **neus:** Q 94b; **muil:** *mul* Q 98, 111, 121, 197, 197a, 209; **spitsmuil:** *spetsmoj!* Q 1; **tromp:** *trojmp* P 186, 197; **wroeter:** *vrotār* L 288c; **wroet:** *vrot* L 355; *fryt* K 314; **kroon:** *krōān* K 278.

I.3.3 POOT

(N 76, 12)

varkenspoot: *vęrkāspuāt* L 265, 376; *verkāspūāt* L 266, 295, 320a; *verkāspuāt* Q 27; *verkāspūt* L 415; *verkānspuāt* Q 121; *verkānsput* Q 1; *vęrkāspūāt* Q 117; *verkāspuūt* L 371; *verkāspoāt* L 266; *verkāspoāt* Q 16, 32, 98; *verkāspyāt* (mv.) L 374; *verkāspjūt* (mv.) L 416; **varkenspootje:** *verkāspyātjā* L 295, 320a; **poot:** *puāt* L 245b, 288a, 318d, 328, 381, Q 9, 112, 197; *puūt* P 219, 219a; *pūāt* L 266; *pūt* Q 27; *puoāt* Q 11; *put* L 414, 423; *pōt* (mv.) L 0426.

I.3.4 TENENKLAUW

(JG 1a)

[Hoef van een varken.]

tenenklauw: *tī.ānākļau* L 416; **klauw:** *klau* L 417; **tenen** (mv.): *tejnā* Q 72, 81a, 82; *tī.ānā* L 418; *tī.nā* Q 3, 5; *tinā* L 414, Q 2a; *tiņā* Q 1, 71.

I.3.5 VARKENSHAAR

(N 28, 31; monogr.)

[De haargroei op het varkenslijf.]

haar: *hār* L 265, 289, 291, 318b, 320a, 420, P 46; *hār* L 269b; *hār* L 312, P 117; *hār* L 246; *hūr* Q 158; *huār* P 177; *hār* L 211; *ōr* P 176; **varkenshaar:** *verkāshār* L 270, 292, 321, 366, 413, 426, Q 20, 202; *verākashār* Q 204a; *vęrkāshār* Q 175; *verkāshōār* K 358; *verākāshōār* P 51; *verā?āshowār* K 278; *verākāshowār* L 312; *verkāshār* Q 96c; *verkāshār* P 211; *vęrākāshār* Q 78; *varkāshuār* Q 180; **winterhaar:** *wentār* P 176; **haren** (mv.): *hārā* Q 33, 39, 91, 117a, 118a, 121, 156, 197, 203; *hārān* Q 95; *hōārā* Q 36; *hārān* Q 11a; *hārān* P 108; **varkensharen** (mv.): *verkāshārā* Q 103; **pensharen** (mv.): *penšār(ā)n* Q 9; **dons:** *dons* L 312.

1.3.6 WEERBORSTEL

(N 76, 13; N 28, 31)

[Harde, dikke en stijve stekelharen met een draaiing erin voor op de rug van het varken.]

borstel: L 295, 376, 414; *bōrstal* L 265; *borsal* L 267; *bōrstal* L 318d, 328; *bōrstal* L 423; *bōstäl* L 371, 374, Q 9, 11; *bōstäl* Q 16, 27, 98; *bōstäl* L 381; *bōstäl* Q 112, 117, 121, 208; *bōrstal* L 265, 290; *bōrstal* L 312; *būrstal* L 372; *bosal* P 57, 120; **haarborstel:** *huərbōsal* Q 80; **borstelen (mv.):** *bōsalan* Q 71; *bošalā* Q 121c; *bōstälā* Q 113; *bōrstalan* Q 39; *bōrstälā* Q 99*; *bōstälā* Q 18; *bōstälā* Q 117; *bōstälā* Q 207; **varkensborstelen (mv.):** *verkāsbōstälā* Q 121; **borstelhaar:** *borstalhōr* L 266, 320a; *bosalhōwār* Q 78; **wrede borstel:** *vriā bōrstal* L 288a.

1.3.7 UIER

(N 19, 19b; JG 1a, 1b)

[Uier, alle tepels samen.]

uier: L 289b, 289*; *ūiār* K 278, L 288c, 372a, 420, Q 78, 93, 178, 187a, 193; *ūiār* L 420, Q 96d; *ūiār* K 318, 358, L 423, Q 74; *ūi.ār* Q 9, 11, 88, 96c, 171, 172, 174, 175, 178, 179; *ūi.ār* Q 164; *ūiār* K 278, 316, 359, 361; *ūi.ār* L 352, 354, P 51; *ūi.ār* L 372, 419, 420, 424, Q 6, 8, 13; *ūār* P 188; *ūār* P 188; *ūār* P 48, 176; *ūiār* K 360; *ūār* P 187; *ūār* P 107a, 186, 197, 220, Q 71, 165, 166; *ūār* P 174, 175, 177, 182, 195, 224; *ūār* K 314, 315, L 413, P 44, 46, 47, 48, 50, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 121, 167, 172, 173, 176, 176a, 180, 184, 192, 214, 219, 222, 227, Q 73, 75, 78, 79, 79a, 80, 152, 153, 156, 159; *ūār* L 414, Q 1, 76, 154, 155, 157a, 158a, 161; *ūiār* K 361a; *ūār* P 48, 49, 119, 120, 177a, 178, 179, 218, 223, Q 77; *ūār* Q 71, 77; *ūiār* Q 79a; *ūiār* K 278; *ūiār* Q 160; *ūiār* L 265, 271, 290, 353, 426, 427, Q 14, 99*; *ūiār* L 282, 286, 314, 315, 316; *ūiār* L 317, 321, 322, 325, 330, 331, 331b, 332, 371, 374, 377, 426, 0426, 429, Q 96c, 197, 197a, 198b, 207; *ūiār* Q 204a; *ūiār* L 369; *ūiār* L 313; *ūiār* L 294, 295, 383, 0426, Q 209; *ūi.ār* L 370, 371, 421, Q 7, 10, 12, 188; *ūi.ār* L 319, 369; *ūiār* K 357, P 45; *ūi.ār* Q 162; *ūiār* L 355; *ūiār* L 355, Q 3, 5, 82, 87, 91; *ūi.ār* Q 72; *ūiār* Q 2; *ūiār* P 54, Q 2, 3a, 4; *ūiār* L 268; *ūiār* P 52, Q 2a; *ūiār* P 53, 55, 57; *ūiār* L 356, 416, 417, 418; *ūiār* L 360, 416; *ūiār* L 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415; *ūiār* L 211; *ūiār* L 416; *wiār* Q 77; **ouwer:** *ūiār* L 288a; *ūi.ār* Q 90, 94; *ūiār* K 353; *ūi.ār* Q 81a; *ūi.ār* Q 83; *ūi.ār* Q 89, 168a; *ūiār* Q 84, 170; *ūi.ār* Q 163, 167, 168, 177, 181, 182, 240, 242; *ūi.ār* Q 169, 241; *ūiār* Q 176a; **udder:** *ūiār* Q 20, 21, 33, 97, 111, 111*, 113, 113a, 119; *ūiār* Q 211; **tettenriem:** *tētārīm* Q 78, 156; **tettenrij:** *tētārēj* Q 78; **paternoster:** *pātārmostār* K 361a; **dobbele pastoor:** L 314.

1.3.8 TEPEL, TET (kaart 6)

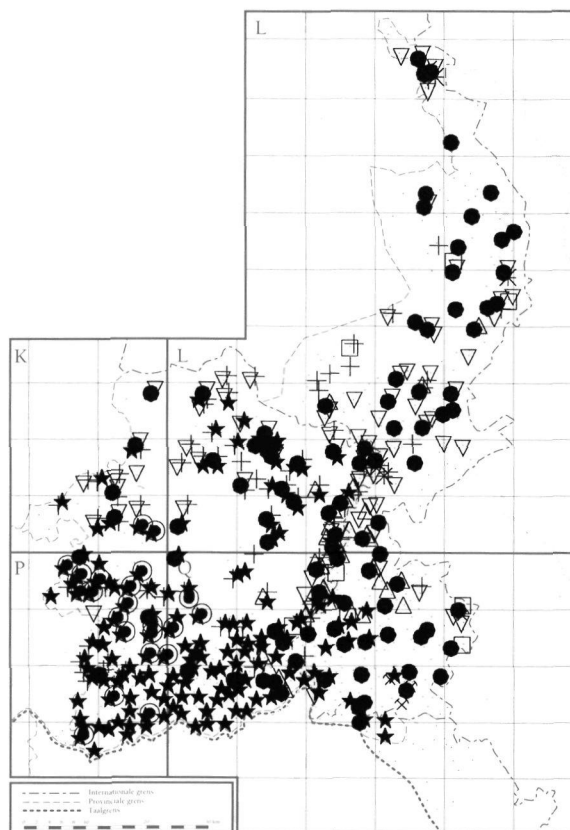
(N 19, 19a; JG 1a, 1b; L 49, 6d; A 30, 6d; G 1, 6d; monogr.)

[Het afzonderlijk melkgevend orgaan van het varken of de tepel.]

deem: *dēm* K 278, 317a, 358, L 163, 163a, 164, 192, 210, 211, 215a, 245b, 246, 248, 250, 265c, 267, 268, 269, 269a, 290, 295, 312, 318b, 328, 330, 331, 331b, 355, 382, Q 113a, 211; *dēm* Q 99*, 111; *dēm* K 318, Q 202; *dēm* L 361, 419, 423, 424, 433, Q 8, 11, 14, 19, 20, 21, 33, 101, 111, 111*, 117a, 197, 197a; *dēm* Q 247; *dēm* Q 121c; *dēm* L 369; *dēm* L 266, Q 204a; *dēm* Q 113, 193; *dēm* L 332, Q 117a; *dēm* Q 202; *dēm* L 322, 324, 358, 359, 367, 369, 371, 420; *dēm* L 415, 416, 417; *dēm* L 317, 360, 364, 367, 370; *dēm* L 292, 324; *dēm* L 378*; **dem:** *dēm* L 429, P 45, Q 87, 96a, 103, 192, 204a; *dēm* P 119; *dēm* Q 36, 91; *dēm* L 269, 360a; *dēm* P 210a, Q 94b, 153, 168, 174, 175, 179; *dēm* L 414, P 176, Q 1; **tet:** *tēt* K 315, 317a, 353, 357, 358, 360, 361, L 312, 313, 315, 316, 317, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 365, 366, 367, 368, 369, 414, 415, 416, 417, 418, 423, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 163, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 184, 186, 187, 188, 192, 197, 212, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 71, 72, 73, 74, 77, 78, 79, 79a, 81a, 82, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 94, 152, 155, 156, 158a, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 168a, 169, 170, 176a, 196, 203; *tēt* Q 75, 80, 154; *tēt* K 358, 361, L 317, 356, 360, 372, 416, P 44, 48, 55, 57, 58, 107a, 117, 126, 176, 188, 213, 222, Q 1, 2, 3, 4, 7, 12, 13, 18, 71, 72a, 77, 78, 79a, 83, 88, 91, 96c, 97, 98, 99*, 102, 103, 153, 156, 157, 159, 162, 163, 164, 167, 168, 172, 175, 176a, 177, 178, 181, 182, 187a, 188, 193, 209, 240, 241, 242, 248; *tēt* Q 247; *tēt* L 414, P 54; *tēt* Q 101, 162, 198b; *tāt* P 168; **varkenstet:** *verkāstēt* L 413; **tetjē:** *tētjē* Q 168a; *tētjē* Q 71; **tiet:** *tiet* L 269, 329, P 117, Q 178; **tietjē:** *tietjē* L 291; **tepel:** *tēpāl* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, L 164, 269, 282, 286, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 314, 318a, 322, 322a, 364, 368, 371, 376, 378*, 381, 421, P 48, Q 2, 95, 96d; *tēpāl* Q 96c; *tēpāl* K 357, 358, 359, L 282, 286, 312, 313, 315, 319, 352, 353, 354, 355, 356, 363, 364, 366, 367, 370, 413, 415, 419, 424, Q 2, 7, 12, 170; *tēpāl* P 53; *tēpāl* L 422, Q 6; *tēpāl* L 289*, 420; *tēpāl* P 167; *tēpāl* L 265, P 113, 115, 172, 173, 176, 176a, 177, 177a, Q 3a; *tēpāl* P 178; *tēpāl* Q 2; *tēpāl* L 245, Q 2a, 35; *tēpāl* L 317, 361, 362, 365, 372, 416, 418, 421, 423, Q 3, 5, 72, 81a, 82; **teutel:** *tēūtāl* P 214; *tēūtāl* K 360, 361, P 44, 46, 56, 58; *tēūtāl* P 49, 50, 179; *tēūtāl* P 118, 118a, 119, 120, 121, 197, Q 71, 73, 78; *tēūtāl* P 55; *tēūtāl* Q 2a; *tēūtāl* P 52; **tuitetjē:** *tuitakā* Q 77; **mem:** *mem* K 278, 314, 316, 317, 317a, 318, 357, 359, L 159a, 163, 163a, 165, 211, 265,

Kaart 6. TEPEL, TET

- deem/dem
- knoop(je)
- △ mam
- ▽ mem
- × nok
- * speen
- + tepel
- ★ tet
- ⊙ teutel

266, 268, 269, 270, 271, 282, 286, 290, 291, 292, 293, 294, 299, 312, 313, 314, 318, 318b, 319, 320a, 321, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 352, 353, 354, 360, 364, 370, 372, 377, 378*, 379, 380, 381b, 383, 384, 413, 423, 426, 432, 434, P 107a, Q 9, 22, 35a, 117, 119, 198b; *mēm* L 270; *mēm* K 318, 357, 358, L 314, 316, 317, 360, 368b, 369, 371, 372a, 422, 423, Q 96c; *mēŋ* Q 9; *mēŋ* Q 9, 10; **mam**: *mam* L 295, 318b, 322a, 368, 372, 419, 420, 421, 422, 424, 0426, 427, 429, 434, Q 5, 6, 7, 8, 11, 14, 18, 21, 32, 32a, 33, 39, 93, 96c, 97, 98, 171, 175, 179; *mā.m* Q 179; **memmetje**: *mēmka* L 422, 0426; *mēmka* Q 171; *mēŋka* Q 10; **varkensmemmetje**: *verkāsmēmka* L 314; **knoop**: *knōp* Q 117a; *knoap* L 246c; *knoyp* L 271; *knōf* Q 121; *knōip* (mv.) L 288a; *knøμ.p* (mv.) Q 88; **knoopje**: *knōipka* Q 15, 97; **kноп**: *knup* Q 37; **speen**: *spēn* L 163, 164, 268; *spīān* P 57; *speān* L 378*; *spiēnā* (mv.) L 378*, 381; **nok**: *nuk* Q 117a, 203, 204a; **varkensnok**: *verkāsnuk* Q 207; **nokkel**: *nukəl* Q 208; **top**: *tōp* (mv.) Q 181.

1.3.9 ROEDE

(N 76, 14; monogr.)

[Mannelijk geslachtsdeel.]

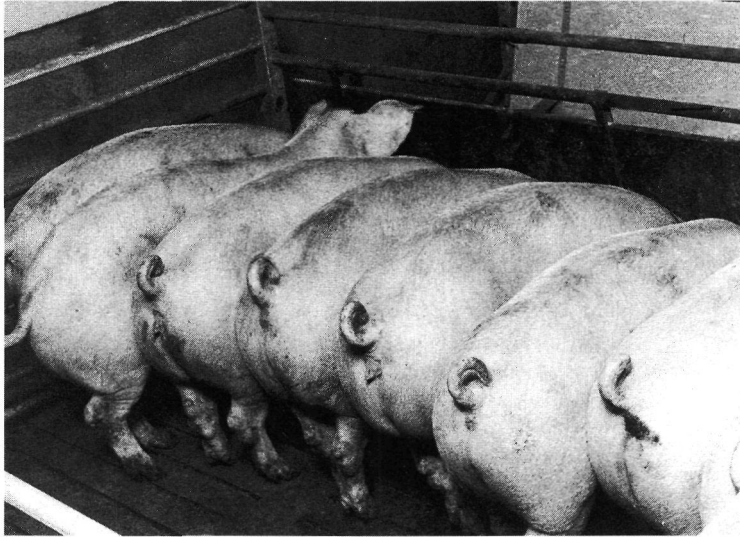
pezerik: L 267, 295, 318d; *pežarek* Q 27; *pēžarek* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 250, 0250, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e, 328, 360; *pizarek* L 414, 423; *pej.zarek* Q 2; *pēsdarek* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318b, 318d, 318e, 320a; **roede**: L 328; *ruj* Q 11; *rōj* L 266, 371, Q 9; **roe**: L 266; **penis**: L 265; **pin**: *pen* L 318d; **piezel**: *pizəl* Q 112, 121208; **boor**: *bōr* L 381, Q 121; **schacht**: *šaxt* L 328; **goot**: *gōūt* P 219, 219a.

1.3.10 KLINK

(N 76, 15)

[Vrouwelijk geslachtsdeel.]

klink: L 266, 295, 320a, 371, 376, 423, Q 121; *klēŋk* Q 11; *kļeŋ* L 266; *kļeŋ* Q 112; **vazel**: L 318d; *vāzəl* L 414; *fāsəl* L 328; **lijf**: *lijf* Q 121; *liāf* L 295, 381; **pruim**: *prūm* L 374; *pruām* L 267; **gulp**: *gōlp* L 265; **muts**: *muts* P 219, 219a.

Afb. 2. Varkensstaarten

1.3.11 KRUL IN DE STAART

(N 76, 16)

krolstaart: *krolstart* Q 1; *krolstärt* L 371; *krølstat* P 219, 219a; *krolstert* L 295; *krolstert* L 320a, 374; **krol:** *krol* L 318d, 320c, 423, 0426, Q 27, 112, 117; *krøl* L 266; **gekrolde staart:** *gækroldjæ stert* L 288a; **krulstaart:** *krølstart* L 265; *krølstert* L 267; **krul:** *krøl* Q 11, 98; *krøl* L 328; *krül* Q 16; **krulletje:** *krølkæ* Q 117; **varkensstaart:** *verkænsstæts* Q 121; **varkensstots:** *verkæsstuts* Q 207.

1.3.12 STAART

(JG 1a, 1b, 2c; monogr.)

[Zie afbeelding 2.]

varkensstaart: *verækasstart* Q 95; *ve.rækastart* L 423; *verækasstat* P 113, 118a, 119, 120, 178, Q 78; *verækastát* P 176; *ve.rkæstát* P 192, Q 156; *ve.rkastat* P 186, 195, Q 153; *ve.rækastat* P 56, 118, 121, 177a, Q 164, 241; *ve.r.rækastat* Q 162; **staart:** *start* L 282, 314, 316, 353, 356, 371, 372, 419, 420, 422, 424, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 88, 96c; *stárt* L 312, 315, 354, 355; *stert* K 278, 358, 360, 361, L 282, 286, 313, 352, 370, P 51; *stat* P 49, 50, 52, 115, 117, 172, 173, 174, 175, 176a, 177, 178, 179, 180, 182, 184, 187, 188, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 2, 2a, 73, 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 94, 155, 157, 158a, 159, 163, 165, 166, 167, 168, 168a, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 182, 188, 240, 242; *stát* P 53, 55, 57, Q 152, 157a, 160, 161, 169, 181; *sta.t* Q 74, 154; *stet* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 357, 359, P 44, 45, 46, 47, 48; *stæt* P 167; **varkensbis:** *ve.rækasbes* L 369; *ve.rkæzb'ez* L 363; **bis:** *bes* K

361, L 317, 358, 364, 365, 366, 413, 414, 415, 416, 417, 418, Q 2a, 3, 5, 71, 72, 81a; *be.s* Q 1; *bez* L 319, 359, 360, 361, 362, 367, 421; **stop:** *štup* Q 7; **zwans:** *zwans* L 421.

1.3.13 VARKENSBLAAS

(monogr.)

[In dit lemma zijn alleen monografische gegevens verwerkt. Zie ook het lemma BLAAS VAN EEN GESLACHT VARKEN in WLD II.1 (huislachter, bakker), blz. 41.]

varkensblaas: *verkæbløs* L 360, 381; *verækæbløs* P 176; *ve.rækæbløs* Q 2; *vêrkæbløs* L 250, 0250; *vêrkæbløs* Q 3; *verkænsbloæs* Q 121; *verkæsbloøs* Q 162; *verkæsbloøjs* Q 77; **blaas:** *bløs* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a.

1.4. Eigenschappen

1.4.1 ACHTERBLIJVER

(N 76, 49)

[Big die achterblijft in groei.]

achterblijver: L 414; *axtærbliwær* L 328, 374, 381, 415, 416, 423; *æxtærbliwær* L 265; *axtærbliwær* L 318d; *æyxtærbliwær* L 288a; *ætærbliwær* Q 208; *ætærbliwær* P 188; **achterblijvertje:** *axtærbliwærkæ* Q 1; **ozelaar:** *ōzælær* L 295; *ōzælær* L 266; **speetkurre:** *spêtjøræ* P 120; **koninkje:** *kønenskæ* Q 9, 11; **krot:** *krøt* P 219, 219a; *krot* L 266, 295; **krozelaar:** *krözælær* L 267; **kreupel (zelfst. nmw.):** *krøpæl* Q 27;

krøpəl Q 197; *krøpəl* Q 16, 98, 121, 207; **krauwel:** *krayəl* Q 112, 197; **scheerkeutel:** *šerkōtəl* L 320a; **motter:** *mūtər* Q 121; **krak:** *krak* L 320c, 376; **aan de laatste mem liggen (werkw. uitdr.):** men zegt *dē het ān dā leitstə mem galēgə* L 0426; **aan de laatste tet liggen (werkw. uitdr.):** men zegt *die hejt ān dā lestə tet galēgə* L 423.

1.4.2 GOED GROEIEND VARKEN

(N 76, 17; JG 1a)

goede groeier: L 376; **vlotte groeier:** *flotə grōjər* L 320a; **voorloper:** *vōrlōpər* L 423; *vōrlōjər* L 318d; *vōrlypər* L 414; **mestvarken:** *mesverəkə* Q 98; **mastvarken:** *masverkə* L 0426; **gelp varken:** *gelp verkə* L 266; **(ene) gelpe:** *gelpə* L 328; **gelp (bijvgl. nmw.):** *gelp* L 266; **exemplaar:** *eksəmplār* L 265; **uitschieter:** *ātsxītər* P 219, 219a; **(het) beste:** *bestə* L 267; **goed schikkend varken:** *gōt šekənt verəkə* Q 112; de volgende woordtypen zijn werkwoordelijke uitdrukkingen: **zich goed maken:** *zex gōt mākə* Q 27; **het goed doen:** het varken *dōjt at gōt* L 374; **zich goed schikken:** *zex gōt šekə* Q 197; **ene die zexuј šek** Q 81a; **ene die zexuј šekt** L 418, Q 5; **ene die zexuј sxeht** L 414, Q 1; **zich goed masten:** het varken *mas zex gōt* Q 11; **schik in zitten:** in dat varken *zetst šek e* Q 121.

1.4.3 DOORJAGER

(JG 1a)

[Varken dat wel veel eet maar niet vet wil worden.]

doorjager: *dō.rjāgər* Q 2a; *dū.ərjā.gər* L 416, 417; *dō.ərjē.gər* Q 82; *dū.ərjēgər* Q 3; **kruts:** *krōts* Q 72; **krots:** *krōts* Q 71.

1.4.4 AFGETROKKEN ZEUG

(N 19, 22; monogr.)

[Een door het veelvuldig zogen vermagerde zeug. In vraag N 19, 22 werd gevraagd naar „een zeug die vermagerd is door ...”, dus naar een zelfstandig begrip. In dit lemma is de nadruk gelegd op de eigenschap „vermagerd” en is het zelfstandig naamwoord *zeug* niet gedocumenteerd.]

Voor de documentatie van de verschillende woordtypen voor „zeug” en de bijbehorende dialectvarianten zie het lemma ZEUG (1.2.5.)

afgetrokken zeug: *āfxətrōkə* [zeug] K 361a, L 286, 314, 318b, 317, 329, 360, 422; *āfxətrōkə* ~ L 268, 271, 316; *āfxətrōkə* ~ L 163, 163a, 164, 265; *āfgətrōkə* ~ P 44, Q 93; *āfxətrōkən* ~ L 282; *āfgətrō?ə* ~ K 314; *āfxətrōkə* ~ Q 156; *āfgətrō?ən* K 278; *āfxətrōkə* P 176; *āfxətrōkə* Q 193; **afgezoken zeug:** *āf-gəzōkə* [zeug] L 321, 355, 369, 371, 423, P 51, Q 2, 18, 35, 96c, 97,

98, 99*; *āf-gəzōkə* ~ L 265, 326, P 48, 107a, Q 21, 35a; *āf-gəzōkə* ~ L 270, 292, 322, 322a, 324, 329, 330, 331, 331b, 332, 373, 382, 383, 0426, 429, 434, Q 9, 20, 39, 111; *āf-gəzōkə* ~ L 294; *āf-gəzōkə* ~ Q 71; *āfxəzōkə* ~ Q 96d; *āfxəzōkə* ~ Q 197; *āfxəzōkə* ~ L 384; *āfgəzōkə* ~ Q 178; *āf-gəzōkə* ~ K 357; *āfxəzōkə* ~ Q 79a; *āfxəzōkə* ~ Q 77; *āf-gəzōkə* ~ K 361; *āf-gəzōkə* ~ L 320a, P 186, 197; *āf-gəzōkə* ~ P 188; *āfxəzōkə* ~ L 360, 368b, 372, Q 4; *āfxəzōkə* ~ L 420, Q 111*; *āfxəzōkə* ~ L 420; *āfxəzōkə* ~ Q 198b; *āf-gəzōkə* ~ Q 3a; *āfxəzōkə* ~ Q 162; *āfxəzōkə* ~ L 416; *āfxəzōkə* ~ Q 2; *āf-gəzōkə* ~ P 55; *āf-gəzōkə* ~ P 54; *āfxəzōkə* ~ Q 179; **afgezuigde zeug:** *āf-gəzōqədə* [zeug] L 290; *āf-gəzōqədə* ~ L 289*; *āf-gəzōqədə* ~ L 289; *āfxəzōqədə* ~ L 266; **afgezuikte zeug:** *āfxəzōktə* [zeug] L 268; *āfxəzōktə* ~ L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *āf-gəzōktə* ~ L 295; **afgezoekte zeug:** *āfxəzōktə* [zeug] L 159a; *āfxəzōktə* ~ L 211; *āfxəzōktə* ~ P 222; *āfxəzōktə* ~ Q 32a; **afgezoogde zeug:** *āf-gəzōgdə* [zeug] Q 78; *āfxəzōgdə* ~ Q 204a; **afgezogen zeug:** *āf-gəzōgə* [zeug] L 318b, Q 209; *āfxəzōgə* ~ K 278, 318; *āfxəzōgə* ~ Q 117a; *āfxəzōgə* ~ Q 119; *āfxəzōgə* ~ Q 117; *āf-gəzōgən* ~ Q 14; *āfxəzōgə* ~ P 48; *āf-gəzōgə* ~ Q 78; *āf-gəzōgə* ~ L 372a; *āf-gəzōgə* ~ Q 211; **afgelebbende zeug:** *āf-gələbərdə* [zeug] L 270, 288a; *āfxələbərdə* ~ L 265; *āf-gələbərdə* ~ L 324; **afgelemmelde zeug:** *āfxələməldə* [zeug] Q 207; *āfxələməldə* ~ Q 111, 113; *āfxələməldə* ~ Q 187a; **afgelammelde zeug:** *āf-gələməldə* [zeug] Q 121c; **uitgemergde zeug:** *ūs-gəmərgdə* [zeug] Q 121; **afgegeven zeug:** *āf-gəgēvə* [zeug] L 427; **afgemolken zeug:** *āf-gəməlkə* [zeug] L 269; **afgezoopen zeug:** *āf-gəzōpə* [zeug] L 324; **afgezabberde zeug:** *āfxəzəbərdə* [zeug] L 314; **afgelotste zeug:** *āf-gələtstə* [zeug] L 317; *āf-gələtstə* ~ L 432; **afgevallede zeug:** *āfxələvə* [zeug] L 416, 422, Q 9; **afgemelkt (volt. deelw.):** *āfxələmlək* Q 96d; **afgelepste zeug:** *āf-gələpštə* [zeug] Q 22; **afgelepst (volt. deelw.):** *āfxələpštə* Q 94b.

1.4.5 VARKEN MET EEN TE HOGE RUG

(N 76, 18)

bult: *bult* P 219, 219a; *bōltj* L 320a; **poekel:** *pukəl* Q 112, 121, 207; **kromme rug:** *kromə rōx* L 414; *kromə rōk* L 328; **kromme:** *kromə* L 265, 266, 267, 376, 423, Q 98; **kromme varkensrug:** *kromə verkəsərōk* L 266; **varken met hoge rug:** *verkə met hoagə rōk* Q 16; **hoge rug:** *huəgə rōk* L 288a; *huəx rōk* L 374; **opgetrokken rug:** *opxətrōkə rōk* Q 197; **karpug:** *kərpōk* L 318d; **zadelrug:** L 265; **ozelaar:** *ōzələr* L 295; **krozel:** *krōzəl* L 295; **kreupel (bijvgl. nmw.):** *krōpəl* Q 9; **gepokkeld (bijvgl. nmw.):** *gəpokəlt* Q 11.

1.4.6 VARKEN MET EEN DOORGEZAKTE RUG

(N 76, 19)

holle rug: *hōlā røk* L 320a; **holle varkensrug:** *hōlā verkasrøk* L 266; **holle (bijvgl. nmw.):** *hōlā* L 266; **doorgezakte rug:** *dōrgəzakdjā røk* L 288a; **varken met doorgezakte rug:** *verkā met dōrgəzakta ryk* Q 16; **doorgezakte (bijvgl. nmw.):** *dōrgəzakdā* Q 98; *dōrgəzakdjā* L 374; **zaalrug:** *zāl røk* L 381, 423; *zāl røk* L 267, 318d, 320c, 328, 376; *zōl røk* L 414; **zaalsrug:** *zālsrøk* Q 112; **zwak varken:** *šwāk verkā* L 295; **zwakke rug:** *šwāk røk* L 328; *šwāxā røk* Q 121; **zou- buik:** *zōubuk* P 219, 219a; **kreupel (bijvgl. nmw.):** *krōpāl* Q 9; het volgende woordtype duidt op de veroorzaker van een doorgezakte rug: **carréziekte:** *karēziktā* Q 1.

1.4.7 LANG VARKEN

(N 76, 20)

[Varken met een lange rug.]

lang varken: *lanjk verkā* L 267, 288a, 295, 320c, 374, 376, Q 9, 16, 27, 121; *lanjk vērākā* P 219, 219a; *lanjk verākā* Q 98, 197; *lanjk verākā* Q 112; *lānj vērākā* Q 117; *lānj vērkā* L 265; **lange:** *lanjā* L 423; **smalle:** *smālā* L 423; **vlaanderse:** *vlāndarsā* L 414; **carbonadevarken:** *kermānāijverkā* L 320a; **gerekt varken:** *gārektj verkā* L 328; **worst- varken:** *worstverkā* L 266.

1.4.8 HOOG VARKEN

(N 76, 23; monogr.)

[Varken dat op hoge poten loopt.]

hasbeier: *hasbejār* Q 101 (uit Haspengouw, in het Frans *Hesbaye*); **stelt:** *štelt* Q 112; **steltser:** *steltzār* L 423; **reiger:** *rejgār* L 265; **schranker:** *šranjkār* Q 98; **opgetrokken varken:** *opxātrokā verkā* L 414; **varken op hoge poten:** *vērākā op huax pūātā* Q 112; **ene op hoge poten:** *ēnā op huax pyāt* L 381; **opgeraapte:** *opgārāpdjā* L 288a; **langpotig (bijvgl. nmw.):** *lanjkpuātēx* L 374; **op hoge poten:** zo'n varken staat *op hoæg pōāt* Q 16; **hoog op de benen:** zo'n varken staat *huax op ā bejn* L 328; **hoge poten:** zo'n varken heeft *huax pūjt* L 267; **hoog gepoot:** zo'n varken is *huax jāpuāt* Q 121.

1.4.9 ZEUG MET MEER DAN 12 TEPELS

(N 76, 21)

sterzoog: *sterzōx* L 267; **goede moer:** *gōj mōr* L 423; **zoog:** *zōx* Q 98; **felle uier:** zo'n zeug heeft een *felā qjār* P 219, 219a; **goed bezet uider:** zo'n zeug heeft een *gōt bāzat ođār* Q 112; **scho- ne rij memmen:** zo'n zeug heeft een *šuan rij memā* L 374; **goed gememd:** zo'n zeug is *gōt gāmēmdj* L 318d.

1.5. Gedrag, verrichtingen

1.5.1 EEN ZEUGENNEST MAKEN

(N 76, 25; N 14, 56)

[Van stro een soort nest maken voor het werpen, gezegd van de zeug.]

nest maken: L 414, 415; *nest mākā* L 416, 423; *nēst mākā* L 328; *nest mōkēn* Q 1; *nes mākā* L 423, P 219, 219a; *nes mākā* Q 197; **nestelen:** *nēstālā* Q 16, 32, 98, 121; *nēstālā* Q 11; *nēstālā* L 265; **met struu slepen:** *met struj slejpa* L 374; **stro dragen:** *struj drāgā* L 318d; **met struu dra- gen:** *met štrō drāgā* Q 27; **met stro aan het dra- gen (zijn):** *met struj ānt drāgā* L 288a; **bochten:** *boxtā* L 318d, 320a, 320c; *bōxtā* L 265, 266; **bocht dragen:** *bōxt drāgā* L 266; *box drāgā* L 295; **bocht (zelfst. nmw.):** *box* L 267; **bed maken:** *bet mākā* Q 112; **bed (zelfst. nmw.):** *bet* Q 207; **kot maken:** *kūt mākā* L 328; **kots maken:** *kutš mākā* L 381.

1.5.2 DRINKEN BIJ DE ZEUG (kaart 7)

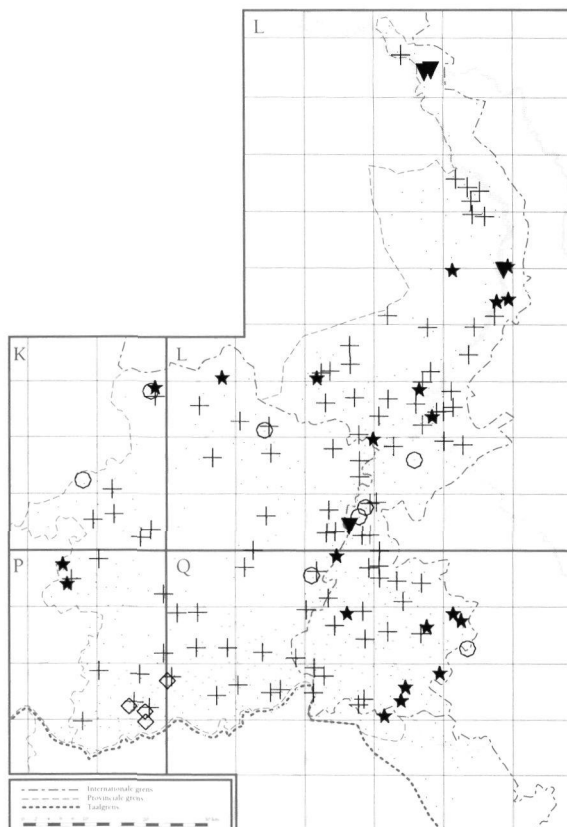
(N 19, 21a)

[Het zuigen of drinken bij de zeug, gezegd van de big.]

zuiken: *zōjka* L 290; *zōjka* L 295, 320a; *zōj'ān* K 278; *zōjka* L 360; *zōkā* Q 2, 72a; *zōkā* P 48; *zōkā* L 159a; *zōjka* L 265, 289b; *zōjka* L 416; *zōjka* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 416; *zōkā* L 316, 360, 422; *zōkā* L 317, Q 39, 98; *zōkā* Q 193; *zōjka* L 314; *zōkā* L 270, 288a, 288c, 289*, 294, 295, 299, 317, 318b, 321, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 371, 377, 383, 384, 422, 423, 0426, 429, 432, 434, Q 9, 18, 20, 21, 22, 32a, 33, 35, 94b, 96c, 96d, 99*, 101, 111, 111*, 113a, 187a, 197, 197a, 198b; *zōkā* Q 93, 178, 179; *zōkn* Q 71; *sōjka* Q 78; *zōkā* K 358, 361, 361a, Q 78; *zōkā* P 188; *zōkā* P 51; *sōkā* Q 156; *zōjka* K 318, L 355, Q 3a, 4, 77, 79a; *zōjka* L 372a, 420; *zōjka* P 186, 197, Q 162, 176a; *zōkā* K 357, P 176, 213; **zuigen:** L 374; *zōjgā* K 278, L 266, 271, 289, 322; *zōgā* P 44; *zōgā* P 48; *zōjgā* L 268, 269, 329; *zōgā* Q 97; *zōagā* Q 117; *zōgān* L 282; *zōgā* Q 14, 113, 119, 204a, 207, 211; *zōgā* L 269, Q 209; **drinken:** *drenkā* Q 121; *drenkā* L 373; *drenjka* Q 33; **lot- sen:** *lotsā* K 278, 314; *lotsā* L 426, 0426, Q 9; *lotsā* L 317; *lotsā* L 382, Q 121c; **memmen:** *memān* K 278; *mēmān* K 278; **tetten:** *tētā* P 186, 197; *tētā* P 222, Q 156; **lemmelen:** *lēmālā* Q 18; **leppen:** *lepā* L 318b; **lebbere:** *lēbārā* Q 162; **trekken:** *trēkā* L 268, 427; *trēkā* L 163, 164; **slokken:** *slukā* Q 2; **klökken:** *klökā* L 163, 163a; **aanliggen:** *ālegā* Q 117a; **liggen aan de zog:** *legān an dā zox* L 211; **tutten:** *tutā* Q 77; **zuipen:** *zōjpa* L 372; **fiedelen:** *fidālā* L 368b; **smetsen:** *smētsā* P 55; *smētsā* Q 9; **sutsen:** *sōtsā* Q 162.

Kaart 7. DRINKEN BIJ DE ZEUG

- lotsen
- ◇ tetten
- ▼ trekken
- ★ zuigen
- + zuiken

1.5.3 ZELFSTANDIG DRINKEN, NIET BIJ DE ZEUG

(N 19, 21b; monogr.)

[Volgens de informant van P 44 gebeurt dit al vrij vlug. Na vier of vijf dagen kunnen de biggen zelfstandig drinken.]

drinken: L 269; *drenkə* L 289*, 377, Q 101; *drenjkə* P 213, Q 156; *drenjʔə* K 278; *drējnəkə* P 107a; *drinjəkə* P 44; **zuipen:** *zupə* L 265, 268, 360; *zūpə* L 289*, 295, 299, 329, 371, 382, 426, 427, 729, Q 14, 111; *zōypə* L 372; **eten:** *ētə* Q 3a, 178; *etən* K 278; *ējətə* Q 79a; *ēatə* P 44; *iatə* P 48; *tətə* Q 72a; **vreten:** *vrētə* L 211, 324, 332, 368b, 369, Q 117a, 197; *vrəatə* Q 193; *vrējətə* Q 209; *vrētə* L 290, Q 21, 187a; **lebbenen:** *lebərə* L 270, 288a, 320a, 322, 330, 331, 331b, 369, 372a, P 188; *ləbərə* K 358, L 423, P 55, Q 77, 78, 156; **leppen:** *lepə* L 159a, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 266, 269, 271, 329, 373; *lepə* L 420, 422; **lepsen:** *lepsə* L 0426; *lepšə* Q 32a, 39, 98, 111, 111*, 113, 117, 119, 121, 198b, 204a, 209; *lepšə* Q 9, 20, 22; **slakkeren:** *slakərə* L 163, 163a; **slabberen:** *slabərə* L 314, 420, 422, Q 77, 179; *sləbərə* K 361a; **slappen:** *slapə* Q 93; **zabbelen:** *zabələ* L

270; **zuiken:** *zōkə* P 51; *zūkə* L 292; **spenen:** *špənə* L 322; *spianə* L 317; de biggen zijn *gəspint* Q 96d; de biggen zijn *gəšpīənt* Q 99*; **slobberen:** *slubərə* K 314, L 289b, Q 78, 156; **slokken:** *slukə* Q 2, 77; **slurpen:** *slørpən* L 282; *slørərə* P 176; **lurken:** *lørkə* L 326; **tutteren:** *tōtərə* L 268; **zuren:** *sūrə* Q 211; **lekken:** *lekə* L 321; *ləkə* L 317, 360; **schobberen:** *šubərə* L 322a; **memvrij (bijvgl. nmw.):** *məmvraĭ* K 357.

1.5.4 ELKAAR IN DE STAART BIJTEN

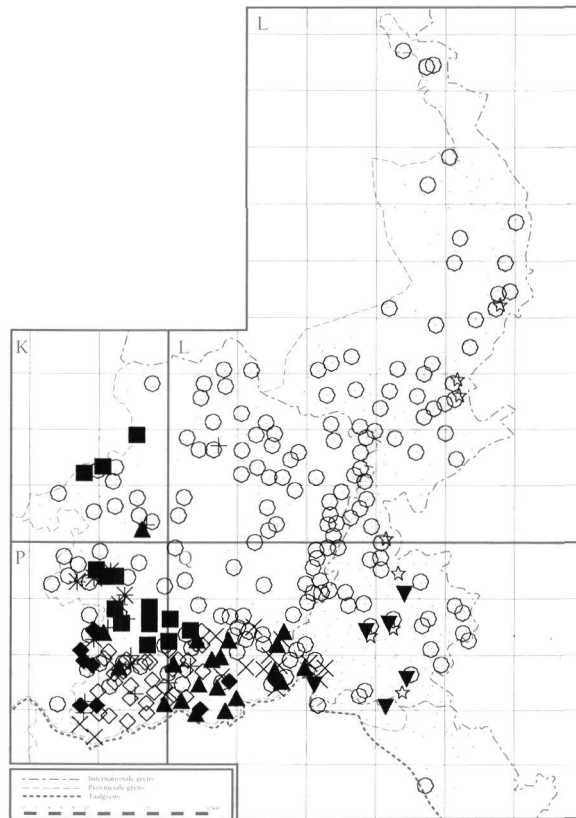
(N 76, 30)

[Gezegd van de biggen.]

staartbijten: L 265; *startbūtə* L 415, 423, Q 9, 11; *startbitə* L 245b; *šartbūtə* Q 16, 32, 98; *startbitətə* L 266, 267; *šertbitətə* L 288a, 318d, 320a, 320c, 374; *šertbitətə* L 295; *šatsbūtə* Q 112, 117, 208; *šertbejtən* L 414; *statbejtə* P 219, 219a; *startbejtən* Q 1; **staartenbijten:** *startabitə* L 266; **in de staart bijten:** *enə šert bitə* L 328; **stuitsbijten:** *štatsbitə* Q 207; **zich bijten:** *zex bitə* Q 27; de volgende woordtypen zijn zelfstandige naamwoorden: **staartbijter:** *štatsbīsər* (mv.) Q 121; **staartenbijter:** *šertabitər* L 381.

Kaart 8. KNORREN

- ▼ grommen
- ▲ grozen
- knorren
- ☆ knoteren
- krochen
- ◇ kruchelen
- ◆ kruchen
- × kruchten
- + snurken
- * zoren

1.5.5 DOODLIGGEN

(N 76, 31)

[Het doden van de biggen door de zeug, doordat ze erop gaat liggen.]

doodliggen: *dōtlegə* P 188; *doətlegə* Q 16, 98; *dōlegə* L 265; *duətlegən* L 414; *duətlegə* L 245b, 266, 328; *duətlegə* L 295, 320a, Q 112, 121; *dūətlegə* Q 117; *duūtlegə* P 219, 219a; *dūoatleka* Q 11; **kapotliggen:** *kəpotlegə* L 266, 267, 288a, 318d, 381, 415, 423, Q 32, 208; *kapotlegən* L 414; *kapotlegə* Q 27, 121; *kəpotlegə* L 320c, 374, 376, Q 9, 197; **doodduwen:** *dūətdōjə* Q 117.

1.5.6 KNORREN (kaart 8)

(N 19, 23; Wi 56; JG 1a, 1b; monogr.)

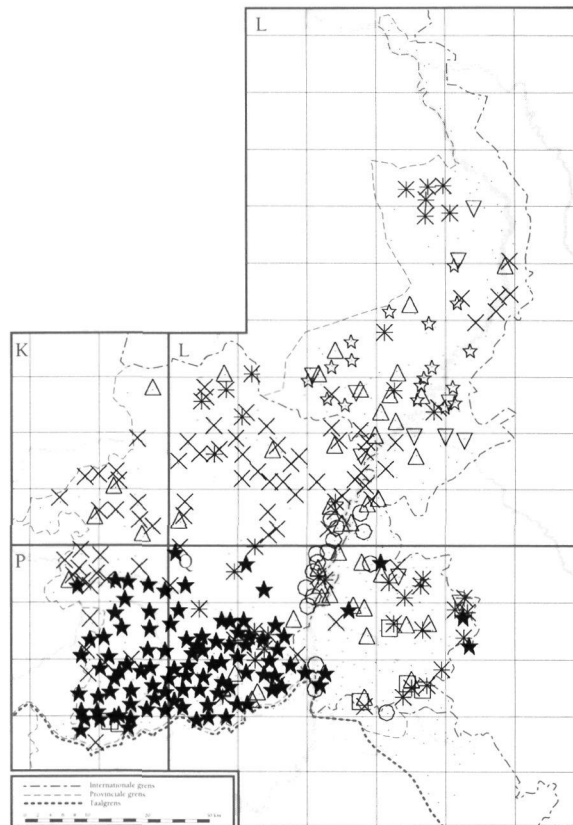
[Het natuurlijke geluid van een varken.]

knorren: K 278, 315, L 286, 312, 314, 413; *knōrə* K 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 159a, 163, 164, 184, 210, 212, 246, 250, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 282, 286, 288c, 289, 289b, 289*, 292, 294, 295, 299, 314, 315, 316, 318b, 320a, 322a, 324, 326, 329, 330, 332, 353, 354, 355, 356, 360, 368b, 371, 372a, 373, 374, 377, 382, 383, 387, 413, 414, 416, 417, 418, 420,

422, 426, 0426, P 48, 50, 107a, 171, 176, Q 1, 2, 2a, 3, 3a, 5, 9, 12, 18, 19, 20, 21, 32a, 35a, 71, 72, 77, 78, 81a, 82, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 98, 101, 111, 113, 116, 117, 121, 121c, 156, 162, 178, 179, 187a, 197, 197a, 199, 204a, 211; *knōrən* K 278, 316, L 286, 312, 313, 417, Q 83; *knōrə* K 278; *knorə* L 317, 319, 325, 329, 331, 331b, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 415, 416, 420, 422, 423, 424, 427, 434; P 44, 46, 47, 51, 55, 56, 113, 173, 176, 177a, 179, 188, Q 2a, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 22, 74, 77, 78, 79, 84, 88, 89, 90, 93, 96c, 119, 156, 160, 168a, 172; *knorən* L 419, 421, Q 8; *knorə* Q 9; *knouərə* L 369; *knōrə* L 266, 291, 317, 321, 329, 372; *knōrən* Q 71; *knōrsə* Q 3; *knōrzə* L 265; *knurə* Q 279; *knūrə* Q 113a; **knurren:** *knōrə* L 432, Q 284; *knōrə* L 331; **knorken:** *knorkə* P 45; **kruchen:** *krøxə* P 113, 172, 173, 175, 182, Q 163, 240; *krøxə* P 115, Q 178; **kruggen:** *krøgə* K 314, Q 80; *krøgə* P 167; *krugə* K 318; **kruchelen:** *krøxələ* P 176, 176a, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 219, 222, 223, Q 75, 78, 79, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 164, 165, 166; *krøxələ* P 178, 179, 180, 218; *krøu.xələ* Q 80; **kruggelen:**

Kaart 9. SCHREEUWEN

- beuken
- brullen
- ☆ kaken
- ★ keken
- ▽ kwaken
- △ kweken
- * kwieken
- × schreeuwen

krōgala P 224; **gruchelen:** *grōxala* P 174, 220; **kruchten:** *krōxta* P 214, Q 76, 158a, 168, 174, 175, 178, 188, 198b; *krōxtan* Q 76; *krōxta* P 227, Q 193; *krōxta* Q 169; *krēxta* Q 84; *krexta* Q 94, 171; **krochen:** *kroxā* K 317a, P 52, 53, 54, 118, 118a, 119, 120, 121, Q 73, 74, 78; *kroxan* K 315; *kruxa* K 314; **krochelen:** *kroxala* Q 97; **krochten:** *kroxta* Q 83; *krōxtn* Q 71; **knochelen:** *knōxala* Q 78; **knuggen:** *knōxga* K 316; **knuchelen:** *knōxala* Q 156; *knōxala* Q 78; **kochen:** *kuqxa* Q 72a; **knoteren:** *knōtara* L 270, 331, 331b, Q 20, 33, 101; *knōtara* Q 207; *knuatarā* Q 111*; **kreuen:** *krōā* L 212; **knaaien:** *knōja* L 163, 163a, 210, 211; **rochelen:** *roxala* L 321, 331, 331b, 332, 382; *rōgala* L 268; **ruchelen:** *rōxala* Q 161, 167, 241; *rōxala* L 0426; **knagen:** *knāga* Q 4; **krossen:** *krušā* L 429; **snurken:** *snōrkā* K 361a; *snōrakā* P 175; *snōrakā* P 117, 118, 176a, 186, Q 157, 159, 177; *snōrakā* P 213; *sne.rākān* L 355; **snorken:** *sno.rka* Q 170; **grozen:** *grōzā* K 361a, P 117, 177a, Q 77, 155, 161, 182, 240, 242; *grōzā* Q 79a, 152; *grōzā* Q 165; *grouzā* Q 91, 154, 162, 166, 175, 179, 188; *groujzā* Q 94; **grommen:** *gromā* Q 111*, 198b, 204a, 209; *groumā* Q 101; *grūmā* Q 39; **grom-**

melen: *grumala* Q 3; **brullen:** *brōla* Q 197; **beuken:** *bōka* Q 99*; **roepen:** *rōpā* L 288a; **schreeuwen:** *šrēvā* Q 20; **schreien:** *šreja* Q 117a; **kweken:** *kwēka* Q 98; **keken:** *kēka* Q 79a; *kīā.kā* P 57; *kē.kā* Q 89; *kekā* Q 3a; **schorken:** *šorkā* Q 113; **zoren:** *zōarā* P 52; *zorā* P 49, 50, 58, 113, 118a, 177, 178.

1.5.7 SCHREEUWEN (kaart 9)

(N 19, 24; JG 1a, 1b; N 76, 33; monogr.; N 19, Q 111 add.)

[Het schreeuwen van een varken ten teken van honger of bij het slachten.]

schreeuwen: *sxrivā* P 51, Q 2; *šrijvā* L 368b; *sxrīawā* L 267, 271; *sxrīavā* K 314, L 268, P 48, 107a; *šriavā* L 270, 317, 360; *šriawā* L 270, 295; *skriavā* P 227; *sxrivā* K 360, 361, L 415, P 52, 53, 56, 107a, 176, 177, Q 1, 2; *šxrivā* Q 1; *sxrivān* K 360; *sxrīavā* K 315, 316, 318, 357, 358, 359, L 269, P 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 115, 173; *sxrīavān* K 314, L 355, 356; *šri.vā* L 372; *šriavā* L 317, 319, 321, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 415, 416, 417, 418, 420, 422, Q 99*; *šriavān* L 419;

sxrīwā K 317a, L 422; *sxrīawā* K 353, P 49; *šrīwā* L 372a, Q 94b, 197, 197a; *šrīawā* L 369; *šrīywā* L 318b; *sxrēwā* L 373; *šrēawā* L 381; *šrēvā* L 329, Q 27; *sxrēvā* K 361; *šrēvā* L 377; *šrēvā* L 0426; *sxryāwā* L 314, 354; *sxryāwān* L 352; *sxrywān* L 315, 316; *sxry.vā* L 414; *sxryāvā* P 167; *sxryāvā* L 353, 413; *sxryōwān* L 312; *šrqwā* Q 178; **schreien:** *šreija* Q 9; *šreija* Q 111*; *šraija* Q 121; **kweken:** *kwēka* L 288, 289, 289*, 320a, 324, 326, 368b, 369, 374, 382, 420, 423, 0426, 427, 432, Q 13, 14, 16, 18, 32a, 88, 97, 98, 101, 162, 181; *kwē.kā* Q 11; *kw'ēka* Q 177; *kwēka* K 318, 357, L 265, 268, 292, 325, 328, 360, 414, 0426, P 48, Q 112, 113, 168, 197, 204a; *kwē.kān* L 282; *kwē'ā* K 278; *kwēka* K 361a; *kwēkān* L 282; *kwējka* Q 9, 204a; *kwē'ān* K 278; **kwieken:** *kwīka* L 209, 210, 211, 212a, 216a, 244a, 245a, 265, 314, 324, Q 9, 32, 35, 35a, 39, 77, 79, 111, 111*, 117, 117a, 119, 121, 162, 170, 204a, 207, 208, 211; *kwīkān* L 286, 313; *kwī.kā* Q 3, 71, 84, 90; *kw'ikān* L 286; *kwīkn* Q 71; *kwīākā* L 420; *kwīkā* L 355, Q 77, 93; *kwīākā* L 316, Q 3a, 11, 113a, 117; **wieken:** *wīkā* L 329; *w'ikān* L 352; **ieken:** *ikā* K 358; *i-jakā* K 358; **kwiekeren:** *kwīkāra* L 265; **kwaken:** *kwākā* L 245b, 266, 318d, 320a, 332, 371, 376, 383, 384, Q 33, 117a; **kaken:** *kākā* L 265, 266, 267, 288a, 288c, 289b, 290, 294, 299, 318b, 318d, 320c, 322, 322a, 325, 331, 331b, 332; **keken:** *kēkā* P 49, 113, 115, 174, 175, 176, 176a, 177, 178, 179, 180, 188, 218, 219; *kē.kā* P 117; *kēākā* P 54, 55, 177a, 214, Q 119; *kēkā* P 213, Q 22, 96d, 97, 156, 179, 193, 198b; *kē.kā* Q 5, 72, 76, 77, 81a, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 94, 154, 155, 158a, 162, 163, 167, 168a, 169, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 181, 182, 188, 240, 241, 242; *kēā.kā* Q 161; *kējka* Q 78, 156; *kejkan* Q 1; *kēkā* Q 162; het varken *kēkt* Q 79a; *keākā* Q 121c; *kekā* Q 4; *keā.kā* P 224; *keākā* P 182; *kiākā* P 188, Q 2; *kiājka* P 222; *kiā.kā* P 118a, 119, 120, Q 152; *kiē.kā* P 184, 186, 192, 195, 197, 220, 223, Q 2, 153, 156, 157, 159, 165; *kiekā* Q 75, 79, 79a, 80; *kie.kā* P 118, 121, 177, 187, 188, Q 73, 74, 78, 157a, 160, 164, 166; *kīākā* Q 72a; *kīā.kā* P 55, 57, 58, Q 2a; *kiēkā* Q 78; **meken:** *mēkā* L 434, Q 20; **mieken:** *mīkā* L 422, Q 6; *mi.kā* Q 7; *mīkā* L 423; **beuken:** *bōkā* L 423, 426, Q 21, 99*, 187a; *bō.kā* Q 7, 8, 9, 10, 96c; *bōā.kā* L 424, Q 6; *bō.kā* Q 12; *bōjka* Q 209; *bōkā* Q 96c; *byō.kān* L 421; *bījka* Q 198b; *bēkā* L 429; **brullen:** *brōlā* P 219, 219a, Q 197, 204a, 208; *brōlā* Q 111, 197; **krijzen:** *krēsā* L 159a, 163, 163a, 164; **schriesen:** *sxrisā* L 211; **kreunen:** *krōnān* L 312; **kelen:** *kīālā* P 186, 197.

1.5.8 SLOBBEREND GELUID MAKEN

(N 76, 34)

[Bij het eten een slobberend geluid maken.]

slobberen: *slobārā* L 267, 288a, 318d, 320a, 374, 414, 423, Q 11; *šlobārā* Q 16, 27, 98;

slubārā L 266, 320c, 328, 376, 416, P 188, 219, 219a; *šlubārā* L 295, Q 117; **sloeveren:** *šlubarā* Q 121; **slokken:** *slokā* L 265; **slurpen:** *slōrpā* L 423; *šlōrpā* Q 121, 197, 207; *šlōrpā* Q 112; **leppen:** *lepšā* Q 9; **smekken:** *smekā* L 381.

1.5.9 ZICH SCHUREN

(N M, 7)

[Zich schuren tegen een paal of boom vanwege de jeuk, gezegd van het varken.]

schuren: K 353; *sxūrā* L 312, 413, P 177, Q 156, 180; *šūrā* L 322a, 325, 330, 0426, 427, Q 14, 15, 15b, 18, 28, 32a, 33, 35, 36, 39, 72, 77, 97, 0112, 112b, 113, 118, 201, 204a; *sxūrān* L 163, 163a; *šūrā* L 265, Q 80; *sxōrā* L 288a, 362; *šōrā* L 294, 320a, 372a, Q 11, 94b, 95, 193, 193a, 198b, 204a; *sxuārā* P 50; *sxūrā* P 49; *sxōrā* P 45; *sxōrān* P 51; *sxyrā* P 48; *šjyrā* Q 253; **zich schuren:** L 420; *zex sxūrā* L 211, 426; *zex šūrā* L 270, 295, 299, 322, 329, 332, 373, 377, 429, 430, 432, Q 3, 16, 20, 22, 30, 33, 39, 98, 111, 111*, 112a, 117a, 121, 121c, 222; *zex šōrā* L 292, 318b, 321, 321a, 374, 416, Q 96c, 99*, 187a, 192, 194, 196, 197, 197a, 198, 198b; *zix sxōrā* Q 94b; *zex sxōrā* L 269, 269b, 271, 289; *zex sxōrā* L 269a; *zōx šōrā* Q 96a; *zex šjyrā* Q 9; **hem schuren:** *ām šūrā* Q 76, 158; *ām sxūrā* P 176; *ām sxūrān* K 358; *ām sxōrā* P 46; **schobben:** *sxobā* L 159a; *šubā* L 290, 290a, 291, 325, 386; **zich schobben:** *zex sxobā* L 164, 165, 192, 266, 271; *zex šobā* L 321a; **schrobben:** *sxrobā* L 163, 163a; **jeuken:** *jōkā* Q 18; *jjōkā* Q 39; **zich jeuken:** *zex jōkā* Q 121; *zix jōkān* Q 198b, 203; **juksen:** *jōksā* L 244d; **zich juksen:** *zex jōksān* L 211; **schrompen:** *sxrompā* L 289, 289b, 294; *šrompā* L 324, Q 15; **zich schurken:** *zex šjrkā* L 270; **schabben:** *šabā* L 331.

1.5.10 WROETEN (kaart 10)

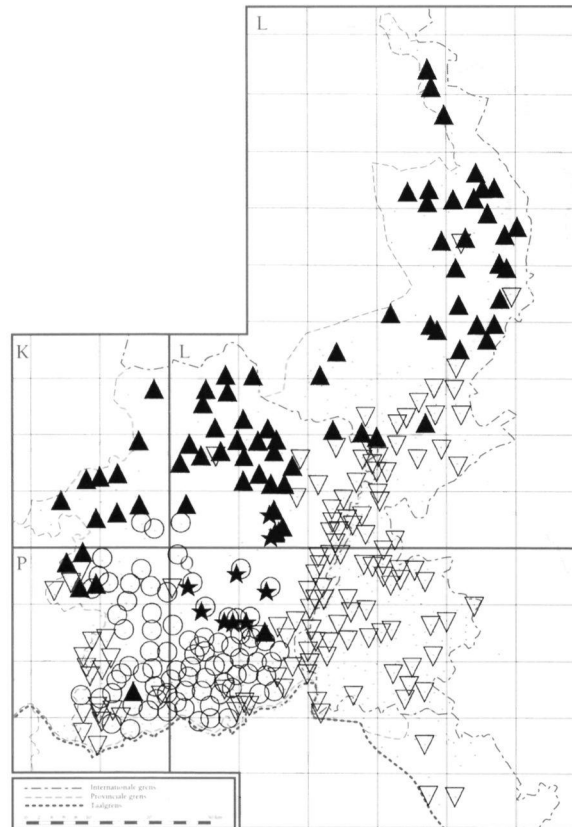
(JG 1a, 1b, 2c; L monogr.; Wi 56; S 45; monogr.)
[Met de snuit in de grond wroeten, gezegd van het varken.]

Zie afbeelding 3.]

wroeten: *vrūtā* L 210, P 50; *vrōtā* L 245, 246, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 288, 289, 290, 291, 295, 296, 297, 298, 317, 319, 321, 330, 374; *vrōtān* L 316; *vrōtān* L 312; *vrytā* K 358, L 314, 353, 413, P 49; *vrytān* L 282, 313, 315, 352, 354; *vryjtā* K 314, 315, 317a, 318, 353, L 164, 165, 191, 209, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 246a, 265; *vr'ytā* K 359; *vryjtān* K 278, 316; *vryjtā* K 357; *vryjtā* P 184; *vryjtā* P 44, 45; *vryjtān* L 286; *vrautān* L 210; *vrētā* L 356, 358, 359, 360, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 416, 417, 418; *vritā* Q 86; *vritān* L 355; **wroetelen:** *vrutālā* L 246, 355, 432; *frūtālān* Q 83; *vrōtālā* L 271, 300, 320, 323, 325, 327, 328, 329, 331, 333, 369, 370, 371, 372, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 385, 387, 419, 420,

Kaart 10. WROETEN

- ★ razen
- wroelen
- ▽ wroetelen
- ▲ wroeten

421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 429, 431, 434a, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 19, 21, 22, 27, 32a, 33, 35, 88, 95, 96a, 96c, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 113, 116, 117b, 118, 172, 187, 188, 196, 198, 199, 202, 207, 208; *frōtala* Q 95, 279; *vrōtla* L 378; *vrōtala* L 372, Q 20; *vrōtala* Q 203, 204a, 253; *vrōtala* L 382; *vrōtala* Q 20, 29, 32, 33; *vrōtala* P 167; *vrōtala* P 47, 171, 176, 183, 214, Q 179, 182; *vrytala* L 184, P 113, 175, 176, 181, 224, Q 162, 180, 181, 183; *vrytala* P 46, 47, 115, 117, 172, 173, 176, 176a, 182, 195, 218; *vrytala* P 48, 227; *vrytala* Q 284; *vrytala* Q 175; *vrytala* L 361, 368, 415, Q 87, 91; *vrytala* Q 2; *vrytala* Q 85; **wroelen:** *vrōla* P 192, Q 1, 2a, 71, 73, 79a, 80, 154, 156, 160, 167; *vrōla* P 219; *vrōla* Q 166; *vrōla* Q 77, 79, 153, 164; *vrōlan* Q 76; *vrōla* Q 30; *vryla* K 360, 361, L 414, P 50, 56, 58, 118a, 119, 120, 178, 179, 188, Q 78, 152, 155, 157a, 158a, 161, 162, 163, 165, 168, 168a, 177, 178, 240, 241; *vryla* P 187, Q 157; *vryla* Q 75; *vryla* P 118, Q 159; *vryla* P 186, 223; *vryla* P 51, 121, 174, 177a, 180, 195, 197, 200, Q 74; *vryla* P 177, Q 169, 174, 242; *vryla* Q 156, 178; *vryla* Q 1; *vryla* P 52, 53, 55, 57, Q 2, 2a, 3, 5;

vryla Q 3, 72, 81a, 82, 83, 84, 89, 90, 94, 170, 171; **wrieten:** *vritā* L 212; *vritā* L 164; **braken:** *brāka* L 414; **rondbraken:** *rōntbryka* Q 1; *rōntbryka* Q 1; **razen:** *rōza* Q 2a, 3; *rōza* L 416, 417, 418, Q 5; *rōza* Q 71, 72, 81a, 82.

1.5.11 DOOR DE MODDER ROLLEN

(N 76, 32)

wentelen: *wenjāla* L 320a, 328, 374; *wenkāla* L 267; *wenšāla* L 381, 423, 0426, Q 16; *wenkāla* L 414; **zich wentelen:** *zex wenšāla* Q 27; *zex wenkāla* L 295; **door de modder wentelen:** *dōr dā modār wenkāla* L 266; **modderbaden:** *modārbāja* L 266; **baden:** *bāja* L 376, 415; **wassen:** *wasā* L 265; **in de modder wroeten:** *en dā modār vrōtā* L 266; **wroeten:** *vrōtā* L 288a; **modderen:** *modārā* Q 11; **door der pratsj rollen:** *dōrx dār pratš rōlā* Q 117; **zich wälzen in der pratsj:** *zex wēltsā en dār pratš* Q 117; **wälzen in der pratsj:** *wēltsā en dār pratš* Q 121; **moosliggen:** *mōslegā* P 219, 219a; **moren:** *mōrā* Q 9; *mōrā* Q 9; **begaden:** *bāgāja* Q 98; **trollen:** *trolā* Q 197; **rulsen:** *rōlšā* Q 112; **kotelien:** *kūtālā* L 288a, 318d; **plorken:** *plurākā* Q 1.

Afb. 3. Wroeten

1.5.12 VASTE UITWERPSELEN

(N 76, 35; A 9, 24d)

varkensstront: *verkāsstront* L 267, 270, 271, 289, 414, 415, Q 17, 18, 96a, 99; *verkānsstront* L 214a; *verkāštront* Q 32a, 33, 99, 111*; *verkāšštront* Q 202, 203; *verkesštronjks* Q 119, 211; *verkānsštronjks* Q 121; *verkānsštronj* Q 113; *verkāsstronj* L 266; *verkāšštrons* Q 208; *verkāsstronjij* L 288a, 320, 324a, 326, 373, 374, 378, 381b, 382, 425, Q 35; *verkāšštronjij* L 330, 428, 429, 432a; *verkāšštrunjij* Q 33; *verkāsstrontj* L 295; *verkāsstront* L 214, 215a, 269a, Q 31; *verkāšštront* L 327, 386, Q 102, 208; *verkāšštront* Q 195; *vērkanšstront* L 192a; *vērkanšštront* Q 196; **stront:** *stront* L 265, 423, P 188, 219, 219a, Q 1, 9, 15; *štront* L 295, 381, Q 19, 21, 32a, 101; *stronjij* L 288a, 298, 328; *štronjij* Q 27; *stront* L 268; *strontj* L 266; *stront* L 213, 244c, 245b, 318d, Q 11, 95; *štront* Q 197, 201, 207; *strontj* L 267; **varkenskeutelen:** *verkāškōtala* L 322a, 328, 373, 376, 377, 381, 381a, 381b, 426, 429, 430, 431, 433, Q 14, 21,

32, 32a, 100, 101, 109; *verkāškōtala* Q 113, 118, 208; *verākāškōtala* Q 193; **varkenskeutels:** *verkāškōtals* L 296; *vērkanšškōtals* L 192; **varkenskeutel:** *verkāškōtāl* L 289a, 293, 322, 374, 385, Q 34, 36, 96b, 98, 105; *vērkanšškōtāl* Q 98; *verkānsškōtāl* L 318, 318b; *verkāškōtāl* Q 201; **keutelen:** *kōtala* L 288, 289, 320a, 332, 381, Q 9; *kōtala* Q 112; **keutel:** *kōtāl* L 266, 289, 320c, 376, 429a; **varkensmest:** *verkāsmest* L 209, 210, 432a; *verkāsmest* L 328; *vērkanšsmest* Q 196; *verkāsmes* L 373, Q 32a; *verkāsmes* L 271; *verākāsmējs* Q 222; **mest:** *mest* L 318d; *mēs* L 267; **drek van het varken:** *drek van at verkan* Q 101.

1.5.13 VLOEIBARE ONTLASTING

(N 76, 36; A 9, 24d)

zeik: *zējk* L 245b, 265, 266, 267, 288a, 295, 318d, 320a, 320c, 371, 374, 423, Q 9, 11; *zējk* P 219, 219a; *zēk* L 414, P 188, Q 1, 27, 112, 121, 197, 207; **varkenszeik:** *verkāszējk* L 376, 415; *verkāszēk* Q 208; *vērkanšzējk* L 164.

1.6. Voortplanting

1.6.1 BRONSTIG (kaart 11)

(N 19, 12; N C, 4d; A 43, 20a; JG 1a, 1b, 1c, 2c; S 52, add.; N 76, add.; monogr.)

[Geslachtsdrift vertonend, gezegd van het vrouwelijk varken.]

breustig: *brōstax* K 357, 358, 361a, L 270; *brō.stax* Q 75, 76, 77, 79a, 80, 96c, 153, 155, 168a, 172, 174, 175, 178, 179, 188; *brōstex* K 316, L 270, 288, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 291, 292, 293, 295, 299, 300, 318b, 320a, 320c, 321, 321a, 324, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 370, 371, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 382, 383, 384, 422, 423, 0426, 429, 432, 434, P 45, 48, 51, 220, Q 9, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 71, 75, 77, 78, 79a, 94b, 95, 166; *brō.stex* K 357, 358, 359, 360, 361, L 315, 319, 369, 370, 371, 420, 421, 422, P 44, 46, 51, 58, 223, 224, Q 7, 8, 9, 10, 11, 13, 71, 79, 152, 154, 157, 157a, 158a, 159, 161, 162, 164, 165, 166, 169; *brōstax* L 424, P 184; *brōstix* Q 160; *brō.stex* Q 12; *brō.stex* L 424, P 220; *brō.stex* Q 6; *brōstex* L 290, 294, 322, 324, 325, 381, 381b, P 214; *brōstex* L 317, P 107a, 213; *brōstix* Q 162; *brō.stex* P 118, 119, Q 73; *brōstex* K 318, L 269, 270, 412, Q 1; *brōstex* L 372; *brōstex* Q 1; *brō.stex* L 355, P 55, 56, 57, Q 2, 2a, 72, 81a; *brō.stax* Q 84, 87, 89, 90, 91, 94, 170, 171; *brōstex* P 54; *brō.stex* P 52, 53; *brōstex* Q 93; *brōstex* L 360, 416; *brōstix* Q 83; *brōstex* Q 3, 72a; *brō.stex* L 368; *brōstex* K 314, 317a, 353, 361, L 214, 265, 271, 314, 329, 386, 387, 421; *brō.stex* K 315; *brō.stex* L 331, 331b; *brōstex* P 47, 48, 49, 50, 174, 175, 176a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 195, 197, 218, 219, 227, Q 96d; *brōstax* Q 88; *brō.stex* L 317, P 113, 115, 117, 120, 121, 172, 173, 176, 177, 177a, 187, 188, Q 156, 162; *brōstix* P 222; *brō.stix* P 192, Q 78; *brōstex* Q 163, 168; *brō.stax* Q 74; *brōstex* P 107a; *brōstax* P 186, 188, 197; *brōstex* Q 176a; *brōstex* L 413, 414; *brōstex* L 269, 269a, 269b, 270, 288, 318, 318b, P 44; *brōstax* Q 178; *brō.stex* L 290; *brōstex* Q 96c; *brōstex* L 269; *brōstex* P 48, Q 156, 162; *brō.stax* Q 167; *brōstex* L 270; *brōstex* L 420, Q 78; *brōstex* K 353; *brōstex* K 318, L 352, 372a, P 176; *brō.stex* L 354; *brō.stex* L 419; *brō.stix* Q 240; *brōstex* Q 3a; *brōstex* Q 3; *brōstex* L 360, 367; *brō.stex* L 356, 358, 359, 360, 361, 362, 364, 365, 366, 367, 415, 416, 417, 418; *brō.stex* L 363; *brōstex* Q 5; *brōstex* L 355; *brōstax* Q 2, 4; *brōstax* P 55; *brōstex* L 368b; *brō.stex* Q 177, 182, 242; *brō.stix* Q 181; *brōstex* L 322a, Q 21; *brōstex* L 322; *brō.stex* L 312; *brōstex* L 265; *brōstex* L 265; *brōstex* L 314; *brō.stex* L 316; *brōstex* L 353; **brōstig:** Q 99; *brōstex* Q 78; **brōstig:** *brō.stex* L 372; **brōstig:** *brōstex* K 278, L 282, 313; *brōstex* K 278, L 282; *brōstex* K 278; **brōstig:** *brōstax*

Q 179; **prōstig:** *prōstex* P 167; **brandig:** *brenax* L 286; **bremmig:** *bremex* L 286; **berig:** L 332, Q 20, 22, 117a; *bērex* L 211, 245, 266, Q 20, 21, 35a, 98, 109, 121c; *bē.rex* L 382, 426; *bērex* Q 22; *bērex* L 377; *bērex* L 270, 427, 429a, Q 14, 32a, 96, 101; *bērex* L 159a, 163, 163a, 164, 211, 245; *bērex* L 425; *biērex* Q 97, 99*; *bīrex* L 214, 244c, 246, 247, 0247, 250, 266, 268, 269a, 290, 295, 330, Q 19a, 19*, 30, 33, 35, 38, 39, 94b, 95a, 99*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 118, 121, 121c, 187a, 192, 193, 193b, 196, 197, 197a, 198b, 203, 204a, 208, 211; *bī.rex* Q 33, 99*, 204a; *birax* Q 222; *bīrex* L 290, Q 32, 204a; *birex* L 266, 268, 295; *biārex* L 211, 245, 325, 373, Q 14, 15, 97, 101, 111, 111*, 117, 119, 207, 209; *biērex* Q 103, 117a, 202; *bīrāx* Q 247, 247a; **beretig:** *birāx* Q 121; *bīrāx* Q 200; **beers:** *bīrs* L 271; **heet:** *hē.t* Q 82, 83; *hē.at* Q 82; *hējt* Q 5; **tochtig:** *tōxtax* L 316; **loops:** *lōps* Q 117a; **staan (ww.):** het varken *stējt* L 288c.

1.6.2 TEELDRIFTIG

(A 43, 20b; monogr.)

[Geslachtsdrift vertonend, gezegd van het mannelijk varken.]

berig: *bērex* L 265, Q 17; *bīrex* L 214, Q 117a, 193, 203; *biārex* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *biērex* L 269, 269a, 269b; *bērex* L 300; **dekriip:** Q 197; *dēkriip* L 291, 376; *dēkriip* Q 202; **loops:** *lōps* L 423; *lōps* Q 117a; **breustig:** *brōstex* Q 166; **hitsig:** *hētsex* L 270; **heet:** *hēt* P 220; **duivels:** *dyvals* L 290; **driftig:** L 369, 424; **vaardig:** *vjadex* Q 75; **nijg:** *neix* L 360.

1.6.3 DE ZEUG NAAR DE BEER BRENGEN

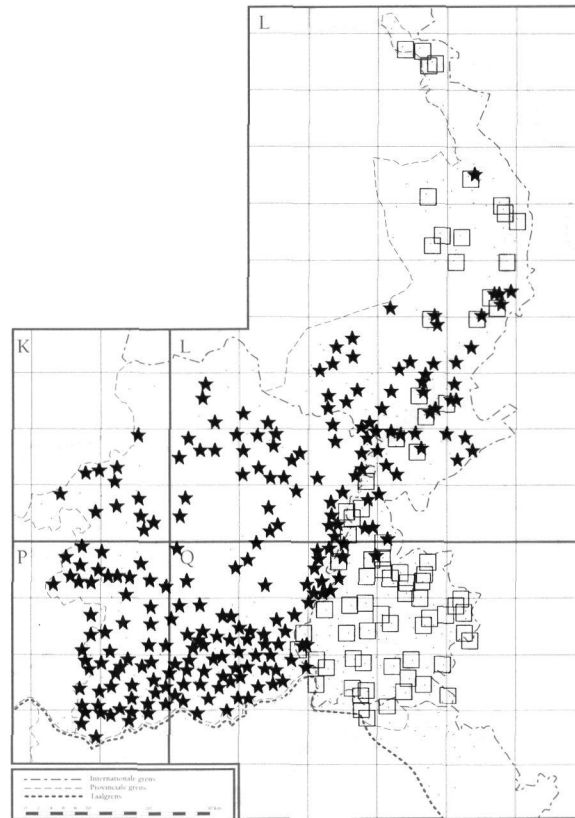
(N 19, 30; JG 1a, 1b, 2c; N 76, add.; monogr.)

[De zeug laten dekken door de beer, het mannelijk varken.]

drijven: *drēvā* K 314, 316, 318, 353, 357, P 44, 45, 47, 48, 49, 50, 58, 113, 117, 172, 173, 176, 178, 179, Q 2, 2a; *drē.vā* K 357, 358, 359, 360, 361, L 352, 413, 414, P 46, 51, 53, 55, 56, 57, 115, 177a, 197, Q 1, 2a, 71, 72, 75, 79, 79a, 80, 84, 152, 153, 154, 156, 157, 157a, 160, 161, 164, 164a, 166, 168a; *drē.vān* K 315; *drē.vān* Q 75, 76; *drē.vā* K 317a, 358, 361, L 355; *drē.vā* K 358, Q 79a; *drē.vā* P 48, 54, Q 1, 2, 78; *drē.vā* P 52, 118, 118a, 119, 120, 121, 177, 184, 187, 188, 192, 195, Q 73, 74, 78, 165; *drē.vā* K 278, P 107a; *drē.vā* L 354, 355, Q 3, 81a, 82, 83; *drē.vā* P 176a; *drē.vā* Q 77, 158a, 241; *drē.vā* Q 155; *drē.vā* P 176; *drē.vā* Q 174; *drē.vā* L 420; *drē.vā* L 163, 163a, 268, 288a, 292, 297, 317, 318b, 325, 374, 377, 416, Q 9, 208; *drē.vā* L 313, 314, 316, 319, 369, 370, 371, Q 9, 10, 12, 13, 87, 88, 91, 96c; *drē.vān* L 286, Q 8; *drē.vā* L 360, 368b, 369, 416; *dri.vā* L 282, 317, 353, 358, 359,

Kaart 11. BRONSTIG

- berig
★ breustig

360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 415, 416, 417, 418, 422, 423, 424, Q 5; *dri.vən* L 312, 315, 419, 421, Q 6; *dr-ɪ.və* L 356, 372; *drā.və* Q 169; *drāj.və* Q 162, 163, 242; **laten dekken:** *lq̄tə dəkə* L 289*, 294, 299, 369, 383, 434, Q 21, 22, 111*, 197, 197a, 198b, 204a, 209; **laten winnen:** *lq̄tə wənɪ* L 289*, 294, Q 111*, 198b, 204a; *lq̄tə wənə* Q 14; **laten beren:** *lq̄tə biərə* Q 97; **beren:** *bēərə* L 163, 163a, 314, 329, 384, P 51, 55, Q 20; *bēərə* L 211; *bēərə* L 329; *bēərə* L 331, 331b; *biərə* K 361a; *bīərə* L 268, 289, Q 72a; *birə* L 420; *bīərə* L 265; *biərə* P 44, Q 2, 18; **aanberen:** *anbēərə* L 159a; *anbēərə* L 211; *ānbēərə* L 422; *ānbīərə* L 265, 271; *ānbīərə* Q 35; *anbīərə* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **na(ar) de beer gaan:** P 173, 180, 182, Q 83, 89, 90, 94, 166, 168, 168a, 171, 172, 175, 177, 178, 179, 182, 188, 241; *nq̄ dən bēɪr gq̄n* L 270, 377, 427; *nq̄ dā bēər gq̄n* L 426; *nq̄ dā bēər gq̄n* Q 98; *nq̄ dā bīər gq̄n* Q 99*; *nq̄ dā bīər gq̄n* L 292; *nq̄ dən bīr gq̄n* L 269; *nq̄ dā bīr gq̄n* Q 9; *nq̄ dā bīr gq̄* Q 33; *no dā bīər gq̄n* P 176; *nq̄ dən bīr gq̄* L 265; *no dā beɪər gon* P 188; *nq̄ dā beɪr gq̄n* Q 78; *nq̄ dā bēɪr gōə* Q 32a; *nōə dā bīr gōən* P 213; *nq̄ dā bīr gun* Q 198b; *no dā bīər gun* Q

91; *nq̄ dā bēɪr gwø* Q 93; **na de beer brengen:** *nq̄ dā beɪr brɛɪŋə* Q 156; *nq̄ dən bēɪr brɛɪŋə* L 269; **na de beer doen:** *nq̄ dā bīr dōn* L 299; *no dā bīr don* L 360; *nq̄ dən bīər dū* L 265; *no dā bīər dɪn* P 107a; **bij de beer brengen:** L 332; *bɛɪ dā bīr brɛɪŋə* Q 4; *bi dā bīr brɛɪŋə* L 368b; **leiden:** *leɪə* K 278, L 330, Q 204; *leɪ.ə* L 423, 424, Q 6, 174; *leɪ.ən* L 419, Q 8; *leɪən* K 278; **na de beer leiden:** *no dā bīər leɪən* Q 2; **jagen:** *jq̄gə* P 174, 175, 182, 186, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 167, 181, 182, 240, 241, 242; **laten rijden:** *lq̄tə rɛɪə* Q 71; **laten rijden gaan:** *lōtə rɛə gon* Q 159; **doen staan:** *dōn stun* L 372a; **met de kriem na de beer:** *met tə krēm nq̄ dā bīr* L 330.

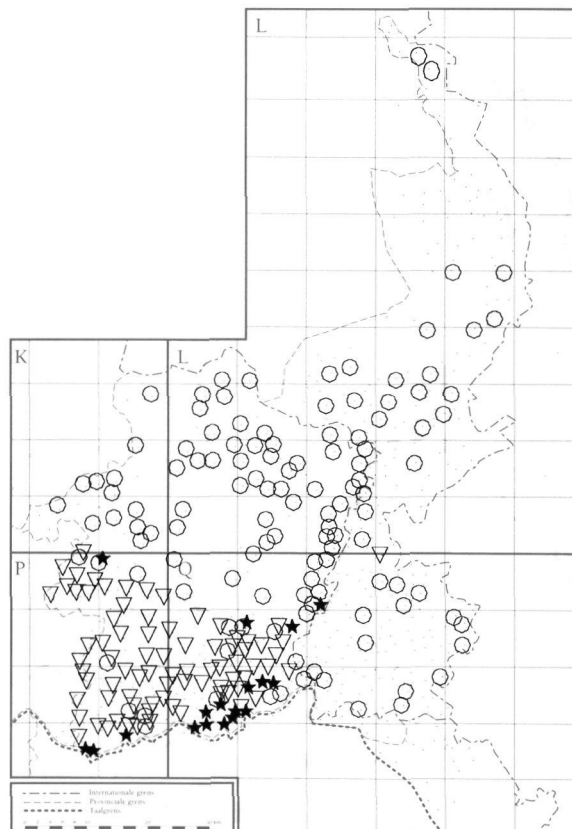
1.6.4 DEKKEN (kaart 12)

(N 19, 30; JG 1a, 1b, 1c, 2c; A 43, 20b; monogr.)
[Het bevruchten van het vrouwelijk varken door het mannelijk varken.]

dekken: *dəkə* K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 163, 163a, 266, 268, 270, 286, 288c, 289b, 290, 292, 294, 295, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318b, 319, 320a, 321,

Kaart 12. DEKKEN

- dekken
- ▽ rijden
- ★ springen

322, 326, 330, 331, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 382, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 424, 0426, 429, P 45, 51, 56, 176a, 186, 197, 222, Q 1, 2a, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 32a, 33, 35a, 39, 81a, 82, 87, 94b, 96c, 96d, 98, 101, 117, 117a, 119, 121, 162, 178, 179, 187a, 188, 193, 197, 204a, 211; *dekan* L 282, 286, 419; *dekə* L 324, 332; *dəkə* L 360; *dekə* Q 207; *dəkə* Q 3a, 77; *dē.kə* L 282; *deʔə* K 278; *dəʔə* K 314, 317a; *dəʔən* K 278; **springen**: P 215; *spreŋə* P 51, Q 88, 162, 167, 174, 175, 181, 182, 183, 240, 241, 242; *spreŋə* P 223, 227, Q 13, 82; de beer heeft *gəsprəŋə* Q 173; **rijden**: *rējə* P 48, 186, 197, Q 74, 164; *rēj.ə* Q 87, 94, 171, 172; *rējə* P 44, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 172, 173, 174, 175, 176a, 177, 177a, 178, 179, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 224, Q 2, 73, 78, 152, 153, 155, 157, 158a, 159, 162, 166; *rē.ə* Q 20, 71, 72; *rējə* Q 77, 156, 157a; *rēj.ə* Q 84, 90, 91; *rēn* P 113; *rēən* Q 76; *rē* P 167, Q 154, 168a; *rē* P 184; *rajə* Q 162, 176a; *raj.ə* Q 83, 89, 163, 168, 170, 177; *rajə* P 45; *rāj.ə* Q 169; de

beer heeft de zeug *gərəə* P 221, 222; de beer heeft de zeug *gərəən* Q 180; **winnen**: *wənə* Q 111, 113, 161; *wənə* Q 160; de zeug heeft *gəwənə* L 325, Q 113a; **bejagen**: *bəjəgə* Q 207 (vero.).

1.6.5 BIGGEN WERPEN (kaart 13)

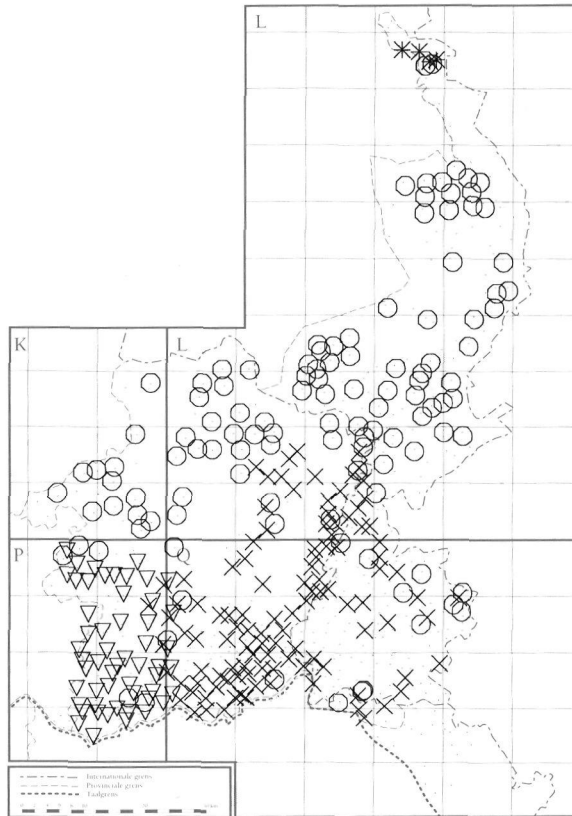
(N 19, 13; JG 1a, 1b, 2c; monogr.; N C, add.)

[Biggen ter wereld brengen.]

baggen: *bagə* K 278, 314, 318, 357, 358, 361, 361a, L 163, 164, 209, 210, 211, 212a, 214, 214a, 215, 216, 216a, 217, 244a, 245a, 245b, 246a, 265, 266, 268, 269, 271, 288a, 289*, 292, 294, 299, 314, 316, 317, 319, 322a, 329, 355, 358, 359, 360, 363, 364, 369, 370, 371, 372, 374, 381, 382, 384, 416, 422, P 51, 186, 197, Q 21, 35, 39, 72a, 78, 117, 117a, 178; *bagən* K 278, L 282, 286; *bāgə* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 282, 312, 313, 314, 315, 316, 352, 353, 354, 355, 356, 413, 414, P 44, 45, 51, Q 1; *bāgən* K 278, 315, 359, L 286, 354; *baqə* L 270, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 290, 292, 295, 318a, 318b, 318d, 318e, 320a, 321, 322, 324, 325, 326,

Kaart 13. BIGGEN WERPEN

- × baggelen
- baggen
- ▽ kurren
- * poggen

330, 331, 331b, 332, 360, 377, 381, 382, 383, 418, 432, Q 14, 113a, 119, 197, 197a; *b'aqə* Q 200; *bakə* L 268, 295; de zeug heeft *gəbaqtj* L 292; **baggelen:** *bagəla* L 361, 362, 365, 366, 367, 368, 368b, 371, 372, 372a, 373, 415, 416, 417, 419, 420, 422, 423, 424, 426, 0426, 434, Q 3, 3a, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 20, 22, 22a, 32a, 81a, 82, 84, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 94b, 96c, 96d, 98, 101, 111, 112a, 113, 117a, 170, 171, 172, 177, 178, 179, 188, 18b, 207, 209, 211; *bəgəla* L 372, 420, 421, 422, 423, Q 8, 13, 83, 166, 174, 175, 240, 241; *baqəla* L 368b, 427, Q 9, 14, 33, 99*, 111, 111*, 187a, 193, 197, 204a; *b'aqəla* Q 247, 247a; *bakəla* L 420, 426, 0426, 429, Q 18, 97; *baxəla* Q 79a; *bəgəla* P 119, Q 2, 2a, 71, 72, 73, 74, 77, 157a, 158a, 160, 161, 162, 163, 164a, 167, 168, 169, 173, 180, 181, 182, 242; *bəgəla* Q 2, 72a, 77, 78, 156, 162, 176a; *bəgəln* Q 71; **baggeren:** *bagərə* Q 35a; **kurren:** *kərə* P 44, 46, 48, 49, 50, 56, 58, 107a, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 73, 78, 164, 165; *kərən* P 191, Q 156; *kyrə* P 107a, 187a, 188, 213, 222, Q 78,

156; *kerə* P 52, 53, 54, 55, 57, Q 2 (ouder); *kərə* Q 2; **kudden:** *kədə* P 47; **werpen:** *wərpə* L 271, Q 119, 121; **keuen:** *kəjə* L 163, 163a; **verkelen:** *verkəla* Q 121c; **jongen:** *jojə* L 329, 355; **poggen:** *pogə* L 159a, 163, 163a, 164; **beteren:** *bətərə* Q 111.

1.6.6 NAGEBOORTE

[Omdat de benamingen voor „nageboorte van het varken” overeenkomen met die van „nageboorte van het rund”, zullen deze in de aflevering over de terminologie van het rund (WLD I.11) behandeld worden.]

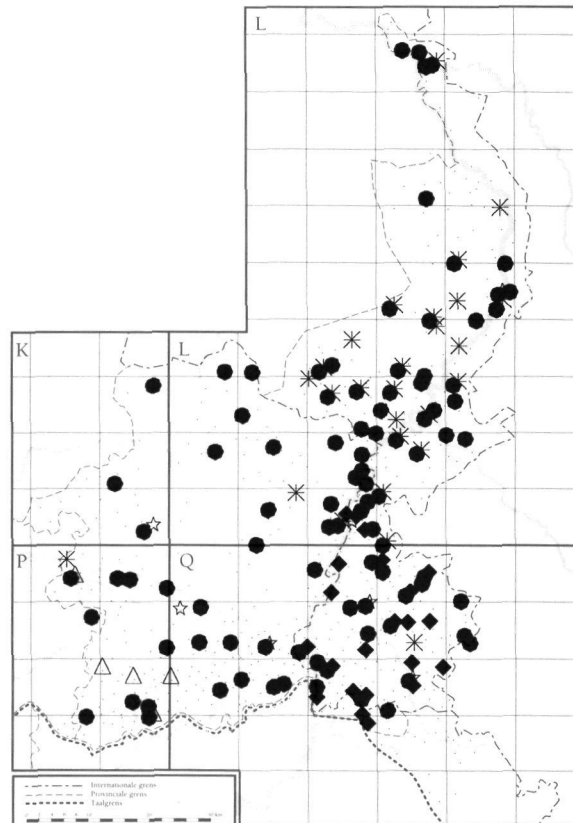
1.6.7 MELKGIFT VAN DE ZEUG

(N 19, 20)

zog: *zox* K 361, L 265, 268, 289b, 326, P 44, Q 33, 97, 98, 111*, 112a, 113, 117, 197, 197a, 198b, 207; *sox* K 314, L 163, 164, 269, 271, 282, Q 211; *zəx* Q 21; *sox* P 48; *zəx* L 266, 270, 294, 322, 322a, 324, 377, Q 32a, 39; *zəx* L 289, 318b, 422, 426, 434; *sox* L 422; *suök* Q 162; *zoxl* L 288a; **zok:** *zok* Q 179; *sox* K 278, 358, L

Kaart 14. VLEKZIEKTE

- brand
- △ sint-rochusvuur
- ☆ uitslag
- ◆ vlekkenvuur
- * vlekziekte

159a, 163, 163a, 211, P 48, 51, 107a; *zøk* K 361a, P 55, 107a, 176, 213; *»søk* Q 9, 78; *»søk* P 188; *zuoøk* Q 77; *»suoøk* Q 178; *zouøk* P 222; *zauøk* P 186, 197; *zøk* L 318b, 320a, 321, 369, 371, 374, 423, 0426, Q 2, 9, 14, 71, 72a, 79a, 94b, 96c; *»søk* K 318, L 289, 314, 355, 369, Q 156; *zøk* L 295, 330, 331, 332, 382, 383, 429; *»søk* L 268, 427, 432; *zøk* L 325, 331, 331b; *»søk* Q 156; *zøk* L 384; *»søk* Q 78; *zauøk* Q 162; *zæk* K 357; **zoksel:** *zoksæl* Q 117a; **zuig:** *zøix* Q 187a; *zøk* L 269; *zux* L 317, 372a; *zyg* L 360; **zuik:** *zøik* L 268, Q 111; *zøk* P 54, 55; *»søk* Q 22; *zuoøk* Q 179; *»suoøk* Q 93; *zük* L 420; *zuoøk* Q 176a; *zæk* Q 3a, 4; *zük* L 368b; *zük* L 372; *zyk* L 360; *»sük* L 317; *»sük* Q 96d; *zøk* L 416; *»søk* L 360; **gezuiks:** *gøzüks* L 270; **melk:** Q 204a; *melæk* Q 111, 193; *melk* L 295, Q 33; *mælæk* Q 198b; *mælæk* Q 209; *melæk* Q 197; **varkensmelk:** *verækæsmælæk* Q 204a; **biest:** *bīs* Q 119.

1.7. Ziekten

1.7.1 SNUFFELZIEKTE

(N 52, 20; N 76, 50; A 48a, 33)

[Een aandoening van het neusschelpje en het neustussenschot en in een verder stadium van het benige geraamte van de bovenkaak. De dieren krijgen heftige en uitputtende niesbuien; de ademhaling is snuivend; er treden neusbloedingen op en de uitvloeiing uit de neus is dun en soms ook slijmig (WBD I.6, blz. 854).]

snuffelziekte: L 0247, 265, 266, 269, 295, 331, 376, 377, 381; *šnøfælziktə* L 429, Q 19*, 202; *šnøfælzikkə* L 291; *šnøfælzēkdjə* L 330; *šnøfælzēkdjə* L 292, 318b, 320a; *šnøfælzēktə* L 298; *šnøfælzēkdə* L 414; *šnøfælzikkə* L 291; *šnøfælzikkjə* L 289; **snuffelkrankte:** *šnøfælkrēkdə* Q 95, 193, 198; *šnøfælkrēndə* Q 101a; **snuffel:** *šnøfəl* L 290, 291; *šnøfəl* L 330; **snuffel in de naas:** *šnøfəl enə nās* L 331; **snuifkrankte:** *šnūfkrēndə* Q 204a; **snurkkrankte:** *šnørkrēndə* Q 88; **wroetelkrankte:** *vrøtəlkrēkdə* Q 113; **wroetelbaas:** *zo'n varken* noemt men wel een *vrøtəlbās* Q 121c.

1.7.2 VLEKZIEKTE (kaart 14)

(N 19, 27a; N 19, 27b; N 52, 19; N 76, 57; A 48a, 32; monogr.)

[Vlekziekte wordt veroorzaakt door een bacterie. De ziekte gaat gepaard met hoge koorts; op de huid tekenen zich rode en soms donkerblauwe vierkante of ruitvormige vlekken af (WBD I.6, blz. 854).]

brand: *brant* K 278, 318, 361a, L 265, 268, 271, 282, 289b, 316, 317, 320a (komt niet meer voor), 324, 326, 329, 355, 360, 368b, 372a, 416, 420, 422, 423, 0426, P 48, 54, 55, 107a, 186, 197, 213, Q 2, 3a, 9, 21, 39, 78, 93, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 176a, 204a; *branjij* L 289, 292, 318b, 321, 322, 322a, 324, 329, 330, 331, 369, 371, 373, 374, 382, 383, 384, 426, 0426, 432, 434, Q 20, 32a, 35, 35a; *branj* L 266; *branjt* L 290; *branj* L 268, 269, 270, 295, Q 117a, 121, 121c; *brent* L 211; *brānt* L 159a, 163, 163a, 164, 286, 289*, P 222, Q 71, 77, 79a, 94b, 96d, 162, 178, 179, 187a, 193, 197, 198b, 209; *brānt* L 372; *brānjij* L 331, 331b, 377; **brandplekken (mv.):** *branjijplekə* L 288c; **brandslag:** *brantslāx* Q 9; **verbrand (volt. deelw.):** *vərbrant* P 51; **vlekziekte:** L 0247, 265, 269, 290, 291, 320a, 328, 330, 377, 382, 432; *vlekziktə* Q 20; *vlekzikt* L 163, 267; *vleksiktə* P 44; *vlekziktə* L 291; *vlekzēktə* L 298, 331, 415, 423, Q 112b; *vlekzēkdjə* L 292, 318b, 320a, 324; *vlekzēkdjə* L 288a, 289, 318d; *vlekzēkdə* L 291; *vlekzykt* L 266; **vlekkenuur:** *vlekəvjūr* L 425, 427, 429, Q 15, 18, 19*, 22, 35, 39, 95, 101a, 111, 112, 113, 193, 196, 197, 198, 202, 204a, 211; *vlekəvjūr* Q 99*; *vlēkəvjūr* Q 99*; *vlēkəvjūr* Q 247, 247a; **plekkenuur:** *plekəvjūr* L 424; **vlekkenkrankheid:** *vlekəkrankhējt* L 331; **krankte:** *krēndə* L 270; **varkensziekte:** *verkənsziktə* L 413; **vlek:** L 371a; *vlek* L 381; *vlek* L 314; **plekken (mv.):** *plekə* L 270, P 189; **plakken (mv.):** *plakə* P 219, 219a; **zwart vuur:** *zwart vjūr* Q 198b; **vuurkoorts:** *vyrkətsə* P 48; **plekvuur:** *plekvjūr* Q 9; **vlekvuur:** *vlekvjūr* Q 88; **vuur:** *vjūr* Q 9, 78, 119, 121c; **koolvuur:** *kōlvjūr* P 107a; *kolvjūr* K 314; **koolzuur:** *kōlzjūr* K 358; **rood vuur:** *rōt vjūr* Q 198b; **roodvonk:** *rūətfonk* L 420; *ruətfonk* L 366; *rudvonk* L 421; **rouget:** *r'uzē* Q 200; **roest:** *rust* L 163, 163a; **schurft:** *sxərf* P 176; *šərf* L 382, 427; *šəraf* Q 204a; **uitslag:** *ōtslāx* K 361; *ōtslāx* Q 93; *ūtslāx* L 269, 427; *ūtslāx* Q 98, 204a; *ətslāx* Q 72a; **sint-rochusvuur:** *sentroxəsfūr* P 176; *sentroxəsvjūr* P 48; *sentrukəsfjūr* Q 156; *sentrukətvjūr* P 222; *sentrukətvjūr* P 189; *səntrukətvjūr* Q 156; **sintgillisziekte:** L 413; **brats:** *brā.tš* L 422; *brātsə* Q 96c; **get in zijn prij hebben:** van zo'n varken zegt men *dē hēt get en zən pri* L 427; **ziekt hebben:** van zo'n varken zegt men *at hēt zək* Q 197, 197a.

1.7.3 UITSLAG VERTONEND

(N 19, 27b)

[Gezegd van een varken dat lijdt aan de vlekziekte.]

brandig: *brandex* P 186, 197, 213; *branex* K 314; *brēndex* L 265, P 107a, Q 117a, 198b; *brēndəx* Q 77, 176a; *brēndəx* Q 2; *brēndjex* L 288a, 290, 318b; *brēnjix* L 420; *brējnex* Q 156; *brējnex* L 360; *brēnjex* L 289, 289b, 289*, 290, 294, 318b, 320a, 321, 322, 324, 323, 326, 329, 331, 331b, 360, 374, 383, 0426, Q 9, 21, 35; *brēnjex* L 368b, 369, 371, 372, 372a, 423; *brēnəx* K 278, 318, 357, 358, L 314, 317, 355, 416, P 51, 54, 55, 188, Q 2, 3a, 9, 71, 72a, 78, 79a, 93, 156, 178, 179; *brējnex* L 322a; **branderig:** L 329, P 48; *brandərex* K 278, L 268, 271, Q 101; *brāndərex* L 159a, 163, 164; *branjərex* L 422; *branjərex* L 292; *branərex* Q 97; *brēndərex* L 163, 163a, 211, 266, 268, 269, 295, Q 94b, 193; *brēnjərəx* L 330, 332, 373, 377, 382, 384, 426, 434; *brēnərex* L 270, 0426, 429, Q 111*; *brēnərəx* Q 77; **brennetig:** *brenətex* Q 20, 32a; *brēnatix* Q 162; **bratsig:** *brātsēx* Q 96c; *bretsex* Q 39; **vurig:** *vjūrex* Q 204a, 209.

1.7.4 DROGE TEPEL

(N 76, 56a; N 76, 56b)

[Tepel waaruit geen melk komt. Deze veroorzaakt een storing in de melkafscheiding na het werpen, waarbij een of meer uiersegmenten hard kunnen worden (WBD I.6, blz. 856).]

dopspeen: L 265; *dopšpən* Q 98; *dopspian* L 318d; *dopšpian* L 112, 121; **dode speen:** L 376; **dopdeem:** *dopdēəmə* L 266; **kloterdeem:** *klōtərdiəm* L 320a; **verspilde deem:** *vərsplēdə dēəm* Q 197; **lege tepel:** L 288a; **dove tepel:** L 328; **dove:** *dauvə* L 267; **doof (bijvgl. nmw.):** *dauf* L 328; **droge deem:** *drjəx dēm* L 266; **droge:** *drjgə* L 267; **valse tet:** *valsə tet* L 423, P 219, 219a; **kapotte tet:** *kapotə tet* L 414; **droge mem:** *dryəx mēm* L 374; **blinde tip:** *blenjə tēp* L 320c; **ontsteking in de udder:** *ontštēken en də ədər* Q 121; **ontsteking:** *ontštēken* L 374; **scheef in de uier (bijvgl. nmw.):** *sxējif en də əjər* L 423; **verschrompelen (ww.):** *vərsxrōmpələ* L 266; de tepel is *vərsrōmpəlt* L 328; **een slechte udder hebben:** *ə šlɛx ədər hōbə* Q 112.

1.7.5 DIARREE

(N 76, 51a; N 76, 51b)

[Te dunne ontlasting, buikloop.]

diarree: L 328; **schijt:** L 414, P 188; *sxējt* Q 1; *skejt* P 219, 219a; *šit* L 376, 681, Q 9, 197; **schijterij:** *sxiətərij* L 318d; **afgang:** *əfgānj* Q 11.

1.7.6 DIARREE HEBBEN

(N 76, 51b; N 76, 51a)

[Te dunne ontlasting hebben, buikloop.]

aan de schijt (zijn): *ān dā sxīt* L 267, 423; *ān dā sxīāt zin* L 266; *ān dā sxīāt* L 318d; *ānā sxīāt zēn* L 288a; *ānā sxīāt* L 288a; *ān dā šīt zin* L 295; *ān dā šīt* L 295, Q 27; *ānā šīt zēn* L 374, 416; *an dār šīt zīā* Q 112, 197; *an dār šīt* Q 207; *ānā šīāt* L 320a; *an dār šīs* Q 121; **schijt hebben:** *sxejt hēmā* L 414, P 188; **de schijt hebben:** *dā šīt hebā* Q 11; *dār šīt han* Q 208; **spellen:** *spelā* P 219, 219a; *spelā* L 265; **aan de dunne (zijn):** *ān dān dōnā* L 267; *ānān dōnā* L 320a; *en dā dōnā* L 265; **aan de spel (zijn):** *en dā spel* L 265; **aan de afgang (zijn):** *ān dān āfgaṅk* L 415.

1.7.7 MOND- EN KLAUWZEER

(N 76, 53; A 48a, 21; monogr.)

[Ziekte waarbij de mond en de klauwen van de varkens zijn aangetast; de dieren weigeren alle voedsel. Het is een besmettelijke ziekte.]

mond- en klauwzeer: L 0247, 266, 290, 295, 298, 371a, 381, Q 98, 99*, 196; *mōnt en klauzēr* Q 197, 207; *mont en klauzēr* Q 11; *mōnt en klauzēr* Q 6; *monjtj en klauzēr* L 331; *monjtj en klauzēr* L 377; *monjtj en klauzēr* L 288a, 320a, 374; *monjtj en klauzēr* Q 27; *monjtj en klauzēr* L 318b, 324, 330; *monjk en klauzēr* L 269; *monkt en klauzēr* L 291; **muilziekte:** *mulzēktā* L 421, 423; *moultziktā* P 188; *maulziktā* Q 162; **pootziekte:** L 364; *puutziktā* P 219, 219a; *putzēktā* L 414; *putseqdā* Q 3; *putzēktā* L 415, 423; *puatzēkdā* L 366; *pūtzēkdā* L 416; **klauwzeer:** *klauzēr* L 318d; **seuche:** *zēixā* Q 112.

1.7.8 BIGGENGRIEP

(N 52, 8; A 48a, 12g; monogr.)

[Een besmettelijke ziekte. De voornaamste verschijnselen zijn ontsteking van het oogslimvlies, sufheid, hoest en diarree (WBD I.6, blz. 858).]

baggen griep: *bagəgrip* L 265, 289, 292, 298, 331, Q 95, 113, 193, 198; *baqəgrip* L 291, 331, 377, Q 99*; *bakəgrip* L 382, 429, Q 204a; **biggen griep:** L 291, 364; **baggenziekte:** *bagəzykt* L 266; **baggenkrankte:** *bagəkreṅdā* Q 88; **griep:** *grip* L 163, 330, 331, 364; *grip* P 189; **plaag:** *plāx* L 382; **snot:** *snot* Q 18; **stuipen:** *šīypā* Q 39; **kotsen (ww.):** *kotsā* Q 202; **kaffen (ww.):** *kafā* L 288a.

1.7.9 VARKENSPEST

(N 76, 56; N 76, 53)

[De klassieke varkenspest. Een zeer gevaarlijke en zeer besmettelijke ziekte die veroorzaakt wordt door een virus dat huid, organen en voor-

al de tonsillen aantast.]

varkenspest: L 318d, Q 98; *verkənspest* Q 1; *verkəspēst* L 328; *verkəspes* L 267, 376, Q 15, 121; *vērəkəspēst* L 265;

1.8. Behandeling en verzorging

1.8.1 HELPEN BIJ HET BIGGEN WERPEN

(N 76, 40)

[De zeug helpen bij het werpen van de biggen, gezegd van de boer.]

baggen halen: *bagā hālā* L 318d; *baqā hōlā* L 295; **een bag halen:** *ā baq hōlā* Q 112; **halen:** *huālā* L 374; **afhalen:** *āfhālā* L 318d; *āfhōlā* Q 197; *āfhualā* L 328; *āfhoalā* Q 121; **bagje halen:** *bekskā hōlā* Q 98; **kiertjes halen:** *kirkās hālā* L 265; **kurren halen:** *kōrā hōulā* P 219, 219a; **baggen vangen:** *bagā vanā* L 245b; *bakā vanā* L 376; *baqā vanā* L 320a; **baggen grijpen:** *bagā grīpā* L 266, 267; **verlossen:** *vərlōsā* L 267; **met helpen baggelen:** *mēt helpā bagalā* L 423; **helpen bakkelen:** *helapā bakalā* Q 11; **helpen:** *helpā* Q 27; **derop gaan:** *dropgōn* L 320c; **bij de zoog blijven:** *bej dā zōx blīvā* L 288a.

1.8.2 BIGGEN SPENEN

(N 76, 43; N 19, 16; N 19, 15 add.)

[Biggen van de zeug afzetten.]

spenen: L 328, 371, 376, P 219, 219a; *spēnā* L 266; *špēnā* Q 98; *spēnā* Q 1; *špēnā* Q 16; *špenā* Q 11; *spīnā* L 265, 266, 318d, 320a, 320c, 374, 381, P 47, Q 2; *špīnā* L 295, Q 27, 112, 121, 207, 284; *spīnā* Q 204a; *spīnā* L 270, Q 111*; *špīnā* L 372, Q 208, 253; *spīnā* L 415, 416, 423; *spīnā* Q 95; *spōnā* P 176; *spīpōnā* P 222; **verspenen:** *vərspīnā* L 267, 414; **van de kriem afzetten:** *van dā krēm āfzētā* Q 197; **van de zoog afdoen:** *van dā zōx āfdōn* L 288a.

1.8.3 OPLEPPEN

(N 19, 16; N 19, 15; monogr.)

[Een big met koemelk grootbrengen.]

opleppen: *oplepā* L 159a, 163, 163a, 164, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 265, 268, 271, 290; *oplepā* L 422; **aanleppen:** *ānlepā* Q 9; **oplepsen:** *oplepsā* L 0426; **lebben:** *lēbārā* K 361a; **oplebberen:** *oplebārā* L 330, P 186, 197; **oplappen:** *oplapā* Q 198b; **slebben:** *slēbārā* K 361a; **optrekken:** *optrekā* L 269; *optrekā* L 321, Q 21, 113; *optrekā* Q 179, 209, 211; *optrekān* L 282; *optre?ā* K 314; *optre?ān* K 278; *uptrekā* K 357; *optrekā* Q 78; **met de lots optrekken:** *mēt dā lotš optrekā* Q 97; **zonder zoog trekken:** *zōṅār zōx trekā* L 427; **met de fles optrekken:** *mēt dā flēs optrekā* L 360; *mēt dā flēs optrekā* Q

197; **bet de fles optrekken:** *bē dā flēs optrekā* Q 156; **een bag zelf trekken:** *ā bak zēlf trekā* Q 197, 197a; **met melk aantrekken:** *met melāk āntrekā* Q 111; **grootbrengen:** *grōtbrēnā* L 373; **bet melk grootbrengen:** *bē melāk xrūdbrēnā* P 213; **groottrekken:** *grōuttrekā* Q 178; *gruttrōkā* L 420; **opfokken:** *opfōkā* L 322; **de fles geven:** *dā flēs gēvā* L 432; **laten zuiken:** *latā zūkā* L 360; **zuiken laten met de fles:** *zūkā lōtā met dā flēs* Q 101; **zoeteren:** *zōtārā* L 331.

1.8.4 LEPBIG

(N 19, 15; N 19, 16; monogr.)

[Een big die met koemelk wordt grootgebracht.]

lepper: *lepār* L 211, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 268, 321; **lepperd:** *lepār* L 163, 164; **leppertje:** *lepārka* Q 9; **lep:** *lep* L 271; **lepserd:** *lepšār* Q 39; **lepser:** *lepšār* Q 198b; **lepkuusje:** *lepkušā* L 265; **lepkeu:** *lepkō* L 159a; *lepkō* L 422; **leppoggen (mv.):** *leppogā* L 163, 163a; **leberaar:** *lebārēr* P 186, 197; **melkbag:** *melkbax* K 358, Q 156; *melākba* K 357; *melkba* Q 78; *melkba* Q 9; *melākba* Q 156; **melkkurre:** *melkkūrā* P 176; *melākkyrā* P 213; **speetbag:** *spētbax* Q 77; **flesbagje:** *flesbeksā* Q 113a; **flessenbag:** *flesābax* L 282; *flesāmbaq* L 270; *flesābak* L 382; **tetbig:** *tētbex* Q 72a; **tetvarken:** *tētvērākā* P 48; **zuiker:** *zūkār* Q 162; *zūkār* L 0426; **lurker:** *lōrkār* L 326; **zoeteling:** *zōtāleŋ* L 331.

1.8.5 BIGGEN OVERZETTEN

(N 76, 48)

[Biggen van de ene zeug bij die van een andere zetten.]

overzetten: L 376; *ōvārzētā* L 266; *qvārzētā* L 265; *ōvārzētā* L 423, Q 11, 16, 98; *ōvārzētā* Q 9; *yāvārzētā* L 374, Q 112; *īvāvārzētā* L 328; *uvārzētā* L 318d; **verzetten:** *vārzētā* L 318d; **omzetten:** *ōmzētā* Q 121; **afzetten:** de biggen zijn *āfxāzātj* L 288a; **omleggen:** *ōmleqā* Q 197; **verspenen:** *vārspīānā* L 265; **beteenzetten:** *bātīnzētā* P 219, 219a.

1.8.6 VARKENS HOUDEN

(N 76, 37a)

[Het houden van varkens, in het algemeen gezegd.]

varken(s) houden: *verkās hōjā* L 266, 267, 295, 320a, 328, 374, 376; *verākās hōjā* Q 197; *verākās haqā* Q 11; *verkā hōjā* L 415; *verkās hājā* L 414; *verkās hōjā* Q 27; *verākās hōjā* Q 112; *vērākās hōjā* Q 117; *verkās hōjā* L 0426; *verākā hōjā* Q 207; **houden:** *hōjā* Q 117; **varken trekken:** *verkā trekā* Q 121; **kurren houden:** *kōrā hān* P 219, 219a.

1.8.7 VARKENSHOUDER

(N 76, 37a; N 76, 37b)

[Persoon die beroepsmatig varkens houdt.]

varkenshouder: *verkāshōūtār* L 381; **varkensboer:** *verkāsbūr* L 423; *verkāsbōr* L 288a, 416; **varkenskweker:** *verkāskwēkār* L 416.

1.8.8 VARKENSKNECHT

(N 19, Q 111 add.)

[Jonge knecht werkzaam onder de varkens. Zie voor de andere benamingen hiervoor het lemma JONGSTE KNECHT, MANUSJE VAN ALLES in WLD I.6 (1.3.15).]

baggenjong: *baqajōŋ* Q 111.

1.8.9 VARKENS FOKKEN

(N 76, 37b; monogr.)

[Zich toeleggen op de teelt van varkens.]

fokken: *fōkā* L 266, 267, 288a, 295, 318d, 328, 371, 376, 0426, Q 16, 27, 32, 112, 117; *fōkā* L 320a; **kweken:** *kwēkā* L 381, 423, Q 9; *kwīkā* L 414; *kwēkā* P 219, 219a; **baggen kweken:** *baqā kwēkā* L 415, Q 11; **telen:** *tōlā* L 318d; **vermeerderen:** *vārmīārdārā* L 295; **varkens optrekken:** *verkās optrekā* L 265; **trekken:** *trekā* Q 197; **tuchten:** *tsōxtā* Q 117; *tsyxtā* Q 121; **varken houden:** *verkān hōjān* Q 1; *verkā hā* P 188.

1.8.10 VARKENS MESTEN

(N 76, 37c; JG 1b, 1c, 2c; monogr.)

[Het vetmesten van varkens totdat ze geschikt zijn voor export of slacht.]

mesten: L 376; *mēstā* Q 16, 112; *mēstān* L 353; *mējstān* K 278a; *mēstā* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *mēstā* L 245b, 265, 266, 328, 371, Q 32; **masten:** L 419, 420, 421, Q 9, 13; *māstān* L 355, 364, 365, 366, 416, Q 6; *māstā* L 267, 288a, 295, 318b, 318d, 319, 320a, 360, 361, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 382, 415, 417, 418, 422, 423, 0426, Q 8, 9, 10, 11, 12, 20, 21, 27, 83, 84, 87, 88, 90, 91, 96c, 168a, 169, 170, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 188; *ma.stā* Q 5, 72, 82, 89, 94, 171; *ma.štā* Q 168; *māstā* Q 197, 207; *ma.sān* Q 77; het varken wordt *gāmāst* Q 208; **vetmesten:** K 315; *vetmēstā* L 415, Q 117, 121; *vetmēstā* P 44; *vetmēstān* L 313; *vetmōstā* L 414; **vetmasten:** *vetmāstā* Q 117; *vetmāstān* L 317; **vetmaken:** L 362, Q 169; *vetmākā* L 416; *vetmākān* L 282, 313, 316; *vetmākā* P 44, 45, 51, 52, 56, Q 2, 2a; *vetmākān* L 286; *vetmā.kā* L 358, 359, 360, 363, 414; *vetmā.kān* L 315; *vetmākā* L 381; *vetmākān* L 314; *vetmōkā* Q 81; *vetmōkā* P 182, Q 2a, 158a; *vetmō.kā* L 362, P 120, 177, 177a, 184, 192, 195, 220, 223, Q 1, 73, 78, 79a, 152, 155a, 157a, 160,

I.12

161, 168, 169, 182, 241; *vetmōrʹʹan* K 278; **vetvoeren:** *veffōrā* L 360; *veffūirā* P 48; **vetten:** K 316, 318, L 352, 354, 362, Q 169, 180; *vetā* P 214, 219, 219a, Q 77; *vetān* L 282, 312; *vetā* K 361, P 46, 47, 49, 50, 53, 55, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 186, 187, 188, 197, 218, 219, 224, 227, Q 2, 73, 74, 76, 78, 79, 80, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 173, 181, 240; *vetn* K 314, Q 71; *ve.tān* Q 75; *vetā* Q 182, 241; *veʹʹā* K 314; **opzetten:** K 357, 358, 359, L 355, 413; *upzetā* K 353; *upsetā* K 278.

1.8.11 MESTVARKEN

(JG 1a, 1b, 2c; L 37, 49e; N C, add.; N 19, Q 111 add.; N 19, Q 204a add.; monogr.)

[Een varken dat gehouden worden om vet te mesten.]

mestvarken: L 358; *mestferakā* K 318; *mestfē.rakā* K 358; *mestfērakā* P 178; *mestfē.rakā* L 317, 417, 418; *mē.stfē.rakān* L 312; *mestfē.rakān* L 313, 315, 316, 352, 354, 355, 356; *mē.stfē.rakān* L 286; *mē.stfē.rakān* L 282; *mē.stferakān* L 314; *mestfē.rakā* L 353; *mestferāʹʹan* K 278; *mestferāʹʹā* K 314; *mō.stfē.rakā* Q 1; *mōstfē.rakān* L 413; *mēs.fē.rakā* L 366; *mēsferkā* L 266; *mēsferkā* L 266; *mesverakā* Q 111; **mastvarken:** *mā.stfē.rakā* Q 200, 247, 247a; *mastfē.rakā* L 365, 367, 368, 415, 416; *mastfē.rakān* L 419; *mastfē.rakā* L 319, 369, 370, 421; *mastfē .rakā* Q 3; *mā.stfē.rakā* Q 5; *mōstverakā* Q 1; *masferkā* L 422; *masverkā* Q 101; *masverakā* Q 111; *masfē.rakā* L 420, 424, Q 6, 9, 10, 81a, 82, 170; *masfē.rakā* L 371, Q 7, 11, 12, 13, 96c; *masfē.rakā* Q 88, 171, 172, 178; *masfē.rakā* Q 8, 90; *mā.sfe.rakā* Q 77; *mā.sfe.rakā* Q 200, 247, 247a; *mā.sfa.rakā* Q 89; **vetvarken:** *vetferakā* K 316, 357, P 44, 46, 47, 48, 49, 50, 113, 167, 173, 174, 175, 178, 180, 182, 195, 214, 218, 219, 227; *vetfē.rakā* Q 72, 75, 76, 83, 155, 158a, 160, 161, 163, 164, 166, 170, 242; *vetfē.rakā* K 359, 360, 361, L 360, 364, 370, 372, 423, P 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 117, 118a, 119, 120, 121, 172, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 197, 220, 223, 224, Q 2a, 71, 73, 74, 78, 79, 79a, 80, 153, 156, 157, 159, 165, 182; *vetfē.rakā* L 362, Q 87, 94, 174, 175; *vetfē.rakā* Q 179, 188; *vetfē.rakān* L 316; *ve.tfē.rakān* L 313; *vetvē.rakā* Q 90, 91; *vetvē.rakā* Q 177; *vetfē.rakā* Q 241; *vetfē.rakā* Q 162; *vetverāʹʹā* K 317a, 353; *vetferāʹʹan* K 315; *vetfa.rakā* Q 168a; *vetfa.rakā* Q 167; **vetkurre:** *vetkōrān* P 192; **kweekvarken:** L 358; *kwīakfē.rakān* L 313; **slachtvarken:** *slaxtfē.rakā* L 414; *slaxfē.rakā* L 361; **spekvarken:** *spekfē.rakā* L 416; **broeiling:** *brōlenj* Q 204a; *brē.lenj* Q 91; *brū.lenj* Q 242.

1.8.12 VLOEIBAAR VARKENSVOER

(N 76, 38; N 76, 39; monogr.)

slobber: *slobār* L 288a, 320a, 320c, 328, 374, 414, 415; *šlobār* Q 98, 121; *slubār* L 265, 266, 267, 416; *šlubār* L 295; *slōbār* L 318d; **slabber:** *slabār* L 423, Q 9; *šlabār* Q 112, 197; **slabberij:** *slabrōj* Q 11; **slodderij:** *slodārōj* Q 95; **varkensvoer:** *verkāsvōr* L 267, Q 207; **bras:** *bras* L 371; **brij:** *brej* L 318d, Q 112, 121, 197; **brijssel:** *brejsāl* L 423; *brīsāl* L 381; *brizāl* Q 21; *brijsāl* Q 196, 196a; **brijtsel:** *brejtsāl* Q 117; *brejtsāl* Q 113; *brejtsāl* Q 11; **spoelsel:** *špōlsāl* Q 19, 117; **spoeling:** *špōlenj* Q 117; **zoop:** *zōp* Q 27; **nat voeder:** *nāt vojar* L 414; **nat eten:** *nōt ētā* P 219, 219a; **varkensbrij:** *verkāsbrej* Q 9.

1.8.13 VAST VARKENSVOER

(N 76, 39; monogr.)

droogvoer: *drjāxvōr* L 288a, 295, 328; *drjāxvōr* L 318d; **vast voer:** *vas vōr* L 374, 423, Q 117; **voer:** *vōr* Q 27; **varkensvoer:** *verkāsvōr* Q 95, 207; *verkāsvōr* L 271, Q 111; *verkāsvōr* Q 121; *verkāsvōr* L 318b; **baggenvoer:** *baqāvōr* Q 95; **droog eten:** *drjā ētā* P 219, 219a; **varkensmeel:** *vērkašmēl* Q 98; *vērkašmīal* L 414; **meel:** L 376; **korrel:** *kōrāl* L 328; **brokken (mv.):** *brōkā* L 320a, 320c, Q 121; **droogbak:** *drjāxbak* L 318d, 414; **vazel voer:** *fāzāl vōr* Q 21; **beestengoed:** *bīstāgōt* Q 111; **potagevoer:** *pōtāzivār* L 265.

1.8.14 HOUTEN STAMPER

(N 18, 133; N 18, 134; S 20, add.; monogr.)

[Houten stamper om aardappelen voor de varkens mee tot puree te stampen.]

aardappelenstamper: *ērpālāstāmpār* L 292a, 416, Q 9; *ērpālāstāmpār* L 329; *ērpālāstāmpār* L 360; *īrpālāstāmpār* L 372; *īrpālāstāmpār* L 372; **aardappelstamper:** *ērpālāstāmpār* L 360, 422; *ērpālāstāmpār* L 318b; *ērpālāstāmpār* Q 197, 197a; *ērpālāstāmpār* Q 35a; *jalpālāstāmpār* Q 179; *japālāstāmpār* Q 78; **aardappelsstamper:** *erpālāstāmpār* Q 117a; **patattenstamper:** *patatāstāmpār* K 358, 361, L 268, P 51, Q 78; *pōtatāstāmpār* L 270; **varkensstamper:** *vērkašstāmpār* L 265; **brijtselstamper:** *brejtsālāstāmpār* Q 204a; **houten stamper:** *hōtāstāmpār* Q 4; **stamper:** *stāmpār* K 278, L 289, 317, 355, 0426, Q 3a, 176a; *stāmpār* L 423, Q 39, 98; *stāmpār* Q 93, 96d; **stampel:** *stāmpāl* K 358; **aardappelenstamper:** *ērpālāstāmpār* L 369; **aardappelstamper:** *ērpālāstāmpār* L 324; **voerstamper:** *vōrstāmpār* L 268; **stamper:** *stāmpār* L 163, 164, 165, 265, 289b; *stāmpār* L 368b, 371, Q 96c; *stāmpār* L 163, 163a; **aardappelstomper:** *japālāstāmpār* Q 71; *japālāstāmpār* P 54; *japālāstāmpār* P 186, 197; **patattenstomper:** *patatāstāmpār* K 278; *patatāstāmpār* L 282;

patatastumpær K 318, P 176, Q 2, 2b; *patatastümpær* P 186, 197; *patetastümpær* P 55; *patetastumpær* K 357; *pæteʹastompær* K 314; **stomper**: *stümpær* K 278; *stompær* P 107a; *stümpær* P 55; *stumpær* P 44, 48, Q 2, 156; *stümpær* P 222; **brijselknoest**: *brëjsälknust* L 420; *brëjsälknus* Q 9; *brīsälknus* L 426, 427; **brijselknoest**: *brīsälknūs* Q 14; **knoest**: *knus* L 0426; *knūs* Q 14; *knous* L 422; **brijselknoest**: *brëjsälknuus* L 420; **brijselsknoest**: *brīsälknus* L 434; **knoetser**: *knutsær* K 361a; **knuts**: *knots* P 48; **knutsær**: *knötsær* K 361a; **voerknots**: *vörknöts* L 268; **brijselkuil**: *brīsälkyl* L 429, Q 19a, 20, 113a; **brijselkuil**: *brizälskyl* Q 18; *brīsälskyl* Q 33, 39, 196, 196a; *brizälskyl* Q 21; **brijselkuil**: *brëjsälkyl* Q 204a; *brütsälkyl* Q 111; *brütälkyl* Q 32a; *brütälkyl* Q 204a; **brijselkuil**: *brëjsälkyl* Q 119; *brütsälkyl* Q 101; *brütsälkyl* Q 111; **brijselkuil**: *brīsämskyl* L 381; **brijselkuil**: *brīsämskyl* Q 99*; **kuil**: *kyl* L 381; **aardappelskuis**: *ërpälkskyl* Q 22; **aardappelenkuis**: *ërpälkys* L 321; **patattenkuis**: *pätatäks* L 295; **varkenskuis**: *verkäskys* L 270, 383; **brijselkuis**: *brīsälkys* L 326, 382; *brizälkys* L 322a; *brizälkys* L 323; **brijselkuis**: *brizälskys* L 432; *brīsälkys* L 325, 332; *bresälskys* L 331, 331b; **brijselkuis**: *brütsälkys* L 294; *brütsälkys* L 289; **brijselkuis**: *brīsämskys* L 377; *bresämskys* L 386; **bruiselkuis**: *brütsälkys* L 330; **kuis**: *kys* L 270, 325, 384; *kys* L 328; **patattenkwetser**: *pätatäkwetsær* L 271; **kwetser**: *kwetsær* Q 204a, 211; *kwetsær* Q 203a; **aardappeltemper**: *ërpältempær* L 286; **as**: *es* L 374, Q 197; **aardappelenstoter**: *ërpälästuatær* L 317; **stoter**: *stötær* Q 78; *stötær* Q 77; *stötær* Q 156; *stütær* Q 193; *stytær* L 290; **aardappelstoker**: *ërpälstökær* Q 204a; **krompierestoker**: *krömpijærstykar* Q 209; **stoker**: *stykar* Q 209; **brijijszer**: *brüjätær* Q 39.

1.8.15 VARKENSTON

(N 18, 131; monogr.)

[Ton om gekookt varkensvoer in te bewaren. Zie voor de benamingen van „varkensketel” het lemma VARKENSKETEL in WLD I.6 (2.2.11).]

varkenston: *verkästön* L 266, 269, 270, 271, 289, 289b, 291, 295, 299, 318b, 320a, 324, 325, 329, 330, 331, 331b, 332, 383, 384, 386, 0426, 427, Q 20, 22, 94b, 96, 204a; *verkästön* L 321, Q 39; *verkästön* L 288c, 290; *verkänston* L 322; *vërkästön* L 265; *vërkästön* L 244c; *verkästön* K 318, L 372, Q 77; *verkästön* L 422, P 222; *vërkästön* Q 26; *vërkästön* L 422; *vërkästön* Q 178; *vërkästön* Q 179; *verkästun* L 420; *verkästün* L 416; **varkenstonnetje**: *verkästönkä* L 294; **zuurton**: *zörton* L 292a; **voerton**: *vörton* L 268, 270, 271, 295, 322a, Q 197, 197a; **drinkton**: *drëjktön* P 51; **drankton**: *dränktön* L 288a,

317; *drönktön* L 159a, 163, 163a; *dränktön* K 357; **brijselton**: *brīsälton* L 427; *brīsältön* L 382, 423; *brëjsälton* L 420; *brëjsälton* Q 93; **brijselton**: *brütsälton* L 294; *brëjsälton* Q 204a; **zuipton**: *zëiptun* Q 9; **ton voor varkenseten**: *tön vör verkäsetön* P 213; **varkenskuip**: *verkäsköp* P 48, 54; *verkäsköp* Q 2; *verkäsköp* Q 77; *verkäsköp* L 324, 332; *verkäsköp* Q 99*; *vërkäsköp* Q 156; *verkäsköp* Q 71; *verkäsköp* Q 78; *verkäsköp* P 177; *verkäsköp* Q 79a; *verkäsköp* P 176; *veräʹäsköp* K 278; *vërkäsköp* Q 4; *verkäsköp* P 186, 197; **drankkuip**: *dränkköp* P 44; *dränkköp* P 107a; *dränkköp* L 163, 164, 165; **brijselkuip**: *brëjsälküp* Q 96c; **brijselkuip**: *brizälsküp* Q 21; **voederkuip**: *vüjärküp* P 48; **kuip**: *küp* K 358; **varkenstijn**: *verkästün* L 426, 0426, Q 18, 33, 98, 111; *verkästün* Q 19a; *verkästün* Q 14, 32a; *verkästün* Q 111; *verkästün* Q 113a; *verkästün* Q 197; *verkästün* Q 119; *verkästün* Q 204a; *verkästün* Q 211; *verkästün* Q 209; *verkästün* Q 198b; **brijseltijn**: *brīsältün* L 429; **voertijn**: *vörtejn* Q 198b; **tijn**: *tin* Q 9; **varkensbak**: *verkäsbak* Q 95a; **voerbak**: *vürbek* (mv.) L 214; **slobberbak**: *šlobärbak* Q 35a; **varkenstob**: *verkästöp* L 374; *verkästöp* L 372; *verkästöp* L 324; **varkensketeltob**: *verkästätältöp* L 416; **varkensspan**: *verkäspan* L 434; **schup**: *sxöp* L 326; **varkensmarmiet**: *vërkäsmarmët* P 55; **drinkvat**: *drëjkwat* K 314; **voerschotel**: *vöršötäl* L 377; **varkenspot**: *verkäspöt* Q 3a; **kin**: *kin* Q 101.

1.8.16 METALEN SCHEPLEPEL

(N 18, 132; monogr.)

[Lepel van metaal om varkensvoer mee op te scheppen.]

potlepel: P 51; *potlepäl* L 282; *potlepäl* K 361a, Q 2b; *potliapäpäl* L 317; *potliapäpäl* L 317; *potliapäpäl* K 358; *potliapäpäl* K 278; **varkenslepel**: *verkästlepäl* L 427; *verkästlepäl* K 318, L 423, 426, 0426; *verkästlepäl* L 360, 372; **varkenspotlepel**: *vëräʹäspötliapäpäl* K 278; **schep-lepel**: *šëplëpäl* Q 22; *šëplëpäl* L 360; *šëplëpäl* Q 3a; **voerlepel**: *vörlepäl* L 0426; *vörlepäl* L 422; *vörlepäl* L 372, 420; **lepel**: *lepäl* Q 197, 197a; **grote scheplepel**: *gruütätä sxöplëpäl* K 357; **doeslepel**: *duslepäl* L 355; **schepel**: *šëpäl* L 270; **schepper**: *sxöpær* L 286, P 48; *sxöpær* L 289; *šöpær* L 265; *šöpær* L 420; *šöpær* L 368b; **drankschepper**: *dränksxöpær* P 48; *dränksxöpær* L 163, 163a, 164, 165; **voerschepper**: *vöršöpær* L 270; **scheppan**: *sxöpän* P 107a, 223, Q 78, 156, 198b; *sxöpän* P 44; *šöpän* Q 71, 77, 79a, 93, 95a, 96c, 162, 178, 179, 193; *šöpän* Q 77, 176a; *šöpän* Q 94b; *sxöpän* Q 9; *šöpän* P 177, 222; *sxöpän* P 55, Q 2; *šöpän* Q 3a, 4; *sxöpän* P 54, Q 2b; **schephang**: *šöphan* Q 96d; **scheppaan**: *šöpspan* P 186, 197; **varkensspaan**:

verəkəspan P 186, 197; **voerschotel**: *vōršōtəl* L 270, 290, 295, 299, 322, 325, 330, 331, 331b, 332, 377, 383; *vūršōtəl* L 265; *vōrsxōtəl* L 266, 268, 269; *vōrsxōtəl* L 244c; *vōrsxōtəl* L 271; *voğəršōtəl* L 384, 386; *vōršyōtəl* L 416; *vōršūtəl* L 368b; *vōršōtəl* L 294; *vōršōtəl* L 295, 322a; **koeschotel**: *kušūtəl* L 317; **voerpan**: *vōrpan* Q 20, 39, 98, 105; **varkenspan**: *verəkəspan* L 429, 434, Q 18, 33, 39, 96, 98, 101, 111, 113a, 119, 197, 203a, 204a, 211; *verəkəspan* P 176, Q 14, 19a, 32a, 99*, 111, 156, 209; **varkensnoest**: *verəkəsnus* Q 9; **voernoest**: *vūrnušt* L 214; **dranknoest**: *drāḡknus* L 159a; **noest**: *nust* L 211, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 247; **voerteil**: *vōrtējl* L 292a, 318b, 320a, 321, 322, 324, 326, 382; *vōrtējl* L 371; *vōrtējl* L 369; *vōrtel* L 288a; **teil**: *tējl* L 289, 289b; *tīl* L 294.

I.8.17 VARKENSTROG

(N 18, 31; monogr.)

[De vaste voerbak in een varkenshok voor het vloeibare voedsel. Het lemma VARKENSTROG is behandeld in WLD I.6 (2.4.3). Hier worden enkele aanvullende gegevens vermeld.]

varkenstrog: *verəkəstrox* L 282; *verəkəstrox* Q 78; *verəkəstrōax* Q 156; **trog**: *trōx* Q 113; *trōx* L 288, 326, Q 95; *trōx* L 271, 329, 381, Q 20; *truax* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e.

I.8.18 RINGEN (kaart 15)

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; N 70, 9; N 19, 26; N 19, 26, Q 98 add.; monogr.)

[Het varken een ring in de neus zetten om het het wroeten te beletten.]

ringen: *reḡə* K 314, 315, 316, 317a, 353, 357, 358, 359, 361, L 265, 291, 292, 295, 314, 317, 318b, 319, 320, 320a, 321, 330, 331, 333, 358, 359, 360, 362, 363, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 420, 422, 424, P 44, 45, 46, 47, 48, 51, 195, Q 1, 2a, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 35, 72, 76, 77, 80, 81a, 82, 84, 86, 87, 88, 90, 91, 94, 95, 96c, 98, 99*, 111, 0112, 112b, 113, 117a, 154, 155, 157, 161, 162, 163, 167, 168, 168a, 169, 171, 172, 174, 175, 177, 179, 181, 182, 183, 188, 202, 241; *reḡən* K 278, 315, L 286, 312, 313, 315, 316, 352, 354, 355, 356, 416, Q 8; *reḡə* K 360, L 353, 361, 364, 366, P 49, 192, 218, Q 71, 74, 75, 77, 79, 79a, 83, 89, 152, 153, 156, 157a, 158a, 159, 178; *reḡən* L 282; *reḡə* Q 164; *riḡə* K 314; *reḡən* P 191; **naasringen**: men heeft het varken *gənāsreḡtj* L 320, 320a; **ring in de naas doen**: *reḡk en dā nās dōn* L 292; **ring door de naas doen**: *reḡk dōr dā nās dōn* Q 98; **brillen**: *brelə* L 333, 382, 419, 427, 429, Q 31, 121c; **vingeren**: *veḡərə* P 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 118, 118a, 119, 120, 121, Q 2, 2a, 73, 74, 78, 152; *ve.ḡərə*

Q 1; *veḡərə* P 56; *viḡərə* Q 240; **trompen**: P 219; *trompə* P 107a, 174, 175, 182, 214, 218, 219, 224, 227; *tro.mpə* L 421, 423, P 186, 192 (ouder), 195, 197, 220, Q 157 (ouder), 160, 164, 165, 166, 242; *trō.mpə* P 223; *trumpə* P 113, 115, 117, 167, 172, 173, 176, 176a, 177, 178, 180, 189; *tru.mpə* P 177a, 184, 187, 187a, 188; **mun-telen**: *mōntələ* Q 112c, 192, 196, 196a, 197, 197a, 203; *mōntələ* Q 193.

I.8.19 NEUSRING

(N 19, 26; JG 2c; monogr.)

[Ring in de neus van het varken die het wroeten moet beletten.]

varkensring: *verəkəreḡ* L 163, 164, 211, 321, 322, 332; *verəkəreḡ* L 268, 295, 318b, Q 207; *verəkənsreḡ* Q 121; *verəkəreḡ* L 317, 371, 416, Q 79a, 93; *verəkəreḡ* Q 176a; *verəkənsreḡ* Q 72a; *verəkənsreḡ* L 314; *verəkənsreḡ* P 44; *verəkənsreḡ* Q 2; *veḡəkənsreḡ* Q 179; *veḡəkənsreḡ* L 163, 163a; *veḡəkənsreḡ* Q 204a; **ring**: *reḡ* K 318, 357, L 265, 266, 269, 270, 282, 289b, 289*, 290, 292, 299, 320a, 324, 325, 329, 330, 368b, 374, 377, P 48, Q 3a, 4, 9, 33, 71, 97, 98, 99*, 101, 111, 117, 162; *reḡ* L 355, 372, 420, Q 32a; *reḡ* L 317; *reḡ* Q 21, 78, 156; *reḡ* K 361a, L 286, 316, 331, 331b, 373, Q 9, 96c, 209; *reḡ* Q 77; *reḡ* K 278, L 159a, 265, 271, Q 94b; *reḡ* L 369; *re.ḡ* P 55; **wroetring**: *vrōtreḡ* L 288c; **wroetel-ring**: *vrōtəlreḡ* L 331, Q 111, 111*; **wroetels-ring**: *vrōtəlsreḡ* Q 113a; **naasring**: *nāsreḡ* L 322a, 324, 329, 360, Q 35, 35a, 119, 197, 197a, 204a; *nāsreḡ* L 423, 432, Q 22; *nāsreḡ* L 318b; *nōsreḡ* Q 77; **neusring**: *nōsreḡ* K 361; *nōsreḡ* Q 96d; **snuitring**: *snūtreḡ* L 326; **snuitsring**: *šnūtsreḡ* Q 211; **vingerring**: *veḡərreḡ* P 51; **vinger**: *veḡər* P 54, 55, Q 78; *veḡər* Q 2; **ringnagel**: Q 35a; *reḡnāḡəl* L 268, 329; *reḡknāḡəl* L 269, 360, 422; **tromp-ring**: *trumpreḡ* Q 156; **ringtomp**: *reḡḡktromp* P 186, 197; **tromp**: *tromp* P 190; *tro.mp* Q 164a; *trō.mp* L 422; *trōmp* P 107a, 213; *trōmp* P 222; *trump* P 176, 188; **varkensbril**: *verəkəsbrel* L 0426; **bril**: *brel* L 382, 384, 420, 426, 0426, 427, 434, Q 14, 121c; *brel* L 372a, 383, Q 39; *brelə* L 429; **scheer**: *šīr* L 292; **mun-tel**: *mōntəl* Q 187a, 193, 197, 198b; *mōntəl* Q 193; **draadklem**: *drōtklem* Q 97; **klemmetje**: *kleməʔə* K 314; **klam**: *klam* Q 9, 97; **kram**: *kram* L 289*.

I.8.20 RINGTANG

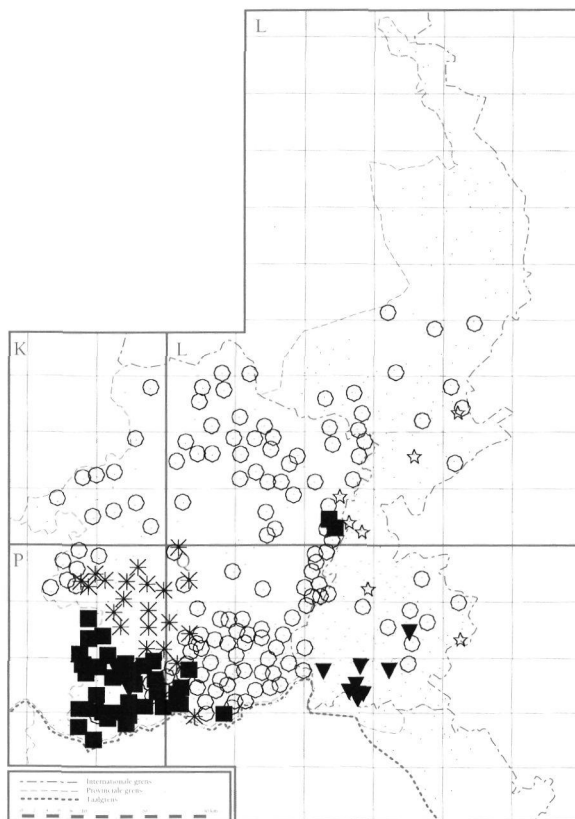
(N 76, 47)

[Tang waarmee men het varken een ring in de neus zet.]

varkenstang: *verəkəstəḡ* L 266, 320a, 371, 376, 415; *veḡəkəstəḡ* Q 98; **ringtang**: L 266, 267, 295, 318d, 328, 374, 381, Q 11, 27, 207; *reḡtsəḡ*

Kaart 15. RINGEN

- ☆ brillen
- ▼ muntelen
- ringen
- trompen
- * vingeren

Q 121; **tang:** *taŋ* L 288a, 414, Q 1; **briltang:** *brɛltɑŋ* Q 112; **tromptang:** *tromptɑŋ* L 423, P 219, 219a; *trumptɑŋ* P 188; **munteltang:** *mɔntɛltɑŋ* Q 197; **gleuftang:** *glɔftɑŋ* L 265; **scheer:** *ʃiər* Q 9.

1.8.21 CASTREREN (kaart 16)

(N 76, 44; JG 1a, 1b; monogr.)

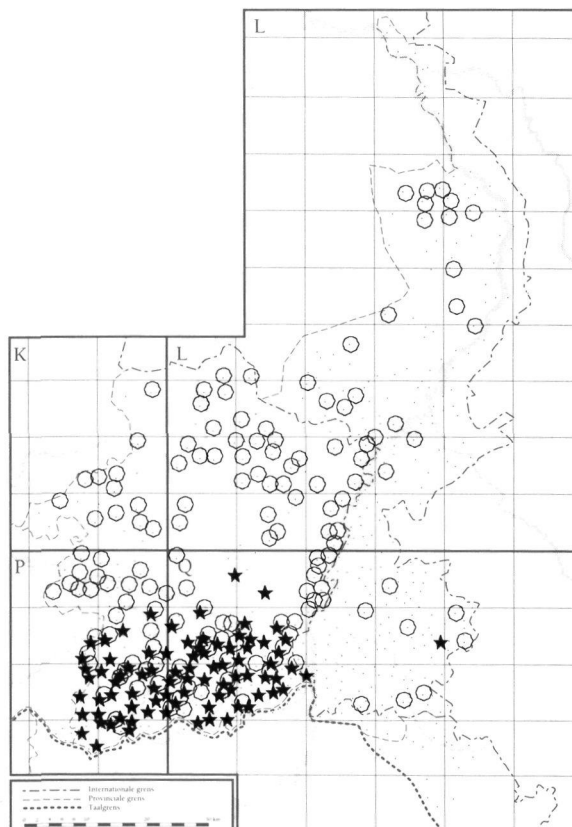
[Het varken onvruchtbaar maken. Mannelijke varkens caastreert men door ze de teelballen weg te nemen.]

snijden: *sneɪə* K 278, 316, 358, L 265, 414, 423, P 188, 219, 219a, Q 1, 160, 164, 166; *sneɪ.ə* K 361, L 353, Q 87, 88, 91, 94, 96c, 171, 172, 174; *sneɪən* K 359; *sn'eɪə* K 360; *snēə* K 317a, P 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 113, 115, 117, 118a, 119, 120, 121, 172, 177a, 178, 180, 184, 187, 188, 192, Q 73, 79a, 80, 152, 158a, 161, 165; *snē.ə* L 414, Q 1, 2a, 71, 72; *snēən* K 314, 315, 318, 353, L 413, Q 75; *sneɪ.ən* L 282, 313, 315, 354, 355; *snēɪə* Q 1; *snēn* Q 2, 2a, 76; *snē.n* L 352; *snē* P 177; *sneɪə* Q 77, 155, 156; *snēə* P 167; *snēɪə* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *snēɪə* Q 98; *sneɪ.ə* L 420, Q

11; *sneɪ.ən* L 286; *sneɪə* L 245b; *snijə* L 266, 267, 288a, 318b, 318d, 320a, 320c, 371, 374, 376, 415, 416, Q 11; *snij.ə* L 317, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415; *snir.ɪə* L 316, 356, 416, 417, 418, 423; *snī.n* L 312, 314; *snī-ɪə* L 370, 371, 372, 419, 421, 422, 424, Q 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13; *šniə* Q 121, 207; *šnijə* L 295, 328, 381, Q 32, 112, 197, 208; *šnīə* Q 117; *snajə* P 45, 51, Q 162, 168, 182; *sna.ɪə* Q 81a; *snáɪə* K 357, Q 83, 170; *snaə* P 51; **boeten:** *bɪtə* P 119, 214, Q 76, 155, 160, 162, 163, 167, 168, 169, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 240, 241, 242; *bɪtən* Q 77, 168a; *bytə* P 113, 188, Q 71, 73, 156, 162; *byutə* Q 75, 80, 152, 153, 154, 157a, 160, 164; *byūtə* P 115, 117, 118, 121, 173, 174, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 186, 195, 197, 218, 220, 223, 224, Q 74, 78, 120, 158a, 165; *bɪjtə* P 176; *bøutə* P 172, 175, 184, 187, 192, 219, 227, Q 79, 79a, 156, 157, 159, 160; *bōtə* Q 172, 188; *buətə* Q 78; *bētə* Q 5, 87, 91; *būtə* Q 83, 84, 89, 90, 171; *bitə* Q 3, 82, 94; **lubben:** *løbə* Q 156; **châtreren:** *ʃatēɾə* Q 253; **castreren:** *kastrēɾə* L 267, Q 16.

Kaart 16. CASTREREN

- ★ boeten
- snijden

1.8.22 VARKENSSNIJDER

(N 76, 45; JG 1a; monogr.)

[Persoon die varkens castreert. Deed aanvankelijk de boer zelf of de biggenhandelaar dit castreren, later werd hiervoor de veearts ingeschakeld.]

varkenssnijder: *verākasnē.ār* L 414, Q 1, 2a, 71; *verkāsnē.ār* Q 72; *vērkāsnē.iār* Q 3, 5; *verkāssniār* L 320a; *verkāsnī.īār* L 416, 417, 418; *verkāssniār* Q 32; *verkāsnājār* Q 81a, 82; **baggensnijder:** *bagāsnīār* L 267, 288a, 320c; *bagāsnīār* L 415; *baqāsnīār* Q 197; **kurrenboeter:** *kōrābytār* P 176; **castreur:** *kastrōr* L 266, 295, 318d, 328, Q 121; *kastārōr* L 265, 376; **castreerder:** *kastrērdār* L 374, Q 98.

1.8.23 CASTREERMES

(N 76, 46)

[Instrument waarmee men castreert. Uit de opgaven blijkt dat dit instrument in de meeste gevallen een scheermes is. De informant van Q 208 (Vijlen) vermeldt dat het scheermes „vroeger” werd gebruikt.]

castreermes: *kastrērmets* L 295, 381; **castreer-**

mesje: *kastrērmetskā* L 267; **scheermes:** Q 208; *sxērmes* L 266, 288a; *šērmets* L 374; *šermes* L 416; *šērmets* L 381; *sxiārmes* L 414; **scheermesje:** L 320a, Q 1; *šermeskā* L 265; **mes:** *mes* P 219, 219a; **mesje:** *meskā* L 423; *metskā* L 328; **baggenmesje:** *bagāmeskā* L 415; **coupeermesje:** *kupiārmeskā* L 265; **knijp:** *kniap* L 318d; **bicep:** *bisep* Q 11; **schaars:** *šārs* Q 112, 197; *šās* Q 208; *šoas* Q 121.

1.8.24 TANDJES KNIPPEN

(N 76, 42)

[De tanden van de pasgeboren biggen afknippen.]

tanden knippen: *tan knepā* L 415, 423; *tenj knepā* Q 112, 197, 207; *tenj knepā* L 381; **tandjes knippen:** *tentjās knepā* L 266, 328, Q 117; *tentšās knepā* Q 11; **tandjes afknippen:** *tentjās āfknepā* L 374; **tanden breken:** *taņ brēkā* L 288a, 318d; *tenj brēkā* L 320a; *tenj brēkā* L 267; **tandjes breken:** *tentjās brēkā* L 266, Q 16; *tenjās brēkā* Q 117; **breken:** *brēkā* Q 98; *brēkā* L 320c; **tanden knijpen:** L 376; **tanden afknijpen:** *tenj āfknīpā* L 295; **korten:** *kortā* L 265;

tanden pitsen: *tan petsə* L 416; *tān petsə* L 414;
tandjes afpitsen: *tentjəs āfpetsə* Q 27; **tanden
 snijden:** *tsej sniə* Q 121; *tān snejə* P 219, 219a.

1.8.25 HOUTEN RAAMWERK

(L 36, 29; monogr.)

[Toestel van stokken vervaardigd dat men sommige dieren b.v. varkens om de hals doet om ze te beletten door hagen te breken.]

kennef: *kenəf* P 46, 52, 54, 58, 117, 119, 172, Q 2, 71, 78; *keṇəf* P 50, 176, Q 2; *keṛf* P 50; **kannef:** *kanəf* P 184, 192, Q 165; **konnef:** *kəṇəf* Q 83, 159, 162, 168a; *koṇəf* Q 158; *kṇəf* Q 152; *kṇəf* Q 156; *kōṇəf* Q 72; **halskennef:** *halskeṛf* P 121; **kennep:** *kenəp* P 120, 188; **kanis:** *kəṇəs* Q 177; *kṇəs* P 219; **kaandel:** *kṇ.əndəl* P 171; **huif:** *hṇf* Q 74; **haam:** *hām* P 57, Q 74, 199; *ām* Q 6, 8; *hoṽm* Q 179; *hṇm* Q 162; *hṇəm* P 219; *hō.m* Q 179; **halsleer:** *halslir* K 318; **getuig:** *gəti.x* Q 5; **raam:** *rām* L 316, 355, 372; *rṇm* Q 83; **struikellblok:** P 171; **struikelaar:** *strṇkəlēr* P 171; **knieland:** K 314; **juk:** *jək* L 317, 415; *juk* L 360, 364; **jok:** *jok* K 278, 314, 353; *joək* L 368; *jək* K 278, 318, 357, 361, L 286, 316, 317, 319, 352, 355, 368, 413, 414, P 56, Q 1, 7, 9, 88; *jō.k* Q 3; *juək* L 362, 368, 415; *jujk* L 317.

1.8.26 BIGGENMAND

(N 19, 29; monogr.)

[Langwerpige gevlochten mand waarin men biggen naar de markt vervoert. Niet alle woordtypen duiden op een gevlochten mand. Een **kurrenbak** en een **krat** wijzen op een bak van planken gemaakt.]

baggenkorf: L 266; *bagəkərṇf* L 269, 270, 271, 288a, 294, 322a, 325, 329; *baqəkərṇf* L 270, 290, 322, 324; *bagəkōrf* L 289*; *bakəkərṇf* L 295; *baqəkərṇf* L 318b; *bagəkərṇf* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 265, 268, 320a, 321, 369, Q 35, 39, 98, 101, 211; *bagəkərṇf* L 211, Q 77, 96d, 198b; *bagəkərṇf* L 372a, Q 162, 176a; *bagəkōrf* Q 9, 178; *bagəkṇərṇf* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *baqəkərṇf* L 377; *baqəkərṇf* L 289b, Q 111, 111*, 117a, 193, 197, 197a, 204a; *baqəkṇərṇf* Q 99*; *bakəkərṇf* Q 97; *bakəkərṇf* Q 96c; *bakəkərṇf* Q 187a; *bakəkərṇf* L 0426, Q 21; *bagəkərṇf* L 416; **kurrenkorf:** *kṇəkərṇf* P 48; *kyrəkərṇf* P 188; **varkenskorf:** *veṛəkəkərṇf* L 426, Q 22; *veṛəkəkərṇf* P 48; *veṛəkəkərṇf* P 44; *veṛəkəkərṇf* Q 204a; **korf:** L 289; *kərṇf* L 292, 318b; *kṇərṇf* L 163, 163a, 269, 318b, 371, 429, Q 14, 33; *kṇərṇf* K 361a, L 316; *kərṇf* Q 117; **kaar:** *kār* Q 111; **baggenkaar:** *bagəkār* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **baggenmand:** *bagəmānt* Q 78; *bagəman* K 361, L 282, 317, Q 2, 3a, 78; *bagəmān* Q 71, 72a; *baxəmān* Q 79a; *bagəmanj* L 372, 0426; *baqəmanj* L 324, 326, 331, 332; *bagəmanj* L 360, 422; *baqəmanj* L 270;

baggermand: *bagərmān* P 54; **baggenmandje:** *bagəməntjə* Q 2; **kurrenmand:** *keṛəmān* P 55; **varkensmand:** *veṛəkəmanj* L 299, 384, 426, 429, Q 22; *veṛəkəman* L 317; *veṛəkəma.n* L 314; *veṛəkəman* Q 4; *veṛəkəsmān* K 318, 357; *veṛəkəsmān* K 358; *veṛəʼəsmānt* K 278; *veṛəʼəsmān* K 278; **kafmand:** *kāfmanj* Q 20; **mand:** *manj* L 329, 373; *mān* P 51; **baggenmandel:** *baqəmandəl* Q 209; *bakəmanjəl* Q 113a; *baqəmanjəl* Q 9; **bagsmandel:** *baqšmanjəl* L 423; **baggenkraam:** *bagəkṛām* L 420; *bagəkṛṇm* L 420, Q 198b; *bakəkṛṇm* L 382; *baqəkṛṇm* L 330, 331, 331b, 383, 427; *bagəkṛom* Q 93; **kraam:** *krōm* Q 3a; **baggenkist:** *baqəkəst* Q 197; **baggenbot:** *bagəbət* Q 179; **bot:** *bot* Q 121c; **kurrenbak:** *kṇəbak* Q 156; *kyṛəbak* P 188, Q 78; **bak:** *bak* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e; **krat:** *krat* Q 113; **poggenben:** *pogəben* L 159a, 163, 163a, 164; **baggenbenne:** *baqəbenjə* Q 9; **baggenbast:** *bagəbās* Q 156; **kurrenbast:** *kṇəbāst* P 107a; *kyṛəbāst* P 107a; *kyṛəbās* P 222; **bast:** *bāst* P 176; *bās* P 186, 197; **kiep:** *kīp* Q 119; **keef:** K 314; *kējif* L 360; *kiəf* P 48; **baggenkemp:** *bakəkəmp* L 268; **varkensbâche:** *veṛəkəbaʃ* L 422.

1.8.27 BIGGENVERKOPER

(JG 1a)

[Iemand die in biggen handelt.]

baggenkoopman: *bagəkō.pma.n* Q 71, 72, 81a, 82; *bagəkō.pma.n* L 417; *bagəkupma.n* L 414, Q 2a; **baggenman:** *bagəma.n* Q 1, 3, 5; **baggenmens:** *bagəmens* L 416, 418.

1.8.28 BIGGENKOOI

[Zie voor de benamingen voor „biggenkooi” het lemma BIGGENKOOI in WLD I.6 (2.4.10).]

1.8.29 ZEUGENKOOI

[Zie voor de benamingen voor „zeugenkooi” het lemma ZEUGENKOOI in WLD I.6 (2.4.7).]

1.8.30 HOK VOOR DE BEER

[Zie voor de benamingen voor „hok voor de beer” het lemma HOK VOOR DE BEER in WLD I.6 (2.4.8).]

1.8.31 KOOI VOOR MESTVARKENS

[Zie voor de benamingen voor „kooi voor mestvarkens” het lemma KOOI VOOR MESTVARKENS in WLD I.6 (2.4.9).]

1.8.32 VARKENSWEI

[Zie voor de benamingen voor „varkenswei” het lemma VARKENSWEI in WLD I.6 (2.4.6).]

1.9. Roepwoorden, vleinamen

1.9.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR HET VARKEN

(N 19, 11a; VC 14, 2c (r); L B2, 262 (259d); monogr.)

[In plaats van *kuus* roepen klakt men ook wel met de tong.]

kuus: *kys* L 211, 271, 289, 293, 320, 325, 328; *kyys* P 186, 197; *kyš* L 329, 330, 332, 378, Q 21, 96a, 99, 101, 103, 111*, 117a, 192, 196, 201, 208, 222; *k'ys* Q 200, 247, 247a; *kjš* Q 101; *kus* L 192a, 211, 248, 269, 289, 290, 291, 296, 298, 318b, 328, 330, P 196; *kuš* K 318, L 271, 422, Q 1; *kujš* Q 162; *kušs* P 176; *køš* P 213; *køš* L 373, 429, 432, 434, Q 21, 31, 34, 193; **kuus, kuus:** *kys, kys* L 314, 327, P 197, Q 195; *kyš, kyš* L 378*, Q 99*101, 113, 222; *kys, kuš* L 381a; *kus, kus* K 358, 361, L 214, 214a, 244c, 245b, 246b, 247, 0247, 250, 267, 271, 290, 291, 316a, 318, 353, 355, 369, P 51; *kuš, kuš* K 318, 357, 358, 361a, L 294, 317, 428, 434a, Q 9; *kūš, kūš* Q 72a; *køš, køš* Q 38; *køš, køš* L 312, 381b, Q 36; **kuus, kuus, kuus:** *kys, kys, kys* K 278, L 265, 269, 282, 286, 288a, 288c, 289b, 289*, 292, 314, 316, 322, 322a, 324, 325, 374, 381, 416, P 54, 222, Q 21, 93, 94b, 113a, 117, 178, 179, 197, 197a; *kyš, kyš, kyš* L 321, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 360, 377, 416, 423, 426, 0426, 429, 434, Q 14, 18, 22, 32a, 33, 35, 39, 96c, 96d, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 112a, 113, 117a, 119, 121, 121c, 187a, 193, 197, 198b, 204a, 207, 209, 211; *kjys, kjys, kjys* K 278; *kjš, kjš, kjš* L 383; *kyjs, kyjs, kuš* Q 9; *kus, kus, kus* K 314, L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165, 266, 268, 270, 271, 288c, 290, 295, 299, 317, 318b, 320a, 322, 324, 355, P 51, 107a, 176, 188, Q 3a, 4, 77, 78, 156; *kuš, kuš, kuš* L 331, 331b, 368b, 369, 371, 372, 372a, 373, 382, 420, 422, 423, 427, P 44, 48, 55, Q 2, 9, 71, 78, 79a, 156, 162, 176a; *kūs, kūš, kūš* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *kūš, kūš, kūš* L 422; *køš, køš, køš* Q 20, 204a; *koš, koš, koš* P 107a; **kuusje, kuus:** *køškə, kys* Q 102; **kuusje:** *kyskə* L 292; *kyškə* L 381, 381b, Q 121; *kuskə* L 291; *kujškə* Q 162; **tuu, kuus:** *tyj, kuš* Q 74; **kier, kier, kier:** *kir, kir, kir* L 322a; **tsie:** *tšī* P 186, 197; **kees:** *kēs* L 294; **zog:** *zox* L 294; **knor:** *knor* L 360; **varken:** *verkə* L 268, 269, 269a, 288a, 295, 298, 322, 329, 377, 382, 386, 426, 431, 433, Q 15, 32a, 36, 111*, 119, 201, 202, 203, 208, 222; *verəkə* L 289, Q 95, 222; *vērəkə* L 215a.

1.9.2 VLEIWOORD VOOR HET VARKEN

(VC 14, 2c (v))

kuus: *kys* L 289, 292, 320, 322, 328; *kyš* L 329, 332, Q 15, 21, 32a, 99, 99*, 101, 111*, 113, 121, 192, 202, 222; *kus* L 192a, 214a, 215a, 246b, 247, 250, 267, 269, 271, 290, 291, 295, 296, 328; *kuš* L 431, 434a; *kušs* L 291; *køš* L 373, Q 21, 34, 193; *køš* Q 119; **kuusje:** *kyskə* L 289, 292, 293, 322, 381a; *kyškə* L 330, 381, 381b, 386, 428, 433, Q 95, 101, 103, 111*, 117a, 196, 201, 208; *kuskə* L 211, 214, 215a, 244c, 245b, 248, 267, 269, 269a, 291, 298, 318, 318b, 330; *kuškə* L 271; *køškə* Q 38; *køškə* L 381b, 429, 434, Q 31, 36, 119; **kuus, kuus:** *kys, kys* Q 195; *kyš, kyš* Q 96a; *kuš, kuš* L 377; **varkentje:** *verkskə* L 269, 271, 288a, 289, 298, 318, 322, 382, 386, 426, Q 36, 101a, 203; *vērəkškə* Q 95; **varken:** *verkə* L 268, 378, Q 102, 121, 201; **bigje:** *bexskə* L 269; **zog:** *zox* L 294; **keesje:** *kēsə* L 294; **knorre:** *knørə* L 329.

1.9.3 ROEP- EN LOKWOORD VOOR EEN BIG

(N 19, 11b; VC 14, 2d (r); monogr.)

[Roep- en lokwoord voor een big. Iets roepen kan ook vervangen worden door een smakkend geluid te maken of door te klakken met de tong.]

kuus: *kyš* L 328, Q 21, 101, 103, 117a, 203; *kjš* Q 101; *køš* L 373, 429, 434, Q 21; *kus* L 289, 298, Q 162; **kuus, kuus:** *kys, kys* L 327; *kyš, kyš* L 360, Q 113; *kus, kus* K 361, L 322, Q 77; *kuš, kuš* L 369; *køš, køš* L 381b, Q 36; **kuus, kuus, kuus:** *kys, kys, kys* L 265, 269, 270, 282, 286, 288a, 288c, 289b, 294, 314, 316, 318b, 324, 326, 416, P 54, 107a, Q 21, 94b, 198b; *kyš, kyš, kyš* L 331, 331b, 332, 416, 0426, 429, 434, Q 22, 32a, 33, 35, 39, 96c, 97, 98, 101, 112a, 209, 211; *kjš, kjš, kjš* L 383, Q 204a; *kyjs, kyjs, kuš* Q 9; *kus, kus, kus* L 159a, Q 3a; *kuš, kuš, kuš* K 318, 358, 361a, L 373, 420, P 44, 48, Q 78, 162; *køš, køš, køš* Q 204a; **kuusje, kuusje:** *kyskə, kyskə* Q 195, 197, 197a, 198b; *kyškə, kyškə* L 426, Q 9, 18; *kyšə, kyšə* Q 196; *kuskə, kuskə* L 250; *kuškə, kuškə* L 317; *køškə, køškə* Q 193; **kuusje, kuus, kuus:** *kyškə, kys, kys* Q 111; **kuusje:** *kyskə* L 270, 271, 289, 292, 320, 328, Q 178; *kyškə* L 321, 329, 330, 378, 381, 381b, Q 96a, 96d, 98, 99, 101, 111*, 113, 201, 208; *kuskə* L 214, 269, 291, 296, 330; *kuškə* L 420; *køškə* Q 34, 193; *køškə* Q 119; **kuusjeren, kuusjeren:** *kyškərə, kyškərə* Q 207; **kuus, sok, sok, sok:** *kys, sok, sok, sok* L 163, 164; **kuut, kuut, kuutje:** *kyt, kyt, kytjə* Q 117; **kuutje, kuutje:** *kytjə, kytjə* Q 117a, 119; **kuutje:** *kytjə* Q 179; **kuut:** *kytə* Q 222; **kud, kud:** *køt, køt* L 422; **kud, kud, kud:** *køt, køt, køt* Q 119; **kudje, kudje, kudje:** *køtšə, køtšə, køtšə* L 423; **keu:** *kø* L 294; **keutje:** *køtjə* L 294; **kur, kur, kur:** *kør, kør, kør* Q 4; **kier:** *kir*

L 211, 269; *ker* L 214a, 248; **kiere, kiere, kiere:** *kirā, kirā, kirā* L 289, 289*, 290, 291; **kier, kier:** *kir, kir* L 163, 163a, 211, 244c, 245b, 246b, 268, 271, 290; *ker, ker* L 250, 271; **kier, kier, kier:** *kir, kir, kir* L 214, 214a, 215, 217, 245b 246a; *ker, ker, ker* L 295; **biggen, biggen, biggen:** *beqā, beqā, beqā* L 320a; **bag:** *bax* L 215a, 268, Q 32a; *baq* L 426, Q 15, 192; *bak* L 269, 269a, 288a, 295, 298, 322, 377, 386, Q 31, 36, 111*; *bāk* Q 95; **bag, bag:** *bak, bak* L 267; **speenbag:** *spēnbak* Q 95; *spēbāk* Q 95; **bagje:** *bexskā* L 329; *bekskā* L 295, 382, Q 102, 201; *bekškā* Q 202; **big:** *bex* L 192a, 269; *beq* L 318b; **varken-tje:** *verkskā* L 329, 431, 433; *verkškā* Q 121; *verkšā* Q 222; **zoek:** *suk* Q 78; **zoeg, zoeg, zoeg:** *sux, sux, sux* L 271; **zoggen, zoggen, zoggen:** *zōgā, zōgā, zōgā* L 422; **kom, kom:** *kōm, kōm* K 357; **kiele, kiele, kiele:** *kilā, kilā, kilā* L 265; **tjak, tjak, tak:** *tjak, tjak, tak* L 372; **tsjak, tsak, tsak:** *tšak, tsak, tsak* L 372; **tjuk, tjuk, tjuk:** *tjōk, tjōk, tjōk* Q 99*; **tjoek:** *tjuk* Q 78; **tjoek, tjoek:** *tjuk, tjuk* L 299; **tjuuks:** *tjūks* Q 156; **tsjoek, tsjoek, tsjoek:** *tšuk, tšuk, tšuk* Q 2; **tjiek-es:** *tjikās* P 222; **tsjieke:** *tšikā* P 186, 197; **tiet, tiet:** *tī, tī* P 55; **tie, tie, tie:** *ti, ti, ti* P 107a, Q 71, 72a, 78, 79a; **tie, tie:** *tī, tī* P 176; **jiет:** *jit* Q 111*; **tuu, tuu, tuu:** *ty, ty, ty* P 48, Q 2; **tsie, tsie, tsie:** *tsi, tsi, tsi* Q 121c; **tjek, tjek:** *tjek, tjek* L 0426; **tje, tje, tje:** *tje, tje, tje* L 292; *tjā, tjā, tjā* L 318; **ts, ts:** *ts, ts* P 188, Q 176a; **tsj, tsj:** *tš, tš* L 371; **te, te, te:** *tā, tā, tā* Q 156; *te, te, te* K 278; *tē, tē, tē* Q 93; *tē, tē, tē* Q 77; **tj, tj:** *tj, tj* L 325, 331; **t, t, t:** *t, t, t* P 213, Q 187a.

176; **kui:** *kuj* Q 78; **kui, kui:** *kyj, kyj* L 282; *kaų, kaų* L 371; **kuie:** *kūjā* L 422; **kurre:** *kōrā* Q 193; *kōrā* Q 121c; **kurre, kurre:** *kyrā, kyrā* Q 179; **zeugje, zeugje, zeugje:** *zōxskā, zōxskā, zōxskā* L 320a, 331, 331b; **koeste, koeste:** *kustā, kustā* Q 198b; **knor, knor:** *knōr, knōr* Q 72a; **knorretje, knorretje, knorrepjetje:** *knōrkā, knōrkā, knōrāpikā* Q 77; **sok, sok:** *sok, sok* L 163, 164; **sok, sook, sok:** *sok, sōk, sok* L 159a; **sook, sook:** *sōk, sōk* L 163, 163a, 268; **br, br, br:** *br, br, br* Q 211; **gaas, gaas:** *gōs, gōs* L 268; **go, go, go:** *gō, gō, gō* Q 2; **tsjek:** *tšek* L 0426; **th, th, th:** *th, th, th* L 288a; **tse, tse:** *tšā, tšā* Q 176a; *tšā, tšā* Q 178; **tsj, tsj, tsj:** *tš, tš, tš* Q 2; **sjiit:** *šjt* K 361a; **sje, sje:** *šē, šē* L 434; **stil maar:** *štel mer* Q 21; **stil:** Q 162; **ho, ho, ho:** *hō, hō, hō* Q 71; **horsj, horsj, horsj:** *horš, horš, horš* Q 20; **krach, krach:** *krax, krax* Q 2; **kuch, kuch:** *kōx, kōx* P 107a; **kroch, kroch:** *krox, krox* P 54; de volgende woordtypen duiden op een handeling van de boer of boerin om de zeug gerust te stellen: **snorken:** *šnorkā* L 331; **schuren:** *šūrā* L 383; **kretsen:** *krētsā* K 357; **wrijven:** *vriivā* L 383; **klaren:** *kluārā* Q 3a; **koezelen:** *kužālā* Q 9.

1.9.4 VLEIWOORD TOT DE ZOGENDE ZEUG

(N 19, 11c)

[Een vleiwoord roepen tot de zogende zeug om deze gerust te stellen. In plaats van roepen kan men strelen, met de emmer rammelen, de zeug krabben, klakkende of smakkende geluiden maken met de tong.]

kuus: *kyš* L 321, 423, 429; *kuš* L 326; *kyš* Q 162; **kuus, kuus:** *kuš, kuš* K 318, L 317, 368b, 369, 373, 382, 384, 420, P 48, 55, Q 78; *kys, kys* L 211, 316; *kyš, kyš* L 329, 332, Q 113; **kuus, kuus, kuus:** *kōs, kōs, kōs* K 314; *kys, kys, kys* L 322, 416; *kyš, kyš, kyš* Q 209; *kjš, kjš, kjš* Q 204a; *kyjs, kyjs, kuš* Q 9; *kus, kus, kus* L 265, 266, 270, 288c, 289*, 295, 322a, Q 4; *kūs, kūs, kūs* L 271, 324; *koš, koš, koš* P 107a; **kuus, ho, ho:** *kyš, hōu, hōu* Q 111; **kuus, brave kuus:** *kyš, brāvā kyš* Q 111; **kuusde:** *kuš dē* Q 156; **kuusa, kuusa, kuusa:** *kysa, kysa, kysa* Q 93; **kuusje:** *kyškā* Q 96d; *kuskā* L 355; **kuusje, kuusje:** *kyskā, kyskā* Q 187a; **kuusje, kuusje, kuusje:** *kuskā, kuskā, kuskā* Q 156; **braaf kuusje:** *brāf kyskā* Q 198b; **kuusje de, kuusje de:** *kyskā de, kyskā de* Q 94b; **kud, kud, kud:** *kut, kut, kut* P

Afb. 4. Schapen

2. HET SCHAAP

2.1. Soort en herkomst

2.1.1 SCHAAP

(JG 1a, 1b, 2c; L 45, 21; L 38, 40; L 6, 25; S 30; A 14, 21; A 2, 1; G V, m3; Gwn 5, 13 add.; monogr.)

[Bedoeld wordt het schaap in het algemeen, niet geslachtelijk onderscheiden.

Zie afbeelding 4.]

schaap: *sōp* L 270, 288, 289a, 290, 291, 293, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 317, 318, 318b, 319, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 356, 358, 360, 364, 366, 367, 368, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 381a, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 433, 434, 434a, Q 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 71, 79, 83, 85, 87, 88, 90, 91, 95, 95a, 96, 96a, 96b, 96c, 97, 98, 99, 100, 101, 101a, 102, 103, 104a, 105, 106, 109, 110, 111, 111*, 112, 112a, 112b, 113, 113a, 115, 117, 177b, 118, 157, 171, 172, 187, 187a, 188, 191, 192, 193, 193a, 195, 196, 196a, 197, 198, 199, 201, 202, 203, 203a, 203b, 204a, 206, 207, 208, 251, 253, 278, 282; *šōp* L 317, 319, 326, 329, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415, Q 3, 5, 22, 28, 36,

71, 86, 90, 91, 93, 94, 113, 171, 174, 175, 179, 205, 249; *šō.p* L 416, 417, 418, Q 71; *šoap* Q 36, 72, 78, 83, 117b, 118, 160, 165, 175, 279, 284; *šouap* Q 72, 117a, 278; *šoup* L 420, 422; *šaup* Q 158; *šoa.p* Q 284; *šo'ə.p* Q 282; *š'ouap* Q 119; *šoap* Q 284; *šoap* Q 203; *šōap* P 176; *šoop* Q 178; *šoqp* Q 166; *šōip* Q 80; *šōap* Q 71, 72, 78, 81a, 82, 83, 84, 92; *šōop* Q 157; *šōup* L 322; *šōap* L 265, 432, Q 39; *šōup* L 292a, Q 33; *šāp* L 367; *šūp* Q 167; *šūap* Q 158a; *šūop* Q 170, 241; *šūōp* Q 168; *šūp* Q 243; *šūap* Q 83; *šūup* Q 181; *šūop* Q 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 89, 153, 154, 155, 157a, 161, 163, 167, 168, 168a, 169, 177, 178, 182, 240, 242; *šūqp* Q 89; *šōp* L 292, 367, Q 5, 12, 178; *šop* Q 3, 7, 74, 86, 168a; *š'op* Q 5; *šōf* Q 121; *šof* Q 222; *šōf* Q 263; *šōaf* Q 116, 118a; *šōaf* Q 121a; *šōaf* Q 211; *šōaf* Q 121, 121b, 121c, 222; *šōaf* Q 116, 121; *šōaf* Q 121, 211; *š'ouaf* Q 116, 121, 211, 222; *šōp* Q 12; *šāp* L 418; *sxōp* K 278, 314, 315, 353, 357, 358, 361, L 115, 159, 163, 163a, 163b, 164, 165, 184, 187, 191, 192, 192a, 209, 209a, 210, 211, 212, 212a, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 244a, 244b, 245a, 245b, 246, 246a, 246b, 248, 249, 250, 266, 268, 269, 269a, 270, 271, 281, 282, 283, 283a, 285, 286, 288a, 289, 289a, 312, 313, 314, 315, 316, 318d, 319, 352, 353, 354, 356, 359, 360, 414, 417, P 45, 47, 48, 50, 51, 53, 54, 57, 118, 119, 121, 164, 169, 171, 176, 211, Q 2, 72, 78, 156; *sxōp* K 316, 317a, 318, 358, L 271, 282, 286, 289, 314, 321, 352, 353, 354, 356, 366, 372, P 44, 46, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 164, 171, 172, 173, 174, 176, 176a, 177a,

178, 179, 180, 183, 218, 219, 224, Q 2, 2a, 74, 159, 179; *skōp* P 179, 182, 214, 219, 227; *skōop* P 175; *skop* Q 162; *skoop* Q 164; *skoop* P 197; *skuop* P 220, 223; *skurop* P 188; *sxōap* K 357, 359, 360, 361, P 45, 46, 49, 56, 57, 58, 119, 172, 174, 197, Q 1, 78; *sxōap* K 357; *sxōop* P 120, 121; *sxōlop* P 192, Q 152, 156, 159; *sxōap* K 359, L 355, P 188, Q 1; *sxō.ap* Q 1; *sxōjap* L 355, 413; *sxōjp* L 266; *šxōup* P 211; *sxōup* K 353; *sxōap* P 120; *sxoap* P 50, 120, Q 156; *sxōap* P 121; *sxoyp* K 360, L 210, 288a, P 219, Q 162; *sxōup* L 372; *sxoap* P 214, 195; *sxoajp* L 355; *sxoyp* K 314; *šxūap* Q 156; *sxū.ap* L 414; *sxūap* P 188; *sxūjp* K 357; *sxuap* K 360, 361, P 121, Q 156; *sxuop* Q 1; *sxuop* L 186, Q 78, 160; *sxup* Q 78; *sxuop* P 177, 184, 186, 195, Q 73, 165; *sxuop* P 187; *sxūōp* L 414; *sxāap* L 314, P 117; *sxoyp* P 47, Q 78; *sxōp* K 359, P 176; *sxop* P 193; *sxōp* L 248, 316a; *sxiap* Q 2; *sxeap* L 355; *sxiōp* P 192; *sxōp* L 355; *sxōp* L 355a; *sxōp* L 355; *sxōap* P 195; *sxāp* K 278, 315, 353, L 191, 313, 314, 362, 414, Q 1, 77; **lemmen:** *lemā* P 47, 171; **lem:** *lem* K 317a; **lamme:** *lamā* P 167; **belle:** *belā* P 46.

2.1.2 KUDDE SCHAPEN

(JG 1a, 1b, 2c; L 6, 25b; A 4, 18; L 20, 18; monogr.)
kudde: *kōdā* K 357, L 329; *kōdā* Q 1; *kydā* P 47;
kud: *kōt* L 317, 319, 355, 360, 362, 369, 370, 371, 372, 419, 420, 422, 423, 424, 426, 428, 429a, P 47, 49, 50, 51, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 172, 173, 176, 176a, 177, 177a, 178, 183, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 211, 220, 223, 224, 227, Q 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 29, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 88, 95, 96c, 102, 113, 117, 118, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 169, 172, 177, 178, 181, 182, 188, 240, 241, 242; *kōd* L 421, 423; *kōt* P 171, Q 88, 278; *kōt* L 317, 319, 372, 373, 414, P 164, 167, 174, 175, 176, 180, 182, 214, 218, 219, Q 1, 12, 32, 34, 38, 71, 95, 102, 113a, 158, 160, 253; *kō.it* Q 88; *kyt* K 358, Q 116; *ket* L 360a, 364, 418, Q 89, 90, 94, 171, 174, 175, 178, 179; *kēt* L 360, 365, 368, 416, 417, 418, P 52, 53, 55, 56, 57, Q 2, 2a, 3, 5, 72, 81a, 82, 83, 84, 87, 89, 91, 170; *kēd* L 361, 362, 363, 364, 366, 367, 368, 415; *kēt* Q 72; *keat* L 360; **kooi:** *kōj* K 278, 317a; *kūj* K 314, 315, 353; *kūā* L 352; *kūj* K 360, L 423; *kūā* K 318, L 317, 352, P 48; *kyā* K 316, 357, L 315, 353, 354, P 44, 45; *kij* P 46; *ky* K 358, 360, L 353, 354, 413, P 51; *kūj* K 359; *kūj* K 361; *kīā* L 355, 356, 358, 359; *kī* L 355; *kōj* L 282, 286, 312, 313, 314, 316; *kōj* L 286; *kōy* L 316; **klocht:** *kloxt* L 292, 293, 318, 318b, 381b; *klox* L 381, 381b; **troep:** *trup* L 165, 217, P 50; *trop* L 210, 266, Q 12, 172; **heerd:** *hert* Q 284; *hērt* Q 284; *ērt* Q 6; *hē.at* Q 118a; *h'ēat* Q 253.

2.1.3 KUDDESCHAAP

(JG 1a)

[Schaap dat in een kudde thuishoort.]

kudschaap: *kōtšō.p* Q 71; *kōtšō.ap* L 414; *kōtšō.ap* Q 1; *kētšōp* Q 5; *kētšōap* Q 72, 81a, 82; *kētšō.p* L 416, 417, 418; *kētšōp* Q 3; **wolschaap:** *wolšō.p* Q 2a.

2.1.4 TWEELING

(N 77, 138; N 70, 4)

[De woordtypen **tweeling**, **tweering**, **kweeling**, **koppel** en de meervoudige begrippen als **twee lammetjes** duiden op twee schapen, maar **tweelingslam**, **tweelinglam**, **tweelingslammetje**, **tweelingsschaap** en **tweeringlam** wijzen op één lam van een tweeling.]

tweeling: L 331; *twēlej* L 429; *twēlej* L 265; *twēlej* Q 98, 207; *twēlej* Q 98; *twēlej* P 219, Q 35; *twēlej* L 292, 320, 320a, 321, 374, Q 112c, 113; *twi'ālij* K 314; *twēlej* Q 192; *twēlej* Q 18; *twēlej* Q 31; *twēlej* Q 117a, 202; **tweelingslam:** *twēlejlam* Q 203; *twēlejlam* Q 95; *twēlejlam* L 291; **tweelinglam:** *twēlejlam* L 382; *twēlejlam* L 330; **tweelingslammetje:** *twēlejlemkā* Q 203; *twēlejlemkā* Q 99*; **tweelingsschaap:** *twēlejšōp* P 189; *twēlejšōaf* Q 121c; **tweering:** *twēarlej* L 333; **tweeringlam:** *twēarlejlam* Q 95; **kweeling:** *kwēlej* P 175, 178, 179, 219; *kwēlej* P 219; *kwōlej* Q 86; **koppel:** *kōpal* L 320a; de volgende woordtypen zijn meervoud: **twee lammetjes:** *twā lemkaš* L 318b; **twee lammer:** *twē lāmār* L 387; *twā lāmār* L 318b; **tweelinglammer:** *twēlejlamār* L 295; **lammetjes:** *lemkaš* L 288.

2.1.5 SCHAAP VAN EEN RAS GROTE SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT

(N 77, 1a; N 77, 1 add.)

wit schaap: *wet sxop* P 188; **texels schaap:** *teksāls šōp* L 265; *tesāls šōp* Q 32; **texelaar:** L 381; **kempse schaap:** *kempšā šōp* L 265; **yorkshire:** *jorkjēr* L 416; **polderschaap:** *pōldāršōp* L 374; **troepschaap:** *trupšōp* L 265; **maasschaap:** *māššōp* L 265 (wit met rode kop en poten).

2.1.6 SCHAAP VAN EEN RAS KLEINE SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT

(N 77, 1b)

heischaap: *hejšōp* L 374, Q 32; **drents heischaap:** *drents hejšōp* L 381; **kempse schaap:** *kempšā šōp* L 265; *kempse šōp* (mv.) L 265.

2.1.7 MELKSCHAAP

(N 77, 1f; JG 1a, 1b; monogr.)

[Schaap van een ras dat vooral goed is voor de

I.12

melk.]

melkschaap: *melksxōp* L 267; *melksxō.əp* L 414; *melksxō.p* Q 1, 2a; *melkšoəp* Q 72, 81a, 82; *melkšō.p* L 416, 418, Q 71; *melkšōp* L 417, Q 5; *melakšōp* Q 117; *melkšōp* L 416, Q 207; *melkšōp* L 374; *melakšōp* L 265, Q 98; *melakškōp* P 175, 178, 179, 219; *melkšōp* Q 3; *melkšuoop* Q 162; **fries melkschaap:** *fris melkšōp* L 381; **melktype:** *meləktip* L 265.

2.1.8 WOLSCHAAP

(N 77, 1g)

[Schaap van een ras dat vooral goed is voor de wol.]

wolschaap: *wolšōp* L 265, 374, 416, Q 117; *wolskōp* P 175, 178, 179, 218; **woltype:** *woltip* L 265; **texelaar:** L 381; *teksəlērs* (mv.) L 267; **texels ras:** *tesəlsə ras* Q 32; **texel:** Q 98; **texels:** *teksəls* L 265; **schaap met goede vacht:** *šōp me gūi vaxt* L 265.

2.1.9 VLEESSCHAAP

(N 77, 1h; monogr.)

[Schaap van een ras dat vooral goed is voor het vlees.]

vleesschaap: *vlejššōp* L 374, 416; *vlijsskōp* P 175, 178, 179, 219; *vlejšsuop* Q 162; **vleestype:** *vlejštip* L 265; **texels ras:** *tesəlsə ras* Q 32; **texelaar:** *teksəlērs* (mv.) L 267; **texels:** *teksəls* L 265.

2.1.10 SCHAAP MET EEN ZWARTE KOP

(N 77, 22; N 77, 1 add.; monogr.)

zwartkop: *zwartkop* L 265; **zwartkopschaap:** *zwartkopšōp* L 374; **duitse zwartkop:** *dōtsə zwartkop* L 265; **engelse zwartkop:** *eŋəlsə zwartkop* L 265; **merinos:** *merənos* Q 162; *mēriŋos* L 265.

2.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

2.2.1 VROUWELIJK SCHAAP IN HET ALGEMEEN

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; R 3, 35; A 4, 22b; AGV, m3; L 1a-m; L 5, 30a; L 29, 32; L 20, 22b; L B2, 318; monogr.: S 23, Q 113 add.)

[De benamingen voor „vrouwelijk schaap” beantwoorden vooral aan de drie woordtypen **ooi/ooitje**, **germ/germpje** en het algemene woord **schaap**. Ten aanzien van het woordtype **germ** kan men opmerken dat het woord in nogal wat plaatsen kan duiden op het vrouwelijk schaap dat nog niet gelamd heeft.]

ooi: *ōi* K 361, L 115, 191, 209, 210, 214a, 216a, 244c, 265, 267, 270, 289, 289a, 292, 298, 300,

313, 314, 318, 322, 368, 370, 377, 381b, 383, 385, 417, 431, 432, P 46, 47, 53, 118, 119, 121, 172, 186, 197, Q 1, 2, 77, 83, 86, 89, 101, 102, 154, 167; *ōəi* L 298; *ōiə* L 246, Q 88, 99; *oiə* P 55; *oi* L 299, Q 77, 82, 89, 154, 222; *ōi* Q 79; *ōi* L 192, 293, 431; *ōiə* L 192; *ō* L 414, P 50, 55, 172, 174, 176, 177, 183, 192, Q 2, 71, 74, 78, 83, 89, 157, 158, 160, 166; *ō*. Q 3, 75, 76, 79a, 155, 155a, 158a, 161, 166, 169, 177; *ōə* P 192, 197, Q 74, 78; *ō.ə* Q 153, 157, 165; *oə* Q 78, 173; *ō*. L 354; *ouī* L 360, 363, 366, 368, 416, P 113, 172, 176; *ouī* P 117; *ou.ī* L 415; *oən* L 353; *ou.īə* P 118, 121, 176a; *ōi* L 292, 293, 319, 320, 323, 324, 326, 327, 328, 330, 332, 354, 362, 372, 381, 416, 434a, Q 38, 88, 113a; *ōi* L 266, 369; *ōi* Q 167; *ōi* L 292, 381, Q 113a; *ō*. Q 181, 241, 242; *ō* Q 167; *hōi* L 319; *hōi* Q 11; *ēi* Q 93; *ui* L 269, P 50, 169, 171, 211, Q 102; *uəi* L 289, 298; *uiə* Q 196; *uuəi* L 209; *ū.ī* L 315; *uūi* P 165; *ū* K 317a; *ūə* L 291; *ūi* L 269; *oiks* (mv.) Q 2; **ou:** *ou* L 209, 210, 211, 249, 268, 269, 282, 286, 289, 298, 313, 315, 316, 320, 355, 356, 361, 362, 365, 371, 381, 418, 428, 431, P 49, 50, 55, 115, 174, 175, 176, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 214, 218, 219, 224, Q 7, 8, 9, 14, 18, 35, 39, 78, 99, 101, 103, 117, 118a, 121e, 164, 172, 179, 192, 247; *ou* L 211, 286, 317, Q 9, 179; *ou*. Q 9, 162, 168; *ōu* L 360, 362, 381b; *ōuə* L 378, P 188; *ouə* P 184, 188, Q 21, 35, 39, 78, 79, 88, 196a; *ouə* Q 18; *ou.ə* P 177, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 223, Q 152; *oau* L 295; *ōu* L 216, 312, P 179, Q 10; *ōuə* P 186, Q 78; *au* L 265b, 266, 321, 322, 327, 331, 372, 378, 386, 417, P 218, 219, Q 5, 9, 102, 115, 211; *āu* L 319; *auə* Q 21; *ōu*. Q 182; *ou*. Q 167; *ōu* L 367; *ou* K 278; *ou.ə* L 370; *ēu* L 364; *hōə* L 355; *ūu* L 271; *uu* L 271; *uə* P 164; *ōus* (mv.) L 246; *aus* (mv.) L 244a; *ōuas* (mv.) P 121; **ooitje:** *ouikə* P 118a, 119, Q 73, 78, 156; *ouī.kə* P 120, 173; *ōikə* P 52, 53, 115, 121, 187a; *oikə* Q 2, 74, 78, 79, 178; *o.eikə* Q 78; *ōkə* P 50, 57, 58, 117, 118, 119, 120, 176, 218, Q 74, 78; *ō.kə* Q 80, 160; *ūikə* P 45, 167; *uikə* P 47, 48, 49, Q 168; *ōikə* Q 2a; *ōkə* P 52, 54, Q 2, 177, 180, 240; *ūkə* P 44, 46; *eikə* Q 178; *eikə* Q 179; **outje:** *oukə* P 55, 58, 118a, 119, 173, 174, 176, 177, 179, 184, 214, 227, Q 71, 73, 74, 79, 156, 164; *oukə* Q 98; *ōu.kə* P 176, Q 159; *aukə* P 188; *ōukə* Q 163; *uokə* Q 240; **germ:** *germ* K 315, 318, L 165, 210, 211, 213, 215, 217, 246, 250, 266, 268, 289, 289a, 292, 299, 313, 316, 317, 352, 353, 354, 355, 355a, 356, 360, 364, 366, 368, 415, 416, 418, Q 3, 5, 10, 12, 72, 77, 83, 86, 88, 89, 91, 93, 96a, 102, 167, 172, 174, 175, 193, 195, 196; *gerəm* K 315, 353, 358, L 269, 286, 299, 314, 352, Q 12, 90, 94, 95, 174, 188; *gērm* L 163, 163a, 163b, 164, 165, Q 196a; *geərm* L 414; *gem* Q 92; *gerə* Q 7; *gerəm* K 278, 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 359, L 282, 312, 313, 315, 316, 317, 319, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 370, 372, 415, 417, 419, 420, 421, 422, 423, 424, Q 2a, 3,

8, 12, 13, 75, 76, 77, 79a, 80, 82, 83, 84, 87, 88, 91, 93, 96c, 154, 155a, 157a, 161, 170, 171, 172, 188; *germ* L 416, 417, 418, Q 2a, 3, 13, 71, 72, 81, 81a, 95a, 155; *gērām* L 415; *germ* L 267, 300, 322, 324a, 330, 355, 356, 370, 371, 371a, 373, 376, 379, 380, 381a, 382, 385, 386, 418, 419, 420, 422, 423, 428, 429, 430, 431, Q 8, 13, 28, 31, 32a, 33, 34, 35, 36, 39, 86, 96c, 99, 100, 101, 102, 103, 113, 118, 154, 191, 197, 201; *gerām* L 369, 371, Q 6, 7, 10, 11, 32, 201; *gērm* Q 93; *gēirm* Q 9; *grem* L 293; *gōrm* K 360, L 352, 413, 358, L 360, 415, P 176, Q 11, 154; *sxāp* L 248; *sxap* Q 179; *sxōp* K 278, 316, 318, 353, 357, 358, 361, L 192a, 214, 247, 248, 249, 271, 288a, 289, 293, 297, 300, 312, 314, 323, 329, 353, 366, 371, 375, 377, 378, 418, 433, P 50, 176, Q 3, 12, 172; *sxōp* L 213; *sxop* Q 90; *sxo.əp* P 188; *sxoəp* P 53, 56, 58; *sxōp* K 316, 318, L 250, 353, 419, P 54, 55, 56, 193, Q 71, 93, 200; *sxōəp* K 361, P 56; *sxōəp* K 359; *sxōəp* K 357; *sxōəp* P 188; *sxōəp* K 358; *sxōəp* K 314; *sxōəp* Q 178; *sxōəp* L 372, Q 102; *sxōip* P 56, Q 168a; *skōəp* K 357; *sxūəp* K 359, 361, P 188; *sxūəp* Q 156; *sxūəp* Q 1; *sxūəp* Q 168; *sxūəp* P 188; *sxēp* L 416; *šāp* L 327, 415, 425; *šōp* L 270, 326, 328, 360, 370, 371, 371a, 373, 374, 377, 382, 384, 385, 387, 416, 419, 420, 422, 423, 426, 428, 429a, 430, 432a, 434, Q 6, 7, 8, 11, 12, 15, 20, 21, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 35, 39, 88, 95, 96, 96a, 96b, 99, 100, 109, 112b, 113, 117, 118, 121, 175, 201, 202, 203, 203a, 253; *šop* Q 208; *šōp* L 319, Q 9, 30, 88, 117; *šoəp* L 371a, Q 12, 118; *šōp* L 364, Q 71, 75, 97, 98, 248, 253, 259, 284; *šōəp* Q 72, 154; *šəup* Q 93; *šūop* Q 173; *šu.əp* Q 164a; *šūōp* Q 168a; *šūōp* Q 84; *šoəf* Q 222; *šōəf* Q 118a, 121e; **melkschaap**: K 357; *melksxōp* K 317, 358, 359, L 191, 269, 413, 414, 418, 424, Q 72, 96c, 170; *meləksxōəp* Q 1; *melksxūəp* Q 83; *mō.ləksxōiəp* L 413; *melkšōp* L 321, 429, 432, Q 14, 99; *meləkšōp* Q 95; *mē.ləkšōp* Q 5, 87; *mē.ləkšōp* Q 175; *mēləkšōəp* Q 82; *mēləkšōəp* Q 82; *mēləkšōp* L 313; *mē.ləkšūəp* Q 157a; *melkšōp* Q 113; *mēləkəsxōp* L 249; *melšōəf* Q 116; *ət sxāp* Q 172; **lammer-schaap**: *lamərsšōp* Q 99; **moederschaap**: K 360; *modərsšōp* Q 113; *modərsšōp* Q 255; *modərsšōp* L 376; *muīərsəp* L 354; *mürsxōp* K 361; *muərsxūəp* Q 1; *moərsxūəp* P 51; **moeder**: *muīəp* Q 179; *mōr* Q 121; *mōiəp* Q 2; **wijfje**: *wefkə* L 416; *wējkə* Q 161.

2.2.2 VROUWELIJK SCHAAP DAT NOG NIET GELAMD HEEFT

(JG 1c, 2c; monogr.)

[Zie ook de toelichting bij het lemma VROUWE-

LIJK SCHAAP IN HET ALGEMEEN (2.2.1).]

germ: *germ* L 359; *gerām* L 286; *gērām* K 278, L 416, 418, Q 5, 72; *žerm* L 372; *gōrm* L 364; **germpje**: *gerəmkə* Q 173; **ooi**: *ō*. Q 164a; **ooi-tje**: *ōkə* Q 173.

2.2.3 MUNTIG SCHAAP

(N 19, 66)

[Schaap dat eenmaal gelamd heeft en dan onvruchtbaar blijft.]

muntig schaap: *mōntəx šōp* Q 179; *mōn?ex sxōp* K 314; *mōntəgə šūōp* (mv.) Q 77; **gust schaap**: *gōs sxōp* L 269; *gōstə šōp* (mv.) L 324; **gusteling**: *gōstəleŋ* L 270, 383; **leeg schaap**: *leəx šōp* (mv.) Q 193; **losse germ**: *lōsə gōrm* Q 4; **breg**: *brex* L 326; *brēex* Q 9; *brēig* L 360; de volgende opgaven zijn meervoud: *bregə* L 373, Q 72a; *brēgə* L 422; *brigə* P 222; **brak**: *brak* L 382; **breker** (mv.): *brēkər* L 331; **vuil schaap**: *vōl sxōpə* (mv.) P 48; **kween**: *kwejn* L 372a; *kwēnj* L 372; *kwīən* L 369; **kwee**: *kwēj* P 222; de volgende woordtypen zijn bijvoeglijke naamwoorden: **mans**: *maus* Q 117a; **gust**: *gōst* L 289b, 318b, 322a, 325, 374; *gōst* L 265; **leeg**: *lēx* Q 111; **niet vol te krijgen** (**werk. uitdr.**): zo'n schaap is *ni vōl tə krēigə* P 55.

2.2.4 MANNELIJK SCHAAP (kaart 17)

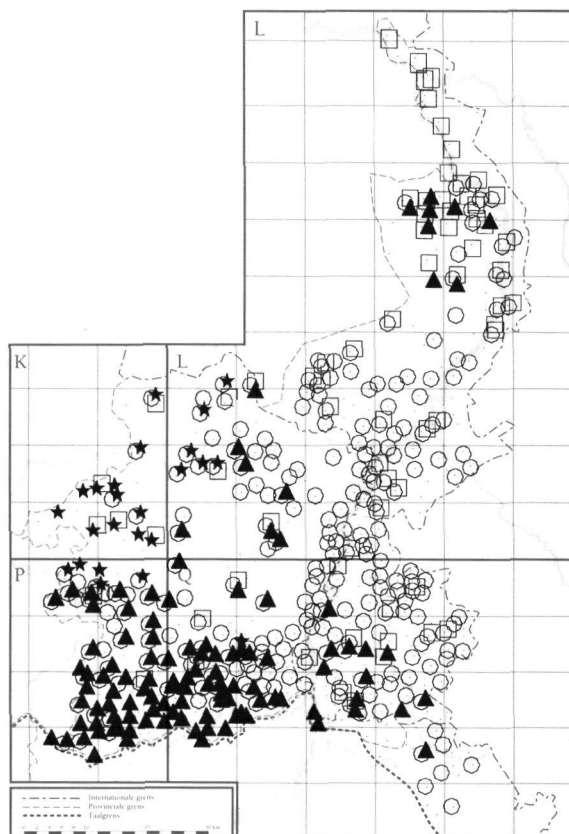
(L 5, 30b; L 20, 22a; L 39, 44; L 6, 25; L B2, 319; JG 1a, 1b, 1c, 2c; A 2, 46; A 4, 22a; Wi 12; AGV, m 3; R 3, 34; VLD; S, Q 105 add.; monogr.)

[Het mannelijk schaap in het algemeen. Varianten van het woordtype **hamel** die voor „mannelijk schaap” zijn opgegeven, zijn naar het lemma GESNEDEN MANNELIJK SCHAAP (2.2.5) overgeheveld.]

bok: *bok* K 278, 317a, 359, L 209, 213, 214a, 215, 215a, 217, 245b, 246, 248, 250, 265, 282, 286, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 292, 293, 312, 313, 315, 316, 317, 318, 318a, 318b, 318d, 318e, 324a, 328, 352, 353, 354, 355, 355a, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 381, 381b, 382, 386, 387, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 428, 429, 430, 431, 432, P 44, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 58a, 113, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 171, 172, 174, 176, 176a, 177a, 181, 183, 188, 212, 214, 219, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 20, 21, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 79a, 80, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 95a, 96, 96b, 96c, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 109, 112a, 112b, 113, 113a, 116, 117, 118, 118a, 121, 121b, 121e, 154, 155, 156, 157a, 161, 162, 168a, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 188, 191, 192, 193a, 195, 196, 197, 201, 202, 203, 203a, 203b,

Kaart 17. MANNELIJK SCHAAP

- bok
- ★ kas
- ram
- ▲ weer

204a, 206, 208, 211, 253, 259, 278; *buk* K 318, L 249, 250, 266, 267, 268, 269, 271, 291, 292a, 293, 294, 296, 298, 299, 300, 321, 322, 324, 327, 329, 330, 332, 356, 372, 376, 377, 378, 381b, 384, 385, 416, 419, 420, 421, 422, 431, 432, 433, 434, P 46, Q 2, 21, 22, 30, 32a, 33, 34, 38, 284; *buak* L 326; *būk* L 292, Q 30; *boq* Q 255, 259, 262; *boak* L 355, Q 30; *bojk* L 420, 429, Q 20, 117a; *bōk* L 289, 320, 328, 354, 360, 362, 368, 372, 378, 415, 418, 429a, Q 77, 203a, 278; *bo.k* L 282, 286, Q 253; *bqk* L 312, 314, 315, 316, 353, 367, 373, 378, 379, 380, Q 5, 12, 79, 92, 113, 158, 251; *bōk* L 318; **schapenbok:** *sxāpabok* L 246, 416; *sxapabok* L 312; *sxōpabok* P 50; *sxōpānbok* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 247; *sxōpabok* L 192a, 244c, 355, Q 162; *sxopabok* P 119; *sxōpānbok* L 423; *sxōpānbok* L 368; *sxōpāmbok* L 250, 269, 269a; *sxōpabok* L 250, P 50; *sxuqapabok* Q 1; *sxōpabok* L 355; *sxōpabok* L 269; *sxōpānbok* L 269; *sōpabok* L 318, 381b, 426, 428, 430, Q 13, 14, 15, 17, 20, 32, 33, 36, 39, 95, 95a, 96, 96a, 99, 100, 101, 102, 103, 106, 112a, 112b, 113, 117, 118, 193, 193a, 196, 201,

203, 203b; *šōpabok* Q 12, 117; *šōpabok* Q 22; *šōpabok* Q 97, 98; *šōpabok* L 423, 429a; *šōpabok* Q 88; *šōapabok* Q 35; *šōpabok* Q 102; *šōpabok* Q 34; *šōapabok* Q 117a; *šōpabok* L 299; *šōpabok* L 298, 432a, Q 33, 117; *šōpānbok* L 290; **schaapsbok:** *sxāpsbok* L 362; *šāpsbok* L 362; *šāpsbōk* Q 7; *šāpsbok* L 331; *sxōpsbok* L 246, 289, 289a, 313, 414, Q 88; *sxōpsbok* L 286; *sxōpsbok* Q 253; *sxōpsbok* L 360; *sxōzbok* L 282, 313; *sxōpsbok* L 355; *sxōapsbok* L 414; *sxāpsbok* L 317; *sxō.āzbok* Q 1; *šxōāzbok* Q 1; *sxōpsbuak* L 289, 326; *sxēpsbok* L 316a; *sxēpsbok* L 416; *sxōpsbok* L 355; *šōpsbok* L 289, 318, 320, 322, 381a, 381b, 385, 417, 427, 432a, Q 8, 11, 15, 29, 36, 39, 88, 96a, 112a, 113, 115, 117, 121, 187a; *šōpsbok* Q 113a; *šōpsbok* L 319; *šōpsbok* Q 3, 7, 71; *šōpsbok* Q 9, 208; *šōzbok* L 416, Q 3, 71; *šōpsbok* Q 208; *š'ōbsbok* L 416, 418, Q 5; *šōzbok* L 319, 364; *šōāzbok* Q 81a, 82; *sōpsbok* L 320, 322, 368; *šōpsboak* Q 38; *šōpsbok* L 355; *šōāfsbok* Q 118a; *šōāfsbok* Q 121c; *šōsbok* Q 211; *šōpsbok* L 371, 371a; *šōpsbok* L 319; *šōpsbok* L 292, 319, 320, 323, 376, 378, 420, 422, 434; *šōpsbok* L 299, Q 284;

šqpsbūk L 295; *šqpsbuak* L 417; *šqpsbūak* L 319; **schaapbok**: *šqpbuk* L 299, 370; *šoafbok* Q 222; *šoafbok* Q 121a; *šuafbok* Q 222; **weer**: *wēr* L 246a, 285, 286, 363, 414, P 50, 52, 58, 119, 121, 164, 165, 169, 171, 174, 176, 182, 186, 188, 197, 212, 214, 219, Q 3, 18, 74, 75, 78, 89, 101, 102, 103, 105, 115, 153, 157, 158, 160, 163, 164, 166, 167, 168, 173, 177, 180, 192, 196, 196a, 198, 199, 242; *wē.r* Q 76, 154, 155a, 158a, 162, 167, 168, 181, 182, 241; *wēr* L 265b, 266, 367, 416, 418, P 179; *we.r* Q 78; *wer* L 286, P 176, 218, Q 1, 74; *wēr* L 356; *w'er* Q 89; *wear* P 211, Q 162; *w'ear* Q 1; *wejr* P 48 (ouder), 113 (id.), 192, Q 156; *wejr* P 183; *wejar* L 211, P 120, 188, 195, Q 1, 79, 159; *wejar* P 118, 121, 177, 184, 197, 220, 223, Q 208, 253; *wejr* P 115, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 182, 195, 218, 219, 224, 227, Q 243; *wejar* P 187; *wēar* L 210, 216, 244a, P 171, Q 18, 79a, 93, 152, 165, 240; *wējr* P 47, 211; *wējar* P 54, Q 160, 207; *wēer* P 186; *wējar* P 195; *wir* P 52, 57, Q 2, 3; *wir* Q 5; *wiār* P 58, Q 83, 178; *wier* Q 77 (ouder), 179; *wiār* P 176a, Q 3; *wiār* L 209, 210; *wiēr* Q 89; *wiēr* Q 179; *wiēr* Q 89 (scheperswoord); *wiēr* Q 178, 179; **schapenweer**: *sxuopwewer* Q 1; **kas**: *kas* K 278, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 314, P 52; *kaš* K 278, 314, 316, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, L 282, 314, P 51; *kaas* K 315, L 352; *kās* K 314, 360, P 44, 45, 56; *kās* K 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359; *koas* L 352; *kajs* K 315; *kās* L 352, 354 (oud), 355, Q 83; *kājs* L 354; *kōs* K 361, L 314, 352, 353; *kōas* L 352; *kes* K 278; **ram**: *ram* K 278, 315, 357, 358, L 115, 163, 163a, 163b, 164, 165, 184, 187, 191, 192, 195, 209, 210, 211, 212, 212a, 213, 214, 214a, 215a, 216, 216a, 217, 244a, 244c, 245a, 245b, 246a, 246b, 248, 249, 265, 269, 270, 271, 281, 283, 283a, 285, 286, 288a, 288b, 289, 289a, 296, 313, 318b, 326, 329, 330, 355, 378, 381, 381b, 416, 429a, 432, P 50, 52, Q 3, 14, 34, 36, 71, 79, 95, 99, 100, 111, 113, 115, 118, 195, 196; *ramp* L 271, P 188; *rōm* K 361; *rām* L 191; *rōm* L 266; **rammelaar**: *ramalēr* Q 101; *remalir* L 432; **remmel**: *remal* L 267, 268; **rekel**: *rēkāl* L 270, 296, 298; **hens**: *hens* L 192; **gems**: *gēms* L 271; **schaap**: *sxōp* Q 278; *šq̄p* L 297, 322, 375; *šoap* Q 74.

2.2.5 GESNEDEN MANNELIJK SCHAAP

(N 19, 65a; JG 1a, 1b, 1c, 2c; AGV m 3; A 2, 46; A 4, 22a; R 3, 24; N 77, add.; L 39, 44; L 20, 22a; L 5, 30b; Wi 12; monogr.)
hamel: K 278a, 361, L 211, 289, 372, 381, 430, P 44, 49, 57, Q 11, 32, 90, 113a; *hāmāl* K 359, 360, L 209, 210, 213, 216a, 246, 268, 269, 270, 271, 286, 288, 289, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 298, 300, 313, 314, 316, 317, 318b, 318c, 319, 320a, 322, 323, 324, 325, 326, 330, 331, 331b, 332, 353, 360, 368b, 369, 370, 371, 372,

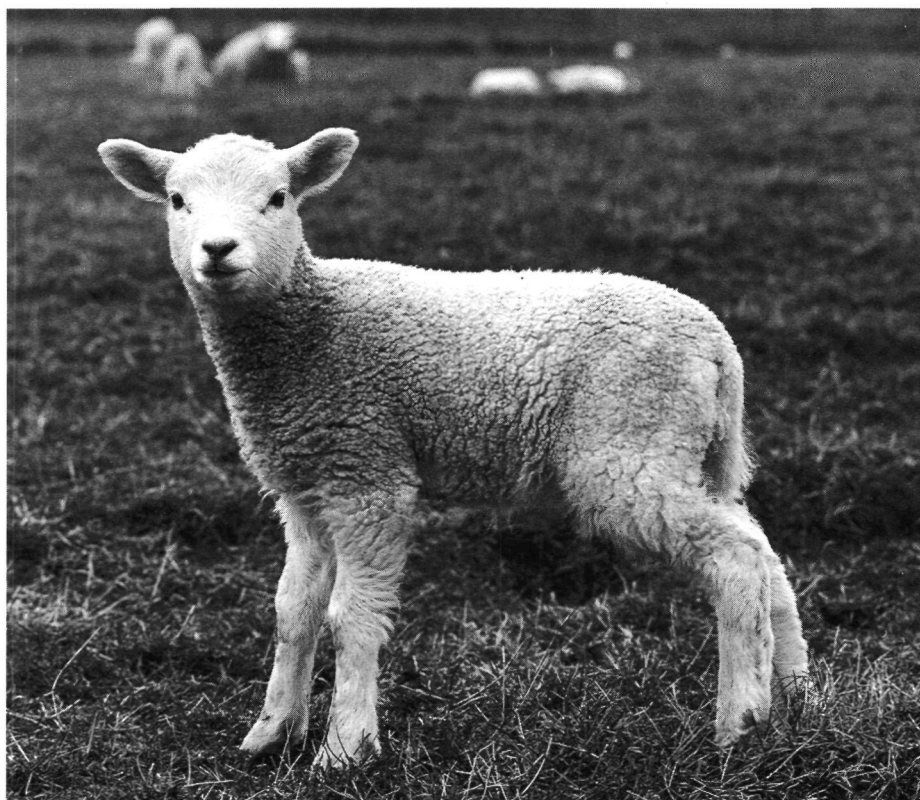
374, 381, 383, 385, 387, 416, 419, 0426, 432, 434a, P 48, 50, 51, 52, 55, 176, 184, Q 2, 9, 21, 36, 38, 88, 95, 96c, 101, 111, 113, 158, 179, 193, 197, 203, 284; *hāmāl* L 282, 286, 317, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 371, 414, 415, 416, 417, 418, P 53, 55, Q 2, 2a, 10, 96c; *āmāl* L 420, Q 9, 21, 88; *ā.māl* L 424, Q 6, 7, 9, 12; *hāmāl* P 175, 178, 179, 219; *hamāl* L 265, 298, 319, 383, Q 113, 117a, 119, 207, 211; *hāmār* L 423, P 56; *hāmār* Q 2a; *āmār* L 423; *lāmāl* L 420; *hōmāl* K 314, 318, 353, P 175, 182, 218, 219, Q 3, 3a, 74, 78, 89, 96d, 162, 172, 176a, 188, 193, 198b; *hō.māl* P 58, 118, 118a, 119, 120, 121, 173, 176a, 177, 177a, 180, 184, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 223, 224, 227, Q 5, 71, 72, 73, 75, 78, 77, 79a, 82, 83, 89, 91, 94, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 174, 177, 178, 179, 193, 240, 241, 242; *h'ōmāl* P 174, Q 87, 175, 188; *hōmāl* Q 3, 77; *ōmāl* P 113, 117, 172, 176, 178; *hōmāl* P 197, 222; *homāl* Q 93; *hōmāl* P 188; **hameling**: *hāmaleŋ* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **gesneden bok**: *gasneja bok* L 427; *gasneja bok* L 282; *gasneja bok* Q 9; *gasneja bok* L 420; **geboete bok**: *gabida bok* Q 72; **gepitste bok**: P 47; **gesneden schaapsbok**: *gasneja šqpsbuk* L 322a; **geboete ram**: *gabōtā ram* P 175, 178, 179, 219; **ram**: *ram* K 278, 358, L 269, 271, 318b, 322, 354, P 57, Q 77, 98, 121c, 204a; **gesneden kas**: *gasneja kaš* L 314; *gasneja kas* P 44; *gasne.ā kaas* L 352; *gasnēn kaš* K 357; **kas**: *kas* P 46, 51; *kaš* L 312, 353; *koš* L 315; **geboete weer**: *gabydā wējr* P 213.

2.2.6 LAM

(N 70, 3; R 3, 36; S 20; Wi 5; Wi 12; L 20, 22c; L 6, 25; L 1a-m; JG 1a, 1b; AGV, m 3; A 2, 45; A 2, 1; A 4, 22c; Vld.; monogr.)

[Jong van het schaap in het algemeen. Zie afbeelding 5.]

lam: *lam* K 278, 314, 315, 317a, 353, 357, 358, L 115, 163, 164, 165, 184, 187, 191, 209, 210, 212, 214a, 216a, 246, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 281, 283a, 285, 286, 288a, 293, 296, 313, 314, 317, 318, 322, 329, 330, 354, 355, 355a, 366, 368, 378, 379, 380, 381, 381b, 417, 418, 422, 432, P 44, 47, 50, 55, 113, 117, 119, 171, 175, Q 1, 2, 3, 15, 17, 30, 32, 33, 39, 71, 72, 77, 79, 83, 89, 95, 96a, 98, 99, 100, 101a, 102, 103, 105, 112a, 112b, 113, 113a, 115, 116, 117a, 118, 121, 121b, 121c, 168, 192, 201, 203, 203a, 211, 222, 249, 262, 284; *lām* P 182, 218; *l'am* L 286; *la.m* L 356, 416, 417; *lā.m* L 282, Q 154; *laam* L 368, 372, 386, Q 113, 201; *laum* L 266, 271, 431, Q 222; *lām* Q 204a; *lām* L 159, 164, 165, 191, 192, 209, 209a, 210, 211, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 245, 246, 246a, 246b, 248, 249, 280, 267, 268, 269, 269a, 271, 286, 288,

Afb. 5. Lam

289, 289a, 291, 292, 292a, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 312, 315, 318, 318b, 319, 320, 320a, 321, 322, 323, 324, 324a, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 352, 371, 372, 373, 374, 376, 382, 383, 385, 387, 416, P 164, Q 91, 93, 95, 96a, 99, 102, 112a, 112b, 113, 116, 117, 121, 172, 188, 191, 192, 197, 198, 208, 211, 279; *lā.m* L 312, 313, 315, 319, Q 253; *lōm* L 266, P 176; *lāym* L 431; *lamp* K 317a, 318, L 297, 298, 317, 325, 330, 356, 360, 362, 377, 378, 379, 380, 381, 381b, 382, 385, 386, 387, 413, 415, 417, 423, 423, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 433, 434, 434a, P 54, 57, 58, 174, 178, 195, Q 3, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 71, 74, 77, 78, 83, 86, 89, 96a, 96b, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 102, 103, 104a, 106, 110, 111, 113, 113a, 116, 117, 117b, 118, 118a, 121e, 156, 162, 193a, 196, 201, 202, 204a, 208; *lamb* Q 86; *lāmp* K 316; *la.mp* L 314, 316, 352, 353, 354, 355, 360, 365, 369, 372, 413, 414, 415, 421, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 8, 75, 77, 81a, 82, 84, 90, 158a, 161, 162, 164, 168a; *lā.mp* P 53, 57, Q 83, 89, 153, 156, 163, 241, 242; *lāmp* L 371, 373, 378, 381b, 428, P 219, Q 12, 78, 95a,

96a, 178, 179, 193, 195, 198, 199, 207; *lā.mp* L 317, 358, 359, 361, 362, 363, 364, 366, 367, 370, 371, 420, 422, 424, P 58, 120, 121, 177, 177a, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 223, 224, Q 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 73, 74, 76, 78, 79, 79a, 80, 87, 88, 91, 94, 96c, 152, 153, 155, 157a, 159, 160, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 182, 188, 240; *lōmp* L 381b; **lammetje**: L 269; *laməkə* L 314, P 56, 118, 121; *lāməkə* K 353; *lamkə* L 281; *lāmšə* Q 222; *lemkə* L 163, 164, 165, 184, 191, 192, 192a, 209, 209a, 210, 211, 212, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 244a, 244c, 245b, 246, 246a, 246b, 247, 248, 249, 250, 265, 265b, 266, 267, 268, 269, 269a, 270, 271, 283, 285, 286, 288, 288a, 288b, 289, 289a, 290, 291, 292, 293, 295, 296, 298, 299, 300, 318, 318b, 318c, 319, 320, 321, 322, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 326, 360, 362, 364, 367, 368, 370, 371, 371a, 372, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 381a, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 434, 434a, P 177, 178, 184, 186, 192, 197, Q 2,

2a, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 39, 71, 74, 77, 83, 87, 88, 89, 90, 93, 95, 95a, 96, 96a, 96b, 96c, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 101a, 102, 103, 109, 111, 112a, 112b, 113, 113a, 115, 117, 117a, 117b, 118, 152, 162, 163, 165, 167, 172, 173, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 187a, 188, 191, 192, 193a, 195, 196, 196a, 197, 198, 199, 201, 202, 203, 203a, 203b, 204a, 206, 207, 208, 248, 249, 259, 279, 284; *lēmka* L 370; *lēmaka* K 316, 318, 353, 357, 358, 359, 361, L 210, 216, 265, 313, 354, 355, 356, 385, 416, 418, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 118, 118a, 119, 167, 171, 172, 173, 176, 179, 180, 182, 183, 189, 195, 197, 211, 214, 218, 219, 220, 224, 227, Q 1, 2, 3, 5, 73, 74, 75, 79, 83, 92, 96a, 101, 162, 168, 255, 284; *lēmakan* K 315, L 286, 355, Q 1; *lēmāʔa* K 314; *lēmāʔan* K 278, 315; *lēmpekā* L 214a, 215a, 265, 283a, 318b, 387, Q 27, 32, 106, 111, 0112, 156, 178, 187, 193, 207; *lēmpekā* L 330; *lēmaka* Q 2; *lēmka* L 265, 271, 372, Q 121, 203a; *lēmpekā* L 425; *lēmkan* L 417, Q 71; *lēmšā* Q 116, 118a, 121, 121a, 121b, 121c, 222; *lēmpejā* Q 21, 211; **lamme:** *lamā* L 378, Q 16, 32, 38; *lāumā* L 432a; **lemmen:** *lēmā* K 316, L 364, P 47, 51, 115, 171, 172, 173, 174, 176, 176a, 218, 219, Q 96a; **lemmetje:** *lēmaska* L 321; *lēmškā* P 179; **lem:** *lēm* K 278, 358, 360, L 270, 271, 292, Q 12, 95, 208; **liemes:** *limas* L 192, 209, 210, 211, 212a, 213, 215a, 216, 216a, 244a, 245a, 245b, 247, 249, 266, 267; **liemesje:** *limaska* L 209, 210; *limska* L 214a; **liem:** *lim* L 248; **liempje:** *limkā* L 191, 248, 250; *limaka* Q 162; *lemkā* L 246, 367; *lēmaka* P 121, 188; **schaapslam:** *sxōpslām* L 165; **schapenlam:** *sxōpālām* L 192; **schaapje:** *sxōpkā* K 353, L 355; *sxōpkān* K 315; *sxōpkā* L 159, 163, 164, 165, 184, 209a, 210, 211, 213, 214, 215a, 216, 216a, 217, 246, 246a, 246b, 248, 250, 266, 271, 283, 283a, 285, 289, P 47, 164, 171; *sxōpkān* K 278, L 286, 314, 353, 354; *šōpkā* L 265, 270, 289a, 290, 296, 298, 299, 300, 317, 320, 329, 330, 378, 381b, 387, 426, 428, 429, 429a, 430, 432a, Q 2a, 12, 15, 19, 22, 28, 32a, 33, 96a, 101, 113, 158, 160, 178, 193a, 195, 196, 197, 199, 201, 203, 203a, 203b, 204a, 207, 208, 251, 279, 284; *šōpkān* Q 71; *šōpkā* Q 282; *šōpkā* Q 284; *šōpka* Q 112a, 118, 202; *šōffjā* Q 121; *šōffgā* Q 222; *šōffšā* Q 222; *sxōipkā* L 187, 212; *sxōjōpkā* L 268; *šōipkā* L 372, Q 187a, 188; *sxōpkā* K 358, L 269, 269a, 288a, P 50, 176; *šōpkā* L 292, 318, 319, 322, 326, 328, 371a, 373, 375, 381, 381b, 382, 383, 385, 420, 429, 431, 432, 434, Q 13, 14, 20, 21, 27, 95, 95a, 98, 99, 100, 101, 101a, 102, 103, 106, 113, 113a, 115, 192, 193; *šōffšā* Q 116; *šōffjā* Q 121; *šōffjā* Q 211; *sxōpkā* L 209, 210, 214a, 246, 269, P 183, 184, 188, 195, Q 18, 74; *šōpkā* L 293, 371, 373, 378, Q 10, 19, 20, 95, 111, 168a, 173, 179, 253, 278; *šūōpkā* Q 242; *šōupkā* Q 167; *šōpka* Q 117, 117b; *sxōpkā* L

159, 191, 210, 246, 249, 266, 271, 289, 313, 321, 377, P 171, 176, Q 10; *šōpkā* L 291, 299, 318b, 321, 326, 329, 371, 376, 385, 422, Q 3, 7, 8, 12, 29, 32, 33, 34, 36, 38, 96b, 96c, 100, 101, 101a, 112b, 112c, 117a, 178, 198, 203, 249; *šōpka* Q 35, 39; *šōaffjā* Q 121a, 121b, 121c; *šōaffjā* Q 118a; *sxōpka* Q 12; *sxōpkān* L 414, P 119; *šūōpka* Q 88; *šūōpka* L 381a; *sxōpka* Q 96a; *šōpkā* L 413, 423; *šōpkā* Q 34; *sxōpka* Q 18; *sxōpkā* P 118; *sxepkā* L 210, 288a, 291, 353, P 171, Q 156; *sxepkān* L 312; *šepkā* L 368, 418, Q 5, 83; *sxēpkā* L 355; *šēpkā* L 360; *šēpkān* L 417; *šjēpkā* Q 89; *sxepkā* L 281; *sxēpkā* L 355; *sxēpka* L 355; *šjēpkā* L 360, 367, 418; *šepkā* Q 3; *sxēpka* P 57; *sxōjōpka* P 55; *šēpkā* L 417, Q 3, 71; *šjēpkā* Q 203b; *sxiapka* L 414, Q 2; *šiapka* Q 72, 83; *sxiapka* Q 2; **schaap:** *sxōp* L 288, P 189; *šōp* L 297, 419, Q 14, 15; *sxōap* P 218; *šōp* Q 86; *šōap* Q 203b; **jong schaaapje:** *jonk sxōpkā* Q 77; **jong schaaap:** *jyū sxōp* K 315; *juŋk sxōp* K 318; **mutte:** *mōtā* P 176; **mettetje:** *metāka* K 361, L 371a, Q 72; **nuukje:** *nykšā* Q 121; **kemel:** *kēmal* L 216; **kalfje van een schaaap:** *kōfkā van ē šōap* Q 117a; **bleukje:** *blōkskā* Q 95.

2.2.7 MANNELIJK LAM

(L 20, 22c; A 4, 22c; A 2, 45; JG 1b; N 70, 3; R 3, 36; AGV m 3; Wi 12; monogr.)
bok: *bok* L 315, 360, 413, Q 18, 72, 83, 88, 112b, 154, 167, 172; *bōk* L 429a; *buk* L 420, Q 30; **bokje:** *bokskā* P 119, Q 32; *bōkskā* L 172, 289, 322, 326, 429a, Q 9, 14, 20, 34; *bōkskā* Q 113, 117, 117a; *bōksā* Q 116; *bōkskā* L 269, 289, Q 12, 15, 19, 35, 99, 99*, 102, 203, 255; *bōkskā* Q 88, 102; *bykskā* L 291, 292, Q 22, 192; *bukskā* K 318; *bēkskā* Q 3, 5; **bokkeltje:** *bykalkā* Q 284; **lammerbok:** *lāmārbok* Q 211; **bokkenlammetje:** *bōkalemkā* L 246; **weerlam:** *wejarlām* L 211; **weertje:** *wēarkā* P 171; *wirkā* Q 3; *wjerkā* Q 178; **ram:** *ram* Q 33; **rammetje:** *rēmka* L 164, 184, 195, 355, 413, Q 95; *rēmāʔan* K 278; **kas:** *kas* K 361; **kasje:** *kaškā* K 316.

2.2.8 VROUWELIJK LAM

(L 34, 34; L 20, 22c; A 4, 22c; A 2, 45; R 3, 36; N 70, 3; N 19, Q 111 add.; AGV m 3; monogr.)
germ: *germ* L 172, 214, 214a, 215, 217, 244a, 245b, 246, 246a, 285, 286, 289, 312, 313, 315, 316, 317, 318, 355, 358, 359, 367, 368, 413, 415, Q 3, 72, 86, 88; *gerām* L 282, 314, 318b; *gērm* Q 188; *germ* K 278; *gerām* Q 2; *gēram* L 286, Q 88; *gērm* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *germ* L 216, 372, 420, 434, Q 15, 18, 30, 96a, 101, 102, 109, 112b, 116; *gōarm* L 317; *gōrm* L 352, Q 1, 3, 83; *gōram* L 364; *gōrm* Q 168; **germpje:** *germkā* K 278, 316, 359, L 266, 291, 312, 314, 316, 317, 356, 366, 368, Q 3, 5, 9, 10, 72, 89, 95, 99, 192; *xermkā* K 318; *germkān*

I.12

L 286, 313; *geramka* L 360; *geramkan* K 278; *geramka* Q 88; *gērmka* Q 88; *germkā* L 292, 322, 362, 422, 434, Q 7, 9, 32, 35, 38, 98, 101, 102, 111, 117, 203a; *geramka* L 368; *gōrmka* L 368, 413, Q 71, 91; *germkān* Q 71; *gō.rmkā* L 414; **germlam:** *germlām* L 211; **germlammetje:** *germlēmka* L 246; **girmling:** *girleŋ* L 431; **ooi-tje:** *oijkā* P 19, 197, Q 156; *ōijkā* P 58, 164, 188, 197; *ujkā* P 174, 211; *ōkā* P 50, 57, 114, 116, 117, 120, 121, 175, 183, 214, Q 2; *ōkān* P 192, Q 71; *ōkā* Q 180; *ējkā* Q 178, 179; **outje:** *oukā* P 214, 218, 219, Q 2, 78; *oukā* Q 168; *aukā* P 177, 188; **ooi:** *ōij* P 121; *hōij* P 171; *huij* P 171; **ou:** *ou* P 177; *ōy* P 121.

2.2.9 MOEDERLOOS LAM

(N 77, 25; L 20, 22d; A 4, 22d)

[Moederloos of door de moeder verstoten lam.] **verstoteling:** *varstōtāleŋ* L 366; *varstoatāleŋ* L 315; *varstutāleŋ* Q 95; *varstutāleŋ* L 267, 374; *varstūtāleŋ* L 265, 267; *varstytāleŋ* K 358; **uitstoteling:** *ūstōtāleŋ* L 371; *ūststūtāleŋ* L 416; *ūststūtāleŋ* Q 12; **stoteling:** *stutāleŋk* P 58; *stytāleŋ* Q 1; **uitstoter:** *ūststutār* Q 102; **verstoten jong:** *varstōtā jon* Q 16; **afgestoten jong:** *āf-gastōjtā jon* Q 113a; **leplammetje:** *leplemkā* L 211; **leplam:** *leplām* L 216a; **lepper:** *lepār* L 216a, 217; **lep:** *lep* L 211, 215, 244a; *lep* L 209; **wees:** *wēs* Q 118a; *wijs* P 175, 178, 179, 219; **weesje:** *wēska* P 50, 121; **moederloos schaap:** *mōdarluas šōp* L 374; **lam zonder oude:** *lām zondār au* Q 89; **zwarte schaap:** *zwardā sxōp* L 269; **arm schaap:** *arām sxōup* P 119; *arām sxōup* Q 74; **zuikeling:** *zōkaleŋ* L 298; **melksikje:** *melksikskā* L 330; **sjoek:** *šūk* L 381b; **gusteling:** *gōsāleŋ* L 268; **krak:** *krak* L 386; **rover:** *rōjvār* L 431; **germ:** *germ* Q 116; *gerām* Q 192; **lammetje:** *lemkā* L 214a, 299; *lēmperkā* L 425; **lam:** *lām* L 292; *lām* L 386; **mettetje:** *metākā* Q 72; **schaapje:** *sxōpkā* Q 196.

2.2.10 PAASLAMMETJE

(N 70, 5)

[Een lam dat met Pasen, als het ongeveer 9 weken oud is, geslacht wordt.] **paaslammetje:** *pōslemkā* L 288, 291, 331, 333, Q 18, 95; *pōšlemkā* Q 31, 35, 98, 99*, 111, 0112, 113, 117a; *pōslempkā* L 318b, 330; *pōaslemākā* K 357; *pōslemkā* L 265; *pōuaslemākā* P 218; *pōaslemākā* P 189; *pōslemāʔā* K 314; *pōšlāmšā* Q 222; **paaslam:** *pōslām* L 318b, 320, 320a, 382, Q 95; *pōšlām* L 387; *pōšlām* Q 203; *pōslamp* P 57; **paaslemmen:** *pōuslemā* P 219; **osterlammetje:** *ustarlemšā* Q 121c; **paas-schaapje:** *pōsšōpkā* L 429; *pōššōpkā* Q 112c; **eersteling:** *iāstāleŋ* L 321; **vroeg lam:** *vřōx lām* Q 192; **gelukslam:** *gālōkslām* Q 192.

2.2.11 JONG VROUWELIJK SCHAAP TOT ONGEVEER EEN HALF JAAR

(N 77, 5)

germ: *germ* L 265; *germ* L 381; *gelm* L 267; **germpje:** *germkā* Q 197; *germkā* L 266, 371, Q 32; **ooilammetje:** *ōjlēmkā* L 265; **ooilam:** *ōjlam* L 265; **jong ooi:** *jonj ōij* L 265; **ooi:** *ō* P 188; **jong lammetje:** *jonk lemkā* L 374; **lammetje:** *lemkā* Q 98, 207.

2.2.12 JONG MANNELIJK SCHAAP TOT ONGEVEER EEN HALF JAAR

(N 77, 4)

ramlam: *ramlām* L 265; **ram:** *ram* Q 32; **bokje:** *bōkskā* L 371; *bōkskā* L 266, Q 98, 197; *bōkskā* Q 207; *bekskā* L 416; **jong bokje:** *jonk bōkskā* L 374; **jonge bok:** *jonj bok* L 381; **bok:** *bok* L 265, P 188; **schapenbok:** *sxōpabuk* L 267.

2.2.13 VOLWASSEN SCHAAP IN HET ALGEMEEN VAN MEER DAN 1 JAAR

(N 77, 9)

[Vergelijk ook het lemma SCHAAP (2.1.1).]

overjarige: *ōvārjōrāgā* L 265; **overloper:** *ōvārlojōpār* L 267; **driejarige:** *drejōrāgā* L 265 (schaap met 6 tanden; heeft de mond vol); **schaap:** *šōp* L 374, 416, Q 98, 207; *sxōp* L 267.

2.2.14 EENMAAL GESCHOREN SCHAAP

(N 77, 12; N 77, 13; N 70, 6a; JG 1d; AGV, m 3; monogr.)

[Bedoeld wordt een schaap dat eenmaal is geschoren en één paar vaste tanden heeft. Het schaap wordt vor de eerste keer geschoren als het ongeveer 15 maanden oud is. Het heeft twee tanden als het ongeveer een-en-driekwart jaar oud is. Men kan zeggen dat het in dit lemma gaat om een schaap van ongeveer 15 maanden tot ongeveer 2 jaar.]

scheerling: *sxērleŋ* K 318, L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e; *sxērleŋ* Q 1; *šērleŋ* L 318b; **geschoren lammetje:** *gāšōrā lemkā* Q 117a; **éénmaal geschoren lam:** *ējnmōl gāšōrā lām* L 330; **éénmaal geschoren germ:** *ēāmōl gāšōrā germ* Q 203; **éénmaal geschoren schaap:** *ēmōl gāšōrā šōaf* Q 121c; **eenjarig schaap:** *ēijnjōrex šōp* Q 98; *ējōrex šōp* Q 113; **eenjarig lam:** *ēijnjōrex lām* L 387; *ēijnjōrex lām* L 382; **jarig lam:** *jōrex lām* Q 192; **jaarling:** *jōrleŋ* Q 111; **1 1/2-jaarlemmen:** *l 1/2-jōr-lemā* P 219; **eenjarige:** *ēijnjōregā* Q 31; *ēijnjōregā* L 265; **jarige:** *jōregā* Q 95; **eenjarig (bijvgl. nmw.):** *ēijnjōrex* L 331; *ējōrex* Q 112c.

2.3. Lichaamsdelen

2.3.1 TEPEL

(L 49, 6b; A 30, 6b; Ge 1, 6b)

deem: *dēm* K 317, 358, 361, L 164, 192, 210, 211, 215a, 245b, 246, 248, 250, 265c, 267, 269, 269a, 282, 286, 288a, 289*, 291, 294, 312, 314, 317, 318a, 318b, 328, 330, 352, 376, 377, 379, 380, 414, 424, Q 7, 32, 99, 99*, 112, 204a; *dēm* L 421, 423, 424, 433, Q 11, 15, 19, 21, 36, 98, 101, 117a, 192, 208, 248; *dēm* Q 247; *dijēm* L 369, 417; *deām* Q 203; *dejm* L 266, 419, Q 32, 37, 102; *dejām* Q 202; *dēam* Q 193; *dēam* Q 111, 202; *dējām* K 278; *dīam* L 271, 292, 356, 360, 367, 368, 370, 371; *dijām* L 324; *dīam* L 362, 364, 415; *dīm* L 372; *dōm* L 381b, P 118a, 220, Q 163, 176a; **dem:** *dēm* L 429, 434, Q 3, 83, 94, 96a, 103; *dēm* L 423, P 57, 119, Q 2, 9, 86, 262; *dijēm* L 369; *dōm* L 413, 414, P 48, 117, 167, 184, 188, 210a, Q 1, 71, 75, 162, 164, 175, 179, 188, 241; *dqm* P 176; *dym* P 163; *dim* L 269, 360a, 368; **schaapsdem:** *sxōpsdem* Q 171; **deempje:** *dīamkə* L 271; *dēmka* L 292; **tepel:** *tēpəl* Q 2, 95; *tīpəl* L 245; **tet:** *tət* P 118, 163, 177, 197, 212, Q 166; *tət* Q 3, 71, 164; *tət* P 168; **speen:** *spean* L 378*; **schapenuier:** *sxq̄pər* L 246; **uier:** *ājar* Q 162.

2.3.2 HORENS

(N 77, 21)

[Vraag N 77, 21 luidt: „Hoe noemt u de horens van het schaap, als het ras die heeft?” De informant uit L 265 (Meijel) merkt op dat ze niet vaak voorkomen.]

horens: *hōarəs* Q 16; *horəs* L 265; **schaaphorens:** *šq̄phōrəns* Q 32; **hoornen:** *hōr* Q 98; *hōr* L 374; *hōrə* L 381, Q 117; *hōjn* P 175, 178, 179, 219; *hōan* Q 207; *jon* P 188.

2.3.3 STAART

(N 77, 23)

staart: *start* L 265, 267; *štart* Q 16; *stert* L 374; *stat* P 175, 178, 179, 188, 219; *štats* Q 117; **stots:** *štats* Q 207.

2.4. Eigenschappen

2.4.1 STOTER

(N 77, 18)

stoter: *štqtər* Q 16; *stuatər* L 320a, 374; **vechtersbaas:** *vextərsbas* L 265; **rotzak:** L 267; **bok:** *bok* P 175, 178, 179, 219; *buk* L 416.

2.4.2 GOEDE GRAZER

(N 77, 19)

goed weischaap: *gōt wejšq̄p* L 374; **goede weier:** *gujə wējər* L 265; **goede vreter:** *gojə vrētər* L 267; **grazer:** *grəzər* Q 16; **weischaap:** *wəskōp* P 175, 178, 179, 219.

2.4.3 KWAADAARDIG SCHAAP

(N 77, 20)

kwaad schaap: *kwōt šq̄p* L 374; **vreklap:** *vreklap* L 265 (vooral van de bok gezegd); **krijter:** *krejtər* L 267; **stootkop:** *stytkop* L 416; **hatelijk schaap:** *hq̄talək skōp* P 175, 178, 179, 219; **een vale:** *ejnə vālə* Q 16; **(een) slechte:** *slētə* L 267.

2.5. Gedrag, verrichtingen

2.5.1 BLATEN (kaart 18)

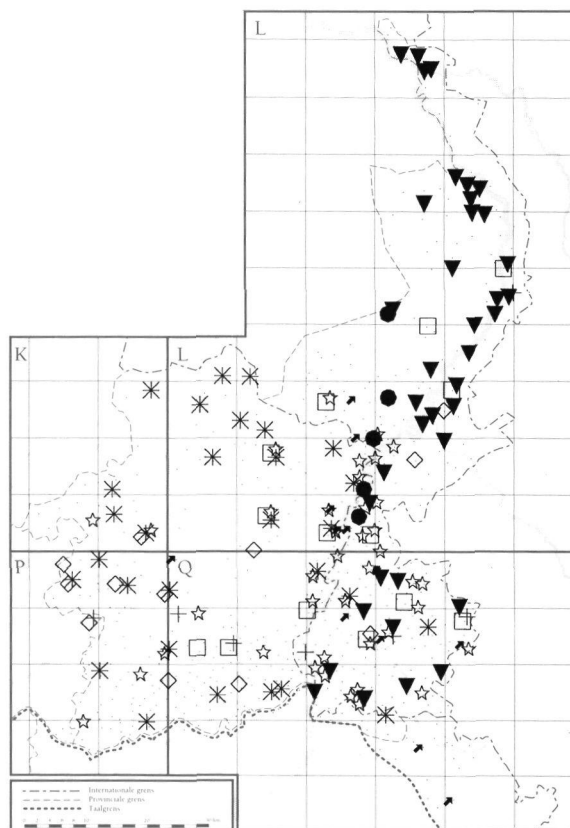
(N 19, 76a; S 52, add.; Vld.; monogr.)

[Geluid voortbrengen, gezegd van een schaap.]

blaten: *blētə* Q 78; *blētə* K 318, 358, 361a, L 314, 317, 369, 416, 422, P 222, Q 9, 19, 162, 179, 209; *blētə* L 372; *blētə* K 318; *blētən* L 282, 286; *blētən* K 278; *blēn* L 355; *blētə* L 316, 317, P 51; *blētə* Q 113; *blētə* P 48, 176, Q 2; *blētən* K 278; *blētə* L 360; het schaap heeft *gəblēt* Q 178; *gəblēt* P 55; **blaten:** L 373; *blātə* L 265, 324, P 47; *blātə* L 374, Q 96d; *blātə* L 426; **blaken:** *blākə* K 361a, L 332, 382, P 44, 48, 54, 107a, Q 2; *blākə* L 382; *blākə* Q 3a, 176a; *blākə* Q 1; *blākə* Q 156; **bleken:** *blēkə* K 357, L 318b, 360, 368b, 374, 377, 378, 416, 420, 423, 0426, 429, 432, 434, P 188, 213, Q 12, 14, 19, 20, 21, 34, 35, 71, 78, 93, 99*, 101, 105, 111, 112a, 121c, 187a, 193, 196, 196a, 197; *blēkə* L 372a; *blējəkə* L 371; *blējəkə* K 361, Q 9, 101; het schaap heeft *gəblēkt* Q 208; **bleuken:** *blēkə* L 271, Q 95, 111, 111*, 119; *blēkə* Q 72a, 77; *blēkə* P 107a; **gebleuk (zelfst. nmw.):** *gəblēk* Q 111; **gebleuks (zelfst. nmw.):** *gəblēks* Q 95; **beuken:** *bēkə* L 290, 318b, 331, 434, Q 39; *bēkə* Q 79a; *bēkə* Q 96c; *bēkə* L 422, Q 77, 101; *bēkə* Q 119; *byəkə* L 268; *bīəkə* L 416; *bīkə* L 360; **belken:** *bēləkə* L 163, 164; **blarken:** *blar?ə* K 314; **bleren:** *blērə* L 159a, 163, 163a, 164, 211, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 294, 295, 299, 325, 329, 330, 331, 331b, 381, 383, 0426, Q 32a, 33, 98, 111, 117a, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 211; **blaaïen:** *blājə* Q 253; **beken:** *bēkən* Q 284; **meken:** *mēkə* L 320a, 321, 423, 427, Q 22, 97, 111, 121, 204a, 253, 284; *mēkə* L 420; **mekken:** *mēkə* L 322; **mekkeren:** *mēkərə* L 322a, 324, Q 201; **kaken:** *kākə* L 289*, 325; **kwaken:** *kwākə* L 332; **schreeuwen:** *šrēvə* L 332; **beeën:** *beə* Q 284; **bemmelen:** *bemələ* Q 9; **lemmeren:** *lemərə* Q

Kaart 18. BLATEN

- beuken
- ◇ blaken
- blaten
- ☆ bleken
- ▼ bleren
- * bleten
- + bleuken
- meken

95; de volgende woordtypen zijn geluidnabootsingen: **mee:** *mē* Q 284; **bee:** *bē* Q 1, 2; **mee...k:** *mē...k* Q 4.

2.5.2 DARTEL SPRINGEN

(N 77, 129)

[Dartel springen, gezegd van de jonge dieren in de wei.]

dartelen: *dartələ* L 265; **spelen:** *spēlə* P 175, 178, 179, 219; **dansen:** *dansə* L 320a; **speels** (bijvgl. *nmw.*): *spyəls* L 374.

2.5.3 VASTE UITWERPSELEN

(N 77, 122; L 20, 22f; A 4, 22f; A9, 24c)

[In de vragen L 20, 22f en A 4, 22f werd ook gevraagd naar het gebruik van schapenmest. Uit de antwoorden blijkt dat schapenmest kon dienen als bemesting in het algemeen en als weiland- en bloembemesting. Ook vermengde men schapenmest met stalmest. Schapenmest werd wel eens gebruikt om stokbomen in te planten.]

keutelen: *kōtələ* L 288a, 289, 293, 298, 320a,

322, 324a, 373, 434, Q 9, 11, 19, 21, 22, 31, 33, 102, 167, 168, 173; *kōtələn* L 316, 316a, 317, 414, Q 8, 71, 180; *kōtələ* Q 74, 77, 88, 113, 202; *kōtələ* Q 222; *kūtələ* L 317; *kytələ* Q 116; *kētələ* L 355; *kītələ* L 364, 366; *kītələ* L 367; *kitələ* Q 3, 5, 72; *kitələ* L 356; *kiətələ* L 362; **keutels:** *kōtəls* K 361, L 191, 213, 216a, 244a, 250, 267, 268, 269, P 58, 119, Q 2; *kōtəls* P 50; *kōtəls* P 119; *kytəls* Q 74; **keutel:** *kōtəl* L 298, 425; *kītəl* Q 3; **keuteltes:** *kōtəlkəs* K 318; *kētəlkəs* P 57; *kitəlkəs* Q 83; **krentenkeutelen:** *krentəkōtələ* L 428; *krentəkōtələ* Q 202; **krenten:** *krentə* L 270, 371, 428, 429a, 431, Q 21, 27, 35, 96b, 99, 102, 103, 192; *krentən* Q 11; *krēntə* L 371, Q 196; *krē.ntə* Q 95; *krējntə* L 434, Q 30; *krentə* L 265b, 266, 268, 269, 291, 293, 320, 328, 332, 374, 376, 381, 382, 386, Q 29, 32a, 33, 34, 35, 38, 98, 99, 101a, 109, 117a, 118, 201, 202, 206; *krentən* L 217, 246, 267, 268; *krēntə* L 165; **stront:** *stront* P 175, 178, 179, 188, 219, Q 89; *strōnt* Q 207; **mest:** *mestə* L 330; *mes* L 429a; **bramelen:** *brōmələ* L 269; **rozenkrans:** *roəzəkrans* L 271; **kurretjes:** *kōrəkəs* P 176; **sieksjes:** *sikskəns* L 413; **jiepjes:** *žipkəs* K 318; **pillen:** *pelən* Q 168;

klunteren: *klentarēn* Q 86; **krissetjes:** *kresakās* Q 96a; *krisikās* Q 95; **krismannetjes:** *kresmenkās* Q 77; **kriessie:** *kresi* Q 95; **klisjes:** *kleskās* K 358; **schaapskeutelen:** *šōpskōtālā* L 270, 327, 328, 330, 371, 373, 376, 381, 381b, 426, 428, 429, 430, 431, 433, Q 14, 15, 21, 31, 32, 33, 39, 88, 95, 96b, 99, 100, 101, 102, 103, 109, 196; *šōpskōtālān* Q 8, 75; *šōpskōtālā* Q 173; *šōpskōtālān* L 324a; *sxōpskōtālān* L 354, 413; *sxōpskōtālā* L 288b, 289, 292, 320, 330, 371, 434, Q 2, 18, 32a, 96b, 99, 101; *sxōpskōtālān* Q 7; *sxōpskōtālā* L 288a, 382; *šōpskōtālā* L 319; *šō.pskōtālā* Q 28; *šūōpskōtālā* L 326; *šūōpskōtālān* Q 77; *sxāōpskōtālān* L 313; *šāōpskōtālān* L 425; *sxāōpskōtālān* L 315, 352; *sxēōpskōtālān* L 289a; *sxēōpskōtālā* L 289, 289b; *sxōōpskōtālān* L 288a; *sxēōpskōtālān* L 420; *šōpskōtālā* Q 118; *šōpskōtālā* L 381; *šōpskōtālā* L 265, Q 196, 203, 208; *sxōpskōtālā* Q 117, 118; *sxōpskōtālān* L 314; *šōpskōtālā* Q 203a, 206; *šōōpskōtālā* Q 121; *šōōpskōtālā* Q 222; *sxōpskōtālā* Q 255; *šōpskōtālā* L 372, 378, Q 193; *šōpskōtālā* L 432a, Q 195; *sxōpskōtālā* L 289; *sxōpskōtālā* Q 284; *šōōpskōtālān* L 316, 316a, 317; *šōōpskōtālā* Q 192; *sxōōpskōtālān* Q 72; *šōpskōtālā* L 416; *sxōpskōtālān* Q 172; *sxōpskōtālā* L 418; *šūōpskōtālā* Q 83; *sxōpskōtālān* L 368; *šōōpskōtālā* Q 89; *sxōpskōtālā* Q 93; *šōpskōtālā* Q 3; *sxōpskōtālā* Q 175; **schapenkeutelen:** *šōōpskōtālā* L 381b, 429, Q 14, 95, 96, 96a, 101, 192; *šōōpskōtālā* Q 12, 88; *sxōōpskōtālā* Q 32, 96a, 98, 99, 101, 102; *sxāōpskōtālā* L 295; *sxōōpskōtālā* Q 112b; *šōōpskōtālā* Q 201; *šōōpskōtālā* L 381; *šōōpskōtālā* L 378; **schapenkeutels:** *sxōōpskōtālā* L 164, 192a, 211, 214a, 215a, 249, 271; *sxōōpskōtālā* L 209; *skāōpskōtālā* K 357; *sxōōpskōtālā* P 50; **schaapkeutels:** *sxōōpskōtālā* P 118; **schaapskeutels:** *sxōōpskōtālā* L 209, 210, 214, 269; *sxōōpskōtālā* L 192a, 213, 214a, 215, 215a; *sxūōpskōtālā* Q 1; *šōōpskōtālā* K 359; *sxāōpskōtālā* K 315, L 267; *sxāōpskōtālā* L 296; *sxōōpskōtālā* L 415, P 54; *sxōōpskōtālā* Q 78; *sōōpskōtālā* L 299; *sxōōpskōtālā* P 174; **schapenkeutel:** *šōōpskōtālā* Q 17; *sxōōpskōtālā* Q 105; *šōōpskōtālā* Q 201; **schaapskeutel:** *šōōpskōtālā* L 318b, 322a, 425; *sxōōpskōtālā* L 385; *sxōōpskōtālā* Q 154; **schaapskeuteltjes:** *sxōōpskōtālā* L 271, Q 101; *sxōōpskōtālā* P 57; *sxēōpskōtālā* L 416; **schaapskrenten:** *šōōpskōtālā* L 381b, 431; *sxōōpskōtālā* Q 18; *sxōōpskōtālān* L 248; *šōōpskōtālā* Q 196; *sxōōpskōtālā* L 318; *sxōōpskōtālā* Q 117; *sxōōpskōtālā* L 249, Q 113a, 208; *šōōpskōtālā* L 292, 322, 328, 375, 377, 381a, 381b, 385, Q 15, 32, 32a, 36, 38, 39, 99, 103, 109, 111*, 113, 118; *šōōpskōtālān* L 298; *šōōpskōtālā* L 299; *sxāōpskōtālā* L 246, 266; *šōōpskōtālā* Q 211; *šōōpskōtālā* Q 118a; *šō.pskōtālā* Q 211; *šōōpskōtālā* L 322; *sxōōpskōtālā* L 269a; *sxāōpskōtālā* L 244c; **schapenkeutelen:** *šōōpskōtālā* Q 36; *sxōōpskōtālā* Q

98; *sxōōpskōtālān* L 244c; **schaapsstront:** *šōōpsstront* Q 75; **schapenmest:** *sxōōpsmest* L 217; *sxūōpsmest* Q 1; *sxōōpsmest* L 244c; **schaapkorreltjes:** *sxōōpskōtālā* Q 2; *šōōpsmest* Q 18, 118; **schaapsmest:** *sxōōpsmest* Q 113a; *šōōpsmest* L 289; *sxōōpsmest* P 183; *sxōōpsmest* L 216; *sxōōpsmest* L 210; *sxōōpsmest* Q 178; *sxōōpsmest* Q 91; *sxōōpsmest* Q 72; **schaapmest:** *sxōōpsmest* Q 262; **schaapsknikkers:** *sxōōpskōtālā* L 192, 213; **geitenkeutelen:** *geitākōtālā* Q 32; *geitākōtālā* Q 207; *geitākōtālā* L 265; *geitākōtālā* L 374; **geitenkeutel:** *geitākōtālā* Q 98.

2.6. Voortplanting

2.6.1 TOCHTIG (kaart 19)

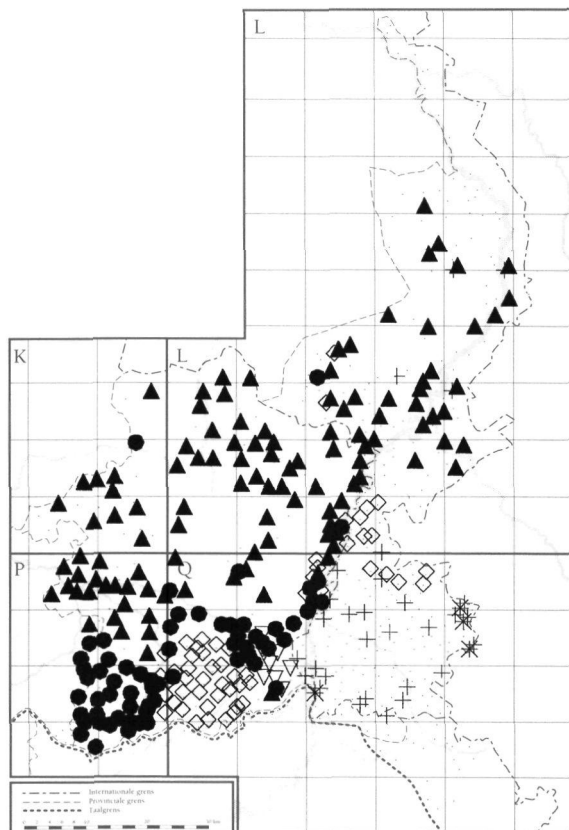
(N 19, 70a; N C, 4b; JG 1a, 1b, 1c, 2c; monogr.)

[Geslachtsdrift vertonend, gezegd van het vrouwelijk schaap.]

rits: *rets* K 278, 314, 315, 316, 318, 353, 358, 359, 361a, L 211, 245, 265, 266, 268, 271, 282, 286, 288, 288a, 289b, 290, 312, 313, 314, 315, 316, 318b, 352, 353, 354, 355, 360, 369, 372a, 413, 414, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 118, 118a, 119, 120, 121, Q 1, 2, 2a, 3; *re.ts* L 286; *rets* L 244c, 369, P 107a; *rēts* L 270, 295, 318b, 319, 320a, 320c, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 332, 355, 370, 371, 374, 382, 383, 384, 387, 419, 420, 421, 422, 423, 424, Q 4, 6, 9; *rē.ts* L 372; *rēts* L 372, 422; *rēt* L 317, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 415, 416; *rē.ts* L 416, 417, 418, Q 5; *rēt* L 420; *rēt* L 317, 416; *rēt* L 294; *rits* K 357, Q 178; *riats* Q 3a; *rōts* K 361; *rōts* K 357, 360, 361; **ritsig:** *retsex* K 314, 317a, L 289, 422, 423, P 117, 167, 175, 176, 176a, 177, 178, 182, 184, 188, 190, 191, 192, 196, 214, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 227, Q 3, 9, 10, 12, 13, 71, 72, 72a, 73, 77, 78, 81a, 82, 85, 87, 92, 93, 96c, 96d, 156; *retsax* Q 83, 87, 88, 89, 90, 91, 96c, 170, 178; *retsex* P 176; *retsex* Q 2; *ritsex* P 184, 186, 195; *riatsax* Q 168a; *riatsix* P 186, 197; *ritsex* P 174, 219; *rōtsax* P 113, 115, 172, 173, 213; *riatsax* P 179, 180; **ritsetig:** *retsax* Q 84, 86, 94, 171, 172, 174, 175; *retsetax* Q 93; *riatsax* Q 179; *retstix* P 197; **redig:** *rēx* L 432, Q 21; *rēx* L 288, 318b, 425, 426, 0426, 429, 429a, Q 7, 8, 10, 19*, 33, 35; *rēx* Q 9; *rējex* L 0426, Q 32a, 33; *rejex* L 288, 289*, Q 11, 35, 156; *rejex* L 434; *riex* Q 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 165, 169, 173, 176a, 180, 183; *rīx* Q 162, 167, 168, 241; *rīx* Q 158a, 163, 182, 240, 242; *rījex* Q 164; *rījex* Q 30; *riex* Q 77, 78; *rījex* P 187a, Q 166; **retig:** *rēt* L 427;

Kaart 19. TOCHTIG

- * bokketig
- + bokkig
- ◇ redig
- ▲ rits
- ▽ titsetig
- ritsig

rītēx Q 177, 181; **bokkig:** *bokex* L 266, 268, Q 20, 32a, 117, 117a; *bøkæx* Q 101, 117; *bøkex* Q 39, 113, 119, 121c, 187a, 188, 198b, 207, 209, 211; *bøkex* Q 15, 18, 94b, 96, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 113, 121, 193, 197, 197a, 204a, 211; *bøkæx* Q 98, 111, 111*, 193, 197, 197a, 204a; *bukex* L 292, 331; **bokketig:** *bokætex* Q 121c; *bøkætex* Q 117a; *bøkætex* Q 119, 198b; *bøkætex* Q 99*, 111*; **boks:** *boks* L 159a, 163, 163a; **rams:** *rams* L 163, 163a.

2.6.2 DEKKEN

(N 77, 34; N 77, 33; JG 1a, 1b)

[Het dekken van het vrouwelijk schaap door de ram.]

dekken: *dēkə* L 265, 267, 313, 356, 374, 381, 422, P 44, 53, 56, 177, 188; *dēkən* K 278; *dēkə* Q 207; **springen:** *spreŋə* K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 314, 317, 319, 352, 354, 355, 358, 359, 363, 365, 366, 369, 413, P 45, 47, 48, 51, Q 76, 77, 80, 84, 87, 88, 89, 91, 94, 154, 158a, 161, 162, 163, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 188,

240, 241, 242; *spreŋən* L 286, 312, 313, 315, 316; *spreŋə* K 317a, L 282, 353, 356, 360, 361, 362, 364, 367, 368, 370, 371, 372, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 423, 424, P 50, 52, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 79a, 81a, 82, 90, 96c, 152, 153, 156, 157, 157a, 159, 160, 164, 165; *spreŋə* Q 83; de bok heeft *gəsproŋə* P 175, 178, 179, 219; **rijden:** *rēə* P 48, 55, 57, Q 155; *rē* Q 168a; *rāj.ə* Q 169.

2.6.3 NAAR DE RAM BRENGEN

(N 77, 33; N 77, 32; JG 1a, 1b; monogr.)

[Het vrouwelijk schaap laten bevruchten door de bok.]

leiden: *lejə* L 416, 417, 418, P 118, 118a, 119, 120, 121, 176a, 177, 184, 187, 188, 195, 223, 224, Q 73, 74, 78, 79a, 152, 157, 165, 166, 167, 168; *lej.ə* L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364,

365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 415, 419, 421, 422, 423, 424, Q 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 88, 96c; *lĕ.ə* L 413; *l'ĕə* Q 242; *lĕ.ən* K 359, 360, L 354; *lĕn* P 45; *lĕ.n* L 354; *lĕ* P 47; *lĕjə* Q 1; *lĕə* P 46, 49, 50, 52, 53, 55, 57, 58, 115, 117, 173, Q 2a, 77, 79, 80, 153, 155, 170; *lĕ.ə* L 414, Q 2a, 3, 71, 72, 81a, 82, 158a; *lĕən* K 361, Q 1, 75; *lĕn* P 51, Q 2, 76; *lĕ.n* L 352, 353; *lĕ* Q 154; *lĕjə* Q 5; *lĕj.ə* L 420, Q 87, 91, 174, 178; *lĕjn* K 278; *lĕ.n* K 357, 358, 355; *lājə* K 317a; *lājə* K 318; *lājən* K 316; *lāə* K 315; *lān* K 314, 353; **naar de bok gaan:** P 113, 176, 177a, 219, 227, Q 8, 83, 89, 90, 94, 157a, 161, 169, 171, 172, 175, 188; *nōə* *də bok xən* Q 84; *nō* *də bok gon* P 188; *no* *də bok xu^ən* Q 91; **naar de weer gaan:** P 48, 172, 175, 176, 179, 180, 182, 186, 197, 218, 220, Q 152, 153, 156, 157, 159, 160, 163, 164, 166, 168, 177, 179, 181, 182, 240, 241; *no* *də wēr goñ* P 214; *no* *də wejr goñ* P 167; *no* *də wejr gō.n* P 192; **naar de weer leiden:** *nār* *də wēr lĕə* P 178; **laten dekken:** *lōtə* *dəkə* L 374, Q 16, 32; **de bok erbij laten:** *də bokərbĕj lōtə* L 265; **bokken gaan:** *bokə* *go.n* Q 79; **met schaap naar toe gaan:** Q 168a; **drijven:** *drĕvə* P 44, 46, 47; *drĕ.və* P 56; **uitlaten:** *ūtĕlōtə* L 381.

2.6.4 DEKTUIG

(N 77, 37)

[Het dektuig is een lapje of een krijtblok of iets dergelijks dat ervoor zorgt, dat men kan zien welk schaap door de ram gedekt is. Men bindt de bok een zakje met krijt of kleursel onder zijn buik. Als de bok gedekt heeft, wordt het krijt vochtig en wordt het gedekte schaap op het kruis gekleurd, zodat het als „gedekt” herkenbaar is.] **dektuig:** *dĕktjx* L 267; **deklap:** *dĕklap* L 267; **dekblok:** *dĕkblək* L 265, 267; **kleurblok:** *klĕrbĕlək* L 381; het volgende woordtype duidt op het gevolg van het werken met het dektuig: **getekend zijn:** het schaap *es gotejkanl* L 374.

2.6.5 SPRINGLAP

(N 19, P 188 add.; monogr.)

[Lap of stuk zakkenstof onder de buik van een mannelijk schaap gebonden. Hierdoor verhindert men dat de bok kan dekken.]

weerlap: Q 101; *wejərlap* P 188; *weərlap* Q 162; *wĕrlap* Q 193; **bokkenlap:** *bokəlap* L 318b; **bokkenlapje:** *bokəlepka* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e.

2.6.6 ONBEVUCHTE OOI

(N 77, 36)

leeg schaap: *lĕx šĕp* L 374; **mans schaap:** *maus sxĕp* L 416; **niet behouden ooi:** *ni bəhāy ōj* L 265; **guste ooi:** *gōstə ōj* L 265; **guste (zelfst. nmw.):** *gōstə* L 267; **leeg (bijvgl. nmw.):** *lĕx* P

175, 178, 179, 219; **gust (bijvgl. nmw.):** *gōst* L 381.

2.6.7 BEVUCHTE OOI

(N 77, 35)

drachtig schaap: *draxtex šĕp* Q 207; **drachtige ooi:** *draxtəgə ōj* L 265; **vol schaap:** *vol šĕp* L 374; *vol sxop* P 188; **ooi:** *ō* P 175, 178, 179, 219; **geleid zijn (ww.):** *zo'n* schaap *es galĕjt* L 267; **dragend (bijvgl. nmw.):** *dragənt* L 381; **drachtig (bijvgl. nmw.):** *draxtex* L 416.

2.6.8 LAMMEREN

(N 19, 67; JG 1a, 1b; L 29, 32; L 1a-m; N C,

add.; Vld.; monogr.)

[Jongen ter wereld brengen, gezegd van het vrouwelijk schaap.]

lammen: *lamə* K 316, 317a, 318, 357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 265, 269, 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 317a, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 372, 372a, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 420, 422, 423, 423, 0426, 427, 429, 432, 434, P 51, 54, 107a, 119, 120, 121, 187, 188, 192, Q 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 71, 72, 72a, 73, 75, 77, 78, 79, 79a, 81a, 82, 83, 87, 88, 90, 91, 93, 94, 94b, 96c, 96d, 97, 99*, 101, 111, 111*, 113, 117, 119, 121c, 154, 155, 156, 157, 157a, 158, 158a, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 168, 168a, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 187a, 188, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 208, 209, 241, 248, 259, 284; *lamən* K 278, 314, 315, 359, L 282, 286, 312, 313, 316, 352, 366, 368, 372, 417, 419, 420, 421, 424, P 56, 119, 121, Q 8, 9, 71, 76, 78, 86, 88, 90, 168, 168a, 177, 247; *lāmə* K 314, 315, 316, 353, 357, P 45, 51, 56, 57, Q 74, 83, 89, 152, 153, 154, 167, 181, 182; *lamn* Q 71; *lamm* K 315; *lama* Q 80; *laumə* L 373; *lojmə* P 187a; *lāmə* K 358, L 159a, 163, 163a, 164, 211, 265, 268, 269, 270, 271, 288a, 289, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 299, 316, 318b, 319, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 370, 371, 374, 377, 382, 383, 384, 416, P 55, Q 1, 2, 9, 89, 119; *lāmən* L 370, 377; *lōmə* L 381; **lemmen:** *lemən* K 317, L 313, P 188, Q 72; *lemə* L 269; **lammeren:** *lamərə* K 278, L 362, 369, 372, 420, 422, P 44, 47, 48, 49, 50, 52, 54, 55, 56, 58, 107a, 113, 115, 117, 118, 118a, 167, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 186, 188, 192, 197, 211, 213, 214, 218, 219, 220, 222, 223, 224, 227, Q 2, 3a, 20, 84, 88, 95, 98, 112a, 113a, 117a, 163, 176a, 198b, 207, 211, 240, 242; *lamərən* K 317, L 355, 360, P 117, 120, 121, 164, 188, 218, Q 2, 8, 95, 102, 240, 248; *lāmərə* P 44, 46, 53, 176, 195; *lōmərə* Q 172; **lemmeren:** *lemərə* K 317, P 58, 172; *lemərən* P 53, 176, 219, Q 167; *lemərə* P 176; *lemərən* K

314; **jongen:** *jonǝ* Q 12; *jōḡǝn* Q 2; *jōḡǝn* P 176; **afleggen:** *aflegǝ* K 317; **ooien:** *ōjǝ* P 121.

2.7. Ziekten

2.7.1 ENTEROTOXAEMIE, HET BLOED

(N 77, 66; N 19, 68)

[Een ziekte, veroorzaakt door bacteriën die in het weiland voorkomen. In het lichaam vormen deze bacteriën vergiften. De zieke dieren springen plotseling op, draaien rond, vallen neer, maken fietsende bewegingen, buigen het hoofd naar boven, krijgen schuim op de bek en sterven spoedig.]

kopziekte: *kopzikt* L 265; **bloed:** *blōt* L 267; **klem:** *klem* L 270; **kolder:** *koldǝr* L 374.

2.7.2 MOND- EN KLAUWZEER

(N 19, 68)

[Bepaalde tongziekte van schapen en geiten; er ontstaan uitwassen aan de tong.]

muilziekte: *mōylzēktǝ* L 420; *mōylzēktǝ* L 372, 372a; *mōlzegdǝ* Q 156; *mōlzēkdǝ* Q 78; *mōyǝlzēkdǝ* P 222; *mōyǝlzēkdǝ* Q 156; *maulzijgdǝ* Q 176a; **tongblaar:** *tonblǝr* Q 193; **blaarmuil:** *blǝrmul* L 270; **madenmuil:** *mājǝmul* K 357; **maden op de tong:** *mǝj opǝ ton* K 314; **schuimen (ww.):** *šǝymǝ* Q 96d; **bleinziekte:** *blēnzēktǝ* P 48.

2.7.3 ECTHYMA, ZERE BEKJES, MUIL-SCHURFT

(N 77, 62; N 19, 68; A 48a, 49)

[Een soms goedaardige, soms ook kwaadaardige aantasting van de slijmvliezen van de mondholte, waarbij op de lippen korsten ontstaan.]

langmuil: *lanǝmul* L 295, 317, Q 9; *lanǝmūl* L 318b, 324, 326, 329, 332, 373, 422, Q 22, 32a, 35a; *lanǝmūl* L 382; *lāmmul* L 331; *lanǝmōyil* L 360; *lanǝmōil* Q 179; *lanǝmōl* Q 72a; *lanǝmōil* Q 198b; *lanǝmaul* Q 162; *lanǝmoyl* P 186, 197; *lanǝmōyl* Q 77; **spitsmuil:** *spetsmul* Q 9; **mondzeer:** *monjijzǝr* Q 16; **muilruw:** *mūlru* L 383; **spruw:** L 421; **sprauw:** *sprau* L 265; *šprauǝ* L 291; **brand:** *branǝtj* L 374; **brand op de tong:** *brant ǝp dǝ tōḡ* K 278.

2.7.4 COENUROSIS, DRAAIZIEKTE

(N 77, 58; N 77, 59)

[Hersenziekte, veroorzaakt door een draadworm (Coenurus cerebralis). De zieke dieren maken draaiende bewegingen.]

draaiziekte: *drējzikt* L 265; *drējzēkdǝ* L 374; **kopziekte:** *kopzikt* L 265; **wormen (mv.):** *wǝrm* L 267; **lintworm:** *lenitjwǝrm* L 374.

2.7.5 ZWAAIER

(N 77, 65)

[Door een gedeeltelijke verlamming van de achterhand maken de dieren een zwaaiende beweging bij het lopen. Het woordtype **zwaaiër** duidt op een schaap dat deze ziekte heeft.]

zwaaiër: *zwējǝr* L 265; *zwējǝr* L 267; *zwējǝr* L 374; **lam gaan (ww.):** *lām gǝun* P 175, 178, 179, 219.

2.7.6 SCHAAPSPOKKEN

(N 52, 14; A 48, 27)

[Zie het lemma SCHAAPSPOKKEN in WBD I.6, blz. 919. Volgens de toelichting aldaar moet schaapspokken in Nederland sedert 1893 niet meer zijn waargenomen.]

schaapspokken: *sxapspokǝn* L 290, 291; *šǝpspukǝ* Q 204a; *šǝpspukǝ* Q 113; **pokken:** L 364, 371a; *pokǝ* L 163, 265, 266, 289, 291, 331, Q 88, 95, 99*, 193, 198.

2.7.7 LEVERBOTZIEKTE, DISTOMATOSE

(N 52, 31; N 19, 69; N 77, 64; A 48, 46; A 32, 15b)

[Leverbotziekte, veroorzaakt door een platworm die leeft in de galgallen van de lever, vooral van runderen en schapen.]

leverbot: L 266, 290, 291, 382, 421, Q 3, 39; *lǝvǝrbot* L 265, 289, 291, 292, 295, 318b, 331, 366, 377, Q 88, 193; **leverbotziekte:** L 381; **leverziekte:** *lǝvǝrzēkdǝ* L 163; *lǝvǝrzēkdǝ* L 320a; **leverbotkrankde:** *lǝvǝrbotkrenǝkdǝ* Q 113; *lǝvǝrbotkrenǝdǝ* Q 101a; **aan de lever hebben:** het schaap *het ǝt ǝn dǝ lǝvǝr* L 292; **kwabbelziekte:** *kwabǝlzēkdǝ* L 374; **ongans:** *omǝnš* Q 9; *ongǝls* L 292; **slapte:** *slaptǝ* L 268; **wrat:** *wrot* P 175, 178, 179, 219; **rot:** *rot* L 265; **leverswormen (mv.):** *lǝvǝrswǝrm* L 424; *lǝvǝrswǝrm* L 331; **wormen (mv.):** *wǝrǝm* L 288a; **lintworm:** *lǝjntwǝrǝm* Q 6.

2.7.8 NECROBACILLOSIS, ROTKREUPEL

(N 77, 63; N 19, 69; A 48a, 29; N 52, 16; monogr.)

[Een besmettelijke klauwaandoening. Het begint met een ontsteking van de huid tussen de klauwen, daarna wordt de hoornwand aangetast en de zool van de klauw; deze laten los en er ontstaat kreupelheid.]

rotkreupel: L 269, 291, 295, 318b, 381, Q 39, 88, 95, 101a, 113, 193, 198; *rotkrǝpǝl* L 265, 267, 318b; *rotkrǝpǝl* L 289; **kreupel:** *krǝpǝl* L 320a; **klauwkreupel:** Q 113; **rotstraal:** *rotstrǝl* L 267; *rotstrǝl* L 288a, 292, Q 18; *rotstrǝl* L 291, 324, 331, 429; **rot:** *rot* L 265, 381; **rotpoot:** *rotpǝt* L 382; *rotpuǝt* L 324, 330; *rotpǝt* L 377; *rotpǝt* (mv.) L 292, 330; **kankerpoot:**

kāņkarpōat P 189; **pootziekte**: *pūtzeķdā* L 360; *puatzēktā* Q 6; **rothoef**: L 163; **hoefworm**: *hōfworm* L 374; **rotschoen**: *rotšōn* L 331; **stinkpoot**: *štenkpuat* L 381; **slechte poot**: *slēxtā pōat* P 189; **rotgans**: *rotgans* L 374; **slek**: *slek* Q 9; **slekkepootje hebben**: L 291.

2.8. Behandeling en verzorging

2.8.1 GESPEEND SCHAAP

(A 4, 22e; L 20, 22e)

[Het jong van een schaap, als het van de moeder weggenomen wordt.]

speenlam: *spēnlamp* Q 21; **gespeend lam**: *gāspint lām* Q 91; **speen**: *spiān* L 269; **speender**: *spindār* L 246; de volgende vier woordtypen zijn meervoud: **gespeende lammer**: *gāspindā lāmār* Q 196; **gespeende lammetjes**: *gāspindā lemķās* L 371; *gāspiāndā lemķās* Q 28; **gespeende jongen**: *gāšpindā joņān* Q 113a; **gespeende schapen**: *gāšpēndā šq̄p* Q 109; **nuchtere**: *nōxtārā* L 352; **jong schaap**: *joņ sxēp* P 57; **schaapje**: *sxōiāpkā* P 176; *šōpkā* L 322; *sxāpkā* K 318; **germpje**: *germkā* Q 196; **germ**: *germ* L 265b, 266, 315; **germling**: *gīrleņ* L 431; **gespeend (volt. deelw.)**: *gāspēnt* Q 179, 180; *gāspeiņt* P 119; *gāspēnt* Q 168; *gāspiānt* L 381b, Q 196; *gāspintj* L 328; *gāšpint* Q 117a; *gāspint* L 381b; *gāspōnt* P 58; **spenen (ww.)**: *spēnā* Q 35; *špēnā* L 430; *spiānā* Q 103; **van de mem af zijn (ww. uitdr.)**: het lam *ēs van dā mēm āf* Q 88.

2.8.2 CASTREREN MET DE „OPEN” METHODE

(N 77, 41)

[Bij de „open” methode worden de testikels uit de balzak gehaald.]

snijden: *sniļā* L 267, 320a, 374, 381; *sneļā* L 265; **castreren**: *kāstrērā* L 267; **boeten**: *bytā* P 188.

2.8.3 CASTREREN MET DE „GESLOTEN” METHODE

(N 77, 42; N 77, 41)

[Bij de „gesloten” methode worden de testikels niet verwijderd, maar wordt de zaadstreng zodanig beschadigd of afgeklemd dat de aanvoer van sperma voorkomen wordt.]

afbinden: *afbeņā* L 265; *āfbeņā* L 267; *āfbenļā* L 320a; *afbenļā* P 175, 178, 179, 219; **castreren**: *kāstrērā* L 374; **knippen**: *knepā* L 381; **boeten**: *bytā* P 175, 178, 179, 219.

2.8.4 GEREEDSCHAP WAARMEE MEN CASTREERT

(N 77, 43)

[Uit de opgaven blijkt dat men met verschillende soorten gereedschap castrert. Men kan het doen met een mes, een tang of een koord.]

scheermes: L 320a; *šermēs* L 265; *šērmets* L 374; **castrermes**: *kāstrērmets* L 381; *kāstrērmets* L 267; **castrertang**: *kāstrērtāņ* L 374; **sterk koord met twee stekjes**: *sterkā kōt mē twi stekākās* P 175, 178, 179, 219.

2.8.5 SCHEREN VAN DE SCHAPEN

(N 77, 46; monogr.)

[Zie afbeelding 6.]

scheren: *šērā* L 381, Q 117; *šērā* L 265, 374, Q 3, 16, 98, 197, 207; *sxērā* L 267; *sxējīrān* L 371; *skērā* P 175, 178, 179, 219.

2.8.6 GEHEEL AFGESCHOREN WOLVACHT

(N 38, 19; L 41, 37; monogr.)

[De gehele vacht wol van het schaap, wanneer dit geschoren wordt.]

roof: *rōf* K 278, L 159a, 163, 286, 313, 326, 355, 413, 414, P 48, Q 2, 71, 84; *rof* P 120; *roaf* Q 78; *rouf* L 270, 368, P 188, Q 162; *rouf* P 119; *rōif* K 317a; *rōuf* Q 88; *rōuf* Q 78; *rauf* L 317; *rāf* L 364; *rōif* L 358, 360, 364, 366, 414, 429, Q 7; *rōif* Q 111; *rōf* Q 88; *ruf* K 353, 360, L 286, P 171, 211, 219; *rūf* K 359, P 50, 56, 171, 174; *ruaf* K 314, 353, 358, L 282, 314, P 50, 214; *ruuf* P 211; **roof wol**: *rōf wol* L 413; *rouf* ~ L 368; *rauf* ~ L 368; *rau* ~ L 368; *rōif* ~ L 415; *rōiv* ~ L 360; *ruuf* ~ K 353; *ruaf* ~ P 45; **geroof**: *gārōif* L 382, Q 6, 9, 15, 18, 21, 101, 0112; *gārōuf* L 372, 422; *gārōuf* Q 9; **geroof wol**: *gārōif wol* L 320a; **rok wol**: *rok wol* L 291, 374; *rok wōl* L 265; **rok**: *rok* L 321, 333; **schaapsvacht**: *sxōpsvaxt* L 322a; *sxōpsvax* Q 179; *sxōupsvax* Q 10; *sxōpsvāx* Q 2; *šq̄psvax* Q 95; **schapenvacht**: *šq̄pāvax* L 270, 387, 429, 432, Q 38; *šq̄pāvaxt* Q 30; *šq̄pāvax* Q 118; **vacht**: *vaxt* K 314, L 288a, 292, 316, 318b, 358, 371, 420, 421, P 171, 176, Q 98; *vāxt* L 217; *vax* L 269, 269b, 271, 295, 331, 422, 429, 432, P 181, Q 20, 22, 35, 95, 97, 99*, 113, 197, 198a; *vāx* P 193, Q 2; **wolvacht**: *wolvax* Q 95; **wol**: *wol* L 217, 299, 358, P 121, 195, 214, 219, Q 98, 111, 113, 117a, 152, 170, 192, 202; *wōl* P 218, Q 1, 3; *wōl* Q 203; **schaapswol**: *šq̄pswol* L 360; *skōpswōl* P 219; **schapenvel**: *sxāpāvel* Q 88; *šq̄pāvel* Q 39, 95, 117a; *šōfāvel* Q 121c; **schaapsvel**: *šq̄psfe.l* Q 156, 253; *šq̄psvel* Q 13; *sxōpsvel* L 216, 289; *sxōupsvel* Q 10; *šyōpsfel* Q 77; *šq̄fsvēl* Q 222; **pels**: *pels* K 315, L 271; *pēls* P 176; *pēls* Q 198; **schaapsbloot**: *šapsbluat* L 290; *šq̄psbloat* L 321; **bloot**: *bloat* L 321; **schaar**: *šq̄r* L 330, 386, Q 20; **schorf**: *sxōrf* L 294.

Afb. 6. Schapen scheren

2.8.7 SCHAPENSCHAEERDER

(N 77, 47)

[Persoon die beroepsmatig schapen scheert. Volgens de informant van L 265 (Meijel) kan de schapenscheerder ook de schapenboer zelf zijn.]

schapenscheerder: *šq̄pāšērdār* Q 207; *šq̄pāšērdār* L 381; **schaapscheerder:** *sxq̄psxērdār* L 267; *šq̄psxērdār* L 416; **schaapscheerder:** *šq̄pšērdār* L 374, Q 98; **scheerder:** *sxēirdār* L 371; *šērdār* Q 16; *skērdār* P 175, 178, 179, 219.

2.8.8 SCHAAPSSCHAAR

(N 18, 119; monogr.)

[Bepaalde schaar waarmee men schapen scheert.]

schaap(s)scheer: *sxq̄psxēr* K 318, 358, L 289b; *sxq̄psxēr* L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165; *sxq̄pšēr* Q 9; *sxq̄psxēr* P 44; *sxq̄psxēr* L 163, 163a; *sxq̄psxēr* K 361a; *sxoāpsxēr* K 361; *sxq̄apsxēr* P 55; *sxq̄psxēr* L 355; *sxq̄psxēr* Q 78; *sxāpsxēr* K 358, L 0426, P 176; *sxq̄psxēr* K 278; *sxq̄pšēr* Q 96; *sxq̄psxēr* K 357; *sxq̄pšēr* L 0426;

sxq̄psxēr K 314; *sxq̄psxēr* P 107a; *sxq̄psxēr* Q 78; *sxopsxēr* Q 156; *sxapsxēr* K 278; *sxopsxēr* K 278; *sxq̄psxēr* L 214, 266, 268, 269, 289, 422, Q 2b; *sxq̄psxēr* Q 198b; *sxopsxēr* L 286; *sxq̄psxēr* L 247; *sxq̄psxēr* L 211, 289, P 48, Q 2; *sxq̄psxēr* Q 204a; *sxapsxēr* L 244c, 282; *sxapsxēr* L 268; *sxq̄psxēr* L 288a; *sxuāpsxēr* P 51; *skq̄psxēr* P 177; *skq̄psxēr* P 222; *skuāpsxēr* P 186, 197; *šq̄pšēr* L 329, 331, 331b, 332, 383, Q 22; *šq̄psxēr* L 326; *šq̄pšēr* Q 93, 179; *šq̄psxēr* Q 162, 178; *šq̄pšēr* Q 77; *šq̄pšēr* Q 176a; *šq̄pšēr* Q 79a; *šq̄pšēr* Q 71; *šq̄pšēr* L 432; *šq̄psxēr* Q 163; *šq̄psxēr* L 270, 292a, 295, 317, 318b, 324, 368, 368b, 372, 416, 423; *šq̄psxēr* L 330, Q 119, 204a; *šq̄psxēr* L 265; *šq̄psxēr* Q 4; *šq̄pšēr* Q 96c; *šq̄psxēr* L 360, Q 197; *šq̄psxēr* Q 3a; *šq̄psxēr* L 318b, Q 19a, 33, 39, 193, 211; *šq̄psxēr* L 420; *šq̄psxēr* L 265, 322a, 382; *šq̄psxēr* L 270, 318b; *šq̄psxēr* L 322, 369, 420; *šq̄psxēr* L 374, Q 32a; *šq̄psxēr* Q 209, 247; *šq̄psxēr* L 317; *šq̄psxēr* L 325; *šq̄psxēr* L 290; **schapenscheer:** *sxq̄psxēr* L 163, 164, 165; *šq̄pāšēr* L 331, 386, 432; *šq̄pāšēr* L 426; *sxq̄pāšēr* L 377; *šq̄pāšēr* L 429, Q 14; *šq̄pāšēr* L 427; *sxq̄psxēr* Q 198b; *sxq̄psxēr* L 271, Q 204a;

šōpāšīr L 299, 372, Q 117a; *sxōpāšīar* L 321, 381; *šōpāšīar* L 422, Q 39; *sxōpāsxīar* Q 18; *šōpāšīar* L 320a, 371, Q 98, 111, 113a; *šēpāšīr* L 294; *sxōpāsxīr* Q 101; **scheper(s)scheer:** *šīpārsšīr* Q 193; *šīpārsīar* Q 9; **wolscheer:** *wōlšēr* Q 77; *wōlšīar* Q 9; **scheerscheer:** *šēršēr* L 384; *šēršīar* Q 99*.

2.8.9 WINTERVERBLIJF

(N 78, 26; N 19, Q 111 add.; monogr.)
winterstal: *wenīlārštal* Q 16; **schaap(s)stal:** *šōpsstal* L 320a, 416; *sxōpsstal* P 179, 188; *šōpstal* L 292; *šōpstal* L 265; **schaapskooi:** *šōpskōī* L 374; *sxapskūī* L 266; *sxōpskōī* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *sxōpskōī* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **schaapsruif:** *šōpsrōīf* L 292; **stal:** *štal* L 381; **ben:** *bēn* Q 111.

2.8.10 ZOMERVERBLIJF

(N 78, 25; monogr.)
zomerstal: *zōmārštal* Q 16; **schaap(s)stal:** *sxōpsstal* P 179, 188; *sxōpsstal* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 371; *šōpstal* Q 98; *šūopstal* Q 162; **bijstal:** *bēīstal* L 265; **schapenhut:** *sxōpāhōt* L 267; **schaapshut:** *šōpshōt* L 374; **schaapskooi:** L 414; *sxapskay* L 267; **kooi:** *kuōi* L 381; **schuthok:** L 416; **op de hei:** *op dā heī* L 266.

2.8.11 GROTE DEUREN VAN DE SCHAAPSTAL

(N 78, 29)
poorten: L 381; *poart* (enk.) Q 16; *pōt* (enk.) P 179; **schaapspoorten:** *šōpspōrt* (enk.) L 374; **schaapstaldeuren:** *šōpstaldōrā* L 265; **staldeuren:** *staldōrā* L 267.

2.9. Schapen hoeden

2.9.1 SCHAPEN HOEDEN

(N 77, 49; N 78, P 188 add.; monogr.)
 [Bedoeld wordt het laten grazen van de schapen, terwijl men ze bijeenhoudt.]
hoeden: *hījā* L 265, 267; *hōīā* L 318b, 374, 381, Q 98; *hōīā* L 163, 163a, 163b, 164, 165; *ōīā* L 423; *hūā* P 188; *īn* P 176; het volgende woordtype duidt niet zozeer op het hoeden maar op wat men hoedt: **kud schapen:** *kyt skōpā* P 175, 178, 179, 219.

2.9.2 SCHAPEN NAAR DE GRAASPLAATS LEIDEN

(N 77, 51)
naar de graasplaats brengen: *nō dā grāsplāts breŋā* Q 16; **leiden:** *lēīā* P 175, 178, 179, 219; **drijven:** *drīvā* L 381, Q 207; *dreīvā* P 188; **erheen drijven:** *arhen drīvā* L 265; **omweiden:** *ōmwēīā* L 267; **naar de wei brengen:** *nō dā wēī breŋā* L 374; **hoeden:** *hījā* L 265.

2.9.3 BIJEENDRIJVEN

(N 77, 53)
 [De schapen in een vanghok drijven.]
bijeendrijven: *bīīēndrīvā* L 374; **in een afsluit-hok drijven:** *en an afslōtjhok drīvā* L 265; **bin-nenjagen:** *bēnājagā* P 175, 178, 179, 219.

2.9.4 OMHEINDE GRAASPLAATS

(N 78, 31b)
 [Graasplaats die omheind is, zodat de schapen er niet van af kunnen. De niet omheinde graasplaats (vraag N 78, 31a) kan het open veld zijn, een weiland, de heide, de Peel of een vliegveld.]
schapenplaats: *šōpāplāts* Q 16; **schaapswei:** *sxapswēī* L 267; *šōpswēī* L 265; **huiswei:** *hūsweī* L 374; **schaapsband:** *šōpsbāntj* L 320a; **weide:** *wēī* P 179; *wē* L 381.

2.9.5 SCHAPENBOER

(JG 1a, 1b)
 [Landbouwer wiens voornaamste bedrijfstak de schapenweek is.]
schaapsboer: *sxāzbūr* K 315, 316; *sxāzbūr* K 314, 353; *sxōzbūr* K 358; *sxōēzbūr* K 360; *sxōzbūr* K 278, 318, P 50; *šōbsbūr* Q 3; *sxōzbūr* L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 352, 354, P 58; *sxōzbūyr* P 44; *sxōāzbūr* K 361, P 47 (uitgestorven), 56, 57; *sxōzbūjr* P 53; *šōzbūj* Q 171; *sxōzbūr* P 55, Q 2, 2a; *sxōjzbūr* L 355; *sxōjāzbūr* L 413; *sxōzbūr* L 353; *sxūōzbūr* P 51; *šūā.bzbūr* Q 158a; *sxōzbūr* K 359; *šōbsbūr* Q 5; *šōzbūr* L 422, 423, Q 8, 12; *šōzbūr* L 370, 372, 419, 424, Q 6, 7, 9, 10, 11, 13, 96c; *šōzbūr* L 371, 420, 421; *sxōzbōr* L 316; *sxōzbōr* L 356; *sxōzbōyr* P 46; *sxōzbōyr* K 357; *šōzbōr* L 317, 319, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415; *šō.bsbōr* L 416, 417, 418; **schapenboer:** *sxōpābūr* P 49; **kweekboer:** *kwēqbūr* Q 174; **scheper:** *sxīā.pār* L 414, Q 1, 2a; *šīā.pār* Q 71; *šēīpār* Q 72, 81a, 82; **schaap-herder:** *sxō.apherdār* L 414.

2.9.6 SCHAAPHERDER

(N 78, 1; JG 1a, 1b; N 19, L 292 add.; monogr.)
 [Herder die de schapen hoedt, al of niet in dienst

van een baas. Het lemma SCHAAPHERDER is reeds behandeld in WLD I.6 (1.3.16). Onderstaande gegevens zijn een aanvulling daarop.]

scheper: P 188; *sxēpār* K 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 358, 359, L 354, P 117, 172, 176, 176a; *sxēapār* K 361, P 44, 45, 49, 50, 53, 55, 56, 113, 115, 167, 173, 214, 175, 176, 178, 180, 218; *sxēpār* L 413; *sxeapār* P 177a; *sxeepār* P 224; *sxēpār* K 278, 357, L 312, 314; *sxēipār* L 371; *šepār* Q 77, 84, 89, 90, 94, 155, 162, 163, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 240, 241, 242; *šepār* Q 162; *šepār* L 381; *šēipār* Q 72, 76, 80, 81a, 82, 83, 154, 158a, 161; *šepār* Q 16; *skēipār* P 179; *skēapār* P 182, 214, 219; *skeapār* P 227; *sxiapār* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246, 246a, 267, 282, 286, 356, P 118, 118a, 121, 177, 188, 192, Q 75, 152, 156; *sxiā.pār* L 313; *sxiēpār* L 250, 0250, 355, P 187, Q 2; *sxiēpār* P 184, 195, 220, Q 74, 160, 165; *sxiāpār* L 266, 316, P 47, 48, 52, 57, 58, Q 2a; *sxiēpār* K 360; *sxiā.pār* L 414, Q 1; *šipār* Q 3, 5, 87, 88, 91, 172; *šiapār* L 292, 318b, 320a, 360, 374, Q 9; *šiepār* Q 75, 79, 79a, 153, 157a; *šiepār* Q 13, 157, 166; *šipār* Q 3, 188, 197; *šiapār* L 265, 317, 319, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 372, 415, 419, 420, 421, 422, 423, 424, Q 6, 7, 8, 10, 12, 96c, 98, 117; *šiepār* L 371, Q 11; *šīā.pār* L 416, 417, 418, Q 71; *skiepār* P 186, 197, 223, Q 164; *šīafār* Q 121; *sxōpār* L 315, 352, 353; *sxyapār* P 119, 120; *sxyōpār* Q 73; **schaapsherder:** *šōpsherdār* L 416, Q 32, 117; **schaapherder:** *sxōpherdār* P 52; **herder:** *herdār* K 357, 358, L 414, P 44, 45, Q 32, 197; **herd:** *hart* L 163, 163a, 163b, 164, 165; **schaapsboer:** *sxōpsbūr* P 115; *sxobzbiūr* P 120; **schapenboer:** *sxōpābūj.r* P 118.

2.9.7 SCHAAPHERDER (SPOTBENAMING)

(N 78, 5)

[Het woordtype **klad** duidt op het feit dat de herder van P 179 (Brustem) zo'n vuile schapen had.]

jozef: L 381; **krent:** *krent* L 381; **schaapskop:** *šōpskop* Q 98; **klad:** *klat* P 179.

2.9.8 HERDERSTAS

(N 78, 12a)

[De tas waarin de herder zijn voedsel heeft.]

herderstas: *herdāstas* L 371; **scheperstas:** *sxiapāstas* L 267; *šiapāstas* L 374; *šēpārsteš* L 381; **knapsak:** *knapsak* L 265, 266 (blauw-wit geruite handdoek die aan een stok over de schouder wordt gedragen), Q 117; **kalbas:** *kalbas* P 179; **kalbasje:** *kelbeskā* P 179; **besace:** *bāzes* P 179; **boterhammenbuil:** *bōtarhamābyl* Q 16.

2.9.9 HERDERSSCHOPJE

(N 18, 11; N 78, 10a; JG 1a, 1b; monogr.)

[Schop, stok of staf waarmee de herder zand of steentjes naar de schapen werpt om ze in het gelid te houden.]

schepersschup: *sxēpārsxōp* L 163, 163a; *sxēpārsxōp* P 174, 179; *sxēpārsxōp* L 326, P 50, 113, 117, 176a; *sxēapārsxōp* P 49, Q 78; *sxēapārsxōp* P 115, 173, 177a, 178, 218; *sxēpārsxōp* Q 9; *sxeēpārsxōp* P 224; *šēpāršōp* L 382, Q 77, 155, 162, 167, 168a, 169, 174, 177, 178, 179, 181, 240, 242; *šēpāršōp* L 331, 331b, 332, 381, 384; *šepāršōp* Q 96; *šēipāršōp* Q 76, 80, 154; *šēipāršōp* L 432; *skeapārskōp* P 182; *šēpāršep* Q 84, 89, 90, 94; *šēpāršēp* Q 170; *šēipāršep* Q 83; *šipāršep* Q 91; *šīpāršep* L 416; *šīpāršep* L 360, 366, 367, 415; *sxiapārsxep* Q 2; *sxiāpārsxep* P 52, Q 2a; *sxiāpārsxōp* L 268; *sxiāpārsxōp* L 266; *sxiāpārsxōp* L 289; *sxiāpārsxōp* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, P 118, 121, 184, 192, Q 18, 78, 156; *sxiāpārsxōp* L 247; *sxiāpārsxōp* L 267, P 187; *sxiēpārsxōp* P 195, Q 160; *sxiāpārsxōp* L 244c; *sxiāpārsxōp* L 414; *sxiāpārsxōp* Q 2; *šiapāršōp* Q 166; *šiapāršōp* L 291, 299, 321, 324, 325, 330, 370, 372, 382, 423; *šipāršōp* L 372, Q 193; *šipāršōp* L 374; *šipāršōp* L 295, 360, Q 3a, 96c, 172; *šīpāršōp* L 369, 424; *šīpāršōp* L 369; *šīpāršōp* Q 9; *šīepāršōp* L 371; *šī.pāršōp* L 420, Q 71; *šīpāršōp* L 318b; *šīepāršōp* Q 75, 79, 79a, 157a; *šīpāršōp* L 294; *šīpāršōp* Q 39; *šīpāršep* Q 14; *šīā.pāršep* L 417; *šīapāršep* L 416, 418; *šīfāršōp* Q 211; *sxiāpārsxōp* P 48; *sxiāpārskōp* P 177, 188, 222, Q 164; *sxiēpārskōp* P 186, 223; **schepersschupje:** *sxēpārsxōpkā* L 163, 164, 165, 211; *sxēpārsxōpkā* L 159a, P 176, 180; *sxēapārsxōpkā* L 414; *sxēapārsxōpkā* P 44, 107a, 175, Q 156; *sxēpārsxōpkā* Q 156; *šēpāršōpkā* L 386, Q 77, 163, 168, 171, 175, 178, 179, 241; *šēpāršōpkā* L 383, 434; *šēpāršōpkā* L 322a, 329; *šēpāršōpkā* Q 117a; *šēpāršōpkā* Q 22; *šēpāršōpkā* Q 168; *šēapāršōpkā* L 377; *šēipāršōpkā* Q 76, 154, 158a, 161; *sxēpārsxepkā* P 55; *sxēapārsxepkā* P 53; *šēpāršepkā* Q 93; *šēipāršepkā* Q 72, 82; *sxiāpārsxōpkā* P 177, Q 152, 159; *sxiāpārsxōpkā* L 214; *sxiāpārsxōpkā* L 209, 210, 211, 212a, 216a, 244a, 245a, 271; *sxiāpārsxōpkā* Q 165; *sxiāpārsxōpkā* L 268, Q 198b; *sxiāpārsxōpkā* L 288c; *sxiā.pārsxōpkā* Q 1; *sxiēpārsxōpkā* K 360; *sxiēpārsxōpkā* Q 74; *šipāršōpkā* Q 88; *šipāršōpkā* L 420; *šīpāršōpkā* L 265, 317; *šīpāršōpkā* L 371, 419, Q 7, 9, 10, 12, 119, 157; *šīpāršōpkā* L 299; *šīpāršōpkā* Q 188, 198b, 204a; *šīpāršōpkā* L 270; *šīpāršōpkā* L 270, Q 19a; *šīpāršōpkā* L 421, 422, Q 8; *šīpāršōpkā* L 265, 362; *šīpāršōpkā* Q 6, 96c; *šīpāršōpkā* L 318b, Q 98, 111; *šīpāršōpkā* L 422, Q 99*, 111; *šīpāršōpkā* Q 33; *šīpāršōpkā* Q 39; *šīepāršōpkā* Q 79a, 153; *šīepāršōpkā* Q 13; *šīepāršōpkā* Q 11; *sxyāpārsxōpkā* P 119; *skeāpārskōpkā* P 219; *sxiāpārskōpkā* P 186, 197, 220; *sxiāpārsxepkā* Q

2; *sxiāpārsxepkə* Q 2a; *šipāršepkə* Q 3, 5, 87; *šipāršepkə* L 368b; *šīpāršepkə* L 361; *šīafāršōpšə* Q 121; **herdersschup:** *herdārsxōp* L 371; *herdārsšōp* Q 197; *herdārsšōp* L 427; *herdārsxōp* K 357, P 107a; *herdāršōp* Q 77, 96c, 96d, 209; *herdārsxep* P 56; **herdersschopje:** L 0426; **herdersschupje:** *herdārsxōpkə* Q 204a; *herdārsxōpkə* L 269; *herdārsxōpkə* K 278; *herdāršōpkə* L 429; *herdārsšōpkə* L 292, 381, Q 98, 101; *herdāršōpkə* Q 20, 71, 98; *herdārsxōpkə* K 318, P 48; *herdārsxōpkə* K 361; *herdāršōpkə* L 360, 372; *herdārsšōpkə* L 422; *herdārsšōpkə* Q 14; *herdārsxepkə* Q 2b; **schapenschup:** *sxiuapāsxōp* P 118a; **schaapsschup:** *sxiuapāsxōp* Q 73, 78; **schaapsschupje:** *sxiūpsxōpkə* P 44; **werpschup:** *wē.rāpsxōp* P 58; **distelenschup:** *destalāšōp* L 423 (voor het neerslaan van distelen); **schupje:** *sxōpkə* K 353, 358, 359, P 120; *sxōpkə* K 361, P 167, 172; *šōpkə* L 420; *skōpkə* P 176, 214; *šepkə* L 368; **herdersvork:** L 282; **schepersvork:** *šipārsvōrk* L 318b; *šīpārsvōrk* L 290; **vork:** L 290, 320a; *vōrk* L 320a; *vōrək* K 278, 314, 315, 316, 317a; *vōrək* K 318; *vō.rək* L 317; *vō.rək* L 282, 312, 313, 314, 315, 316, 352, 353, 354; *vōrək* K 278; *vō.rək* L 286; *vē.rək* L 355, 362, 363, 364, 365; *vē.rək* L 358, 359; *vōrk* L 288a; *vōrk* L 288; *vōrək* L 289, 289b; **vorkje:** *vē.rakskə* L 356; **herdersstaf:** *herdārštāf* Q 95; **schepersstaf:** *šipārštāf* L 319; *šīpārštāf* Q 203; **staf:** *stā.f* L 361; **herdersstek:** *herdārštək* P 213; **schepersstek:** *šīpārštək* L 374; **gaffel:** *gafəl* Q 81a; **gaffeltje:** *gefələkə* P 180, 227; **geetje:** *gejtəkə* P 179; **zandrijver:** *zanjtjdrīvər* Q 20; **schepel:** *šēpəl* Q 32a.

2.9.10 VANGSTOK

(N 78, 11a; N 78, 11b; N 78, 11c)

[Stok met brede of smalle haak of stok met haak boven en het schopje onder waarmee men schapen bij de poten of kop kan pakken.]

vangstok: *vanstok* L 265; **pootvangstek:** *puəlvānštək* L 374; **kopvangstek:** *kopvanštək* L 374; **vangwerpstek:** *vanwerpštək* L 374; **poothaak:** *puəthōk* L 267; **nekhaak:** *nekhōk* L 267; **schepersschup:** *sxiāpārsxōp* L 267; **staf:** *štāf* Q 117; **geetje:** *gejtəkə* P 179.

2.9.11 BELHAMEL

(N 78, 17a)

[Schaap dat voorop loopt.]

belhamel: *belhāməl* L 266, 267; *belhaməl* L 265; **leider:** L 267; **groepsleider:** L 374; **slimste schaap:** *slōmstə skōp* P 179; **oud schaap:** *āt skōp* P 179.

2.9.12 HERDERSHOND

(N 7, 68; N 78, 21a; L 6, 30; JG 1a, 1b; monogr.)

[Hond van verschillend ras die door de herder wordt gebruikt ter bewaking van de schaapskudde.]

schepershond: *sxēpārshont* K 314, 315, 353, 358, P 113, 117, 179; *sxēpārsho.nt* P 50, 55; *sxēpārsont* P 172, 173; *sxēpāršont* P 176; *sxēpārshont* K 317a, 353, L 414, P 55, 57, 174, 186, 211, Q 78; *sxēpārszont* P 174, 175, 176, 176a; *sxēpārshont* P 49, 180; *sxēpārsho.nt* P 53, 56; *sxēpārsont* P 45, 115, 182, 218; *sxēpārzont* P 177a, 178; *sxēpārsō.nt* P 197; *sxēpārshō.nt* P 224; *sxēpārshont* L 355; *sxēpārsho.nt* L 312, 314; *sxēpārshont* K 278; *sxēpārshonjtj* L 321; *šēpārshont* Q 3, 89; *šēpārsho.nt* Q 94, 162, 163, 167, 168, 168a, 169, 170, 178, 181, 241; *šēpārshōnt* L 386, Q 178; *šēpārshō.nt* Q 77, 155, 174, 179; *šēpārsō.nt* Q 182; *šēpārso.nt* Q 84, 171, 175, 242; *šēpārshunt* L 368; *šēpārshūnjtj* L 433; *šē.pārsho.nt* Q 89; *šē.pārso.nt* Q 240; *šēpārshonjtj* L 326, 329, 331, 332, 429a, Q 20; *šēpārshōnjtj* L 387; *šēpārshon* Q 177; *šēpārshonjtj* Q 21; *šēpārshont* L 381, 417, Q 253; *šēpārshōnjtj* Q 14; *šēpārshōnt* Q 99; *šēpārshonjtj* Q 21; *šēipārsho.nt* Q 72, 81a, 82; *šēipārshō.nt* Q 76, 80, 154; *šēipārso.nt* Q 83, 161; *šēipāršont* Q 83; *šēpārshonjtj* Q 16; *šēipārsho.nt* Q 158a; *sōpārshōnt* Q 253, 255; *skēpārshont* P 214; *skēpārsont* P 219; *skēpārzont* P 167; *skepāršont* P 227; *skēipārshont* P 179; *sxiāpārshont* K 360, L 215, 313, Q 1, 7; *sxiāpārshont* L 210, 216, 246, 247, 249, 268, 269, 271, P 47, 188; *sxiāpārshōnt* L 247, 289; *sxiāpārsh'ont* P 47; *sxiāpārsho.nt* P 52, 57, 58, Q 2a; *sxiāpārshont* L 266; *sxiāpārshonk* L 266, 268, 269; *sxiā.pārsho.nt* Q 2a; *sxiāpārshōnt* L 286, P 186; *sxiāpārshont* L 282, P 48; *sxiāpārsho.nt* L 316, 356; *sxiāpārso.nt* Q 2; *sxiāpārshōnt* L 209, 210, 211, 212a, 214, 214a, 215, 216, 216a, 217, 244a, 245a, 245b, 246a; *sxiāpārshō.nt* P 118, 118a, 121, 177, 184, 187, 192, Q 78, 152, 156, 159; *sxiēpārsho.nt* Q 160; *sxiēpārshō.nt* P 220, Q 74, 165; *sxiēpārzo.nt* P 195; *sxiāpārshont* L 266; *sxiāpārshonk* L 267; *sxiāpārshonjtj* L 287, 288; *sxiāpārshon* P 51; *sxiāpārshont* L 355; *sxiāpārshō.nt* P 119, 120, Q 73; *šīpārshont* L 265, 418; *šīpārshōnt* Q 95, 188, 193; *šīpārso.nt* Q 188; *šīpārshonjtj* L 318, 324, 325; *šīpārshonk* L 270, 291, 295, 297, 299, Q 113; *šīpāršōāt* L 420; *šīpārshonk* Q 117b, 118, 121b; *šīfārshonk* Q 121, 211; *šīpārshont* Q 10, 96, 98, 199; *šīpārshōnt* Q 254; *šīpārshōnt* Q 88, 94b, 101; *šīpārshōnjtj* Q 19; *šīpārzo.nt* Q 12; *šīpārso.nt* L 361, 424; *šīpārshunt* Q 201; *šīpārshūnjtj* Q 33; *šīpārshonjtj* Q 19; *šīpārshonk* Q 112a; *šīpārshonkt* L 290, Q 198b; *šīpārshont* Q 39, 111, 112a, 203; *šīpārshōnjtj* Q 32a; *šīpārshūnjtj* Q 30; *šīpārshonjtj* Q 20;

šīapārshonjtj L 292, 292a, 293, 327, 330, 373, 375, 376, 377, 381, 381b, 382, 0426, Q 15, 15a, 32, 35; šīapārsojnjtjš L 319; šīpārshont Q 5; šīpārshunt L 319; šīpārso.nt Q 88, 172; šīpārsō.nt Q 87; šīpārshonjtj L 322; šīapārshō.nt Q 157; šīapārso.nt L 419, 423, Q 8; šīapārzo.nt L 372, 422; šīapārzojnt Q 6; šīepārso.nt Q 13; šīepārso.nt L 371, Q 11; šīepārsho.nt Q 157a, 166; šīepārshonjtj Q 17; šīepārshoant Q 80; šīepārshō.nt Q 75, 79; šīpārshonk Q 208; skiepārshō.nt P 223; skiepārsō.nt P 186; skiepārsho.nt Q 164; skiepārshō.nt P 188; **scheperhond**: sxīpārshont L 286; sxōpārshont L 191; šēfārshont Q 251; šīapārshonjtj L 324; šīapārshonk L 270; šēpārshonk Q 113; šīpārshunt Q 198; **scheper**: sxēpār P 176; sxīapār Q 2; šīapār L 360; **schaapshond**: sxapshont K 315; sxapshont K 353; sxapshunt K 315; sxapshont L 266; sxopshont K 316, 318, L 282, P 44; sxopshont L 210, 246, 353, 354; sxopsho.nt L 286, 315, 352; sxopshōnt L 245b; sxopshonk L 268; sxōjpscho.nt L 413; sxopshō.nt L 353; sxopshōnt L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; sxopsho.nt K 359; sxōpsho.nt L 354, P 46; sxōā.psho.nt L 414, Q 1; sxōāpsho.nt K 360, 361, P 56; sxōjpscho.nt L 355; sxōopshō.nt P 197; šōpshont L 417; šōpsho.nt L 317, 358, 359, 362, 363, 364, 366, 415; šō.psho.nt L 416, 418; šōpso.nt L 360, 365, 367, 368, Q 90; šōpsonjtjš L 369; sxōpshont L 271, 368; sxōpshonjtj L 288; sxōpshōnt L 163, 163a, 163b, 164, 165, 210, 289, 289*; sxōpshonk L 269; šōpshont Q 36, 96, 112, 113, 204a; šōpsho.nt Q 91; šōpso.nt L 419, 421, 424, Q 7, 8, 9, 10, 96c; šōpshōnt Q 95, 99*, 101, 187, 187a, 192, 207, 252, 253; šōpshonjtj L 320a; šōpshonjtj L 292, 318, 318b, 324, 325, 328, 331, 374, 384, Q 20; šōpshōntj Q 32a; šōpsunjtjš L 370; šōpshunjtj Q 33; šōpshunt Q 278; šōpshonk L 270; šōpsō.nt L 420; šōpshont Q 3; šōpsho.nt Q 71, 153; šōpshōnt Q 79a; šōpshont L 265; **schaaphond**: šōphonjtj L 329; **herdershond**: L 371, 381, P 188; **herdārshont** L 265, Q 98; **herdārshont** L 209, 214, 214a, 269, 270, 271, Q 101, 104, 112, 187a; **herdārshonjtj** L 374; **herdārshonk** L 267; **herdārshōnt** Q 197; **herdārshonjtj** Q 32; **herdārshont** Q 96; **herdārshonjtj** L 292, 293, 322, 328, 329, 331, 332, 373, Q 17; **herdashonjtj** Q 20; **herdārshont** L 289*; **herdārshonk** L 266, 267, 269, 270, 291, Q 113, 117a, 118, 211; **herdārshōnt** L 164, Q 95, 95a, 99, 105, 187, 248; **herdārshōnt** Q 198; **herdārshōntj** L 329, Q 14, 32a; **herdārshunjtj** L 381; **herdārshunt** Q 198; **herdārshonjtj** L 427, 434; **herdārshōnt** L 192; **scheper**: šēpār L 416; **drijver**: drī.vār L 313; **kwade hond**: koj hont P 47.

2.10. Roepwoorden, lokwoorden

2.10.1 ROEP- EN LOKWOORDEN VOOR HET SCHAAP

(N 19, 74a; VC 14, 2j (R); monogr.)

lam, lam: lam, lam L 373; lym, lym Q 93, 176a; **lem**: lem L 429, Q 99, 101a, 103; lem K 278; **lem, lem**: lem lem L 381b, 428, 434a, Q 21, 36, 117a; **lem, lem, lem**: lem, lem, lem K 314, 318, L 269, 270, 326, 355, 0426, Q 33, 35, 95, 97, 98, 111*, 113, 117, 117a, 119, 178, 193, 197, 198b, 204a, 207, 211; lem, lem, lem K 357, 358, P 44, 213, Q 2, 4, 77, 78, 99*, 111, 209; lem, lem, lem L 429; **lemmen**: lemā Q 21, 96a; **lemmen, lemmen**: lemā, lemā L 317, 360, 369, 416, 422, P 107a, 222, Q 9, 21, 96c, 96d, 101; lējma, lējma L 372; **liem**: lim L 248, 250; liām L 271; **liem, liem**: lim, lim L 268, Q 179; **liemen**: lima P 188; **liemen, liemen**: limā, limā P 222; **liemes**: limās L 271; **lammetje**: lemka Q 102, 103; lemšā Q 121c; **met**: meṭ K 361a; **met, met**: meṭ, meṭ L 373; meṭ, meṭ L 316, 372a; mīṭ, mīṭ L 286; **met, met, met**: meṭ, meṭ, meṭ Q 39; meṭ, meṭ, meṭ P 54, 55, Q 77; **mette**: meṭā Q 72a; **mettetje**: meṭakā L 289; **mettetje, mettetje**: meṭakā, meṭakā Q 77; meṭakā, meṭakā Q 71; **mek, mek**: mek, mek L 244c, 378, 378*, Q 187a; **mekketje**: mekātjā L 381, 381b; **tiks**: teks L 211; **tiksje**: tekskā L 211; **schaapje**: šōpkā L 330; šōpkā Q 201; šōpkā L 291; šōpkā Q 193; sxōjpkā Q 102; šōpkā Q 197, 197a; **schaapje, schapje**: šēpkā, šēpkā L 368b; **schaap**: sxāp L 294; sxōp L 215a, 267, 268, 269, 289; sxōp L 269a; sxōyp L 288a; sxop Q 156; šōp L 295, 298, 318b, 322, 377, 382, 386, 426, 431, 433, Q 15, 31, 32a, 95, 101, 111*, 119, 121, 201, 202, 203, 208; šōp Q 36; šōp L 294; žōāf Q 222; **schaap, schap**: sxōp, sxōp L 159a; **sik**: sik L 291; sīk L 294; **sik, sik**: sek, sek L 374; sik, sik L 292, 324, 383; **sikje**: sikskā L 291; **sjoek**: šōk L 427; **sjoek, sjoek**: šōk, šōk L 422, 423; **minnetje, minnetje**: minakā, minakā L 282; **siem**: sim L 163, 163a; **woi, woi, woi**: wōj, wōj, wōj K 278; **blèè, blèè**: blē, blē Q 20; **mèè, mèè**: mē, mē L 426; **dèè, dèè**: de, de Q 111; **lam dèè**: lam dē L 420; **kom maar**: kom mer Q 22; **kom mannetjes**: kom menākās P 48; **kom hier dèè**: komide, komide Q 32a; **kom mijn oude lam**: kom men ā lem Q 156; **harree mannen**: harē manā P 48; **poerr, poerr**: purr, purr Q 95.

2.10.2 ROEP- EN LOKWOORDEN VOOR HET LAM

(N 19, 74b; VC 14, 2k (R); monogr.)

lam: lam L 269, Q 36, 111*, 222; lām L 215a, 268, 269, 269a, 289, 295, 298, 318b, 322; lamp L 382, 426; **lam, lam**: lam, lam L 373; lām, lām L 318b; lym, lym Q 176a; **lam, lam, lam**: lam, lam, lam L 159a; lym, lym, lym Q 93; **lammen**:

lamə Q 32a; **lammen, lammen, lammen:** *lamə, lamə, lamə* Q 9; **lem:** *lem* Q 34, 99, 101a, 103, 119, 201, 203; **lem, lem:** *lem, lem* L 192a, 434a, Q 36, 117a, 193; *ləm, ləm* K 357; **lem, lem, lem:** *lem, lem, lem* K 314, 318, L 269, 270, 290, 326, 331, 331b, 355, 0426, Q 14, 21, 33, 101, 111*, 113, 117, 117a, 187a, 193, 197, 198b, 204a; *ləm, ləm, ləm* K 358, 361a, L 423, P 54, 213, Q 4, 77, 78, 79a, 99*, 111, 209; **lemmen:** *lemə* Q 21; *ləmə* L 317; **lemmen, lemmen:** *lemə, lemə* Q 211; *ləmə, ləmə* L 314, 317, 360, 369, 372, 416, 422, P 48, 107a, 222, Q 9, 96c, 96d, 101; **lemmes:** *leməs* L 321; **lemmen, lemmen, lem:** *lemə, lemə, lem* Q 99*, 196; **lammetje:** *ləmkə* L 267, 269, 270, 291, 294, 377, 386, 428, 429, 431, 433, Q 15, 31, 95, 102, 103, 192, 193, 197, 197a, 201, 202, 207, 208; *ləmpkə* L 268; *ləmaka* Q 35, 96a, 178; *ləmkə* L 422; *ləməkə* L 416, Q 156; *ləmkə* L 378; *ləmšə* Q 121; **lammetje, lammetje:** *ləmkə, ləmkə* L 426, Q 119; *ləməkə, ləməkə* K 361, L 360; **liem:** *lim* L 246b, 248, 250; **liem, liem:** *lim, lim* L 268, Q 179; *lem, lem* L 429; **liem, liem, liem:** *lim, lim, lim* L 271; **lieme:** *limə* P 188; **lieme, lieme:** *limə, limə* P 222, Q 101, 162; **liem, liempje:** *lim, limkə* L 211; **lam dèè:** *lam dē* L 420; **lammetje dèè:** *ləməkə dē* Q 97; **met:** *mət* P 55; **met, met:** *mət, mət* L 322, 373, Q 187a; *mət, mət* L 316; *mīt, mīt* L 286; **met, met, met:** *mət, mət, mət* Q 39; *mət, mət, mət* Q 77; **metje, metje:** *mətjə, mətjə* L 322a; **mettetje:** *metəkə* L 289, 427; **mek, mek:** *mek, mek* L 244c; *mēk, mēk* L 420; **mekketje:** *məkətjə* L 381, 381b; **sik:** *sik* L 330; **sik, sik:** *sik, sik* L 325, 383; *sek, sek* L 374; **sikje:** *sikjə* L 294; **siempje:** *simkə* L 163, 163a; **schaap:** *sxoyp* L 288a; **schaapje:** *sxoypkə* L 245b; **minnetje, minnetje:** *minəkə, minəkə* L 282; **soek:** *suk* L 330; **mèè, mèè, mèè:** *mē, mē, mē* K 278; **schirm, schirm:** *širəm, širəm* L 372a; **kom, kom:** *kom, kom* Q 32a; **kom maar:** *kom mer* Q 22; **kom mannetjes:** *kəm mənəkəs* P 48; **kom mijn klein lammetje:** *kəm mē klejn ləməkə* Q 156; **mut kom:** *mət kəm* Q 71.

Afb. 7. Geiten

3. DE GEIT

3.1. Soort en herkomst

3.1.1 GEIT

(N 77, 74; L 14, 32; A 9, 20; JG 1a, 1b; Wi 7; NE I, 16; AGV, m3; Gwn 5, 13; Vld.; monogr.; S, Q 105 add.; S 10, add.)

[Geit in het algemeen. Ten aanzien van **germ** merken enkele informanten (L 292 (Heythuysen), Q 99 (Meerssen), 111* (Ransdaal)) op dat hiermee een vrouwelijke geit wordt bedoeld. Zie afbeelding 7.]

geit: *geit* L 159a, 163, 164, 192, 192a, 210, 214, 214a, 215, 215a, 217, 244c, 245, 245b, 246a, 246b, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 269a, 270, 271, 286, 288, 288a, 288b, 289, 289a, 290, 291, 292, 292a, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 312, 313, 314, 316, 317, 318, 318b, 320, 322, 322a, 326, 327, 328, 329, 330, 332, 360, 362, 366, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 378, 381, 381a, 381b, 382, 385, 386, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 423, 424, 425, 426, 429, 429a, 430, 431, 433, P 46, 115, 172, 173, 174, 175, 176, 177a, 179, 180, 182, 218, 219, 227, Q 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 31, 32, 32a, 32b, 33, 36, 72, 88, 95, 96a, 96b, 96c, 99, 100, 101, 102, 103, 109, 111, 111*, 112a, 162, 167, 193, 196, 201, 203, 284; *geiät* P 187, 188, Q 167; *gei.t* L 282, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372,

382, 415, 419, 420, 421, 422, 423, 424, P 118a, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 88, 96c, 167, 168; *geiä.t* P 177, 184, 195, 220; *geiät* P 195; *geit* P 49, 50, 214; *gei.t* P 192, Q 78, 156, 163; *geiä.t* P 118, 120, 121, 197; *geit* P 176a; *gei.t* P 119; *geit* K 358, P 50, 196, Q 203; *geiä.t* Q 74; *geit* K 353, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 210, 246, 266, 289, 312, 321, 355, P 117, 176, 212, 218, Q 12, 95, 102, 152, 156, 159; *geit* L 319, Q 5; *geät* Q 1, 117b; *geät* L 291, 353, 432a, P 46, 50, 52, 57, 58, 113, 119, 176, 183, 188, 197, Q 1, 2, 3, 33, 34, 35, 71, 74, 77, 78, 83, 113, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 154, 156, 157a, 166, 166a, 172, 179, 199, 202, 207, 208, 253, 278; *ge.t* K 361, L 414, P 51, 55, 57, 58, 119, 186, 224, Q 1, 2, 2a, 3, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 81a, 82, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 94, 153, 154, 155, 157, 157a, 158a, 160, 161, 162, 164, 166, 168a, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 188, 241, 242, 253; *geät* P 167, 171, Q 3, 279; *geä.t* P 52, 53, 223, Q 165; *geit* K 278, 316, 318, 359, L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 355, P 44, 45, 47, 48, 49, 50, 121, Q 178, 180, 188, 203, 249; *ge.t* K 357, 360, L 352, 354, 413, P 46, 51; *geitj* L 265; *geät* K 317a; *get* Q 158; *geit* P 47, 48; *ge.t* K 358, L 355; *geät* L 355; *get* P 176, Q 2; *jēt* Q 2, 121, 211; *jēs* Q 222; *gēs* Q 222; *gaiät* L 352, P 46; *gāt* K 314, 315, 353; *gäät* K 315, 353; *gūt* Q 195; *giät* Q 198; *gie.t* Q 240; **geitje:** *geitjə* L 270, 314, 360, 382; *geitšə* Q 95; *geitjə* K 353, P 176, Q 2, 156, 199; *getjə* Q 118, 208; *getjə* L 164, Q 279; *geitjən* L 312; *getjən* L 286; *getjən* K 278; *getšə* Q 284; **geitetje:** *geitəkə* K 358, L 413, Q 12, 95; *gäädəkən* K 315; **geits:** *gets* Q 10, 88;

gets L 423; **geitsje**: *geitskə* L 372, 423; *geitskan* L 417, Q 71; *geitskə* Q 178; *geitskə* P 50, Q 3, 83; *gietskə* Q 162; **germ**: *germ* L 328, 374, 381b, 428, 433, Q 20, 21, 98, 99, 101, 105, 111*, 113, 196, 196a; *germ* L 213; *girm* Q 101, 105; **germpje**: *germkə* L 292, 381; *germkə* L 293; **sik**: *sek* K 278, L 163, 192a, 210, 213, 214, 245, 267, 294, 300, 375, 377, 381, Q 36, 95; *sek* K 278; *sik* L 271, 377; **sikje**: *sekskə* L 164, Q 95; **met**: *met* L 355, 360, 420, 423, Q 21, 31, 38, 74, 95, 113, 162, 193, 196, 196a; *met* L 313, 326, 381, Q 113, 117; **mette**: *metə* Q 95; **mettetje**: *metəkə* Q 117; **mèkerd**: *mèkət* Q 113.

3.1.2 GEIT VAN EEN KLEIN RAS

(N 77, 71)

dwerggeit: L 371, 374, Q 16, 98; *dwerxgēt* Q 207; *dwerxgētj* L 265.

3.1.3 TOGGENBURGER

(N 77, 70)

[Geitenras, genoemd naar de Zwitserse streek Toggenburg.]

toggenburger: *toganbørgər* L 374; *tøkəbørgər* L 265.

3.1.4 SAANENGEIT

(N 77, 70; monogr.)

[Geitenras.]

saanengeit: *sānəgētj* L 265; *zānəgētj* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a.

3.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

3.2.1 MANNELIJKE GEIT

(N 70, 8; N 77, 78; N 77, 80; A 9, 19; L 32, 82; Wi 11; RND 89; JG 1a, 1b, 2c; Vld.; monogr.)
geitenbok: *geitəbok* L 282, 288, 289, 312, 315, 318, 318b, 320, 320a, 322a, 416, 417, 418, 425, 427, 429, 430, P 113, Q 18, 21, 31, 35, 95, 96b, 98, 99, 99*, 100, 101, 103, 109, 111, 193, 201; *geitənbok* L 214, 271; *gej.təbok* L 358, 359, 360, 362, 364, 365, 369, 370, 423, P 117, 118, 118a, 119, 120, 1251, 176, 176a, Q 7, 10, 13, 96c, 163; *gej.təbo.k* L 286; *gej.təbok* Q 95; *gejətəbok* P 195; *gejətəbok* Q 1, 36; *gejətəbök* L 192a, 328; *gētəbok* L 432a, P 47, Q 3, 112c, 113, 117a, 118, 119, 197, 197a, 202, 203, 204, 207, 208; *gētənbok* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *gētjəbok* L 265; *ge.tjəmbok* L 265; *gē.təmbok* L 209; *gētəmbok* L 115, 210; *gej.təmbok* L 246c, 247; *gej.təmbok* L 192, 192a, 213, 214, 215a, 217, 244c, 245, 246, 246b, 270; *gej.təbok* Q 5;

gē.təbok L 355; *gē.təbok* L 414, P 53, Q 1, 2, 3, 71, 72, 74, 80, 81a, 82, 84, 87, 154, 155, 155a, 159, 169, 170, 171, 172; *gētəbok* Q 117a; *gētəboak* Q 117b; *jētəbok* Q 121, 121c, 211, 222; *gītəbok* Q 195; *gej.təbuk* L 266, 267, 292, 322, 330, 333, 376, 377, 429, Q 32a, 38; *gej.təmbuk* L 290, 296; *gej.təmbuk* L 159a, 267; *gej.təmbu.k* L 271; *gej.təmbuq* L 250; *gej.təbuk* Q 33; *gētəbuk* K 318; *gej.tənbuk* P 219; **bok**: *bok* K 278, 314, 315, 317, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, L 159, 164, 184, 187, 209, 212, 213, 214, 214a, 215, 215a, 217, 245a, 245b, 246, 246a, 246b, 265, 266, 271, 282, 286, 288, 288a, 288b, 289, 289a, 312, 313, 314, 316, 317, 318b, 319, 320, 320a, 321, 326, 352, 354, 355, 356, 358, 360, 361, 363, 366, 367, 368, 369, 371, 372, 374, 375, 378, 381a, 381b, 382, 386, 387, 413, 414, 415, 416, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 426, 428, 429a, 430, 431, 432a, P 46, 47, 50, 51, 54, 55, 56, 57, 58, 115, 116, 119, 121, 164, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 192, 195, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 33, 35, 36, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 83, 84, 86, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 96a, 98, 99, 101, 101a, 102, 105, 111, 111*, 112a, 112b, 113, 116, 117a, 118, 156, 157, 157a, 158, 158a, 160, 161, 162, 165, 167, 168, 168a, 170, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 188, 192, 193, 196, 198, 199, 201, 203, 207, 208, 222, 240, 241, 247, 248, 249, 252, 259, 284; *bo.k* Q 222, 253, 254, 260, 279; *boək* K 314, L 368, 422, P 45, Q 83; *bøk* L 284, 286, 313, 314, 353, 362, 373, 381, 381b, 382, 413, 414, 416, 417, P 46, 47, 48, 50, 107a, 113, 115, 167, 172, 174, 175, 176, 177, 189, 195, 194, 211, 212, 214, Q 3, 7, 8, 9, 12, 36, 71, 83, 95, 0112, 152, 153, 156, 161, 163, 164, 166, 168, 178, 179, 180, 181, 240; *bo.k* L 285; *boq* L 163, 246a, 288a, 413, 415, 416, Q 1, 5, 14, 20, 21, 30, 32, 33, 38, 39, 75, 111, 112, 116, 117, 117a, 118, 119, 121, 192, 198, 204, 205, 211; *bo.q* Q 251, 259, 278; *bøq* P 55, Q 15, 19, 36, 72, 98, 99, 101, 102, 103, 105, 113, 193, 196, 201; *bo.q* Q 249; *bō.q* Q 206; *bök* K 358, L 244c, 312, 321, 328, 362, 368, 372, 374, 378, 418, Q 12; *bō.k* L 164, 192, 210, 355; *boyək* K 353; *bøk* L 210, 326, 414, 415; *buk* K 278a, 314, 315, 316, 317, 318, 353, 357, 358, 359, 360, L 249, 250, 265c, 266, 267, 268, 269, 269a, 271, 279, 281, 282, 291, 292a, 293, 295, 297, 298, 299, 312, 316, 317, 319, 324, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 352, 355, 356, 360, 364, 368, 372, 377, 381b, 382, 385, 416, 417, 420, 421, 428, 432, 433, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 117, 120, 176, 178, 181, 182, 183, 184, 188, Q 20, 32, 32a, 33, 34, 71, 88, 89, 171, 177, 188, 284; *buək* K 317, L 326, 371; *buk* Q 2, 199, 263, 284; *buq* L 268, 269, 288, 289, 292, 293, 294, 298, 300, 318, 320, 325, 331, 353, 369, 371, 374, 375, 376, 377, 381,

386, 387, 420, 421, 423, 425, 434, P 57, 58, 119, 195, 219, 222, 223, 227, Q 74, 75, 77, 82, 86, 154, 162, 166, 168a, 172, 179, 218; *bu.q* Q 78, 247a; *būk* L 270; *byk* Q 284; **bokje**: *bøkskə* K 358, L 159, 164, 184, 210, 212, 266, 271, 289, 291, 321, 326, 329, 372, 378, 387, 413, P 195, Q 33, 178, 198, 203; *bøkskən* L 286, 312, 314; *bøkskə* Q 249; *bøkskə* L 246, 250, 270, P 50, 171, 176, Q 12, 19, 31, 95, 101, 162, 199, 207; *bøkskən* K 278, Q 71; *bøkškə* Q 113, 116; *bukskə* K 353; *bukskən* K 315; *bykskə* Q 20; *bekskə* L 355, Q 2, 3, 83, 156; *bekskə* L 360; **jonge bok**: *jonə bok* L 374; **mennenbok**: *menəbuk* Q 101; **geitenmannetje**: *gētəmanəkə* Q 2; **mannetje**: *menəkə* P 175, 178, 179, 219.

3.2.2 VROUWELIJKE GEIT

(N 77, 82; N 77, 79; JG 1a, 1b; N 19, L 322 add.; monogr.)

geit: *gejt* L 282, 313, 363, 374, P 115, 117, 172, 173, 174, 175, 176, 178, 180, 182, 218, 219, 227; *gejt* L 286, 314, 315, 316, 317, 358, 359, 360, 366, 415, 423, P 118a, 177a, Q 12, 167, 168; *gejt* P 177, 184, 187, 188, 195, 197, 220; *gejt* P 118, 120, 192; *gejt* P 49, 50, 214; *gejt* P 121, 176a, Q 78; *gejt* P 113; *gejt* Q 159; *gejt* K 278, 316, 318, 359, L 352, 354, P 44, 45, 47, 48; *gejt* K 357, 360, L 413; *gejt* K 317a; *gejt* L 265; *gejt* L 355; *gejt* K 358; *gejt* Q 207, 241; *gejt* P 167; *gejt* P 52, 53, Q 165; *gejt* K 361, L 414, P 46, 51, 55, 56, 57, 58, 119, 186, 224, Q 1, 2, 2a, 71, 73, 166, 169, 172, 174, 177, 178, 179, 181, 182, 242; *gāt* K 315, 353; **germ**: *gerəm* L 286, 314, Q 74, 77, 90, 163; *germ* Q 5, 162; *gerəm* K 314, L 312, 316, 317, 356, 360, 361, 362, 364, 365, 367, 368, 372, 415, 419, 420, 421, 423, Q 8, 12, 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 83, 84, 87, 88, 89, 91, 94, 96c, 152, 153, 154, 155, 157, 157a, 158a, 160, 161, 162, 164, 167, 170, 171, 175, 188; *germ* L 416, 417, 418, Q 3, 72, 81a, 82; *gerəm* Q 13; *gørəm* L 353, 354, Q 168a; *gerəm* L 319, 369, 370, 371, 382, 422, 424, Q 6, 7, 9, 10, 11; *germ* L 374, 381, 423; **germpje**: *gerəməkə* L 363, 365; **ou**: *ouə* P 223; **ooitje**: *oijukə* Q 156; **outje**: *oukə* P 179; *oukə* Q 240; **met**: *met* L 322.

3.2.3 JONGE GEIT

(N 19, 71a; N 77, 75; A 9, 21; JG 1a; monogr.)

geitje: L 269, 292, 294, 299, 318b, 321, 329, 331, 331b, 369, 373, 377, 382, 420, 0426, 434, Q 9, 14, 20, 32a; *geitja* L 271, 289, 314, 317, 318, 320, 322, 326, 327, 328, 329, 374, 378, 381b, 425, 428, 430, P 175, 178, 179, 219, Q 14, 15, 32a, 38, 156; *geitja* L 371, 416; *geitšə* L 418, P 186, 197, Q 78, 95, 96a, 98, 100, 101, 105, 193; *geitšə* Q 96d; *geitšə* L 360, P 213, Q 9, 95; *gajtja* L 381b; *geitja* L 270, 282, 296, Q 111, 111*; *geitja* L 270, Q 32a; *geitja* L 290, Q 113, 117, 117a, 119,

202, 208; *geitja* L 432a; *geitšə* L 386, Q 162; *geitšə* Q 209; *geitja* Q 2, 33, 35, 79a, 204a; *geitšə* Q 178; *geitšə* P 54, Q 72a, 77; *geitšə* Q 71; *gekə* P 48; *geitja* Q 211; *geitja* Q 211; *geitšə* Q 121c; **geitsje**: *gatskə* Q 93; *gitskə* Q 36; **geitetje**: *geitəkə* Q 99, 101; *geitəkə* L 422; *geitəkə* K 358, P 44; *geitəkə* K 361, 361a, P 55; **geitenlam**: *geitalam* L 416; *geitalām* L 192, 268, 322a, Q 103; *geitalamp* L 416, 417, Q 5, 9; *geitjalām* L 265; *geitjalamp* Q 3; *geitjalamp* Q 82; **geitenlammetje**: *geitalemkə* L 266, 269, 324, Q 33; *geitalemkə* L 368b; *geitalemkə* L 290; *geitalemkə* Q 198b; *geitalemkə* Q 113; *geitalemkə* Q 208; *geitalemkə* Q 195; **geit**: *gejt* L 381, Q 113; *gejt* Q 197; **klein geitje**: *klejt* *geitšə* Q 71; **geitenjong**: P 107a; *geitajōnk* Q 9; *geitajōnk* Q 179; **jong**: *jojk* Q 22; *jojk* Q 156; **jonge geit**: *juj gejt* K 357; **jong geitje**: L 289*, 332; *jōnk geitja* L 383; *jojk geitja* P 107a; *jōjuk geitja* P 222; *jojk geitja* Q 117b; *jojk geitšə* Q 176a; **geitenliempje**: *geitalimkə* L 215a, 244c; **liempje**: *limkə* L 211, 266, 268; **geitenliemes**: *geitalimas* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **geitenliemesje**: *geitalimaskə* L 215a; **liemes**: *liməs* L 213, 246b; **lam**: *lam* L 286, 316, 324, 422, Q 3a, 39, 96c, 101; *lām* L 164, 214, 217, 268, 269a, 270, 288, 289a, 295, 318b, 320a, 322, 322a, 326, 330, Q 102, 119, 210; *lāmə* L 374, 375; *lōm* L 381a; *lāum* L 431; *lamp* L 373, 381, 385, 416, 426, 427, Q 99, 101, 111*; *la.mp* L 414, Q 81a; *laamp* L 317; **lammetje**: *lemkə* L 159a, 192a, 209, 210, 213, 214, 214a, 215a, 246b, 267, 269, 270, 271, 288, 288b, 289, 289b, 295, 298, 318b, 322a, 330, 331, 373, 376, 377, 381, 381b, 382, 385, 426, 0426, 429a, Q 31, 32, 35, 36, 39, 96b, 99, 101, 117a, 118, 197, 201, 203; *lemkə* L 265; *lempkə* L 163, 164, Q 208; *lemkə* L 288c, 372, 420, Q 4, 99*; *leməkə* L 422; *leməkən* Q 1; *leməkə* L 360, P 176, Q 2; *leməʔə* K 314; **sikje**: *sekskə* K 278, L 192a, 377; *sekskən* K 278; *sikskə* L 292, 332, 384; **siempje**: *semkə* L 163, 163a; **met**: *met* Q 196; *met* L 326; **metje**: *metja* L 293, Q 15; **mette**: *mətə* L 372a; **mettetje**: *metəkə* L 373, 418, Q 2a, 72, 97; *metəkə* L 355.

3.2.4 MANNELIJK JONG VAN DE GEIT

(N 19, 71b; N 19, 71a; N 77, 76; A 9, 21)

geitenbok: *geitebok* L 422, 429, 434, Q 32a, 187a; *geitəbok* P 54; *geitjabok* L 265; *geitənbuk* L 267; *geitəbuk* L 329; *geitəbok* Q 209; *geitəbok* Q 4, 113, 117a, 179; *geitəbok* Q 204a; **geitenbokje**: *geitəbøkskə* L 266, 427, Q 14, 97, 99*, 198b; *geitəbøkskə* L 326; *geitəbøkskə* L 268; *geitəbøkskə* Q 9; *geitəbykskə* L 327; *geitəbøksə* Q 111*; *geitəbeksəkə* L 360; *geitəbeksəkə* L 416; *geitəbøkskə* L 381, Q 117, 207; *geitəbøkskə* Q 33, 35; *geitəbøkskə* Q 198b; *geitəbøkskə* P 55, Q 93; *geitəbøkskə* Q 119; **bokje**: *bøkskə* L 163, 164, 215a, 265, 271, 282, 288a, 317, 318b, 320a, 322,

326, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 381b, 386, 420, 428, 432, 433, 434, P 107a, Q 15, 21, 22, 34, 78, 102, 156, 162, 198b; *bøkškə* Q 39, 119; *bøkškə* L 321; *bøkškə* K 361, 361a, L 159a, 163, 163a, 288c, 289, 289*, 318b, 373, 423, 426, 429a, P 176, 222, Q 14, 20, 32a, 36, 77, 94b, 96a, 96b, 99, 100, 101, 102, 105, 119, 178, 193, 204a; *bøkškə* Q 109, 111, 201; *bøkškə* Q 121c, 211; *bykskə* L 268, 269, 270, 290, 292, 295, 296, 322, 322a, 324, 325, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 384; *bjkskə* L 383; *bukskə* K 314; *būkskə* P 44; *bøkškə* P 48, 51, Q 2, 72a, 79a, 156; *bokskə* L 211, 314, 355, Q 98; *bokskən* K 278; *bøkškə* K 278; *bękskə* L 360; *bękskə* L 368b; **bok:** *bøk* K 357, 358, L 286, 420, Q 3a, 78, 79a, 96c, 176a, 209; *bøk* L 317; *bøk* L 422; *bok* K 358, L 217, 265, 289b, 316, 318b, 369, 375, 381a, 0426, 434, Q 18, 19, 96d, 98, 201, 222; *buk* L 266, 294, 295, 322; *būk* L 416; **jonge bok:** *jonə bok* L 0426; *jonə buk* L 267; **jong bokje:** *jonk bøkškə* P 107a; **schaapsbokje:** *šqpsbøkškə* Q 111*.

3.2.5 VROUWELIJK JONG VAN DE GEIT

(N 19, 71c; N 19, 71a; N 77, 77; N 77, 75; Vld.; A 9, 21; N C, Q 111 add.)

geitenlammetje: *geitanlemkə* L 267; *geitanlemkə* L 163, 164; *gētjalēmka* L 265; *gētalemka* Q 79a; *gētalemka* Q 198b; **geitenlam:** *gētalam* Q 207; **geitenliempje:** *geitalimkə* L 211; **geitje:** L 289*, 424, Q 22; *geitjə* L 314, 317, 329, 330, 381b, Q 14; *geitjə* L 371, 420; *geitšə* Q 156, 193, 198b; *geitšə* P 213, Q 9; *geitʔə* K 278; *geitjə* L 265, 270, Q 111*; *geitjə* L 290, Q 117, 119; *geitjə* P 222; *geitjə* Q 2, 35, 204a; *geitšə* Q 162; *geitšə* Q 178; *geitšə* P 55; *geitə* P 48; *geitjə* Q 211; *geitjə* Q 211; *geitšə* Q 121c; **geitetje:** *getakə* K 361, 361a, P 51; **geit:** L 318b; *geit* L 266, 271, 318b, 422, 429, 434, Q 78, 156; *geit* Q 113; *geit* K 357; *jēs* Q 222; **lammetje:** *lemkə* L 159a, 289b, 295, 320a, 324, 429a, Q 119; *lemkə* K 358, P 176; *lemkə* L 288c, 416; **lam:** *lam* L 286, 316; *lām* L 289b, 318b, 324; **liempje:** *limkə* L 215a, 268; **liemes:** *liməs* L 217; **metje:** *metjə* L 270, 332; *metjə* L 290; **met:** *met* L 332, Q 196; *met* Q 179; **mettetje:** *metakə* K 361a, L 326, Q 72a; **germpje:** *germkə* L 213, 268, 269, 288a, 295, 318b, 322a, 381a; *germkə* L 368b, 416, Q 77, 79a, 99, 99*, 102, 198b; *gerəmkə* Q 162; *germʔjə* K 314; *germkə* L 321, 322, 325, 328, 331, 331b, 373, 374, 377, 381, 381b, 383, 386, 420, 423, 426, 428, Q 14, 15, 17, 20, 21, 31, 32a, 33, 34, 38, 39, 96a, 97, 98, 99, 100, 101, 201; *gerəmkə* Q 102; *gremkə* L 290, 322; *grempkə* L 320; *gərenkə* Q 93; *girmkə* Q 101; *žimkə* L 372; *gəramkə* L 360; *gərmkə* L 381a; **germ:** *germ* L 295, 318b, 381a; *germ* L 355, 369, Q 77, 79a, 96c, 96d; *gerəm* K 278, L 265, 317, 416, Q 176a; *gērəm* Q 3a; *germ* L 289, 289b, 320a, 322a, 324a, 332, 371, 374, 375, 382, 422, 0426, 427,

432, 433, Q 18, 32a, 36, 98, 109, 111, 111*, 117a, 196, 196a, 201, 204a; *grem* L 322; *gərm* L 360, 381a, Q 4; **germgeitje:** *germgeitjə* Q 9; **moedertje:** *mojərkə* Q 156; **ooitje:** *oūkə* Q 78; *ōkə* P 107a; *uikə* P 48; *ijikə* P 44; **sikje:** *sekskə* L 163, 163a; **jonge geit:** *jonj geit* L 374; *jonj geit* L 282; **zampje:** *zamkə* L 372a; *zāmkə* L 372.

3.3. Lichaamsdelen

3.3.1 SIK

(N 77, 87; S 32; monogr.)

[Geitenbaard.]

sik: *sek* L 164, 165, 191, 209, 210, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 246, 246a, 248, 250, 266, 268, 269, 289, 297, 320, 321, 328, 330, 331, 371, 374, 378, 381, 387, 416, 425, 426, 427, 429, 430, 431, 434a, Q 16, 20, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 97, 98, 99, 101, 104a, 105, 111, 187, 196, 197, 203, 207, 208; *seək* Q 35; *sik* L 245, 249, 266, 267, 290, 291, 295, 296, 298, 299, 300, 320a, 327, 333, 377, 382, 385, Q 113; *sik* L 323; *tsik* Q 116; *tsyk* Q 117; *tsyək* Q 117; **siks:** *seks* L 432; **sikje:** *sekskə* Q 103; *sekškə* Q 118; **geitensik:** *gētjəsek* L 265; **sikkenbaardje:** *tsikəbəətjə* Q 117; **geitenbaard:** Q 95, 98; **bokkenbaard:** Q 96a, 101, 103, 198; *bəkəbārt* Q 22; *bokəbāt* Q 204a; **bokkenbaardje:** *bokəbertjə* Q 111; *bokəbertjə* Q 110; **baard:** *bət* P 175, 178, 179, 219; **mek:** *mək* Q 121.

3.3.2 LELLETJES AAN DE HALS

(N 77, 88)

[De beide pluizige uitwassen aan de onderzijde van de hals bij sommige geiten.]

lellen: *lələ* L 265, 320a, 374, Q 16; **belletjes:** *beləkəs* L 416; **lelletjes:** *lėlkas* Q 98.

3.3.3 STAART

(N 77, 89; monogr.)

staart: *start* L 265, 266, 371; *štārt* Q 89; *stat* P 175, 178, 179, 188, 219; *štats* Q 117; *stert* L 320a, 374, 381; **staartje:** *stertjə* L 416; **stots:** *stuts* Q 197; *štuts* Q 207; **geitenstots:** *gētəstuts* Q 253.

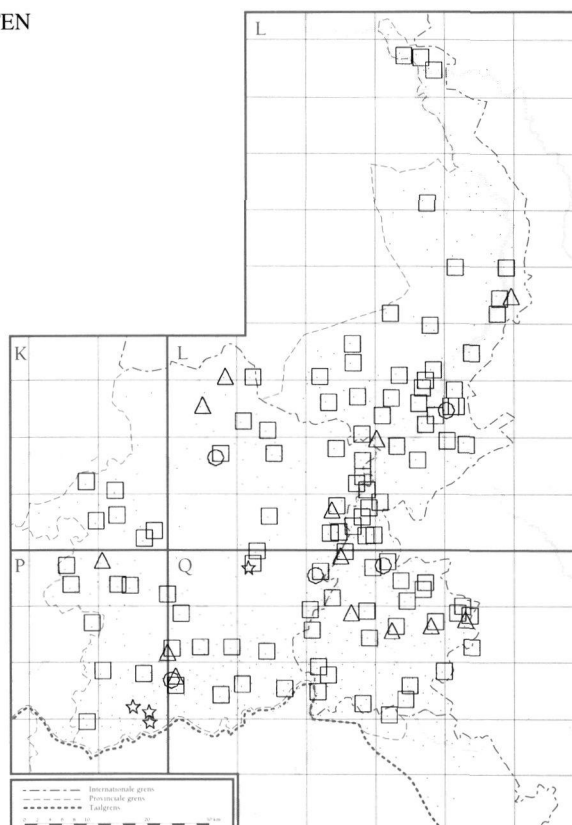
3.3.4 TEPEL VAN EEN GEIT

(L 49, 6c; A 30, 6c; Ge 1, 6c; monogr.)

deem: *dēm* K 317, 358, 361, L 164, 192, 210, 211, 215a, 245b, 246, 248, 250, 265c, 267, 269, 269a, 282, 286, 288a, 289b, 289*, 290, 291, 294, 312, 314, 317, 318a, 318b, 330, 352, 376, 377, 379, 380, 414, Q 7, 9, 32a, 99, 99*, 112, 204a; *dēm* Q 111; *dēm* L 423, 424, P 126, Q 11, 19, 21,

Kaart 20. MET DE HORENS STOTEN

- Boksen
- △ Botsen
- ☆ Djokken
- Stoten

98, 101, 117a, 196, 208; *dē.m* Q 247; *dēam* Q 202; *deam* P 118; *deam* Q 193, 203; *dōm* L 381b, P 118a, 220, Q 163, 176a; *dōm* L 381; *dōim* Q 75; *diām* L 271, 356, 360, 364, 368, 371, 415; *diēm* L 369; *dijām* L 292, 324; *diēm* L 369; *deim* L 266, 419, Q 32, 37, 102; *dejam* Q 202; **dem:** *dem* P 57, 119, Q 86; *dēm* L 424, 429, 433, 434, Q 3, 15, 83, 94, 96a, 103, 192; *dē.m* L 421; *dem* Q 36; *dōm* L 413, P 48, 117, 167, 177, 184, 188, Q 1, 71, 162, 164, 175, 179, 188, 241; *dōm* P 176, Q 2; *dym* P 163; *dim* L 269, 360a, 367, 368; *demā* (mv.) Q 262; **geitendem:** *gētadem* Q 171; **tet:** *tet* P 118, 163, 177, 197, 212, Q 166; *tet* Q 3, 71, 164, 248; *tat* P 168; **tepel:** *tēpəl* Q 2, 95; *tūpəl* L 245; **geitenuier:** *gejtəūr* L 246; **uier:** *ājər* Q 162; **spriet:** *sprit* L 292; **speen:** *speən* L 378*; **strekel:** *strekəl* L 265.

3.4. Gedrag, verrichtingen

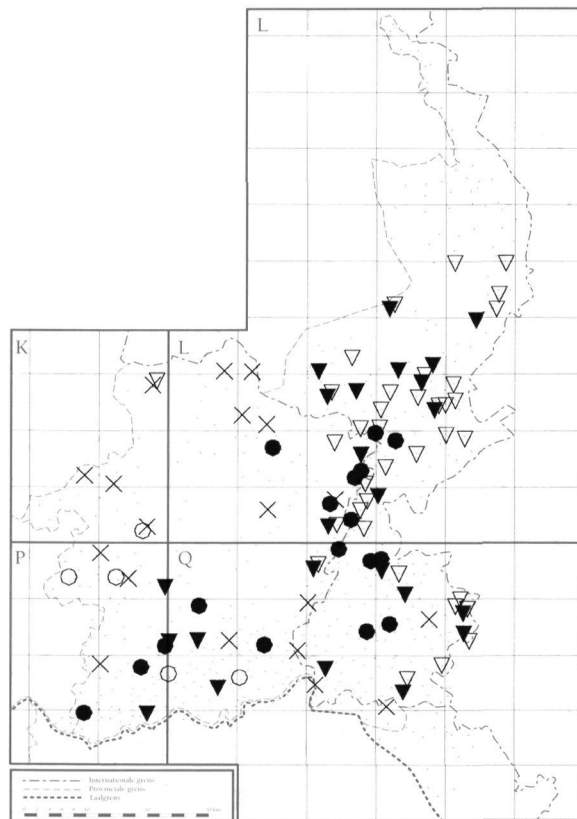
3.4.1 MET DE HORENS STOTEN, GEZEGD VAN DE BOK (kaart 20)

(N 19, 75)

stoten: *stōtā* L 159a, 377, 382, P 107a, Q 77, 162, 176a, 179; *štōtā* L 322a, 329, 331, 331b, 332, 383, 384, 426, 434, Q 21; *stōtā* L 373, 0426, Q 18, 98; *stōtā* Q 156; *štōtā* Q 99*; *stōtā* L 369, 371; *stōtā* L 289, 294, 324, 326, Q 14; *stōtā* L 427, P 188, Q 9; *štōtā* L 432; *štōtā* L 325, 429, Q 22, 101, 117; *štōtā* L 322, 330, Q 111; *stōtā* Q 78, 79a; *stōtā* Q 93; *stōtā* K 361, L 317, 360, P 55, Q 3a, 4, 96a; *stōtā* L 318b; *stōtā* L 269, 289*, 317, 318b, 355, 368b, 372a, 422, Q 35, 96c, 187a, 198b; *stōtā* L 286; *štōtā* L 299, 423, Q 35a, 117a, 119, 193, 204a, 207; *stōtā* L 372; *stōtā* L 422; *stōtā* K 318, L 265, 266, 268, P 44, 48, 176, Q 2; *stōtā* L 288c, 292, 316, 320a, 321, 420, P 107a, 213, Q 72a; *štōtā* L 290, 324, Q 33, 39, 209; *stōtā* K 357, 358; *stōtā* L 270, Q 111*, 113, 119, 197, 204a; *stōtā* Q 121c; *štōtā* Q 211; *stōtā* K 314; *stōtā* K 361a,

Kaart 21. MEKKEREN

- blaken
- bleken
- × bleten
- ▼ meken
- ▽ mekkeren

P 54; *stijətə* L 360, 416; *sīətə* L 416; de bok *stytj* L 288a; de bok *styt* L 268; de bok *stqt* L 163, 163a, 211; **botsen**: *bqtsə* P 51, Q 78, 97, 156; *bqtsən* L 282; *botsə* L 314, Q 14; *butsə* L 271, 374, 420, Q 111, 113, 119; **boksen**: *bqksə* Q 156; *boksə* L 355, Q 9, 22; *buksə* L 332, Q 9; **bokken**: *bqkə* Q 117; *bōkə* Q 97; *boʔən* K 278; **knotsen**: *knušə* Q 32a; **stompen**: *stumpə* P 48; *stomʔə* K 314; **tokken**: *tukə* Q 179; **djokken**: *djukə* P 222; *džukə* P 186, 197; *žōkə* Q 4; **djompen**: *žompən* Q 71.

3.4.2 MEKKEREN (kaart 21)

(N 19, 76b; monogr.) [Geluid voortbrengen, gezegd van de geit.]

mekkeren: *mekərə* L 265, 266, 268, 269, 270, 288c, 318b, 321, 322a, 324, 325, 326, 329, 331, 331b, 332, 373, 374, 381, 382, 383, 384, 426, 0426, 429, Q 33, 117, 117a, 119, 121c, 204a, 211; *mekərə* L 369, 423, Q 9; *məʔərə* K 278; **meken**: *mēkə* L 294, 295, 318b, Q 32a, 78; *mējkə* Q 9; *mējkə* L 371, Q 79a; *mēkə* L 265, 318b, 320a, 422, 432, P 222, Q 2, 35*, 39, 99*,

119, 121, 162; *mēkə* L 292; *mekə* L 289, 318b, 322, 329, Q 193, 207; **mekelen**: *mējkələ* Q 9; **memmeren**: *mēmərə* P 48; **bleten**: *blētə* K 318, 361a, L 416, 420, Q 77, 198b, 209; *blētən* L 282, 286; *blētə* Q 96c; *blētə* P 176, Q 94b; *blētən* K 278; *blētən* K 278; *blēʔə* K 314; *blētə* P 55; *blējtə* Q 113; *blējtə* L 316, 317, P 51; **blaten**: *blātə* L 270; *blātə* Q 72a; **bleken**: *blēkə* L 360, 368b, 374, 377, 427, P 188, 213, Q 14, 21, 22, 71, 78, 93, 111; *blē.kə* L 372; *blējkə* Q 101; *bləkə* L 372a; *blekə* L 360; *blēkə* L 420; **belken**: *bēləkə* L 163, 164; **bleeën**: *blējə* Q 97; *blēn* L 355; **bleren**: *blērə* L 159a, 271, Q 198b; **blerken**: *blērəkə* L 289*; **beuken**: *bōkə* K 358; *bōkə* L 271, Q 111; *bijkə* L 317; **beken**: K 361; **bleuken**: *blōkə* Q 96d; **blaken**: *blākə* K 361a, P 48, 54; *blākə* Q 156; *blōkə* Q 176a; **meuken**: *mōkə* Q 77; *mōkə* Q 111*; *mōjkə* Q 156; **metten**: *mētə* L 314; **mettelen**: *metələ* Q 193; **schreeuwen**: *sxriəvə* P 107a; **lamenteren**: *lamentərə* L 322a; **hummeren**: *hōmərə* L 332; **mee mee doen**: *mē mē dōwn* K 357; **mee, mee**: *mē, mē* L 0426.

3.5. Voortplanting

3.5.1 TOCHTIG

(N 19, 70b; N 77, 95; JG 1b; N C, 4c; S 52, L 378 add.; monogr.)

[Geslachtsdrift vertonend, gezegd van de geit.]

rits: *rets* K 278, 314, 318, L 163, 164, 211, 214, 214a, 215, 217, 244c, 245, 245b, 246a, 250, 0250, 265, 266, 267, 268, 269, 271, 282, 286, 288, 289, 289b, 289*, 290, 314, 316, 318b, 355, 360, 372a, P 44, 48, 51, 54, 55, Q 2, 7, 8; *rits* K 357, Q 178; *riats* Q 3a; *rēts* L 269, 269a, 269b, 270, 292, 295, 318b, 320a, 320c, 321, 321a, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 371, 373, 374, 377, 378, 382, 383, 420, 422, 423, 0426, 427; *rē.ts* L 372; *rets* L 369, P 107a; *rēts* L 294; *rēts* L 317, 360, 368b, 416; *rējts* L 317, 416; *rōts* K 361; **ritsig:** *retsex* L 318b, 422, 423, P 176, 222, Q 9, 12, 71, 77, 78, 93, 96c, 96d, 156; *retsex* Q 2; *ritsax* Q 77, 163; *ritsix* P 186, 197; *rōtsex* P 107a, 213; *rōtsex* K 361a; **ritsetig:** *retsates* Q 94b, 95a; **redig:** *rēx* L 432, Q 20, 21; *rēex* L 318b, 426, 0426, 429, Q 14, 19a, 20, 22, 32a, 33; *reix* L 434; *rejax* Q 156; *reijex* L 288, Q 11; *rix* Q 78; *rīx* Q 157a, 160, 161, 162, 169, 176a; *rī.x* Q 167, 168, 241; *rīx* Q 240, 242; *rījx* Q 164; *rījex* Q 30; *rēates* Q 15; **tochtig:** *tōxtex* L 324, 377; **breustig:** *brōstex* P 175, 178, 179, 219; *brōstex* L 373; *brīstex* L 269; **bokkig:** Q 117, 117a; *bokex* L 211, Q 20, 22; *bōkax* Q 101, 117; *bōkex* Q 39, 112a, 113, 119, 121c, 198b, 211; *bōkex* Q 18, 94b, 96, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 113, 113a, 121, 193, 197, 204a, 211; *bukex* L 270, Q 33; **bokketig:** Q 121c; *bōkates* Q 117a; *bōkates* Q 99*, 111*; *bōkates* Q 121; *bōkates* L 387, Q 119, 198b; **boks:** *boks* L 159a, 163, 163a, 164; **willig:** *weljex* L 426; **heet:** *hēt* Q 79a; **hit-sig:** Q 97.

3.5.2 JONGEN TER WERELD BRENGEN

(N 77, 94)

lammeren: *lamarə* P 175, 178, 179, 219; **lammen:** *lamə* L 265, 414, 416, 417, 418, Q 1, 2a, 3, 5, 71, 72, 81a, 82, 98, 207; *lāmə* L 159a, 267, 320a, 374.

3.5.3 ONVRUCHTBARE GEIT

(N 19, 72; JG 1a, 1b; N 77, 84; monogr.)

[De antwoorden kunnen zowel op een onvruchtbare geit in het algemeen duiden als op een onvruchtbare vrouwelijke geit.]

steenbok: Q 21; *stēnbok* L 265; *stēnbuk* K 314; *stēnbok* Q 77, 78; *stējnbok* L 271, 318b, 427, 429, P 186, 197, Q 96d, 162, 187a, 198b; *stējnbok* L 360, Q 176a; *štējnbok* L 426, Q 20, 22, 97, 101, 111, 193, 204a; *stējnbōk* L 321; *stējnbouk* L 369; *stējnbok* L 360, 372, 372a, 374,

382, 416, 423; *stējnbok* Q 9; *stēānbok* K 278; *stējnbōk* L 422; *stējnbōk* L 317; *štējnbōk* L 423; *stējnbuk* L 269, 384, 416, 420; *štējnbuk* L 270, 295, 322a, 324, 329, 330, 331, 332, 383, 432; *stējnbok* Q 156; *stijānbok* L 314; *stianbok* L 282, P 48; *stijānbok* K 358; *stienbok* K 278; *stinbok* K 361a, P 51, Q 2; *stinbok* K 361; *stīnbok* Q 4, 72a; *stēbok* Q 93; *stebok* Q 3a; *stēbok* Q 178, 179, 198b; *štēbok* Q 39, 119, 204a, 207, 211; *stē.bok* P 223 (= kwei), Q 165; *stēbok* Q 117, 117a; *štēbok* Q 209; *stējnbok* L 0426; *štējnbok* L 434, Q 111, 111*, 197; *stējnbōk* Q 9; *stējnbok* L 422; *stējānbok* P 222; *stibok* Q 2; **springbok:** *sprejnbok* L 414, 416, 417, Q 1, 2a, 3, 5, 71, 72, 81a, 82; **stinkbok:** *stēnbok* Q 156; **bok:** *bok* L 373, 418, Q 71; **geitenbok:** *gejtānbok* L 269; **kwee:** *kwē* L 320a, P 175, 178, 179, 219; *kwēj* P 176, Q 78; *kwēj* Q 78; *kwēj* P 107a; **kween:** *kwēn* K 278, L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, Q 96c, 193; *kwēn* K 357; *kwēan* L 420; *kwēan* K 314; **kweent:** *kwēnt* L 163, 163a, 267; *kwent* L 292; **guste geit:** *gōstə gejt* L 322; *gōstə gejt* L 270, 325; **vooi:** *voj* Q 156; **twiet:** *twit* Q 113.

3.6. Behandeling en verzorging

3.6.1 BIJVOEDEREN

(N 77, 104)

bijvoeren: *bejivurə* L 265; *bejivōrə* Q 117; *bivōrə* L 381, Q 16, 207; *biijvōrə* L 374; **bijvoederen:** *bejivuijərə* P 175, 178, 179, 219.

3.6.2 BORSTELLEN

(N 77, 105)

de haren borstelen: *də hār bōrstələ* L 265; **borstelen:** *bosələ* P 175, 178, 179, 219; *bōstələ* L 374; *bōstələ* L 381, Q 117; *bōštələ* Q 16; *bōāstələ* Q 207; **poetsen:** *putsə* L 267.

3.6.2 DEKGELD VOOR DE GEIT

(N 77, 108)

dekgeld: *dekgelt* L 265; *dekgelt* Q 207; *dekgeljtj* Q 16; *dekgeljtj* L 374.

3.6.3 GEITENSTAL

(N 77, 109)

geitenstal: *gejtəstal* L 374; *gejtəštāl* Q 98; *gējtəstal* L 265; *gētəštāl* Q 207; *gētəstal* L 381; **stal:** *štāl* Q 16.

3.7. Roepwoorden

3.7.1 ROEPWOORD VOOR DE GEIT

(N 19, 74e; VC 14, 2l (r); L B2, 259e (263); monogr.; N C, Q 111 add.)

sik: *sek* L 192a, 214a, 245b, 248, 293, 320, 328, 377, 381a; *sik* L 289, 291, 292, 298, 328, 330, 332; *sik* L 294; **sik, sik:** *sek, sek* L 268, 373, Q 201; *sik, sik* L 265, 269, 271, 289b, 292, 324, 325, 331, 332, 383; **sik, sik, sik:** *sek, sek, sek* K 278, L 159a, 163, 164, 372, 374, 377, 420, Q 32a, 193, 207; *sik, sik, sik* L 271; *syk, syk, syk* Q 39; **sikje:** *sikskə* L 291, 292; **met:** *met* L 211, 270, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e, 429, Q 15, 34, 101, 105, 111*, 113; *mēt* K 361a, L 360, Q 21; **met, met:** *met, met* L 270, 322, 326, 373, 381, 422, 0426, Q 9, 20, 33, 95, 97, 111; *mēt, mēt* L 312, 316, 316a, 317, 360, 369, 416, 422, 423, 427, Q 4, 99*, 113, 179; **met, met, met:** *met, met, met* L 214, 290, 378*, 428, 434a, Q 33, 36, 38, 96a, 101, 193, 196; *mēt, mēt, mēt* L 314, P 54, 55, Q 4; **met, met, mettetje:** *mēt, mēt, mētəkə* L 353; **metje:** *metjə* L 211, 271, 296, 382; **metje, metje:** *metjə, metjə* L 282; **metje, metje, metje:** *metjə, metjə, metjə* L 299; **mette:** *mətə, mətə* L 355, P 222, Q 78, 96c; *mōtə, mōtə* L 355; **mettetje:** *metəkə* Q 34, 101, 102; *mētəkə* L 314, 368b, P 196, Q 156; *mōtəkə* Q 78; **mettetje, mettetje:** *metəkə, metəkə* Q 9; **mekketje:** *mekətjə* L 381, 381b; **mek, mek:** *mek, mek* L 244c, 294, Q 111*, 117a, 197; *mēk, mēk* L 372a; *mēk, mēk* L 420; *mōək, mōək* P 176; **mek, mek, mek:** *mek, mek, mek* L 331, 331b; **mèè, mèè:** *mē, mē* L 372a, Q 162; *mēə, mēə* L 422; **mieke, mieke:** *mekə, mekə* P 44; **lemmen:** *ləmə* L 317, Q 101; **lemmen, lemmen:** *ləmə, ləmə* L 360, 369, 416; **lem, lem:** *ləm, ləm* L 0426; *ləm, ləm* K 357, 358; **lem, lem, lem:** *ləm, ləm, ləm* K 314, L 270; *ləm, ləm, ləm* K 358, Q 77, 78, 96c, 96d, 209; **lammetje, lammetje:** *ləməkə, ləməkə* Q 93; **liem, liem:** *lim* L 248, 250; **lam, lam:** *lym, lym* Q 176a; **loek, loek:** *luk, luk* Q 121c; **geit:** *gejt* L 215a, 267, 268, 269, 269a, 288a, 289, 294, 295, 298, 318b, 322, 329, 377, 378, 382, 386, 426, 431, 433, Q 31, 32a, 36, 95, 111*, 192, 201; *gēt* Q 119, 202, 203, 208; *jēs* Q 121, 222; *gets* Q 193; **geitje:** *gējtjə* L 291; **nettetje:** *nētəkə* Q 111; **nuuk, nuuk:** *nyk, nyk* Q 117; **nuukje:** *nykskə* Q 117a; **nuukje, nuukje:** *nykskə, nykskə* Q 119; **harree mannetje:** *harē mənəkə* P 48; **harree jo:** *harējə* P 48; **kom jo:** *kojə* P 48; **kom maar:** *kom mər* Q 22; **kom met:** *kom met* L 426; **dèè, dèè:** *dē, dē, dē* Q 103; **met dèè:** *midē* Q 12.

3.7.2 ROEPWOORD VOOR DE JONGE GEIT

(N 19, 74f; VC 14, 2m (r))

sik: *sek* L 318b, 377; **sik, sik:** *sek, sek* L 373, Q

193; *sək, sək* L 369; *sik, sik* L 269, 289, 325; **sik, sik, sik:** *sek, sek, sek* K 278, L 159a, 163, 164, 372, 374; *syk, syk, syk* Q 39; **sikje:** *sekskə* L 192a, 329, 377; *sikskə* L 289, 292, 328, 329, 330, 332; *sikjə* L 294; **sikje, sikje:** *sekskə, sekskə* L 321; *sikskə, sikskə* L 383; **met:** *met* Q 36, 113; **met, met:** *met, met* L 322, 326, 378*, 428, Q 33, 38, 196; *mēt, mēt* L 316, 317, Q 4; **met, met, met:** *mēt, mēt, mēt* P 54, Q 99*; *met, met, met* Q 33; **metje:** *metjə* L 382; **metje, metje:** *metjə, metjə* L 282, 322a, 331, 332; *metjə, metjə* L 270; **metje, metje, metje:** *metjə, metjə, metjə* L 290; **mettetje:** *metəkə* L 429, 434a, Q 34, 96a, 101, 111*; *mētəkə* L 314, 416; **mettetje, mettetje:** *metəkə, metəkə* L 373, 427, Q 20; *mōtəkə, mōtəkə* L 360, 368b, 420, 422, 423, 426, P 55, Q 9, 77, 111, 156; **mettetje dèè:** *metəkə dē* Q 97; **mette:** *mətə, mətə* L 355, P 222, Q 96c; *mōtə, mōtə* L 355; **mek, mek:** *mek, mek* L 271, Q 117a, 197; *mēk, mēk* L 420; *mēk, mēk* L 372a; **mekketje:** *mekətjə* L 381, 381b; **mèè, mèè:** *mē, mē* L 372a; **mèè, mèè, mèè:** *mē, mē, mē* Q 32a; **geitje:** *gejtjə* L 288a, 289, 295, 298, 322, 329, 332, 377, 378, 431; *gējtjə* L 269; *gētjə* L 291; *gejtə* Q 119, 202, 208; *getsə* L 386; *gejtšə* Q 95, 102; *jēsə* Q 121, 222; **geitetje:** *gedəkə* Q 193; **jonge geit:** *joŋə gejt* L 269, 289, 291, 292, 296, 320, 426, Q 21, 192; *jōŋ gejt* L 269; **jong geitje:** *jōŋk gejtšə* Q 95; **kleine geit:** *klej jēs* Q 222; **lam, lam:** *lym, lym* Q 176a; **lem, lem:** *ləm, ləm* L 0426; *ləm, ləm* K 357, Q 77, 78, 96c, 96d; **lem, lem, lem:** *ləm, ləm, ləm* K 314, L 270; *ləm, ləm, ləm* K 358; **lemmen:** *ləmə* Q 101; **lemmen, lemmen:** *ləmə, ləmə* L 416; **lammetje:** *ləməkə* L 433, Q 31, 201, 202; **lammetje, lammetje:** *ləməkə, ləməkə* Q 93; **geitenlam:** *gejtələm* L 215a, 269a; **liem, liem:** *lim* L 211, 246b, 248; **liem, liem:** *lim, lim* L 268; **liem, liem, liem:** *lim, lim, lim* L 214; **liemes:** *liməs* L 267, 269; **liempje:** *limkə* L 211, 250; **mieke, mieke:** *mikə, mikə* K 318; **siempje:** *simkə* L 245b; **germ:** *germ* Q 15, 36, 111*; **nuukje:** *nykskə* Q 117, 117a; **loek, loek:** *luk, luk* Q 121c; **dèè, dèè, dèè:** *dē, dē, dē* Q 103; **bèè, bèè:** *bē, bē* L 163, 163a; **harree jo:** *harējə* P 48; **harree mannetje:** *harē mənəkə* P 48; **kom jo:** *kojə* P 48; **kom maar:** *kom mər* Q 22.

3.7.3 SPOTNAAM VOOR DE GEITENHOU-
DER

(N 77, 113b)

[Een keuterboertje kon zich in de jaren dertig de weelde van een melkkoe niet permitteren. Hij had een geit die voor hem de melk leverde.]

geitenboer: *gējtəbūr* L 265; **keuterboertje:** L 266.

Afb. 8. Kippen

B. PLUIMVEE**4. KIPPEN****4.1. Soort en herkomst****4.1.1 KIPPEN**

(N 19, 37; RND 1; Wi 13; Wi 14; Wi 17; A 6, 1b; JG 1a, 1b, 2c; L 1a-m; L 6, 20a; L 28, 35; L 22, 22; L 33, 20; L 34, 12; L 34, 13; L 42, 5; L 44, 53; S 14; NE 2, I; Gwn 5, 14; Vld.; monogr.)

[De hennen of de hoenderen. De (vrouwelijke) kippen of hennen vormen de meerderheid in een kippenhok en geven hun naam aan het geheel.

Zie afbeelding 8.]

hennen: *henə* K 278, 314, 315, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, L 210, 213, 214, 214a, 217, 246, 250, 0250, 282, 286, 288, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 291, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 318b, 326, 329, 352, 353, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 372, 382, 386, 387, 413, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 425, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 113, 114, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 164, 169, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 177a, 178, 180, 182,

184, 185, 186, 188, 189, 193, 195, 197, 213, 214, 218, 219, 223, 224, Q 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 18, 19, 32, 36, 39, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 79a, 80, 81a, 82, 83, 84, 85, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 94b, 95, 96a, 96c, 96d, 97, 98, 99, 99*, 102, 103, 104a, 105, 109, 110, 111, 111*, 112, 112a, 113a, 119, 152, 154, 156, 156a, 158, 158a, 162, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 187, 188, 197, 197a, 199; *henən* K 278, 278a, 315, 316, 318, 353, 359, 360, L 216, 282, 285, 286, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 360, 360a, 368, 382, 385, 387, 413, 415, 416, 417, 420, 422, 423, P 45, 46, 52, 56, 57, 116, 119, 120, 121, 171, 176, 178, 183, 188, 197, 211, 212, 218, Q 1, 2, 3, 71, 83, 86, 98, 156, 156a, 175, 180; *he.nə* K 361, L 352, 353, 354, 355, 414; *he.nən* L 356; *hen* (mv.) Q 88, 179; *henn* Q 71; *henn* L 313; *henəŋ* K 316; *henʔn* Q 1; *hənə* Q 1, 2, 78, 179; *hena* Q 167; *henjən* K 318; *enə* L 372, 420, 422, 423, 424, P 167, 171, 174, 175, 176, 176a, Q 2, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 72a, 83; *enən* L 420; *hənə* K 318, 361, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 192, 209, 210, 211, 212a, 213, 215, 215a, 216, 216a, 244a, 244e, 245, 245a, 246, 247, 248, 249, 250, 265, 265c, 266, 268, 279, 284, 286, 293, 312, 359, 414, 415, 421, 425, P 51, 52, 57, 58, 119, 120, 197, Q 1, 2, 3, 5, 9, 71, 82, 86, 88, 91, 95, 99, 101, 105, 171, 172, 179, 187a, 188; *hənən* K

278, 360, L 215, 246b, 312, 313, 355, Q 71; *hēnʹn* Q 71; *hēnā* L 159, 266; *hējnā* L 216; *enā* K 317, P 176, Q 9; *henā* L 187, 210, 212, 214, 214a, 215, 215a, 217, 245b, 246, 246a, 266, 360, 378; *henān* K 314, 353, 357, L 282, 286, 291, 312, 355, 368, 371, 413, 414, 415, 416, P 56, 116, 121, Q 8, 10, 12, 90, 93; *enān* L 421; *hōnān* Q 3; *ōjnā* L 420; *hōnā* Q 158; *hinā* K 353, L 312, P 50, 51, 55, 117, 120, 164, 179, 181, 182, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 211, 218, 219, 220, 222, 223, 227, Q 3, 3a, 9, 74, 75, 76, 77, 78, 79a, 83, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 176a, 177, 178, 180, 181, 182, 240, 242; *hinān* K 314, L 360, P 174, Q 72, 168a, 170; *hi.nā* P 212; *inā* L 422, P 171, 176, Q 7; *dinā* P 175; *hūnā* Q 156, 162; *hiñ* Q 3; **henner:** *enār* L 423; **hoender:** L 163, 163a; *hundār* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 192a, 217, 300, Q 199, 252, 260, 284; *hū.ndār* L 159a, Q 254; *h undār* Q 200; *hū.ndār* L 324; *hunār* Q 263; *hündār* L 372, Q 199, 247a; *hū.ndār* L 329, Q 200; *undār* K 315; *hondār* L 267, 270, 291, 295, 297, 299, 300, 329, Q 20, 38, 113, 116, 117, 117a, 117b, 118, 119, 121, 121b, 121c, 207, 211, 222, 251, 253, 255, 259, 278, 279, 284; *ho.ndār* L 267, 376, 432, Q 21, 30, 33, 35, 117a, 192, 198, 201, 203, 204; *ho.andār* L 371, 377, 434, Q 205; *hō.ndār* L 320, 325; *ondār* Q 2; *hōndār* L 267, 269, 269a, 269b, 288, 288a, 288c, 290, 292, 293, 294, 295, 296, 298, 300, 318b, 319, 320, 320a, 321, 323, 324, 325, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 369, 370, 371, 372, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 419, 426, 0426, 427, 432, 434a, Q 4, 21, 22, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 35a, 39, 95, 113, 118, 119, 192, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 201, 202, 203, 204a, 207, 208, 209, 249; *hō.ndār* L 288, 288a, 292, 293, 294, 297, 298, 317, 319, 331, 374, 375, 381, 428; *h'ōndār* Q 247, 247a; *ōndār* L 355, 369, 371, Q 16; *hoṅdār* L 369, 429, 430, 434, Q 20, 27, 29, 32, 33, 34; *haṅdār* Q 20; *oṅdār* Q 284; *handār* Q 279, 284; *hēndār* Q 199; **hoenderen:** *ō.ndārē* L 372; **hoen (mv.):** *hūn* Q 253, 256; **hoenders:** *hōndārs* L 289, 431, Q 102; *hōndaš* Q 22; *hundārs* L 210; **hoenen:** *hunān* L 184; *hōnn* Q 247; *hōjnān* K 278, 315; **hoenlies:** *hōnlis* Q 156; **kippen:** *kipā* L 115, 163, 163a, 164, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245, 246, 268, 269, 271, 295; *ki.pā* L 159a; **kiekens:** *kikās* K 316, 317a, L 415, P 45, 46, 48, 50, 107a; *kikās* K 317, L 360; *ki.kāš* P 214; *kīākās* K 317; *ki.ʹās* K 353; *kī.kās* L 314; *kekās* L 413; *ke.kās* P 176; **kieken:** *kikā* K 358, 360, L 414, P 55, 115, 177; *kikā* L 417, P 44, 47, 113, 172; *kī.kā* L 364; *kekā* K 361, P 176; *kēkān* P 211; **kuikens:** *kū.kās* L 372; *ka.ekāš* Q 162; *ka.ākāz* Q 183; **kuiken (mv.):** *kūjkā* L 369; **tieten:** *tītā* K 361, L 317, 326; *tītān* L 317; *tītā* L 382, 384, Q 22; **tietjes:** *tītākās* L 288c; **tuten:** *tūtā* L 163, 163a, 209, 210, 211, 212a, 219, 214a, 215, 216, 216a, 217, 244a,

245a, 245b, 246, 246a, 270; *tūtā* L 270; *tūtā* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 250, 0250, 291; **gevoelte:** *gāvōxāldā* Q 12; *gāvōxālt* Q 12; *gāvōxāl* Q 163, 167, 168, 169, 182; *gāvōxāl* L 368; **pluimbeesten:** *plō.mbistā* Q 71.

4.1.2 KIPPEN (KINDERWOORD)

(N 19, 38; monogr.)

tsjiejjes: *tšipkās* P 54; *tšipkās* K 361a; *tšepkās* P 107a, Q 72a, 78, Q 156; *tšepkās* P 176; *tšepkā* (enk.) Q 2; *tšipākās* Q 178; **tsjjejen:** *tšipā* P 188, Q 2; *tsipā* P 55; *tšepā* P 107a; *tšep* (enk.) Q 78, 156; **tjiejjes:** *tjipkās* K 278; **tjiejjen:** *tjip* (enk.) P 195; **sjiejjes:** *šipkās* P 48, Q 3a, 4, 71, 79a, 162, 176a; *šepkās* Q 2; **sjiejjen:** *šip* (enk.) Q 71; **jiiejjes:** *jipkās* L 0426, P 222, Q 32a, 111, 111*, 119; *jipākās* Q 111; **jiiejjen:** *jipā* L 429, Q 35, 39, 111, 113, 117, 119, 121c, 211; **jupen:** *jypā* Q 121c, 204a, 211; *jōbā* Q 207; **juupjes:** *jūāpkās* Q 197, 197a; **juupjeren:** *jōpkārā* Q 207; **sjoekjes:** *šukskās* L 314; **tikjes:** *tikskās* K 318, 357, P 48; *tekskās* (enk.) K 314; **tikken:** *tekā* K 314, P 44; *tikā* K 358; **tikkens:** *tikās* Q 9; **tokjes:** *tōkskās* P 48; **tieten:** *tītā* L 289*, 294, 317, 324, P 51; *tītā* L 289b, 331, 331b, 355, 369, 371, 377, Q 14, 22; *tītā* Q 96c; **tietjes:** *tītjās* L 265, 288a, 289, 289*, 299, 321, 326, 332, 373, 377, 381, 382, 384, 420, 422, 0426, 434; *tītjās* L 329, 330, 331, 331b, 360, 383; *tītākās* K 361, L 282, 292, 317, 318b, 320a, 322, 322a, 325, 329, 360, 368b, 372a, 374, 416, 422, 423, 432, 434, Q 9, 14, 18, 20, 93, 97, 98, 112a, 117a, 179, 193, 198b; *tītākās* L 288c, 324, 360, 369; *tītākās* L 372, 422; *tītākās* L 416; **tuutjes:** *tūtjās* L 163, 163a, 211, 268, 290; *tūtjās* L 270; **tuten:** *tūtā* L 266, 268, 269, 290, 295; *tūtā* L 163, 164; *tūtā* L 159a; **tjikjes:** *tjikskā(n)* (enk.) K 278; **tietletjes:** *tīlākās* Q 197; **kiekjes:** *kikskās* K 357, L 360, P 48, 54; *kekskās* K 361a, P 51, 107a, 176, Q 78; **kiekens:** *kikās* K 318; *kīkās* P 55, 186, 197; **kuikjes:** *kuykskās* L 269, 426; *kōkskā* (enk.) Q 162; **kuikens:** *kukās* L 269; *kūjkā* (enk.) L 314; **kipjes:** *kipkās* L 163, 163a, 164, 270, 271, 295; **pikken:** *pik* (enk.) Q 77; **pikjes:** *pikskā* (enk.) Q 97; **pikkelen:** *peqālā* Q 99*; **pikkeltjes:** *pīgālkā* (enk.) Q 101; **pulletjes:** *pōlāʹā* K 278; **pieten:** *pītā* Q 99*; **pietjeren:** *pitjārā* Q 121; **pietetjes:** *pītākās* Q 9, 33, 94b, 96d, 187a; **pieletjes:** *pīlākās* Q 197; **fiepetjes:** *fīpākās* Q 117a; **hoentjes:** *hōnkās* L 288c, 329, Q 22; *hunākās* Q 198b; *hōnākā* (enk.) Q 207; *hōnšā* (enk.) Q 209; **hoendertjes:** *hōndārskās* Q 198b; **hennetjes:** *henkās* L 318b, 360; **luupjes:** *lūpākās* Q 198b; *lūpākās* Q 197, 197a; **klokjes:** *klukskās* Q 77.

4.1.3 TROEP KIPPEN

(N 19, 63; A 4, 18; L 4, 18; L 20, 18; S 37; monogr.)

[Varianten van *kippen*, *hennen*, *hoenders* enz. zijn niet gedocumenteerd. Zie hiervoor het lemma KIPPEN (5.2.1). Alleen de benamingen voor *troep* zijn in dit lemma opgenomen.]

klocht: *kloxt* K 278, L 288a, 289, 289b, 289*, 292, 314, 318b, 320a, 321, 324, 325, 326, 329, 330, 332, 369, 374, 377, 384, 416; *kløxt* L 317, 360, 371, 420; *klōxt* K 278, L 265, 290, 295, 322a; *klox* L 270, 271, 295, 330, 331, 381, 382, 423, 426, 432, 434, Q 22, 98; *kløx* L 372, 372a; *klōx* L 268, 270, 290; *klōx* L 266; **klucht:** *kløxt* L 288; **kudde:** *køt* K 361a, P 48, 107a, 222, Q 78, 79a, 156, 162, 176a, 187a, 197, 198b, 204a, 207, 211; *køt* L 420, 422, P 213, Q 14, 32a, 71, 77, 99*, 111, 111*, 197, 197a; *køt* Q 9, 77, 117a; *kæt* P 54, Q 2, 3a, 4, 93, 178, 179; *kæt* P 55; *kÿā* K 318; **troep:** Q 101; *trup* K 357, L 269, 292, 294, 322, 324, 326, 331, 331b, 332, 383, 422, Q 197, 198b, 204a; *trup* L 326; *tröp* L 288a; **trop:** *trop* K 358, 361a, L 211, 288c, 373, 374, 0246, 427, 429, P 51, Q 14, 20, 21, 33, 35, 99*, 111*, 113, 119, 193; *tröp* K 318; **toom:** *tōm* L 268; *tūm* L 329, Q 113a; *tōam* Q 96c; *tōum* L 269, Q 22, 97; *tāum* L 290; **nest:** P 48; *nest* P 176; *nēs* Q 2; **stal:** *šāl* Q 117; **hok:** *høk* Q 72a; **trek:** *trek* L 355; *træk* L 368b; *trøk* L 360; **zwerm:** *šwerm* Q 39; **bende:** *bendā* Q 187a; *bendā* Q 9; *ben* K 314; **hoop:** *hōp* Q 209; *huap* P 44; *hōf* Q 121c; **slag:** *slāx* L 360, 416; **stouw:** *stoy* L 282; **koppel:** L 191; *kōpāl* L 159a, 163, 163a, 164; **school:** *šul* Q 121, 121c; **gast:** *gāst* L 163, 164; **trobbel:** *trubāl* P 186, 197; **gevogel:** *gəfəxəl* L 381.

4.1.4 KRIELKIP

(N 19, 42; monogr.)

[Een krielkip is een soort kleine kip.]

kriel: *kril* L 163, 163a, 164, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 266, 270, 289b, 294, 295, 318b, 322, 325, 329, 371, 377, 381, 383, 423, 427, 434, Q 14, 21, 32a, 35a, 39, 101, 113a, 119, 207; **krieltje:** *krilka* L 268, 270, 271, 288a, 288c, 295, 318b, 320a, 321, 322, 324, 325, 326, 329, 331, 311b, 332, 373, 384, 422, 0426, 429, 432, Q 9, 20, 22, 35, 94b, 97, 111, 112a, 117, 193, 204a; *kriltjā* Q 211; **krieletje:** *krilakā* L 159a, 265, 314; *krilakā* L 422; **krielhen:** *krilhen* L 286, 289*, 317, 382, Q 98, 111*; *krilhen* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **krielhennetje:** *krilhenkā* Q 14; *krilhenakā* P 107a, Q 18, 96d, 99*, 111, 111*; *krilhēnakā* L 211, 265, Q 187a; **krielenhennetje:** *krilēhenakā* L 282, 316; **krielhoen:** *krilhon* L 299, Q 117a; *krilhōn* Q 197, 197a, 198b; *krilhondār* (mv.) Q 121c; *krilhōndār* (mv.) L 329; *krilhōnšār* (mv.) Q 121; **krielhoentje:** *krilhōnkā* L 292, 322a, 330, 331, 372a, 374, 426, Q 33; *krilhōnakā* Q 204a; *krilhōnakā* Q 193; *krilhōnkā* L 372; *krilōnkā* L 372; *krilhōntjā* Q 113; *krilhōntjā* Q 119; **krielkip:** *krilkip* L 268, 269; **krielkipje:** *krilkipkā* L 269; **krielenhaantje:**

krilēhānakā L 316; **krielhaantje:** *krilhēnkā* L 288c; *krilēnkā* L 369; *krilhōnakā* Q 198b; **kruip-hennetje:** *kruphenakā* Q 95; **kriezelhennetje:** *krizālhenakā* P 48; *krizālhenakā* K 318, 357, 358; *krizālhenakā* P 44; **klein haantje:** *klējn hējnka* L 317; **engels hennetje:** *ejāls henkā* L 420; *ejāls henkā* L 416; *ejāls henakā* L 360, 368b; *ejāls hēnakā* Q 198b; *ejāls hēnāʔā* K 278; *ejāls hēnakā* Q 97; *ejāls hinkā* Q 9; *ejāls enkā* L 420; *ējāls henkā* Q 9; **engels hoentje:** *ejāls hōnšā* Q 209; *ejāls hōnšā* Q 198b; *ejālsā hōnšās* (mv.) Q 33; *ejāls hōnšā* Q 200, 247, 247a; **engelsen:** *ejālsā* Q 111; **huishennetje:** *hōshēnakā* K 358; **sierhennetje:** *sīrhenakā* L 355; **rooshennetje:** *ruashinakā* P 188; *rushēnakā* Q 156; **rooshaantje:** *ruashōjnka* P 188; **kooshennetje:** *kōshēnakā* P 107a; *kōshēnakā* P 54, 55; *kōshēnakā* P 48; **kooshaantje:** *kōshōankā* P 55; **slofhennetje:** *slufshēnakā* Q 2, 71; *slufenakā* Q 72a; *slōshēnakā* P 55; **kroeshennetje:** *krūshēnakā* Q 156; **krots-hennetje:** *krotshēnāʔān* K 278; **proeshennetje:** *prushēnakā* Q 78; *prūshēnakā* Q 2; **proesje:** *pruskā* Q 78; **rozelhennetje:** *rūzālhinakā* P 222; *ruzālhinakā* P 186, 197; **kraaihennetje:** *krēhīntjā* Q 179; **kraaihen:** *krējhenā* (mv.) Q 96c; **armeluis-hoen:** *ermālyshōndār* (mv.) Q 32a; **zinghennetje:** *zējkhenakā* Q 4; *zēhinakā* Q 162, 176a; *zēhenakā* Q 178; *zēhenkā* Q 93; *zējīkinakā* Q 79a; *zēhenkā* Q 77; *zēhinakā* Q 77; **zanghaantje:** *zējkēnkā* Q 3a; **kakkenest:** *kaʔānēst* K 278; **kakelnestje:** *kəʔālnēskā* K 314; **kreukelhennetje:** *krjēkālhinakā* Q 162.

4.1.5 VECHTHAAN

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; monogr.)

[Haan in de regel van een bijzonder ras, die afgericht wordt voor hanengevechten. Hanengevechten zijn een Haspengouwse specialiteit.]

vechthaan: P 54, Q 90, 94; *vexthān* K 353, 357, 358, L 316, 355, 417, P 45; *vexthā.n* L 416, 418; *vexthān* K 317a; *vexthān* L 352, 354; *vexhān* Q 85, 87, 172; *vexhā.nā* Q 88; *vexthā.nā* L 317, 319, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 415; *vextān* L 370, 371, 419, Q 7; *vegān* L 372, 422, 423, 424, Q 6, 8, 9, 10, 11, 12; *vexān* Q 13; *vegđān* L 420, 421; *vexā.nā* Q 96c; *vēxhōn* Q 175, 179; *vē.xhōn* Q 90, 94, 172, 174, 178; *vē, xhōn* Q 91; *vexthōn* K 315, 316, 318, 359, 361; *vexthō.n* K 360; *vē.xthōn* P 58; *vē.xthōān* L 286; *vē.xthō.ān* L 282; *vexthōān* L 313, 353, P 46; *vēxthōān* L 312; *vexthōān* K 278; *vē.xhō.n* Q 5, 81a, 82; *vē.xthōān* L 314; *vexthō.n* L 414, Q 3; *vē.xthō.n* Q 1; *vexhōn* Q 86, 91, 93, 179; *vexhō.n* Q 2a; *vexhō.n* Q 2a; *vēxhōān* Q 77; *vexthōn* K 314; *vē.xhōn* Q 84; *vē.gōn* Q 84; *vēxhōn* Q 162; *vexthōnā* P 51; *vexthō.nā* L 413; *vēxhōnā* Q 188; *vē.xhōnā* Q 82, 188; *vē.xhō.nā* Q 87; *vē.xhōānā* P 192; *vexthōānā* P 44, 56, Q 1; *vexthōā.nā* P 52, 57; *vē.xhōān* Q 2a; *vē.gō.nā*

Q 83; **vechthaantje**: *vēxhōnšā* Q 178; **soort-haan**: Q 90; *sorthān* Q 87, 94, 172; *sorthōn* P 58, 179, 186, 223, Q 93, 94, 162, 163, 170, 174, 175, 179, 181; *sō.rthōn* P 187; *sorthōn* P 172, 182, 195, 197, 218, 219, 220, 227, Q 75, 79, 80, 157a, 167; *so.rthōn* Q 156; *sōrthōn* Q 165; *so.rthōn* Q 157; *sō.rthōn* P 188, 192, Q 160, 166; *sō.rthōn.n* P 119, 120, 121; *sortōn* P 167; *sorthōn* P 214; *sorthōn* Q 77; *sorthōn* Q 162; *sortōn* Q 182; *sortōn* P 173, 176; *sōa.thōn* P 57; *sō.thōn* Q 2a; *sō.thōn* Q 73; *sō.thōn* Q 71; *sōthō.n* Q 72; *sō.thō.n* Q 2a; *sūothān* Q 85; *southōn* P 48; *sorthōn* P 49, 50, 184, 224, Q 82, 168, 168a, 240, 241; *sorthō.n* P 118a, Q 91, 155, 169, 171, 242; *sorthōnā* P 113, 115, 117, 174, Q 76, 79a, 153, 154, 161; *sorthōnā* Q 158a; *sorthōnā* Q 89; *sorthōnā* Q 74, 78; *sō.rthōnā* Q 152, 159, 164; *sō.rthōnā* P 177; *so.rthōnā* Q 177; *sō.rthō.nā* P 118, Q 178; *sortō.nā* Q 83; *sortōnā* P 175, 178, 180; *sortōnā* P 176, 176a; *sō.thā.nā* Q 2; *southōnā* P 47; *sōthōnā* P 53, 55; *sō.thōnā* P 52; *soj.rthōn* Q 84; *sūa.thō.nā* Q 87; *so.rthōnān* (mv.) Q 77; **kamphaan**: *kamphōn* L 315; **kamper**: *kēmpər* L 418; **kemphaan**: *kemphōn* L 286; *kemphōn* K 318; *kē.mphōn* Q 175; *kē.mhōn* Q 178; **spoor-haan**: *spōrhān* K 317a; **bijthaan**: *bī.tā.n* Q 11; **lombardische haan**: *lāmpēsā hān* Q 253; *lampāsan hōn* Q 95; *lāmpāsān hōn* Q 193; *lampāsā hān* Q 284.

4.1.6 MESTHAAN, SLACHTHAAN

(JG 1a; monogr.)

[Haan die vetgemest wordt.]

vethaan: *vēthā.n* L 416, 417, 418; *vethōn* Q 1; *vethō.n* L 414, Q 3, 5, 72, 81a; *vethō.n* Q 1; *vetōn* Q 1; **slachthaan**: *slaxhōn* Q 2a, 71, 82.

4.1.7 ZANGHAANTJE

(JG 1a, 1b; monogr.)

[Haantje van een speciaal ras, dat veel kraait en in prijskampen uitkomt.]

zinghaan: *zēnhān* L 417; *zēnhō.n* Q 3, 71; *zēnhō.nā* L 414; **zinghaantje**: *zē.ŋkhōŋkə* P 220; *zēnhōŋkə* Q 241; *zēnhōŋkə* Q 77; *zējhōŋkə* Q 160; *zējhōŋkə* Q 72; *zēhōŋkə* Q 181; *zēhōŋkə* Q 162; **zanghaantje**: *za.ŋkhēnkə* L 416; **slofhaantje**: *slufhō.nā* Q 2a; **kraaihaan**: *krejhō.n* Q 5; *krē.hō.n* Q 81a; **kraaihaantje**: *krejhē.nkə* L 418; *krēhē.nkə* Q 82; *krihōnā* Q 193.

4.1.8 HAAN ZONDER STAART

(N 19, 62a)

bolhaan: L 268, 269, 321, 326, 329, 331, 382, Q 22; *bolhān* L 360, 422; *bōalhān* L 317; *bōlhān* L 360, Q 209; *bōlhan* L 317; *bōlhān* Q 72a; *bōlān*

L 420; *bōlān* Q 2; *bolhōn* K 318, L 163, 164; *boylhōn* P 186, 197; *bōlhōn* L 314; *bōlhoŋn* K 278; *bōyhōn* L 163, 163a; **bolvot**: *bolvot* L 427, Q 111; *bolvōt* L 383; **bolvots**: *bolvots* L 270; **bolstaart**: *buwāstat* P 222; **bolstuit**: *bolstyt* L 288a, 289b, 289*; **bolaars**: *bolās* L 429; *bolās* Q 111; *bolhās* Q 98; **haan zonder staart**: *hān zunər stēt* K 357; *hōyn zondər stat* P 107a; *hōyn zōnər stat* P 55; **loerhaan**: *lūrhān* Q 113, 113a, 204a, 211; **flotshaan**: *flotshān* Q 179; **blote haan**: *blaytān hān* Q 9; **naakse haan**: *nāksān hān* Q 111*; **kale haan**: *kālān hān* L 368b; *kālā hān* Q 32a; **stomphaan**: *stomphōn* Q 198b; **fochhaan**: *fōxhōn* Q 77; **geplukte haan**: *gəplōkdā hān* Q 9; **gepikte haan**: *gəbekdā hān* P 51; **stopstaart**: *stūpstert* L 332; *stūpstat* Q 78; *stūpstat* Q 39; *stūpstatz* Q 117; *stūpstats* Q 211; **stompstaart**: *stūmpstat* Q 77; **nutzak**: *nōtsak* K 278; **stop**: *stop* L 420; de volgende woordtypen zijn een woordgroep: **staart kwijt**: *stert kwējt* K 361; **zonder staart**: *zōnər štats* Q 121; *zōndər stat* P 213.

4.1.9 HEN ZONDER STAART

(N 19, 62b; monogr.)

bolhen: L 163, 164, 268; *bolhen* K 318, L 360, 416; *bōlhen* K 278, L 317, 422, Q 72a; *bōlhen* L 314, 360; *bōlhen* L 317; *boylhin* P 186, 197; *bolhēn* L 265; **bolkip**: *bolkep* L 427; *bolkip* L 269; **bolhoen**: *bolhōn* L 326; *bōyhun* L 163, 163a; **bolvot**: *bolvot* L 270, 321, 325, 382, 429, Q 111, 111*, 113, 113a; **bolvots**: *bolvots* L 270; **bolstuit**: *bolstyt* L 288a, 289b, 289*; *bēlstyt* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e; **bolstaart**: *buwāstat* P 222; **bolaars**: *bolārš* Q 101; *bolārš* Q 111, 113; *bolhās* Q 98; **toelaars**: *tulās* Q 284; **stompstaart**: *stūmpstat* Q 77; **bothen**: *bōthen* K 278; **stopstaart**: *stūpstert* L 322, Q 284; *stūpstert* L 332; *stūpstat* Q 78; *stūpstat* Q 39; *stūpstats* Q 211; *stūpstatz* Q 117; **flodderkont**: *flōdərkont* Q 77; **flotshen**: *flotshin* Q 179; **hen zonder staart**: *hen zondər stat* P 107a; *hen zōnər stat* P 55; *hin zunər stēt* K 357; **hoen zonder staart**: *hōn zōnər štart* Q 32a; **geplukte hen**: *gəplōkdā hin* Q 9; **gepikte hen**: *gəbekdā hen* P 51; **blote hen**: *blaytā hen* Q 9; **kaal hen**: *kāl hen* L 368b; **kaal vot**: *kāl vōt* L 383; **kale kont**: *kāl kōnt* L 211; **fochhen**: *fōxhin* Q 77; **stop**: *stop* L 420; **verruizelde prij**: *vərījzəldə pri* Q 97.

4.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

4.2.1 HAAN

(N 19, 39; A 39, 3c; A 6, 1a; A 2, 30; L 7, 27; L 14, 19; L 26, 17; L 1a-m; JG 1a, 1b; Wi 13; Wi

17; Gwn 5, 15 add.; Vld.; monogr.)
 [Het mannetje van de hoenderen.]
haan: L 355, 360, 413, 417, Q 199; *hān* K 278, 315, 317a, 353, 357, 358, 360, 361a, L 159a, 184, 191, 192, 192a, 209, 209a, 210, 211, 212, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 244c, 245, 245b, 246, 246a, 246b, 246d, 248, 250, 265, 265c, 266, 267, 268, 269, 269a, 269b, 270, 271, 283, 286, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289a, 289b, 289*, 290, 291, 292, 292a, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 312, 313, 314, 316, 317, 318, 318b, 319, 320, 320a, 321, 322, 322a, 323, 324, 324a, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331a, 331b, 332, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 360a, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 374, 376, 377, 378, 381, 381a, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 426, 0426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 433, 434, P 45, 50, 121, 164, 171, Q 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 30, 31, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 78, 83, 88, 96a, 96b, 96c, 97, 98, 99, 99*, 100, 101, 101a, 102, 103, 106, 109, 111, 111*, 112, 112a, 112b, 113, 113a, 115a, 116, 117, 117a, 117b, 118, 118a, 119, 121, 121a, 121b, 121c, 156, 158, 162, 178, 179, 188, 192, 193a, 195, 196, 197, 197a, 200, 201, 202, 203, 203a, 203b, 204, 204a, 205, 207, 208, 209, 211, 222, 249, 253, 278, 279, 284; *hān* L 314, 353, 369, Q 1, 71, 78; *hā.n* L 246, 416, 417, 418; *h'ān* Q 200, 247, 247a; *hān* P 51, Q 158, 166, 253; *hān* L 372, P 188; *ān* L 369, 372, 377, 419, 420, 422, 423, 424, P 176a, Q 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 32a, 99*; *ā.n* L 422; *ān* K 317, L 369; *ān* Q 72a; *ān* L 372; *han* L 249, 266, 300, 352, Q 10, 88; *haən* P 53, Q 2, 117b; *an* L 317, Q 9; *hajnə* K 353; *oγan* P 212; *hōn* K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 361, L 159, 159a, 163, 163a, 164, 165, 192a, 210, 250, 281, 283a, 312, 314, 353, P 45, 50, 51, 52, 54, 55, 57, 58, 107a, 119, 121, 176, 176a, 177, 188, 192, 197, 219, Q 3, 3a, 19, 20, 29, 35a, 71, 72, 77, 78, 83, 84, 89, 90, 91, 94, 94b, 95, 95a, 96d, 102, 156, 162, 163, 167, 168, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 187a, 188, 193, 197, 198, 198b, 203, 242; *hōən* L 282, 286, 313, 314, 315, 353, P 44, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 55, 56, 58, 113, 115, 117, 172, 173, 174, 175, 179, 180, 182, 183, 184, 186, 192, 195, 196, 197, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 71, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 89, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158a, 159, 160, 161, 164, 165, 166, 167, 168a, 169, 170, 240, 241; *hō.n* K 318, 359, 360, L 413, Q 87; *hō.ən* P 52, 57, 118, 118a, 119, 120, 121, 177, 177a, 187, 188, Q 73, 78, 182; *hōγən* K 278, P 55, 186, 197, Q 156; *hōjn* P 46, 48, Q 166a; *ōn* P 49, 176, Q 83, 84; *ōən* P 175, 178; *ōγn* P 218; *hōn* K 318, L 159a, 416, Q 77, 93, 102, 180; *hō.n* L 414, Q 1, 3, 5, 81a, 82; *hōən* L 312, 424, P 47, 58, 195, 211, Q 2a, 71, 72, 77,

93, 157a, 171; *ōən* P 171; *hō.n* P 188, Q 2a; *hōən* K 278, 353, L 282, 286, 313, 354, P 47, 121, 188, 195, 214, Q 1; *hō.ən* P 179, Q 77, 154; *hōγn* P 222, Q 74, 167; *hōajj* Q 156; *hōn* K 314, L 313, P 183, Q 83, 95; *hōγən* K 278, P 54, 107a, 176; *ōan* P 48, 176, 213; *ōən* P 167; *hoən* L 285, P 50, 188; *hojn* P 50, Q 80, 93; *hoγn* P 171; *hēn* Q 202; de volgende opgaven zijn meervoud: *hānə* L 164, 184, 187, 210, 212, 245, 246, 250, 266, 289, 291, 321, 326, 378, 381, 387, Q 19, 20, 33, 109, 113, 156, 201, 203, 207, 208, 222; *hānən* K 278, 315, 353, 358, L 312, 314, 372, Q 3, 12, 83, 279; *hāənə* Q 116; *ānən* Q 2; *hanə* Q 249; *hōnə* L 159, P 50, Q 95, 156, 162, 198; *hōnən* P 176, Q 71, 178; *hōənə* P 48; *hōnən* L 286, P 171; *hēnə* Q 284; *hōn* L 165; **haantje**: *hāntjə* L 191, 210, 214, 216a, 248, 268, 288a, Q 103, 192; *hantjə* L 163, 164, 165, 184, 209, 209a, 210, 211, 212, 213, 214a, 215a, 246a, 246d, 248, 249, 250, 265, 281, 285; *hantjən* K 278, L 286, 312, 314; *haantjə* Q 117; *hajtjə* Q 111; *hānkə* P 171; *hāənkə* K 353; *hājnkə* K 358, Q 14; *haənkə* L 268; *hajnəkə* L 376, 431, Q 30; *hajnəkən* K 315; *hankən* Q 71; *hōntjə* L 283a; *hōntjə* L 159, 164; *hōnkə* Q 156; *hōnšə* Q 95, 95a; *hōəntšə* Q 193; *hōjnšə* Q 187a; *hōnškə* Q 95; *hēntjə* Q 207; *hentjə* L 210, Q 106, 279; *heəntjə* Q 112a; *hēnkə* L 269; *hēnəkə* Q 204a; *henkə* L 266, 269, 360, 378, 381, 432a, Q 15, 33, 162; *henkən* L 429a; *heənkə* L 269; *hēnəkə* Q 101, 207; *hēnšə* Q 178, 196; *h'ēnšə* Q 200, 247, 247a; *henšə* Q 96a, 99, 101, 121, 192, 222, 284; *hentšə* Q 249; *hēntjə* Q 36, 113, 113a, 115, 116, 201, 202, 203, 203a, 208; *hēntšə* Q 192, 222; *hēnšə* Q 101a, 197, 203, 203b; *hejnšə* Q 28, 193a; *heənšə* Q 121; *hēntšə* Q 103; *hentjə* L 291; *heəntjə* Q 39, 211; *hēnkə* L 269, 269a, 271, 288a, 289, 292, 300, 318b, 320, 321, 326, 330, 355, 372, 373, 381, 381b, 385, 387, 423, 429, 434, Q 3, 19, 20, 21, 27, 32, 32a, 34, 38, 83, 96b, 109; *hēnkən* L 417; *hēənkə* Q 35; *ēnkə* P 176, Q 15; *hēnkə* Q 22; *hēnkə* L 266, 270, 271, 289, 289a, 290, 293, 296, 298, 299, 318, 322, 326, 378, 381b, 413, 428, 430, Q 20, 28, 33; *hēnəkə* Q 102, 193a, 195; *heənəkə* Q 100; *ēnkə* Q 15; *hēntjə* Q 121c; *hēəntjə* Q 113, 117a; *heəntjə* Q 117b, 119; *heəntjə* Q 112b; *hēəntšə* Q 118a*; *hēnšə* Q 12, 98; *hēənšə* Q 121a, 121b; *hēnkə* L 373, 378, 426, 432, Q 17, 29; *heənkə* Q 19; *tānkə* Q 2; **koekeloeris**: *kukəlures* L 289a; *kukəlures* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e; *kokəlōres* Q 99; **koekeloerer**: *kəkəlqrər* Q 253; **kicheriki**: *kixəriki* Q 284; **leures**: *lōrəs* Q 113, 117; **boerenhaan**: Q 192; **lombardische haan**: *lampəršən hān* Q 101; *lampəršən hān* Q 196a; **kraaier**: *krējər* Q 117; *krājər* Q 113; **kukel**: *kukəl* L 320a; *kokəl* L 368b; **kukeleku**: *kykələkj* Q 121; **kukelekuuk**: *kykələkj* L 332; **kukereku**: *kykərəkj* Q 121.

4.2.2 GESNEDEN HAAN

(N 19, 60a; monogr.)

kapuïn: L 373, Q 101; *kapun* L 269, 270, 271, 288c, 289, 289*, 420, P 176, Q 72a, 113, 178; *kapün* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 265, 266, 268, 299, 321, 322, 322a, 324, 326, 330, 332, 377, 382, 383, 423, 426, 427 (vero.), 434, Q 18, 20, 21, 22, 32a, 33, 39, 95, 97, 98, 111*, 113, 113a, 121c, 162, 193, 198b, 200, 204a, 207, 211, 247, 247a; *kapün* K 318, L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 290, 294, 295, 320a, 325, 329, 330, 331, 331b, 369, 374, 432, Q 9, 111, 119; *kapun* L 270; *kapuən* L 211; *kapuən* Q 2; *kapün* L 282; *kapüə.n* Q 2; *kapün* L 292, 318b; *kapun* Q 93; *kapoə.n* Q 2; *kapo.γən* P 222; *kapoajin* Q 156; *kapoγən* Q 78; *kapoən* L 269, 269a, 269b; *kapγun* L 422; **gesneden haan:** *gəsnən han* K 357; *gəsnəjən an* L 420; **gecas-treerde haan:** *kastrērdə hān* Q 121; **loerhaan:** *lūrhan* Q 101, 113a; **loerejas:** *lōrjas* Q 156; **korhaan:** *korhəən* K 278; **zanghaan:** *zanhəγən* K 278; **deugeniet:** *dəgənēt* L 320a; **capucijner:** *kapsinə* L 368b; **kween:** *kweŋ* L 288; **boethaan:** *bijthən* Q 77; **geboete haan:** *gəbødə hān* Q 156; **geboet (volt. deelw.):** *gəbyt* Q 71; **geboete (zelfst. nmw.):** *gəbydə* P 213; **kleume (zelfst. nmw.):** *kləmə* Q 78.

4.2.3 VROUWELIJKE KIP (kaart 22)

(N 19, 37; Wi 13; Wi 14; Wi 17; NE II, 10; Gwn 5, 14; A 11, 1c; A6, 1b; L 6, 20a; L 22, 22; L 28, 35; L 42, 5; L 33, 20; L 34, 12; L 34, 13; JG 1a, 1b; S 14; L 1a-m; Vld.; monogr.)

[De hen is het wijfje van het tamme huishoen.]

hen: *hən* K 278, L 159, 164, 184, 191, 209, 210, 213, 214, 214a, 215a, 216a, 217, 244c, 246, 246b, 266, 267, 286, 291, 352, 355, 378, 416, P 50, 52, 120, 121, Q 1, 3, 9, 179; *en* Q 2, 9; *hən* K 315, L 192, 209, 213, 215, 215a, 245, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 290, 314, 316, 414, 416, 425, P 51, 107a, 120, Q 1, 2, 3, 71, 88, 95, 97, 99, 101, 187a; *hən* L 265, Q 94; *en* P 176; *həjən* L 210, 216; *hən* K 278, 314, 315, 316, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 210, 245b, 282, 286, 288, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 318b, 329, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 372, 373, 374, 382, 383, 385, 387, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 429a, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 107a, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 164, 171, 172, 173, 174, 176, 176a, 177, 177a, 178, 180, 182, 186, 187a, 188, 193, 195, 197, 211, 214, 218, 219, 223, Q 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 36, 36a, 39, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 77a, 78, 79, 79a, 80, 81a, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 94b, 95, 96b, 96c, 96d, 97, 98, 99, 99a, 99*, 100, 101, 101a, 102, 103, 104a,

105, 109, 110, 111, 111*, 112a, 112b, 152, 154, 155, 155a, 156, 158, 162, 167, 168, 168a, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 183, 188, 197, 197a, 198b, 240; *hən* L 250, 387; *en* L 420, 422, 423, 424, P 167, 171, 175, 176, Q 2, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 72a, 83; *hin* K 357, P 55, 179, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 220, 222, 227, Q 9, 76, 77, 79a, 83, 153, 155, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 169, 176a, 177, 178, 181, 182, 240, 241, 242; *hīn* Q 162; *hī.n* Q 156; *in* P 176; **leghen:** *lēxhen* Q 77; *lēkhen* Q 2; **hoenderhen:** *onərhən* L 417; **hoen:** *hōn* L 246, 267, 269, 271, 288, 288a, 289, 290, 291, 292, 292a, 293, 294, 296, 298, 299, 319, 320, 320a, 321, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 360, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 374, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 419, 426, 0426, 427, 428, 429, 431, 432, 432a, 434a, Q 12, 19, 21, 22, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 35a, 38, 39, 95, 97, 101, 102, 103, 113, 118, 192, 193, 195, 196, 197, 197a, 198, 198b, 199, 201, 202, 203, 204a, 207, 208, 209, 247, 247a, 248, 259, 278, 284; *hō.n* L 266, 326, 327; *hōən* L 270, Q 196, 200; *ōn* L 372, Q 16, 32a; *hən* L 321, Q 203; *hōn* L 329, 378; *hon* L 270, 271, 291, 295, 297, 299, 300, Q 112b, 113, 113a, 116, 117, 117a, 117b, 119, 121, 202, 208, 211; *hoən* Q 196, 279; *ho.ən* Q 200; *hən* L 295; *h'ən* Q 116, 119, 121, 211, 222; *h'on* Q 116, 119, 121, 211, 222; *hoyn* L 369, 429, 430, 433, 434, Q 20, 27, 29, 32, 33, 34, 284; *oyn* L 369; *hayn* Q 20; *hūn* K 353, L 192a, 217, Q 253, 278; *hun* K 315, L 159a, 163, 164, 165, 191, 209, 210, 212, 286, 355, 360; *hən* L 286, 413, P 50, Q 178; *həyn* Q 284; *həən* L 329, Q 117b; *ən* P 171; **kīp:** *kīp* L 159a, 163, 163a, 164, 210, 211, 214a, 266, 268, 269, 271, 295, 373; *kep* Q 113, 117a; **kīppetje:** *kepkarə* Q 284; **tiet:** *tīt* L 269, 294, 321, 326, 384, Q 21, 97; *tīt* K 361a, L 288c, Q 22; *tī.t* L 372; *tīət* Q 1; **tuut:** *tūt* L 214, 267, 270, 290, 295; *tūt* L 291; *tət* L 159a; **tsjiep:** *tšjip* P 186, 197; **jiēp:** *jīp* Q 113; *jīəp* Q 255; **juup:** *jyp* Q 201; **kīek:** *kīk* K 318; **kīeken:** *kekə* K 361a; *kiʔə* K 314; **kūiken:** *kākə* Q 249; **stopstaart:** *stupstert* Q 284; **toelaars:** *tulās* Q 284; **kok:** *kok* (bargo.) Q 95; **koks:** *koks* Q 113, 117; **kachlientje:** *kaxlintjə* (bargo.) Q 95.

4.2.4 HEN MET KUIKENS (kaart 23)

(A 6, 1c; A 28, add.; L 22, 22; Gwn 5, 15 add.; NE II, 11; L B2, 320; R 3, 40; JG 1a, 1b, 2c; Vld.; monogr.)

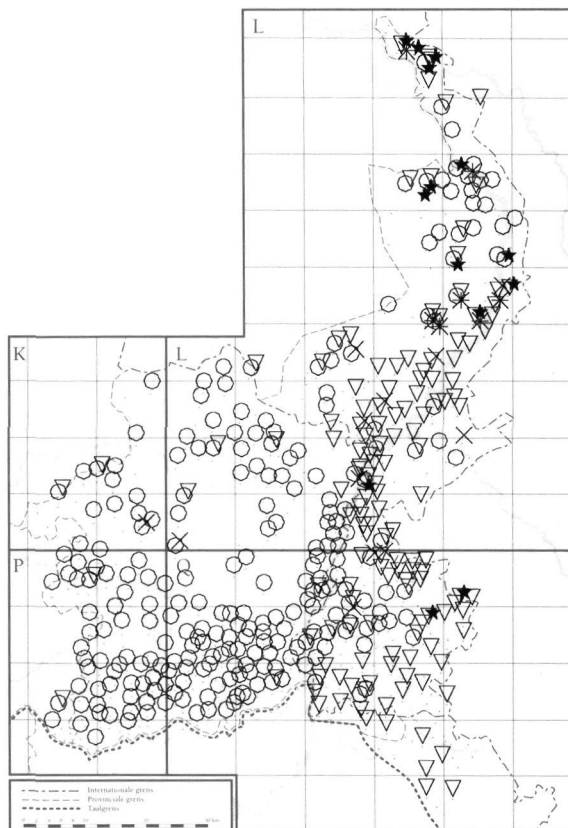
[Kip die rondloopt met kuikens.

Zie afbeelding 9.]

kloek: *kluk* K 314, 317a, 353, 357, 358, L 115, 159a, 163, 165, 191, 192, 192a, 209, 210, 213, 214, 214a, 215a, 216a, 217, 244c, 245, 245b, 246, 246b, 247, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 289, 289a, 290, 291, 294, 295,

Kaart 22. VROUWELIJKE KIP

- hen
- ▽ hoen
- ★ kip
- × tiet
- * tuut

296, 297, 298, 300, 320, 323, 329, 331, 332, 382, 386, 429a, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 56, 57, 113, 115, 117, 119, 120, 121, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 177a, 178, 180, 214, Q 2, 17, 20, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 73, 95, 97, 98, 100, 101, 101a, 103, 111, 111a, 112b, 113, 113a, 117, 118, 119, 121, 156, 188, 192, 195, 196, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 208, 211, 222, 240, 247, 247a, 284; **klük** L 270; **kloekhen**: *klukhen* P 179, 182, 186, 188, 197, 218, 219, 223, Q 74, 75, 78, 79, 80, 89, 90, 158a, 162, 170, 174, 175, 178, 179, 188; *kluken* P 176a, Q 84; *kluikhen* Q 171; *klükhen* P 224; *klukhin* P 184, 187, 192, 195, 220, 227, Q 76, 79a, 152, 153, 154, 155, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 177, 181, 182, 240, 241, 242; *klu.khin* Q 77, 168a; **kloeker**: *klukər* L 322; **kloekje**: *klykskə* L 382; **klok**: *klok* K 358, L 317, 381, P 47, 51, 53, 55, 58, 118, 118a, Q 2, 2a, 81a, 82, 95, 97, 99, 102; *klök* Q 113, 193; **kloekhen**: Q 2, 12; *kloekhen* P 53, Q 2a, 71, 72, 87, 91, 94, 172; *kloken* L 423, Q 83; **broek**: *bruk* L 267, 292, 292a, 293, 294, 297, 300, 322, 323, 324a, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 353, 374, 376, 377,

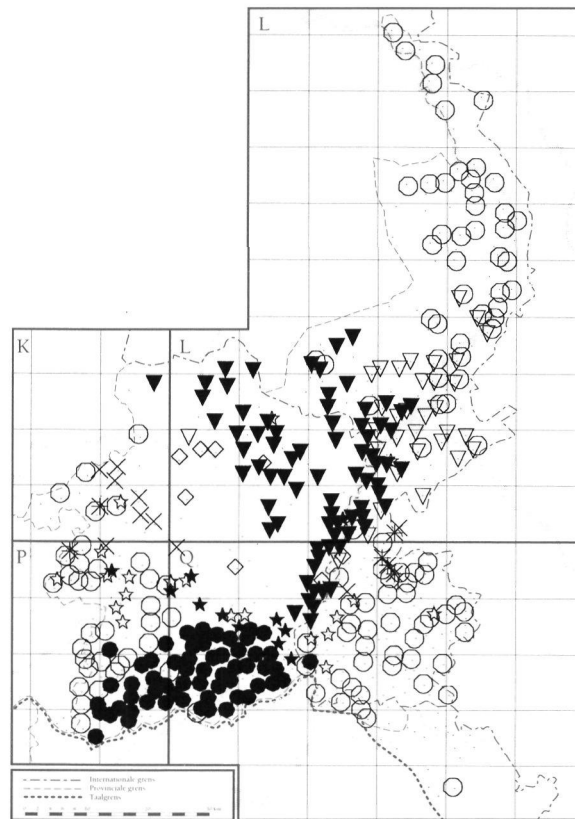
378, 381b, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 430, 432a, 433, Q 15; *brük* L 295; **broekhen**: *brukhen* Q 15; **brok**: *brok* K 278, L 282, 286, 288, 288a, 289, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 318b, 318c, 319, 320, 321, 326, 328, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 375, 381, 381b, 415, 416, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 424, 426, 428, 429, 431, 432, 433, Q 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 18, 88, 96a, 96c; *brøk* L 318, 379, 380, 381b, 427, Q 18; *broæk* L 289, 289a, 327, 381b, 429a; *brök* L 289, 320, 381, Q 96b; *brök* L 416; *brök* L 318; *brøk* L 374; **brokhen**: *brokhen* L 352, 354, 355, 365, 413, Q 3, 15; *broken* Q 11; **proek**: *pruk* K 357, L 434, P 44, Q 22, 32, 32a; **prok**: *prok* K 315, 316, 318, 359, 360, 361, L 434a, P 51, Q 1, 19; **prokhen**: *prokhen* K 359, 360; *prokhin* L 414; **hen met kuikens**: *hən mē kykəs* L 314; **hen met kiekens**: L 360.

4.2.5 KUIKEN

(A 6, 1d; Wi 4; RND 1; L 6, 20a; L 42, 32; JG 1a, 1b, 2c; S 14; Gwn 5, 15; Vld.; monogr.)

Kaart 23. HEN MET KUIKENS

- ▽ broek
- ▼ brok
- ◇ brokhen
- kloek
- kloekhen
- ☆ klok
- ★ klokhen
- ✱ proek
- ✕ prok

[Jong van een kip.]

kuiken: *kȳkə* L 159a, 164, 165, 191, 209, 214a, 215a, 246, 246b, 248, 250, 266, 268, 270, 271, 289, 291, 292, 292a, 293, 294, 298, 314, 317, 318, 318b, 322, 323, 324, 327, 328, 329, 330, 373, 376, 377, 378, 381, 381b, 382, 387, 426, 429, 430, 431, 432a, 433, 434, Q 12, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 32, 32a, 33, 35, 36, 38, 9, 95, 96b, 97, 98, 99, 100, 101, 101a, 102, 103, 111, 111*, 112b, 113, 119, 192, 193, 195, 197, 198, 199, 201, 202, 203, 207, 246, 279, 284; *kȳkən* L 164, 217, 267, 271, 286, 289a, 293, 295, 317, 320, 324a, 326, 374, 423, Q 9, 14, 15, 18, 19, 71, 113a, 201, 203; *kykə* L 282, 314, 317, 319, 353, 371, 419, 424, Q 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 88, 96c; *kykən* L 286, 313, 315, 316; *kykə* L 164, 184, 192, 212, 213, 214, 215a, 216a, 244c, 245b, 269, 428, 429a, Q 12; *kykən* L 210, 213; *kyəkə* L 372; *kȳxə* Q 121, 222; *kȳšə* Q 116; *kyšə* Q 222; *kyxə* Q 116; *kȳkən* L 282; *kyū.kə* L 372, 420; *kōkə* Q 1, 74; *kō.kə* Q 75, 76, 79, 79a, 80, 152, 153, 154, 157, 157a, 161; *kōkn* Q 71; *kōu.kə* Q 155, 240, 241; *kōkə* Q 178; *kō.kə* Q 75, 156, 160, 164, 166,

168a, 174, 175, 178, 179; *kō.kən* L 421; *kōy.ká* Q 167; *kōu.kə* Q 77; *kē.kə* Q 84, 89, 90, 170, 171; *kejkə* L 314, Q 2, 3, 83; *kej.kə* L 355a, Q 83; *kējkə* L 314; *kejkən* Q 3; *kejkən* Q 156; *kejkə* L 360; *kikə* L 355, P 48, 49, 52, 53, 55, 56, 57, Q 2, 2a; *kikən* L 364, 417; *ki.kə* L 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 366, 367, 368, 415, Q 87, 91, 94; *kiəkə* L 360; *kikə* L 355; *káj.kə* Q 162, 163, 168, 177, 181, 182, 242; *kā.kə* Q 169; *kājkə* Q 162; *kōkən* Q 71; de volgende opgaven zijn meervoud: *kȳkas* L 245, 267, 295, 300, 381, Q 100; *kȳ.kəs* Q 95; *kȳkəz* Q 101; *kōkəs* Q 241; *ke.ikas* Q 2; **kuik:** *kȳ.k* L 312, 422, 423, 424; *kyk* L 288; de volgende opgaven zijn meervoud: *kȳkə* L 288, 318, 423, Q 34, 97, 111; *kȳ.kə* Q 193; *ky.kə* Q 206; *kō.kə* Q 161; *kō.kən* Q 240; *kejkə* Q 83; **kuikje:** *kȳkskə* L 270, 327, 423, Q 10, 19, 20, 95, 113, 198, 199, 279; *kȳkskən* L 286; *kykskə* L 164, 184, 248, 250, 266, 270, 271, 288, 288a, 289, 291, 381b, 386, 387, 422, Q 18, 19, 33, 95, 101, 117a, 198, 200, 208; *kykskən* L 312; *kyəkskə* L 326, 372, 378, Q 12; *kōkskə* Q 178; *kōkskə* Q 249; *kōkskən* Q 71; *kōkskən* L 314; *kejkskə* Q 2, 3, 83; *kyšskə* Q 113; *kykskə*

Afb. 9. Hen met kuikens

(mv.) Q 208; *kikskā* L 355; *kikskān* L 417; *kiākskā* L 360; *ki.kskā* L 364, 365; **kuikentje:** *kijkānskā* Q 95; *kijkānšā* Q 95; *kykānšā* Q 95; **kuikeletje:** *kykālākā* Q 284; **kieken:** *kikā* K 316, 318, 357, 360, 361, P 44, 45, 46, 47, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 169, 171, 172, 173, 176, 176a, 177a, 178, 180, 184, 186, 188, 191, 195, 218, 224, Q 78, 156; *kikān* K 315, 359, L 312, 316, P 58, 121, 219, Q 9; *ki.kā* L 319, 352, 354; *kiʔān* K 278; *kiʔā* K 314, 317a, 353; *kiān* K 315; *kijkā* P 174, 175, 177, 179, 182, 187, 188, 192, 197, 219, 220, 227, Q 156, 159, 165; *kikā* K 353, 358, P 47, 50, 171, 195, 214, Q 73; *kijkā* P 223; *kekā* K 358, P 51, 176; *kekān* L 413; **kiekje:** *kikskā* K 316, 358, P 44, 167, 171, 187a; *kikskān* K 278, 315; *kikskā* Q 156; *kekskā* L 413, P 50, 176, Q 89, 156; **kipje:** *kipkā* L 192a, 214, 214a, 215, 216a, 217, 244c, 245b, 246a, Q 284; *kepka* P 47; **hen:** *hen* L 286; *hēn* L 314, 416, P 120; *hen* K 317, Q 1, 71, 167; **hoen:** *hōn* L 372; **pul:** *pql* Q 253; **tietetje:** *titākā* Q 113; **sjiepje:** *šipkā* P 51; *šepkā* K 318; *tšepkā* P 176; *tšipkā* Q 1, 2; **tiesje:** *tiskā* Q 203; **tikje:** *tekskā* K 318.

4.2.6 MANNELIJK KUIKEN

(N 19, 41b; L A2, 507)

haan: *hān* K 357, L 290, 324, 326, 372a, 420, 0426, Q 98, 113a, 156, 207; *hōn* Q 4, 176a, 198b; *hōyan* K 278; *hōan* Q 71; *hōy* P 107a; **haantje:** K 361; *hāntjā* L 163, 163a, 211, 266, 268, 316; *hantjā* L 159a, 163, 164, 265; *hantšā* Q 187a; *hānkā* K 361a; *hānjā* K 358; *hānkā* L 414; *hanjā* L 353, P 45, 171, Q 2; *hanjān* K 314;

hanšā L 314; *hanʔjā* K 314; *haijʔā* K 278; *āntjā* K 317; *hōntjā* Q 35a; *hōntšā* Q 198b; *hōnkā* K 318, L 269; *hōanjā* Q 78, 79a; *hōnākā* Q 94b, 198b; *hōntjā* L 282, 286; *hōnjā* K 318; *hōankā* P 55; *hōanjā* P 44; *hōanjā* Q 156; *hōinjā* P 188, 197, 222; *hōinjā* P 188; *ōanjā* P 48; *hōnjā* K 359; *hōanjā* P 196; *hōinjā* P 50; *hōinjā* P 54, 186, 197; *hōijā* P 50; *hōijā* P 107a; *ōantjā* K 317; *hēntjā* L 416, 422, Q 111, 111*, 117, 117a; *hēntjā* Q 121; *hēnkā* L 269, 270, 271, 288a, 288c, 289b, 289*, 290, 294, 295, 299, 317, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 329, 330, 331, 331b, 332, 355, 360, 369, 371, 372, 373, 374, 382, 383, 384, 415, 416, 423, 427, 429, 432, 434, Q 9, 14, 20, 21, 22, 33, 39, 83; *hēnjā* P 213, Q 72; *hēnšā* L 372, Q 97, 99*, 121c, 209; *hēnākā* Q 99*; *hēankā* L 316a; *ēnkā* L 369, 415, 422; *hēantjā* Q 113; *hēnākā* Q 197, 197a, 204a; *hēnkā* L 295, 360, P 48, Q 3, 93; *hēnjā* P 171, Q 72; *hēnšā* Q 96c; *enkā* L 422; *hēntjā* Q 112a; *hēantjā* Q 119; *hēnkā* P 176; *henkā* L 360; *hēntjā* Q 211; *henkā* L 292, Q 35; *henākā* Q 101; *ēnkā* L 420; *hōntjā* Q 179; *hōnšā* L 372; *hōntšā* Q 178, 198b; *hōnjā* P 196, Q 77; *hōnkā* Q 162; *hōnjā* Q 162; *hōnjā* P 197, Q 162, 163; *hīankā* Q 72a; *īankā* Q 72a; *hentšā* Q 9; *hōnākā* Q 193; *heānšār* (mv.) Q 121; **jong haantje:** *joj hōntšā* Q 96d; **krielhaantje:** *krilhēnkā* L 290; *krilhenkā* L 292; **haanskuiken:** *hānskijkā* Q 9.

4.2.7 VROUWELIJK KUIKEN

(N 19, 41a; monogr.)

pul: *pql* L 265, 270, 288c, 289*, 294, 295, 324,

329, 360, 371, 377, 0426, 427, 434, Q 18, 111, 111*, 113a, 117a, 193, 197, 197a; *pøl* K 278, 357, L 268, 316, 369, 0426, P 188, Q 14, 21, 35, 77, 94b, 96c, 96d, 112a, 117, 156, 176a, 198b, 204a, 207; *pøl* L 416, Q 4, 93; **pulletje**: *pølkə* L 268, 317, 322, 332, 382, Q 117, 187a, 198b, 204a; *pølkə* L 269, 288c, 289b, 290, 292, 320a, 322a, 325, 330, 331, 331b, 374, 383, 420, 422, 427, 429, 432, Q 14, 33, 35a, 99*, 113; *pølkə* K 318, 361, 361a, L 286, P 44, 48, 107a, 186, 197, 222, Q 78, 79a; *pølkə* P 176, Q 22; *pølkə* Q 9; *pølsə* Q 121c; *pøltja* Q 211; *pølkə* L 416, Q 178, 179; *pølkə* P 54; *pølkə* Q 3a; *pølkə* Q 2; **pulkuiken**: *pølkjə* Q 9; **hennetje**: *henəkə* K 358, 361, L 159a, 163, 163a, 164, 314, 355, 422, P 55, 213, Q 2, 78, 96c, 97, 99*, 101, 156; *henəkə* L 318b, 384, 423, Q 39; *henəkə* Q 77; *henəʔə* K 278, 314; *henəkə* L 211, 265, 282, P 107a; *hinəkə* P 186, 197, Q 162; *hintšə* Q 9; **hen**: *hen* L 420, Q 4, 98; *hen* L 266; *hen* L 269; **hennenuiken**: *henəkjə* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **poeltje**: *pølkə* L 288a; **kuikje**: *kykskə* L 299; *kykškə* Q 119; **kuiken**: *kjəkə* L 434; **kiekje**: *kikskə* L 360, Q 72a; **hoen**: *hōn* L 326, 372a; *hon* L 295; *hōnšə* (mv.) Q 121; **jonge hoen**: *joŋ hōn* L 373; **hoentje**: *hōnkə* L 270, 372; *hōnəkə* Q 198b; *hōnəkə* Q 204a; *hōnkə* L 271, 292, 321, 324; *hōnšə* Q 209; **krielhoen**: *krilhōn* Q 197.

4.2.8 NOG IN HET EI ZITTEND KIPJE

(N 19, 40a)

kuikje in het ei: *køjkskə en ət ej* L 420; **kuiken in het ei**: *kjəkə en ət ej* L 427; **kuiken in de dop**: *kjəkə en dən dop* L 332; **schaalkuiken**: *sxälkjəkə* L 289*; **broed kuiken**: *bəbrit kējəkə* Q 4; **kuikje**: *kykskə* L 270, 288c, 289, 317, 322a, 325, 326, 374, 382, Q 9, 20, 22, 197, 197a, 209; *kjškə* L 295, 369, 373, Q 198b, 204a; *kykškə* Q 117a; *køjkskə* L 372; *køkskə* L 0426, Q 35a, 162; *kēkskə* Q 93; *kējkskə* Q 72a; **kuik**: *kyk* L 288a, 320a; **kuiken**: *kykə* L 159a, 163, 164, 266, 422; *kjəkə* L 268, 269, 270, 271, 290, 292, 318b, 321, 324, 331, 331b, 0426, Q 14, 35a, 99*, 113; *kyjkə* L 384; *kjxə* Q 121; *køjkə* Q 77; **kag kuikje**: *kax køkškə* Q 179; **kak**: *kək* L 371; *kek* L 292; **kwag-gel**: *kwaqəl* L 331; **kwak**: *kwak* L 265; **kieken**: *kijəkə* L 329, Q 156; **kiekje**: *kikskə* K 318, L 314, 360, P 188, 213, Q 2; *kikskə* P 55; *kekskə* K 314, P 176, Q 78; *kēkskə* Q 162; **tietetje**: *titəkə* Q 35; **broed ei**: *bəbrujt ej* K 278; *bəbrōud ej* L 372; *bəbrujt ej* Q 78; *bəbrut e* Q 3a; *bəbrōdə ej* P 107a; **broedei**: *brōiej* L 317; **kiemei**: *kimej* K 278; **bevrucht ei**: *bəvrəx ej* Q 101; **gekiekt ei**: *gəkekt ə* P 54; **belegd eitje**: *bələjt ejəkə* P 186, 197; **gehikt ei**: *gəhek ej* L 423; *gəhikt ejə* P 222; **embryo**: *embryon* P 51; **plat sjiepje**: *plat šipkə* K 357; **pieperd**: *pipərt* L 372a; **broedbolletje**: *brōjəbōlkə* Q 9.

4.2.9 PAS UIT HET EI GEKOMEN KIPJE

(N 19, 40b)

kuikje: *kykskə* L 265, 266, 268, 269, 270, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 290, 299, 316, 317, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 325, 326, 329, 332, 374, 377, 384, 422, 423, 423, 432, 434, Q 9, 14, 18, 21, 32a, 98, 117, 119, 193, 197, 197a, 204a, 207, 209; *kykškə* Q 39, 111, 111*, 112a, 119; *kjškə* L 292, 294, 295, 324, 330, 331, 331b, 369, 373, 383, Q 198b; *køkškə* Q 71, 162, 178, 179; *køkskə* K 278, L 0426, Q 35a, 77; *køkskə* Q 162; *kēkskə* K 358; *køkskən* K 278; *køjkskə* L 372a; *køjkskə* L 324; *køjkskə* L 420; *kōkskə* Q 77; *køjkskə* L 372, 420; *kēkskə* Q 93; *kējkskə* Q 3a; **kuiken**: *kykə* L 159a, 163, 163a, 164, Q 96c; *kyəkə* L 317; *kyjkən* L 282; *kjəkə* L 270, 290, 295, 318b, 324, 329, 331, 429, 434, Q 14, 22, 33, 99*, 101, 113a, 204a; *kjxə* Q 121, 121c; *kajkə* Q 176a; **kiekje**: *kikskə* L 314, 355, 360, 368b, 416, P 48, 54, 186, 188, 197, 213, 222, Q 78, 156; *kikskə* P 55; *kekskə* K 314, P 44, 51, 107a, 176; *kēkskə* P 107a, Q 162, 176a; **kieken**: *kikə* P 107a; *kijəkə* Q 78; **kuikentje**: *kjškənšə* Q 187a; **naaks kuikje**: *nākš kykskə* Q 97; **kuiken pas uit het ei**: *kjəkə pas ut ət ej* L 427; **dagkuiken**: *dāxkjəkə* Q 20; **kwagkuiken**: *kwaxkējəkə* Q 4; **piepkuikje**: *pipkykskə* L 322; **kipje**: *kipkə* L 211, 266, 290; **pulletje**: *pølkə* L 314; *pølkəʔə* K 278; **pul**: *pøl* Q 117a; **tikje**: *tikskə* K 358; **tietetje**: *titəkə* Q 35; **pieletje**: *piləkə* Q 72a, 97; **tiesje**: *tisjə* Q 211; **tjiepje**: *tjepkə* K 314; **tsjiepje**: *tšipkə* K 318; *tšipkə* K 361a; **sjiepje**: *šipkə* K 357.

4.2.10 OPGROEIEND JONG KIPJE

(N 19, 40c)

[Bedoeld wordt het kipje dat niet meer bij de klokken is maar dat nog niet legt.]

pulletje: *pølkə* K 318, 357, 358, L 163, 164, 314, P 44, 48, 51, Q 3a, 78, 79a; *pølkə* L 265, 269, 270, 271, 288c, 318b, 320a, 321, 322a, 329, 330, 331, 331b, 377, 383, 423, 429, 432, Q 22, 33, 39, 119; *pølkə* L 268, 322, 332, 382, Q 9, 14, 35a, 96d, 198b; *pølkə* L 416, Q 179; *pølkə* P 54, Q 4; *pølkə* Q 2; **pul**: *pøl* K 278, L 163, 164, 266, 268, 271, 282, 295, 299, 317, 326, 332, 355, 369, 372, 384, 423, P 107a, 186, 188, 197, Q 35, 94b, 96c, 96d, 98, 101, 112a, 117, 176a, 187a, 198b, 204a; *pøl* L 265, 269, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 318b, 324, 325, 329, 331, 381, 420, 422, 426, 0426, 427, 434, P 176, Q 14, 20, 32a, 71, 97, 99*, 113a, 119, 121c, 193; *pø.l* Q 77; *pø.l* L 422; *pø.l* L 368b, P 55; **poel**: *pø.l* L 288a; **kuiken**: *køjkə* L 372a; *køjkə* L 420; *køjkə* Q 77; *kōkə* Q 156; *kjəkə* L 270, 299, 369, 371, 373, Q 21, 98, 111, 111*, 113, 117a, 197, 197a, 207, 209; *kjškən* L 286; *kjxə* Q 211; *kykə* L 316; *kēkə* Q 93; *kājəkə* Q 162; **kuik**: *kyk* Q 9; **kuikje**: *køkškə* Q 178; *kykškə* Q 113; **kieken**: *kikə* L 360, 416, P 213; *kikə* P 107a, 222; *kiʔə* K 314; *kekə* K 361a; **kiek-**

je: *kikskə* L 360; **kuikentje:** *kykəŋjə* Q 113; **hen-
netje:** *henəkə* L 159a, 163, 163a; *hənəkə* L 377;
hənšə Q 121; **hoentje:** *hōŋhəkə* Q 78; *hōŋhəkə* Q
176a; **tsjiejje:** *tšipkə* P 188, Q 72a; **kipjetje:**
kipkə L 211.

4.2.11 JONGE KIP

(N 19, 40d; R 14, 23b; R 3, 39; A6, 1b; JG 1a, 1b;
L 1a-m; Gwn; Vld.; S 27, add.; monogr.)

[Bedoeld wordt de jonge kip die bijna aan de leg
is of net legt.]

pul: *pəl* K 278, 314, 315, 316, 317a, 318, 353,
357, 358, 359, 360, 361, 361a, L 250, 265, 266,
267, 268, 269, 282, 286, 289, 293, 295, 299, 312,
313, 314, 315, 317, 318, 318b, 319, 321, 322,
323, 326, 327, 330, 332, 352, 353, 354, 355, 360,
369, 370, 371, 372, 372a, 382, 384, 385, 386,
387, 413, 414, 419, 420, 421, 422, 423, 424,
0426, 429a, 434a, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51,
58, 107a, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121,
167, 172, 173, 176, 176a, 177, 184, 186, 187,
188, 192, 195, 197, 220, 222, 223, Q 1, 3a, 6, 7,
8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 21, 33, 36, 73, 74, 75, 76,
77, 78, 79, 79a, 80, 88, 96c, 97, 98, 101, 112a,
113, 117, 118, 152, 153, 154, 155, 156, 157,
157a, 158a, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165,
166, 167, 168, 168a, 169, 172, 176a, 177, 181,
182, 188, 197, 198b, 204a, 207, 209, 240, 241,
242; *pəl* L 210, 265, 265c, 266, 269, 269a, 269b,
270, 271, 288, 289*, 290, 292, 293, 294, 295,
296, 297, 298, 300, 316, 318b, 318c, 320, 320a,
321, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b,
332, 360, 371, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379,
380, 381, 382, 383, 420, 423, 426, 428, 429, 431,
432, 434, P 175, 176, 177a, 178, 179, 180, 182,
213, 214, 218, 219, 227, Q 14, 20, 22, 30, 32, 33,
35, 38, 39, 71, 77, 95, 97, 99, 99*, 111, 113, 113a,
117a, 119, 121, 121c, 193, 197, 197a, 200, 211,
247, 247a, 284; *pəl* Q 9, 38, 77; *pəl* Q 253; *pel* L
356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366,
367, 368, 415, 416, 417, 418, P 52, 53, 54, 55, 56,
57, Q 2, 2a, 3, 5, 72, 81a, 82, 83, 84, 87, 89, 91,
93, 170, 178; *pəl* Q 2; *pel* Q 90, 94, 171, 174,
175, 179; **pulletje:** *pələkə* L 211, 316; *pəlka* Q
198b; *pəlka* L 381; *pələʔən* K 315; *pələʔə* K 353;
pələkə P 53, Q 72a; *pəlka* Q 178; **jonge pul:** *joŋ
pəl* Q 35, 96d; *jōŋ pəl* Q 20; **legpul:** *ləxpəl* P
107a; *ləqpəl* Q 111*; **legpulletje:** *ləkpəlka* L 423;
grote pul: *grūta pəl* L 368b; *grūta pəl* P 55; **poet:**
pəl L 288a, 378; *pol* Q 99; *pəl* Q 117; **piel:** *pil* Q
35a; **jonge hen:** *joŋ hen* L 163, 163a, 268, 289b,
317, 318b, 329, 420, Q 98; *joŋ hen* L 290, Q
187a; *joŋə hen* L 214; *jōŋ hen* L 422; *joŋ hin* Q
176a, 179; **hen:** *hen* L 159a, 214, Q 4; *hen* L 210;
jonge hoen: *joŋ hon* Q 119; *joŋ hōn* Q 32a, 193;
jōŋ hōn L 329; *joŋ hun* L 163, 164; *joŋə hōndər*
(mv.) L 329; *joŋə hōndərə* (mv.) L 373; *joŋ
hundər* (mv.) L 163, 163a; **hoen:** *hōn* L 377;
kipje: *kipkə* L 163; **tuut:** *tət* L 210.

4.2.12 TWEESLACHTIGE JONGE KIP

(N 70, 10; N C, add.; N 19, add.; monogr.)

[Met betrekking tot het woordtype **loerhaan**
merken informanten op, dat deze een haan is met
een geslachtelijke afwijking of dat deze het
uiterlijk van een haan heeft maar geen volledige
haan is.]

kween: *kwēən* K 314; *kweŋ* L 287, 288, 288a,
288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d,
318e; *kwin* L 288; **kweent:** *kwent* L 318b; **kwee:**
kwē L 387; *kwee* Q 31; *kwīə* L 321; **kapuin:**
kapūn L 333; *kapūn* L 330, 377; *kapūnə* L 320,
320a; **loerhaan:** *lūrhan* L 381, 382, 427, 429, Q
18, 35, 99* (kip die kraait), 111, 0112, 112c, 113,
117a, 197, 197a, 202, 203; *lūrhan* Q 193; **pul:**
pəl Q 98; **pulletje:** *pələkə* P 219; **kieken:** *kīkə* P
218; **piet:** *pīt* L 265; **tsjiejje:** *tšepkə* K 357.

4.3. Lichaamsdelen

4.3.1 SPOREN VAN DE HAAN

(N 6, 3; L 7, 27b; monogr.)

[Doornachtige hoornuitwas van de poten van de
haan.]

hanensporen: *hānəspōrə* L 191, 192, 214, 214a,
215, 217, 244c, 245b, 246, 247, 249, 250, 266,
268, 269, 269b, 271, 289, 291, 293, 294, 295,
296, 297, 323, 324, 329, 373, 377, 381, 381b,
382, 425, 426, 0426, 428, 429a, Q 14, 15, 16,
16*, 17, 20, 30, 35, 39, 96, 101, 111, 112, 112a,
112b, 0112, 113, 113c, 117, 117b, 195, 199, 207,
255; *hānəspōrə* L 210, 211, 215a, 267, 288,
289b, 318, 318b, 321a, 324a, 326, Q 14, 32a, 99,
101, 105, 118, 207, 222; *hānəspōrə* L 265, Q
251; *hānəspōrə* L 270, 292, 325, 327, 376, 382,
383, 0426, 427, 428, 432, 433, 434, 434a, Q 19,
20, 21, 30, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 97, 101, 111,
112, 113, 118, 121, 121b, 121c, 203, 207;
hānəspōrə Q 113; *hānəspōrə* L 290, Q 17, 32,
32a, 96, 99, 101, 112a, 113, 117a, 118, 119, 121,
211; *hānəspōrə* Q 252; *hānəspōrə* Q 252;
hānəspūrə L 289; *hānəspūrə* Q 254; *hānəspārə*
Q 204a; *hānəspōjr* L 387; *hānəspōr* L 266, 293,
329, 331, 332, Q 14, 16, 97, 101; *hānəspōr* L
292, 299, 324, 329, 387, 429, 432, Q 32a, 111;
hānəspōr L 267, 288, 291, 294, 318b, 321, 322a,
328, 329, 375, 378, 385, Q 15, 15a, 96, 96a, 98,
112; *hānəspōr* L 295, 330, Q 35; *hānəspōrə* L
381; *hānəspōr* L 384; *hānəspūr* L 289, 326;
hōnəspōrə L 159a, 269, 425, 426, Q 95, 193,
198; *hōnəspōrə* Q 193; *hōnəspōrə* L 163, 164, Q
95, 95a, 104, 187a; *hōnəspōrən* L 429a;
hōnəspōrə Q 95; *hōnəspūrə* Q 198b; *hōnəspōr*
Q 94b, 187a; *hōnəspōr* Q 95, 198b; *hōnəspōr* Q
198; de volgende opgaven zijn enkelvoud:
hānəspūr L 213; *hānəspōr* L 214, 270, 322, Q
15, 204; *hānəspōr* L 386; *hānəspōr* L 216; **spo-**

ren: L 353, 354, 414; *sporā* L 265, Q 253, 278; *šporā* Q 253; *spougrā* P 176, 211, Q 158; *spuorā* Q 89; *spoarā* L 417; *spoarān* Q 83; *spōrā* L 286, 313, 318, 319, 320a, 355, P 55, 164, 171, 174, 176, 183, Q 10, 113; *spōrān* K 315; *špōrā* Q 112a, 248; *spōarā* L 422, Q 160; *spōarn* K 353; *spōrā* L 163, 266, 271, 374, 381, 427, Q 7, 12, 20, 88, 94b, 95, 102, 178, 187, 253; *špōrā* Q 96, 99*, 101, 112a, 117, 196, 203a; *spuārā* Q 78; *špuārā* L 328; *spūrā* Q 93; *špūrā* L 328, Q 200; *spuārā* P 186; *spūrā* P 188; *spūrān* L 416; *spūrā* Q 167; *spōr* L 293; *spōr* Q 95; *spōarā* Q 80; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *spōr* P 47; *spōr* Q 12; *spōar* Q 253; *spor* P 176; *spū.r* Q 156; **haandersporen:** *hāndāršpōrā* L 376; *hāndāršpōr* L 331, 332; *hāndāršpōr* L 330; **hanenpoten:** *hānāpyət* L 266; *hānāpūt* L 209; **hanenkluwen:** *hānāklawā* L 387; **kluwen:** *klawā* L 420; **nagels:** K 360; *nēgəl* Q 20.

4.3.2 BAARMOEDER VAN DE KIP

(N 19, 57)

[Het geheel der geslachtsorganen van een kip.]

eierstok: L 288c, 289b, 294, 295, 318b, 322, 326, 420, 0426, Q 21; *ējārštōk* L 314, 317, 372a, Q 96c, 96d, 98, 162, 176a; *ējārštōk* L 426, 0426, 434, Q 20, 22, 111, 113, 113a, 117a, 197, 204a, 207, 211; *ējārštōk* L 265, 268, Q 156; *ējārštōk* L 270, 290, 322a, Q 32a, 119; *ējārštōk* L 360, 372, Q 9, 179; *ējārštōk* L 416, 420, Q 197, 197a; *ērštōk* K 357; *ērštōk* Q 71; *ēarštōk* Q 79a; *ējārštōk* Q 33; *ajārštōk* Q 121; *ājārštōk* K 318; **eierstek:** *ējārštēk* L 331, Q 198b; *ērštēk* P 48; *ējārštēk* P 176; *nēārštēk* P 55; **legstok:** *lēxštōk* P 107a; *lēkštōk* Q 97; *lēkštōk* L 332; *lēkštōk* L 330; *lēqštōk* Q 111*; **legstek:** *lēkštēk* Q 2; **stok:** *štōk* Q 101; **legbalk:** L 329; *lēxbalk* L 163, 164, 211; *lēgbalk* L 282; *lēgbalāk* Q 209; *lēkbalk* L 373, 422; *lēkbalk* L 382; *lēgbalāk* L 360; **eierbalk:** *ējārbalk* L 159a; **legbak:** *lēgbak* Q 198b; *lēkbak* L 420; **baarmoeder:** *hōrmudār* Q 3a; **eiermoeder:** *ējārmojār* K 278; *ermōjār* K 278; **lijf:** *lif* L 265, 266; *lif* L 383; **eileider:** L 271, 321; *ēlējār* L 268; **eierleider:** *ējārlējār* L 384; **legkrans:** *lēxkrans* L 292; **eierkrans:** L 269; **krans:** *krans* L 292; **legdarm:** *lēxdērām* Q 93; *lēgdērām* L 316; *lēgdērām* L 286; *lēqdērām* L 368b; **aarsdarm:** *āsderm* P 51; *asderām* Q 72a; *nāsderm* K 361; *ēsderm* K 314; **legstrang:** *lēxstrānk* L 324; **eierstrang:** *ējārstrānk* Q 193; **legbed:** *lēxbēt* K 278; **eierbed:** Q 35a; *ējārbēt* Q 78; *ēarībēt* Q 78, 79a; *ērbēt* Q 77; **legzak:** *lēxzak* L 163, 163a; **eierzak:** *ējārzak* Q 178; **eierkorf:** *ējārkorf* P 213; **einoster:** *ējānōstār* Q 9; **matrice:** *mātris* P 186, 197.

4.3.3 KAM

(A 39, 3c; monogr.)

[Min of meer getande, rode, vlezige uitwas op de kop van kippen.]

kam: *kam* L 165, 192, 266, 300, 330, Q 95; *kām* L 159a, 192, 245, 246, 250, 268, Q 197; *kaum* L 266; *kamp* L 265, 265c, 267, 269, 269a, 269b, 270, 271, 288a, 288b, 290, 291, 295, 299, 300, 318, 320a, 322, 328, 331a, 373, 376, 377, 381b, 424, Q 1, 21, 30, 31, 32, 33, 36, 38, 39, 95, 97, 98, 99, 99*, 101, 103, 111, 112, 117a, 118, 119, 192, 202, 203, 204a, 205, 208, 222; *kāmp* Q 193, 196.

4.3.4 HANENKAM

(monogr.)

hanenkam: *hānākāmp* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e.

4.3.5 KIPPENVEER

(L 5, 49; Vld.; monogr.)

veer: *vēr* L 317, 371, 422, P 176, Q 95, 253; *vēr* L 313, 360, 420, Q 18, 121, 253; *vear* Q 284; *vīr* Q 2; *vī.r* Q 156; *viar* P 47; de volgende opgaven zijn meervoud: *vērā* Q 119; *vērā* Q 113, 208; *vērā* L 245a, 271, 289, 329, 381, Q 201, 208; **veertje:** *vērka* L 371, 422, Q 95; *vēraka* Q 253; *vērka* L 313; *vērka* L 318, 420; **hoenderveer:** *hōndārvēr* Q 201; **pluim:** P 51; *plōim* K 315, 360, P 169, Q 95; *plōim* P 47; *plōm* P 44, 46, 47, 174, Q 2; *plōm* P 45; *plōm* Q 178; *plōam* Q 95; *plōm* L 414, Q 12, 89; *plum* L 368, 417, 420, Q 7, 9, 83, 102, 200; *pluam* L 422; *plūm* L 313, Q 10; *plym* Q 253; *plyam* Q 93; *plom* K 361, Q 1; *plōm* P 188; *plō.am* K 353; *plōm* P 186; *plōam* K 353; *plōum* P 57, Q 160; *plōam* P 211; *ploum* K 361, L 353, 354, 355, P 55, 164, Q 3, 78, 88; *plaum* L 352, P 197, Q 80, 83, 156, 158, 167; *plām* P 171, 176, 182, 183; *plāim* K 357, 358b; *plāim* P 165; *plumān* (mv.) L 286; **pluimpje:** *plōimkə* K 360, 361, L 354, P 47, Q 88, 102, 167; *plōimkən* K 315, L 353; *plōmkə* P 57, 182, 183, Q 78, 160, 200; *plōmkən* L 286, 352; *plō.mkə* P 47; *plō.mkən* Q 1; *plōumkə* P 197; *plōmkə* P 164, 174, 186, Q 95, 158; *plōmkə* L 319, P 169, 171; *plōmkə* P 176; *plōmkn* K 353; *plymkə* L 286, 313, 355, Q 7, 12, 253; *ply.mkə* Q 9; *plīmkə* L 420, Q 10; *plymkə* L 422; *plēmka* Q 2, 80; *plemkə* Q 83, 89; *plēimkə* P 55, Q 3; *plēmka* P 165, 169, 211; *plimkə* L 417, Q 93; *plīmkə* L 368.

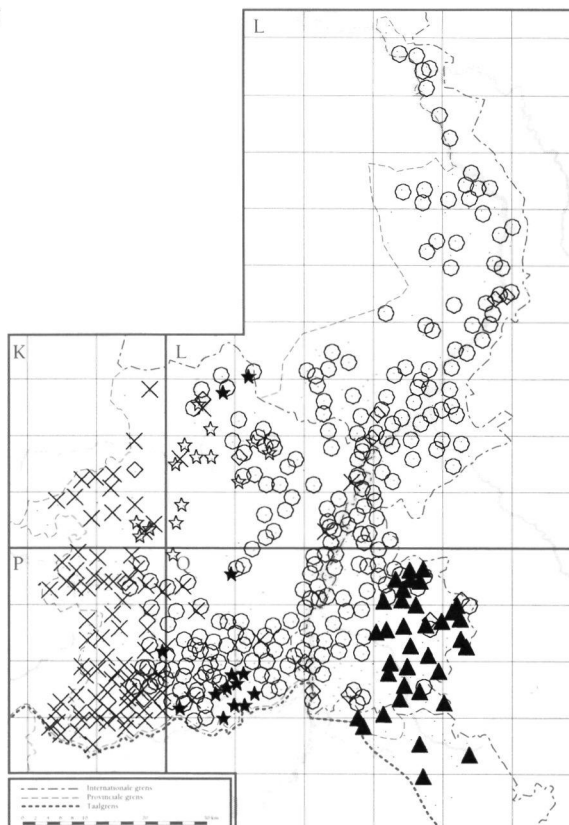
4.3.6 ACHTERWERK VAN DE KIP

(monogr.)

hennenvot: *henāvot* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a.

Kaart 24. VAN VEREN WISSELEN

- ▲ muiten
- ★ rijzelen
- ☆ rijzen
- ◇ ruien
- × ruiven
- ruizelen

4.3.7 GESLACHTSDEEL VAN DE HAAN

(monogr.)

hanenpinnetje: *hānəpenəkə* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a.

289*, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 312, 314, 317, 318, 318a, 318b, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 372, 373, 377, 378, 381, 381b, 382, 383, 384, 387, 418, 420, 422, 423, 425, 426, 0426, 427, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 434a, Q 7, 10, 12, 15, 16, 18, 019, 20, 21, 22, 27, 31, 32, 32a, 33, 35, 35a, 36, 88, 95, 96a, 96d, 97, 98, 99, 99*, 101, 101a, 102, 103, 104a, 105, 106, 113, 117b, 172, 187a, 188, 193, 196, 197, 197a, 198, 198b, 208; *rijzələn* L 165, 210, 214, 215a, 246, 250, 266, 267, 269, 271, 286, 291, 296, 299, 312, 314, 317, 318b, 325, 329, 385, 421, 422, 424, 429, Q 2, 3, 7, 8, 9, 14, 21, 36, 88, 102; *rij.zələ* L 319, Q 9, 10, 11, 12, 88, 96c, 188; *rijzələ* L 289; *rijzələn* L 312, 316, 372, 421; *rijzələ* L 163, 163a, Q 9; *ryø.zələ* Q 178, 179; *ryzələ* L 316, 317, 422, 424, Q 3, 9, 88, 96c; *ryzələn* L 312; *ry.zələ* L 317, 372, 420, 421, 422, 423, 424, Q 6, 7, 13, 172, 174, 188; *ry.zələn* L 312, 313, 316, 422, Q 8; *ryjzələ* L 372; *ryjzələn* L 282, 286; *rysələn* L 192, 376; *rīzələ* L 360, 368, 416, 417, 418; *rīzələn* L 356, 360, 360a, 366, 367, 368, 415, Q 93, 171; *rī.zələ* L 368, Q

4.4. Eigenschappen

4.4.1 VAN VEREN WISSELEN (kaart 24)

(N 19, 51; L 6, 20; L 42, 5; L 48, 10; A 26, 8; Lu 2, 10; Lu 4, 8; S 30; JG 1a, 1b, 2a-2, 12, 2c; monogr.)

ruizelen: L 370, 419, P 119, Q 2a, 71, 75, 78, 80, 152, 157a; *røjzələn* Q 3; *røjzələ* L 282, 372, 420, 421; *røjsələ* L 319, 372; *røjsələ* L 371a, Q 167; *røjzələ* L 320, 320a, 321, 327, 328, 371, 374, P 57, 121, 184, 188, Q 77, 94b, 158, 167; *røjzələn* L 271, 368, 369, 370, 371, 372, 419, Q 71, 74, 75, 164a; *rijzələ* L 159a, 163, 164, 191, 209, 210, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 244c, 245, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 269a, 270, 271, 288, 288a, 288c, 289, 289a, 289b,

87, 91, 94, 171; *rīazalā* L 415a; *rizalā* L 360, 368b; *ri.zalā* L 358, 360, 361, 362, 363, 365, 367, 416; *riūzala* L 364; *riū.zalā* L 356, 359, 366, 415; *ri.žalā* L 362; *risalā* Q 97; *rōzalā* Q 80; *rō.uzalā* L 372; *rūzalān* L 421; *ruizalā* L 375; *rō.zalā* P 119, 192, Q 78, 164, 166, 168a; *rōzalān* P 191, Q 71, 74, 78, 81, 157; *rōzaln* Q 71; *rōžalā* L 265; *rō.azalā* P 187, 187a, Q 160; *rōūzala* L 372; *riūzala(n)* Q 179; *rōzala* L 369, Q 71, 78, 80, 156, 160, 166; *rōzalān* Q 71, 79a; *rō.zalā* P 121, Q 73, 75, 76, 79, 79a, 80, 152, 153, 154, 156, 157, 157a, 161; *rōūzala* L 371, Q 77; *rōūsala* Q 79a; *rōūzala* L 372a, 420; *rōū.zalā* L 317, 370, Q 78; *rōūzalān* L 419; *rōzalā* Q 79, 95, 178; *riūzala* Q 175, 179; *rōūzala* L 319, 369; *rōū.zalā* L 369, 371, Q 77, 155, 158a, 167, 240, 241; *rōūzalān* L 372; *rōzalā* L 369, P 187, Q 71; *rō.zalā* Q 74, 156; *rō.zalān* Q 74; *riūzala* Q 179; *rōūzala* Q 156; *rēizalā* Q 3a, 4; *rēzalā* P 55, Q 2, 72a, 89; *rēzalān* Q 2, 90; *rē.zalā* P 55, 57, Q 2, 2a; *reizalā* Q 2, 3, 81a, 82, 83; *rei.zalā* L 360, Q 3, 83; *reizalān* P 56, Q 3, 72, 83; *rejsalān* Q 2; *rezalā* Q 84, 93; *resalān* Q 90; *režalān* Q 84; *rezalā* Q 2; *rēzalā* Q 2, 170; *rē.zalā* Q 72, 84, 89, 90, 170; *rēizalā* L 360; *reizalā* L 360; *rejsalā* L 360; *re.izalā* L 360; **rijzelen:** *reizalā* L 286, Q 3; *reizalān* L 313; *rezalā* Q 166; *rāizalā* Q 162; *rāizalān* Q 163; *rā.zalā* Q 169; *rāisalān* Q 162; *rīāsala* Q 78; *raizalā* Q 162, 163, 176a; *rāi.zalā* Q 162, 163, 168, 177, 181, 182, 242; **ruizen:** *rōuzān* K 278; *rōūsān* K 278; *rō.zān* K 278; **rijzen:** *reizān* K 360, L 314, 315, 352, 353, 354, 355, 355a, 413, 414, Q 1; *rei.zān* L 314; *reizā* K 360, 361, L 414, Q 1; *rei.zā* L 355, 360; *reizān* L 314, 353; *rēizā* K 361a, L 355; *rēsān* L 358; *rīzān* L 364; **in de ruizel zijn:** *enā rīzāl zēn* L 288c; **ruiziēn:** *rōizijā* Q 197; **aan de ruizel (zijn):** *ān dā rīzāl* Q 20; *ān ā rīzāl* L 290; **ruien:** K 317, L 363, Q 157a; *rōiā* L 269, 314, 326, Q 113, 117a, 187, 198b; *rō.iān* L 314; *rōiā* Q 96d; *ryiā* L 374, Q 196; *rijā* L 271; *rījān* L 269; *rēiān* P 55; **ruiven:** P 51a, 108a, 119, 121, Q 2a, 78, 164a; *rōivān* K 315, L 314, P 48, 54, 119, 211, Q 90; *rōivā* K 278, L 422, P 47, 58, 118a, 188; *rōivn* Q 71; *rōuvā* K 361, L 314, P 51; *rōuvān* K 359, P 177; *rōuvā* K 358, 361a; *rōūvān* K 278; *rōuvā* P 188; *rōivā* K 314; *rōvā* K 314, 318, 358, L 352, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 118a, 120, 177a; *rōvān* K 278, 315; *rōvā* P 199; *rōvā* P 48, 176; *rōūvā* P 55; *ryāvā* P 176; *roivā* P 186; *rōivā* K 317a; *roivān* K 278; *rouvā* K 318, L 372, P 186, 188, 195, 197, 220, 222, 223, 224, Q 165; *rouvān* K 353; *rōuvā* P 58, 187a; *rouvā* P 195; *rou.vā* P 195; *roivūvā* P 118, 177, Q 159; *rōivā* P 52, 184; *rouvān* K 316, P 55, 184, 186, 190, 212, 220; *rōūvā* P 51; *rōūvā* K 353c; *rōvān* K 353; *roāvā* P 57, 189; *roāvān* P 193; *rōvā* K 353; *rovā* P 185; *rōvā* P 185; *rōvā* P 56, 184, 189, 197; *rōvān* P 56, 186, 188; *rōvā* P 120, 219; *rōāvā* P 186; *rouvān* P 210a; *rauvā* P 118a, 164, 174, 186,

188, 197, 211, 212, 224; *rauvān* K 316, 353, P 188, 194, 212; *rauvān* P 211; *rāuvā* P 171, 175, 211; *rāuvān* P 167, 169, Q 162; *rāivā* K 357; *raivā(n)* K 357; *rāivā* K 357, P 219; *rāvā* P 107a, 163, 168, 172, 173, 174, 176, 176a, 178, 179, 180, 182, 183, 210a, 213, 218, 219, 227; *rāvān* P 162a, 171, 172, 174, 176, 177a, 178, 218; *rāvā* P 164; *reivā* P 107a; *reivān* P 117; *rēvā* P 167, 214, Q 2; *rē.vā* P 56; *rēvā* P 107a, 113, 117; *rēvā* P 54; **in de rui zijn:** *en dā ryi zin* L 269; **muiten:** *mūtā* Q 33, 34, 35, 39, 110, 111, 111*, 112, 112a, 0112, 113, 116, 117, 117a, 118, 119, 121, 121c, 201, 202, 203, 204a, 207, 208, 209, 211, 222, 247a, 253, 262; *mū.tā* Q 247, 247a; *mūtān* Q 38; *mutā* Q 30, 36; *muatān* Q 203; *muījān* Q 112b; *motā* Q 29; *moūtā* Q 30; *moatān* Q 278; **in de muit zijn:** *en dā mūt zijā* Q 119; **plukken:** *plōkā* Q 262, 263; *plōkā* Q 247a; *plō.kā* Q 200; **verharen:** *vārḥōrā* L 271; **ververen:** *vārverā* L 373.

4.4.2 RUITIJD

(A 26, 8; S 30; Vld.; monogr.)

[De periode van het ruien, het veren wisselen, van de kip.]

ruizel: *rīzāl* L 248, 295, 382, 433, Q 16*, 21, 95, 96a, 993103, 193, 196, 196a, 204; *rōizāl* L 329; **rui:** *rōi* L 269, 298, Q 113; *rōi* Q 95; *ryi* L 295, 329, 381, 381b; *rū* L 329; **muut:** *mūt* Q 112, 117a, 119, 202, 203; *muat* Q 117a, 121; *moet* Q 36; *moat* Q 113, 211.

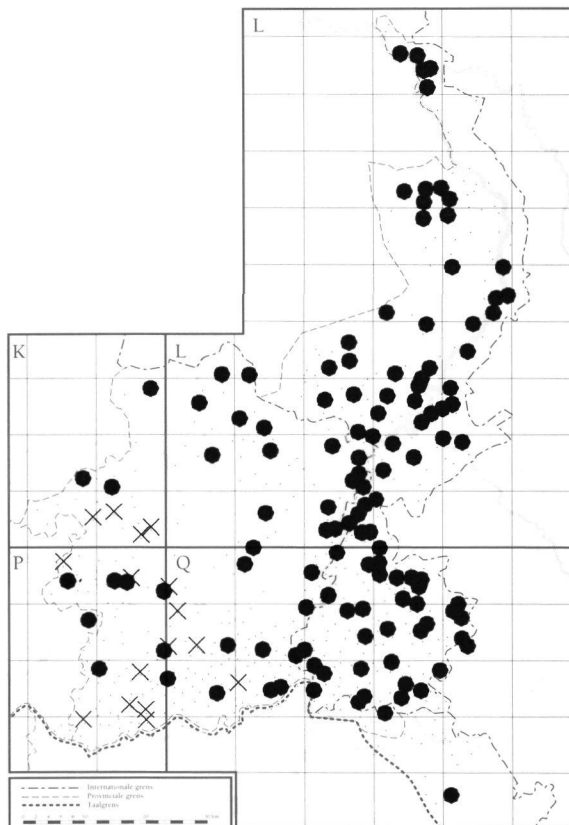
4.4.3 EEN DAG OVERSLAAN BIJ HET LEGGEN

(N 19, 36)

overslaan met leggen: *ōvārslōn met legā* L 269; **overslaan:** *ōvārslōn* K 278; *yōvārslōn* Q 162; *ēvārslōn* P 55; men zegt: de kip *slit evār* Q 2; **overslagen:** *ōvārslōgā* K 314; **een dag overslaan:** *ēinā dāx ōvārslōn* L 373; *ēinā dāx ōvārslōn* Q 99*; de kip heeft *ēinān dāx ōvārgāslōn* L 422; **om de andere dag leggen:** *um dān aḥarā dāx legā* Q 33; *ōm dār āndārā dāx legā* Q 197; **over de andere dag leggen:** *ōvār dār aḥarā dāx legā* Q 111; *ōvār dā āndārā dāx legā* Q 204a; **overandere dag leggen:** *ōvārāndārā dāx legā* P 48; **niet leggen:** *nēi legā* Q 179; **niet gelegd hebben:** *ni galaxt hebā* Q 3a; de kip heeft *nēi galēt* K 357; de kip heeft *ni galēxt* L 163, 163a; **randen:** *ranjā* L 420; *rēnā* L 314; de kip heeft *garānt* P 176; **ramen:** *rāmā* Q 4; **scharen:** *šārā* Q 32a; **luizen:** *lījā* mQ 211; **loven:** *lōvā* Q 117a; *lōvā* Q 39; **lagen:** *lāgā* Q 35a; *lōgā* L 426, 429, Q 20, 21; **rusten:** *rōstā* L 384; *rōstā* L 270; *rōūstā* Q 78; **verzuimen:** *vārzūmā* Q 9; **verloren leggen:** de kippen *legā vārōrā* Q 156; **verzijgen:** *vārzejgā* L 265; **mokken:** *mukā* L 326; **verzijen:** *vārziijā* L 331, 331b.

Kaart 25. KRAAIEN

- kraaien
- × zingen

4.5. Gedrag, verrichtingen

4.5.1 KRAAIEN, GEZEGD VAN DE HAAN (kaart 25)

(N 19, 49; Vld.; monogr.)

kraaien: *krāiə* P 48; *krān* Q 2; *krōiə* K 318, P 48; *krōiə* P 176; *kroaə* Q 112a; *kreiə* L 268, 270, 271, 290, 292, 299, 317, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 422, 426, 0426, 427, 429, 432, P 107a, Q 14, 18, 21, 94b, 95, 96d, 98, 187a, 198b; *kreiə* K 278; *krēiə* K 278, L 165, 265, 322, Q 78; *kreiə* L 163, 164, 211, 266, 269, 270, 271, 282, 288a, 288c, 289b, 289*, 294, 295, 317, 318b, 320a, 321, 324, 360, 369, 372, 372a, 373, 374, 377, 381, 382, 383, 384, 416, 420, 422, 423, 0426, Q 9, 20, 22, 35, 95, 96c, 99*; *krēiə* L 159a, 163, 163a, 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 266, 314, 316, 368b, Q 3a, 4, 162; *krēiə* L 286; *krēə* P 55, Q 162; *krē* P 54, Q 93, 178, 179; *krē* Q 156; *krēn* L 355, Q 2, 77; *krēiə* K 314, L 371; *krēə* L 434, Q 20, 34, 112a; *krē* Q 20; *kriə* Q 101, 111, 111*, 193, 197, 198b, 284; *kriəiə* Q 97; *kriə* Q 111*; *kriiə* Q 35a, 192; *krīiə*

Q 197, 197a; *krīə* Q 32a, 33; *krinə* Q 119, 201, 211; *kriənə* Q 113, 113a, 117, 119, 121, 121c, 204a, 208; *kriiənə* Q 207, 209; *krīnə* Q 211; *krī.nə* Q 117a; *kriənə* Q 39; **zingen:** K 361; *zeiə* K 357, 358, 361a, P 44, Q 78; *zeiə* P 188; *zeiə* P 186, 197, 213, Q 72a, 176a; *zeiə* P 222; *zēiə* P 55, Q 2; *zēiə* Q 78; *ziə* Q 79a; **schreeuwen:** *šriəwə* L 330; **kicheriki:** Q 284; **roepen:** *rōpə* L 416; **kaken:** *kēkə* Q 77; **kukelen:** *kijkələ* Q 77; **kukeluken:** *køkələkn* Q 71; de volgende woordtypen zijn zelfstandige naamwoorden: **hanengekraai:** *hānəgəkrei* L 271; **hanenzang:** *hānənzəŋk* Q 192; **hanenschrei:** *hānəšrei* Q 111, 192; **kukelekuuk:** *køkələkøk* L 381.

4.5.2 KAKELEN

(N 19, 46; L 34, 12; L 34, 13; Vld.; N 18, add.; monogr.)

[Geluid voortbrengen, gezegd van een kip. Dit lemma is onderverdeeld in geluiden die de kip maakt: (1) voordat ze een ei gaat leggen; (2) nadat ze een ei gelegd heeft.]

1. geluiden die een kip maakt, voordat ze een ei

gaat leggen: **kakelen:** K 317, L 356, 368, 372; *kākālā* K 357, L 271, 286, 317, 352, 358, 359, 362, 374, 413, 415, P 45, 171, 186, 214, Q 2, 88, 89, 119; *kākālān* L 312, 313, 316, 317, 352, P 54, 53, 117, 218; *kākālān* Q 1; *kaʿālān* K 278; *kāʿālā* K 278; *kēkālā* P 177; *kōkālā* K 318, P 117, 121, 176, 188, 195; *kōkālān* K 358, P 114, 116, Q 7; *kōkālān* Q 1; *kōʿālān* K 278, 353; *kōkālā* P 197; *kōkālān* P 188; *kōkālā* Q 3; *kōkālā* P 197, Q 121, 252; **gekakel (zelfst. nmw.):** *xəkō.kəl* Q 156; *gəkəkəl* P 181; **kukelen:** *kykālā* Q 180; **kaken:** *kajkə* Q 3; **kakkedeiken:** *kakādākə* P 164, 171, 174; *kakādākən* P 121; *katkādākən* P 212; *katkādāykə* P 219; *ketkādākə* P 183; *kekādōkə* P 169, 171; **kakkelaken:** *kakālākə* Q 72; *kakālākən* Q 71, 83; **koekkelaken:** Q 39; **kekken:** *kekən* L 313; **kreken:** Q 168; *krəkəlā* Q 179; *krəkālān* Q 86, 178; *krəkālān* Q 156a; *krikālā* Q 168a; *kriākālā* Q 2; **schateren:** L 355, 415; *sxaatarən* L 286; *šātərə* L 317, 360, 422, Q 7, 9; *sxōtarən* L 286, 314; **schetteren:** L 372; **geschetter (zelfst. nmw.):** *gəsxetər* L 353; **kweteren:** *kwetərə* K 317; **ketteren:** *ketərən* K 314; **tateren:** K 315, L 355; *tātərən* L 312; *tjātərən* P 192; *tjōtərə* P 50, 57; *tjōtərən* L 313; *tē.tərən* K 358, 360; *tjētərən* Q 1; *tjētərə* L 414; **getater (zelfst. nmw.):** *gəjtətər* L 414; **zingen:** *zəyən* L 368; de kip *zəy* L 366; **sjilpen:** *šilpə* P 176; **roepen:** *rupə* P 176; **razelen:** *rāzələ* Q 78; **kruizen:** P 52; **gapen:** *gəpən* L 364, 366; **sjokken:** *šokə* P 177; *tšokə* Q 78; 2. geluiden die een kip maakt, nadat ze een ei gelegd heeft: **kakelen:** P 211; *kākālā* K 317, 357, 358, 359, 361, 361a, L 163, 163a, 164, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 288a, 288c, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 299, 314, 316, 317, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 352, 355, 356, 358, 359, 360, 362, 366, 368, 368b, 369, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 381, 382, 383, 384, 415, 416, 420, 422, 423, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, P 47, 48, 50, 51, 54, 55, 57, 58, 171, 181, Q 2, 7, 9, 10, 12, 14, 18, 20, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 72a, 77, 88, 89, 91, 94b, 96c, 96d, 97, 98, 101, 111, 112a, 113, 113a, 117a, 119, 121, 156, 158, 176a, 187a, 197a, 198b, 204a, 207; *kākālān* K 278, 360, L 282, 286, 312, 313, 314, 316, 317, 352, 353, 364, 368, 371, 372, 420, P 45, 52, 56, 112, 120, 175; *kākālān* Q 1; *kāklān* Q 78; *kāʿālā(n)* K 278; *kākālā* L 367, Q 2; *kākālān* Q 1; *kākālān* P 193; *kāʿālā* K 278; *ka.kālā* P 186; *kakālā* L 159a, 211, P 44; *kaʿālān* K 278; *kaykālān* P 218; *kōkālā* K 318, P 107a, 120, 121, 176, 177, 186, 188, 195, 197, 214, 219, Q 4, 78, 88, 162; *kōkālān* K 314, 315, 353, 358, P 114, 116, 119, 188, Q 1, 3, 71; *kō.kālā* Q 156a; *kōkālān* Q 71; *kōʿālān* K 278; *kōkālā* Q 156; *kō.kālā* P 197, 222; *kōkālā* L 313; *kōkālān* K 316, P 176; *ko.kālā* P 197; *kōkālā* P 176, Q 3a, 121c; *koakālā* P 176; *koykālān* P 192; *kōkālā* Q 3, 204a, 209, 211; *kōkālā* P 188; *kōʿālā* K 314; *kōkālān* L 282;

kōkālā Q 88; **kekken:** *kekəlā* Q 198b; **kakkelaken:** *kakālākə* Q 72, 79a, 89, 168a, 178, 179, 180; *kakālākən* Q 71, 83, 86, 156, 168, 178; *kākālākə* Q 93; *kākālākə* Q 156; **koekkelaken:** *kukālākə* Q 101, 111, 198b; *kōkālākə* Q 99a, 99*, 193; **koekkedeiken:** *kukādākə* Q 111, 111*; **kakkedeiken:** *kukādākə* P 171, 174; *katkādākə* P 213; *katkādākən* P 212; *kātādākə* P 214; *ketkādākə* P 183; *kekādōkə* P 164, 169, 171; **katkedaat (zelfst. nmw.):** *katkādāt* Q 284; **kedaten:** *kādātə* Q 9; **kloeken:** *klūkə* K 318; **tateren:** *tātərə* Q 2; **schateren:** *šātərə* Q 97, 117; *šātərən* L 368; **schelden:** *šeljə* L 369; **tokken:** *tōkə* Q 119; *tokə* L 318b; **tokkelen:** *tōkəlā* Q 121.

4.5.3 KLOEKEN

(N 19, 47; monogr.)

[Geluid voortbrengen, gezegd van een broedse kip.]

kloeken: *klūkə* L 159a, 163, 163a, 164, 209, 210, 211, 212a, 214, 214a, 215, 216, 216a, 244a, 245a, 245b, 246a, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 288c, 290, 292, 294, 295, 299, 314, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 331, 331b, 332, 371, 372, 372a, 373, 377, 382, 383, 384, 420, 429, 432, P 44, 48, 54, 55, 176, 186, 188, 197, 213, Q 2, 4, 9, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 72a, 77, 78, 79a, 98, 101, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 156, 162, 176a, 178, 179, 187a, 197, 197a, 198b, 204a, 207, 209, 211; *klūkən* L 282; *klukn* Q 71; *klūkə* L 422, P 222; *kluʿə* K 278; *klōkə* L 329; *klykə* Q 93; **klokken:** *klōkə* K 361a, L 269, 288a, 288c, 289b, 289*, 318b, 320a, 355, 360, 368b, 374, 416, 422, 423, 426, 0426, 427, 434, P 51, 107a, Q 3, 14, 18, 94b, 96c, 96d, 97, 99*, 193; *kloʿən* K 278; *klōkə* L 314, 317, 360, P 107a, Q 3a; *klōʿə* K 278; *klōykə* L 369; **broeken:** *brukə* L 330, 372; **klotsen:** *klotsə* K 314; *klōtsə* K 357; **roepen:** *rōpə* L 292; **tokken:** *tokə* K 358; **tok, tok, tok:** *tōk, tōk, tōk* Q 20.

4.5.4 PIEPEN

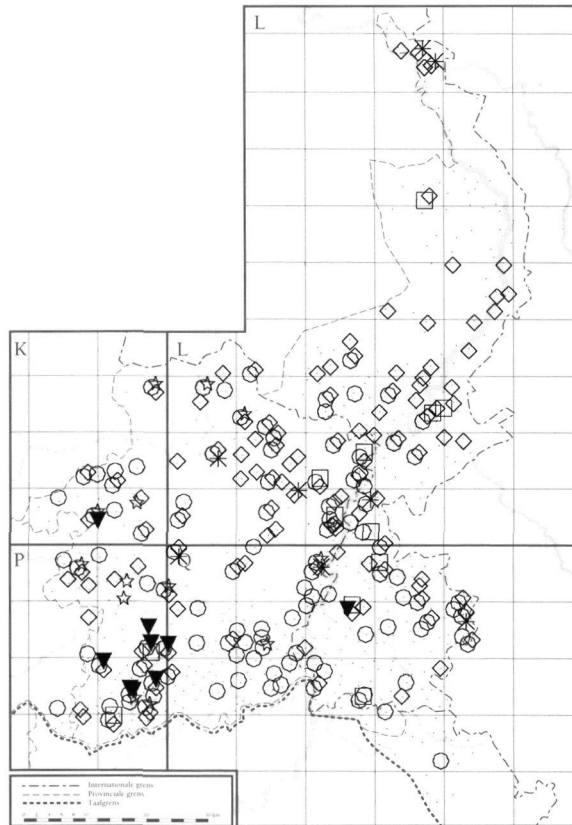
(N 19, 48; monogr.)

[Geluid voortbrengen, gezegd van een jonge kip.]

piepen: *pīpə* L 265, 266, 268, 269, 270, 271, 288a, 288c, 289b, 290, 292, 294, 299, 318b, 320a, 322a, 324, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 373, 374, 377, 382, 383, 384, 416, 427, P 186, 197, 222, Q 14, 20, 22, 35a, 39, 94b, 99*, 101, 111, 111*, 112a, 113, 117, 119, 121c, 187a, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 211; *pīpə* K 358, L 317, 360, 368b, 371, 372, 420, 422, 423, Q 96c, 96d, 100; *piəpə* L 211; *pīpə* Q 78; **sjilpen:** *šilpə* L 329, 0426, 432, Q 77; *šelpə* K 314, L 374; **tsjielpen:** *tšilpə* Q 162, 197; *tšelpə* L 420; **sjtielpen:** *štilpə* Q 113a; **sjielperen:** *šelpərə* L 326; **sjier-**

Kaart 26. SCHARRELEN

- dabben
- ☆ krabben
- ▼ kratsen
- scharrelen
- ◇ scharren
- * schrabben

pen: *širpə* L 382, 383, 426, 429, Q 98, 111, 117a, 196, 196a, 204a, 207; *sxirpə* L 159a; *širpə* Q 119; *širəpə* K 357; *šerpə* L 434, P 48, Q 18, 32a, 33; **tsjierpen:** *tširpə* Q 79a, 162, 176a; *tširəpə* P 54, Q 2, 156; *tširəpən* L 286; *tširəpn* Q 71; *tšerpə* P 176, Q 77; **sjieperen:** *šipərə* K 361; **sjiepen:** *šipə* L 355, 360, Q 9, 178; *šipə* K 361a, L 314, Q 179; **tsjiepen:** *tšipə* L 317, P 44, 188, 213, Q 3a, 9, 72a, 93; *tšipən* L 282; *tšipə* K 318, L 372a, 422, P 55, Q 78, 156, 209; *tšepə* P 107a; **tjielpen:** *tjilpə* L 332, 373, P 48; **tiepen:** *tipə* L 163, 164; **tjiepen:** *tjipə* L 318b, P 51, Q 21, 35, 97, 121; *tjipən* K 278; *tjiʔə* K 278; **tierpen:** *tirpə* L 321; **tjiekēn:** *tjikə* L 329; **tjiepelen:** *tjipələ* L 316; **schetteren:** *sxetərə* L 163, 163a; *šetərə* Q 4; **kwebbelen:** *kwəbələ* L 295; **razelen:** *rəzələ* Q 78; **zingen:** *zeŋə* L 295; **keken:** *kəkə* Q 4; **snerpen:** *snerpə* Q 198b; **witselen:** *wetšələ* L 429.

4.5.5 SCHARRELEN (kaart 26)

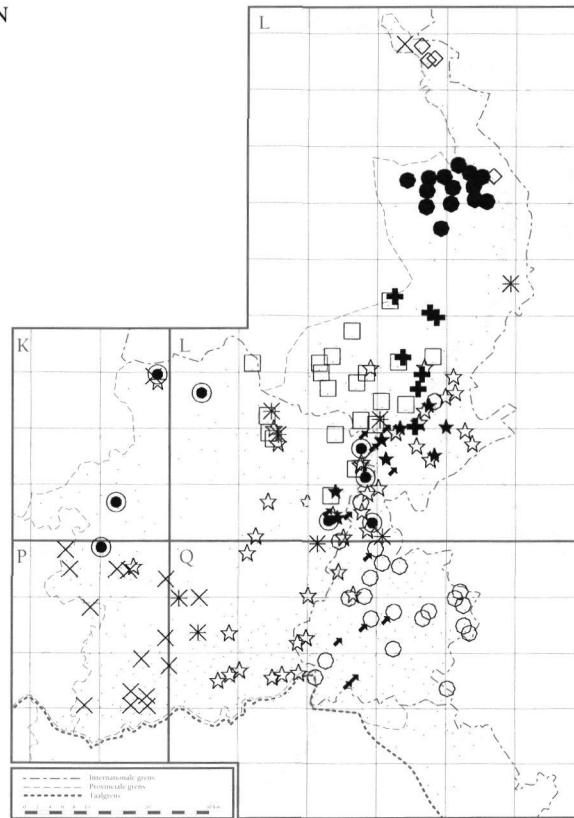
(N 19, 61a; L 33, 20; monogr.)

[De kippen dabben en scharren in de grond om wormen, insecten en dergelijke te vinden.]

scharren: *sxərə* L 159a, 163, 163a, 164, 211, 266, 268; *sxərə* K 314, 318, L 355, Q 2, 72a; *sxərən* K 314, 359; *šarə* L 265, 317, 321, 358, 359, 360, 361, 362, 366, 367, 368, 368b, 369, 371, 372, 415, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 426, 432, Q 3, 9, 14, 20, 21, 32a, 35, 97, 98, 111*, 112a, 113, 119, 121c, 198b, 211; *šarən* L 360, 363, 364, 365, 372, 416, 421, 422; *šərə* Q 4, 77, 95, 117a, 207; *šärzə* L 265; *sxərə* L 269, 271, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 326, P 192, 197, Q 1; *sxərən* K 357, L 414, P 121, 197, Q 3; *šerə* L 292, 294, 295, 318b, 322, 322a, 324, 325, 329, 374, 382, Q 35a; *šērə* Q 156; *sxərən* K 357, L 352, P 56; *sxəjirə* P 107a, 176; *sxəjirən* P 176, 219; *sxəjirə* P 46; *sxəjirə* P 107a; *skəərə* P 188; *sxərə* K 361a, L 314, 316, P 48, 50, 54, 176, 213, Q 2, 78, 156; *sxərən* L 282, 286; *skērə* P 222; *sxərən* L 286; *šerə* L 270, 290; *šērə* L 253, 284; *sxəərən* P 175; *sxərən* P 176; *skērə* P 197; *sxərən* P 121; *sxojərən* K 278; *šorə* L 270, 299, 330, 331, 331b; *šqrə* L 377, 382, 383, 384; *sqrə* L 416; *sxqurə* K 278; **scharrelen:** L 368, P 121; *šarələ* L 332, 371, 434, Q 22, 97, 197, 211; *šarələn* L 421; *sxərələn* P 219; *šerələ* L 329;

Kaart 27. EEN ZANDBAD NEMEN

- ◇ baggeren
- bakelen
- × flodderen
- ♣ hoeieren
- kotelen
- + koten
- ⊙ plodderen
- * ploeteren
- (zich) mullen
- ☆ (zich) ploeiëren
- ★ (zich) ploenjereren

schrabben: *sxrabə* L 163, 163a, Q 1; *šrabə* L 0426, Q 119; *sxrabən* L 355, 415, Q 8; **schravelen:** *šrāvələ* Q 95; *šrāvələn* L 360; **dabben:** *dabə* K 314, 317, 318, 357, 358, 361a, L 288c, 317, 318, 318b, 320a, 324, 330, 359, 360, 371, 372, 372a, 373, 377, 382, 416, 420, 422, 0426, 427, 429, P 44, 51, 171, 176, 185, 186, 188, 195, 197, Q 1, 2, 3, 3a, 9, 10, 12, 18, 20, 32a, 33, 39, 77, 78, 79a, 89, 93, 94b, 96c, 96d, 101, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 156, 162, 168a, 172, 176a, 178, 179, 187a, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 209, 259; *dabən* K 278, 314, 315, 316, 353, 357, 358, L 286, 312, 313, 316, 317, 355, 366, 368, 369, 372, 413, 414, 416, 421, P 46, 57, 116, 121, 171, 176, 183, 192, 197, 219, Q 2, 8, 9, 10, 12, 71, 78, 83, 86, 88, 90, 170, 175, 178, 179; *dabn* Q 71; *dāəbə* Q 2; *dapə* K 314; **dabbelen:** *dabələ* Q 99*; **dabbereren:** L 282; **krabben:** *krabə* P 55, 58, 186, 197, Q 2, 93; *krabən* K 278, 357, 359, L 312, 316, P 46, Q 2, 8; **krabbelen:** L 282; **kratsen:** *krətsə* P 184, Q 78, 97; *krətsən* L 357, P 120, 121, 176, 185, 192; **wroeten:** *vrijtan* L 286; **plodderen:** *pluərə* Q 3; **zoeken:** *zəkə* Q 158; *zəkə* Q 89.

4.5.6 EEN ZANDBAD NEMEN (kaart 27)

(N 19, 61b; A 28, 13a; A 28, 13b; Lu 6, 13a; Lu 6, 13b; monogr.)

[Met de vleugels een zandbad nemen in de zonneschijn, gezegd van kippen.]

(zich) ploeiëren: *plujərə* L 322a, 324a, 330, 331, 332, 360, 377, 381a, 422, 0426, 428, 432, Q 4, 14, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 99*; *plujərən* L 376, 430, Q 17; *zex plujərən* L 360a; *plūjərə* L 368b; *plū.jərə* L 372; *plōjərə* Q 163, 176a; *plōjərə* Q 162, 178, 179; *plōjərə* L 372a, Q 77; *plōjərə* Q 77, 176; *plyjərə* L 416; *plūjərə* L 416; *plūjərən* K 278; *plūjərə* L 382, 386; *pluərə* L 331, 331b, Q 3a; *plūrə* L 384; *plūrən* P 55; **ploeieren:** *plujələ* L 366; **plodderen:** *plodərə* K 358, L 371, 422; *plōdrə* K 278; *plodərə* K 358; *pludərə* L 373, 434, P 51; *pludrə* L 314; **(zich) ploenjereren:** *plunjərə* L 377, 378, 381, 381a; *plūnjərə* L 330, 423; *zex plūnjərə* L 383; *plonjərə* L 420; **ploeteren:** *plutərə* L 271, 317, 374, Q 20, 79a; *plutarən* Q 7; *plūətərə* Q 72a; *plōujərə* L 360; **pluizen:**

pløizə K 361; *pløzə* K 314; *plušə* Q 187a; **poe-
len:** *pulə* L 250, 268, Q 111, 111*, 113, 211; **poe-
delen:** *pudələ* Q 9, 22, 119; **poeljoeken:**
puljuəkə Q 9; *poljuəkə* Q 9; **plarken:** *plarəkə* K
357; *plārəkə* K 361a; **plurken:** *plørəkə* K 318;
poeliën: *pūliə* L 290; **kotelen:** *kütələ* L 265,
288a, 289, 289b, 289*, 292, 294, 317, 318a,
318b, 320a, 320b, 321, 326, 327, 360a, 369, 374;
kütələn L 369; *kou̇tələ* L 372, 420; *kūdələn* L
286; *kō̇itələ* L 360; **koten:** *kütə* L 265, 290, 291,
292, 322, 325; *kütən* L 376; **koeieren:** *kujəran* L
376; **zich kockelen:** *zex kukələ* L 289, 289a;
kroelen: *krūlə* L 268, 269, 271; **kuilen:** *kulə* L
318a; **koesteren:** *kustərə* P 220; **hoeieren:**
hujərə L 378, 381b, Q 99*, 101, 196; *hūjərə* L
375, Q 111, 196, 196a; *hujəran* L 421, Q 21, 106;
ujəran L 370; **aan het hoeieren zijn:** *ān ət ujərə*
zēn L 427; **hoeielen:** *hūjələ* L 368b; *hujələ* L 416;
hoeveren: *hūvərə* L 293, 324; **(zich) mullen:**
mølə L 426, Q 21, 31, 39, 113, 117, 117a, 119,
121c, 197, 198b; *zex mølə* Q 14; *mølan* Q 21,
193; *mølə* Q 32a, 97, 101, 111, 113a, 121, 193,
222; *zex mølə* Q 33, 111*, 201; *mølan* Q 117a;
mølə Q 98; *mø̇ilən* L 329; *mū̇lə* Q 117a; **zich
mollen:** *zex molə* Q 202; **moddelen:** *modələn* L
246; *mudələ* L 324, Q 22; *mø̇dələ* L 326; **moet-
ten:** *mutən* L 267; **mouwen:** *mouə* Q 21; **mod-
deren:** *mø̇darə* Q 18; **stubben:** *štəbə* Q 207;
štəbə Q 197, 197a; **zich in gen stub schudden:**
zəx e gənə štəp šə̇də Q 209; **schudden:** *sxə̇də* Q
78, 156; **bakeren:** *bākərə* L 329, Q 198b; **bake-
len:** L 245b; *bākələ* L 209, 210, 211, 212a, 214,
214a, 215, 216, 216a, 217, 244a, 245, 245a,
245b, 246a; **baggeren:** *bagərə* L 163, 163a, 164,
215a; **baddelen:** *badələ* L 429; **(zich) baden:**
bājə L 266; *zex bājə* L 270; *bejən* Q 75; **baden
in de zon:** *beən en də zon* P 220; **braden:** P 163;
in de zon braden: *en də zon brə̇jə* L 298; **roos-
tereren:** *rū̇stərə* P 163; **zonnen:** *zonə* L 316; **zich
batten:** *zex batə* L 266; **flodderen:** P 188, 220;
flodərə L 159a, P 44, 48, 54, 107a, 186, 197, Q
156; *flødərə* P 48, 55, 188, 213, 222, Q 2, 78;
flødərn Q 71; *flødərə* K 278; **wentelen:**
wə̇jnsxələ Q 9; **in de zand wentelen:** *en də zə̇nk
wentələ* L 269; **bochten:** *bō̇xtə* L 266; **vlooiën:**
vlū̇jə L 268; **weren:** *wə̇rən* L 250.

4.5.7 AAN DE LEG ZIJN

(N 19, 50a; monogr.)

[Gezegd van kippen als ze in de legperiode zijn.]
aan de leg zijn: P 48; *ān də ləx zīn* L 269, 270;
ān də ləq zīn Q 9; *an də ləx zīn* L 163, 163a; *an
dər ləx zīə* Q 121c; *ān dər ləq zīə* Q 111*; *ān də
ləg zēn* L 416; *ān də ləq zīn* L 290; *ān də ləq zēn*
L 369, 427; *q̇n də ləq zīn* Q 193, 198b; *ān də lek
zēn* L 373, Q 14; *ān də lek zīn* L 299, 331, 331b;
ān də lek zīn L 268; *q̇n də ləx sīn* L 282; *en də ləx
zēn* L 265; *an də ləx zēn* K 278; *an də ləx zēn* K
278; *ān də lek zēn* L 329; *ān də lek zēn* L 332;

ānə ləg zēn L 416; *anə lək sēn* Q 2; *ānə lek zēn* L
324; *anə lex sēn* K 361a; *ān nə ləg zēn* L 317;
q̇nə ləx sēn K 314; **in de leg zijn:** *en də ləx zēn*
Q 78; **in volle leg zijn:** *en vølə ləx zēn* Q 71; **leg-
gen:** P 107a; *legə* L 429; *lēgə* K 318, 358, 361a,
L 211, 314, 316, 317, 318b, 322a, 355, 372,
372a, 420, 423, P 44, 48, 51, 54, 55, 186, 197,
213, 222, Q 4, 20, 21, 39, 77, 78, 79a, 96d, 98,
112a, 117a, 176a, 178, 179, 198b, 204a; *legə* P
188; *lēgə* Q 211; *lēgən* L 286; *lēgə* Q 2, 77, 209;
lēqə L 270, 271, 288c, 292, 295, 321, 360, Q 14,
97, 197, 204a; *leqə* L 330, 382, 384; *lēkə* L 0426;
laigə Q 156; *leə̇jə* Q 121; **goed leggen:** *gōt ləqə*
L 324, Q 32a; *gyt ləgə* Q 93; de kip *lēt xut* P
107a; de kip *lēt gut* P 176; de kip *lēt gut* Q 3a;
vlot leggen: *vlot ləqə* L 269; **goed bij leg zijn:**
gōt bėj ləq zēn L 360; de volgende vijf woordty-
pen zijn een woordgroep: **aan de leg:** *ān də lək*
L 288a, 289b, 289*, 292, 294, 318b, 322, 368b,
372, 374, 422, 423, 426, 0426, 434, Q 9, 18, 22,
33, 39, 96c, 113a; *ān də leg* Q 101; *an də ləx* L
159a, 265, 266; *ān də ləq* Q 99*; *an dər ləq* Q
119; *ān dər ləq* Q 111; *ān də lek* L 377, 383, Q
35; *ān dər lək* Q 197, 197a; *q̇n də lek* Q 187a; *q̇in
də lək* Q 162; *q̇nə lək* Q 198b; *ān nə ləq* L 320a,
331; *anə ləx* K 357; *ānə lek* L 325; **aan het leg-
gen:** *ān ət ləjən* K 361; **in volle leg:** *en vølə leg*
L 420; **gereed om te leggen:** *gərēt om tə ləgə* L
371; **volle leg:** *vølə ləx* Q 72a; **legvast (bijvgl.
nmw.):** *leqvas* Q 121.

4.5.8 VAN DE LEG AFRAKEN

(N 19, 50b; N 19, Q 111 add.; monogr.)

van de leg af zijn: *van də ləx əf sīən* L 314; *vanə
ləx əf sēn* K 361a; *van də ləg əf zēn* L 317; *van
də ləx əf sōn* P 48, 51; *van də leg əf zēn* Q 101;
van də lək əf zīn Q 198b; *vanə lek əf zīn* L 331,
331b; *van də lek əf zīn* L 299; *van də lek əf zēn*
L 329; *van də lek əf zēn* L 373; *van də ləq əf zēn*
L 427; *vān də ləq əf zīn* Q 193; de volgende drie
woordtypen zijn een woordgroep: **van de leg af:**
van də ləx əf L 282, Q 98; *van də ləx əf* Q 20; *van
də ləg əf* K 278; *van də lək əf* L 288a, 289*, 294,
295, 318b, 321, 322, 368b, 377, 382, 383, 422,
426, 434, Q 9, 32a, 96c, 99*; *vanə lək əf* L 331;
van də lek əf Q 187a; *vanə lē̇jək əf* L 360; *van də
ləq əf* L 270, 271; *van dər ləq əf* Q 111; *vanə ləq
əf* L 290; **van de leg:** *van də ləx* P 107a; *van dər
lək* Q 197, 197a; *van də lek* L 332; *van dər ləq* Q
119; **van het leggen af:** *van ət ləgə əf* Q 117,
121c; *van ət ləqə əf* Q 121; **van de leg raken:**
van də ləx rākə L 159a, 269; *van də lək rākə* L
292; **van de leg afraken:** P 48; *van də ləx əfrā* ?
K 278; **van de leg zijn:** *vān də lək zīn* L 268; *van
də ləq zēn* L 369; **van de leg afkomen:** *van dər
lək əfkuəmə* Q 39; *van də lək əfkuəmə* L 318b; **van
het leggen afkomen:** *van ət ləqə əfkuəmə* Q 111*;
van de leg gaan: *van də ləx gō* L 265; *van də lek
gōn* Q 35; **van de leg afgaan:** *van də ləx əvgwōn*

Q 178; *vanə lek āfgōn* L 330; *vanə lek āfgōn* L 324; *vanə leq āfgōn* L 288c; **uitgelegd zijn:** *utgəlxət zēn* L 360; *ūtxəlxət sin* L 423; *ōtgələjt sən* P 48; *ōtgələt sēn* K 314; *utxəlāt sīj* Q 209; **uitgelegd (volt. deelw.):** P 107a; *ūtxəlxət* L 374, 422; *ūtvgəlxət* L 432; *ūtxəlxət* Q 22, 35a, 96d; *ūtvgəlxət* L 416; *aytxəlāx* Q 162, 176a; *ōtxəlāx* Q 79a; *oytxəlxət* L 420; *ōutgəlxət* L 372a; *ōtvgələt* P 44, Q 72a; *ōtxələt* Q 2; *oytxələjt* P 222; *aytgələjt* P 186, 197; *ōatgələjt* Q 78; *ōtxələjt* Q 156; **afleggen:** de kip is *āfgəlxət* Q 9; de kip is *afgələjt* P 176; **slecht leggen:** *slex lēgə* L 269; **niet meer leggen:** *nə mi lēgə* Q 2; *nī mē lēgə* P 213; *nə mī lēgə* P 55; *nē mīr lēgə* L 316; *nēt mīr lēgə* L 299; *nə mīr lēgə* L 317; *nə mē lēgə* Q 179; *ne mə lēgə* Q 93; *nī mi lēgə* Q 211; **niet leggen:** *nēt lēgə* L 322a; de kippen *lēnə nēj* K 357; **uitscheiden:** *ūtšējə* L 324, 325, 429, Q 204a; *ōūtšējə* L 372; *ōtšxēn* K 361; de kip is *ōūtšəsxāit* K 318; de kip is *ytšəsxəjt* L 211; **ruizelen:** *rījzələ* L 163, 164, 384, Q 197; *rējzələ* Q 3a, 4; **ruien:** *rējə* Q 4; **in de muit (woordgr.):** *en də muət* Q 113a; **ophouden:** *ophōn* K 358; **verzijen:** *vərziyə* L 289b, 320a; *vərziyə* L 266; de kip *vərsidj* L 371; **lagen:** *lāgə* Q 21; *lōgə* Q 33, 111; **afzakken:** de kip is *afxəzakt* L 163, 163a; **droog staan:** *drjx stōn* K 361a; *drjx stōn* L 416; **verdrogen:** *vərdryəgə* L 265; **opdrogen:** *opdrōgə* L 332.

4.6. Voortplanting

4.6.1 BEVRUCHTEN (kaart 28)

(JG 1a, 1b, 2c; N 19, Q 111 add.; monogr.)
[Het bevruchten van de hen door de haan.]
tređen: *trējə* L 423, Q 6; *trē.ijə* L 421, 422, 424, Q 7, 9, 10, 11, 12, 13, 96c; *trē.ijən* L 420, 422, Q 8; *trēə* K 317a, 358, 359, L 413, P 44, 47, 48, 49, 55; *trē.ə* L 414; *trēən* K 316, 361; *trē.ən* Q 1; *trē.n* L 314, 353; *trē.ə* L 372; *trēʔən* K 278; *trējə* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 318, 318b, 382, Q 88, 91; *trējən* L 419; *trēi.ə* L 317, 319, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 415, Q 188; *trēə* K 318, 360, Q 1; *trē.ə* Q 3, 81a; *trēən* K 353, L 286, P 45; *trē.n* K 357, L 352, 354, 355; *trējə* L 416, 417, 418; *trējən* L 282; *trēj.ə* L 364, 365; *trēj.ən* L 312, 313, 315, 316, 356; *trē* Q 111; *trēə* P 46, 52, 56, 57, 58; *trē.ə* Q 2a, 71; *trēən* P 51, Q 2a; *trēə* P 119, 120; *trē* Q 2, 74; *trēn* Q 75; **vogelen:** *vogələ* P 53, Q 72; *vō.gələ* Q 80; *voxələ* Q 5, 82, 84, 87, 90, 91, 153, 170; *foxələ* P 55, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 187, 188, 1992, 195, 218, 219, 220, 223, 227, Q 73, 77, 78, 83, 94, 155, 156, 159, 162, 163, 164, 165, 168, 168a, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 182;

fōxələ P 214; *fo.xələ* Q 89, 154, 158a, 167, 169, 181; *fo.xələn* Q 76; *fō.xələ* Q 240, 241; *fogələ* P 50, 197, 224, Q 242; *fokələ* P 49; *fo.kələ* Q 171; *fōkələ* P 167; *voy.xələ* Q 79a; *foy.xələ* Q 152, 157, 157a, 160, 161, 166; *foyxələ* Q 79.

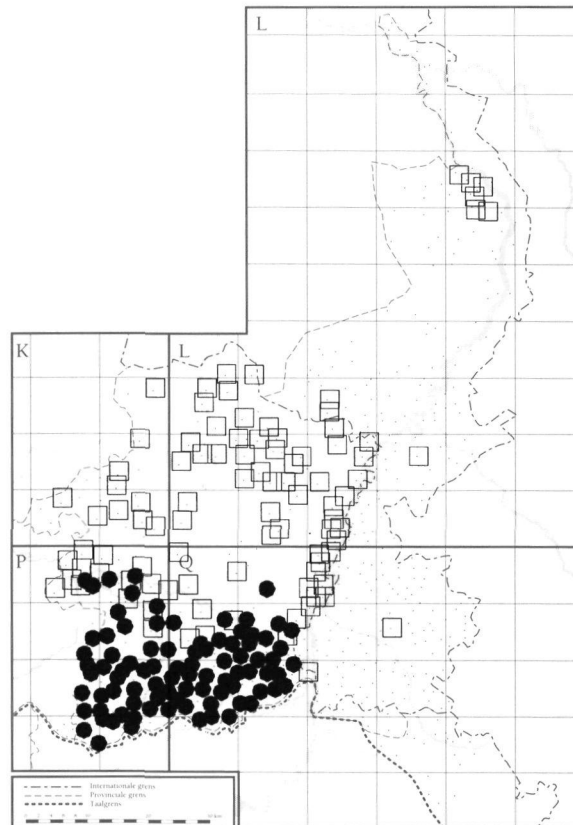
4.6.2 BROEDEN, OP EIEREN ZITTEN

(N 19, 45; N 19, 44d; Vld.; S 5; L 1a-m; L 22, 22; JG 1a, 1b; monogr.)

broeden: L 313, 355; *brujə* K 278, 316, 257, L 159a, 163, 163a, 164, 165, 191, 209, 210, 211, 213, 215, 215a, 216, 217, 244b, 245, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 268, P 188, 192, Q 78, 94, 171; *brūjə* K 318, L 314; *brujən* K 278; *brūən* Q 77; *brōjə* K 318, L 267, 268, 269, 270, 271, 288, 288a, 288c, 289, 289b, 289*, 292, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 317, 318b, 320, 320a, 321, 322, 322a, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 332, 333, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 387, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 0426, 427, 431, 432, 434a, P 48, 51, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 79a, 83, 93, 95, 96a, 96d, 97, 98, 99, 99*, 101, 102, 104a, 105, 112a, 113, 119, 175, 179, 187, 187a, 193, 196, 197, 197a, 198b; *brōjən* L 299, 316, 356, 370, 372, 419, 420, Q 7, 8, 11, 12, 91, 102; *brōjə* K 318, 357, L 329, 382, Q 11, 12, 35, 111, 111*, 116, 117, 117a, 118, 119, 156, 172, 178, 179, 202, 208, 211; *brōjən* K 316, L 316, 317; *brōjə* L 319, 370, 420, 429, 430, 432, 434, Q 20, 27, 29, 32, 96c, 111, 113, 117b, 121, 121c; *brōjən* K 318, L 312; *brōjə* L 317, 319, 369, Q 88, 96c, 172, 178, 188, 278; *brōjə* Q 204a; *brōjə* L 354, P 51, Q 157, 159, 160, 164, 166, 174, 175, 179; *brōnə* Q 204a, 207, 209, 253; *brōnə* Q 259; *brōn* K 361; *brōn* Q 177; *brōən* K 357, Q 21; *brōə* L 290, 429, Q 19; *brōə* Q 97, 284; *brō* Q 103; *brē* Q 203; *brōə* L 290, 291, 420, Q 21, 22, 88, 98; *brūjə* K 314, 358, 361a, L 265, P 195, 222, Q 74, 79a, 152, 153, 161, 162, 176a, 188, 198b; *brūjən* L 282, 286, 313, P 121, Q 154; *brūjə* L 352, 414, P 46, 48, 167, 174, 175, 177a, 178, 179, 182, 197, 213, 214, 218, 219, 224, 227, Q 1, 71, 74, 79, 155, 158a, 162, 163, 168; *brūjən* K 360, L 354, 414, P 176, Q 71, 75, 79, 77; *brū.ən* Q 1; *brūnə* Q 253; *brūn* K 353, 361, P 176, Q 77; *brū.n* P 176; *brūj* P 180, Q 80, 154, 168a; *brūjə* K 358, 359, L 314, P 44, 48, 107a, 113, 117, 118, 118a, 121, 172, 176a, 177, 184, 187, 188, 192, 211, 220, 223, Q 2, 73, 74, 78, 94b, 110, 156, 167, 180, 242; *brūjən* L 282, 312, 314, 315, Q 1, 155a; *brū.ijən* L 313; *brūjə* K 314, 353, 358, P 44, 47, 49, 50, 58, 112, 118, 119, 120, 164, 171, 173, 179, 180, 186, 188, 193, 195, 197, 218, Q 2, 74, 156, 158, 162, 165, 167, 168, 169, 173, 181, 182, 240, 241; *brūjən* K 315, 318, 358, L 286, 313, 314, 352, 413, P 50, 176, Q 75, 77, 173; *brūjənə* Q 255; *brūj* L 353; *brūj* Q

Kaart 28. BEVRUCHTEN

- treden
● vogelen

177; *bryμα* Q 167; *bryμαν* Q 155; *bry.μα* Q 157a, 284; *brojā* K 317a, P 51; *brojān* L 313; *broμαν* P 193; *brejā* P 197, Q 93; *brejān* L 356; *brējā* L 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 368b, 415, 416, 417, 418, Q 91; *brējān* L 364, 415, 416, 417, 418; *brēān* L 368, 416, Q 4; *brēā* Q 5, 87, 91; *brējn* L 367; *brēμα* Q 178; *brejā* L 360, 366, Q 2; *breān* Q 15; *brījā* Q 89; *brīā* L 355, P 53, 55, Q 2a, 3, 72, 72a, 81, 82, 83, 84, 90, 170; *brīān* P 56, Q 72, 89; *brīn* L 355, Q 83; *brī.n* L 355; *brijā* P 55, Q 3, 4, 72, 78; *briā* P 52, 54, 57, Q 2, 2a, 3, 3a, 83; *briān* L 355, Q 3, 83, 86, 90; **uitbroeden:** *ūtbrōjā* L 288, Q 95, 193; *utbrōnā* Q 209; *qadbrījā* Q 1; *φtbrujā* K 318; *ytbrujā* L 209, 210, 211, 212a, 216a, 244a, 245a; **kloeken:** *klukā* Q 119, 204, 253; *klukān* P 121, Q 209; *klokā* Q 95; *klo?ān* K 278; **hekken:** *hekā* Q

107a, Q 79a, 101, 198b; *rot ē* K 358, P 44, 48; *rot ej* P 107a, Q 72a, 78, 179; *rot ej* L 368b, 372, 420, Q 20; *rot ej* K 278; *rot ē* Q 3a, 4; *rot ē* K 358; *rot ējā* P 55; **rot (bijvgl. nmw.):** *rot* L 0426, P 54; **verrot ei:** *vrot ej* P 176; *vrot ējā* P 188; **lot ei:** *lōt ē* L 355; *lōt ēj* L 286; *luāt āj* K 314; *lud ēj* L 317; *luāt ē* K 357; *lōt ēr* P 51; **vuil ei:** *vūl ej* L 270, 289*, 292, 294, 299, 318b, 320a, 322, 329, 331, 331b, 332, 369, 371, 374, 383, 422, 423, Q 14, 22, 33, 39, 111, 111*, 117, 121, 187a, 197, 197a, 204a, 209, 211; *vul ej* L 159a, 163, 163a; *vul ēj* Q 9; **broedei:** *brutej* L 269; **bebroed ei:** *bābrūt ej* Q 162; *bābrūt ējā* Q 71; *bābrōāt āj* K 318; **verbroed ei:** *vārbrōjt ej* Q 32a, 96d, 111; *vārbrōt ej* Q 99*; *vārbrōjt ej* L 324; **verbroed (bijvgl. nmw.):** *vārbrōjt* Q 96c; *vārbrōt* L 0426; *vārbrejt* Q 93; **gebroed ei:** *gābrōdj ej* L 322a; **rot gebroed ei:** *rot gābrōjt ej* L 288c; **vuil gebroed (bijvgl. nmw.):** *vul gābrōjt* L 422; *vul gābrōjdj* L 374; *vul jābrōjt* Q 121c; *vul gābrēj* L 360; **misbroedsel:** *mesbrōtsal* Q 113a; **onbevrucht ei:** *ōnbāvrxōx ej* Q 193; **bedorven ei:** Q 98; **schier ei:** L 271; *sxīr ej* L 211, 268; *sxīr ej* L 209, 210, 211, 212a, 216a, 244a, 245a; *šer ej* L 290; *šer ej*

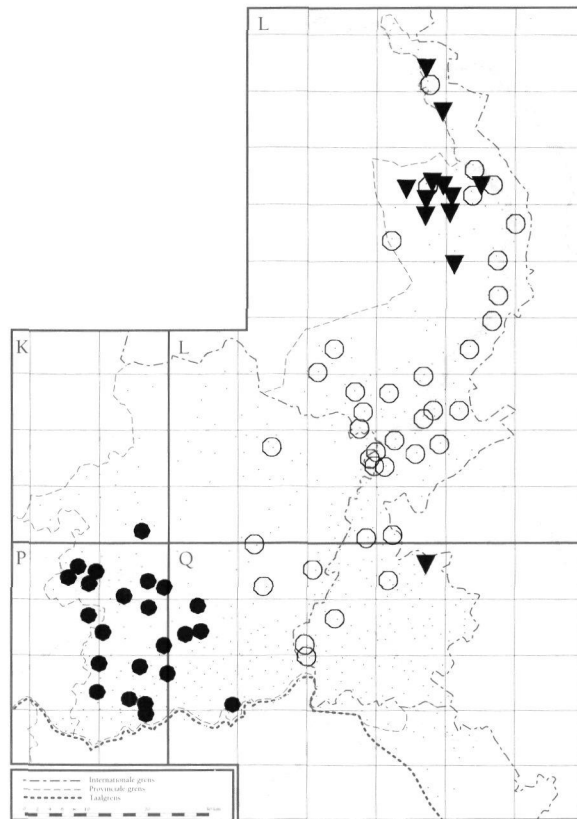
4.6.3 BEBROED ONBEVRUCHT EI

(N 19, 54b)

rot ei: K 361, P 48; *rot ej* L 265, 269, 289b, 295, 322a, 326, 369, 372a, 373, 416, 429, 432, P

Kaart 29. BROEDS

- broedkarig
- broeds
- ▼ kloeks

L 270; **vals ei:** *vals̄ ei* Q 198b; **snoterei:** *snōt̄ar̄ei* Q 9; **klotersei:** *kloāt̄ars̄ei* K 278; **uitschouwer:** *ūts̄x̄q̄ar* L 266; **melkei:** *melkēi* L 382; **gemelkt ei:** *ḡam̄lkt̄ ei* L 314; **klierei:** *klīar̄ē* Q 2.

4.6.4 BEBROED BEVRUCHT EI

(N 19, 54c)

bebroed ei: *b̄abr̄ōjt̄* Q 193; *b̄abr̄ōjt̄ ēi* Q 198b; *b̄abr̄ōt̄ ei* L 326; *b̄abr̄ōt̄ ei* Q 156; *b̄abr̄ōdj̄ ei* L 318b, 331; *b̄abryt̄ ei* L 265, Q 176a; *b̄abryt̄ ē* Q 77; *b̄abryt̄ ēi* P 107a; *b̄abryt̄ eī* Q 78; *b̄abr̄ijt̄ ei* P 176; *b̄abryjt̄ ē* K 358; *b̄abryd̄ā ēi* P 213; *b̄abr̄ēij̄ ēi* L 368b; *b̄abrit̄ ē* Q 3a; *b̄abr̄ūt̄ ēī* P 55; **bebroed (bijvgl. nmw.):** *b̄abrujt̄* Q 78; *b̄abr̄ōjt̄* Q 211; *b̄abr̄ōjt̄* L 372a; *b̄abryt̄* P 222; *b̄abr̄ēit̄* L 416; *b̄abrit̄* P 54; **verbroed ei:** *v̄abr̄ōjt̄ ēi* L 420; *v̄abr̄ōjt̄ eī* Q 9; *v̄abr̄ōt̄j̄ ei* L 325; *v̄abr̄yrt̄ ei* Q 178, 179; *v̄abr̄id̄ ē* L 355; **verbroed (bijvgl. nmw.):** *v̄abr̄ōjt̄* L 422, Q 187a; *v̄abr̄ōjt̄* Q 9; *v̄abr̄ōt̄* L 0426, 432; *v̄abr̄ōt̄j̄* L 381; **broedei:** *br̄ōdēi* P 107a; *br̄ōdēi* L 289*; *br̄ōjēi* L 332; *br̄ōj̄er* P 51; **aangebroid (bijvgl. nmw.):** *ānḡabr̄ōjt̄* Q 32a; **doorbroeds (bijvgl. nmw.):**

durbr̄ēd̄s̄ L 360; **bevrucht ei:** *b̄avr̄ōxt̄j̄ ei* L 292; *b̄avr̄ōx̄ ei* Q 111*; **bevrucht (bijvgl. nmw.):** *b̄avr̄ōx̄* Q 22; **goed ei:** K 361; *ḡōd̄ ēi* L 372; *ḡuī ē* P 44; **vol ei:** *v̄ol̄ ēi* L 317; **bezeten ei:** *b̄az̄ēat̄ā ei* Q 119; **gehikt ei:** *ḡāhekt̄ ei* Q 207; **ei met steek:** *āj̄ met̄ št̄ix̄* Q 121; **donkel ei:** *d̄ānk̄al̄ ē* Q 2; **gastei:** *ḡāst̄ei* L 163, 163a; **rot ei:** P 48; *rot̄ ei* L 265, 266, 295, 322a, 324, 369, Q 14, 101; *rot̄ ē* K 361a; *r̄ōd̄ ei* Q 162; *rot̄ eī* P 186, 197; **rot (bijvgl. nmw.):** *r̄ōt̄* Q 72a; **vies ei:** *v̄īz̄ ē* Q 77; **snot:** *sn̄ōt̄* K 278.

4.6.5 BROEDS (kaart 29)

(N 19, 43b; L 22, 22; S 5; monogr.)

[Op de vraag „Wat zegt u tegen “broeds” in uw dialect?” antwoordt een aantal informanten met een omschrijving. Deze antwoorden vindt men terug onder de als werkwoord aangeduide woordtypen.]

broeds: *br̄uts̄* L 213, 217, 249, 250, 296, 430, Q 3a, 99; *br̄ōts̄* L 269, 288, 289, 299, 320, 320a, 321, 322a, 324, 330, 377, 381, 382, 385, 434a, Q 5, 187; *br̄ōt̄s̄* L 333, Q 9; *br̄ōjt̄s̄* L 379, 380;

brøits Q 32; *brøis* L 378, Q 95, 187; *bruis* L 165, 210, 215a; *brūis* L 244b; *brots* L 329; *brēts* L 360; **broedig**: *brōex* Q 30; **broedkarig**: *brutkārex* P 57, 117, Q 71, 78; *brütkārex* Q 2; *brutkaārex* P 58; *brütkārex* Q 156; *brutkōrex* P 119, 176, 180; *brudkōrex* P 50; *brütkōrex* Q 74; *brütkō.rax* Q 156; *brutkōrex* P 107a; *brutkorax* P 176; *brūdōrex* P 52; *bruādōrāx* P 188; *brutkojrex* Q 75; *brukōrex* P 46, 48; *brūitkōutax* P 222; *brōu.atkalex* Q 2; *brütkālex* Q 71; *brudkōlix* P 186, 197; *brūitkōrex* P 119; *brutkōrex* P 50; *brūitkōrex* P 176; *brykarex* K 361a; *brykōrex* Q 183; **broedsgezind**: *briāsgāzent* Q 3; **kloeks**: *kluks* L 164, 191, 209, 210, 211, 212a, 215, 216, 216a, 244a, 245a, 266, Q 30; **kloeketig**: *klukatex* Q 35; **kloekachtig**: *klukextex* Q 196; **kloekend**: *klukant* L 290; **toks**: *tuks* L 213.

4.6.6 BROEDZIEK

(JG 1a, 1b, 2c; S 5; monogr.)

[Gezegd van een kip die voortdurend neigingen vertoont om te broeden.]

broedkarig: *brū.tkārex* Q 2; *brütkōrex* P 58, 115; *brū.tkōrāx* P 118a, 119, 186, 187, 188, 220, 223, Q 2a, 73, 79a, 152, 164, 165, 166; *brū.tkō.rax* Q 160; *brütkōrex* P 192, Q 162; *brū.tkōrex* P 177a; *brūdōrex* P 57; *brudkōrāx* P 55; *brū.tkō.ārex* P 177, Q 78; *brū.tkōrix* P 195; *brūitkōrāx* P 120; *brūitkōrex* P 52; *brūi.tkōrex* P 118; *brutkōrāx* P 49, 56, 113, 117, 172, 173, 176, 176a, 179, 180, 214, 218, 219, Q 2a; *brutkōārex* P 174, 178; *brūitkōrāx* P 53; *blū.tkōārex* P 227; *brütkōdex* P 197; *brutkōādex* P 175; *brukōdex* P 47; *brūtkōrix* Q 162; *brūtkōrāx* P 46; *brytkōrex* P 45; *brōykōdex* P 167; **broeds**: *brēts* L 361; **broed**: *brūj* Q 169; **broedziek**: *brōtsēk* L 328; *brōt.zēk* L 325; *brōdzēk* L 318b; *brēizēk* L 366; **broedzot**: *brūizōt* K 278; **zitziek**: *zetzēk* L 267, 295.

4.6.7 BROEDENDE KIP OP EIENEN

(N 19, 43a; JG 1a, 1b, 2c; L 14, 21; A 6, 1c; S 5; L B2, 320; monogr.)

kloek: *kluk* K 314, 318, 353, 357, L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 192, 192a, 209, 210, 211, 212a, 213, 214, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 217, 244a, 244c, 245, 245a, 245b, 246a, 246b, 248, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 289a, 290, 292, 294, 295, 298, 299, 320, 322, 323, 324, 326, 329, 332, 372, 373, 382, 386, P 44, 46, 48, 49, 52, 54, 57, 58, 107a, 171, 176, 188, 212, Q 2, 9, 17, 21, 32, 32a, 33, 34, 35, 35a, 36, 38, 39, 72a, 78, 83, 95, 96c, 98, 100, 101, 101a, 102, 103, 105, 111, 111*, 112a, 112b, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 154, 156, 162, 187a, 188, 192, 195, 196, 197, 198, 198b, 201, 202, 203, 204a, 207, 208, 209, 211, 222, 253, 278; *klūk* L 270, P 196; *klyk* Q 93; **kloekhen**: *klukhen* P 52, 197, Q

2, 72, 77, 78, 79a, 156, 157a, 178; *klukhen* P 121, 186, 196, 218, Q 166, 179; *kluken* P 213; *klukhin* P 186, 188, 197, Q 74, 158, 162, 166a, 167, 172, 176a, 179, 180; *klukin* Q 83; *klūkhin* P 196; **kloeker**: *klukar* L 322; **klok**: *klok* K 278, 361, L 288c, 381, 434, P 51, 107a, Q 18, 71, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 99, 99*, 193; *klōk* L 314, 353, 360, 414, 418, Q 20, 99, 102; *klōk* K 278, L 329, 360, Q 193; *klōk* L 422, Q 1; *klōāk* P 55; *kloak* P 176; *klōāk* Q 176; **klokhen**: *klokhen* K 361a, P 50, Q 3, 71; *klōkhen* L 316, 360; *klokhen* Q 88; *kloaken* P 176; **kloekkip**: *klukkep* Q 287; *klukep* L 267; **zittende kloek**: *zetāndā kluk* Q 113; **broek**: *bruk* L 265, 270, 290, 292, 292a, 293, 296, 322, 322a, 323, 324, 324a, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 331b, 372a, 374, 376, 377, 378, 381b, 382, 384, 386, 420, 0426, 430, 431, 432, 432a, 433, Q 6, 9, 15; *bruak* L 319; *brūk* L 353, 383, 416, 419, Q 11; *brū.k* L 372; *bryk* Q 9; **brok**: *brok* L 288, 288a, 288c, 289, 289b, 312, 313, 314, 317, 318, 318b, 319, 320, 320a, 328, 355, 360, 371, 372, 373, 374, 381, 381b, 416, 418, 422, 423, 424, 426, 0426, 427, 428, 429, 429a, 431, Q 7, 10, 11, 12, 14, 18, 88; *broak* L 289a, 417; *brōk* L 282, 286, 288a, 312, 316, 316a, 317, 360, 366, 381b, 418, Q 9, 12, 18; *brōāk* L 360, 362, 415, 420; *broyk* L 369, Q 9; *brōik* L 355, 360a; *brōk* L 286, 317, 373, 416, 420, Q 14, 96b; *brōāk* L 321; *brōk* L 355; **brokhen**: *brokhen* Q 3, 15; *brōākhen* L 352; *brōikhen* L 355; *brokhin* Q 3a; **proek**: *pruk* K 318, 358, L 430, 434, Q 22, 32, 32a; *prūk* K 358; **prok**: *prok* L 434, Q 19, 21, 22; *prōk* Q 20; *prōk* L 429; **prokhen**: *prokhen* K 361, 361a; **broedhen**: *bruthen* Q 78; *brūthin* P 222; *bruathēn* P 197; *brūathin* P 195; *brū.thin* Q 164a; *bruhin* Q 81, 157a, 167; *brūihen* L 209; *brūhen* Q 1; *brūhin* Q 77, 81; *brē.hen* Q 5; *brēihen* L 360; *brihen* Q 4; *bryihen* K 358; **broedende hen**: *brōjāndā hen* L 289*, Q 95, 97; **broedhoen**: *brōthōn* L 325; **broed**: *brut* P 57; *bruat* Q 2; *bru.ūt* Q 166; *brōūt* P 119; *brōj* L 288; **broedse kip**: *brutsā kip* L 271; *brūisā kip* L 164; *brōisā kip* L 271; **broedse hen**: *brutsā hen* L 216a; *brōsā hen* Q 95.

4.6.8 BROEDSE KIP DIE MEN NIET WIL LATEN BROEDEN

(N 19, 43b)

broedse hen: *brutsā hen* L 268; *brōtsā hen* L 318b; *brytsā hen* L 265; **broedse kip**: *brutsā kep* Q 101; **broedse hoen**: *brōutsā houñ* L 369; *brūisā hun* L 163, 163a; *brōtsā hōn* L 292; **broedhen**: *bruthin* Q 79a; *brūhen* Q 77; **broedhoen**: *brōthōn* L 322; **broed**: *brūat* Q 71; *brūj* L 314; **broeiende hen**: *brōjāndā hen* L 289b; **broeier**: *brōjār* L 317, 332; *brōār* L 317; *bryjār* L 286, 316; **broedse**: *brōtsā* P 107a; *brōtsā* L 321, 329; **broedheks**: *brōthēks* L 318b; *brōhēks* K 361; *brūhēks* Q 162; *brēihēks* L 360, 416;

brēheks L 416; **broedprij:** *brōprij* Q 97; **misbroed:** *mesbrut* Q 198b; **broedkarige hen:** *brutkōrægə* hen Q 78; *brutkōrigə* hin P 48; *brutkōrægə* hen P 55; *brōtkōrægə* hen Q 156; *bruatkālegə* hen Q 72a; *brūatkōlegə* hen Q 71; **broedkarige:** *bruatkārægə* Q 2; *blutkoregə* P 176; *brikarægə* Q 2; **broedzatige:** *bruatzātægə* Q 2; **broededig** (bijvgl. nmw.): *brōjētəx* Q 96; **kloek:** *kluk* K 318, L 295, 331, 331b, Q 112a, 119, 187a, 197, 197a, 198b, 209; *klūk* L 383; **kloekhen:** *klukhen* P 54; *klukhen* L 266; **kloekende hoen:** *klukəndə hōn* L 326; **kloekende hen:** *klukəndə hēn* L 290; **kloekse kip:** *kluksə kip* L 163, 164, 268; **kloekse hoen:** *kluksə hun* L 159a; **kloekheks:** *klukheks* L 269; **kløk:** *kløk* L 282; **brok:** *brok* K 278, L 289*, 318b, 368b; *brøk* L 422; **broek:** *bruk* L 290, 324, 371; **brok die kloekt:** *brøk di kloktj* L 288a; **broedse brok:** *brōtsə brokə* (mv.) L 288c; **prok:** *prok* Q 22; **leegloperd:** *lēxlōpərt* L 382; **klots:** *klōts* K 278, 357; *klōts* K 314; **klotshen:** *klōtshen* K 358; **tosser:** *tosar* L 270; **tosserd:** *tosərt* L 268; **fots:** *fōts* L 270; **hen die immer loopt te kloeken:** *hen di omər lōp te klukə* Q 111; **de zit in hebben** (werkw. uitdr.): *de kip hēt də zet en* L 331.

4.6.9 BROEDHEN

(N 19, 59; JG 1a, 1b, 1c, 2c; monogr.)

[Kip die voortdurend neigingen vertoont om te broeden.]

broedhen: *brūthen* Q 2a, 75; *brū.then* P 121; *brūathen* P 195; *brū.thin* Q 164, 165, 166; *brūthen* Q 94, 171; *brythen* K 360, 361, L 414; *brythin* Q 154, 163; *brūthen* L 314, Q 158a; *brūthin* Q 76, 77, 155, 167, 177, 240; *brūthen* Q 1; *brōthen* L 286; *brōthen* Q 88; *brōjen* Q 13; *brūthen* L 416; *brihen* Q 3; *brīthen* Q 72, 81a; **broedheks:** *brōjheks* L 381, Q 10; *brō.heks* L 370; *brōjheks* L 319; *brōjheks* L 420; *brōjheks* L 419; *brōjheks* L 369; *bryjheks* L 313; *bryheks* L 352; *bryheks* L 352; *brūjheks* Q 1; *brū.heks* Q 1; *brūjheks* Q 182; *brūjheks* L 316; *brējheks* L 356, 418; *brējheks* L 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 368, 415; *brīheks* L 355; **broedbeest:** *brōjbiəst* L 421, 422, 423, Q 8; *brōjbiəs* Q 7; *brōjbiəs* Q 9; *brōjbiəs* Q 11; **broedkont:** *brōjko.nt* Q 12; *brōjko.nt* L 372; *bryko.nt* K 360; *brūjko.nt* Q 161; *bri.kont* Q 72; **broedvot:** *brōjvot* L 424; **broedprij:** *brōjprij* Q 13; *briprej* Q 90; *briprāj* Q 170; **broeder:** *brōjəər* Q 174; *brōjəər* Q 96c; *bryjəər* L 282; *bryjəər* K 316, 318, 358, 359, L 315, 413; *brūjəər* L 353; *brējəər* L 367, Q 87; *brījəər* Q 84; **broed:** *brū.t* P 177, Q 157a, 181; *brōj* L 317; *brōj* L 371, Q 6; *bryj* L 312; **broedkarige hen:** *brūjtkōrægə* hen P 182; *brū.tkōrægə* hen P 224, Q 80, 156, 157; *brū.tkōrægə* hin Q 159; *brutkōrægə* hen P 50; *bryjtkōrægə* hen P 44, 51; *brū.tkōlegə* hen Q 71; *brū.tkōlegə* hen Q 74; **broedkarige:** *brūtkōrægə*

P 197; *brū.tkōrægə* P 121, 184, Q 79, 153; *brū.tkōrægə* Q 162; **broedkaardige:** *brukōdegə* P 48; **hen die broedt:** *hin də bryt* Q 168a; **hen wat broedt:** *hin wa bryt* Q 168; *hin a bryt* Q 242; **klots:** *klōts* K 314, 315, 353; **klotshen:** *klōtshen* K 357; **broedklots:** *brōjklōts* K 361a; *brūklōts* K 361a.

4.6.10 BROEDSEL

(L A2, 357; monogr.)

broedsel: *brūjsəl* K 317; *brūjəsəl* K 314; *brūsəl* P 196; *brōtsəl* L 360; *brotsəl* Q 121; *broutsəl* K 359; *brōtsəl* P 45; *brōjsəl* L 422; *brōsəl* L 316a; *brōsəl* L 372; *bretsəl* L 415, 416; *brūjtsəl* P 50, Q 162; *brytsəl* L 353, 414, P 171, 188, 197, Q 72, 163; *brūjtsəl* Q 162; *bryjsəl* K 318; **gebloed:** *gəbrī* Q 83; **broed:** *brūt* Q 162; **kipsel:** *kepsəl* K 318.

4.6.11 KIPPEN (WERKWOORD)

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; monogr.)

[De eierschaal doorprikken, zich uit de eierschaal bevrijden, gezegd van kuikens in het ei.] **kippen:** *kepə* K 314, 317a, 318, 353, 357, 358, 359, L 314, 316, 317, 353, 355, 356, 358, 359, 360, 362, 366, 367, 368, 415, 416, 417, 418, 419, P 44, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 167, Q 2a, 3, 35; *kepən* K 278, L 312, 315, 413; *ke.pə* Q 91; *kipə* P 45; *kōpə* K 360, 361, L 370, 414, Q 1, 6; *kōpən* Q 1; **gekipt** (volt. deelw.): *gəkept* L 369, 422, P 113, 114, 116, 117, 118a, 177, Q 7, 8, 9; *gəkep* L 372; *gəkōpt* L 369, 370, 371; **uitkippen:** *ū.tkepə* L 424; *ū.tkōpə* Q 6; **hikken:** *hekə* L 319, P 58, 214, Q 10, 71, 72, 78, 87, 111*; *ekə* Q 11, 12; *hikə* Q 79, 81a, 84, 90, 163, 170, 240; **gehekt** (volt. deelw.): *gəhekt* L 419, 420, 424, P 114, 115, 118, 119, 172, 177, 218, Q 73, 78, 88, 96c, 196, 196a; *gə'ekt* P 176a, 178; *gəhek* P 121, 224, Q 74, 75, 76, 82, 172, 178; *gəhikt* P 120, 173, 174, 175, 180, 182; *gəikt* P 176; *gəhik* P 179, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 197, 219, 220, 223, 227, Q 77, 79, 79a, 80, 89, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 169, 177, 181, 182, 188, 241, 242; *gə'ik* P 177a; **gehikkeld** (volt. deelw.): *gəhikəlt* Q 94, 174, 175, 179; *gəi.kəlt* Q 83; **bikken:** *bi.kə* Q 158a; **pikken:** *pekə* L 354, Q 82; *pekən* L 313; *pe'ə* K 315; **gepekt** (volt. deelw.): *gəpekt* Q 2; **uitpikken:** *ū.tpekə* L 372, 421, Q 7; **kapotpikken:** *kəpotpekə* L 422; **tikken:** *tekə* L 282, Q 9; **getikt** (volt. deelw.): *gətekt* L 421, Q 6; **tippen:** *tepən* L 352; **uitkomen:** *ū.tko.mə* Q 96c, 188; *ū.tko.mə* L 371, 421; *ū.tkō.mə* L 419, Q 13; *ū.tkūø.mə* Q 175; *ū.tko.mm* Q 8; *ūj.tko.mə* L 360, 361; *ūj.tkūjə.mə* L 365; *ō.tkō.mə* P 56; *ō.tkūomə* Q 174; *ō.tkūo.mə* Q 171; *ō.tko.mə* L 420; *q̄tkomə* P

I.12

50; *q̄i.tkō.īma* P 52; *q̄i.tkō.mə* P 53; *ū.tkimə* Q 88; **uitvallen:** *ū.tfalə* L 369; **de schaal breken:** *də šq̄l brē.kə* Q 179; *də šāl brē.kə* L 423; **gebroken (volt. deelw.):** *gəbrōkan* Q 13.

4.6.12 BROEDMACHINE

(JG 1a)

[Toestel dat dient om eieren kunstmatig uit te broeden door middel van een kunstmatige warmte.]

broedmachine: *brymāšin* Q 71; *brīj.mašin* L 414, Q 1; *brīmašen* Q 2a; *brīmašin* Q 3, 72, 81a, 82; *brējmašin* L 416, 418; *brējmašin* L 417; *brēmāšin* Q 5.

4.6.13 KUNSTMOEDER

(JG 1a; monogr.)

[Het deel van de broedmachine waarin de kuis opgefokt worden en dat hun de nodige warmte verschaft.]

kunstmoeder: *kōnstmūdər* Q 81a; *kōnstmū.dər* Q 2a, 71; *kōnstmuīər* Q 1; *kōnstmūjər* Q 1; *kōnstmō.jər* L 414; *kenstmudər* Q 3, 5; *kenstmūdər* Q 72, 82; *kenstmojər* L 417; *kenstmōjər* L 418; *kenstmuoər* L 416; **stoofje:** *stō.fkə* Q 1.

4.7. Ziekten

4.7.1 SNOT

(N 19, 64; monogr.)

[Coryza avium contagiosa of snot is een verkoudheid, gepaard gaande met neusvloeiing. De kippen hebben zwarte natte neuzen, ze niezen en de ademhaling kan bemoeilijkt zijn. De ogen zijn vochtig; de leg is teruggelopen en de eetlust is verminderd. Snot als alleenstaande ziekte is niet zo ernstig, meestal gaat snot gepaard met andere ademhalingsziekten.]

snot: *snot* K 318, 361, L 159a, 163, 163a, 164, 211, 265, 266, 268, 269, 271, 288a, 288c, 289, 289*, 292, 316, 318b, 320a, 321, 322, 326, 355, 369, 377, 382, 384, 427, P 44, 48, 51, 54, 107a, 176, Q 9, 14, 18, 22, 72a, 95, 156, 187a; *šnot* L 270, 290, 295, 299, 322a, 324, 325, 329, 330, 331, 331b, 332, 426, 0426, 432, 434, Q 20, 33, 35, 35a, 39, 97, 111, 111*, 112a, 113, 197, 204a, 207, 211; *snqt* K 278, 357, 361a, L 282, 286, 314, 317, 360, 368b, 371, 372, 372a, 416, 420, 422, P 48, 55, 188, 213, 222, Q 2, 3a, 4, 71, 77, 78, 79a, 93, 94b, 96d, 98, 101, 121c, 156, 162, 176a, 178; *šnqt* Q 117a; *snōt* Q 9; *šnōt* L 383, Q 113a; *snqt* K 278, L 423; **snots:** *snots* Q 187a; *snuts* Q 198b; *šnuts* L 270; **snotter:** *šnōtər* Q 32a, 99*; **snotkop:** *snotkop* P 186, 197; **snot-**

ziekte: *snotzektə* K 314; **krankte:** *kreŋdə* Q 32a; **snop:** *šnop* Q 39; **pips:** *peps* Q 156; *pepš* Q 113, 121c; *pe.pš* Q 200, 247, 247a; *pips* Q 162; *piēpš* Q 209; **pups:** *pōps* Q 94b, 95; *pōbs* L 288a; *pōpš* L 420, 422, 429, Q 9, 33, 111, 111*, 113, 119, 193, 211; *pyps* Q 179; **pip:** *pep* L 292, 384, P 48, Q 71, 78, 162; *pep* Q 2; *pip* P 222; **pup:** *pōp* P 176; **grol:** *grql* K 278.

4.7.2 POKKEN EN DIFTERIE

(N 19, 64)

[Pokken en difterie, variola avium en diptheria avium, zijn twee namen voor dezelfde pluimveeziekte, veroorzaakt door een virus. Het is een ziekte van de huid: oogleden, kam en lellen, en van de slijmvliezen: keelholte en strottenhoofd. Uitwendig ziet men wratachtige zweren en inwendig gele, eveneens wratachtige etterpunten.]

pokken: *pokə* L 268, 270, 289*; *pukə* Q 33; **difterie:** L 159a, 266, 268, 270, 289*, Q 33, 97; **sprouw:** *sprejəw* K 278; *sprējəw* K 278; *spriəf* K 314; **sprik:** *sprek* K 357, 361a; *sprik* Q 3a; **dافتen (ww.):** *dəftən* Q 4.

4.7.3 VOGELTUBERCULOSE

(N 19, 64)

[Tuberculose is een zeer moordende kippenziekte. Het eerste verschijnsel is loomheid, vervolgens treedt er zwakte in de poten op. Soms komen er knobbels voor aan de gewrichten.]

t.b.c.: L 269; **pootziekte:** *putzektə* P 55; **kramppoot:** *krampuət* P 48; **kramp:** *kramp* Q 22; **kwelling:** *kwēleŋ* L 368b.

4.7.4 PSEUDOVOGELPEST

(N 19, 64)

[Pseudovogelpest, New-Castle ziekte is een virusziekte. Ademnood en zenuwstoornissen zijn de voornaamste kenmerken, ook verdwijnt de leg plotseling bijna helemaal.]

pseudovogelpest: L 332; **vogelpest:** L 266, 268, 269, 320a, 321, 329, Q 33; *vōgəlpes* L 331, 331b, 383; *vōgəlpes* Q 197; **hoenderpest:** *hōndərpes* L 372; **kiekenpest:** *ki[?]kəpəst* K 314; **pest:** *pest* L 289*; *pest* Q 72a.

4.7.5 KALKPOTEN

(N 19, 64)

[Kalk- of schurftpoten. De kwaal wordt veroorzaakt door een bepaald soort mijt. Deze nestelt zich tussen de schubben van de poten. Aanvankelijk gaan de poten er grijsgeel uitzien, vooral aan de voorkant, alsof ze vuil zijn; in een later stadium vormen zich grotere en kleinere knobbelvormige massa's die zich weldra over de

hele poot uitbreiden, daarbij kalkachtige schubben of korsten vormend.]

kalkpoten: *kalkpuəʔə* K 314; *kalkpōt* L 163, 164; *kalkpuyət* L 270; *kalkpūt* Q 117a; *kalkpūət* Q 111; *kaləkpūət* L 290; *kalkpuōt* Q 99*; *kalpōt* L 427.

4.7.6 DIKKE LEVERZIEKTE

(N 19, 64; monogr.)

[Dikke leverziekte, leucose, is een virusziekte. De aangetaste dieren hebben een dorre kam; ze zien er bleek uit. Ofschoon de dieren erg vermageren, maakt het achterlijf een dikke indruk. Soms is de te dikke lever te voelen in de buikholte.]

leverziekte: *lēvərziktə* L 268, 383; *lēvərzēktə* L 427; *lēvərzektə* Q 4; *livərzēktə* L 372a; **leverkrankte:** *lēvərkreŋdə* Q 111; **leucose:** L 332; *lekōsə* L 289*; *lōkōsə* Q 33; **water:** *wātər* Q 111; *wātar* K 318; **waterkont:** *watərkont* P 107a; *wōtərkōnt* L 163, 164; *wōtərkont* Q 3; *wētərkōnt* Q 78; **waaiër:** *wojər* K 314.

4.7.7 PULLORUM

(N 19, 64)

[Pullorum, een zeer besmettelijke ziekte, veroorzaakt door een bacterie. Witte diarree is een van de voornaamste kenmerken.]

pullorum: L 320a; *pālōrem* L 295; *pōlqron* Q 72a; **kalkschijt:** *kalksxūt* L 268, 271; *kalkšūt* L 295, 322a; *kaləksūt* Q 96d.

4.7.8 COCCIDIOSIS

(N 19, 64)

[Ziekte veroorzaakt door coccen. Coccidiosis aan de dunne darm, kuikendarree.]

coccidiosis: *kōksidiōzə* L 329; *kōksidiōsə* L 331, 331b; *kōksidiōdəs* Q 197; *koksədeos* P 51; *kōtšidiotes* Q 113; *kōkidios* Q 72a; **(het) schijt:** *ət sxēt* P 48; *štət* Q 39; *šējt* Q 77; *šet* Q 93; **(het) geel:** *gēl* Q 79a; *t xēl* Q 162; *ət gēəl* Q 22; *gēəl* Q 78; **geels:** *gēəls* Q 119; **afgang:** *āfganj* Q 9.

4.7.9 ZIEKTEN VAN DE KROP

(N 19, 64)

[De krop kan uitzetten als gevolg van voeding met te veel of moeilijk te verteren voedsel. Na het drinken van water zet hij dan uit. Na het drinken van te veel koud water kan de krop week worden door te grote afkoeling. Er treedt dan een verlamming van de spieren op.]

krop: *krop* Q 9, 101, 111; *krop* Q 93; *grop* K 357; **kropkrankte:** *kropkreŋkdjə* L 330.

4.7.10 MAREKSE KIPPENVERLAMMING

(N 19, 64)

[Stijfheid in de poten.]

marekse verlamming: *hameksə vərlemeŋ* L 268; **lamte:** *ləmdə* Q 4; *lēmdə* L 368b; **lam** (bijvgl. nmw.): *lām* L 322a, Q 111.

4.8. Behandeling en verzorging

4.8.1 KORTWIEKEN (kaart 30)

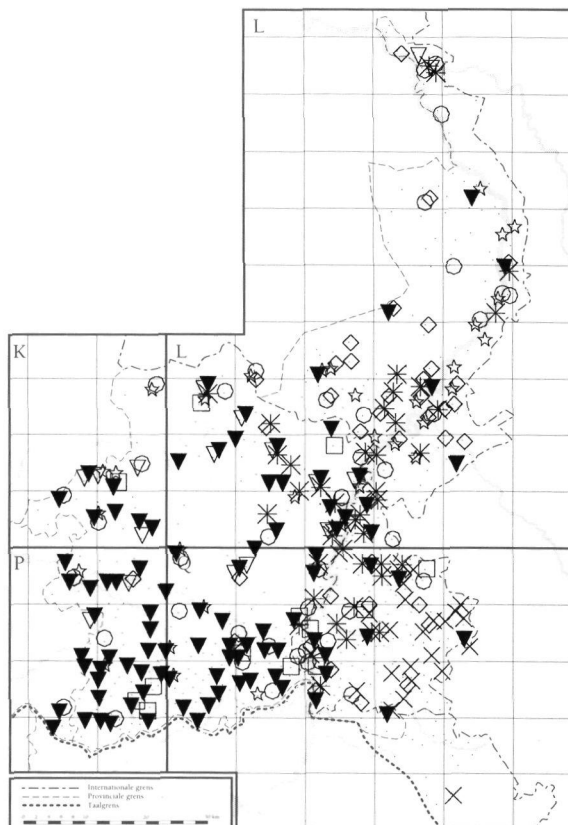
(N 19, 53; S 19; L 28, 35; L 1a-m; monogr.)

[Men kort de vleugels van een kip, opdat ze niet kan wegvliegen. Een object *kip* of *vleugels* is niet gedocumenteerd.]

kortwieken: K 278, 357, L 313, P 48, 219, Q 94b; *kortwikən* L 417; *kortwikə* L 163, 164, 191, 211, 266, 271, 295, 318b, 329, Q 187, 187a; *kōrtwikən* L 286; *kōrtwikə* Q 1; *kōrtwikə* L 434a; *kotwikən* Q 83, 168a; *kotwikə* P 171, Q 93; *kōtwikə* Q 178; *koətwikə* P 117; *kōrtwiʔən* K 278; *kōrtwiʔə* K 278; *kētwikə* K 317; *kātwiʔən* K 353; *kortwikə* Q 35; *kōrtwekə* Q 97; *kōrtwēkə* L 371, Q 95, 96c; *kōrtwēkə* Q 9; *kortwēkən* L 419; *kortwēkə* L 269, 320, 329, 381, Q 102, 196; *kōrtwējkə* Q 72a; **wieken:** *wikə* L 373, Q 14, 111; **bewieken:** *bəwikə* Q 35a; **leewieken:** *lēwikə* L 159a, 211, 265, 268, 288a, 289b, 289*, 290, 317, 318b, 322a, 324, 326, 331, 331b, 332, 377, 383, 384, 0426, Q 18, 33, 77, 112a, 113, 198b, 204a; *lēwikən* Q 95; *lējwikə* L 321; *lēəwikə* P 55; *lējwikən* L 286; *lewikə* Q 193; *liwikə* Q 98; *liwikə* L 318b, 325; *liəwikə* Q 111*; *liəwikə* L 294; *lēwekə* Q 197; *liəwekə* L 330; *liəwēkə* L 288c; *likə* Q 3; **leekwieën:** *lekwīə* L 322; **leeweriken:** *lēwerkə* Q 93; *liəwekə* L 420; *livərekə* Q 2; **kortvleugelen:** K 357, L 286; *kortvlōgəla* L 215, 248, 250, 269, 289, 289b, 295, 297, 300, 320a, 330, 331, 374, 377, 382; *kortflōgəla* K 278; *kortvlōgəla* L 422; *kortvlōgəlan* K 278; *kōrtflōgəla* L 314; *kōrtvlōgəlan* K 278; *kōrtflōgəln* Q 1; *kōrtvlōgəla* L 423; *kōrtvlōgəla* L 325; *kōrtflygəla* L 372, 372a; *kortvlij.gəla* L 374; *kortvliəgəla* L 415; *kōrtvlōgəla* Q 78; *kōrtvlōglə* Q 177; *kōrtvlōgəla* Q 78; *kōrtvlōgəlan* Q 71; *kōrtvlōgəlan* K 315; *kōrtvlōgəla* P 176; *kōrtvlōgəla* Q 156; *kōrtvlōgəla* K 316; *kərtvlōgəla* P 46; **vleugelen:** K 278; *vlōgəla* Q 162; **kortvlerken:** *kōrtvlērəkə* Q 9; **vleugellam maken:** *vlōgəllām mākə* L 292; **toppen:** L 360, Q 8; *tōpə* L 360; *tōpən* L 312; *tōpə* L 362, 368b, 378, 416, 420, 422, 426, 431, Q 16, 27, 88, 97, 99, 99*, 103; *tōpən* L 368, 415; *tōpə* Q 14; *tōpən* Q 12; *taupən* L 420; *tōpə* L 317, 326, 328, 371, 420, 432; *tōpə* L 163, 164, 268; *tupə* L 329, 382, 427, 429, 432, Q 22, 32a, 101, 110; *tūpə* Q 198b; *tupə* L 270, 292, 322, 324; **aftoppen:** *āftōpə* Q 12; *āftupə* L 291; *āftōpə* L 209; **stoepen:** *stupə* Q 29,

Kaart 30. KORTWIEKEN

- ▽ (af)knippen
- ▼ (af)snijden
- (in)korten
- ☆ kortvleugelen
- kortwieken
- ◇ leewieken
- × stoepen
- * toppen

111, 118, 196, 202; *štupə* Q 39, 95, 98, 113, 113a, 116, 117, 117a, 119, 121c, 203, 204a, 207, 209, 211; *štōpə* Q 27; *štōpə* Q 33; *stōpə* Q 14; *stypə* Q 284; **toeken**: de kip is *getyktj* L 323; **stoeken**: *štukə* Q 248; **afsnijden**: P 56, 120, 176a, 219; *afsnējə* L 265, P 48, 54, 119, 172, 188, 218; *afsnējən* K 353, 361, P 115, 121, 171, 188; *aafsnējədn* Q 3; *afsnējn* P 176; *afsnējə* Q 88, 166, 179; *afsnējən* K 360, L 352, 355, Q 2, 158; *afsnəə* Q 78; *afsnējə* Q 3, 3a, 89, 93, 94, 96d; *oafsnējə* P 187a; *oufsnējə* Q 167; *aufsnējə* Q 93; *afsnējən* Q 72, 86; *afsnējə* Q 77a; *afsnēj* P 164, 176b; *afsnējə* K 318, 358, 361; *afsnējə* P 54, 107a, Q 179; *afsnējə* Q 105; *afsnējən* K 314; *afsnējən* Q 2; *afsnējə* Q 1; *aufsnējn* Q 168a; *afsnējn* Q 168a; *afsnējə* P 50, 213; *afsnējə* P 44; *afsnējə* Q 77; *afsnējə* P 177; *afsnējə* P 177; *afsnējə* Q 173; *afsnējə(n)* K 357; *oufsnējə* Q 156; *afsnējə* Q 156, 176a; *afsnējə* Q 173; *afsnējə* Q 156; *afsnēj* P 48; *afsnējə* Q 173; *afsnējə* P 53; *afsnējən* K 318; *afsnēj* P 180; *afsnējə* L 217; *afsnējə* L 360, P 186; *afsnējə* P 193; *afsnējn* P 176; *afsnējən* L 372; *afsnēj* P 171; *afsnējə* P 211; *afsnējə* L 268, 289, 316, 356, 366, 425, Q 7, 9; *afsnija* L 368; *afsnija* L 372, 420; *afsnija* L 312, 360, 372, 418; *afsnija*

L 420, Q 9; *afsnija* L 434; *afsnija* L 387, Q 209; *afsnija* Q 175; *afsnija* L 319, 367; *afsnija* Q 71; **snijden**: *snējə* P 121, 222; *snējən* L 352; *snējə* Q 104a; *snējə* Q 79a; *snija* Q 162; *snija* Q 240; *snija* L 423, 0426, P 188; *snija* L 423; *snija* Q 33, 101, 121; *snija* Q 21, 193, 198; *snija* Q 7; de kip is *gəsnējə* L 323; **kort afsnijden**: *kort afsnija* L 315; **kortsnijden**: *kortsnejən* Q 88; *kortsnija* Q 22; **korten**: *kortə* L 369, Q 96a, 98, 187a; *kortə* Q 88; *kortə* Q 172; **inkorten**: K 318, L 314; *ekortə* Q 30; *enkortə* Q 168a; *ejnkortə* P 186, 192, 197; *enkortə* P 164; **afknippen**: L 316, P 107a; *afknepə* K 314; *afknepən* L 368; *afknepə* L 422; *afknepə* Q 3; *afknipə* P 55; **knippen**: L 316; *knepə* K 361a, L 163, 163a, 355, 360, 372, 427, Q 4; *knepən* K 315, 317, L 282, 312, 360; **steken**: *stəkən* Q 247; **snoeien**: *snija* Q 20; **intomen**: *ejntujmə* P 188; *ejntōmə* P 193; **afdoen**: *afdm* Q 3; **kortstaarten**: *kortstartə* L 416; *kotstartə* Q 89; **korthouwen**: *korthouə* Q 32a; **kortkrijgen**: *kortkrīgə* Q 12; **kortbekken**: *kotbekə* Q 72; *kotbekən* P 176; **kappen**: L 414; **afkappen**: *afkapə* L 416; *afkapə* L 372; **branden**: *branə* P 44; **scheren**: *šəpə* L 318b, Q 77; **stompen**: *štompə* Q 30; **kleinkrijgen**: *klenkrīgə* K 358.

4.8.2 NESTEI

(S 25; monogr.)

[Een nestei is het ei dat men bij het wegnemen van de eieren van de kippen in het nest laat liggen, opdat er andere bij gelegd worden. Soms gebruikt men een ei van kalk, porcelein of gips, soms een vuil ei.]

nestei: L 379, 380; *nestej* L 245, Q 29, 32; *nestej* L 165, 246, 269, 289, 320, 321, 330, 374, 377, 385, 429, 431, 434a, Q 22, 27; *nēstej* L 209, 425; *nēstej* L 211; *nestej* Q 30, 33; *nēstej* L 164, 191, 210, 213, 215, 215a, 217, 246a, 288; *nēstej* L 216; *nes-dej* L 427, 430; *nesej* L 426, Q 32a, 99, 102, 198; *nēsej* L 248, 250; *nezej* L 329; *nesēja* L 378, Q 98; *nesej* Q 16, 20, 113, 116, 118, 187, 208; *nēsej* Q 117b; *nesej* Q 96a, 103, 110, 111, 202, 203; *nesēja* Q 35; *nezēj* Q 105; *nēsej* Q 20, 97, 104a, 207; *nēzēj* Q 204a; *estej* L 325, 328, 381, 387; *estej* L 323, 327, 331, 382; *esej* L 333; **nestel:** *nestel* Q 196; **bochtei:** *boxtej* L 295, 300; *boxtēj* L 267; *bōxtēj* L 266, 291; *bogdej* L 249; *bux-dej* L 290; *boxej* L 298; *bogej* L 297; *bōgēj* L 268; *bōgej* L 296.

4.8.3 SEKSEN

(N 19, 58; JG 1a, 1b)

[Bij kuikentjes de haantjes van de hennetjes afzonderen en ze vervolgens doden. Haantjes zijn er minder nodig en het is onvoordelig om die lang eten te blijven geven.]

seksen: *seksa* K 314, 358, 361, L 159a, 163, 163a, 164, 211, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 288a, 288c, 289b, 289*, 290, 292, 294, 295, 299, 316, 318b, 319, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 356, 360, 361, 363, 364, 365, 366, 369, 370, 372, 374, 377, 382, 383, 416, 420, 422, 423, 0426, 427, 429, 432, P 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 56, 57, 113, 117, 118, 120, 121, 172, 177, 219, Q 1, 2, 3, 5, 6, 9, 18, 21, 33, 35a, 39, 87, 88, 89, 91, 94b, 97, 98, 111*, 112a, 113, 117, 119, 158a, 170, 175, 177, 197, 197a, 204a, 211; *seksan* L 282, 312, 419, 424, Q 77; *se.ksan* L 282, 286; *se.ksa* Q 74, 79a, 169; *seksa* K 317a, 358, 361a, L 314, 317, 371, 372, 372a, 416, 420, 422, 423, P 44, 48, 51, 107a, 176, 214, 222, Q 2, 3a, 4, 9, 77, 78, 79a, 93, 162, 178, 187a; *seksan* K 278, L 286; **gesekst (volt. deelw.):** *gasekst* Q 73; *gaseks* Q 153; *gaseks* Q 20; *gaseksest* P 222; **gesekste (zelfst. gebr. volt. deelw.):** *gasekstā* P 188; *gasegzda* L 421; *gase.qzda* Q 163, 177; *gasekseada* P 174; **sekster (zelfst. nmw. mv.):** *sektar* Q 162; **sekken:** *sekā* K 318, 353, 360, L 315, 317, 353, 354, 359, 360, 364, 367, 368, 369, 371, 414, 415, 416, 417, 418, P 50, 55, 58, 118a, 173, 177a, 186, 187, Q 1, 2a, 8, 10, 11, 12, 71, 72, 79, 81a, 82, 90, 96c, 157, 171, 178; *sekān* L 352; *se.kā* Q 76; *se?an* K 278; *seka* K 314, 357, 359, L 314, 355, Q 13, 96c, 182; *sekān* L 313, 413; **gesekt (volt.**

deelw.): *gasekt* Q 156; *gasek* Q 94; **gesekte (zelfst. gebr. volt. deelw.):** *gasektā* L 362, P 184; *gasektā* K 315, Q 160; *gasegdā* P 119, Q 7, 78, 152; *gasegdā* L 358; *gasegdān* Q 75; *gasegdā* K 316, 357; **sekten:** *sektā* K 361; **gesekteerd (volt. deelw.):** *gasektēat* P 179; **selecteren:** L 373, Q 22; *sālektērā* L 318b, 331, Q 83, 113a; *selektērā* Q 161; *sēlektērā* Q 209; *selektiera* P 197; **sorteren:** *sōrtērā* L 355, Q 179; *sortērā* K 361, Q 156; *sōrtējā* P 176; *sōrtējā* K 278; *sortiārā* P 186, 197; *sartērā* Q 84; **gesorteerd (volt. deelw.):** *gasortērd* L 423; **uitrapen:** *quā.trō.pā* Q 155; **stekken:** *stekā* Q 172; *ste.kā* Q 154; **gestekte (zelfst. gebr. volt. deelw.):** *gaste.gdā* Q 154; *gastegdān* Q 75; **uitzoeken:** *ūt-zōkā* Q 22, 32a, 101, 111; *ūtsōkā* Q 96d, 99*; **uitzetten:** *ūtzetā* L 289; **scheiden:** *sxejā* Q 78; *šejā* Q 193; **keuren:** *kōarā* Q 78; *kjā* Q 121c; *kīrā* Q 72a; *kērā* P 55.

4.8.4 EEN HAAN SNIJDEN (kaart 31)

(N 19, 60b; monogr.)

[Een haan castreren.]

kapuinen: L 373; *kapōjā* Q 101; *kapōjā* Q 72a; *kapōjānā* L 422; *kapōjānā* Q 156; *kapōjā* Q 78; *kapōjā* L 292, 294, 318b, 320a, 322, 325, 374; *kapūnā* L 265, 266, 326, 382, 383, 426, Q 20, 21, 97, 98, 113, 198b, 211; *kapūnā* L 290, 329, 331, 331b, Q 39; *kapunā* L 270, 271, 289, 289b, 289*, 330, 420; **kapuineren:** *kapunērā* L 268, 331, 332, Q 32a; **puinen:** *pjānā* L 322a; *punā* L 318b; **snijden:** *snejān* K 278, L 282; *snējā* L 355, Q 93; *šnejā* L 423; *snējā* L 420; *snijā* L 269, 321, 324, Q 9; *snijā* L 369; *snijā* L 329, Q 111, 111*, 119; *šnijā* Q 22; *snajā* K 357; **castreren:** *kastrērā* L 0426, Q 2, 121; *kastrējā* P 176; **boeten:** *bjūtā* P 213, 222, Q 162, 178; *bjūtān* Q 77; *byjtā* Q 77, 93; *bytn* Q 71; *byjtā* Q 78; *bōjtā* Q 156; **kloten toppen:** *klōj tōpā* Q 9.

4.8.5 KIP VAN BROEDSHEID GENEZEN

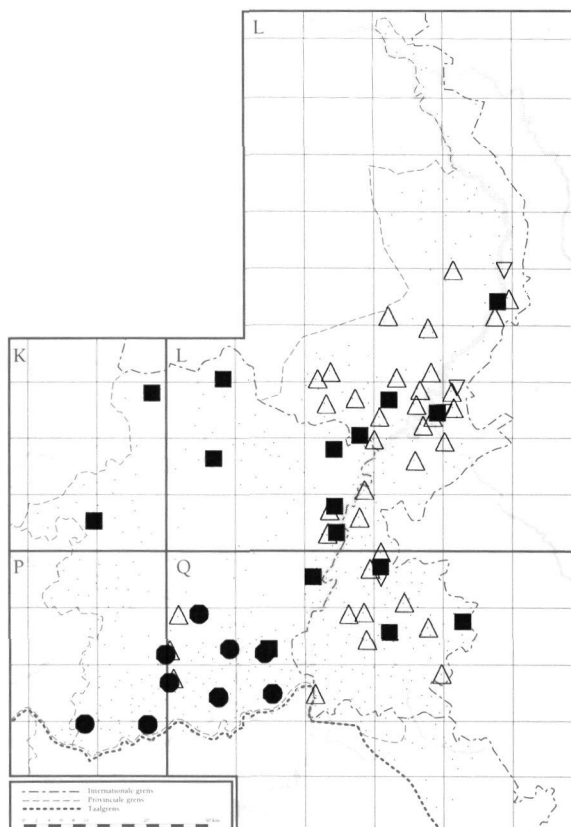
(N 19, 59)

[In vraag N 19, 59 werd gevraagd naar de termen voor een kip van broedsheid genezen door ze in een emmer water te stoppen met haar achterste. Een aantal antwoorden wijst op deze methode. Maar er is ook een aantal respondenten dat deze methode niet kent of vermeldt dat deze manier van handelen niet helpt. De broedse kip afzonderen en vastzetten is een alternatief (L 159a (Middelaar), 268 (Velden), 295 (Baarlo), 318b (Tungelroy), 374 (Thorn), P 107a (Rummen)). De informant van L 320a (Ell) adviseert de broedse kip in afzondering sterk eiwitrijk voedsel te voeren. En volgens de informant van Q 121c (Bleijerheide) is een beter middel dan in het water stoppen de kip vier dagen in een rek aan de wand te hangen.]

van het kloeken afhelpen: *van at klukā āfhel-pā*

Kaart 31. EEN HAAN SNIJDEN

- boeten
- △ kapuinen
- ▽ kapuineren
- snijden

Q 117, 211; **afbroeden:** *āfbrōiā* L 321; **kwijtbroeden:** *kwēiātbrūā* P 186, 197; **afkoelen:** *āfkōlā* L 270, 271, 326, 331, 423, Q 9, 97, 117a, 119, 121, 121c, 204a, 207, 209; *āfkōlā* L 420; *āfkylā* L 278; *āfkūylā* Q 78; *āfkūylān* K 278; *āfkēlā* L 368b; *āfkēilā* Q 72a; *āfkilā* Q 93; **koud maken:** *kāt mākā* L 383; **dopen:** *dōpā* L 420; *dōipā* Q 193; **soppen:** *sopā* L 330, 382, Q 14, 32a, 198b; **in water soppen:** Q 14; **plonzen:** *plunšā* L 332; **waterdampelen:** *wōtārdompālā* Q 3a; **kont in het water steken:** *kunt ent wātār stēkā* K 357; **bij haar kont in het water houden:** *bē hōr kont ent wētār hōuwā* Q 156; **met de vot in gen water zetten:** *metā vōd e gā wātār zētā* Q 209; **met de vot in het water duwen:** *met dā vōt in āt wātār dūjā* Q 111; **met de kont in het water douwen:** *mē tā kont en āt wātār dōuā* L 265; **met de kont in het water steken:** *mē dā kont ent wōtār stēkān* L 282; **in het water steken:** *int wājtār stēkā* P 48; **(de) prut koelen:** *prōt kulā* K 358; *dā prōt kulā* K 358; **koelprutten:** *kulprōtā* Q 35a; **kont koelen:** *kōnt kōlā* Q 9; **onder de kuip zetten:** *onār dā kūp zētā* L 269; **vastzetten:** *vāsetā* Q 179; **broedheks vastzetten:** *brēihēks vāstzētā* L 360.

4.8.6 TASTEN

(N 19, 52; monogr.)

[Met de hand voelen of de kip op het punt staat te gaan leggen.]

tasten: L 266; *tastā* L 268, 269, 270, 271, 292, 294, 295, 318b, 320a, 321, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 332, 368b, 369, 372, 374, 377, 382, 416, 420, 422, 423, 426, 0426, 427, 432, 434, P 44, 48, 51, 54, 107a, 213, Q 2, 3a, 9, 14, 18, 20, 21, 33, 35, 35a, 39, 72a, 78, 93, 96c, 96d, 97, 99*, 101, 111, 111*, 113, 113a, 117a, 119, 179, 187a, 193, 198b; *tāstā* P 55; *tāstā* L 265, 331, 331b, P 186, 188, 197, 222, Q 79a, 117, 121c, 156, 162, 178, 198b, 204a, 207, 209, 211; *tasā* K 361, 361a; *tasān* K 278; *tāsā* Q 77, 176a; **betasten:** *bētastā* L 289b; **aftasten:** *āftastā* Q 119; **testen:** *tēstā* L 329; **voelen:** *vōlā* L 288a, 294, 422, Q 32a, 121c, 197, 197a, 204a; *vōlā* L 372a; *vylā* K 278; *vylān* L 282; *vūlā* L 159a, Q 162; *vēilā* Q 72a; **bijvoelen:** *bivōlā* Q 197; **naar het ei voelen:** *nō āt ēi vēlā* L 360; **met de vinger in de kont voelen:** *mē dā veñār ēn dā kont filā* Q 4; **vingeren:** *veñārā* K 357, 358, P 176; *vēñārā* L 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a,

289b, 318a, 318d, 318e; **visiteren**: *visitējarən* K 278; *vižatēra* L 317; *fišentēarn* Q 71; *vesantējara* K 314; **op de stots duwen**: *op dər štuts dujə* Q 204a.

4.8.7 EIEREN UITHALEN

(N 19, 35)

[De gelegde eieren uit het nest halen of oprapen. In dit lemma is een opgegeven object *ei* of *eieren* niet gedocumenteerd. Voor een fonetische documentatie van „ei” zie het lemma EI (5.11.2).]

rapen: *rāpə* K 357, 358, 361a, L 265, 268, 269, 270, 271, 288c, 289, 289*, 290, 292, 294, 295, 299, 316, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 331b, 332, 360, 368b, 369, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 382, 383, 384, 416, 420, 422, 423, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, P 48, 54, 55, Q 2, 9, 14, 18, 20, 21, 32a, 33, 35, 35a, 39, 72a, 97, 98, 99*, 101, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121c, 156, 187a, 197, 197a, 204a, 207; *rāpən* K 278, L 286; *rāfə* Q 121, 211; *ra.pə* K 278; *rōpə* P 107a, 186, 197, 213, 222, Q 3a, 78, 96d, 162, 176a, 193, 198b; *rōpə* P 188, Q 79a; *rōpə* Q 93; *rōpə* P 213; *rōpə* P 176; *rōpə* Q 156; **uitrapen**: *ūtrāpə* L 318b, 320a, 422, 427, 434, Q 9, 22, 96c; **oprapen**: *oprāpə* Q 204a; *oprāpə* Q 209; *oprōpə* K 318; **uithalen**: K 361; *ūthālə* L 288a, 289*, 290, 316, 317, 318b, 368b; *uthālə* Q 179; *ŷthālə* L 211; *ŷthālə* L 289b, 416; *othālə* K 358; *qthālə* P 44; *øjthālə* L 265; *øŷjthālə* L 360; *q̄thālə* K 361a; *q̄ŷthālə* L 355; *ø̄thaələ* Q 79a; *q̄thālə* P 51; *ūthōlə* L 268, 270; *uthōlə* Q 178; *ŷthōlə* L 163, 163a, 164; *øthōlə* L 159a; *āŷthōlə* Q 162; *q̄ŷthōlə* Q 77; *ø̄ŷathōwələn* Q 71; *ø̄ŷthōlə* L 314; *uŷthōlə* L 282; *øthōlə* K 314; *ūthōlə* Q 94b; *q̄ŷthōlə* Q 77; *ūthuələ* Q 198b; **hennen uithalen**: K 361; **oppakken**: *opakə* Q 4; **uitwinnen**: *ūtwenə* L 266, 268.

4.8.8 KIPPENBOER

(JG 1a)

[Persoon die een kippenbedrijf uitbaat.]

hennenboer: *henəbū.ər* Q 3, 5, 72, 81a; *henəbū.r* L 414, Q 1, 71; *henəbō.r* L 416, 417, 418; **hennenkweker**: *henəkwe.kər* Q 82; *henəkwi.kər* Q 2a; **hennenpiet**: *henəpī.t* L 418; **hennenpriester**: *henəpī.stər* Q 72.

4.9. Roepwoorden, lokwoorden

4.9.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE KIP

(N 19, 44a; L 47, 9a; A 6, 2b; A 6, 2a; VC 14, 2n (r); Vld.; L B2, 259a; monogr.)

[Naast de verschillende roepwoorden kan men

de kippen ook lokken door een zuigend klappend geluid te maken met de tong tegen de tanden (P 176 (Sint-Truiden)) of door te fluiten (Q 2 (Hasselt)).]

tiet: *tīt* L 288a, 320a, 328, 360, 330, 429, 433, Q 21, 95, 99; *tīt* L 292, 328, 372; *tiət* L 360; *tīət* L 355, 372, Q 1; **tiet**, **tiet**: *tīt*, *tīt* K 361, L 288a, 292a, 318b, 322, 323, 327, 329, 330, 358, 360, 366, 373, 378, 378*, 381, 381b, 431, 433, Q 10, 36, 38, 96a, 96b, 101, 102; *tiət*, *tiət* L 355, 360, 368b, Q 96c; *tijt*, *tijt* L 372a; *tīt*, *tīt* K 361a, L 353, 360, 369, 371, 378, 422, P 55, Q 91, 102, 193; *tet*, *tet* Q 88; **tiet**, **tiet**, **tiet**: *tīt*, *tīt*, *tīt* L 288c, 289a, 289b, 289*, 292, 294, 299, 317, 318, 318b, 320, 321, 322, 322a, 324, 324a, 325, 326, 328, 330, 332, 352, 355, 356, 360, 368, 371, 373, 374, 381b, 382, 416, 423, 430, 432, 434, Q 9, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 35a, 93, 97, 98, 179, 193; *tiət*, *tiət*, *tiət* Q 11, 12; *tijt*, *tijt*, *tijt* L 374; *tijit*, *tijit*, *tijit* L 429a; *tīt*, *tīt*, *tīt* L 265, 314, 317, 318, 320a, 322, 327, 329, 331, 331b, 360, 369, 370, 371, 372, 377, 381b, 383, 414, 415, 420, 422, 434, Q 14, 97, 99, 100, 179; *tīət*, *tīət*, *tīət* L 372, 416, 420, 422; *tita*, *tita*, *tita* Q 88; *tet*, *tet*, *tet* Q 9; *tēt*, *tēt*, *tēt* L 316; **tietetje**: *tītəkə* L 381, Q 21; **tietetje**, **tietetje**: *tītəkə*, *tītəkə* L 318b; **tietetje**, **tietetje**, **tietetje**: *tītəkə*, *tītəkə*, *tītəkə* Q 102; *tītəkə*, *tītəkə*, *tītəkə* Q 9; **tietetje**, **tiet**, **tiet**, **tiet**: *tītəkə*, *tīt*, *tīt*, *tīt* Q 99; **tjiet**, **tjiet**: *tjīt*, *tjīt* Q 92; **tjiet**, **tjiet**: *tjīt*, *tjīt*, *tjīt* L 381b, 431, Q 15; **tjietetje**, **tjietetje**: *tjītəkə*, *tjītəkə* L 426; **tie**, **tie**: *tīə*, *tīə* L 423; **tie**, **tie**, **tie**: *tī*, *tī*, *tī* L 289, P 48; *tī*, *tī*, *tī* Q 12; *tī*, *tī*, *tī* L 316a; **tie**, **tie**, **tie**, **tiet**: *tīə*, *tīə*, *tīə*, *tīət* Q 9; *tī*, *tī*, *tī*, *tīt* L 355; **tik**, **tik**: *tek*, *tek* K 318, 358; *tik*, *tik* K 278, 357, 360, L 289; *tīk*, *tīk* K 357; **tik**, **tik**, **tik**: *tek*, *tek*, *tek* K 314, 353, 357, 358, P 44, 48; *tik*, *tik*, *tik* K 318, 353, 357, 358, 359a, 360, P 51; *tīk*, *tīk*, *tīk* K 357; **tik**, **tik**, **tik**, **tiek**: *tek*, *tek*, *tek*, *tik* K 353c; **tieketiek**: *tīkətīk* K 361a; **tjiek**, **tjiek**, **tjiek**: *tjik*, *tjik*, *tjik* K 278; **tiep**: *tīp* Q 196, 196a; **tiep**, **tiep**: *tīp*, *tīp* Q 197; **tiep**, **tiep**, **tiep**: *tīp*, *tīp*, *tīp* Q 197; **tuut**: *tyt* L 214a, 267, 290, 291, 296, 298; *tīj* L 248, 268; **tuut**, **tuut**: *tyt*, *tyt* L 163, 163a, 192a, 209, 210, 211, 214, 244c, 245b, 246, 246b, 248, 250, 266, 268, 269, 271, 290, 291, 293; *tijt*, *tijt* L 214; *tīj*, *tīj* L 244c; **tuut**, **tuut**, **tuut**: *tyt*, *tyt*, *tyt* L 159a, 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 192, 210, 213, 214, 214a, 215, 215a, 217, 245b, 246a, 267, 269, 270, 290, 295, 298; *tijt*, *tijt*, *tyt* L 213; *tīj*, *tīj*, *tīj* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a, 250, 0250, 266; *tijt*, *tijt*, *tyt* L 192a, 216a; *tøt*, *tøt*, *tøt* L 159a; **tuut**, **tuut**, **tuu**: *tijt*, *tijt*, *tīj* L 270; **tuutje**: *tytjə* L 291; **tok**, **tok**: *tok*, *tok* Q 253; *tuk*, *tuk* L 312; *tøk*, *tøk* P 188; **tok**, **tok**, **tok**: *tok*, *tok*, *tok* K 353, P 107a; *tøk*, *tøk*, *tøk* L 358, P 48; **tjok**, **tjok**: *tjøk*, *tjøk* L 356; **tietet**: *tītet* Q 179; **tsjie**, **tsjie**: *tši*, *tši* Q 72a; **piet**, **piet**: *pīt*, *pīt* Q 99; *pet*, *pet* Q 88; **piet**, **piet**, **piet**: *pīt*, *pīt*, *pīt* Q 96d, 99*, 101, 121, 187a; **pie**, **pie**, **pie**: *pī*, *pī*, *pī* Q 102;

pietetje, pietetje: *pitəkə, pitəkə* Q 197, 197a; **sjiep:** *šip* Q 176a; *šep* Q 71; **sjiep, sjiep:** *šip, šip* L 353, Q 77; **tsjiejep:** *tšip* L 360, Q 74, 162; **tsjiejep, tjsiejep:** *tšip, tšip* P 54, 176, 186, 197, Q 156, 162, 176a, 178, 209; *tšep, tšep* P 176, Q 2, 77, 78; *tšep, tšep* Q 2; *tšip, tšip* P 55; **tsjiejep, tjsiejep, tsjiejep:** *tšip, tšip, tšip* L 414, Q 79a; *tšep, tšep, tšep* L 312, P 107a, 176, 180, 213, Q 83; *tšöp, tšöp, tšöp* Q 75; **tsiejep, tsjiejep:** *tsip, tšep* P 176; **tsiejep, tsiejep:** *tsip, tsip* P 48; **tsiejep, tsiejep, tsiejep:** *tsep, tsep, tsep* P 186; **schijje, schijje:** *sxepkə, sxepkə* Q 179; **pik, pik:** *pek, pek* L 366, Q 94b, 98, 101; *pik, pik* Q 102, 103; **pik, pik, pik:** *pek, pek, pek* L 423, Q 72, 77, 86, 91, 93, 99*, 100; *pik, pik, pik* Q 99*, 103; **pik toe, pik toe:** *pek tu, pek tu* Q 71; *pek te, pek te* P 93; **pik toe, pik toe, pik toe:** *pek tu, pek tu, pek tu* Q 4; **jiejep:** *jip* P 197, 222, Q 22, 34, 35, 101a, 111*, 121, 203; **jiejep, jiejep:** *jip, jip* L 429, 434a, P 197, Q 33, 36, 99, 117a; *jip, jip* L 432a; **jiejep, jiejep, jiejep:** *jip, jip, jip* Q 32a, 33, 35, 36, 39, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 211; *jip, jip, jip* P 197; **poejiejep:** *pujip* Q 34; *pujip* Q 38; **poejiejep, jiejep:** *pujip, jip* Q 32, 38; **jiepetje jiejep, poeiejiejep jiejep:** *jipəkə jip, puləjip jip* Q 113; **jiepe, jiejep, jiejep, jiejep:** *jipə, jip, jip, jip* Q 208; **jiejep, poeljiejep:** *jip, puljip* Q 111*; **jiejep, jiejep, jiejep, poeljiejep:** *jip, jip, jip, pujip* Q 112b; **tjiejep:** *tjip* L 286, 312, P 196, Q 1, 78, 162; **tjiejep, tjiejep:** *tjip, tjip* K 361, L 286, 312, 316, 353, Q 113a; *tjep, tjep* L 316a, P 50, 57, 176, 223, Q 77, 83, 178; **tjiejep, tjiejep, tjiejep:** *tjip, tjip, tjip* L 314, 352, P 176, Q 71, 97, 168; *tjep, tjep, tjep* P 176, 184, 185, 214; *tjip, tjip, tjip* L 354; **juup:** *jyp* Q 201, 208; **juup, juup:** *jyp, jyp* Q 222; **juup, juup, juup:** *jyp, jyp, jyp* Q 201, 203, 204a, 207, 208, 211; *jöp, jöp, jöp* Q 202; **tjuup:** *tjyp, tjyp* L 286; **jiet, jiet:** *jit, jit* L 0426, 427, 434, Q 162; **jiet, jiet, jiet:** *jit, jit, jit* L 428; **tsjieuw, tjsieuw:** *tšiau, tšiau* K 353; **juuk, juuk:** *jyk, jyk* L 288; **juuk, juuk, juuk:** *jyk, jyk, jyk* L 289; **juut, juut:** *jyt, jyt* L 429; **juutje, juutje:** *jykə, jykə* L 288a; **tjiels, tjiels:** *tjils, tjils* L 426; **luup:** *lyp* Q 196, 196a; **luup, luup:** *lyp, lyp* Q 195, 196, 198b; **luup, luup, luup:** *lyp, lyp, lyp* Q 196, 198; *lŷp, lŷp, lŷp* Q 195; **giep:** *gep, gep* Q 117b; **soek, soek:** *suk, suk* L 313; **soek, soek, tiet, tiet:** *sük, sük, tŷt, tŷt* L 355; **sjoek, sjoek:** *šuk, šuk* L 353; **tsjuuk, tsjuuk:** *tšyk, tšyk* L 282; **stiejep, stiejep:** *step, step* P 221; **sjtiejep, sjtiejep:** *štŷp, štŷp* P 188; **hiet, iet:** *hit, it* L 427; **hiep, hiep, hiep:** *hip, hip, hip* Q 113; **thiep, thiep:** *thip, thip* L 353; **poele, poele, poele:** *pulə, pulə, pulə* Q 95; **poeljiejep, jiejep, jiejep:** *puljip, jip, jip* Q 36; **piele:** *pilə* Q 201; **piel, piel:** *pil, pil* Q 3a; **piele, piele:** *pilə, pilə* Q 99; **ties:** *tis* Q 101; **hup, hup:** *hup, hup* Q 196; **tik toe, pik toe:** *tek tu, pek tu* Q 3; **kjoets:** *kjŷts* Q 176a; **kukelekuuk:** *kəkəkəkək* L 192a; **poel:** *pul* Q 193; **pul:** *pəl* L 329; **kip:** *kep* L 298; *kip* L 269, 269a, 271, Q 101; **kip, kip:** *kip, kip* L 210, 211, 266, 269, 271, 377, 381,

381b, Q 101, 284; *kŷp, kŷp* L 294; **kip, kip, kip:** *kep, kep, kep* L 295; *kip, kip, kip* L 159a, 163, 164, 213, 265, 268, 271, 289, 294, 295, 316a, 324, 329, 377, Q 95; *kŷp, kŷp, kŷp* L 271; **hen:** *hen* L 215a, 267, 268; *hen* L 289, 318b, 386, Q 15, 31, 36, 95, 111*, 192; *hen* L 360; **hoen:** *hön* L 269, 269a, 295, 322, 329, 377, 382, 426, 431, Q 32a, 192; *hon* Q 119, 121, 202, 222; **kiek, kiek, kiek:** *kik, kik, kik* K 318; **kui, kui, kui:** *ky, ky, ky* P 184; **kuik, kuik, kuik:** *kyk, kyk, kyk* Q 32a; **kloek, kloek:** *kluk, kluk* K 357, Q 36, 77, 168a, 174; *klük, klük* L 378.

4.9.2 ROEP- EN LOKWOORD VOOR HET KUIKEN

(N 19, 44b; A 6, 2c; L 47, 9b; VC 12 2o (r); monogr.)

kuiken: *køikə* L 268; *køkə* Q 179; *kē.ikə* L 360; *kŷkə* L 215a, 245b, 269, 269a, 295, 298, 318b, 322, 377, 382, 386, 426, 431, 433, Q 31, 32a, 36, 95, 111*, 119, 121, 202, 203, 208; *kŷəkə* L 289; **kuik:** *kyk* L 288a, 429; *kŷk* L 328, Q 15; **kuik, kuik:** *køik, køk* Q 36; *køk, køk* Q 36, 38; *kyk, kyk* L 289b, 320, 325, 330, 331, 331b, 332, 373, 378, 381, 381b, 422, 426, 428, 429, 431, Q 21, 22, 35, 38; *kyək, kyək* L 378; *kŷk, kŷk* L 381b, 432a, Q 34; **kuik, kuik, kuik:** *kyk, kyk, kyk* L 164, 210, 289a, 320, 324a, 326, 327, 328, 370, 373, 374, 377, 381b, 382, 384, 423, 426, 429, 429a, 431, 432, 434, Q 14, 18, 20, 32, 32a, 33; *kŷk, kŷk, kŷk* L 372, 383, 430; **kuik, kuik, kuikje, kuik:** *kyk, kyk, kykskə* Q 9; **kuikje:** *kykskə* L 291, 292, 329, 386; *kejkskə* Q 3; **kuikje, kuikje:** *kykskə, kykskə* L 267, 323; **kui, kui:** *kŷ, kŷ* Q 14; **kuu, kuu:** *ky, ky, ky* L 330, P 184, Q 15, 18; **kiek, kiek, kiek:** *kik, kik, kik* L 326; *kejk, kejk, kejk* L 371; **jonge kiekens:** *jonə kikəs* P 197; **kuusje:** *kyšə* Q 222; **tiet:** *tŷt* L 330, Q 99; *tŷtə* L 360; *tŷt* L 372; **tiet, tiet:** *tŷt, tŷt* K 361, L 292, 292a, 324a, 327, Q 10, 33, 93, 100, 101, 113, 117a, 195, 196; *tŷt, tŷt* Q 96c; *tŷt, tŷt* L 317, 322, 329; *tŷt, tŷt* Q 117b; **tiet, tiet, tiet:** *tŷt, tŷt, tŷt* L 269, 270, 271, 288a, 288c, 293, 322a, 324, 327, 330, 373, 376, 381, 386, 416, 434, P 54, Q 15, 21, 22, 32a, 35a, 39, 93, 97, 99*, 101, 112a, 196, 198b, 201; *tŷt, tŷt, tŷt* L 360, 381b, Q 195; **tŷt, tŷt, tiet:** *tŷt, tŷt, tŷt* P 57; **tiet, tietetje:** *tŷt, tŷtəkə* Q 113; **tiet, tiet, tietetje:** *tŷt, tŷt, tŷtəkə* Q 113; **tiet, tietetje, tiet:** *tŷt, tŷtəkə, tŷt* Q 95; **tietetje:** *tŷtəkə* L 326; **tietetje, tietetje:** *tŷtəkə, tŷtəkə* L 381b, Q 18, 35, 98, 202, 204a; *tŷtəkə, tŷtəkə* Q 197; **tietetje, tietetje, tietetje:** *tŷtəkə, tŷtəkə, tŷtəkə* Q 86, 99; **tietetje, tiet, tiet:** *tŷtəkə, tŷt, tŷt* Q 98, 112b, 198b; **tietetje, tie, tie, tie:** *tŷtəkə, tŷt, tŷt* Q 113a; **tie, tie:** *tŷt, tŷt* P 48; *tŷt, tŷt* L 294; **tie, tie, tie, tie:** *tŷt, tŷt, tŷt, tŷt* L 289, Q 117a; *tŷt, tŷt, tŷt, tŷt* Q 12; *tŷtə, tŷt, tŷt, tŷt* P 107a; **tie, tie, tiet:** *tŷt, tŷt, tŷt* Q 113; **tie, tie, tie, tiet:** *tŷt, tŷt, tŷt, tŷt* L 289; **ties:** *tis* Q 201; **ties, ties, ties:** *tis, tis, tis* Q 101, 103, 203, 204a, 211; *tis,*

tīs, tīs Q 111, 192; *dis, dis, dis* Q 208; **tiesje**: *tiskā* Q 192; **tiesje, tiesje**: *tiskā, tiskā* Q 101; **tiesetje**: *tizākā* Q 101a, 111*; **tiesetje, tiesetje**: *tisākā, tisākā* L 366; **tiele, tiele**: *tilā, tilā* Q 197; **tiele, tiele, tiele**: *tilā, tilā, tilā* Q 201; **tjiej**: *tjē.p* L 355; **tjiej, tjiej**: *tjip, tjip* K 361, L 270, 312, 316, 318b, 322, 355, Q 88; *tjīap, tjīap* L 420; *tjep, tjep* L 433, Q 178; **tjiej, tjiej, tjiej**: *tjip, tjip, tjip* L 289*, 352, 373, Q 71, 95, 100, 121, 198, 204a; *tjep, tjep, tjep* K 278, 357, P 176, 184, 185, Q 93; **tjiejpetje**: *tjepākā* Q 162; **tiep, tiep**: *tip, tip* L 372a; **tiep, tiep, tiep**: *tip, tip, tip* Q 99; **tiepetje, tiepetje**: *tipākā, tipākā* Q 38; **tsjiej**: *tšip* Q 88; **tsjiej, tsjiej**: *tšip, tšip* K 357, L 282, 317, P 188; *tšīap, tšīap* L 360; *tšīp, tšīp* K 318, L 416; *tšep, tšep* K 357, P 176, Q 2, 71; **tsjiej, tsjiej, tsjiej**: *tšip, tšip, tšip* L 370, 372, P 44, 213, Q 3a, 7, 79a, 156, 162, 178; *tšīp, tšīp, tšīp* Q 156; *tšep, tšep, tšep* K 358, L 312, P 180, Q 77, 78; **tsiej**: *tsip, tsip* P 48; *tsep, tsep* Q 2; *tsep, tsep* P 107a; **tsiej, tsiej**: *tsep, tsep* Q 2; **tsiej, tsiej, tsiej**: *tsip, tšip, tsip* K 358; **siej, siep**: *sip, sip* K 360; **siej, siep, siep**: *sip, sip, sip* K 359a; **siejje**: *sipkā* K 360; **sjiej**: *šip* Q 179; *šīp* L 314; *šīap* Q 1; *šep* Q 71; **sjiej, sjiej**: *šip, šip* K 353, L 355, 360, Q 77; *šep, šep* K 353c, L 353, Q 174, 179; **sjiej, sjiej, sjiej**: *šip, šip, šip* K 358; *šīp, šīp, šīp* Q 72; *šep, šep, šep* K 314, Q 83; **sjiejpesjiej**: *šīpāšīp* K 361a; **tjiet, tjiet, tjiet**: *tjit, tjit, tjit* Q 17; **tjietetje, tjietetje**: *tjitākā, tjitākā* Q 92; **tuut, tuut, tuut**: *tyt, tyt, tyt* L 271, 291; *tīt, tīt, tīt* Q 91; **tuut, tiepe**: *tyt, tipā* L 163, 164; **tuutje, tuutje, tuutje**: *tykā, tykā, tykā* Q 208; **tjoek, tjoek, tjoek**: *tjuk, tjuk, tjuk* L 324a; **toek, toek**: *tuk, tuk* L 327; **tik, tik**: *tek, tek* K 353, L 423; **tik, tik, tik**: *tek, tek* K 353, P 48; *tik, tik, tik* P 51; **tok, tok, tok**: *tøk, tøk, tøk* L 271, P 48, Q 95; **kok, kok**: *køk, køk* Q 2; **piet, piet**: *pīt, pīt* K 278, L 288a, 329, Q 72a, 99, 101; **piet, piet, piet**: *pīt, pīt, pīt* L 270, 358, Q 96d, 201; *pūt, pūt, pūt* L 420; *pet, pet, pet* L 356; **pietje**: *pī.tjā* P 188; **pietje, pietje, pietje**: *pitjā, pitjā, pitjā* L 292; **pietetje**: *pitākā* Q 99, 99*, 102, 168a; **pietetje, pietetje**: *pitākā, pitākā* L 289, Q 196, 197, 197a, 207; **pietetje, pietetje, pietetje**: *pitākā, pitākā, pitākā* Q 9, 102; **piete, piete**: *pīta, pīta* L 265; **pietsje, pietsje**: *pīšā, pīšā* P 188; **pik, pik**: *pek, pek* L 368b, 422; *pik, pik* L 321, Q 99; **pik, pik, pik**: *pek, pek, pek* L 317, 372, 415; **pik, pik, pikje**: *pek, pek, pikskā* Q 9; **pikje, pikje**: *pekskā, pekskā* Q 101; *pikskā, pikskā* L 326, Q 97; **pik, pik, pikkers**: *pek, pek, pekārs* L 318; **pikkeltje, pikkeltje**: *pekālkā, pekālkā* L 368; **pikkeltje, pik, pik**: *pekālkā, pek, pek* L 360; **piep, piep**: *pip, pip* L 163, 163a; **piel, piel, piel**: *pil, pil, pil* Q 117a; **piele, piele**: *pīlā, pīlā* L 320a, Q 18; **piele, piele, piele**: *pīlā, pīlā, pīlā* Q 192; **pieletje**: *pīlākā* Q 201; **hiet, hiet, hiet**: *hit, hit, hit* L 428; **jiet, jiet**: *jit, jit* Q 162; **jiej, jiej, jiej**: *jip, jip, jip* Q 111*, 121; *jip, jip, jip* P 197; **poel, jiej, jiej, jiej**: *pul,*

jip, jip, jip Q 201; **jiek, jiek, jiek**: *jik, jik, jik* L 288; **juup, juup**: *jyp, jyp* Q 222; **juuk, juuk, juuk**: *jyk, jyk, jyk* L 289; **poeltje**: *pulā, pulā, pulākās* Q 113; **pul, pul**: *pøl, pøl* K 278; **kip**: *kip* L 214a, 248, 266, 268; **kip, kip**: *kip, kip* L 210, 244c, 246b, 248, 250, 266, 290; **kip, kip, kip**: *kip, kip, kip* L 159a, 191, 192, 192a, 209, 211, 213, 214, 214a, 215a, 216a, 217, 244c, 245b, 266, 268, 269, 271, 290, 294, 295, 298, Q 101; **kipje**: *kipkā* L 290, 291; **kipje, kipje**: *kipkā, kipkā* L 267; **kloek**: *kluk* Q 1, 78, 83; **kloek, kloek**: *kluk, kluk* L 355, P 186, 197, 222, Q 35, 36, 77, 78, 92, 98, 100, 102, 119, 168a, 179a, 179; *kløk, kløk* Q 193; **kloek, kloek, kloek**: *kluk, kluk, kluk* K 357, P 214, 221, 223, Q 2, 9, 11, 75, 86, 168, 209; **kloekje, kloekje**: *klükskā, klükskā* P 186; **kloe, kloe**: *klu, klu, klu* Q 102; **klok, klok, klok**: *kløk, kløk, kløk* Q 97; *klok, klok, klok* Q 193; **brok, brok, brok**: *brok, brok, brok* L 355, Q 9.

4.9.3 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE HAAN

(A 6, 2a)

[In vraag 2a van de „Amsterdamse” lijst 6 werd specifiek gevraagd naar „lok- of roepnaam voor de haan”. Een groot aantal informanten zegt geen onderscheid te maken bij het roepen of lokken van haan, hen of kuiken. De antwoorden die specifiek werden gegeven voor lok- of roepnaam voor de haan zijn in dit lemma opgenomen.]

tok, tok: *tøk, tøk* L 329, 378, Q 99, 101, 113; **tok, tok, tok**: *tøk, tøk, tøk* L 164, 270, 298, 381a, Q 36, 102, 121, 196, 201; *tok, tok, tok* Q 99; *tuk, tuk, tuk* Q 95; *tøk, tøk, tøk* Q 112b; **haan, haan**: *hān, hān* L 267; **kukeleku**: *kīkālākū* L 192a; *kykālākū* L 378; **hans, hans**: *hans, hans* L 432a; **pikkel**: *pekāl* Q 99; **tiet**: *tīat* L 318b.

4.9.4 ROEPWOORD OM DE KLOKHEN TE LOKKEN

(N 19, 44c; A 6, 2c)

kloek, kloek: *kluk, kluk* L 330, 432a; *klūk, klūk* L 368b, P 55; **kloek, kloek, kloek**: *kluk, kluk, kluk* K 314, 318, 357, 358, L 159a, 163, 163a, 164, 211, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 282, 288a, 288c, 289*, 290, 294, 295, 299, 321, 322a, 326, 329, 331, 332, 371, 373, 377, 3833, 384, 420, 426, 427, 429, P 44, 48, 54, 107a, 176, 186, 188, 197, 213, 222, Q 2, 9, 14, 21, 22, 32a, 33, 35, 35a, 39, 71, 72a, 77, 78, 79a, 96d, 97, 98, 101, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 156, 162, 176a, 178, 179, 187a, 193, 197, 197a, 198b, 204a, 207, 209, 211; *klūk, klūk, klūk* L 270; *klyk, klyk, klyk* Q 93; **klok**: *kløk* L 360; **klok, klok**: *klok, klok* K 361a, L 318b, 360; *kløk, kløk* L 31, 422; **klok, klok, klok**: *klok, klok, klok* L 416, 422, 0426, P 51, 107a, Q 9, 94b, 96c, 99*;

kloe, kloe, kloe: *klu, klu, klu* Q 18; **prok, prok:** *prok, prok:* L 434; *prøk, prøk* K 361; **broek, broek:** *brük, brük* L 416, 432a; **broek, broek, broek:** *bruk, bruk, bruk* L 320a, 322, 330, 331, 331b, 372, 372a, 382, 0426, 432, Q 3a; **broekje, broekje:** *brukskə, brukskə* L 325; **brok, brok:** *brøk* L 360; **brok, brok:** *brok, brok* L 355, 360, 422, 423; *brouk, brouk* L 369; *brök, brök* L 317; **tiet, tiet:** *tüt, tüt* L 322; **kip, kip, kip:** *kip, kip, kip* L 269; **piet, piet:** *pit, pit* L 289b, Q 121; **jiet, jiet:** *jüt, jüt* Q 162; **tjiek, tjiek, tjiek:** *tjik, tjik, tjik* K 278; **tjiep, tjiep:** *tjip, tjip* L 316; **tsjiep, tsjiep:** *tšip, tšip* Q 4, 162.

4.10. Nest en ei

4.10.1 LEGNEST

[Voor de benamingen voor het nest waarin de kippen hun eieren leggen zie het lemma LEGNEST in WLD I.6 (2.5.6).

Zie afbeelding 10.]

4.10.2 EI

(L 1a-m; L 3, 8; L 5, 79; L 26, 13b; L 30, 18b; L 35, 7; JG 1b; RND 123; Vld.; monogr.)

ei: *ēi* K 278, 317, 357, 358, 359, L 115, 159a, 163, 164, 165, 192, 209, 210, 213, 214, 214a, 215, 217, 244c, 245b, 246, 246a, 246b, 265, 266, 270, 271, 289, 289, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 329, 352, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372,

377, 382, 413, 415, 416, 417, 419, 420, 422, P 47, 50, 54, 56, 113, 115, 121, 162a, 169, 172, 173, 174, 176, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 188, 218, 219, 227, Q 1, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 19, 20, 72, 88, 93, 94, 95, 97, 99, 101, 102, 113, 155, 156, 158, 161, 162, 164a, 167, 168, 171, 172, 175, 179, 188, 193, 200, 247, 248, 253, 255, 259, 262, 284; *ēi* L 314, 370, 372, 418, 419, 421, 422, 423, 424, Q 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 88, 94, 96c, 171, 172, 174, 175, 179; *ēiə* P 50, 53, 54, 121, 176, 176a, 177, 184, 188, 192, Q 21, 78, 166, 168, 240; *ēi.ə* P 120, 121, 177, 184, 195, 197, 223, Q 78, 282; *ēi* K 357, 358b, L 192a, 216, 217, 247, 249, 250, 265c, 269, 286, 292, 293, 313, 314, 317, 319, 324, 331, 360, 372, 381, 382, 415, 416, 417, P 48, 50, 113, 115, 175, 176, 213, 214, Q 1, 5, 7, 9, 10, 11, 20, 30, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 77a, 95, 98, 99, 101, 102, 103, 111, 112, 116, 117, 117a, 118, 119, 156, 162, 171, 179, 188, 192, 193, 196, 201, 203, 204, 206, 211, 222, 254, 263; *ēi* L 246c, 268, 271, 282, 289, 291, 297, 298, 300, 312, 316, 318, 356, 364, 369, 371, 374, 375, 377, 386, 420, 421, 423, 434, P 107a, 184, 212, Q 14, 95, 105, 116, 119, 121, 211, 222; *ēiə* L 294, 320, 329, 376, 387, 432, P 120, 186, 192, Q 15; *ēiə* L 325, 381, 428; *ēi* Q 172; *ēi* Q 200, 247, 247a, 248, 249, 250, 251, 252, 252a, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 278, 278a, 279, 283, 284a; *e* K 357, 359, L 354, 355, P 45, 172, 176, 176a, Q 3, 77, 78, 83, 93, 166, 241; *eə* P 51, Q 78, 83, 86, 93, 154, 167, 178, 200; *ē* K 358, 359, 360, L 355, 413, P 44, 47, 50, 51, Q 9, 89, 173; *ē* K 357, 359, 360, L 352, 413; *ēə* P 45, Q 161; *ē.ə* P 211; *ēi* L 415, P 49, 50, 118a, 119, 175, 176, 176a, 177, 214, 218;

Afb. 10. Legnest

ei: Q 156, 163, 168; *eið* P 53; *ei.ð* P 118, 188, 192; *ei* P 58, 117, 121, 121a, 174, 176, 181, 182, 183, 186, 187a, 188, 219, 223, 227, Q 1, 72, 83, 156, 168, 180, 181, 183, 188, 198, 199, 241, 247, 247a, 260, 278, 279; *ē.i* P 224, Q 188; *ēið* P 54, 55, 58, 121, 177, 195, 197, 211, Q 78; *ēi.ð* P 119, Q 74; *ēið* P 211; *e* K 278, 361, P 176, 179; *eð* Q 78; *ē* K 361, L 414, P 49, 50, 51, 55, 57, 58, 118, 118a, 119, 171, 172, 174, 175, 176, 176b, 177, 179, 182, 183, 188, 192, 197, 219, Q 1, 2, 3, 71, 72, 74, 75, 77, 80, 82, 83, 84, 86, 89, 90, 154, 156, 158, 160, 166, 168a, 173, 177; *ē*: K 358, 361, L 312, 313, 315, 316, 353, 356, 414, P 51, 56, 57, 58, Q 2, 2a, 75, 76, 77, 79a, 80, 84, 89, 90, 153, 154, 155, 157, 157a, 158a, 161, 162, 164, 166, 169, 170, 177, 181, 182, 241, 242; *ēð* P 52, 121, 188, 222, Q 2, 74; *ē.ð* P 52, 53, 55, 186, 220, Q 73, 79, 152, 159, 160, 165; *ið* Q 240; *iē*: Q 240; *ei*: K 278, P 193; *ei* L 282, 286, 371, Q 87, 91, 178; *ei.ð* P 187; *ēi* K 278, 317a, L 267, 284, 364, Q 91, 172, 259; *eð* Q 93; *ē* K 278a, P 44, 45, 47, 48; *ē*: K 358, L 354, 355, P 46, 48; *ai* K 317, 317a, 353, 358, L 352, 355, P 48, Q 121, 168, 278; *aið* K 353; *ai* K 278, 314, 315, 316, 317, 318, 353, L 279, P 193, Q 121, 251, 253; *ā.i* Q 253; *ā.ā* K 317; *ā* P 46; **eier**: *eiðr* P 164, 168, Q 163; *ēðr* P 167; *erð* P 165; *er* P 171; *er* P 171; *ēr* P 164; *ār* K 317, 356; **hoenderei**: *hondarej* Q 113; *hondaraj* Q 121; **tuutei**: *tytej* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *tjytej* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; **eitje**: *eikə* K 357, 358, 359, 360, L 282, 286, 289, 312, 314, 316, 317, 319, 358, 360, 362, 363, 364, 366, 367, 368, 372, 415, 416, 420, 422, P 45, 46, 50, 119, 121, 164, 169, 171, 176, 186, 188, 197, 211, Q 9, 10, 12, 19, 71, 86, 91, 96c, 156, 162; *eikən* L 413, Q 71; *ei?ən* K 278; *ēikə* L 288, 360; *ēikən* L 286; *eikə* Q 179; *ēikən* Q 71; *aijkə* K 316, 318, P 171, Q 5; *aijkən* L 352; *ājkə* P 193; *ekə* L 355, Q 78, 83, 180; *ekən* L 414; *ēkə* Q 171; *ekə* K 360, L 352, 414, P 50, 52, 54, 56, 57, 58, 116, 117, 119, 120, 121, 176, 177, 188, 192, 212, 214, 219, Q 1, 2, 3, 7, 83, 168a; *ē.kə* L 352, Q 89; *ekə* L 355, Q 83; *eəkə* Q 83, 158; *ekə* L 355.

4.10.3 EI VAN EEN JONGE KIP

(Gwn add.; monogr.)

pullenci: *pələnēj* Q 113; *pələnēj* Q 101; **pullenitje**: *pələnējkə* Q 95; **puleitje**: *pələkə* Q 3; **tuut-eitje**: *tytejkə* L 246.

4.10.4 EEN EI SCHOUWEN

(N 19, 56)

[Men schouwt een ei om na te gaan of het bevrucht is en of het nog goed is voor consumptie. Men doet dit door het ei naar het licht te houden. Ook kan men controleren of het ei goed is

door het in water te leggen. Als het zinkt, is het goed.]

schouwen: *sxqumə* L 159a, 163, 164, 211, 266, 268, 269, 271, 288a, 288c, 289, 289b, 289*; *sxqumən* L 282; *sxayə* K 361; *šqumə* L 270, 290, 292, 294, 295, 318b, 320a, 321, 322, 322a, 324, 325, 329, 330, 331, 331b, 332, 369, 374, 382, 383, 420, 0426, 427, 432, Q 9, 21, 96d, 98, 113, 187a, 193; *šqumə* L 265, 317, 371; het ei wordt *gəšqut* L 420; **doorluchten**: *dörløxtə* L 326, 422, Q 14, 113a; *dörløxtən* L 286; *dörløxtə* L 163, 163a; *dürløxtə* L 317, Q 33; *duørløxtə* Q 178; *dørløxtə* Q 117; *djrløxtə* Q 35a; *duørløxtə* Q 179; *dørløxtə* Q 197, 197a; *dørljyətə* Q 209; *dørlxlyətə* Q 121c; *dørlxlyətə* Q 204a, 211; **luchten**: *løxtə* L 329; **doorlichten**: Q 94b, 97, 98; *djrløxtə* L 416; *dørlxlyətə* Q 77; *dørløxtə* Q 119; *dørløxtə* Q 111*; **uitlichten**: *øtløxtə* P 48; *quløxtə* P 51; **belichten**: *bələxtə* Q 2; **lichten**: *løxtə* L 360; *lyxtə* K 357; **bekijken**: *bəkikə* Q 22; **door-kijken**: *dorkikə* L 423; *durkikə* L 360; **nakijken**: *nəkikə* Q 32a; **doorzien**: *doyrzin* P 176; *dörzən* L 269; **monsteren**: *mönstərə* Q 9; **controleren**: *kəntrolərə* Q 72a; *kəntrolərə* Q 4; *kəntrolərə* Q 2; **peilen**: *pejlə* Q 198b; **keuren**: *køərə* L 422; *køərə* Q 111; *køərə* K 314; *køyə* P 107a; *kjərə* Q 77; *kyərə* P 186, 197; *kərə* P 55, Q 3a; **naar het licht houden**: *nu ət lix hātə* Q 176a; **uitzoeken**: *ūtzøkə* Q 111; **ronddraaien**: *ronjtdrejə* L 373; **kijken of het niet klotst**: *kējkə of ət nēt klots* L 372; **kijken of het niet rot is**: *kējkə of ət nēt rød es* L 372; *kejkə of ət nēt rød es* L 372a.

4.10.5 VIERDEEL EIENEN

(L 8, 44; monogr.)

[Een vierdeel eieren is volgens het WNT vooral een maat voor granen. Wat een vierdeel eieren inhoudt, is moeilijk na te gaan. De *Diksjenaer van 't Mestreechs* zegt dat een vierdeel eieren een vierendeel van honderd plus één is, dus 26. Heel waarschijnlijk gaat het dus om een vierde deel van honderd.]

vierdeel: *virðəl* K 358, L 417, P 211, Q 9; *vjerdəl* L 360; *viərdəl* Q 12; *verðəl* P 171; *vidəl* Q 83, 88, 95, 102, 188, 196, 253, 278; *vjədəl* Q 77; *viədəl* P 164, 176, Q 72, 284; *viə.dəl* Q 253; *viədəl* P 186; *vjoudəl* P 188; *viodəl* P 197; *vjødəl* Q 78; *vjødəl* Q 12; *vjødəl* Q 178; *vjødəl* Q 179; *vjədəl* Q 10; *vīdəl* Q 95; *vidalə* Q 95; *vedəl* Q 2; *veədəl* Q 284; *vēdəl* Q 21; *vudəl* Q 167; *vīrəl* K 360, L 314, 368, 371; *vīrəl* L 416; *verəl* L 313, Q 95; *vjerəl* L 360; *vjerəl* L 286; *vjarəl* Q 1; *vjərəl* L 422; *verəl* L 316; *vil* P 57; *vjūl* Q 156; **viendeel**: *vīndīəl* K 315; **viendeeldeels**: *virðaldējls* Q 12; **viendelaar**: *viədəlēr* Q 89.

4.10.6 EI ZONDER SCHAAL

(N 19, 54a; N 7, 11; JG 1b, 1c, 2c; L 5, 80; Vld.;

L B2, 366; monogr.)

[Ei dat alleen door een vlies is omgeven en dat geen schaal heeft.]

windei: K 316, L 249, 417, P 45, Q 94b, 97, 102, 112a, 187, 187a, 198b; *wentēi* K 359, L 282, 314; *wendēi* K 360, L 246, 268, 269, 271, 286, Q 95, 101; *wentē* K 360; *wentē* P 44, 51; *wentē* K 361, Q 2; *wendē* K 358, 361, 361a, L 414, P 57; *wendē* K 358, L 354; *wendē* K 358; *wentē* P 44; *wendē* P 46; *wentāi* K 318; *wendaj* K 353, L 352; *wendāi* K 314, 315, 318, 353; *wendjei* L 288, 289, 289*, 291, 293, 299, 325, 326, 327, 329, 331, Q 20; *wendjēi* L 290; *wenjdej* L 324a; *wenjtiei* L 265, 322, 322a, 324, 325, 326, 329, 330, 331, 332, 0426, 434, Q 35; *wentjei* L 288, 292, 294, 299, 332; *wentjei* L 290; *wenjdej* L 292; *wēnjtiei* L 291; *wēndjei* L 289; *wēndjēi* L 331; *we.njdjei* Q 1; *wēndjēi* L 331, 331b; *wenkej* L 266, 267, 268, 269, 270, 295, 297, Q 113; *wenkaī* Q 121; *wentjei* L 266; *wenjei* Q 121; *we.ndē* L 414, P 51; *we.ntē* L 353; *wēntēi* L 286, 312, 313, 314, 315, 316, Q 95; *wēndēi* L 246, 313, Q 95, 95a, 104, 193; *wēndēi* L 289, Q 209; *wēndēi* Q 95; *wēntēi* L 282; *wēntē* L 314; *wē.njdē* Q 2; *wentēi* K 278, L 381; *wentē* Q 72a; *wentēi* K 278; *wējndēi* Q 1; *wējndjē* P 57; *wēndjei* Q 15, 17; *wējndē* P 52; *wēndaj* K 278a; *wē.ndē* P 56; *wējntēi* P 55; *wējntēi* P 54; *wēntē* Q 2; *wēntēi* K 278; *wēndē* Q 2; *wendjei* Q 20; *wendjēi* Q 21; *wendē* Q 2; *wēndēi* P 55; *windēi* L 191, 209, 210, 211, 212a, 214, 215, 216, 216a, 244a, 245a, 245b; *wintēi* L 210; *wintē* K 357; *wintēi* L 163, 164; *windēi* L 159a, 163, 163a, 164, 192, 211, 214, 214a, 216, 215, 217, 245b, 246a, 247; *wentjē* L 414; **windeitje:** *wentjeikā* L 288; *wenjdejēikā* L 287; *wentjeikā* L 288a; **wind-blaas:** *wendblōas* P 45; **liesei:** *lisēi* L 297, Q 14, 20, 95, 99, 101, 111, 113, 203, 248; *lizēi* Q 96d; *lizēi* L 372; *lizē* L 355; *lizē* Q 161; *lisē* L 353, Q 12a; *lize* Q 4; *lise* L 354; *liēsēi* Q 20; *lisēi* L 288, 312, 313, Q 20, 21, 39, 101, 111, 113, 119, 162, 254; *lisēi* Q 32a; *lisē.i* Q 249; *lizēi* L 369, Q 176a, 180; *lizēi* Q 163, 167; *lizēi* Q 178; *lizē* Q 76, 77, 154, 162, 169, 170, 177, 182, 241; *lisē* Q 158; *li.sē* Q 81; *lisē* Q 181; *lisē* L 355; *lizē* Q 183; *li.jzē* Q 164a; *lēsēi* L 288, 288a, 289, 289b, 289*, 292, 316, 317, 318, 318b, 320a, 324, 368, 368b, 375, 381, 416, 417, 421, 422, 423, 425, Q 9, 15, 15a; *lēsēi* L 324; *lēsēi* L 316a, 369, 416, Q 10; *lēsēi* L 418; *lēsēi* L 360; *lēsēi* L 365, 413, Q 187a; *lēsēi* L 360; **lijsei:** *lēsēi* P 213; *lēsēi* P 175, 218, 219, 227; *lēsēi* P 195; *lēsēi* P 222; *lēsē* P 186; *lēsēi* P 183; *lēsēi* P 193; *lēsēi* P 178; *lēsēi* P 120, 187, 188; *lēsēi* P 177; *lēsēi* P 214; *lēsēi* P 169, 190, 196; *lēsēi* P 224; *lēsēi* P 221, 222; *lēsēi* P 185; *lēsēi* P 183; *laēsēi* P 211; *lēsēi* P 164, 196; *lēsēi* P 188; *lēsēi* P 186; *lēsēi* P 184; *lēsēi* P 197; *lēsēi* P 220; *lēsēi* P 194; *lēsēi* P 223; *lēsēi* P 193; *lysēi* P 197; **lieseitje:** *liēsēikā* L 288c;

lēsēikā L 289; *lēsēikā* L 288, 318, 318b, 364; **lieseier (mv.):** *lizēi* Q 155; *lizēi* Q 168; **lies-tei:** *lizēi* P 47, 176; *lizē* P 48; *lizē* P 55, 58, Q 2a; *lizē* P 53; *lizē* P 47, 48; *lizēi* Q 200; *lizēi* P 46; **lijstei:** *lēsēi* P 115, 173, 174, 176a, 179, 180; *lēsēi* P 107a; *lēsēi* P 118a; *lēsēi* P 113, 117, 172, 182; *lēsēi* P 118; *lēsēi* P 107a; *lēsēi* P 188; *lēsēi* P 174; *lēsēi* P 176; **liesteier (mv.):** *lizēi* P 49; *lizēi* P 50; **lijsteier (mv.):** *lizēi* P 165; *lizēi* P 171; *lizēi* Q 240; **lijsterei:** *lizēi* P 176; **liezenei:** *lizēi* Q 11, 21, 36, 95, 101, 111, 112a, 113, 167, 196, 196a; *lizēi* Q 14, 20, 39, 95, 98, 101, 113, 117a, 117b, 118, 196, 204a, 211, 253; *lizēi* Q 35; *lizēi* Q 20, 30, 32a, 33, 101, 111, 111*, 113, 174, 175, 196, 196a, 222; *lizēi* L 329, Q 19, 21, 32a, 35a, 97, 112, 112a, 113a, 117, 117a, 119, 121c, 179, 197, 204a, 207, 211; *lizēi* Q 33; *lizēi* Q 171; *lizēi* Q 22, 32a, 33; *lizēi* Q 200, 247, 247a, 249; *lizēi* Q 77, 89; *lizēi* Q 72, 82, 83, 84, 89, 90, 168a; *lizēi* Q 83, 93; *lizēi* Q 35, 98, 113, 121, 251, 252, 255; *lizēi* Q 3a; *lizēi* Q 253; *lizēi* Q 39, 112a, 119, 207; *lizēi* Q 20, 32; *lizēi* Q 207; *lizēi* Q 111; *lizēi* L 329, 381b, 422, 426, 0426, 429, Q 8, 9, 10, 12, 13, 17, 20, 94b, 95, 96, 99*, 172, 187a, 188; *lizēi* L 321, 326, 370, 371, 372, 417, 419, 420, 422, 423, 424, Q 6, 7, 9, 10, 12, 15, 17, 88, 96c, 193; *lizēi* Q 5; *lizēi* Q 121b; *lizēi* Q 87; *lizēi* L 422, 432; *lizēi* L 371; *lizēi* L 373, 381, 434; *lizēi* Q 95; *lizēi* L 420; *lizēi* L 328, 373; *lizēi* Q 9; *lizēi* Q 15; *lizēi* L 423; *lizēi* L 427, 433; *lizēi* Q 253; *lizēi* Q 121; *lizēi* Q 252; *lizēi* L 386; *lizēi* Q 187a, 193, 198b, 199; *lizēi* L 433, Q 198b; *lizēi* Q 198; *lizēi* Q 105; *lizēi* L 420; **liezeneier (mv.):** *lizēi* Q 94, 179; *lizēi* Q 88; *lizēi* Q 91; **liezenitje:** *lizēi* Q 77; **liezensei:** *lizēi* Q 20; *lizēi* L 328, 329, 330, 332, 383, 384, 387; *lizēi* L 376; *lizēi* L 330; *lizēi* L 384; **liezendei:** *lizēi* L 371, 382, 427, Q 14; *lizēi* L 429a; *lizēi* L 374, 377, 381; *lizēi* L 319; *lizēi* L 372a; **liezentenei:** *lizēi* L 381, 382; *lizēi* L 382; **liezetenei:** *lizēi* Q 12; **vliesei:** Q 94b; *vlijzēi* Q 74; **vliezenei:** *vlijzēi* Q 18; **schaals ei:** *sxolzēi* Q 78; *sxolzēi* P 119, Q 152, 157, 165; *sxolzēi* P 192, Q 78; *sxolzēi* P 121; *sxolzēi* Q 78; *sxolzēi* Q 78; *sxolzēi* P 191; *sxolzēi* P 187a; *sxolzēi* Q 73; *šolzē* Q 242; *šolzē* Q 153; *šolzē* Q 75, 79a, 80; *šolzē* Q 81; *šolzē* Q 71, 157; *šolzēi* Q 74; *šolzēi* Q 79; *šolzēi* Q 3; *šolzēi* Q 71; **schaalei:** *šolzēi* Q 79a; *sxolzēi* Q 74; **ei zonder schaal:** *ēi zondār sxōl* Q 156; *ē. zo.ndār sxōl* Q 164; *ē zondār sxōl* P 171; *ēi zōdār sxōl* P 183; *ēā zondār šōl* Q 83; *ē. zo.ndār šūal* Q 166; **zonder schaal (woordgr.):** *zōnār šōl* Q 178; **schaalozig ei:** *šallōseg ēi* Q 284; **paardsoog:** *pejētsux* P 182; **schots ei:** *sxōts ēi* Q 78; **week ei:** *wēk ēi* Q 197, 197a; **nestei:** *nēstēi* Q 156; **dorenei:** *dōrēi* P

120; **loos ei:** *lois ei* L 319; **schierei:** *sxīreī* L 210; *sxiāreī* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; **haantei:** *hōntēiā* P 55; **zielenei:** *ziālēai* Q 121.

4.10.7 LIES

(JG 1b, 1c, 2c)

[Het vel of vlies rond een windei.]

lies: *lis* K 278, L 352, 353, 354, 355, 365, 413, P 49, 119, 120, 121, 176, 187a, 191, 192, 195, Q 2, 7, 11, 73, 152, 156, 159, 180; *līs* L 282, 286, 312, 313, 314, 423, Q 75, 76, 81, 82, 83, 84, 90, 94, 154, 155, 162, 163, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 240, 241, 242; *lijs* P 175, Q 71, 74, 75, 161, 164a; *lijs* Q 72; *leis* P 44, Q 79a, 153, 157, 157a, 160, 164, 166; *lēis* P 194; *leis* L 365, P 185, 188, 190, 196, 197, 220, 221, 222, 223, 224, Q 165; *lēis* P 218; *les* L 315, Q 78; *lēs* P 193, 214; *lēs* L 316, 356, 364, 370, 371, 372, 417, 419, 421, 422, 424, Q 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 96c, 172, 188; *lēš* P 178, 179, 219, 227; *lē.s* P 177a; *lē.s* P 177; **liesje:** *liskā* P 115, 187, Q 2, 3, 80, 153; *lēskā* Q 87; *leiskā* P 224; **liest:** *list* K 358, 359, 361, L 414, P 45, 48, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58, Q 2a; *li.st* K 360; *lijst* P 51; *list* Q 1; *leijst* P 46; **lijst:** *lēst* P 173, 174, 176a, 180, 182; *lē.st* P 118; *list* P 113, 117, 118a, 120, 172; **schaal van een liezenei:** *šōl van ə ližanē* Q 72; **vlies:** *vlis* K 316, P 174; *vlīs* P 47; *vlēs* Q 88; **windvlies:** *wentvliis* K 278a; **vel:** *vel* P 45; *vē.l* Q 91; **velletje:** *velkā* L 420, Q 3; **pel:** *pel* K 315.

4.10.8 DOOIER (kaart 32)

(RND 123; L 1a-m; L 3, 8; L A2, 383; JG 1b, 1c, 2c; monogr.)

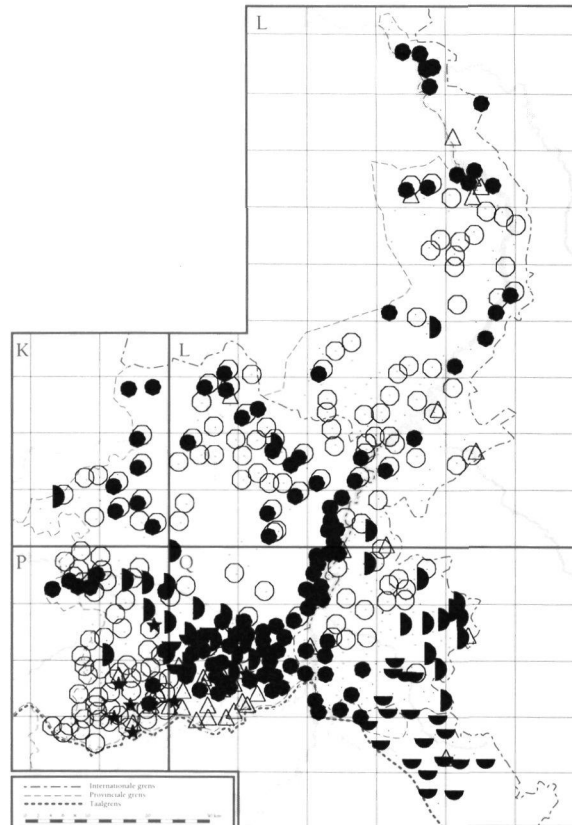
[Het geel van het ei.]

dooier: L 371, 417; *dojar* K 317, 356, 359, 361, L 163, 163a, 163b, 164, 165, 209, 214a, 265, 312, P 47, 48, 49, 50, 52, 167, 192, 196, Q 9, 72, 75, 77, 78, 79, 80, 82, 95, 154, 158, 158a, 162, 173, 193; *dojar* L 163, 164, 192a, 210, 213, P 47, 48, Q 83, 163; *doj.ər* Q 80, 154, 155, 163; *duojar* L 419, Q 86, 171, 174, 178, 179; *duo.jar* Q 172; *duqjar* Q 178; *dojar* Q 14; *dōjar* K 278, 278a, 317, 317a, 358, L 279, 281, 284, 313, 353, 361, 422, 423, 424, P 162a, 164, Q 7, 9, 10, 11, 88, 95, 102, 105, 157, 158a, 162, 188, 193; *dōj.ər* L 420, 422, Q 7, 8, 9, 10, 12, 13, 88, 161; *dōjar* K 278, Q 6; *dō.jar* L 424, Q 6; *dōjar* Q 178; *dōjar* Q 87, 96c; *dōjar* L 298, Q 12, 72; *dōjar* Q 188; *duōjar* Q 179; *dujar* K 278, 318, L 312, 360, 362, 368, Q 83, 247; *duj.ər* L 362, Q 94; *dujar* L 271, 360; *dua.jar* Q 90; *du.jar* Q 171; *dūjar* L 313, 360, 368, 372, 376, Q 95; *dū.jar* L 297, 300, 316, 381, 415, 420, 421, 423; *dū.jar* Q 91; *dūjar* L 316a, 415, 420, Q 172; *dū.jar* L 419, 421; *dūjar* L 419; *dōjar* Q 196; *duōjar* Q 93, 175; *dōjar* Q 2; *dōjar* Q 200; *duō.jar* Q 171; *dūjar* Q

192; *dīō.jar* Q 199; *dūjar* L 270; *dūjar* Q 198; *dujar* L 416; *dejar* P 165; *du.jar* Q 91; **eierdooier:** L 282; *ejardōjar* Q 88; *ajardōjar* L 281; *ejardō.jar* Q 88; *ejardōjar* L 159a; *ajardōjar* L 281; *ejardūjar* Q 95; *ejardūjar* L 368; *ejardūjar* L 368; *ejardūōjar* Q 93; **eidooier:** *ejidojar* L 214, 215a; **doren:** P 48; *dōrā* K 314, 315, 317, 317a, 318, 356, 357, 358, 359, 360, L 209, 210, 246, 282, 288, 288a, 293, 294, 314, 318, 318b, 319, 320, 326, 352, 355, 369, 371, 372, 377, 413, 425, P 44, 45, 46, 55, 118, 165, 169, 171, 175, 176, 182, 192, 211a, Q 88, 99, 101, 102; *dō.rā* K 317a, L 267, 282, 314, 319, 352, 353, 354, 355, 369, 370, 371, 381, 414, P 44, 46, 51, 52, 56, 58, 184, 223, 224, Q 2a, 79a, 159; *dōrān* K 315, 353, 358, 360, L 326, 353, 414; *dō.rān* L 286, 312, 315, 316, 414; *dōrn* L 313; *dōan* Q 205; *dōarā* K 353, L 313, 324, P 176; *dō.rā* P 192, Q 83; *dōrā* L 265c, P 171; *dōrān* L 352, 354; *do.rā* Q 156; *dōrā* K 352, L 216, 244c, 246b, 246c, 250, 266, 268, 269, 271, 292, 325, 329, 331, 381, 382, 386, 387, 428, 432, Q 15, 19, 20, 21, 30, 33, 36, 38, 98; *dō.rā* L 329; *dōarā* L 247, Q 39; *dōarān* K 314; *dōrā* L 246a, 279, 382, P 179; *dōrān* L 271; *dōurā* P 115, 117, 172, 173, 174, 175, 176, 177a, 178, 179, 180, 182, 183, 211, 218, 219, 227, Q 2; *dōy.ərā* P 220; *dōurā* P 49, 172, 176, 177, 181, 182; *dōurā* P 174, 211, 212, 214; *dōurā* P 113, 213, 218; *dōurā* P 113, 117, 172, 179; *dōuj.rā* P 118, 118a; *dōj.rā* P 50, 214; *dōj.rā* P 52, 55, 224; *dōjarā* P 53; *dōj.rān* P 58; *dūrā* L 317, 356, 415, Q 3; *dū.rā* L 372, 415; *dū.rān* L 356; *dūarā* L 285, 289, 374, 375, P 197, Q 78, 156; *dūarān* L 285; *dū.rā* L 317, 361, 418; *dūrā* P 189; *duarā* P 188, 195, 197, Q 3, 165; *du.rā* P 120, 121, 177, 184, 187, 188, 197, Q 82; *du.rā* Q 76; *duwerā* Q 80; *duwer* Q 168a; *duwārā* P 188; *dūrā* P 188; *dū.orā* P 195, 222, Q 82; *duērā* P 192; *dūj.rā* L 356; *dūj.rā* L 363; *dūj.rā* L 360, 364, 365, 366, 367, 415, 417, Q 5; *dūj.rā* L 358, 359, 361, 368, 418; *dūj.rān* L 416; *dōrā* P 115, Q 32; *dō.rā* P 50; *dōrā* P 51; *dōri* Q 103; *dūrā* L 364, 416, P 188, Q 5; *dū.rān* L 360; *dūrā* L 360, 417; *dōr* (mv.) Q 19; **eierdoren:** K 361, L 315, Q 102; *ejardō.rān* L 286; *ejardōrā* L 288a, 425; *ejardōrā* Q 19; *ejardōrā* L 245, 266; *ejardō.ən* Q 205; *ejardūarā* L 285; *ejarduarā* L 285; *ērdūrā* Q 3; **eierendoren:** *ejārāndōrā* L 319; **door:** *dōr* P 50, 55, 57, Q 2, 71, 113, 211; *dō.r* P 57, Q 1, 71, 72; *dōr* Q 35, 116; *doar* Q 1, 121; *dōar* K 353, Q 1, 112, 117, 117a, 118, 119, 222; *dō.r* Q 157; *dōar* K 353, Q 121; *dōer* Q 84; *doār* Q 78; *dōr* Q 21; *dojr* Q 170; *duo.r* Q 168; *dujar* P 119, 176a, Q 73, 74; *duar* Q 79, 83, 89, 153; *dūr* P 119, Q 78, 170; *dū.ər* Q 72; *du.r* Q 76; *dū.or* Q 77; *du.or* Q 168a; *dōr* L 291, Q 2; *dōar* P 167, Q 2; *duōr* Q 89; *dō.r* L 434; *duō.r* Q 77; *dū.ər* Q 2; *dūr* L 360; **eierdoor:** *ejārdōr* Q 113; *ērdūr* Q 77; *eardōjar* Q 83; *ajārdōr* Q 121; **eidoor:** *ēdoar* Q 78; **(het) dool:** *dōl* Q 209, 210, 253, 263; *doal* Q

Kaart 32. DOOIER

- (-) dooier
- ◐ (-) dool
- ◑ (-) door
- (-) doren
- △ geel
- ★ ouwer

284; *dōl* Q 206, 247a, 249, 251, 253, 254, 255, 259, 260, 278, 279; *dōal* Q 203, 204, 205; *dol* Q 284; *daŋl* Q 253; *duəl* Q 75, 152; *dūal* Q 78; *dū.ol* Q 74; *tuəl* Q 75; *dəal* Q 284; *dōal* Q 201; **eierdool**: *ējardō* l Q 278; *aĳardōl* Q 253; *ērdol* Q 279; *ējardoal* Q 284; *ējardōal* Q 284; *ejardōl* Q 249; *eardōl* Q 278; *ejardōl* Q 255; **dooiem**: *dōjam* K 316, Q 11; **ooier**: *ōjər* Q 168; **ouwer**: *ouwə* P 219; *o.ɯərə* P 186, 223; *ōə.rə* Q 164; *ūorə* P 120; *ōrə* P 178; *wor* Q 169; **(het) geel**: *gēl* Q 95; *xēal* P 178, 197, Q 14, 241; *xē.l* L 192; *xēə.l* Q 165; *gēl* L 217, 313, Q 20, 158; *gē.l* Q 177, 181, 241; *xēl* L 215, Q 177; *xēal* L 329, Q 20, 83, 161, 162, 163, 180, 181, 183, 240; *xē.l* L 386; *gel* Q 168; *xəl* L 209; *xēal* L 214; *gil* Q 166; *xiel* P 223, Q 166; *xiē.l* P 195; *xijl* Q 160; *jēl* Q 259; *txē.l* Q 158, 162, 163, 167, 240, 242; *txēə.l* Q 161; *txiə.l* P 192, Q 152; *txiēl* Q 155a; *txiē.l* Q 157a, 160, 166; **eigeel**: *aijeal* Q 121; **geels**: *gēls* Q 247; *gēls* Q 101; **rood**: *ruŋt* Q 71; *ryt* L 360; **gevogel**: *gafōxəl* P 121; **het vogel**: *tfou.xəl* Q 79.

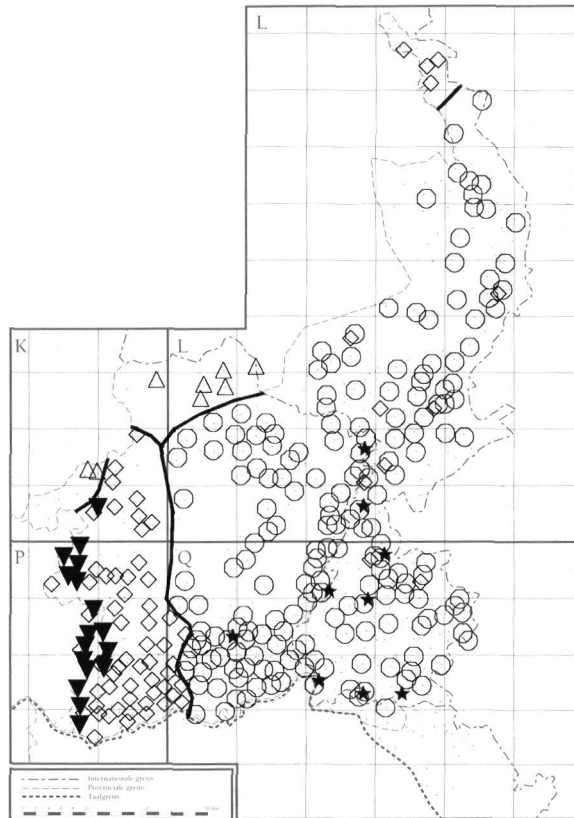
4.10.9 WIT VAN HET EI

(JG 1b, 1c; monogr.)

eiwit: *ēj.wit* Q 168; *ēwet* P 48; *ēwet* Q 3; **wit**: *wet* K 278, 314, 315, 316, 317a, 353, 358, 359, 360, 361, L 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318b, 319, 352, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 413, 415, 416, 419, 420, 421, 422, 423, 424, P 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 186, 188, 197, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 2, 2a, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 73, 74, 78, 83, 87, 88, 90, 91, 96c, 152, 156, 157, 159, 174, 188; *wet* L 282, 286; *wit* K 357, P 44, 182, 184, 187, 192, 195, Q 75, 76, 77, 79, 79a, 80, 84, 89, 94, 153, 154, 157a, 158a, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 169, 170, 171, 172, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 240, 241, 242; *wit* Q 155, 168a.

Kaart 33. SCHAAL VAN EEN EI

- ◇ (-)schaal I
- (-)schaal II
- △ schaal III
- ★ schil
- ▼ (-)schulp

4.10.10 SCHAAL VAN EEN EI (kaart 33)

(N 19, 55a; JG 1b, 1c, 2c; A 39, 9a; A 39, 9b; monogr.)

[Het kalkachtige omhulsel van een ei. Onder het woordtype **schaal** verbergen zich twee verschillende woorden, die in het Nederlands zijn samengevallen, doordat de Westgermaanse *ā* van het eerste woord, dat „komvormig voorwerp” betekende, en de Westgermaanse *a* in open lettergreep van het tweede woord, dat „omhulsel” betekende, beide een lange *ā* opleverden. De meeste Limburgse dialecten onderscheiden echter nog steeds deze twee historische klinkers. In de westelijke helft van Belgisch Limburg (gebied I) heeft **schaal** „eierschaal” een vocalisme dat Westgermaanse *ā* voortzet, in de oostelijke helft, in heel Nederlands Limburg evenals in het noordoosten van de provincie Luik (gebied II) een dat Westgermaanse *a* in open lettergreep voortzet. In dat oostelijke gebied is daarnaast ook **schaal** met oude *ā* vaak bekend, maar het betekent er „groot, plat bord”, „collecteschaal” of „weegschaal”. In enkele noordwestelijke Belgisch Limburgse dialecten heeft algehele

(gebied III) of gedeeltelijke (gebied IV) samenvall van *ā* en *a* in open lettergreep plaatsgevonden, zodat er niet kan worden uitgemaakt op welke van de twee oorspronkelijk verschillende woorden het woordtype **schaal** er teruggaat. Zie hiervoor in de bibliografie *Goossens 1967*. Enkele Nederlands Limburgse gegevens bevatten een historische *ā*. Blijkbaar gaat het hier om verwarring met het woord **schaal** voor „schotel”.]

schaal (I: met historische lange *ā*): *sxāl* K 358, L 159a, 163, 164, 165, 269, 288a; *šāl* L 326, 329, 373, 381, Q 21, 35a; *sxol* K 314; *sxoal* K 278, 359, 360, 361, P 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 118a, 177a, 178, 182, 179, 180, 192, 213, 218, 224, Q 78, 156, 159; *sxōel* K 357; *sxōuəl* P 55; *sxōuəl* K 358; *sxōl* K 316, 317a, 318, P 47, 107a, 115, 176; *skoal* P 219, Q 164; *sxūōal* K 361a; *sxuəl* P 118, 119, 120, 121, 177, 184, 187, 195, Q 73, 74, 78, 152, 160, 165; *skuəl* P 186, 188, 197, 227; *skuol* P 220; *skuøl* P 223; *skuēl* P 186; *šūal* Q 166; *sxuūəl* Q 78; *skuūəl* P 222; *sxūāl* P 51; **schaal** (II: met een historische korte *a* in open lettergreep): *sxāl* L 159a, 192, 192a, 211, 214,

214a, 215, 217, 245b, 246, 246a, 266, 268, 269, 269a, 269b, 217, 288a, 288b, 288c, 289, 289b, 289*, 316, 354, 355, 356; BÅL L 265, 265c, 270, 290, 292, 294, 295, 300, 317, 318b, 319, 320a, 321, 322, 324, 325, 328, 329, 330, 331a, 332, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 372a, 373, 376, 377, 381, 381b, 382, 383, 384, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 0426, 427, 434, Q 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20, 21, 30, 31, 32, 32a, 33, 35, 36, 38, 39, 88, 96c, 97, 98, 99, 99*, 101, 103, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 118, 119, 121, 192, 196, 197, 197a, 202, 203, 204a, 205, 209, 211; *sxāal* L 352; *šāal* L 369; *čāl* Q 222; *sxql* L 413; *šql* Q 77, 83, 84, 87, 90, 91, 94b, 95, 162, 163, 168, 169, 172, 174, 175, 176a, 177, 178, 179, 181, 187a, 188, 193, 198b, 242; *sxqal* L 315, 353, Q 2a; *šqal* Q 3a, 4, 71, 75, 76, 79, 79a, 80, 82, 89, 94, 153, 154, 155, 157, 157a, 161, 168a, 170, 240; *sxql* Q 72a; *šqul* Q 77; *šolj* Q 182; **schaal** (III: met historisch ondoorzichtig vocalisme): *sxql* K 278, 314, 315; *sxqal* L 286, 312, 313, 314; *sxqal* L 282; **eierschaal** (I: met historische lange *ā*): K 318; **eierschaal** (II: met historische korte *a* in open lettergreep): *ejārsxāl* L 250, 267; *ejārsāl* L 299, 318, 429, 432, Q 30, 32a, 119, 121c, 208; *ejārsāl* L 290, 294, 295, 299, 322a, 330, 331, 331b, 372, 416; *ejārsāl* Q 33, 39; *ejārsqal* Q 5, 95; *ejārsqal* Q 79a; *ejārsqal* Q 162; *ejārsqal* Q 3; *ajārsāl* Q 121; **schil**: *šel* L 368b, 371, 426, 0426, Q 18, 22, 77, 96d; *šel* Q 98; *sxel* P 176; *šal* Q 197, 198b, 207; **schulp**: *sxqlap* P 44, 45, 46, 48, 49, 107a; *sxqlap* P 44, 113, 115, 117, 167, 172, 173, 174, 175, 176, 176a; *skqlap* P 214; *sxqlp* P 48; **eierschulp**: *ejārsxqlap* K 357; *ejārsxqlap* P 176; **bast**: *bāst* L 163, 163a, 245; **slotse**: *slqs* Q 5; **pel**: *pel* L 286; **dop**: *dop* Q 202.

4.10.11 BEDORVEN EI

(N 19, 54d; L 6, 39; S 31; monogr.)

rot ei: P 54; *rot ej* L 282, 314, 317; *rot ej* L 265, 266, 268, 271, 288a, 289, 289b, 289*, 292, 294, 295, 299, 318b, 321, 324, 331, 331b, 332, 369, 373, 382, 383, 416, 426, 0426, 427, 429, 432, 434, P 107a, Q 14, 21, 22, 35, 35a, 39, 79a, 97, 98, 99*, 101, 111, 156, 157a, 193, 198b; *rot ej* L 360, 368b, 372, 420, 422, 423, Q 9, 71, 72a, 77, 78, 93, 96d, 156, 176a, 178, 179; *rot ej* L 371; *rōt ej* L 329, Q 9; *rōt ej* K 278; *rōd ej* Q 162; *rōd ē* Q 77; *rot ē* K 361, P 51, Q 2, 3a, 4; *rot ē* L 355, P 44, 48; *rot ē* K 357; *rot ej* L 420; *rot ej* K 278; *rot ejā* P 55; *rot ejā* L 330; *rot ai* K 314; **verrot ei**: *vrot oej* P 222; *vrot ejā* P 188; *vrot ej* P 176; *vrotā ej* P 213; de volgende woordtypen zijn meervoud: **vuil ei**: *vūl ej* L 269, 270, 288c, 290, 292, 299, 320a, 322, 325, 326, 329, 332, 369, 374, 377, 432, Q 20, 21, 32a, 39, 96c, 97, 111*, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 197, 197a,

198b, 202, 204a, 207, 209, 211; *vul ej* L 159a, 164, Q 19; *vul ej* L 317; *vql ē* K 358; **schier ei**: *sxīar ej* L 163, 164; **poelie-ei**: *pūli-ēj* L 422; **klotsei**: *klotsej* L 0426; *klutšej* Q 119; **oud ei**: *qūd ej* L 416; **liezenei**: Q 27, 110; *lejzanej* Q 198; **liezeneier**: *lizaejār* Q 20; *lejzanejār* Q 105; **lies**: *les* L 372a; **verbroed ei**: *varbrid ē* L 355; **bebroed ei**: *babrēt ej* L 417; **rotgebroed ei**: *rōtxabrōjt ej* Q 9; **bloedei**: *blōdej* L 322; **verlegen ei**: *varlēgan ej* L 270; de volgende woordtypen zijn meervoud: **rotte eieren**: *rōtā ejārā* L 289, Q 103; *rōtā ērā* P 47; *rōtā ejār* L 323, 371, 418, 429, Q 7, 16, 97, 99, 102, 178, 179; *rōtā ejār* Q 95; *rōtā ejār* L 313, 420, 422, Q 10; *rōtā ejār* Q 12; *rōtā ear* L 353; *rōtā ēr* P 55, Q 89; *rōtā ēr* L 354, P 57, 176, 211, Q 1, 78, 83, 158; *rōtā ejār* Q 88; *rōtā ē.r* L 355; *rōtā ear* L 414; *rōtā ārān* K 315, 353; *rot ārān* K 353; *rōtā ajār* Q 188; **verrotte eieren**: *vrotā ēr* P 171, 174, 176, 183, 186; *vrotā ejārā* P 164; *vrotā ērā* P 164; *vrotā ejār* P 188; *vrotā ēr* P 211; **vuile eieren**: *vul ejār* L 215, 246, 286, 297, 300, 320, 325, 371, 374, 387, 425, 430, Q 19, 22, 30, 33, 98, 99, 101, 111, 113, 116, 118, 201, 208, 253, 278; *vūl ejār* L 313; *vul ejār* L 319; *vul ajār* Q 253; **schiere eieren**: *sxīr ejār* L 164, 165, 191, 209, 210, 211, 213, 215, 215a, 217, 246a, 248; *sxīr ejār* L 249; *šī.r ejār* L 295; *sxīrā ejārān* L 216; *sxēr ejār* L 267; *šē.r ejār* L 291; **bedorven eieren**: *bādorvā ejār* L 328, 432, Q 99; *bādorvā [eieren]* Q 202; *bādorvā ejār* Q 167; *bādorvā ejār* Q 88; *bādorvā ejārān* K 360; *bādorvān ejār* L 286; *bādorvā ēr* L 354, P 176; *bādorvā ēr* Q 160; *bādorvān ārān* K 315; *bādervā ēr* Q 3, 80; **verdorven eieren**: *vādorvā ejār* Q 118; **lieseieren**: *lēsejār* Q 32a; *leesejār* Q 104a; **liezenteneiers**: *lēzantāejārs* L 378; **verbroede eieren**: *varbrōjtdā ejār* Q 187; *varbrīdā ē.r* L 355; **blinkelige eieren**: *blenkālegā ejār* Q 35; **sterke eieren**: *sterkā ejār* L 298; **aan-gesteken eieren**: *āngāstēkā ejār* L 267; **guste eieren**: *gōzā ejār* L 250; **snotvuil (bijvgl. nmw.)**: *snotvul* L 163, 163a.

4.10.12 EEN EI AFPELLEN

(N 19, 55b; A 39, 9b)

[Een ei van de schaal ontdoen.]

schellen: *sxēlā* L 163, 163a, 164, 211, 250, 266, 268, 269, 271, 288c, 289b, 314, 316, 355, 373, P 213, Q 72a, 156; *sxēlān* L 286; *sxēlā* L 269, 271, 288a, 289*; *sxēlā* Q 2; *skēlā* P 186, 197, 222; *šēlā* L 265, 270, 291, 294, 295, 299, 317, 318b, 320a, 321, 322a, 324, 328, 331, 368b, 369, 371, 372, 372a, 373, 374, 377, 381, 382, 383, 416, 420, 422, 423, 423, 0426, 427, 429, 432, 434, Q 4, 14, 18, 20, 21, 2231, 33, 39, 77, 79a, 93, 94b, 95, 96c, 96d, 97, 98, 99*, 111, 111*, 112a, 113, 113a, 117, 117a, 119, 121, 121c, 178, 179, 187a, 192, 193, 198b, 211; *šēlān* Q 71; *šēlā* L 325, 329, 331, 331b; *šēlā* L 317; **afschellen**: *afšēlā* L 292,

330, Q 113; *afsxələ* L 159a; *afsxələ* L 245; **schillen:** *šələ* L 290, 318b, 322, 332, 84, 434; *sxələ* Q 78; *skələ* P 188; *šələ* L 360, 420, Q 162, 176a, 197, 207, 209; *šələ* L 360, Q 204a; **afschillen:** *āšələ* Q 35; **schaal dervan afschellen:** *šāl dərvan āšələ* L 376; **schalen:** *šālə* Q 9, 32a, 36, 97, 98, 197, 197a; *sxələ* Q 78; **ontschalen:** *ontšālə* Q 97; **schulpen:** *sxələpə* P 107a; **pellēn:** K 361; *pələ* K 314, L 192a, 270, 289, 326, 329, Q 121; *pələ* K 278, 318, 357, 358, L 416, P 44, 48, 51, 55, 107a, 176, Q 3a, 101; *pələn* K 278; *pələ* K 361a, L 360; **afpellen:** P 48; *āfpələ* L 266, 291, 324, 329, Q 35a; *āfpələ* Q 72a; *āfpələn* L 282; **polēn:** *pələ* Q 3a; *puələ* Q 78; **peulēn:** *pələ* Q 9; **palēn:** *pələ* Q 2; *pələ* P 54; *pələ* Q 77; **oplepelen:** *oplələpələ* L 269; **(de) schaal afdoen:** *šāl afdū* L 265; *də šāl āfdō* Q 32; *də šāl afdoə* Q 197; **(de) schaal dervan doen:** *šāl dərvan duə* Q 38; *də šāl dərva duə* Q 222; **(de) schaal deraf doen:** *də sxāl dərāf dōn* L 266, 267, 268, 269, 269a, 269b, 288a; *dəšāl dərāf dōn* L 270, 295, 299, 300, 320a, 321, 322, 331a, 377, 381, 381b, Q 21, 99, 99*; *də sxāl drāf dōn* L 271; *də šāl dərāf dōn* L 265c; *šāl drāf dōn* Q 101; *šəl drōf dūn* Q 95; *də šāl drāf duə* Q 204a; *šāl drāf dū* Q 196; *šāl drāf duə* Q 118; **schaal dervan afdoen:** *šāl dərvan āfdōn* Q 103, 192; *šəl dərāf dōn* Q 193; *šāl dərāf dōn* Q 205; **de schel deraf doen:** *də šəl drāf dōn* L 318b; **schaal deraf pelēn:** *šāl dərāf pələ* Q 208; **schaal afhālen:** *sxāl afhālə* L 246; **schaal dervan hālen:** *šāl dərva hōlə* Q 30; **de schaal dervan afhālen:** *də šāl dərāf afhālə* L 270; *də šāl dərāf afhālə* Q 202; **schaal deraf hālen:** *šāl drāf hōlə* L 324; *šāl drāf hōlə* Q 39; **schaal eraf hālen:** *šāl erāf hōlə* Q 31.

5. EENDEN

5.1. Soort en herkomst

5.1.1 EEND

(JG 1a, 1b, 1c, 2c; S 18; S 49; L 1a-m; NE II, 55; Vld.; L A1, 48; monogr.)

eend: Q 187; *ēnt* L 163, 210, 217, 286, 353, P 176, Q 15, 95, 66a, 100, 187, 198; *ējnt* L 209, P 50; *ent* L 210, Q 174; *ent* K 353, L 163, 245, 246, 249, 250, 266, 268, 282, 313, Q 113, 117b, 121, 178, 193, 196, 203, 204a, 207, 208, 253, 284; *ē.nt* L 313; *ēnt* L 164, 165, 191, 209, 210, 211, 212a, 214, 214a, 215, 216, 216a, 217, 244a, 245a, 245b, 271, 356, Q 87, 88, 90, 91, 94, 95, 101, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 171, 172, 175, 179, 196; *ē.nt* L 417, Q 3, 5, 188; *ēant* Q 93; *ējant* Q 1; *ēnt* L 215; *ent* L 211, 249, Q 113, 116, 117b, 118, 121, 203, 204a, 208, 284; *ent* Q 247,

247a; *ēnt* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 211, 213, 215a, 246a, Q 202; *ēnt* Q 200; *iant* Q 2; *ia.nt* Q 2; *īent* Q 1; *ia.nt* L 414; *ēntj* L 379, 380; *entj* L 288, Q 2; *ēntj* L 289, 294, 298, 299, 323, 331, 360, 379, 380, Q 22, 32a, 196, 196a; *ēntj* L 290; *ēantj* L 331; *ēntš* L 360, 368; *ēantš* L 316a; *ē.njtš* Q 2a; *ējntš* L 358, 359, 360, 362; *ējntj* Q 32; *ējntš* L 317; *ēnj* L 423, 430, 431, Q 33; *ēnj* L 290, 291, 298, 299, 300, 317, 320, 321, 327, 328, 329, 330, 333, 366, 369, 372, 374, 377, 378, 381, 382, 387, 415, 419, 421, 422, 423, 424, 427, 429, 431, 432, Q 8, 14, 16, 20, 27, 29, 30, 33; *ē.nj* L 415; *ējnj* L 317, 319, 361, 367, 368, 370, 371, 372, 419, 420, P 212, Q 6, 7, 9; *ējnj* L 329, 372, 430, 434a, Q 32, 102; *ēj.nj* Q 79, 79a, 152, 164, 165, 166; *ēnj* L 318b, 325, 330, 377, 385, 387, 425, 426, 429, 434a, Q 21, 35; *ēnj* Q 30; *ē.nj* Q 75; *ēnj* L 432; *īa.nj* Q 2; *ēj* P 49, 50, 113, 115, 117, 172, 173, 174, 175, 176, 176a, 182, 214, 218, 219, 227, Q 10, 12, 98; *ēj* P 180; *ēj* P 211; *ēj* L 267, 291, 295, 296, P 47, 48, Q 10, 11, 12, 13, 96c, 97, 98, 99; *ēj* P 164, 167; *ēj* L 297; *en* L 314; *een* P 224; *ēj* L 355; *ēn* P 171, 176; *ēn* K 358, P 179; *ēan* P 58; *ēen* P 44, 53; *ēan* P 45; *ēa.n* K 361, P 52, 55; *ēen* K 357, 359, 360; *ēe.n* L 413, P 56; *hēan* P 178; *ējān* P 55; *ēn* K 358, L 316, 352, 354, 360, 363, 364, 365, 416, Q 88, 96c; *ē.n* L 416, 418; *ēn* L 315; *ēan* K 316, 318; *en* K 278, 314, 315, 317a, 353, L 312; *ēan* P 179; *ējn* K 359, Q 153; *ēn* K 318; *ēan* P 45; *ēj.n* Q 160; *ējn* L 417; *ējān* P 44, 46, 50; *ēnš* Q 72; *ijān* P 45, 51; *ian* L 414; *ien* P 118a; *ijē.n* P 186, 220, 223; *iej* Q 71; *ijān* K 356; *ie.n* P 51; *ian* P 46; *ie.n* P 57; *jejān* P 192; *jēn* P 197, Q 78; *jēan* P 192; *jē.en* P 118; *jejn* P 188; *jejn* P 188, 196; *jejn* P 177, 187, 188, Q 159; *jejān* Q 156; *jejn* P 195, Q 78; *jejn* P 119, 120, 121, 184, 197, Q 73; *jejn* P 195; *jejn* Q 2a; *jejn* Q 74; *je.en* P 177a; *ojn* Q 77, 168; *onj* Q 163; *o.nj* Q 80, 157a; *on* Q 76, 155; *on* Q 162; *onj* Q 76, 77, 154, 162, 168a, 240; *ojn* Q 182; *ojnj* Q 177, 182; *ojnj* Q 242; *oj.nj* Q 163, 167, 168, 181, 241; *oj.nš* Q 169; *onš* Q 83; *ōa.nj* Q 157; *ōu.n* Q 162; **schokkel:** *šokəl* Q 113; **wiet:** *wīt* Q 161; **piele:** *pilə* L 423; **pielkel:** *pilkəl* Q 113.

5.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

5.2.1 MANNELIJKE EEND

(GV, K 2; L 1a-m; L 3, 3; L 14, 18; JG 1a, 1b, 2c; S 18; NE II, 55; Vld.; A 6, add.; monogr.)

wenderik: *wendārek* Q 21, 35, 112a, 112b, 113, 116, 117a, 117b, 118, 121e, 202, 203, 203b, 208; *wendrek* K 358, L 352, 429a, Q 21, 27, 113, 113a; *wendrak* Q 10; *wendrək* Q 202; *wendrik* Q 117; *wjēnārek* Q 72; *wēnārek* Q 12; *wēnārək* L 420; *wēanārek* K 359; *wendārek* Q 196, 196a;

wēndarek Q 30, 34; wēnjarek Q 36; wēndarek L 427, Q 14, 17, 21, 22, 28, 33, 35, 201; wēndarek Q 95; wēndrek K 360, L 429, 430; wējndarek P 44, Q 32; wējndarek Q 13; wēnarek Q 3; wējnarek L 364; wēnjarek L 426, 432; wiēnarek K 360, Q 89; wēndarek L 417, 425, 430, 433, 434, Q 10, 12, 15, 32, 100, 101, 102, 103; wēndrek L 423, 429; wē.ndaræk Q 1a; wēnjarek L 381, 431; wēnarek L 417, Q 3; wē.narek K 358, L 416, Q 3; wēndarek Q 9, 88, 95, 95a, 95a, 117b, 196; wēndrek Q 96, 96a, 102, 193; wēndrek Q 88; wēndarek Q 35; wē.ndarek Q 10, 11; wēndrik Q 172; wēnarek L 414; wēnarek L 416; wēndarek Q 88; wēndarek L 286; wēndarek L 429, 430, P 176, Q 7, 8, 11, 16, 18, 20, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 35, 88, 95, 96b, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 105, 110, 111, 187, 192, 195, 196a, 197; wēndaræk Q 96; wē.ndarek Q 7, 9, 96c; wēndarek L 422, 423, P 45; wēndarek Q 95; wē.ndarek L 422, Q 12, 13; wēndrek Q 29, 96a, 103, 104a, 193; wēndrek Q 6, 11; wēj.ndarek L 424, Q 6; wēndarek L 316; wēnarek L 417; wē.narek L 417; wēnarek P 51; wē.narek K 361; wēnjarek Q 14; wējndrek K 361; wējnarek K 361; wēnjarek L 426, Q 36; wājndarek Q 38; wājndrik P 52; wāj.ndarek Q 2; wā.narek Q 154; wājanaræk Q 1, 71; wāj.narek Q 76, 77; wāj.narek Q 2a; wājānarek P 57, Q 71; wānarek Q 2; wāj.narek P 53, 55, 57, 58, Q 71; wāj.narek Q 2; wē'.a.narek P 56; wēndarex Q 201, 208; wēndrex L 420; wēndrex Q 95; wēndarex Q 101; wēndrex L 419; **wēnder:** wēndar L 386, 387, Q 211; wēndar L 312, P 47, 48, Q 113, 211; wēndar L 355; wēndar P 183; wē.ndar P 46; wējndar P 46; wējndar P 46; wējndar P 47; wēndar L 288, 312, 320, 321, 333, 370, 371, 374; wē.ndar L 286; wēndar L 330, P 117, 218; wēnjār L 377; wēnjār L 330, 360; wē.njār L 369; wēnjār L 331; wējnār L 319; wē.njār L 282; wējnār L 419; wēnjār L 321, 385; wējnār L 362; wājnjār L 385; wēnjār P 49, 211a; wēnjār P 218; wēnjār P 113, 115, 173, 182, 214, 218; wēnar L 354; wēnar L 354; wē.nar L 314, 356; wēnar L 418; wē.nar L 363; wājanar P 50, 54; wājinar L 353; wājnar L 353; wājinar L 352; **wēnderd:** wēndart P 48; wēndart L 319, 323, 325, 326, 327, 328; wēndart L 292a; wēnjart Q 15; wēnjart L 371, 371a, 378, 381a, 381b, 424, 434a; wēnjart L 319, 371a, 373, 381, 431, 432a; wējnart L 370, 371; wēnjart L 370; wēnjart L 372, 381, 418, 431; wējnart L 419; wājnjart L 381b; wēnjart L 378; wēnjart L 376; wēxnart L 419; wējart Q 88; **wēndel:** wēndal P 186; wējndal P 186; wēndal P 176; wēndal P 176; wēndal P 179; wēndal P 162a, 171, 176; wēndal P 171, 172, 178, 179, 219; wējndal P 165; wājndal P 50; wōndal P 169; wōndal P 164; **wēndeler:** wēndalar Q 121; **wēndaard:** wānart P 55; **wēnderik:** wēndarek Q 21; wē.ndarek L 313; wēndrek Q 198; wēndarek Q 83, 91; wēndrak Q

77; wēndarek Q 193a; wēndarik Q 162; wēndrik Q 162; wēndarek Q 81a, 82, 191; wēndarik Q 83; wēndrek L 420; wē.ndarek Q 87; wēnarek L 366; wēnarek Q 89; wē.narek L 414, Q 72; wēnarek Q 1; wējndarek Q 78; wēj.ndarek Q 79; wō.ndarek Q 79a; wō.ndarek Q 155a; wōjndarek Q 78; wōnarek Q 170; wōjndarek Q 89; wō.narek P 119, Q 73, 155, 168a; wōjndarek Q 89; wō.narek Q 153; wōj.narek Q 159; wōjndarek Q 74; wōj.ndarek P 120; wōj.narek Q 152; **wēnder:** wēndar L 210, 211, 215, 216, 217, 250, 286; wēj.ndar Q 162; wēndar L 313, Q 101; wājndar P 49, 50; wēndar L 319, 320, 322, 326, 374; wēnjār L 361; wānjār L 360, 362, 415; wē.n jār L 372; wē.njār L 360; wē.njār L 359, 361, 367, 368; wēnar L 329; wānar L 362; wēnar L 289; wēnar L 366; wēnar L 367; wē.nar L 358; wē.nar L 415; **wēnderd:** wēndart L 288, 288a; wēnjart L 356, 366, 368, 420; wēj.njart L 420; wē.njart L 421; wānjart L 419; wējart L 420; wēxnart L 372; **woerd:** L 209, 360, Q 196a; würt L 244b, 313, Q 196; wōat Q 160; wūj Q 166a; wuār Q 167; wūr L 354, P 197, Q 157a; **woender:** wēndar L 210; wējndar Q 75; wējndar P 58; wēj.ndar Q 161; wējnar Q 157; **woenderd:** wēndart P 118; wējnart L 382; **woerdel:** wējndal P 188; wējndal P 196; wējndal P 118, Q 74; wējndal P 195, Q 165; **weer:** wēar L 415; **weerd:** wēart L 270; **werel:** wēar L 314; **wielder:** wēldar L 163, 163a, 163b, 164, 165, 191, 209, 210, 213, 215a, 217, 245, 245b, 246, 246a, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 289, 289a, 291, 293, 295, 296, 297, 298, 318, 318d; wēldar L 213; wēldar L 317; wēldar L 246, 271, 286, 298; wēldar L 266; wēlar L 286, 289, 317; wēlar L 366; wēlar L 366; **wielderik:** wēlarek L 365; **wuulder:** wējldar L 191; **wiele:** wēla L 416; wēla L 418; wēla L 418; **woele:** wēla Q 154; **wieter:** wētar L 313; **wiebel:** wēbal P 197; **haan:** hān K 278, 316, 317a, 353, L 282, 316, 316a, 317, 352, 354, 355, 355a, 356, 364, 413, Q 77, 94, 156, 157a, 158, 171, 177, 200, 204a; hān L 352, 354; hā.n L 417; hōn K 278, 278a, 314, 315, 316, 318, 353, 359, 360, L 413, P 183, 223, Q 86, 88, 89, 90, 91, 94, 163, 169, 170, 172, 175, 177, 178, 179, 188, 203; hōan L 312, 313, 314, 353, P 121, 174, 180, 192, Q 80, 82, 160, 164, 170, 175; q̄n P 176, 176a, Q 158; q̄an P 175, 178; hōn Q 93; hōan L 314, Q 171; hō.n L 414, Q 1, 2a, 3, 5; hō.ān L 353; hōn K 359; hōan K 278, 353, L 312, 315, P 121; hōan K 278; q̄an P 167; hōq̄n P 227; q̄an L 314; **eendenhaan:** Q 174; eēndāhān Q 200; eēndāhān Q 200; eēndāhōn P 218, Q 200; eēndāhōn K 315; eēndāhōn Q 93; eēndāhōn Q 179, 188; eēndāhōn L 313; eēntāhōn Q 188; eēntāhōn Q 91, 178; eēntāhōn Q 188; oējnāhōn Q 83; oējāhōn Q 168; q̄jāhōn Q 168; q̄jāhōn Q 77, 169; q̄jāhōn Q 83; oējāhōn Q 83; oējāhōn Q 84; **eēndenshaan:** aējāhōn Q 170; **eēndhaan:** ē.nhōan Q 75; **eēnderik:** eēnarek L

355; *entārex* Q 121; **eenderd**: *enjært* L 432; *ēnert* L 418; **eendel**: *jēnal* P 220, 223, 224; *jeīnal* P 196; **eendenmannetje**: *endāmenšā* Q 279; **mannetje van de eend**: *menākā van dā ēntj* Q 196; **mannetjeseend**: *manakasēnt* Q 188; **mannetje**: *menākā* L 209, P 212; *menākān* L 313; **erpel**: *erpəl* Q 79; *repəl* K 316; **zwanenriek**: *zwānārek* P 57.

5.2.2 VROUWELIJKE EEND

(L 1a-m; JG 1a, 1b; S 18; A 6, add.)

eendenhen: *ē.njāhin* Q 75; *ēnāhen* Q 102; *onžāhin* Q 83; *oīnāhen* Q 168; **eend**: *ēnt* L 210, 217, Q 96a, 198; *ēnt* L 164, 245, 250, Q 113, 116, 118, 178; *ēnt* L 165, 216, 248, Q 88, 90, 91, 101, 102, 103, 104a, 105, 111; *ēnt* L 211, 213, 215a; *ēnt* Q 202, 203, 208; *ēntj* L 288, 289, 331, Q 32a; *ēntj* Q 32; *ēnj* L 298, 320, 374, 378, 381, 382, 422, 423, 424, Q 16, 20, 29, 33; *ēnj* L 370; *ēnj* L 385; *ēnj* L 325, 425, 429, Q 35; *ē.nj* Q 79, 79a, 152; *ēinj* L 368, 372, 419, Q 7, 9; *ēnj* L 295, 422, 431, Q 36; *ēnj* Q 30; *ēinjš* L 359, 362; *ēnj* L 297, Q 12; *ēnj* P 164; *ēnj* L 267, 296, 323, P 47, Q 13, 97, 99; *ēnk* L 268; *ēnj* P 113, 173, 174, 175, 219, Q 12; *ēn* L 417, P 45, 58; *ēn* P 56; *ēn* K 358; *ē.n* P 55; *ēan* P 179; *ēn* L 420, P 113, 176a, Q 6, 11; *ēn* K 314, 353; *ēn* Q 88; *ējn* Q 153; *tān* P 46; *iēnj* Q 71; *tē.n* P 57; *iē.n* P 223; *jē.n* P 118; *jeī.n* Q 156; *jeī.nj* P 119, 120, 197, Q 78; *jeī.n* P 177; *je.n* Q 78; *q.nj* Q 76, 77, 154, 155, 168a; *qī.nj* Q 167, 168, 181, 240, 241; *qīnj* Q 242; *o.nj* Q 157a; *oī.n* Q 182; *qī.nš* Q 169; *q.n* Q 76; *ē.njā* (mv.) Q 10; *qīnžā* (mv.) Q 89; **hen**: *hen* K 278, 315, 316, 317a, 318, 358, 360, 361, L 282, 286, 312, 313, 314, 316, 317, 352, 353, 355, 356, 361, 364, 365, 413, 414, 415, 417, 418, 421, P 48, 50, 51, 115, 118a, 121, 172, 177a, 178, 180, 182, 187, 188, 197, 214, 223, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 72, 73, 80, 81a, 82, 91, 188; *hin* P 184, 195, Q 157, 159, 160, 152, 153, 164, 165, 166, 177; **hennetje**: *henākā* P 179; **wijfje**: *wifkā* L 295, 328, 374, Q 12, 196; *wifkān* L 313; *wēfkā* L 372; *wēfkā* P 211; **pul**: *pəl* L 354, P 167, Q 10, 12, 96c; *pəl* Q 90, 93, 94, 171; *pəl* L 356, 360, 365, 367, 415, 416, Q 87, 170; **hoen**: *hōn* L 319, 369, 371, Q 204a; *ōn* L 369; **moer**: *mōr* Q 12.

5.2.3 EENDENKUIKEN

(JG 1a)

[Het jong van de eend.]

eendenkuiken: *ē.nākikā* L 416, 417, 418; *ē.ndākikā* Q 5; **kuiken**: *kikā* L 414; **eendkuiken**: *iēnkōkā* Q 1; **eendenkuiken**: *ē.ndākējkā* Q 3; *enžākējkā* Q 81a, 82; **wieletje**: *wīlākā* L 418; **jonge eend**: *jon jeīnj* Q 2a; **eendetje**: *iēnākā* Q 71; **jong eendetje**: *jon enžākā* Q 72.

У 20, 23

5.3. Gedrag, verrichtingen

5.3.1 KWAKEN

(L 37, 8b)

[Roepen, gezegd van de eenden.]

kwaken: L 282, 312, 316, 317, 319, 352, 360, 361, 368, 415, 420, P 119, Q 8, 9, 12, 159, 168a; *kwākā* L 366, 367, 372, 413, 423, P 120, 176, 177, 198, Q 2, 78, 88, 162, 165, 179, 196; *kwākān* L 286, Q 6, 71; *kwājka* Q 17; *kwājka* P 199; *kwōkān* Q 96c; **kwakken**: *kwākā* L 282, Q 162; **kwakelen**: *kwākālān* L 358; **kwakkelen**: *kwākālā* L 312; **gekwaak (zelfst. nmw.)**: *gōkwāk* L 313; *gōkwōk* Q 157; **kweken**: L 364; *kwēkā* P 121; *kwēkān* P 219; *kwē.kā* Q 199; *kwēkā* P 176, Q 241; *kwēkān* L 286, 314; *kwēkān* L 316, Q 5; *kwējkā* P 219; de eend *kwēkt* P 192; **keken**: *kē.kā* Q 177; *kēkā* Q 5, 42; *kēkān* Q 170; *kejkā* Q 179; *kejākān* Q 71; **snateren**: L 414; *snātārā* L 422, 423, Q 95; *snājtarān* L 352; *snājtarān* Q 1; *snōtarān* L 286; *snōātārān* L 286; *snotrān* L 372; *snētārā* Q 88; **schreeuwen**: *sxrijevān* L 352; *sxrijevān* L 355; *sxrievā* Q 1; *sxrievā* L 415; *šriāvā* L 362; de eend *sxrift* L 364; **geschreeuw (zelfst. nmw.)**: L 368; **gaggelen**: *gagālā* P 219; **goggen**: *gogālā* Q 162; **tateren**: *tētārā* L 414; **wielen**: *wīlān* Q 86.

5.3.2 LOPEN, GEZEGD VAN EENDEN

(N 70, 2; monogr.)

waggelen: *wagālā* K 314, 357, L 265, 288a, 292, 295, 299, 318b, 321, 427, 429, P 189, 218, Q 3, 18, 31, 35, 86, 95, 98, 112b, 113, 117a, 121c, 202; *wagālā* L 291, 320, 320a, 330, 331, 333, 377, Q 99*, 111, 112c, 193, 203; *wakālā* L 382, 387, Q 192, 197, 197a; **waggelgang (zelfst. nmw.)**: *wagālgang* P 219; **schokkelen**: *sxokālā* Q 222; **lopen**: *loupā* L 318b.

5.4. Roepwoorden, lokwoorden

5.4.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE EEND

(L 18, 2; L B2, 259b; GV 2, 2k; VC 14, 2r (r); Vld.; N 19, 74, Q 111 add.; A 6, Q 36 add.; monogr.)

wiel: *wīl* L 433; **wiel, wiel**: *wīl, wīl* Q 113a; **wiele**: *wīlā* L 271, 293, 296, 330, 360, 381, 429, Q 21, 99, 113, 196, 196a; *wīlā* L 328; *wēlā* L 364; **wiele, wiele**: *wīlā, wīlā* L 213, 248, 286, 288a, 318d, 322, 323, 327, 330, 373, 377, 381, 381b, 420, 428, 429a, 430, 434a, Q 21, 29, 86, 113, 172, 202, 211; *wīlā, wīlā* L 270, 319, 422, Q 34, 83; **wiele, wiele, wiele**: *wīlā, wīlā, wīlā* L 164,

165, 191, 211, 213, 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 270, 271, 288a, 289, 289a, 291, 298, 316a, 318, 320, 322, 325, 326, 328, 330, 360, 362, 370, 371a, 378*, 381a, 381b, 418, 429, 431, 434, Q 9, 14, 21, 101, 121e, 206, 211; *wīla*, *wīla*, *wīla* L 271, 298, 299, 369, 381b, Q 101; *wīalā*, *wīalā*, *wīalā* L 367; **wiele**, **wiele**, **wiel**: *wīla*, *wīla*, *wīl* L 211, 385; **wieletje**, **wieletje**: *wīlakā*, *wīlakā* L 268, Q 86; **wiene**, **wiene**, **wiene**: *wīnā*, *wīnā*, *wīnā* L 353; **wiede**, **wiede**, **wiede**: *wīdā*, *wīdā*, *wīdā* Q 71; **wiete**, **wiete**, **wiete**: *wītā*, *wītā*, *wītā* P 54, 57, 119; *wīta*, *wīta*, *wīta* P 50; *wīata*, *wīata*, *wīata* Q 2; **wiete**, **wiet**: *wītā*, *wīt* P 197; **wiet**, **wiet**: *wīt*, *wīt*, *wīt* L 214a; *wīt*, *wīt*, *wīt* P 118; **wiet**, **wiet**: *wīt*, *wīt* K 357; **wietje**: *wītjā* P 196; **woele**, **woele**, **woele**: *wulā*, *wulā*, *wulā* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, 248; **woele**, **woele**: *wulā*, *wulā* L 250; **woe**, **woe**, **woe**: *wu*, *wu*, *wu* L 314; **piele**: *pīlā* Q 15, 34, 101, 102, 103; *pīlā* Q 191; *pīalā* Q 201; **piele**, **piele**: *pīlā*, *pīlā* Q 32a, 33, 36, 38, 96a, 99, 101, 102, 103, 111, 118, 188, 192, 201, 203, 203b, 208; *pīlā*, *pīlā* L 381b, Q 10, 22, 32, 195; *pēlā*, *pēlā* Q 101; **piele**, **piele**, **piele**: *pīlā*, *pīlā*, *pīlā* Q 18, 21, 88, 95a, 96b, 96c, 99, 100, 193a, 196, 203; *pēlā*, *pēlā*, *pēlā* Q 179; **pieletje**: *pīlakā* Q 103; **piele**, **wiele**: *pīlā*, *wīlā* Q 32, 35, 121, 204a; **piele**, **wiele**, **wiele**: *pīlā*, *wīlā*, *wīlā* L 433, Q 12, 35, 117a; **piele**, **wiele**, **wiele**, **wiele**: *pīlā*, *wīlā*, *wīlā*, *wīlā* Q 117; **piele**, **wiele**, **wiel**: *pīlā*, *wīlā*, *wīl* Q 117a; *pīlā*, *wīlā*, *wīl* Q 113; **poele**: *pulā* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a, Q 111, 284; **poele**, **poele**: *pulā*, *pulā* L 245b, Q 38; **poele**, **poele**, **poele**: *pulā*, *pulā*, *pulā* L 246; **pulle**, **pulle**: *pōlā*, *pōlā* L 294; **goele**, **goele**, **goele**: *gulā*, *gulā*, *gulā* Q 74; **koele**, **koele**: *kylā*, *kylā* Q 15; **joele**, **joele**, **joele**: *julā*, *julā*, *julā* Q 168; **oele**, **oele**: *ulā*, *ulā* Q 157; **soek**, **soek**, **soek**: *sūk*, *sūk*, *sūk* L 314; **tuut**, **tuut**: *tyt*, *tyt* L 209; **tok**, **tok**, **tok**: *tōk*, *tōk*, *tōk* L 314; **tjiej**, **tjiej**: *tjep*, *tjep* K 278; **kwak**, **kwak**: *kwak*, *kwak* Q 36; **kwak**, **kwak**, **kwak**: *kwāk*, *kwāk*, *kwāk* L 249; **kwaak**, **kwaak**: *kwāk*, *kwāk* L 376; **kwaak**, **kwaak**, **kwaak**: *kwāk*, *kwāk*, *kwāk* L 209; **lewie**, **lewie**, **lewie**: *lāwī*, *lāwī*, *lāwī* Q 3; **sjiere**, **sjiere**, **sjiere**: *šīrā*, *šīrā*, *šīrā* L 296; **hè**, **hè**, **hè**: *hē*, *hē*, *hē* K 318; **weer**: *wēr* Q 72; **were**, **were**: *wērā*, *wērā* Q 222; **weggen** (zelfst. nmw. mv.): *wēqā* Q 196, 196a; **meer**: *mēr* Q 21; **eend**: Q 36, 95; *ēnt* Q 101, 111*, 192, 222; *ent* Q 119, 121, 208; *ent* Q 202; *ēnt* L 215, 269, 269a, Q 201, 222; *ē.nt* Q 203; *ēntj* L 289, 298, 318b, Q 32a; *entj* L 322, 382; *entj* Q 31; *enj* L 377, 378, 426; *ēnj* L 431; *enj* L 295; *enj* L 267; *ēnj* L 386; *enj* L 269; **eendje**: L 291.

5.4.2 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE EEND

(VC 14, 2s (r); monogr.)

wiele: *wīlā* L 271, 328, Q 21, 99, 113; **wiele**,

wiele: *wīlā*, *wīlā* L 330, 373, 381, 381b, 434a, Q 21; **wiele**, **wiele**, **wiele**: *wīlā*, *wīlā*, *wīlā* L 271, 289, 291; **wieletje**: *wīlakā* L 429; **wieletje**, **wieletje**: *wīlakā*, *wīlakā* L 428; **woele**, **woele**: *wulā*, *wulā* L 250, 0250; **piel**: *pīl* Q 208; **piele**: *pīlā* Q 15, 34; *pīalā* Q 201; **piele**, **piele**: *pīlā*, *pīlā* Q 33, 101; **piele**, **piele**, **piele**: *pīlā*, *pīlā*, *pīlā*, Q 196; **piele**, **wiele**: *pīlā*, *wīlā* L 378*, Q 102; **piele**, **wiele**, **wiel**: *pīlā*, *wīlā*, *wīl* Q 117a; **pieletje**: *pīlakā* Q 96a; **poele**, **poele**: *pulā*, *pulā* L 377; **pulletje**: *pōlātjā* L 294; **eendenkuiken**: *ēndākījā* L 269a; *ēndākījā* L 215a; **kuiken**: *kījā* L 433; **klein eendetje**: *klejē* *ēndākā* Q 95; **kleine eend**: *klejē* *ēnt* Q 222; **eendje**: *ēntjā* L 291, Q 36; *entjā* Q 202; *ēntjā* L 269, 288a, 289, Q 201; *entjā* L 322, 382, Q 111*, 119; *enjā* L 377, 378, Q 31; *ēntšā* Q 95; *entšā* Q 121; *entšā* Q 222; **jonge eend**: Q 101a, 201; *jonā* *ēnt* L 269; *jonēntj* L 381b; *jonēnj* L 426; *jonēnj* L 295; *jōnjēnj* L 386; *jonā* *enj* L 267; **jong eendje**: *jōnjēntšā* Q 95; **eend**: *ēnt* L 269; *ent* Q 192; *ēnj* L 431; *enj* L 269.

6. GANZEN

6.1. Soort en herkomst

6.1.1 GANS

(A 2, 42; A 6, 5a; A 6, 5b; A 6, 5c; S 9; L 1a-m; L 1, 58; JG 1a, 1b, 1c, 1d; Vld.; monogr.)
gans: *gans* K 278, 314, 315, 318, 353, 357, 358, 358b, 359, 360, 361, L 164, 191, 209, 209a, 210, 211, 214, 214a, 215, 216, 216a, 217, 245, 245b, 246, 246a, 246b, 248, 249, 250, 266, 268, 269, 270, 271, 281, 282, 283, 285, 286, 288a, 296, 298, 299, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 322, 323, 329, 330, 352, 353, 354, 355, 355a, 356, 358, 359, 360, 362, 364, 365, 366, 367, 368, 381a, 413, 414, 417, 423, 432, P 44, 45, 48, Q 5, 17, 34, 95, 187a, 201, 203; *ganz* L 317, 416, 418; *gāns* K 316, 353, 357, 360, P 44, 45; *gāns* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 209, 210, 211, 212a, 213, 214, 215a, 216, 216a, 244a, 245a, 265, 283a, P 50; *gāns* K 315, L 209, 210; *gāns* P 51; *gās* L 268, 269, 269a, 270, 296, 297, 299, 300, 379, 380, P 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 113, 115, 117, 118, 118a, 119, 120, 121, 164, 167, 171, 173, 174, 175, 175, 176a, 177, 177a, 178, 179, 180, 182, 184, 186, 187, 188, 192, 195, 211, 214, 218, 219, 220, 223, 224, 227, Q 1, 2, 2a, 3, 5, 33, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 79a, 80, 83, 84, 87, 89, 90, 91, 93, 94, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 157a, 158, 159, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 168a, 169, 170, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 188, 193, 198, 240, 241, 242; *gās* P 46, 51, Q 1, 2, 2a, 3, 71, 72, 81a, 82; *gās* P 179, Q 200; *gājs* Q 95, 96a, 96b,

97, 102, 105; *gājs* Q 95, 95a, 105, 187; *gājs* Q 88; *gas* P 186, Q 102; *gás* Q 162; *gaas* Q 1, 162; *gāas* L 268; *gaus* L 246, 246a, 317, 331, 358, 359, 360, 360a, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 372, 373, 381, 381b, 385, 387, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 429a, 430, 431, 432, 432a, 434, 434a, Q 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 29, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 36, 38, 96c, 97, 98, 99, 100, 101, 101a, 102, 103, 104a, 106, 110, 111, 115, 192, 193, 193a, 195, 196, 201; *gāys* L 266, Q 14, 16, 20, 30, 34, 39; *gayz* L 317, 361, 417; *gay.s* L 421, 423, Q 8, 10; *gōs* L 267, 269, 269a, 269b, 288, 288a, 289, 290, 291, 292, 293, 295, 296, 298, 318, 318b, 319, 320, 321, 322, 326, 327, 328, 330, 368, 369, 370, 371, 371a, 373, 374, 376, 377, 378, 382, Q 29, 32, 33, 36, 112a, 112b, 113, 113a, 116, 117, 117a, 118, 196, 197, 202, 203, 204a, 207, 208, 247, 247a; *gō.s* P 46, 47, 51, Q 200; *gōus* L 422; *gōs* L 288, 292; *gōas* Q 113; *gōys* L 381; *gōs* L 318, Q 202, 208; *gōas* L 289a; *gōis* L 325; *gōys* Q 35, 103, 117a, 118, 121; *go.as* Q 203b; *gōys* Q 99; *gōs* Q 208; *geis* L 330, 333, 383, 385; *gis* Q 253, 278; *jans* Q 222; *jōs* Q 117b, 118*, 121, 211; *jōs* Q 117b, 121a; *jōas* Q 121b; *jays* Q 121c; *joas* Q 121; **werrengans**: *weragas* Q 284; **breedvoet**: *brētvoēt* Q 117a.

6.1.2 TROEP GANZEN

(A 4, 18; L 20, 18)

[In vraag A 4, 18 en L 20, 18 werd gevraagd naar de dialectwoorden voor een „troep” schapen, koeien, varkens, ganzen. In dit lemma zijn alleen die antwoorden opgenomen die specifiek op een „troep ganzen” duiden.]

troep: *trup* L 299, 317, 366, 372, Q 72, 74, 79, 83, 90; *troup* P 51; **trop**: *trop* Q 34, 75, 118; *trop* K 358; **trek**: *trek* L 289, 355, 360, 362; *trēk* L 352; **zwerf**: *zweram* Q 88; *zwerf* L 270; **kud**: *kūt* L 373, Q 32; **klocht**: *kloxt* L 376; **koppel**: *kopal* L 165.

6.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

6.2.1 MANNELIJKE GANS

(A 6, 5a; A 6, 5c; S 9; L 1a-m; L 1, 59; L 14, 20; JG 1a, 1b; monogr.)

gant: *gant* L 420, Q 101, 105, 113, 113a; *gantj* L 289, 325, 327, 328, 371, 373, 374, 377, 381, 425, 428, 429, 430, 433, 434a, Q 15, 18, 32, 32a, 35; *gantj* L 330, 387, Q 96b; *gantjtj* Q 30; *gantj* Q 12, 18, 32a, 36, 78; *gā.njt* Q 2; *gānjtj* Q 9; *goj.nt* P 119, 121, 184, Q 78, 158a; *gojnt* Q 74; *go.njt* Q 73; *goj.njtj* Q 163, 177; *gōntj* L 377; *gōjnt* P 58; *gōjnt* Q 162; **gan**: *gān* Q 95, 96a, 97, 113, 118;

gājn P 119; *gōan* P 121; *gon* P 115; *gojn* Q 152; *goj.n* P 195; *go.nj* Q 79, 153, 154, 162; *goj.nj* Q 165, 241; *gōjn* P 186; *gōjā.nj* P 197; *jō.n* Q 2; *gōjn* P 186; **ganderik**: *gānārik* P 119; **gander**: *gēandār* P 47; *gonār* P 197; *gjonār* Q 167; *gjo.nār* Q 167; *jonār* Q 157a; *jo.nār* Q 240; **gandel**: *njoədāl* P 195; **ganzengant**: *gouzəgāntj* Q 35; **gent**: *gent* L 159a, 164, 191, 192, 192a, 209, 210, 211, 213, 214a, 215, 215a, 216, 216a, 248, 250; *gēnt* L 163, 163a, 163b, 164, 165, 213; *gēnt* L 215a; **genter**: *gēntār* L 163, 163a, 163b, 164, 165; *gēntār* L 165; **genderik**: *gēndārek* L 428; *gēndārik* L 245b; **genk**: *gejk* L 246b, 249, 266, 267, 268, 269, 271, 291, 292a, 295, 297, 298, 320, 324a, 381b; *gejk* L 214, 214a, 215, 217, 245b, 246a; *gējk* L 245; *gējk* L 244c; **gank**: *gājk* Q 11, 12; **haan**: *hān* K 317a, L 316, 355, 356, 361, 364, 367, 370, 415, Q 104a, 116, 158, 196, 204a, 208; *hā.n* L 416, 417, 418; *hān* L 352, 354; *hān* Q 188; *hōn* K 314, 315, 316, 318, 360, P 58, 211, Q 89, 90, 91, 94, 169, 175, 178, 179, 188, 198; *hō.n* L 413; *hōan* L 282, 286, 353, P 48, 50, 172, 180, 182, Q 156, 157, 160, 161, 166, 170; *hō.n* P 57, 118a, 177a, 187, 188; *hōan* L 312, 314, Q 79a, 171; *hō.n* L 414, Q 1, 2a, 3, 5, 71, 72, 81a, 82, 93; *hōan* K 278, 353, P 214; *hōan* K 278; *ān* L 419, 420, 424, Q 6; *ōn* P 49, 176, 176a; *ōan* P 178; *ōan* P 167; *ōn* Q 88; **haan van de gans**: *hōn van dā gās* P 164; *hōn van dā gājs* Q 102; **ganzenhaan**: *gānzānhān* K 353; *gāzānhōan* Q 75, 80; *gāzānhōn* Q 188; *gāzāhō.an* Q 77; *gāsānhōan* Q 154; *gāuzānhān* Q 34; *gāzānhōn* P 218; *gasānhōn* Q 83; *gōzāhān* Q 208; *gōzānhān* Q 200; *gejzāhān* Q 188; *gējzāhōn* Q 179; **ganshaan**: *gaushān* Q 195; *gāusān* Q 12; **ganzenrik**: *ganzārek* K 358, Q 6, 99; *gēnzārek* L 244b; *gensārek* Q 102; *jenzārež* Q 222; *gōzārek* L 318b, Q 113, 197, 202; *gayzārek* Q 101, 201; *gāuzārik* L 432a; *goasārek* Q 117b; **ganzer**: *gayzār* L 424; *gejzār* Q 111*; *geuzār* Q 112b; **gansvogel**: *gōsfōgəl* Q 247, 247a; *gīsvoğəl* Q 278; **wenderik**: *wēndārek* Q 19; *wēndārek* Q 95; *wēndārik* Q 9; *wēndārek* Q 100, 102; *wē.ndārek* Q 11; *wē.ndārek* Q 10; *wēndārek* Q 22, 35, 99, 101, 103; *wē.ndārek* Q 8, 96c; *wēandārek* L 422; *wēg.ndārek* Q 13; *wēa.ndārek* L 422, Q 12; *wēndārek* Q 16, 27, 33; *wēndārek* Q 12; *wēndrek* Q 196; *wēnjārek* L 432; *wēnjārek* L 431; *wēnārek* K 360; *wē.ā.nārek* P 56; *winarix* L 420; **rik**: *rejk* Q 278; **wendel**: *wēndəl* P 171, 176; **wend**: *wānjt* L 419; **wenderd**: *wēndārt* L 328; *wēnjārt* L 382; *wēnjārt* L 319, 382; *wēnjārt* L 419; *wjē.njārt* L 420; *wēnjārt* L 371; **weenderd**: *windārt* L 292; **wender**: *wēndār* L 326, 374; *wēndār* P 47; *wē.ndār* P 55; *wēnjār* L 385; *wēnjār* L 319; *wēnjār* L 330; *wēnjār* L 369; *wānjār* L 381b; *wēnjār* P 113; *wē.nār* L 363; **weender**: *wjēnjār* L 368; *wi.njār* L 359; *wi.njār* L 360, 367; *wi.njār* L 372; **mannetje**: *manākə* L 353; *manəʔan* K 353; *mēnākə* L 414, 416, P 212, Q 198; *mēnākən*

L 313; *menəʔən* K 353; *menkə* L 415; **manne-**
tjesgans: *manəkəsgans* K 315; *menəkəngans* Q
196; *menkəsgans* L 269; *menkəsgōs* L 378; **man-**
netjegans: *menəkəgās* Q 166, 168; *menəkəgōs* L
289; **woerd:** *wōrt* Q 95; *wūr* Q 78; **woerdel:**
wiōədəl P 195; **woerlijk:** *wiō.lək* P 177; **oer:** *ūr*
L 317, 366; **wielder:** *wi.lđar* L 317; **draan:**
drān P 175.

6.2.2 VROUWELIJKE GANS

(A 6, 5b; L 1a-m; JG 1a, 1b; S 9; monogr.)
wijfjesgans: *wifkəsgans* L 269, Q 196;
wifkəsgōs L 378; *wefkəsgās* Q 168; **gans:** *gans* K
314, 358, L 159a, 164, 191, 192, 192a, 210, 213,
214a, 215a, 216a, 244c, 245b, 246b, 248, 268,
271, 359, 366; *gāns* K 353; *gāns* L 192a, 215a;
gās L 268, 269, 270, 271, 297, P 55, 56, 58, 113,
118, 119, 120, 164, 173, 174, 175, 177, 219, 223,
Q 78, 79, 79a, 90, 91, 152, 154, 156, 157a, 167,
168, 169, 172, 175, 178, 179, 181, 182, 198, 240,
241; *gōs* L 267, 289, 292, 292a, 298, 318b, 320,
324a, 327, 328, 330, 370, 374, 382, Q 33, 36,
113, 113a, 118, 197, 202; *gōs* L 289, Q 208; *guōs*
L 326; *gozs* Q 117b; *gaūs* L 164, 210, 215, 216,
248, 250, 266, 362, 368, 372, 373, 381b, 417,
419, 422, 425, 428, 430, 431, 432a, 433, Q 12,
13, 15, 16, 18, 30, 32, 32a, 95, 97, 99, 101, 102,
103, 104a, 111*, 112b, 201; *gāūs* L 423, Q 8;
gaūūs Q 22; *gāūs* Q 100; *goūs* L 422; *goūs* Q 35;
gaūs Q 96a; *gāūs* Q 95, 96b, 105; *geūs* L 385; *geās*
P 195; **ganse:** *goūs* L 325; *gensə* Q 196; **wijfje:**
wifkə L 415, Q 203; *wifkə* L 416; *wōfkə* L 328;
hen: *hen* K 278, 315, 316, 317a, 358, 360, L 282,
312, 314, 316, 317, 352, 353, 355, 356, 361, 364,
365, 413, 414, 417, 418, 421, P 48, 50, 51, 57,
115, 118a, 121, 172, 177a, 180, 182, 187, 188,
197, 211, 214, Q 1, 2, 2a, 5, 71, 72, 73, 81a, 82,
91, 188; *he.n* P 178; *hin* P 184, 195, Q 153, 157,
159, 160, 161, 162, 165, 166, 177; *en* L 420, 423,
424, Q 6, 9, 11; *e.n* P 176; *en* P 176a; *ēn* Q 88;
hennengans: *henəgās* Q 75; **hen van de gans:**
hen van də gāūs Q 102; **hennetje:** *henəkə* P 179;
moer: *mōr* Q 12; **pul:** *pōl* L 354, 370, P 167, Q
10, 12, 32, 96c; *peł* Q 90, 93, 94, 171; *peł* L 359,
360, 365, 367, 416, Q 87, 170; **ganzenhoen:**
gāuzəhun Q 34; **ganshoen:** *gaushōn* Q 195;
hoen: *hōn* L 319, 369, 371, Q 116, 198, 204a; *ōn*
L 369; **hoentje:** *hōnkə* L 432.

6.2.3 JONGE GANS

(L 34, 15; JG 1a; A 6, 5c; A 2, 42; monogr.)
[De benamingen in dit lemma duiden in het alge-
meen op een jonge gans. In vraag A 6, 5c werd
gevraagd naar de dialectbenamingen voor „pas-
geboren ganzen”. De antwoorden zijn ook in dit
lemma opgenomen. Hierdoor komen er onder
andere (-)kuiken-opgaven voor.]
gansje: *genskə* L 191, 209, 209a, 210, 213, 215a,

246b, 248, 250, 238, 269, 270, 271, 288a, 290,
296, 299, 321, 330, 431, 432, Q 17, 95, 195;
jenšə Q 222; *jenšə* Q 121c; *genskə* L 163, 164,
165, 213, 216a, 249, 265, 360; *gēnskə* L 163, Q
198; *gēnskə* L 318; *gēānskə* L 271; *ganskə* K
317, L 248, 266, 281; *gaānskə* L 285; *ganšə* L
322; *gāskə* L 268, P 181; *gaskə* Q 71; *gaūsəkə* L
356, P 45, Q 32a, 99; *gāūsəkə* L 362; *gaūsəkə* L
429, 430, Q 30, 32, 33, 34, 38, 88, 100; *gōāškə* L
326, Q 101; *goūsəkən* L 429a; *gōškə* Q 117b;
gōškə L 318b, 322, 378, Q 36, 112b, 117a, 118,
208; *gōjšəkə* Q 32; *gōškə* L 293; *jōšə* Q 121, 121b;
jōškə Q 117b; *gōškə* L 296, 298, 328, 373, Q
113a, 196, 197, 203; *gōškə* L 289, 320, 378, Q
112a, 117, 203, 203a, 204a, 208; *gōāškə* Q 113,
202; *gōjšəkə* Q 35, 36, 99, 101, 192; *jōāsjə* Q 121,
121b; *jōšjə* Q 118a, 211; *jōsjə* Q 121a; *gōškə* L
374; *geskə* L 289, 430, Q 102; *gejšəkə* L 381, 428,
Q 18, 22, 95, 95a, 96b, 99, 101a, 101, 102, 103,
193a; *geūsəkə* L 381, 381b, Q 111, 115, 193, 201;
gēškə Q 36, 156; *geškə* Q 102; *geāškə* P 197, Q
39; *geūsəkə* L 373, Q 101; *gejšəkə* L 330, 381b,
383, 385, 426, 431, 432a, Q 15, 20, 21, 27, 28,
29, 32a, 33, 34, 95, 96a, 98, 99, 101, 102, 103,
201; *gaejšəkə* L 434, Q 20; *gejšəkə* Q 14; *giēškə* Q
100; *gejšəkə* Q 34, 99; *gēškə* L 422; **ganzetje:**
gāsəkə P 175; **gans:** *gās* P 214; *gaūs* L 353; *gaz*
P 115; **jonge gans:** Q 203; *jonə gans* K 278, 357;
jon gans K 357, L 214, 312, 313, 314, 316, 317,
352, 355, 358; *jon ganz* L 359; *jon gans* L 286;
jōnə gāns K 278; *jōn gans* K 360, L 368, Q 3;
jōūn gans Q 7; *juŋ gans* K 316, 318, 359, L 372,
415, Q 9, 96c; *juŋə gāns* K 315, 353; *jon ans* L
415; *jōū āns* L 364; *jon gās* P 54, 56, 114, 192,
197, 219, Q 1, 2a, 3, 86, 89, 91, 156, 158, 168,
179, 180; *joān gās* P 52; *jonə gās* P 211, 214; *jōn*
gās P 186, Q 1, 178; *jonk gās* Q 88; *joūn gās* P
195, Q 78; *juŋ gās* P 50, 58, 116, 117, 120, 121,
174, 176, 177, 188, 218, Q 2, 71, 72, 83; *joūnə*
gās P 169; *juŋə gās* P 171, 212; *jūn gās* P 193;
jun gās P 121; *jugə gās* P 171; *joūn gās* Q 156;
jōn gās Q 88; *juŋ gās* Q 78; *jon gōs* L 322, 378,
P 183; *jon gōs* Q 197; *jonə gōs* P 164; *jon gaūs*
L 366, 381b, 413, 415, 420, Q 10, 12; *jonə gaūs*
L 369; *jon gaūs* L 414; *juŋ gaūs* L 420; *jon gāuz*
L 368; de volgende opgaven zijn meervoud: *jon*
gōzə L 288a; *jōn gōzən* L 267; *jon gaūzən* Q 14;
joə gaūsə L 266; *juŋ gaūzə* L 433; *jon goūzə* L
428; *jōn gez* L 372; **jong gansje:** *jonk ganskə* K
358; *jon gaūsəkə* Q 32; *jōn gānskə* L 192, 213; *jon*
gōškə Q 112b; **kleine gans:** *klēn gās* P 176; **klein**
gansje: *kle gāskə* P 57; *klejn ganskə* K 358; **gan-**
zenkuiken: *ganzəkūkə* L 164, 244c; *ganzəkūkə*
L 159a; *ganzəkūkən* L 215a; *ganzəkōkə* L 214a;
gāzəkūkə L 269a; *gōzəkūkə* L 327, 328;
gā.zəkōkə Q 1, 71; *gaūzəkūkə* Q 18, 101;
gāuzəkūkə L 432a; *goūzəkūkə* Q 35, 103;
guāzəkūkə L 326; *gā.zəkējkə* Q 3, 81a, 82;
gaūsəkūkə L 266; **ganzenkuikje:** *gaūzəkūkskə* Q
18; *gōzəkūkskə* Q 208; **ganskuiken:** *gōškōjkə* Q

36; *gōskj̄kə* L 292; *gaṽskj̄kə* Q 22; *gaṽskykə* L 381b; *gāskj̄kə* L 268; **ganzenkieken:** *ganzəkikə* L 416; *ganzəkikə* L 417, Q 5; *ganzəkikə* L 418; *ganzəkəkə* L 414; **kuiken van de gans:** *kj̄kə van da gajs* Q 102; **ganzenkippetje:** *ganzəkippkə* L 191; **kuiken:** *kē.kə* Q 72; *kj̄kə* L 271; *kykə* L 192, 213; **kieken:** *kikə* L 414, 418; **kuikje:** *kykskə* L 248; **poelgans:** *pylgajs* Q 195; **piep-gans:** *pipgans* L 210; **wiele:** *wilə* Q 202.

6.3. Roepwoorden, lokwoorden

6.3.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE GANS

(VC 14, 2p (r); L 47, 9d; A 6, 6)

[Naast het roepen van namen kan men de ganzen ook lokken door met de tong te klakken of te fluiten.]

gans: *gans* L 245b, 269, 298; *gāns* L 215a; *gōs* L 267, 289, 295, 315b, 322, 377, 378, 382, 386, Q 119, 202, 203, 208; *gōs* L 378; *goəs* Q 121; *goys* L 288a; *gajs* L 426, 433, Q 31, 32a, 36, 111*, 201; *gāys* L 431; *gajs* Q 95; *gājs* Q 192; *gās* L 268, 269a; *jans* Q 222; **ganzen:** *gazə* P 197; *gāzə* Q 168a, 179; *gāzən* Q 3; *gajzə* Q 96b; **gans, gans:** *gans, gans* L 164; *gōs, gōs* L 267, 328; **ganzen, ganzen, ganzen:** *ges, xes, xes* Q 156; **gansje:** *gənskə* L 291; *gēškə* Q 102; **ga, ga, ga:** *ga, ga, ga* K 353; **gak, gak, gak:** *gak, gak* L 192a; **gak, gak, gak:** *gak, gak, gak* Q 18; **kwak:** *kwak* L 355; **kwak, kwak:** *kwak, kwak* Q 36, 88; **kwak, kwak, kwak:** *kwak, kwak, kwak* K 359a, Q 86; **kwaak:** *kwāk* L 312; **kwaak, kwaak:** *kwāk, kwāk* L 422; **kwak, kwa:** *kwa, kwa* Q 1, 168a; **kwa, kwa, kwa:** *kwak, kwa, kwa* K 353, 357; **kwa, kwa, kwak:** *kwa, kwa, kwak* P 180; **kwek, kwek:** *kwək, kwək* Q 178; **waakje, waakje:** *wākskə, wākskə* P 189; **wiele, wiele:** *wilə, wilə* L 210, 246b, 248, 288a, 323, 373, 374, 381, 381b, 429a, 431, Q 21, 38, 88, 99, 202, 222; **wiele, wiele, wiele:** *wilə, wilə, wilə* L 191, 213, 271, 289, 292, 295, 320, 327, 330, 373, 381b, 382, Q 11, 14, 103; *wilə, wilə, wilə* L 270, 430, Q 9; **wiele, wiele, wiel:** *wilə, wilə, wil* L 214a, Q 113; **wiel, wiel:** *wil, wil* L 428; **woele, woele:** *wulə, wulə* L 192a, 250; **piele:** *pilə* L 429, Q 22, 96a, 99; **piele, piele:** *pilə, pilə* Q 33, 99; *pīlə, pīlə* Q 197; **piele, piele, piele:** *pilə, pilə, pilə* Q 15, 18, 32, 99*, 196, 198; *pīlə, pīlə, pīlə* Q 12, 100, 203; **piele, wiele, piele, wiele:** *pilə, wilə, pilə, wilə* Q 113a; **piele, wiel, wiele:** *pilə, wilə, wilə* Q 36, 100; *pīlə, wīlə, wīlə* L 423; **poel:** *pul* L 214a; **poele, poele, poele:** *pulə, pulə, pulə* L 428; **goele:** *gūlə* P 188; **goele, goele, goele:** *gulə, gulə, gulə* Q 179; **koeletje, koeletje:** *kuləkə, kuləkə* Q 93; **kirrels, kirrels:** *kerəls, kerəls* Q 168; **tiet, tiet:** *tit, tit* L 292a, 324a; *tī, tī* L 432a;

sjiep: *šip* Q 71; **tjiep, tjiep, tjiep:** *tjep, tjep, tjep* P 185; **leen:** *lən* Q 1; **ta, ta, ta, ta:** *ta, ta, ta, ta* Q 117a; **luup, luup, luup:** *ljp, ljp, ljp* Q 195; **soek, soek:** *soək, soək* L 313; **kjoets, kjoets:** *kjüts, kjüts* Q 77; **kom, kom, kom:** *kqm, kqm, kqm* P 176; **komme, komme:** *kqmə, kqmə* P 176; **komme, komme, kom:** *kqmə, kqmə, kqm* P 176.

6.3.2 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE GANS

(VC 14, 2q (r))

gansje: *gənskə* L 269, 291; *jeŋšə* Q 222; *gōškə* L 289, 322, 377, 378, 386, Q 119, 202; *gōškə* Q 208; *gōsjə* Q 121; *gaṽskə* L 431, Q 111*; *geṽskə* Q 201; *gēškə* Q 102; *gejškə* L 433, Q 36; **jonge gans:** *jōŋ gans* L 269; *joŋ gōs* L 318b, 377; *jōŋ gōs* L 295; *joŋ gajs* L 426; *jōŋ gajs* Q 31; *jōŋ gajs* Q 95; **gans:** *goys* L 288a; *gājs* Q 192; **ganzenkuiken:** *gānzəkikə* L 215a; **kuikje:** *kykskə* L 433; **wiele, wiele:** *wilə, wilə* L 373, 381, 381b, Q 21; **wiele, wiele, wiele:** *wilə, wilə, wilə* L 271, 289; **wiel, wiel:** *wil, wil* L 428; **woele, woele:** *wulə, wulə* L 250; **kwak, kwak:** *kwak, kwak* Q 36; **pieletje:** *piləkə* L 429, Q 96a; **piele:** *pilə* Q 99; **poel:** *pul* L 214a.

Afb. 11. Kalkoenen

7. KALKOENEN

7.1. Soort en herkomst

7.1.1 KALKOEN (kaart 34)

(R 14, 3; S 16; L 1a-m; L 1, 113; L 17, 11; L B2, 305; A 6, 3a; A 6, 3b; Vld.; monogr.)

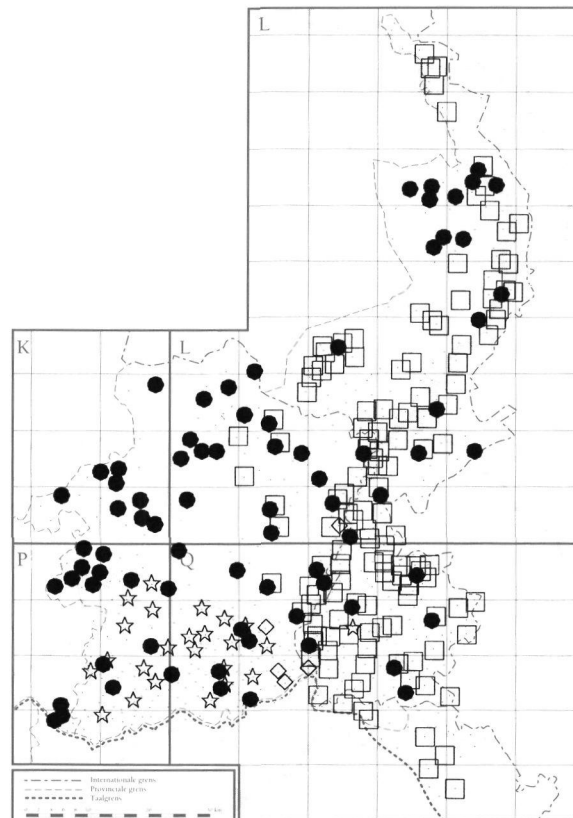
[Zie afbeelding 11.]

schroet: *šrūt* L 265c, 270, 271, 289, 290, 291, 292, 293, 296, 297, 298, 300, 317, 320, 321, 326, 327, 328, 330, 331, 332, 360, 370, 371, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 385, 418, 420, 422, 425, 426, 427, 429, 430, 431, 433, 434a, Q 5, 9, 12, 14, 15, 17, 20, 21, 22, 27, 29, 30, 32, 32a, 33, 34, 35, 38, 39, 88, 95, 96a, 96c, 97, 98, 99, 101, 101a, 102, 103, 104a, 105, 110, 111, 113, 116, 117, 117b, 121, 187, 192, 193, 196, 196a, 198, 200, 202, 204a, 208, 278, 284; *šrū.t* Q 10, 200, 203, 247, 247a, 253; *šru.t* Q 284; *žrūt* Q 222; *šrūat* L 326; *šrūtā* L 325; *šrūat* L 317; *šruat* L 416; *šrjī* L 364; *šrōat* L 419; *sxroet* L 269, 269a, 269b; *šrjīt* L 372; *šrōt* L 360; *sxrūt* L 163, 163a,

163b, 164, 165, 191, 213, 215, 217, 246a, 248, 249, 250, 266, 267, 268, 287, 288, 288a, 288b, 288c, 289, 289*, 289a, 289b, 318a, 318d, 318e, Q 18; *sxrut* Q 259; *sxrūat* L 356; *sxrjīt* L 364; **schroets:** *šrūts* Q 86, 175, 178, 179, 188; *šruats* L 423; **kalkoen:** *kalkun* K 278, 315, 316, 318, 353, 358, 359, 360, 361, L 210, 211, 214, 216, 244c, 245, 246, 269, 286, 288, 313, 314, 316, 317, 329, 352, 353, 354, 355, 361, 368, 371, 382, 386, 413, 417, 420, 429a, 432, P 47, 48, 50, 121, 171, 176, 211, Q 1, 3, 5, 9, 11, 34, 83, 88, 95, 97, 11, 156, 162, 168, 181; *kalkūn* L 209, 213, 215a, 295, 416, 420, P 50, 55, 176, 179, 210a, Q 9, 88, 89, 162, 203; *kalkūyn* L 360; *kaləkun* K 359, Q 1; *kaləkūn* K 353, P 45, 50, 51; *kalkunj* Q 1; *kalkon* Q 158; *kalkoən* Q 2; *kalkōn* Q 207; *kalkōan* Q 2; *kalkoyn* P 46; *kalkāyn* P 51; *kalkjyn* P 52; **kalkoel:** *kalkul* P 171; **kalkoels:** *kərkuks* P 164; **kloeket:** *klukət* Q 72; **troep:** *trup* P 57, 118, 119, 173, 176, 186, 192, 218, Q 72, 74, 78, 79, 83, 93, 100, 162, 167, 173; *trūp* P 188, Q 75, 78, 158; *trūap* Q 77, 78; *truap* Q 78; *trop* Q 71; *troap* P 58; **pintade:** *pentōt* Q 83.

Kaart 34. KALKOEN

- kalkoen
- schroet
- ◇ schroets
- ☆ troep

7.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

7.2.1 MANNELIJKE KALKOEN

(A 6, 3a; S 16; L 1, 113; R 14, 3; monogr.)
schroethaan: *šrūthān* L 270, 290, 292, 292a, 298, 299, 320, 322, 323, 324a, 326, 327, 328, 330, 360, 373, 374, 376, 377, 378, 381, 381b, 382, 426, 428, 429, 431, 432a, 434, Q 14, 15, 18, 19, 20, 22, 32, 35, 36, 39, 96b, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 111*, 112b, 113, 113a, 118, 121, 192, 195, 196, 197, 200, 201, 202, 203, 208, 253, 278, 284; *šruthān* Q 284; *šruathān* Q 201; *sxrūthān* L 191, 192, 192a, 209, 210, 211, 212a, 213, 214a, 215a, 216, 216a, 244a, 245a, 245b, 266, 267, 268, 271; *sxrūthān* L 246b; *šrūthōn* Q 95, 193, 198; **schroetenhaan:** *šrūtāhān* L 433, Q 117a; *šrūtāhān* Q 117b; *šrūtāhān* Q 200, 247, 247a; *šrūtānhōn* Q 95; **troethaan:** *trūthān* Q 278; **kalkoense haan:** L 214, 289; *kalkunsā hōn* L 164; *kalkōnsā hān* Q 22; **kalkoenhaan:** L 288a; *kalkunhōn* L 192a; **kapuin:** *kāpun* Q 36; **troephaan:** *truphān* P 173; *truphān* Q 83; *trūphān* Q 78; *truphōn* P 119, 176, 183, 197; *trūphōn* Q

78; *truphōan* Q 77; *trūphōan* Q 77; *truphōan* Q 162; *truphōan* Q 156; **slokhaan:** *slukhōn* Q 72; **posthaan (?)**: *poshān* Q 284.

7.2.2 VROUWELIJKE KALKOEN

(A 6, 3b; L 1, 113; monogr.)
schroethen: *sxrūthēn* L 191, 192, 209, 210, 211, 212a, 213, 214a, 216, 216a, 244a, 245a, 245b, 266, 267, 268; *sxrūthēn* L 246b; *sxrūthēn* L 192a, 215a; *šrūthēn* Q 14, 18, 19, 36, 95, 96b, 98, 99, 101, 103, 112b, 192; *šrūthēn* L 270; *šrūthēn* L 290, 382, Q 97; **schroetenhen:** *šrūtāhēn* Q 95; **schroethoen:** *šrūthōn* L 292, 292a, 320, 324a, 326, 328, 373, 374, 377, 378, Q 35, 192, 193, 197, 201, 203; *šrūthon* L 270, Q 113, 121, 202; *šrūthōyn* L 430; *sxrūthōn* L 271; **schroetenhoen:** *šrūtāhōyn* L 433; **schroet:** *šrūt* L 268, 295, 298, 322, 323, 327, 330, 376, 381b, 426, 428, 429, 431, 432a, 434, Q 15, 22, 36, 95, 100, 101, 111*, 112b, 113, 113a, 117a, 117b, 195, 196, 198, 208, 284; *šrūt* Q 10; *šruat* Q 201; *sxrūt* L 209; **kalkoehen:** L 192a, 288a; *kalkunhen* P 171; **kalkoense hen:** L 164, 214, 371; *kal-*

I.12

kunsə hən P 47; *kalkunsə hen* K 315; **kalkoen:** *kalkun* L 289, 353, 354; *kalkōn* Q 22; **troephe:** P 173; *truphen* Q 77; *truphin* P 176, 186, Q 160, 162; *truphīn* Q 156; *trūəphen* Q 77; **troep:** *trup* P 183; **poelepetaat:** *pōlpətāt* L 210.

7.3. Roepwoorden, lokwoorden

7.3.1 ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE KALKOEN

(L 47, 9C; A 6, 4)

[Men kan de kalkoen roepen door het geluid van hen na te bootsen. Omdat ze vaak grootgebracht worden samen met de kippen, worden ze ook wel (L 191 (Afferden), 245b (Tienray), Q 2 (Hasselt), 192 (Margraten), 195 Sint-Geertruid)) gelokt met roepwoorden voor kippen. Een andere mogelijkheid tot lokken is dat men fluit of een bepaald keelgeluid (L 360 (Bree)) maakt.]

schroet: *šrūt* L 378, Q 22, 99; *sxrūt* L 268; **schroet, schroet:** *šrūt, šrūt* L 330, 381b, 426, 430, 431, Q 9, 88, 113, 117a; **schroet, schroet, schroet:** *šrūt, šrūt, šrūt* L 292, 322, 328, 373, 377, 381b, 428, Q 14, 18, 113a, 203; **schroetsen:** *šrutsə* Q 179; **koele, koele:** *kulə, kulə* L 164; **koele, koele, koele:** *kulə, kulə, kulə* L 271, Q 193; **koele, koele, koel:** *kulə, kulə, kul* P 176; **koele, koele, koe:** *kulə, kulə, ku* P 176; **koeltje, koeltje:** *kulkə, kulkə* P 176; **kloek, kloek:** *kluk, kluk* L 329; **kloek, kloek, kloek:** *kluk, kluk, kluk* L 327; **glok:** *glok* Q 35; **koek, koek:** *kuk, kuk* L 312; **koen, koene:** *kun, kunə* L 210; **loe, loe, loe:** *lu, lu, lu* L 192a; **tjoe, loe, loe:** *tjū, lū, lū* Q 197; **kals, kals, kals:** *kals, kals, kals* L 372; **kalkoen, kalkoenen:** *kalkun, kalkunə* P 197; **kalkoenen:** *kalkōjnə* L 360; **troep, troep:** *trup, trup* Q 174; **troep, troep, troep:** *trup, trup, trup* Q 75, 156; **poele, poele:** *pulə, pulə* L 210; **piele:** *pilə* Q 22; **piele, piele:** *pilə, pilə* Q 192; **piele, wiele, wiele:** *pilə, wilə, wilə* Q 100; **kwak, kwak:** *kwak, kwak* L 422; **pik, pik:** *pek, pek* Q 103; **tjiep, tjiep, tjiep:** *tjip, tjip, tjip* P 185; **tsjip, tsjip, tsjip:** *tšep, tšep, tšep* P 180; **jiep, jiep, jiep:** *jip, jip, jip* Q 32; **sjiep:** *šip* Q 71; **tiet, tiet:** *tīt, tīt* L 292a, 324a; *tīt, tīt* Q 102; **tiet, tiet, tiet:** *tīt, tīt, tīt* L 360; **tuut, tuut:** *tyt, tyt* L 191; **luup, luup, luup:** *lūp, lūp, lūp* Q 195; **ties, ties:** *tīs, tīs* Q 192; **garre, garre, gar:** *garə, garə, gar* P 219.

8. PAUWEN

8.1. Soort en herkomst

8.1.1 PAUW

(monogr.)

pauw: *pəu* L 271, Q 95, 113, 193, 201; *paɯ* L 317, 329, Q 12, 19, 21, 39, 121, 179, 284; *pāu* L 382, P 195; *poɯ* P 176, Q 95, 156, 162; *pō* Q 77; *pō* P 47; *pō* Q 2; *pō*. Q 2; **pauwtje:** *pēukə* L 382.

8.2. Onderscheid naar geslacht en/of leeftijd

8.2.1 MANNELIJKE PAUW

(monogr.)

pauwhaan: *poɯhān* L 209, 210, 211, 212a, 216, 216a, 244a, 245a; *poɯhān* Q 20, 113, 201; *paɯhān* L 381, Q 111; *p'qɯh'ān* Q 200; *p'qɯh'ān* Q 247, 247a; *poɯhəən* Q 162; *pohəən* Q 77; *pōhān* Q 253.

8.2.2 VROUWELIJKE PAUW

(monogr.)

pauwhen: *poɯhin* Q 162; *pohen* Q 77; **pauwhoen:** *p'qɯh'oən* Q 200; *p'qɯh'ōn* Q 200, 247, 247a.

8.3. Lichaamsdelen

8.3.1 PAUWENSTAART

(monogr.)

pauwstaart: *paɯštərt* Q 201; *postart* Q 3; *postat* Q 77; *paɯštəts* Q 121.

ALFABETISCH REGISTER van woordtypen en lemmatitels (in hoofdletters)

A

1 1/2-jaar-lemmen 50
aan de afgang (zijn) 32
aan de dunne (zijn) 32
aan de laatste mem liggen
(werkw. uitdr.) 18
aan de laatste tet liggen
(werkw. uitdr.) 18
aan de leg 90
AAN DE LEG ZIJN 90
aan de leg zijn 90
aan de lever hebben 56
aan de ruizel (zijn) 85
aan de schijt (zijn) 32
aan de spel (zijn) 32
aan het hoerieren zijn 90
aan het leggen 90
aanberen 27
aangebroid (bijvgl. nmw.) 93
aangesteken eieren 110
aankomend varken 13
aanleppen 32
aanliggen 19
aantrekken, met melk ~ 33
aardappelenkuis 35
aardappelenstamper 34
aardappelenstemper 34
aardappelenstoter 35
aardappelskui 35
aardappelsstamper 34
aardappelstamper 34
aardappelstemper 34
aardappelstoker 35
aardappelstomper 34
aardappeltemper 35
aarsdarm 83
ACHTERBLIJVER 17
achterblijver 17
achterblijvertje 17
ACHTERWERK VAN DE
KIP 83
afbinden 57
afbroeden 100
afdoen 98
afdoen, (de) schaal ~ 111
afdoen, schaal dervan ~ 111
afdoen, van de zoog ~ 32
afgaan, van de leg ~ 90
afgang 31, 97
afgang, aan de ~ (zijn) 32
afgegeven zeug 18
afgelammelde zeug 18
afgelebbberde zeug 18
afgelemmelde zeug 18
afgelepst (volt. deelw.) 18
afgelepste zeug 18

afgelotste zeug 18
afgemelkt (volt. deelw.) 18
afgemolken zeug 18
AFGESCHOREN, GEHEEL ~ WOL-
VACHT 57
afgestoten jong 50
AFGETROKKEN ZEUG 18
afgetrokken zeug 18
afgevalen zeug 18
afgezabberde zeug 18
afgezogen zeug 18
afgezoken zeug 18
afgezoogde zeug 18
afgezookte zeug 18
afgezopen zeug 18
afgezuigde zeug 18
afgezuikte zeug 18
afhalen 32
afhalen, de schaal dervan ~ 111
afhalen, schaal ~ 111
afhelpen, van het kloeken ~ 99
afkappen 98
afknippen, tanden ~ 38
afknippen 98
afknippen, tandjes ~ 38
afkoelen 100
afleggen 56, 91
afpellen 111
AFPELLEN, EEN EI ~ 110
afpitsen, tandjes ~ 39
AFRAKEN, VAN DE LEG ~ 90
afraken, van de leg ~ 90
afschellen 110
afschillen 111
afsluithok, in een ~ drijven 59
afsnijden 98
afsnijden, kort ~ 98
aftasten 100
aftoppen 97
afzakken 91
afzetten 33
afzetten, van de kriem ~ 32
ALGEMEEN, TROEP BIGGEN IN
HET ~ 2
ALGEMEEN, VOLWASSEN SCHAAP
IN HET ~ VAN MEER DAN 1
JAAR 50
ALGEMEEN, VROUWELIJK SCHAAP
IN HET ~ 44
andere, om de ~ dag leggen 85
andere, over de ~ dag
leggen 85
arm schaap 50
armeluis-hoen 74
as 35

B

baard 67
baarmoeder 83
BAARMOEDER VAN DE
KIP 83
baddelen 90
baden 24
baden in de zon 90
baden, (zich) ~ 90
bag 10, 41
bag, bag 41
bag, een ~ halen 32
bag, een ~ zelf trekken 33
bag, jonge ~ 12
bag, kleine ~ 12
bag, speenbare ~ 12
baggelen 29
baggelen (mv.) 11
baggelen, met helpen ~ 32
baggelzeug 10
baggelzoog 9, 10
baggen 28
baggen (mv.) 11
baggen grijpen 32
baggen halen 32
baggen kweken 33
baggen vangen 32
baggenbast 39
baggenbenne 39
baggenbot 39
baggen griep 32
baggenjong 33
baggenkaar 39
baggenkemp 39
baggenkist 39
baggenkoopman 39
baggenkorf 39
baggenkraam 39
baggenkrankte 32
baggenman 39
baggenmand 39
baggenmandel 39
baggenmandje 39
baggenmens 39
baggenmesje 38
baggensnijder 38
baggenvoer 34
baggenzeug 10
baggenziekte 32
baggenzoog 9, 10
baggeren 29, 90
baggermand 39
baggetje 11
bagje 11, 41
bagje halen 32
bagsmandel 39

bak 39
 bakelen 90
 bakeren 90
 bakjeren 11
 bakkelen, helpen ~ 32
 barg 6
 bast 39, 110
 batten, zich ~ 90
 BEBROED BEVRUCHT EI 93
 bebroed (bijvgl. nmw.) 93
 bebroed ei 81, 92, 93, 110
 bebroed kuiken 81
 BEBROED ONBEVRUCHT EI 92
 bed maken 19
 bed (zelfst. nmw.) 19
 bedorven ei 92
 BEDORVEN EI 110
 bedorven eieren 110
 bee 52
 bèè, bèè 71
 beeen 51
 beer 4, 7
 beer, bij de ~ brengen 27
 BEER, DE ZEUG NAAR DE ~ BRENGEN 26
 beer, geboete ~ 6
 beer, gesneden ~ 6
 BEER, HOK VOOR DE ~ 39
 beer, met de kriem na de ~ 27
 beer, na(ar) de ~ gaan 27
 beer, na de ~ brengen 27
 beer, na de ~ doen 27
 beer, na de ~ leiden 27
 beers 26
 beertje 5
 beertje, gesneden ~ 6
 beestengoed 34
 begaden 24
 beggelzoog 10
 behouden, niet ~ ooi 55
 bejagen 28
 beken 51, 69
 bekijken 105
 BEKJES, ECTHYMA, ZERE ~, MUIL-SCHURFT 56
 belegd eitje 81
 belgisch 3
 belgisch landvarken 3
 BELHAMEL 61
 belhamel 61
 belichten 105
 belken 51, 69
 belle 43
 belletjes 67
 bemmelen 51
 ben 59
 bende 2, 74
 benen, hoog op de ~ 19
 beren 27
 beren, laten ~ 27
 beretig 26
 berg 6
 berg, gesneden ~ 6
 bergje 6
 berig 26, 26
 besace 60
 beste, (het) ~ 18
 bet de fles optrekken 33
 bet melk grootbrengen 33
 betasten 100
 beteenzetten 33
 beteren 29
 beuken 22, 23, 51, 69
 BEVRUCHT, BEBROED ~ EI 93
 bevrucht (bijvgl. nmw.) 93
 bevrucht ei 81, 93
 BEVRUCHTE OOI 55
 BEVRUCHTEN 91
 bewieken 97
 bezet, goed ~ udder 19
 bezeten ei 93
 bicip 38
 biest 30
 big 11, 41
 BIG, ROEP- EN LOKWOORD VOOR EEN ~ 40
 biggen, biggen, biggen 41
 BIGGEN, HELPEN BIJ HET ~ WERPEN 32
 BIGGEN OVERZETTEN 33
 BIGGEN SPENEN 32
 BIGGEN, TROEP ~ IN HET ALGEMEEN 2
 BIGGEN WERPEN 28
 BIGGEN, ZEUG MET ~ 9
 BIGGENGRIEP 32
 biggengriep 32
 BIGGENKOOI 39
 BIGGENMAND 39
 BIGGENVERKOOPER 39
 biggetje 12
 bigje 11, 40
 bij de beer brengen 27
 bij de zoog blijven 32
 bij haar kont in het water houden 100
 BIJEENDRIJVEN 59
 bijeendrijven 59
 bijstal 59
 BIJTEN, ELKAAR IN DE STAART ~ 20
 bijten, in de staart ~ 20
 bijten, zich ~ 20
 bijthaan 75
 BIJVOEDEREN 70
 bijvoederen 70
 bijvoelen 100
 bijvoeren 70
 bikken 95
 BINNENBEER 6
 binnenbeer 6
 binnenjagen 59
 bis 17
 blaaien 51
 blaarmuil 56
 blaas 17
 blaken 51, 69
 blarken 51
 BLATEN 51
 blaten 51, 69
 blèè, blèè 62
 bleeen 69
 bleinziekte 56
 bleken 51, 69
 bleren 51, 69
 blerken 69
 bleten 51, 69
 bleuken 51, 69
 bleukje 49
 blijven, bij de zoog ~ 32
 blinde tip 31
 blinkelige eieren 110
 bloed 56
 BLOED, ENTEROTOXAEMIE, HET ~ 56
 bloedei 110
 bloot 57
 blote haan 75
 blote hen 75
 bocht dragen 19
 bocht (zelfst. nmw.) 19
 bochtei 99
 bochten 19, 90
 boerenhaan 76
 boeten 37, 57, 99
 boethaan 77
 bok 45, 49, 50, 51, 65, 67, 70
 bok, de ~ erbij laten 55
 bok, geboete ~ 47
 bok, gepitste ~ 47
 bok, gesneden ~ 47
 bok, jonge ~ 50, 66, 67
 BOK, MET DE HORENS STOTEN, GEZEGD VAN DE ~ 68
 bok, naar de ~ gaan 55
 bokje 49, 50, 66
 bokje, jong ~ 50, 67
 bokkeltje 49
 bokken 69
 bokken gaan 55
 bokkenbaard 67
 bokkenbaardje 67
 bokkenlammetje 49
 bokkenlap 55
 bokkenlapje 55
 bokketig 54, 70
 bokkig 54, 70
 boks 54, 70
 boksen 69
 bolaars 75

bolhaan 75
 bolhen 75
 bolhoen 75
 bolkip 75
 bolstaart 75
 bolstuit 75
 bolvot 75
 bolvots 75
 bont varken 4
 boor 16
 borg 6
 borstel 15
 borstel, wrede ~ 15
 BORSTELLEN 70
 borstelen 70
 borstelen (mv.) 15
 borstelen, de haren ~ 70
 borstelhaar 15
 bot 39
 boterhammenbuil 60
 bothen 75
 botsen 69
 br, br, br 41
 braaf kuusje 41
 braden 90
 braden, in de zon ~ 90
 brak 45
 braken 24
 bramelen 52
 brand 31, 56
 brand op de tong 56
 branden 98
 branderig 31
 brandig 26, 31
 brandplekken (mv.) 31
 brandslag 31
 bras 34
 brats 31
 bratsig 31
 breedvoet 115
 breg 45
 breken 38
 breken, tanden ~ 38
 breken, tandjes ~ 38
 breker (mv.) 45
 bremmig 26
 brengen, bij de beer ~ 27
 BRENGEN, DE ZEUG NAAR DE
 BEER ~ 26
 BRENGEN, JONGEN TER WERELD ~
 70
 brengen, na de beer ~ 27
 brengen, naar de graasplaats ~
 59
 BRENGEN, NAAR DE
 RAM ~ 54
 brengen, naar de wei ~ 59
 brennetig 31
 breustig 26, 70
 briestig 26

briezige 26
 brij 34
 brij-ijzer 35
 brijssel 34
 brijsselknoest 35
 brijsselkuil 35
 brijsselkuip 35
 brijsselkuis 35
 brijsselsknoest 35
 brijsselskuil 35
 brijsselkuip 35
 brijsselskuis 35
 brijsseltijn 35
 brijsselton 35
 brijsemskuil 35
 brijsemskuis 35
 brijtsel 34
 brijtselknoest 35
 brijtselkuil 35
 brijtselkuis 35
 brijsselsknoest 35
 brijsselskuil 35
 brijsselstamper 34
 brijsselton 35
 brijsemskuil 35
 bril 36
 brillen 36
 brijtang 37
 broed 94, 95
 broedbeest 95
 broedbolletje 81
 broedei 81, 92, 93
 broeden 91
 BROEDEN, BROEDSE KIP DIE MEN
 NIET WIL LATEN ~ 94
 broeden, hen die broedt 95
 broeden, hen wat broedt 95
 BROEDEN, OP EIEREN ZITTEN
 91
 broedende hen 94
 BROEDENDE KIP OP EIEREN 94
 broeder 95
 broedetig (bijvgl. nmw.) 95
 broedheks 94, 95
 broedheks vastzetten 100
 broedhen 94
 BROEDHEN 95
 broedhen 95
 broedhoen 94
 broedig 94
 broedkaardige 95
 broedkarig 94
 broedkarige 95
 broedkarige hen 95
 broedklots 95
 broedkont 95
 BROEDMACHINE 96
 broedmachine 96
 broedprij 95
 BROEDS 93

broeds 93, 94
 broedse 94
 broedse brok 95
 broedse hen 94
 broedse hoen 94
 broedse kip 94
 BROEDSE KIP DIE MEN NIET WIL
 LATEN BROEDEN 94
 BROEDSEL 95
 broedsel 95
 broedsgezind 94
 BROEDSHEID, KIP VAN ~ GENEZEN
 99
 broedvot 95
 broedzatie 95
 BROEDZIEK 94
 broedziek 94
 broedzot 94
 broeiende hen 94
 broeier 94
 broeiling 14, 34
 broek 78, 94, 95
 broek, broek 104
 broek, broek, broek 104
 broeken 87
 broekhen 78
 broekje, broekje 104
 brok 78, 94, 95, 104
 brok, broedse ~ 95
 brok, brok 104
 brok, brok, brok 103
 brok die kloekt 95
 brokhen 78, 94
 brokken (mv.) 34
 BRONSTIG 26
 bronstig 26
 bruiselskuis 35
 brullen 22, 23
 brussetig 26
 bult 18
 butje 12
 C
 capucijner 77
 carbonadevarken 19
 carréziekte 19
 castreerder 38
 CASTREERMES 38
 castreermes 38, 57
 castreermesje 38
 castreertang 57
 CASTREREN 37
 castreren 37, 57, 99
 CASTREREN MET DE „GESLOTEN”
 METHODE 57
 CASTREREN MET DE „OPEN”
 METHODE 57
 castreur 38
 charge 2

châtreren 37
COCCIDIOSIS 97
coccidiosis 97
COENUROSIS, DRAAIZIEKTE 56
controleren 105
coupeermesje 38

D

dabbelen 89
dabben 89
dabberen 89
daften (ww.) 96
dag, een ~ overslaan 85
DAG, EEN ~ OVERSLAAN BIJ HET
LEGGEN 85
dag, om de andere ~ leggen
85
dag, over de andere ~ leggen
85
dag, overandere ~ leggen 85
dagkuiken 81
dansen 52
DARTEL SPRINGEN 52
dartelen 52
de bok erbij laten 55
de breken, schaal ~ 96
de fles geven 33
de haren borstelen 70
(de) prut koelen 100
(de) schaal afdoen 111
de schaal breken 96
(de) schaal deraf doen 111
de schaal dervan afhaken 111
(de) schaal dervan doen 111
de schel deraf doen 111
de schijt hebben 32
DE ZEUG NAAR DE BEER BREN-
GEN 26
de zit in hebben
(werkw. uitdr.) 95
dèè, dèè 62
dèè, dèè, dèè 71
deel 2
deem 15, 51, 67
deem, droge ~ 31
deem, verspilde ~ 31
deempje 51
dekbeer 7
dekblok 55
dekgeld 70
DEKGELD VOOR DE GEIT 70
DEKKEN 27, 54
dekken 27, 54
dekken, laten ~ 27, 55
deklap 55
dekrijp 26
DEKTUIG 55
dektuig 55
dem 15, 51

dem 68
der, door ~ pratsj rollen 24
der, wälzen in ~ pratsj 24
der, zich wälzen in ~ pratsj 24
deraf, (de) schaal ~ doen 111
deraf, de schel ~ doen 111
deraf, schaal ~ halen 111
deraf, schaal ~ pellen 111
derop gaan 32
dervan, de schaal ~ afhaken 111
dervan, (de) schaal ~ doen 111
dervan, schaal ~ afdoen 111
dervan, schaal ~ afschellen 111
dervan, schaal ~ halen 111
deugeniet 77
DEUREN, GROTE ~ VAN DE
SCHAAPSTAL 59
DIARREE 31
diarree 31
DIARREE HEBBEN 32
difterie 96
DIFTERIE, POKKEN EN ~ 96
DIKKE LEVERZIEKTE 97
distelenschup 61
DISTOMATOSE, LEVERBOTZIEKTE,
~ 56
djokken 69
djompen 69
dobbelpag 11
dobbelle pastoor 15
dode speen 31
doen, (de) schaal deraf ~ 111
doen, (de) schaal dervan ~ 111
doen, de schel deraf ~ 111
doen, het goed ~ 18
doen, mee mee ~ 69
doen, na de beer ~ 27
doen, ring door de naas ~ 36
doen, ring in de naas ~ 36
doen staan 27
doeslepel 35
donkel ei 93
dons 14
doodduwen 21
DOODLIGGEN 21
doodliggen 21
doof (bijvgl. nmw.) 31
dooiem 108
DOOIER 107
dooier 107
dool, (het) ~ 107
door 107
DOOR DE MODDER ROLLEN 24
door de modder wentelen 24
door der pratsj rollen 24
doorbroeds (bijvgl. nmw.) 93
doorgezakte (bijvgl. nmw.) 19
doorgezakte rug 19
DOORGEZAKTE, VARKEN MET EEN
~ RUG 19

doorgezakte, varken met ~ rug
19
DOORJAGER 18
doorjager 18
doorkijken 105
doorlichten 105
doorluchten 105
doorzien 105
dop 110
dop, kuiken in de ~ 81
dopdeem 31
dopen 100
dopspeen 31
doren 107
dorenei 106
douwen, met de kont in het
water ~ 100
dove 31
dove tepel 31
draadklem 36
draaiziekte 56
DRAAIZIEKTE, COENUROSIS, ~
56
draan 116
drachtig (bijvgl. nmw.) 55
drachtig schaaap 55
drachtige ooi 55
dragen, bocht ~ 19
dragen, met stro aan het ~
(zijn) 19
dragen, met struu ~ 19
dragen, stro ~ 19
dragend (bijvgl. nmw.) 55
drankkuip 35
dranknoest 36
drankschepper 35
drankton 35
drek van het varken 25
drents heischaap 43
driejarige 50
driftig 26
drijfzog 10
drijfzoog 10
drijven 26, 55, 59
drijven, erheen ~ 59
drijven, in een afsluithok ~ 59
drijver 62
drinken 19, 20
DRINKEN BIJ DE ZEUG 19
DRINKEN, ZELFSTANDIG ~, NIET
BIJ DE ZEUG 20
drinkton 35
drinkvat 35
droge 31
droge deem 31
droge mem 31
DROGE TEPEL 31
droog eten 34
droog staan 91
droogbak 34

- droogvoer 34
duits landvarken 3
duitse zwartkop 44
duitsland varken 3
duivels 26
dunne, aan de ~ (zijn) 32
duwen, met de vot in het water ~ 100
duwen, op de stots ~ 101
dwergeit 65
- E**
- ECTHYMA, ZERE BEKJES, MUIL-SCHURFT 56
een bag halen 32
een bag zelf trekken 33
een dag overslaan 85
EEN DAG OVERSLAAN BIJ HET LEGGEN 85
EEN EI AFPELLEN 110
EEN EI SCHOUWEN 105
EEN HAAN SNIJDEN 99
(een) slechte 51
een slechte udder hebben 31
een vale 51
EEN ZANDBAD NEMEN 89
EEN ZEUGENNEST MAKEN 19
EEND 111
eend 111, 113, 114
eend, jonge ~ 113
EEND, MANNELIJKE ~ 111
eend, mannetje van de ~ 113
EEND, ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE ~ 113
EEND, ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE ~ 114
EEND, VROUWELIJKE ~ 113
eendel 113
EENDEN, LOPEN, GEZEGD VAN ~ 113
eendenhaan 112
eendenhen 113
EENDENKUIKEN 113, 114
eendenmannetje 113
eendenshaan 112
eenderd 113
eenderik 112
eendetje 113
eendetje, jong ~ 113
eendhaan 112
eendje 114
eendkuiken 113
eenjarig (bijvgl. nmw.) 50
eenjarig lam 50
eenjarig schaap 50
eenjarige 50
éénmaal geschoren germ 50
éénmaal geschoren lam 50
EENMAAL GESCHOREN SCHAAP 50
éénmaal geschoren schaap 50
eerste gelt 9
eerste kriem 9
eerste zeug 9
eerste zeugje 9
eerste, zog van de ~ worp 9
eerste zoog 9
eersteling 50
EI 104
ei 104
ei, bebroed ~ 81, 92, 93, 110
EI, BEBROED BEVRUCHT ~ 93
EI, BEBROED ONBEVRUCHT ~ 92
ei, bedorven ~ 92
EI, BEDORVEN ~ 110
ei, bevrucht ~ 81, 93
ei, bezeten ~ 93
ei, donkel ~ 93
EI, EEN ~ AFPELLEN 110
EI, EEN ~ SCHOUWEN 105
ei, gebroed ~ 92
ei, gehekt ~ 93
ei, gehikt ~ 81
ei, gekiekt ~ 81
ei, gemelkt ~ 93
ei, goed ~ 93
ei, kuiken in het ~ 81
ei, kuiken pas uit het ~ 81
ei, kuikje in het ~ 81
ei, loos ~ 107
ei, lot ~ 92
ei met steek 93
ei, naar het ~ voelen 100
EI, NOG IN HET ~ ZITTEND KIPJE 81
ei, onbevrucht ~ 92
ei, oud ~ 110
EI, PAS UIT HET ~ GEKOMEN KIPJE 81
ei, rot ~ 92, 93, 110
ei, rot gebroed ~ 92
ei, rotgebroed ~ 110
EI, SCHAAL VAN EEN ~ 109
ei, schaallozig ~ 106
ei, schaals ~ 106
ei, schier ~ 92, 110
ei, schots ~ 106
ei, vals ~ 93
EI VAN EEN JONGE KIP 105
ei, verbroed ~ 92, 93, 110
ei, verlegen ~ 110
ei, verrot ~ 92, 110
ei, vies ~ 93
ei, vol ~ 93
ei, vuil ~ 92, 110
ei, week ~ 106
EI, WIT VAN HET ~ 108
EI ZONDER SCHAAL 105
ei zonder schaal 106
eidooier 107
eidoor 107
eier 105
eierbalk 83
eierbed 83
eierdooier 107
eierdool 108
eierdoor 107
eierdoren 107
eieren, aangesteken ~ 110
eieren, bedorven ~ 110
eieren, blinkelige ~ 110
EIEREN, BROEDEN, OP ~ ZITTEN 91
EIEREN, BROEDENDE KIP OP ~ 94
eieren, guste ~ 110
eieren, rotte ~ 110
eieren, schiere ~ 110
eieren, sterke ~ 110
EIEREN UITHALEN 101
eieren, verbroede ~ 110
eieren, verdorven ~ 110
eieren, verrotte ~ 110
EIEREN, VIERDEEL ~ 105
eieren, vuile ~ 110
eierendoren 107
eierkorf 83
eierkrans 83
eierleider 83
eiermoeder 83
eierschaal 110
eierschaal 110
eierschulp 110
eierstek 83
eierstok 83
eierstrang 83
eierzak 83
eigeeel 108
eileider 83
einoster 83
eitje 105
eitje, belegd ~ 81
eiwit 108
ELKAAR IN DE STAART BIJTEN 20
embryo 81
(ene) gelpe 18
ene op hoge poten 19
engels hennetje 74
engels hoentje 74
engels ras 3
engels varken 3
engelse zwartkop 44
engelsen 74
ENTEROTOXAEMIE, HET BLOED 56
erheen drijven 59
erpel 113

eten 20
eten, droog ~ 34
eten nat ~ 34
exemplaar 18

F

felle uier 19
ferkelchen 12
ferkelschen 1
fiedelen 19
fiepetjes 73
fles, bet de ~ optrekken 33
fles, de ~ geven 33
fles, met de ~ optrekken 32
fles, zuiken laten met de ~ 33
flesbagje 33
flessenbag 33
flodderen 90
flodderkont 75
flotshaan 75
flotshen 75
fochhaan 75
fochhen 75
FOKBEER 7
fokbeer 7
fokken 33
FOKKEN, VARKENS ~ 33
FOKZEUG 9
fokzoog 10
fots 95
fries melkschaap 44

G

ga, ga, ga 117
gaan, bokken ~ 55
gaan, derop ~ 32
gaan, lam ~ (ww.) 56
gaan, laten rijden ~ 27
gaan, met schaap naar toe ~ 55
gaan, na(ar) de beer ~ 27
gaan, naar de bok ~ 55
gaan, naar de weer ~ 55
gaan, van de leg ~ 90
gaas, gaas 41
gaffel 61
gaffeltje 61
gaggelen 113
gak, gak 117
gak, gak, gak 117
gan 115
gandel 115
gander 115
ganderik 115
gank 115
GANS 114
gans 114, 116, 117
gans, gans 117
gans, haan van de ~ 115

gans, hen van de ~ 116
GANS, JONGE ~ 116
gans, jonge ~ 116
gans, kleine ~ 116
gans, kuiken van de ~ 117
GANS, MANNELIJKE ~ 115
GANS, ROEP- EN LOKWOORD
VOOR DE ~ 117
GANS, ROEP- EN LOKWOORD
VOOR DE JONGE ~ 117
GANS, VROUWELIJKE ~ 116
ganse 116
ganshaan 115
ganshoen 116
gansje 116, 117
gansje, jong ~ 116
gansje, klein ~ 116
ganskuiken 116
gansvogel 115
gant 115
ganzen 117
ganzen, ganzen, ganzen 117
GANZEN, TROEP ~ 115
ganzengant 115
ganzenhaan 115
ganzenhoen 116
ganzenkieken 117
ganzenkippetje 117
ganzenkuiken 116, 117
ganzenkuikje 116
ganzenrik 115
ganzer 115
ganzetje 116
gapen 87
garre, garre, gar 120
gast 74
gastei 93
gebagelde zoog 9
gebleuk (zelfst. nmw.) 51
gebleuks (zelfst. nmw.) 51
geboet varken 6
geboet (volt. deelw.) 77
geboete beer 6
geboete bok 47
geboete haan 77
geboete ram 47
geboete weer 47
geboete (zelfst. nmw.) 77
geboete zoog 9
gebroed 95
gebroed ei 92
gebroed, rot ~ ei 92
gebroed, vuil ~ (bijvgl. nmw.)
92
gebroken (volt. deelw.) 96
gecastreerde haan 77
gecastreerde zeug 9
geel, (het) ~ 97, 108
geels 97, 108
geetje 61

gegeltst varken 9
gegeltst (volt. deelw.) 9
gegeltste zoog 9
GEHEEL AFGESCHOREN WOL-
VACHT 57
gehikt ei 93
gehekt (volt. deelw.) 95
gehikkeld (volt. deelw.) 95
gehikt ei 81
GEIT 64
geit 64, 66, 67, 71
geit, guste ~ 70
GEIT, JONGE ~ 66
geit, jonge ~ 66, 67
GEIT, MANNELIJK JONG VAN DE ~
66
GEIT, MANNELIJKE ~ 65
GEIT, ONVRUCHTBARE ~ 70
GEIT, ROEPWOORD VOOR DE ~
71
GEIT, ROEPWOORD VOOR DE
JONGE ~ 71
GEIT, TEPEL VAN EEN ~ 67
GEIT VAN EEN KLEIN RAS 65
GEIT, VROUWELIJK JONG VAN DE
~ 67
GEIT, VROUWELIJKE ~ 66
geitenbaard 67
geitenboer 71
geitenbok 65, 66, 70
geitenbokje 66
geitendem 68
GEITENHOUDER, SPOTNAAM VOOR
DE ~ 71
geitenjong 66
geitenkeutel 53
geitenkeutelen 53
geitenlam 66, 67, 71
geitenlammetje 66, 67
geitenliemes 66
geitenliemesje 66
geitenliempje 66, 67
geitenmannetje 66
geitensik 67
GEITENSTAL 70
geitenstal 70
geitenstots 67
geitenuier 68
geitetje 64, 66, 67, 71
geitje 64, 66, 67, 71
geitje, jong ~ 66
geitje, klein ~ 66
geits 64
geitsje 65, 66
gekakel (zelfst. nmw.) 87
gekiekt ei 81
gekipt (volt. deelw.) 95
gekrolde staart 17
gekwaak (zelfst. nmw.) 113
geleid zijn (ww.) 55

- gelp (bijvgl. nmw.) 18
 gelp varken 18
 gelpe, (ene) ~ 18
 gelt 8, 8, 9, 10
 gelt, eerste ~ 9
 gelt, gesneden ~ 8
 gelts 8, 8
 GELUID, SLOBBEREND ~ MAKEN 23
 gelukslam 50
 gemelkt ei 93
 gememd, goed ~ 19
 gems 47
 gen, met de vot in ~ water zeten 100
 gen, zich in ~ stub schudden 90
 genderik 115
 GENEZEN, KIP VAN BROEDSHEID ~ 99
 genk 115
 gent 115
 genter 115
 gepekt (volt. deelw.) 95
 gepikte haan 75
 gepikte hen 75
 gepitste bok 47
 geplukte haan 75
 geplukte hen 75
 gepokkeld (bijvgl. nmw.) 18
 gepoot, hoog ~ 19
 gereed om te leggen 90
 GEREEDSCHAP WAARMEE MEN CASTREERT 57
 gerekt varken 19
 germ 44, 45, 49, 50, 57, 65, 66, 67, 71
 germ, éénmaal geschoren ~ 50
 germ, losse ~ 45
 germgeitje 67
 germlam 50
 germlammetje 50
 germling 57
 germpje 45, 49, 50, 57, 65, 66, 67
 geroof 57
 geroof wol 57
 geschetter (zelfst. nmw.) 87
 geschoren, éénmaal ~ germ 50
 geschoren, éénmaal ~ lam 50
 GESCHOREN, EENMAAL ~ SCHAAP 50
 geschoren, éénmaal ~ schaap 50
 geschoren lammetje 50
 geschreeuw (zelfst. nmw.) 113
 gesekst (volt. deelw.) 99
 gesekste (zelfst. gebr. volt. deelw.) 99
 gesekt (volt. deelw.) 99
 gesekte (zelfst. gebr. volt. deelw.) 99
 gesekteerd (volt. deelw.) 99
 GESLACHTSDEEL VAN DE HAAN 84
 GESLOTEN, CASTREREN MET DE „~” METHODE 57
 gesneden beer 6
 gesneden beertje 6
 gesneden berg 6
 gesneden bok 47
 gesneden gelt 8
 GESNEDEN HAAN 77
 gesneden haan 77
 gesneden kas 47
 gesneden kriem 9
 GESNEDEN MANNELIJK SCHAAP 47
 GESNEDEN MANNELIJK VARKEN 5
 gesneden schaapsbok 47
 gesneden varken 9
 GESNEDEN VROUWELIJK VARKEN 8
 gesneden zeug 9
 gesneden zog 9
 gesneden zoog 9
 gesorteerd (volt. deelw.) 99
 gespeend lam 57
 GESPEEND SCHAAP 57
 gespeend (volt. deelw.) 57
 gespeende jongen 57
 gespeende lammer 57
 gespeende lammetjes 57
 gespeende schapen 57
 gestekte (zelfst. gebr. volt. deelw.) 99
 get in zijn prij hebben 31
 getater (zelfst. nmw.) 87
 getekend zijn 55
 getikt (volt. deelw.) 95
 getuig 39
 geven, de fles ~ 33
 GEVLEKT VARKEN 3
 gevlekt varken 4
 gevogel 74, 108
 gevogelte 73
 gezuiks 30
 giep 102
 girmling 50
 gleuftang 37
 klok 120
 go, go, go 41
 goed bezet udder 19
 goed bij leg zijn 90
 goed ei 93
 goed gememd 19
 GOED GROEIEND VARKEN 18
 goed, het ~ doen 18
 goed leggen 90
 goed schikkend varken 18
 goed weischaap 51
 goed, zich ~ maken 18
 goed, zich ~ masten 18
 goed, zich ~ schikken 18
 GOEDE GRAZER 51
 goede groeier 18
 goede moer 19
 goede, schaap met ~ vacht 44
 goede vreter 51
 goede weier 51
 goele 117
 goele, goele, goele 114, 117
 goggelen 113
 goot 16
 graasplaats, naar de ~ brengen 59
 GRAASPLAATS, OMHEINDE ~ 59
 GRAASPLAATS, SCHAPEN NAAR DE ~ LEIDEN 59
 grazer 51
 GRAZER, GOEDE ~ 51
 griep 32
 grijpen, baggen ~ 32
 GROEIEND, GOED ~ VARKEN 18
 groeier, goede ~ 18
 groeier, vlotte ~ 18
 groep 2
 groepsleider 61
 grol 96
 grommelen 22
 grommen 22
 groot yorkshire varken 3
 grootbrengen 33
 grootbrengen, bet melk ~ 33
 groottrekken 33
 GROTE DEUREN VAN DE SCHAAPSTAL 59
 grote pul 82
 GROTE, SCHAAP VAN EEN RAS ~ SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT 43
 grote scheplepel 35
 grozen 22
 gruchelen 22
 gulp 16
 gust 45
 gust (bijvgl. nmw.) 55
 gust schaap 45
 guste eieren 110
 guste geit 70
 guste ooi 55
 guste (zelfst. nmw.) 55
 gusteling 45, 50
 H
 haam 39

HAAN 75
 haan 76, 80, 112, 115
 haan, blote ~ 75
 HAAN, EEN ~ SNIJDEN 99
 haan, geboete ~ 77
 haan, gecastreerde ~ 77
 haan, gepikte ~ 75
 haan, geplukte ~ 75
 HAAN, GESLACHTSDEEL VAN DE ~ 84
 HAAN, GESNEDEN ~ 77
 haan, gesneden ~ 77
 haan, haan 103
 haan, kale ~ 75
 haan, kalkoense ~ 119
 HAAN, KRAAIEN, GEZEED VAN DE ~ 86
 haan, lombardische ~ 75
 haan, lombardische ~ 76
 haan, naakse ~ 75
 HAAN, ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE ~ 103
 HAAN, SPOREN VAN DE ~ 82
 haan van de gans 115
 HAAN ZONDER STAART 75
 haan zonder staart 75
 haandersporen 83
 haanskuiken 80
 haantei 107
 haantje 76, 80
 haantje, jong ~ 80
 haantje, klein ~ 74
 haar 14
 haarborstel 15
 halen 32
 halen, baggen ~ 32
 halen, bagje ~ 32
 halen, een bag ~ 32
 halen, kiertjes ~ 32
 halen, kurren ~ 32
 halen, schaal deraf ~ 111
 halen, schaal dervan ~ 111
 halen, schaal eraf ~ 111
 HALF, JONG MANNELIJK SCHAAP TOT ONGEVEER EEN ~ JAAR 50
 HALF, JONG VROUWELIJK SCHAAP TOT ONGEVEER EEN ~ JAAR 50
 HALS, LELLETJES AAN DE ~ 67
 halskenef 39
 halsleer 39
 hamel 47
 hameling 47
 hanengekraai 86
 HANENKAM 83
 hanenkam 83
 hanenklauwen 83
 hanenpinnetje 84
 hanenpoten 83
 hanenschrei 86
 hanensporen 82
 hanenzang 86
 HANGENDE, VARKEN MET ~ OREN 3
 hangoor 3
 hans, hans 103
 haren (mv.) 14
 haren, de ~ borstelen 70
 harree jo 71, 71
 harree mannen 62
 harree mannetje 71, 71
 hasbeier 19
 hatelijk schaap 51
 hè, hè, hè 114
 HEBBEN, DIARREE ~ 32
 hebben, ziekte ~ 31
 heerd 2, 3, 43
 heet 26, 70
 hei, op de ~ 59
 heischaap 43
 heischaap, drents ~ 43
 hekken 92
 helpen 32
 helpen bakkelen 32
 HELPEN BIJ HET BIGGEN WERPEN 32
 helpen, met ~ baggelen 32
 hem schuren 23
 hen 77, 80, 81, 82, 102, 113, 116
 hen, blote ~ 75
 hen, broedende ~ 94
 hen, broedkarige ~ 95
 hen, broedkarige ~ 95
 hen, broedse ~ 94, 94
 hen, broeiende ~ 94
 hen die broedt 95
 hen die immer loopt te kloeken 95
 hen, gepikte ~ 75
 hen, geplukte ~ 75
 hen, jonge ~ 82
 hen, kaal ~ 75
 hen, kalkoense ~ 119
 hen, kloekende ~ 95
 hen met kiekens 78
 HEN MET KUIKENS 77
 hen met kuikens 78
 hen van de gans 116
 hen wat broedt 95
 HEN ZONDER STAART 75
 hen zonder staart 75
 hennen 72
 hennen uithalen 101
 hennenboer 101
 hennengans 116
 hennenkuiken 81
 hennenweker 101
 hennenpiet 101
 hennenpriester 101
 hennenvot 83
 hennervot 73
 hennetje 81, 82, 113, 116
 hennetje, engels ~ 74
 hennetjes 73
 hens 47
 herd 60
 herder 60
 HERDERSHOND 61
 herdershond 62
 HERDERSCHOPJE 60
 herdersschopje 61
 herdersschup 61
 herdersschupje 61
 herdersstaf 61
 herdersstek 61
 HERDERSTAS 60
 herderstas 60
 herdersvork 61
 (het) beste 18
 (het) dool 107
 (het) geel 97, 108
 het goed doen 18
 (het) schijt 97
 het vogel 108
 hiep, hiep, hiep 102
 hiet, hiet, hiet 103
 hiet, iet 102
 hik 3
 hikken 95
 hitsig 26, 70
 ho, ho, ho 41
 hoeden 59, 59
 HOEDEN, SCHAPEN ~ 59
 hoefworm 57
 hoeielen 90
 hoeieren 90
 hoeieren, aan het ~ zijn 90
 hoen 77, 80, 81, 82, 102, 113, 116
 hoen (mv.) 73
 hoen, broedse ~ 94
 hoen, jonge ~ 81, 82
 hoen, kloekende ~ 95
 hoen, kloekse ~ 95
 hoen zonder staart 75
 hoender 73
 hoenderei 105
 hoenderen 73
 hoenderhen 77
 hoenderpest 96
 hoenders 73
 hoendertjes 73
 hoenderveer 83
 hoenen 73
 hoenlies 73
 hoentje 81, 82, 116
 hoentje, engels ~ 74
 hoentjes 73

hoeveren 90
 hoge, ene op ~ poten 19
 hoge poten 19
 hoge rug 18
 HOGE, VARKEN MET EEN TE ~
 RUG 18
 hoge, varken met ~ rug 18
 hoge, varken op ~ poten 19
 hok 74
 HOK VOOR DE BEER 39
 hollands landvarken 3
 holle (bijvgl. nmw.) 19
 holle rug 19
 holle varkensrug 19
 hond, kwade ~ 62
 hoog gepoot 19
 hoog op de benen 19
 HOOG VARKEN 19
 hoop 2, 74
 hoornen 51
 horde 2
 HORENS 51
 horens 51
 HORENS, MET DE ~ STOTEN,
 GEZEGD VAN DE BOK 68
 horsj, horsj, horsj 41
 houden 33
 houden, bij haar kont in het
 water ~ 100
 houden, kurren ~ 33
 houden, naar het licht ~ 105
 houden, varken ~ 33
 houden, varken(s) ~ 33
 HOUDEN, VARKENS ~ 33
 HOUTEN RAAMWERK 39
 HOUTEN STAMPER 34
 houten stamper 34
 huid 39
 huishennetje 74
 huiswei 59
 hummeren 69
 hup, hup 102

I

ieken 23
 immer, hen die ~ loopt te kloek-
 ken 95
 in de leg zijn 90
 in de modder wroeten 24
 in de muilt (woordgr.) 91
 in de muilt zijn 85
 in de rui zijn 85
 in de ruizel zijn 85
 in de staart bijten 20
 in de zand wentelen 90
 in de zon braden 90
 in een afsluithok drijven 59
 in het water steken 100
 in volle leg 90

in volle leg zijn 90
 in water soppen 100
 inkorten 98
 intomen 98

J

jaar, 1 1/2-~-lemmen 50
 JAAR, JONG MANNELIJK SCHAAP
 TOT ONGEVEER EEN HALF ~
 50
 JAAR, JONG VROUWELIJK SCHAAP
 TOT ONGEVEER EEN HALF ~
 50
 JAAR, VOLWASSEN SCHAAP IN HET
 ALGEMEEN VAN MEER DAN
 1 ~ 50
 jaarling 50
 jacht 2
 jagen 27
 jarig lam 50
 jarige 50
 jeuken 23
 jeuken, zich ~ 23
 jiek, jiek, jiek 103
 jiep 77, 102
 jiep, jiep 102
 jiep, jiep, jiep 102, 103, 120
 jiep, jiep, jiep, poejiep 102
 jiep, poeljiep 102
 jiepe, jiep, jiep, jiep 102
 jiepen 73
 jiepetje jiep, poeiejiep jiep
 102
 jiepjes 52, 73
 jiet 41
 jiet, jiet 102, 103, 104
 jiet, jiet, jiet 102
 joele, joele, joele 114
 jok 39
 jong 12, 66
 jong, afgestoten ~ 50
 jong bokje 50, 67
 jong eendetje 113
 jong eendje 114
 jong gansje 116
 jong geitje 66, 71
 jong haantje 80
 jong lammetje 50
 JONG MANNELIJK SCHAAP TOT
 ONGEVEER EEN HALF JAAR
 50
 JONG, MANNELIJK ~ VAN DE GEIT
 66
 jong ooi 50
 JONG, OPGROEIEND ~ KIPJE 81
 jong schaap 49, 57
 jong schaapje 49
 H
 jong, verstoten ~ 50

JONG VROUWELIJK SCHAAP TOT
 ONGEVEER EEN HALF JAAR
 50
 JONG, VROUWELIJK ~ VAN DE
 GEIT 67
 jonge bag 12
 jonge bok 50, 66, 67
 jonge eend 113, 114
 JONGE, EI VAN EEN ~ KIP 105
 JONGE GANS 116
 jonge gans 116, 117
 JONGE GEIT 66
 jonge geit 66, 67, 71
 jonge hen 82
 jonge hoen 81, 82
 jonge kiekens 102
 JONGE KIP 82
 jonge kurre 12
 jonge pul 82
 JONGE, ROEP- EN LOKWOORD
 VOOR DE ~ EEND 114
 JONGE, ROEP- EN LOKWOORD
 VOOR DE ~ GANS 117
 JONGE, ROEPWOORD VOOR DE ~
 GEIT 71
 JONGE, TWEESLACHTIGE ~ KIP
 82
 jonge zoog 9
 jongen 29, 56
 jongen, gespeende ~ 57
 JONGEN TER WERELD BRENGEN
 70
 jongen, zeug met ~ 9
 jozef 60
 juk 39
 juksen 23
 juksen, zich ~ 23
 jupen 73
 juuk, juuk 102
 juuk, juuk, juuk 102, 103
 juup 77
 juup 102
 juup, juup 102, 103
 juup, juup, juup 102
 juupjeren 73
 juupjes 73
 juut, juut 102
 juutje, juutje 102

K

kaal hen 75
 kaal vot 75
 kaandel 39
 kaar 39
 kachlientje 77
 kaffen (ww.) 32
 kafmand 39
 kag kuikje 81
 kak 81

- KAKELLEN 86
 kakelen 87
 kakelnestje 74
 kaken 23, 51, 86, 87
 kakkedeiken 87
 kakkelaken 87
 kakkenest 74
 kalbas 60
 kalbasje 60
 kale haan 75
 kale kont 75
 kalfje van een schaap 49
 kalkoel 118
 kalkoels 118
 KALKOEN 118
 kalkoel 118, 119
 kalkoel, kalkoelen 120
 KALKOEN, MANNELIJKE ~ 119
 KALKOEN, ROEP- EN LOKWOORD
 VOOR DE ~ 120
 KALKOEN, VROUWELIJKE ~ 119
 kalkoelen 120
 kalkoelhaan 119
 kalkoelhen 119
 kalkoense haan 119
 kalkoense hen 119
 KALKPOTEN 96
 kalkpoten 97
 kalkschijt 97
 kals, kals, kals 120
 KAM 83
 kam 83
 kamper 75
 kamphaan 75
 kanis 39
 kankerpoot 56
 kannef 39
 kapotliggen 21
 kapotpikken 95
 kapotte tet 31
 kappen 98
 kapuin 77, 82, 119
 kapuinen 99
 kapuineren 99
 karprug 18
 kas 47, 49
 kas, gesneden ~ 47
 kasje 49
 katkedaat (zelfst. nmw.) 87
 kedaten 87
 keef 39
 kees 40
 keesje 40
 keken 22, 23, 88, 113
 kekkelen 87
 kekken 87
 kelen 23
 kemel 49
 kempphaan 75
 kempse schaap 43, 43
- kennef 39
 kennep 39
 ketteren 87
 keu 40
 keuen 29
 keuje 2, 12
 keuren 99, 105
 keutel 25, 52
 keutelen 25, 52
 keutels 52
 keuteltjes 52
 keuterboertje 71
 keutje 40
 kicheriki 76, 86
 kiek 77
 kiek, kiek, kiek 102
 kieken 73, 77, 80, 81, 82
 kieken 117
 kiekenpest 96
 kiekens 73
 kiekens, hen met ~ 78
 kiekje 80, 81
 kiekjes 73
 kiele, kiele, kiele 41
 kiemei 81
 kiep 39
 kier 12, 40
 kier, kier 41
 kier, kier, kier 40, 41
 kiere, kiere, kiere 41
 kiertje 12
 kiertjes halen 32
 kijken of het niet klotst 105
 kijken of het niet rot is 105
 kin 35
 kip 77, 102, 103
 KIP, ACHTERWERK VAN DE ~ 83
 KIP, BAARMOEDER VAN DE ~ 83
 KIP, BROEDENDE ~ OP EIENEN
 94
 kip, broedse ~ 94
 KIP, BROEDSE ~ DIE MEN NIET
 WIL LATEN BROEDEN 94
 KIP, EI VAN EEN JONGE ~ 105
 KIP, JONGE ~ 82
 kip, kip 102, 103
 kip, kip, kip 102, 103, 104
 kip, kloekse ~ 95
 KIP, ROEP- EN LOKWOORD VOOR
 DE ~ 101
 KIP, TWEESLACHTIGE JONGE ~
 82
 KIP VAN BROEDSHEID GENEZEN
 99
 KIP, VROUWELIJKE ~ 77
 kipje 80, 81, 82, 103
 kipje, kipje 103
 KIPJE, NOG IN HET EI ZITTEND ~
 81
 KIPJE, OPGROEIEND JONG ~ 81
- KIPJE, PAS UIT HET EI GEKOMEN ~
 81
 kipjes 73
 KIPPEN 72
 kippen 73, 95
 KIPPEN (KINDERWOORD) 73
 KIPPEN, TROEP ~ 73
 KIPPEN (WERKWOORD) 95
 KIPPENBOER 101
 KIPPENVEER 83
 KIPPENVERLAMMING, MAREKSE ~
 97
 kippetje 77, 82
 kipsel 95
 kirrels, kirrels 117
 kjoets 102
 kjoets, kjoets 117
 klad 60
 klam 36
 klaren 41
 klauw 14
 klauwen 83
 klauwkreupel 56
 klauwzeer 32
 KLAUWZEER, MOND- EN ~ 32
 klauwzeer, mond- en ~ 32
 KLAUWZEER, MOND- EN ~ 56
 klein eendetje 114
 klein gansje 116
 KLEIN, GEIT VAN EEN ~ RAS
 65
 klein geitje 66
 klein haantje 74
 klein kudje 12
 klein varken 12
 klein varkentje 12
 kleine bag 12
 kleine eend 114
 kleine gans 116
 kleine geit 71
 KLEINE, SCHAAP VAN EEN RAS ~
 SCHAPEN MET EEN WITTE
 VACHT 43
 kleinen (mv.) 12
 kleinkrijgen 98
 kleintje 12
 klem 56
 klemmetje 36
 kleume (zelfst. nmw.) 77
 kleurblok 55
 klierei 93
 KLINK 16
 klink 16
 klisjes 53
 klocht 2, 2, 43, 74, 115
 kloe, kloe, kloe 103, 104
 kloek 77, 94, 95, 103
 kloek, kloek 102, 103, 120
 kloek, kloek, kloek 103, 120
 kloek, zittende ~ 94

kloekachtig 94
 kloeken 87, 92
 KLOEKEN 87
 kloeken, brok die kloekt 95
 kloeken, hen die immer loopt te ~ 95
 kloeken, van het ~ afhelpen 99
 kloekend 94
 kloekende hen 95
 kloekende hoen 95
 kloeker 78, 94
 kloeket 118
 kloeketig 94
 kloekheks 95
 kloekhen 78, 94, 95
 kloekje 78
 kloekje, kloekje 103
 kloekkip 94
 kloeks 94
 kloekse hoen 95
 kloekse kip 95
 klok 78, 94, 95, 103
 klok, klok 103
 klok, klok, klok 103
 klokhen 78, 94
 KLOKHEN, ROEPWOORD OM DE ~ TE LOKKEN 103
 klokjes 73
 klokken 19, 87
 kloten toppen 99
 kloterdeem 31
 kloterseï 93
 klots 95
 klotsei 110
 klotsen 87
 klotsen, kijken of het niet klotst 105
 klotshen 95
 klucht 2, 74
 klunteren 53
 knaaïen 22
 knagen 22
 knapzak 60
 knietand 39
 knijp 38
 knijpen, tanden ~ 38
 knippen 57, 98
 knippen, tanden ~ 38
 KNIPPEN, TANDJES ~ 38
 knippen, tandjes ~ 38
 knochelen 22
 knoest 35
 knoetsen 35
 knoop 16
 knoopje 16
 knop 16
 knor 1, 40
 knor, knor 41
 knorken 21
 knorre 40
 KNORREN 21
 knorren 21
 knorretje, knorretje, knorrepiet-je 41
 knoteren 22
 knotsen 69
 knuchelen 22
 knuggen 22
 knurren 21
 knuts 35
 knutser 35
 kochen 22
 koeieren 90
 koek, koek 120
 koekelen, zich ~ 90
 koekeloerer 76
 koekeloeris 76
 koekkedeïken 87
 koekkelaken 87
 koele, koele 114, 120
 koele, koele, koe 120
 koele, koele, koel 120
 koele, koele, koele 120
 koelen, (de) prut ~ 100
 koelen, kont ~ 100
 koeletje, koeletje 117
 koelprutten 100
 koeltje, koeltje 120
 koen, koene 120
 koeschotel 36
 koeste, koeste 41
 koesteren 90
 koezelen 41
 kok 77
 kok, kok 103
 koks 77
 kolder 56
 kom hier dèè 62
 kom jo 71, 71
 kom, kom 41, 63
 kom, kom, kom 117
 kom maar 62, 63, 71
 kom mannetjes 62, 63
 kom met 71
 kom mijn klein lammetje 63
 kom mijn oude lam 62
 komme, komme 117
 komme, komme, kom 117
 koninkje 17
 konnef 39
 kont, bij haar ~ in het water houden 100
 kont in het water steken 100
 kont, kale ~ 75
 kont koelen 100
 kont, met de ~ in het water douwen 100
 kont, met de ~ in het water steken 100
 kont, met de vinger in de ~ voelen 100
 kooi 2, 43, 59
 KOOI VOOR MESTVARKENS 39
 koolvuur 31
 koolzuur 31
 koord, sterk ~ met twee stekjes 57
 kooshaantje 74
 kooshennetje 74
 KOP 14
 kop 14
 KOP, SCHAAP MET EEN ZWARTE ~ 44
 koppel 2, 3, 43, 74, 115
 kopvangstek 61
 kopziekte 56
 korf 39
 korhaan 77
 korrel 34
 kort afsnijden 98
 kortbekken 98
 korten 38, 98
 korthouwen 98
 kortkrijgen 98
 kortsnijden 98
 kortstaarten 98
 kortvlerken 97
 kortvleugelen 97
 KORTWIEKEN 97
 kortwieken 97
 kot 2
 kot maken 19
 kotelen 24, 90
 koten 90
 kots maken 19
 kotsen (ww.) 32
 koud maken 100
 kraaien 86
 KRAAIEN, GEZEGD VAN DE HAAN 86
 kraaiër 76
 kraaihaan 75
 kraaihaantje 75
 kraaihen 74
 kraaihennetje 74
 kraam 39
 krabbelen 89
 krabben 89
 krach, krach 41
 krak 18, 50
 kram 36
 kramp 96
 kramppoot 96
 krankte 31, 96
 krans 83
 krat 39
 kratsen 89
 krauwel 18
 krekelen 87

krent 60
 krenten 52
 krentenkeutelen 52
 kretsen 41
 kreuen 22
 kreukelhennetje 74
 kreunen 23
 kreupel 56
 kreupel (bijvgl. nmw.) 18
 kreupel (bijvgl. nmw.) 19
 kreupel (zelfst. nmw.) 17
 kriel 74
 krielenhaantje 74
 krielenhennetje 74
 krietetje 74
 krielhaantje 74, 80
 krielhen 74
 krielhennetje 74
 krielhoen 74, 81
 krielhoentje 74
 KRIELKIP 74
 krielkip 74
 krielkipje 74
 krietje 74
 kriem 8, 9, 9
 kriem, eerste ~ 9
 kriem, gesneden ~ 9
 kriem, met de ~ na de beer 27
 kriem, van de ~ afzetten 32
 kriezelhennetje 74
 krijgen, niet vol te ~ (werk-
 uitdr.) 45
 krijzen 23
 krijter 51
 krismannetjes 53
 krissetjes 53
 krissie 53
 kroch, kroch 41
 krochelen 22
 krochen 22
 krochten 22
 kroelen 90
 kroeshennetje 74
 krol 17
 krolstaart 17
 kromme 18
 kromme rug 18
 kromme varkensrug 18
 krompierestoker 35
 kroon 14
 krop 97
 KROP, ZIEKTEN VAN DE ~ 97
 kropkrankte 97
 krossen 22
 krot 17
 krots 18
 krotshennetje 74
 krozel 18
 krozelaar 17
 kruchelen 21
 kruchen 21
 kruchten 22
 kruggelen 21
 kruggen 21
 kruiphennetje 74
 kruizen 87
 krul 17
 KRUL IN DE STAART 17
 krulletje 17
 krulstaart 2, 12, 17
 kruts 18
 kuch, kuch 41
 kud 43, 115
 kud, kud 40
 kud, kud, kud 40, 41
 kud schapen 59
 kudde 2, 12, 43, 74
 KUDDE SCHAPEN 43
 KUDDE VOLWASSEN VARKENS
 2
 kudden 29
 kuddenzog 10
 KUDDESCHAAP 43
 kudje 12
 kudje, klein ~ 12
 kudje, kudje, kudje 40
 kudschaap 43
 kui 1, 41
 kui, kui 41, 102
 kui, kui, kui 102
 kuie 41
 kuik 79, 81, 102
 kuik, kuik 102
 kuik, kuik, kuik 102
 kuik, kuik, kuikje, kuik 102
 kuiketje 80
 kuiken 78
 kuiken 77, 79, 81, 102, 113,
 114, 117
 kuiken (mv.) 73
 kuiken, bebroed ~ 81
 kuiken in de dop 81
 kuiken in het ei 81
 KUIKEN, MANNELIJK ~ 80
 kuiken pas uit het ei 81
 KUIKEN, ROEP- EN LOKWOORD
 VOOR HET ~ 102
 kuiken van de gans 117
 KUIKEN, VROUWELIJK ~ 80
 kuikens 73, 73
 KUIKENS, HEN MET ~ 77
 kuikens, hen met ~ 78
 kuikentje 80, 81, 82
 kuikje 79, 81, 102, 117
 kuikje in het ei 81
 kuikje, kag ~ 81
 kuikje, kuikje 102
 kuikje, naaks ~ 81
 kuikjes 73
 kuil 35
 kuilen 90
 kuip 35
 kuip, onder de ~ zetten 100
 kuis 35
 kukel 76
 kukeleku 76, 103
 kukelekuuk 76, 86, 102
 kukelen 86, 87
 kukeluken 86
 kukereku 76
 KUNSTMOEDER 96
 kunstmoeder 96
 kur, kur, kur 40
 kurre 2, 12, 41
 kurre, jonge ~ 12
 kurre, kurre 41
 kurren 29
 kurren halen 32
 kurren houden 33
 kurrenbak 39
 kurrenbast 39
 kurrenboeter 38
 kurrenkorf 39
 kurrenmand 39
 kurrenzog 9, 10
 kurrenzoog 9, 10
 kurretje 12
 kurretjes 52
 kütche 1
 kütte 1, 2, 12
 kuttens (mv.) 12
 kuu, kuu, kuu 102
 kuus 1, 2, 12, 40, 41
 kuus, brave kuus 41
 kuus, ho, ho 41
 kuus, kuus 40, 41
 kuus, kuus, kuus 40, 41
 kuus, sok, sok, sok 40
 kuusa, kuusa, kuusa 41
 kuusde 41
 kuusje 1, 2, 12, 40, 41, 102
 kuusje de, kuusje de 41
 kuusje, kuus 40
 kuusje, kuus, kuus 40
 kuusje, kuusje 40, 41
 kuusje, kuusje, kuusje 41
 kuusjeren (mv.) 12
 kuusjeren, kuusjeren 40
 kuusvarken 1
 kuut 40
 kuut, kuut, kuutje 40
 kuutje 40
 kuutje, kuutje 40
 kwa, kwa, kwa 117
 kwa, kwa, kwak 117
 kwaad schaap 51
 KWAADAARDIG SCHAAP 51
 kwaak 117
 kwaak, kwaak 114, 117
 kwaak, kwaak, kwaak 114

kwabbelziekte 56
 kwade hond 62
 kwaggel 81
 kwagkuiken 81
 kwak 81
 kwak 117
 kwak, kwa 117
 kwak, kwak 114, 117, 120
 kwak, kwak, kwak 114, 117
 kwakelen 113
 kwaken 23, 51, 113
 KWAKEN 113
 kwakkelen 113
 kwakken 113
 kwebbelen 88
 kwee 9, 45, 70, 82
 kweekboer 59
 kweekvarken 34
 kweekzeug 9
 kweekzog 9
 kweekzoog 9
 kweeling 43
 kween 9, 45, 70, 77, 82
 kweent 9, 70, 82
 kwek, kwek 117
 kweken 22, 23, 33, 113
 kweken, baggen ~ 33
 kwelling 96
 kwetser 35
 kwetteren 87
 kwieken 23
 kwiekeren 23
 kwijt, staart ~ 75
 kwijtbroeden 100

L

laatste, aan de ~ mem liggen
 (werkw. uitdr.) 18
 laatste, aan de ~ tet liggen
 (werkw. uitdr.) 18
 lagen 85, 91
 LAM 47
 lam 47, 50, 62, 66, 67
 lam (bijvgl. nmw.) 97
 lam dèè 62, 63
 lam, eenjarig ~ 50
 lam, éénmaal geschoren ~ 50
 lam gaan (ww.) 56
 lam, gespeend ~ 57
 lam, jarig ~ 50
 lam, lam 62, 71
 lam, lam, lam 62
 LAM, MANNELIJK ~ 49
 LAM, MOEDERLOOS ~ 50
 LAM, ROEP- EN LOKWOORDEN
 VOOR HET ~ 62
 lam, vroeg ~ 50
 LAM, VROUWELIJK ~ 49
 lam zonder oude 50

lamenteren 69
 lamme 43, 49
 lammen 55, 62, 70
 lammen, lammen, lammen 63
 lammer, gespeende ~ 57
 lammer, twee ~ 43
 lammerbok 49
 LAMMEREN 55
 lammeren 55, 70
 lammeren, vrouwelijk schaap
 dat nog niet gelamd heeft
 45
 lammerschaap 45
 lammetje 48, 50, 62, 63, 66,
 67, 71
 lammetje dèè 63
 lammetje, geschoren ~ 50
 lammetje, jong ~ 50
 lammetje, lammetje 63, 71, 71
 lammetjes 43
 lammetjes, gespeende ~ 57
 lammetjes, twee ~ 43
 lamte 97
 landvarken 3
 landvarken, belgisch ~ 3
 landvarken, duits ~ 3
 landvarken, hollands ~ 3
 landvarken, nederlands ~ 3
 LANG VARKEN 19
 lang varken 19
 lange 19
 langmuil 56
 langpotig (bijvgl. nmw.) 19
 laten beren 27
 LATEN, BROEDSE KIP DIE MEN
 NIET WIL ~ BROEDEN 94
 laten, de bok erbij ~ 55
 laten dekken 27, 55
 laten rijden 27
 laten rijden gaan 27
 laten winnen 27
 laten zuiken 33
 laten, zuiken ~ met de fles 33
 lebbenaar 33
 lebben 19, 20, 32
 leeg 45
 leeg (bijvgl. nmw.) 55
 leeg schaap 45, 55
 leegloper 95
 leekwieën 97
 leen 117
 leeweriken 97
 leewieken 97
 leg, aan de ~ 90
 LEG, AAN DE ~ ZIJN 90
 leg, aan de ~ zijn 90
 leg, goed bij ~ zijn 90
 leg, in de ~ zijn 90
 leg, in volle ~ 90
 leg, in volle ~ zijn 90

leg, van de ~ 90
 leg, van de ~ af 90
 leg, van de ~ af zijn 90
 leg, van de ~ afgaan 90
 leg, van de ~ afkomen 90, 90
 LEG, VAN DE ~ AFRAKEN 90
 leg, van de ~ afraken 90
 leg, van de ~ gaan 90
 leg, van de ~ raken 90
 leg, van de ~ zijn 90
 leg, volle ~ 90
 legbak 83
 legbalk 83
 legbed 83
 legdarm 83
 lege tepel 31
 lege zoog 10
 leggen 90
 leggen, aan het ~ 90
 LEGGEN, EEN DAG OVERSLAAN
 BIJ HET ~ 85
 leggen, gereed om te ~ 90
 leggen, goed ~ 90
 leggen, niet ~ 85, 91
 leggen, niet ~ hebben 85
 leggen, niet meer ~ 91
 leggen, om de andere dag ~ 85
 leggen, over de andere dag ~
 85
 leggen, overandere dag ~ 85
 leggen, overslaan met ~ 85
 leggen, slecht ~ 91
 leggen, van het ~ af 90
 leggen, van het ~ afkomen
 90, 90
 leggen, verloren ~ 85
 leggen, vlot ~ 90
 legghen 77
 legkrans 83
 LEGNEST 104
 legpul 82
 legpulletje 82
 legstek 83
 legstok 83
 legstrang 83
 legvast (bijvgl. nmw.) 90
 legzak 83
 leiden 27, 54, 59
 leiden, na de beer ~ 27
 leiden, naar de weer ~ 55
 LEIDEN, SCHAPEN NAAR DE
 GRAASPLAATS ~ 59
 leider 61
 lekken 20
 lellen 67
 lelletjes 67
 LELLETTJES AAN DE HALS 67
 lem 43, 49, 62, 63
 lem, lem 62, 63, 71
 lem, lem, lem 62, 63, 71

lemmelen 19
 lemmen 43, 49, 55, 62, 63, 71
 lemmen, 1 1/2-jaar-- 50
 lemmen, lemmen 62, 63, 71
 lemmen, lemmen, lem 63
 lemmeren 51, 55
 lemmes 63
 lemmetje 49
 lep 33, 50
 LEPBIG 33
 lepel 35
 lepkeu 33
 lepkuusje 33
 leplam 50
 leplammetje 50
 leppen 19, 20
 lepper 33, 50
 lepperd 33
 leppertje 33
 leppoggen (mv.) 33
 lepsen 20, 23
 lepsen 33
 lepserd 33
 leucose 97
 leures 76
 lever, aan de ~ hebben 56
 leverbot 56
 leverbotkrankde 56
 leverbotziekte 56
 LEVERBOTZIEKTE, DISTOMATOSE 56
 leverkrankte 97
 leverswormen (mv.) 56
 leverziekte 56, 97
 LEVERZIEKTE, DIKKE ~ 97
 lewie, lewie, lewie 114
 licht, naar het ~ houden 105
 lichten 105
 liem 49, 62, 63, 71
 liem 71
 liem, liem 62, 63, 71
 liem, liem, liem 63, 71
 liem, liempje 63
 lieme 63
 lieme, lieme 63
 liemen 62
 liemen, liemen 62
 liemes 49, 62, 66, 67
 liemes 71
 liemesje 49
 liempje 49, 66, 67, 71
 LIES 107
 lies 107, 110
 liesei 106
 lieseier (mv.) 106
 lieseieren 110
 lieseitje 106
 liesje 107
 liest 107

liestei 106
 liesteier (mv.) 106
 liezendei 106
 liezenei 106, 110
 liezenei, schaal van een ~ 107
 liezeneier 110
 liezeneier (mv.) 106
 liezeneitje 106
 liezensei 106
 liezentenei 106
 liezenteneiers 110
 liezetenei 106
 liggen, aan de laatste mem ~ (werkw. uitdr.) 18
 liggen, aan de laatste tet ~ (werkw. uitdr.) 18
 liggen aan de zog 19
 lijf 16, 83
 lijsei 106
 lijst 107
 lijstei 106
 lijststeier (mv.) 106
 lijststerei 106
 lintworm 56
 loe, loe, loe 120
 loek, loek 71
 loerejas 77
 loerhaan 75, 77, 82
 loes 2
 LOKKEN, ROEPWOORD OM DE KLOKHEN TE ~ 103
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE EEND 113
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE GANS 117
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE HAAN 103
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE JONGE EEND 114
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE JONGE GANS 117
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE KALKOEN 120
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR DE KIP 101
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR EEN BIG 40
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR HET KUIKEN 102
 LOKWOORD, ROEP- EN ~ VOOR HET VARKEN 40
 LOKWOORDEN, ROEP- EN ~ VOOR HET LAM 62
 LOKWOORDEN, ROEP- EN ~ VOOR HET SCHAAP 62
 lombardische haan 75, 76
 loop 12
 loops 26
 loopvarken 12
 loos ei 107

lopels (mv.) 12
 lopen 113
 LOPEN, GEZEGD VAN EENDEN 113
 lopen, hen die immer loopt te kloeken 95
 looper 12
 loperd 12
 lopertje 12
 losse germ 45
 losse zeug 10
 losse zoog 10
 lot ei 92
 lots, met de ~ optrekken 32
 lotsen 19
 loven 85
 lubben 37
 luchten 105
 luizen 85
 lurken 20
 lurker 33
 luup 102
 luup, luup 102
 luup, luup, luup 102, 117, 120
 luupjes 73

M

MAANDEN, VARKEN VAN 3 TOT 5 ~ 13
 maasschaap 43
 maden op de tong 56
 madenmuil 56
 maken, bed ~ 19
 MAKEN, EEN ZEUGENNEST ~ 19
 maken, kot ~ 19
 maken, kots ~ 19
 maken, koud ~ 100
 maken, nest ~ 19
 MAKEN, SLOBBEREND GELUID ~ 23
 maken, vleugellam ~ 97
 maken, zich goed ~ 18
 mam 16
 mand 39
 MANNELIJK, GESNEDEN ~ SCHAAP 47
 MANNELIJK, GESNEDEN ~ VARKEN 5
 MANNELIJK, JONG ~ SCHAAP TOT ONGEVEER EEN HALF JAAR 50
 MANNELIJK JONG VAN DE GEIT 66
 MANNELIJK KUIKEN 80
 MANNELIJK LAM 49
 MANNELIJK SCHAAP 45
 MANNELIJK, VOLWASSEN, ~ VARKEN (ONGESNEDEN) 4

- MANNELIJKE EEND 111
 MANNELIJKE GANS 115
 MANNELIJKE GEIT 65
 MANNELIJKE KALKOEN 119
 MANNELIJKE PAUW 120
 mannetje 66, 113, 115
 mannetje van de eend 113
 mannetjegans 116
 mannetjeseend 113
 mannetjsgans 116
 mans 45
 mans schaap 55
 manse zoog 10
 MAREKSE KIPPENVERLAMMING 97
 marekse verlamming 97
 masten 33
 masten, zich goed ~ 18
 mastvarken 14, 18, 34
 maszoog 10
 matrice 83
 mee 52
 mee...k 52
 mee, mee 69
 mène, mène 62, 71
 mee mee doen 69
 mène, mène, mène 63, 71
 meel 34
 meer 114
 meer, niet ~ leggen 91
 MEER, VOLWASSEN SCHAAP IN HET ALGEMEEN VAN ~ DAN 1 JAAR 50
 MEER, ZEUG MET ~ DAN 12 TEPELS 19
 mek 67
 mek, mek 62, 63, 71
 mek, mek, mek 71
 mekelen 69
 meken 23, 51, 69
 mèkerd 65
 mekken 51
 MEKKEREN 69
 mekkeren 51, 69
 mekktje 62, 63, 71
 melk 30
 melk, bet ~ grootbrengen 33
 melk, met ~ aantrekken 33
 melkbag 33
 melkei 93
 MELKGIFT VAN DE ZEUG 29
 melkkurre 33
 MELKSCHAAP 43
 melkschaap 44, 45
 melkschaap, fries ~ 44
 melksikje 50
 melktype 44
 mem 15
 mem, aan de laatste ~ liggen (werkw. uitdr.) 18
 mem, droge ~ 31
 mem, van de ~ af zijn (ww. uitdr.) 57
 memmen 19
 memmen, schone rij ~ 19
 memmeren 69
 memmetje 16
 memvrij (bijvgl. nmw.) 20
 mennenbok 66
 merinos 44
 mes 38
 mesje 38
 mest 25, 52
 mesten 33
 MESTEN, VARKENS ~ 33
 MESTHAAN, SLACHTHAAN 75
 mestvarken 14, 18
 MESTVARKEN 34
 mestvarken 34
 MESTVARKENS, KOEI VOOR ~ 39
 met 62, 63, 65, 66, 67, 71
 met de fles optrekken 32
 MET DE HORENS STOTEN, GEZEGD VAN DE BOK 68
 met de kont in het water douwen 100
 met de kont in het water steken 100
 met de kriem na de beer 27
 met de lots optrekken 32
 met de vinger in de kont voelen 100
 met de vot in gen water zetten 100
 met de vot in het water duwen 100
 met dèè 71
 met helpen baggelen 32
 met melk aantrekken 33
 met, met 62, 63, 71
 met, met, met 62, 63, 71
 met, met, mettetje 71
 met schaap naar toe gaan 55
 met stro aan het dragen (zijn) 19
 met struu dragen 19
 met struu slepen 19
 METALEN SCHEPLEPEL 35
 METHODE, CASTREREN MET DE „GESLOTEN” ~ 57
 METHODE, CASTREREN MET DE „OPEN” ~ 57
 metje 66, 67, 71
 metje, metje 63, 71
 metje, metje, metje 71
 mette 62, 65, 66
 mette, mette 71
 mettelen 69
 metten 69
 mettetje 49, 50, 62, 63, 65, 66, 67, 71
 mettetje dèè 71
 mettetje, mettetje 62, 71
 meuken 69
 mieke, mieke 71
 mieken 23
 minnetje, minnetje 62, 63
 misbroed 95
 misbroedsel 92
 modellen 90
 MODDER, DOOR DE ~ ROLLEN 24
 modder, door de ~ wentelen 24
 modder, in de ~ wroeten 24
 modderbaden 24
 modderen 24, 90
 moeder 45
 MOEDERLOOS LAM 50
 moederloos schaap 50
 moederschaap 45
 moedertje 67
 moer 113, 116
 moer, goede ~ 19
 moeten 90
 mokken 85
 mollen, zich ~ 90
 MOND- EN KLAUWZEER 32
 mond- en klauwzeer 32
 MOND- EN KLAUWZEER 56
 mondzeer 56
 monstereen 105
 moosliggen 24
 moren 24
 motter 18
 mouwen 90
 muil 14
 muilruw 56
 MUILSCHURFT, ECTHYMA, ZERE BEKJES, ~ 56
 muilziekte 32
 muilziekte 56
 muilt 85
 muilt, in de ~ (woordgr.) 91
 muilt, in de ~ zijn 85
 muiten 85
 mullen, (zich) ~ 90
 muntel 36
 muntelen 36
 munteltang 37
 MUNTIG SCHAAP 45
 muntig schaap 45
 mut kom 63
 muts 16
 mutte 49
 N
 na(ar) de beer gaan 27
 na de beer brengen 27

na de beer doen 27
 na de beer leiden 27
 naaks kuikje 81
 naakse haan 75
 naar de bok gaan 55
 naar de graasplaats brengen 59
 NAAR DE RAM BRENGEN 54
 naar de weer gaan 55
 naar de weer leiden 55
 naar de wei brengen 59
 naar het ei voelen 100
 naar het licht houden 105
 naas 14
 naas, ring door de ~ doen 36
 naas, ring in de ~ doen 36
 naas, snuffel in de ~ 30
 naasring 36
 naasringen 36
 NAGEBOORTE 29
 nagels 83
 nakijken 105
 nat eten 34
 nat voeder 34
 NECROBACILLOSIS, ROTKREUPEL 56
 nederlands landvarken 3
 nekhaak 61
 NEMEN, EEN ZANDBAD ~ 89
 nest 2, 2, 74
 Nest en ei 104
 nest maken 19
 NESTEI 99
 nestei 99, 106
 nestel 99
 nestelen 19
 nettetje 71
 neus 14
 NEUSRING 36
 neusring 36
 niet behouden ooi 55
 NIET, BROEDSE KIP DIE MEN ~ WIL LATEN BROEDEN 94
 niet gelegd hebben 85
 niet, kijken of het ~ klotst 105
 niet, kijken of het ~ rot is 105
 niet leggen 85, 91
 niet meer leggen 91
 niet vol te krijgen (werkw. uitdr.) 45
 NIET, VROUWELIJK SCHAAP DAT NOG ~ GELAMD HEEFT 45
 NIET, ZELFSTANDIG DRINKEN, ~ BIJ DE ZEUG 20
 nijg 26
 noest 36
 NOG IN HET EI ZITTEND KIPJE 81

NOG, VROUWELIJK SCHAAP DAT ~ NIET GELAMD HEEFT 45
 nok 16
 nokkel 16
 nuchtere 57
 nutzak 75
 nuuk, nuuk 71
 nuukje 49, 71
 nuukje, nuukje 71
 O
 oele, oele 114
 oer 116
 om de andere dag leggen 85
 OMHEINDE GRAASPLAATS 59
 omleggen 33
 omweiden 59
 omzetten 33
 ONBEVRUCHT, BEBROED ~ EI 92
 onbevruucht ei 92
 ONBEVRUCHTE OOI 55
 onder de kuip zetten 100
 ongans 56
 ONGESNEDEN, VOLWASSEN, MANNELIJK VARKEN (~) 4
 ONGEVEER, JONG MANNELIJK SCHAAP TOT ~ EEN HALF JAAR 50
 ONGEVEER, JONG VROUWELIJK SCHAAP TOT ~ EEN HALF JAAR 50
 ONTLASTING, VLOEIBARE ~ 25
 ontschalen 111
 ontsteking 31
 ontsteking in de udder 31
 onvruchtbaar varken 9
 ONVRUCHTBAAR VROUWELIJK VARKEN 9
 ONVRUCHTBARE GEIT 70
 ooi 44, 45, 50, 55
 OOI, BEVRUCHTE ~ 55
 ooi, drachtige ~ 55
 ooi, guste ~ 55
 ooi, jong ~ 50
 ooi, niet behouden ~ 55
 OOI, ONBEVRUCHTE ~ 55
 ooiën 56
 ooier 108
 oilam 50
 oilammetje 50
 ooitje 44, 45, 50, 66, 67
 op de hei 59
 op de stots duwen 101
 op hoge poten 19
 opdrogen 91
 OPEN, CASTREREN MET DE „~” METHODE 57
 opfokken 33

operaapte 19
 opgetrokken rug 18
 opgetrokken varken 19
 OPGROEIEND JONG KIPJE 81
 ophouden 91
 oplappen 32
 oplebberen 32
 oplepelen 111
 OPLEPPEN 32
 opleppen 32
 oplepsen 32
 oppakken 101
 oprapen 101
 optrekken 32
 optrekken, bet de fles ~ 33
 optrekken, met de fles ~ 32
 optrekken, met de lots ~ 32
 optrekken, varkens ~ 33
 opzetten 34
 OREN, VARKEN MET HANGENDE ~ 3
 OREN, VARKEN MET STAANDE ~ 3
 osterlammetje 50
 ou 44, 50, 66
 oud ei 110
 oud schaap 61
 oude, lam zonder ~ 50
 outje 44, 50, 66
 ouwer 15, 108
 over de andere dag leggen 85
 overandere dag leggen 85
 overjarige 50
 overloper 50
 overslaan 85
 overslaan, een dag ~ 85
 OVERSLAAN, EEN DAG ~ BIJ HET LEGGEN 85
 overslaan met leggen 85
 overslagen 85
 overzetten 33
 OVERZETTEN, BIGGEN ~ 33
 ozelaar 17, 18
 P
 paardsoog 106
 paaslam 50
 PAASLAMMETJE 50
 paaslammetje 50
 paaslemmen 50
 paasschaapje 50
 palen 111
 partij 2
 pas, kuiken ~ uit het ei 81
 PAS UIT HET EI GEKOMEN KIPJE 81
 pastoor, dobbele ~ 15

patattenkuis 35
 patattenkwtser 35
 patattenstamper 34
 patattenstomper 34
 paternoster 15
 PAUW 120
 pauw 120
 PAUW, MANNELIJKE ~ 120
 PAUW, VROUWELIJKE ~ 120
 PAUWENSTAART 120
 pauwhaan 120
 pauwhen 120
 pauwhoen 120
 pauwstaart 120
 pauwtje 120
 peilen 105
 pel 107, 110
 pellen 111
 pellen, schaal deraf ~ 111
 pels 57
 penis 16
 pensharen (mv.) 14
 pest 96
 peulen 111
 pezerik 16
 pie, pie, pie 101
 piel 82, 114
 piel, piel 102
 piel, piel, piel 103
 piele 102, 111, 114, 117, 120
 piele, piele 102, 103, 114, 117, 120
 piele, piele, piele 103, 114, 117
 piele, wiel, wiele 117
 piele, wiele 114
 piele, wiele, piele, wiele 117
 piele, wiele, wiel 114
 piele, wiele, wiele 114, 120
 piele, wiele, wiele, wiele 114
 pietetje 81, 103, 114, 117
 pietetjes 73
 pielkel 111
 piep, piep 103
 PIEPEN 87
 piepen 87
 pieperd 81
 piepgans 117
 piepkuikje 81
 pier 2
 piertje 2
 piet 7, 82
 piet, piet 101, 103, 104
 piet, piet, piet 101, 103
 piete, piete 103
 pieten 73
 pietetje 103
 pietetje, pietetje 102, 103
 pietetje, pietetje, pietetje 103
 pietetjes 73
 pietje 103
 pietje, pietje, pietje 103
 pietjeren 73
 piétrain 3
 piétrainer 3
 piétrains (bijvgl. nmw.) 4
 piétrains varken 3
 pietsje, pietsje 103
 piezel 16
 pik, pik 102, 103, 120
 pik, pik, pik 102, 103
 pik, pik, pikje 103
 pik, pik, pikkers 103
 pik toe, pik toe 102
 pik toe, pik toe, pik toe 102
 pikje, pikje 103
 pikjes 73
 pikkel 103
 pikkelen 73
 pikkeltje, pik, pik 103
 pikkeltje, pikkeltje 103
 pikkeltjes 73
 pikken 73, 95
 pillen 52
 pin 16
 pintade 118
 pip 96
 pips 96
 pitsen, tanden ~ 39
 plaag 32
 plakken (mv.) 31
 plarken 90
 plat sjeepje 81
 plekken (mv.) 31
 plekkenvuur 31
 plekvuur 31
 plodderen 89
 ploeielen 89
 ploeiëren, (zich) ~ 89
 ploenjeren, (zich) ~ 89
 ploeteren 89
 plonzen 100
 plorken 24
 pluim 83
 pluimbeesten 73
 pluimpje 83
 pluizen 89
 plukken 85
 plurken 90
 poedelen 90
 poejiep 102
 poejiep, jiep 102
 poekel 18
 poel 81, 82, 102, 117
 poel, jiep, jiep, jiep 103
 poele 114
 poele, poele 114, 120
 poele, poele, poele 102, 114, 117
 poele, poele, poeletjes 103
 poelen 90
 poelepetaat 120
 poelgans 117
 poelie-ei 110
 poeliën 90
 poeljiep, jiep, jiep 102
 poeljoeken 90
 poeltje 81, 103
 poerr, poerr 62
 poetsen 70
 pog 1, 2, 12
 poggen 29
 poggenben 39
 pogje 1, 12
 pokken 56, 96
 POKKEN EN DIFTERIE 96
 polderschaap 43
 polen 111
 pollepel 35
 poorten 59
 POOT 14
 poot 14
 poot, slechte ~ 57
 poothaak 61
 pootvangstek 61
 pootziekte 32, 57, 96
 posthaan (?) 119
 potagevoer 34
 poten, ene op hoge ~ 19
 poten, hoge ~ 19
 poten, op hoge ~ 19
 poten, varken op hoge ~ 19
 potlepel 35
 pratsj, door der ~ rollen 24
 pratsj, wälzen in der ~ 24
 pratsj, zich wälzen in der ~ 24
 prij, get in zijn ~ hebben 31
 prij, verruizelde ~ 75
 proek 78, 94
 proeshennetje 74
 proesje 74
 prok 78, 94, 95
 prok, prok 104
 prokhen 78, 94
 pruim 16
 pruistig 26
 prut, (de) ~ koelen 100
 PSEUDOVOGELPEST 96
 pseudovogelpest 96
 puinen 99
 pul 80, 81, 82, 102, 113, 116
 pul, grote ~ 82
 pul, jonge ~ 82
 pul, pul 103
 puleitje 105
 pulkuiken 81
 pulle, pulle 114
 pullenei 105
 pulleneitje 105
 pulletje 81, 82, 114

pulletjes 73
PULLORUM 97
pullorum 97
pup 96
pups 96

R

raam 39
RAAMWERK, HOUTEN ~ 39
raken, van de leg ~ 90
ram 47, 49, 50
ram, geboete ~ 47
RAM, NAAR DE ~ BRENGEN 54
ramen 85
ramlam 50
rammelaar 47
rammetje 49
rams 54
randen 85
rapen 101
ras, engels ~ 3
RAS, GEIT VAN EEN KLEIN ~ 65
RAS, SCHAAP VAN EEN ~ GROTE SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT 43
RAS, SCHAAP VAN EEN ~ KLEINE SCHAPEN MET EEN WITTE VACHT 43
ras, texels ~ 44, 44
rasbeer 7
razelen 87, 88
razen 24
redig 53, 70
reiger 19
rekel 47
remmel 47
retig 53
rij, schone ~ memmen 19
rijden 28, 54
rijden, laten ~ 27
rijden, laten ~ gaan 27
rijzelen 85
rijzen 85
rik 115
ring 36
ring door de naas doen 36
ring in de naas doen 36
RINGEN 36
ringen 36
ringnagel 36
RINGTANG 36
ringtang 36
ringtromp 36
rits 53, 70
ritsetig 53, 70
ritsig 53, 70
rochelen 22
roe 16

ROEDE 16
roede 16
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE EEND 113
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE GANS 117
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE HAAN 103
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE EEND 114
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE JONGE GANS 117
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE KALKOEN 120
ROEP- EN LOKWOORD VOOR DE KIP 101
ROEP- EN LOKWOORD VOOR EEN BIG 40
ROEP- EN LOKWOORD VOOR HET KUIKEN 102
ROEP- EN LOKWOORD VOOR HET VARKEN 40
ROEP- EN LOKWOORDEN VOOR HET LAM 62
ROEP- EN LOKWOORDEN VOOR HET SCHAAP 62
roepen 22, 86, 87
ROEPWOORD OM DE KLOKHEN TE LOKKEN 103
ROEPWOORD VOOR DE GEIT 71
ROEPWOORD VOOR DE JONGE GEIT 71
roest 31
rok 57
rok wol 57
ROLLEN, DOOR DE MODDER ~ 24
rollen, door der pratsj ~ 24
rondbraken 24
ronddraaien 105
rood 108
rood vuur 31
roodvonk 31
roof 57
roof wol 57
rooshaantje 74
rooshennetje 74
roosteren 90
rot 56
rot (bijvgl. nmw.) 92
rot (bijvgl. nmw.) 93
rot ei 92, 93, 110
rot gebroed ei 92
rot, kijken of het niet ~ is 105
rotgans 57
rotgebroed ei 110
rothoef 57
rotkreupel 56
ROTKREUPEL, NECROBACILLOSIS, ~ 56

rotpoot 56
rotschoen 57
rotstraal 56
rotte eieren 110
rotzak 51
rouget 31
rover 50
rozelhennetje 74
rozenkrans 52
ruchelen 22
rug, doorgezakte ~ 19
rug, hoge ~ 18
rug, holle ~ 19
rug, kromme ~ 18
rug, opgetrokken ~ 18
rug, varken met doorgezakte ~ 19
RUG, VARKEN MET EEN DOORGEZAKTE ~ 19
RUG, VARKEN MET EEN TE HOGE ~ 18
rug, varken met hoge ~ 18
rug, zwakke ~ 19
rui 85
rui, in de ~ zijn 85
ruien 85, 91
RUITIJD 85
ruiven 85
ruizel 85
ruizel, aan de ~ (zijn) 85
ruizel, in de ~ zijn 85
ruizelen 84, 91
ruizen 85
ruiziën 85
rulsen 24
rusten 85

S

SAANENGEIT 65
saanengeit 65
schaal 109, 110
schaal afhaken 111
schaal afschellen, dervan ~ 111
schaal, (de) ~ afdoen 111
schaal, de ~ breken 96
schaal, (de) ~ deraf doen 111
schaal, de ~ dervan afhaken 111
schaal, (de) ~ dervan doen 111
schaal deraf halen 111
schaal deraf pellen 111
schaal dervan afdoen 111
schaal dervan afschellen 111
schaal dervan halen 111
SCHAAL, EI ZONDER ~ 105
schaal, ei zonder ~ 106
schaal eraf halen 111
SCHAAL VAN EEN EI 109

schaal van een liezenei 107
 schaal, zonder ~ (woordgr.)
 106
 schaalei 106
 schaalkuiken 81
 schaallozig ei 106
 schaals ei 106
 SCHAAP 42
 schaap 42, 45, 47, 49, 50,
 62, 63
 schaap, arm ~ 50
 schaap, drachtig ~ 55
 schaap, eenjarig ~ 50
 SCHAAP, EENMAAL GESCHOREN ~
 50
 schaap, éénmaal geschoren ~
 50
 SCHAAP, GESNEDEN MANNELIJK ~
 47
 SCHAAP, GESPEEND ~ 57
 schaap, gust ~ 45
 schaap, hatelijk ~ 51
 schaap, jong ~ 49, 57
 SCHAAP, JONG MANNELIJK ~ TOT
 ONGEVEER EEN HALF JAAR
 50
 SCHAAP, JONG VROUWELIJK ~
 TOT ONGEVEER EEN HALF
 JAAR 50
 schaap, kalfje van een ~ 49
 schaap, kempse ~ 43
 schaap, kwaad ~ 51
 SCHAAP, KWAADAARDIG ~ 51
 schaap, leeg ~ 45, 55
 SCHAAP, MANNELIJK ~ 45
 schaap, mans ~ 55
 SCHAAP MET EEN ZWARTE KOP
 44
 schaap met goede vacht 44
 schaap, met ~ naar toe gaan
 55
 schaap, moederloos ~ 50
 SCHAAP, MUNTIG ~ 45
 schaap, muntig ~ 45
 schaap, oud ~ 61
 SCHAAP, ROEP- EN LOKWOORDEN
 VOOR HET ~ 62
 schaap(s)scheer 58
 schaap(s)stal 59
 schaap, schaap 62
 schaap, slimste ~ 61
 schaap, texels ~ 43
 SCHAAP VAN EEN RAS GROTE
 SCHAPEN MET EEN WITTE
 VACHT 43
 SCHAAP VAN EEN RAS KLEINE
 SCHAPEN MET EEN WITTE
 VACHT 43
 schaap, vol ~ 55
 SCHAAP, VOLWASSEN ~ IN HET
 ALGEMEEN VAN MEER DAN 1
 JAAR 50
 SCHAAP, VROUWELIJK ~ DAT NOG
 NIET GELAMD HEEFT 45
 SCHAAP, VROUWELIJK ~ IN HET
 ALGEMEEN 44
 schaap, vuil ~ 45
 schaap, wit ~ 43
 schaap, zwarte ~ 50
 schaapbok 47
 schaapherder 59, 60
 SCHAAPHERDER (SPOTBENAMING)
 60
 schaaphond 62
 schaaphorens 51
 schaapje, jong ~ 49
 schaapje, schaapje 62
 schaapkeutels 53
 schaapmest 53
 schaapsband 59
 schaapsbloot 57
 schaapsboer 59
 schaapsboer 60
 schaapsbok 46
 schaapsbok, gesneden ~ 47
 schaapsbokje 67
 schaapscheerder 58
 schaapsdem 51
 schaapsgerm 45
 schaapsherder 60
 schaapshond 62
 schaapshut 59
 schaapskeutel 53
 schaapskeutelen 53
 schaapskeutels 53
 schaapskeuteltjes 53
 schaapsknikkers 53
 schaapskooi 59
 schaapskop 60
 schaapskrenten 53
 schaapslam 49
 schaapsmest 53
 SCHAAPSPOKKEN 56
 schaapspokken 56
 schaapspoorten 59
 schaapsruif 59
 SCHAAPSSCHAAR 58
 schaapsscheerder 58
 schaapsschup 61
 schaapsschupje 61
 SCHAAPSSTAL, GROTE DEUREN
 VAN DE ~ 59
 schaapstront 53
 schaapstaldeuren 59
 schaapsvacht 57
 schaapsvel 57
 schaapswei 59
 schaapswol 57
 schaar 57
 schaars 38
 schabben 23
 schacht 16
 schalen 111
 schapen, gespeende ~ 57
 SCHAPEN HOEDEN 59
 schapen, kud ~ 59
 SCHAPEN, KUDDE ~ 43
 SCHAPEN NAAR DE GRAASPLAATS
 LEIDEN 59
 SCHAPEN, SCHAAP VAN EEN RAS
 GROTE ~ MET EEN WITTE
 VACHT 43
 SCHAPEN, SCHAAP VAN EEN RAS
 KLEINE ~ MET EEN WITTE
 VACHT 43
 SCHAPEN, SCHEREN VAN DE ~
 57
 SCHAPENBOER 59
 schapenboer 59, 60
 schapenbok 46, 50
 schapenhut 59
 schapenkeutel 53
 schapenkeutelen 53
 schapenkeutels 53
 schapenkorreltjes 53
 schapenkrenten 53
 schapenlam 49
 schapenmest 53
 schapenplaats 59
 schapenscheer 58
 SCHAPENSCHERDER 58
 schapenscheerder 58
 schapenschup 61
 schapenuier 51
 schapenvacht 57
 schapenvel 57
 schapenweer 47
 scharen 85
 SCHARRELEN 88
 scharrelen 88
 scharren 88
 schateren 87
 scheef in de uier (bijvgl. nmw.)
 31
 scheef in uier, de ~ 31
 scheer 36, 37
 scheerder 58
 scheerkeutel 18
 scheerling 50
 scheermes 38, 57
 scheermesje 38
 scheerscheer 59
 scheiden 99
 schel, de ~ deraf doen 111
 schelden 87
 schellen 110
 schepel 35, 61
 scheper 59, 60, 62

scheper(s)scheer 59
 scheperhond 62
 schepershond 61
 schepersschup 60, 61
 schepersschupje 60
 schepersstaf 61
 schepersstek 61
 schepersstas 60
 schepersvork 61
 schephang 35
 scheplepel 35
 scheplepel, grote ~ 35
 SCHEPLEPEL, METALEN ~ 35
 scheppan 35
 schepper 35
 schepspeen 35
 scheren 57, 98
 SCHEREN VAN DE SCHAPEN 57
 schetteren 87, 88
 scheut 12
 scheuteling 13
 scheuterbig 13
 scheutje 13
 schier ei 92, 110
 schiere eieren 110
 schierei 107
 schijt 31
 schijt, aan de ~ (zijn) 32
 schijt, de ~ hebben 32
 schijt hebben 32
 schijt (het) ~ 97
 schijterij 31
 schik in zitten 18
 schikken, goed ~ varken 18
 schikken, zich goed ~ 18
 schil 110
 schillen 111
 schipje, schipje 102
 schirm, schirm 63
 schobben 23
 schobben, zich ~ 23
 schobberen 20
 schokkel 111
 schokkelen 113
 schone rij memmen 19
 school 74
 schoot 13
 schorf 57
 schorken 22
 schots ei 106
 schouwen 105
 SCHOUWEN, EEN EI ~ 105
 schrabben 89
 schranker 19
 schravelen 89
 SCHREEUWEN 22
 schreeuwen 22, 22, 51, 69,
 86, 113
 schreien 22, 23
 schriesen 23
 schrobben 23
 schroet 118, 119, 120
 schroet, schroet 120
 schroet, schroet, schroet 120
 schroetenhaan 119
 schroetenhen 119
 schroetenhoen 119
 schroethaan 119
 schroethen 119
 schroethoen 119
 schroets 118
 schroetsen 120
 schrompen 23
 schudden 90
 schudden, zich in gen stub ~
 90
 schuimen (ww.) 56
 schulp 110
 schulpen 111
 schup 35
 schupje 61
 schuren 23, 41
 schuren, hem ~ 23
 SCHUREN, ZICH ~ 23
 schuren, zich ~ 23
 schurft 31
 schurken, zich ~ 23
 schuthok 59
 sekken 99
 SEKSEN 99
 seksen 99
 sekster (zelfst. nmw. mv.) 99
 sekten 99
 selecteren 99
 seuche 32
 sieksjes 52
 siem 62
 siempje 63, 66, 71
 siep, siep 103
 siep, siep, siep 103
 siepje 103
 sierhennetje 74
 SIK 67
 sik 62, 63, 65, 67, 71
 sik, sik 62, 63, 71
 sik, sik, sik 71
 sikje 62, 63, 65, 66, 67, 71
 sikje, sikje 71
 sikkenbaardje 67
 siks 67
 sint-gillisziekte 31
 sint-rochusvuur 31
 sje, sje 41
 sjielpen 87
 sjielperen 87
 sjiiep 102, 103, 117, 120
 sjiiep, sjiiep 102, 103
 sjiiep, sjiiep, sjiiep 103
 sjiepen 73, 88
 sjieperen 88
 sjiepesjiep 103
 sjiepje 80, 81
 sjiepje, plat ~ 81
 sjiepjes 73
 sjiere, sjiere, sjiere 114
 sjierpen 87
 sjilpen 87
 sjiit 41
 sjoek 50, 62
 sjoek, sjoek 62, 102
 sjoekjes 73
 sjokken 87
 sjielpen 87
 sjiiep, sjiiep 102
 slabber 34
 slabberen 20
 slabberij 34
 slachthaan 75
 SLACHTHAAN, MESTHAAN, ~
 75
 slachtvarken 34
 slag 74
 slakkeren 20
 slappen 20
 slapte 56
 slobberen 32
 slecht leggen 91
 slechte, (een) ~ 51
 slechte, een ~ udder hebben
 31
 slechte poot 57
 slek 57
 slobberpootje hebben 57
 slepen, met struu ~ 19
 slimste schaap 61
 slobber 34
 slobberbak 35
 slobberen 20, 23
 SLOBBEREND GELUID MAKEN
 23
 slodderij 34
 sloeveren 23
 slofhaantje 75
 slofhennetje 74
 slokhaan 119
 slokken 19, 20, 23
 slotse 110
 slurpen 20, 23
 smalle 19
 smekken 23
 smetsen 19
 snateren 113
 snerpen 88
 snijden 37, 57, 98, 99
 SNIJDEN, EEN HAAN ~ 99
 snijden, tanden ~ 39
 snoeien 98
 snop 96
 snorken 22, 41
 snot 32, 93

- SNOT 96
 snot 96
 snoterei 93
 snotkop 96
 snots 96
 snotter 96
 snotvuil (bijvgl. nmw.) 110
 snotziekte 96
 snuffel 30
 snuffel in de naas 30
 snuffelkrankte 30
 SNUFFELZIEKTE 30
 snuffelziekte 30
 snuifkrankte 30
 SNUIT 14
 snuit 14
 snuitje 14
 snuistring 36
 snuits 14
 snuitsring 36
 snurken 22
 snurkkrankte 30
 soek 63
 soek, soek 102, 117
 soek, soek, soek 114
 soek, soek, tiet, tiet 102
 sok, sok 41
 sok, sook, sok 41
 sook, sook 41
 soorthaan 75
 soppen 100
 soppen, in water ~ 100
 sorteren 99
 speelbag 12
 speels (bijvgl. nmw.) 52
 speen 12, 16, 51, 57, 68
 speen, dode ~ 31
 speenbag 12, 41
 speenbagje 12
 speenbare bag 12
 speender 57
 speenlam 57
 speentje 12
 speenvarken 12
 speenvarkentje 12
 speetbag 12, 33
 speetbagje 12
 speetkurre 17
 spekvarken 3, 34
 spel, aan de ~ (zijn) 32
 spelen 52
 spellen 32
 spenen 20, 32
 SPENEN, BIGGEN ~ 32
 spenen (ww.) 57
 spierbag 12
 spitsmuil 14, 56
 spitsoor 3
 spoeling 34
 spoelsel 34
 spoorhaan 75
 sporen 82
 SPOREN VAN DE HAAN 82
 SPOTNAAM VOOR DE GEITENHOU-
 DER 71
 sprauw 56
 spriet 68
 sprik 96
 springbok 70
 springen 28, 54
 SPRINGEN, DARTEL ~ 52
 SPRINGLAP 55
 sprouw 96
 spruw 56
 staan, doen ~ 27
 staan, droog ~ 91
 staan (ww.) 26
 STAANDE, VARKEN MET ~ OREN
 3
 STAART 17, 51, 67
 staart 17, 51, 67
 STAART, ELKAAR IN DE ~ BIJTEN
 20
 staart, gekrolde ~ 17
 STAART, HAAN ZONDER ~ 75
 staart, haan zonder ~ 75
 STAART, HEN ZONDER ~ 75
 staart, hen zonder ~ 75
 staart, hoen zonder ~ 75
 staart, in de ~ bijten 20
 STAART, KRUL IN DE ~ 17
 staart kwijt 75
 staart, zonder ~ 75
 staartbijten 20
 staartbijter 20
 staartenbijten 20
 staartenbijter 20
 staartje 67
 staf 61
 stal 2, 59, 70, 74
 staldeuren 59
 stamboekbeer 7
 stampel 34
 stamper 34
 STAMPER, HOUTEN ~ 34
 stamper, houten ~ 34
 steek, ei met ~ 93
 steenbok 70
 steken 98
 steken, in het water ~ 100
 steken, kont in het water ~ 100
 steken, met de kont in het
 water ~ 100
 stekjes, sterk koord met twee ~
 57
 stekken 99
 stelt 19
 steltser 19
 stemper 34
 sterk koord met twee stekjes 57
 sterke eieren 110
 sterzoog 19
 stiep, stiep 102
 stil 41
 stil maar 41
 stinkbok 70
 stinkpoot 57
 stoeken 98
 stoepen 97
 stok 83
 stoker 35
 stompen 69, 98
 stomper 35
 stomphaan 75
 stompstaart 75
 stoofje 96
 stootkop 51
 stop 17, 75
 stopstaart 75, 77
 stoteling 50
 stoten 68
 STOTEN, MET DE HORENS ~,
 GEZEGD VAN DE BOK 68
 stoter 35
 STOTER 51
 stoter 51
 stots 51, 67
 stots, op de ~ duwen 101
 stouw 2, 74
 strekel 68
 stro dragen 19
 stro, met ~ aan het dragen
 (zijn) 19
 stront 25, 52
 stroop 2
 struikelaar 39
 struikelblok 39
 struu, met ~ dragen 19
 struu, met ~ slepen 19
 stub, zich in gen ~ schudden
 90
 stubben 90
 stuipen 32
 stuitsbijten 20
 sutsen 19
 T
 t.b.c. 96
 t, t, t, t 41
 ta, ta, ta, ta 117
 tanden afknijpen 38
 tanden breken 38
 tanden knijpen 38
 tanden knippen 38
 tanden pitsen 39
 tanden snijden 39
 tandjes afknippen 38
 tandjes afpitsen 39
 tandjes breken 38

TANDJES KNIPPEN 38
 tandjes knippen 38
 tang 37
 TASTEN 100
 tasten 100
 tateren 87, 113
 te, te, te 41
 TEELDRIFTIG 26
 teil 36
 telen 33
 tenen (mv.) 14
 TENENKLAUW 14
 tenenklauw 14
 TEPEL 51
 tepel 15, 51, 68
 tepel, dove ~ 31
 TEPEL, DROGE ~ 31
 tepel, lege ~ 31
 TEPEL, TET 15
 TEPEL VAN EEN GEIT 67
 TEPELS, ZEUG MET MEER DAN 12
 ~ 19
 testen 100
 tet 15, 51, 68
 tet, aan de laatste ~ liggen
 (werkw. uitdr.) 18
 tet, kapotte ~ 31
 TET, TEPEL, ~ 15
 tet, valse ~ 31
 tetbig 33
 tetje 15
 tetten 19
 tettenriem 15
 tettenrij 15
 tetvarken 33
 teutel 15
 texel 44
 texelaar 43, 44
 texels 44
 texels ras 44
 texels schaap 43
 th, th, th 41
 thiep, thiep 102
 tie, tie 41, 101, 102
 tie, tie, tie 41, 101
 tie, tie, tie, tie 102
 tie, tie, tie, tiet 101, 102
 tie, tie, tiet 102
 tieketiek 101
 tiele, tiele 103
 tiele, tiele, tiele 103
 tieletjes 73
 tiep 101
 tiep, tiep 101, 103
 tiep, tiep, tiep 101, 103
 tiepen 88
 tiepetje, tiepetje 103
 tierpen 88
 ties 102, 102
 ties, ties 120

ties, ties, ties 102
 tiesetje 103
 tiesetje, tiesetje 103
 tiesje 80, 81, 103
 tiesje, tiesje 103
 tiet 15, 77, 101, 102, 103
 tiet, tiet 41, 101, 102, 104,
 117, 120
 tiet, tiet, tiet 101, 102, 120
 tiet, tiet, tietetje 102
 tiet, tietetje 102
 tiet, tietetje, tiet 102
 tieten 73
 tietet 101
 tietetje 80, 81, 101, 102
 tietetje, tie, tie, tie 102
 tietetje, tiet, tiet 102
 tietetje, tiet, tiet, tiet 101
 tietetje, tietetje 101, 102
 tietetje, tietetje, tietetje 101,
 102
 tietje 15
 tietjes 73
 tijn 35
 tik, tik 101, 103
 tik, tik, tik 101, 103
 tik, tik, tik, tiek 101
 tik toe, pik toe 102
 tikje 80, 81
 tikjes 73
 tikken 73, 95
 tikkens 73
 tiks 62
 tiksje 62
 tip, blinde ~ 31
 tippen 95
 tit, tit, tie 102
 tj, tj 41
 tjak, tjak, tak 41
 tje, tje, tje 41
 tjek, tjek 41
 tjiek, tjiek, tjiek 101, 104
 tjieken 88
 tjiekes 41
 tjielpen 88
 tjiels, tjiels 102
 tjiiep 102, 103
 tjiiep, tjiiep 102, 103, 104,
 114
 tjiiep, tjiiep, tjiiep 102, 103,
 117, 120
 tjiiepelen 88
 tjiiepen 73, 88
 tjiiepetje 103
 tjiiepje 81
 tjiiepjes 73
 tjiiet, tjiiet 101
 tjiiet, tjiiet, tjiiet 101, 103
 tjiietetje, tjiietetje 101, 103
 tjiikjes 73

tjoe, loe, loe 120
 tjoek 41
 tjoek, tjoek 41
 tjoek, tjoek, tjoek 103
 tjok, tjok 101
 tjuk, tjuk, tjuk 41
 tjuuks 41
 tjuup 102
 tocht 3
 TOCHTIG 53, 70
 tochtig 26, 70
 toek, toek 103
 toeken 98
 toelaars 75, 77
 TOGGENBURGER 65
 toggenburger 65
 tok, tok 101, 103
 tok, tok, tok 87, 101, 103,
 114
 tokjes 73
 tokkelen 87
 tokken 69, 87
 toks 94
 ton voor varkenseten 35
 tong, brand op de ~ 56
 tong, maden op de ~ 56
 tongblaar 56
 toom 2, 74
 top 16
 toppen 97
 toppen, kloten ~ 99
 tosser 95
 tosserd 95
 treden 91
 trek 74, 115
 trekken 19, 33
 trekken, een bag zelf ~ 33
 trekken, varken ~ 33
 trekken, zonder zoog ~ 32
 trekzoog 10
 trobbel 74
 troep 2, 43, 74, 115, 118,
 120
 TROEP BIGGEN IN HET ALGEMEEN
 2
 TROEP GANZEN 115
 TROEP KIPPEN 73
 troep, troep 120
 troep, troep, troep 120
 troephaan 119
 troephen 120
 troepje 2
 troepschaap 43
 troethaan 119
 trog 36
 trollen 24
 trommel 2
 tromp 14, 36
 trompen 36
 trompring 36

tromptang 37
trop 74, 115
ts, ts 41
tse, tse 41
tsie 40
tsie, tsie, tsie 41
tsiep 103
tsiep, tsiep 102
tsiep, tsiep, tsiep 102
tsiep, tsjiep 102, 103
tsiep, tsjiep, tsiep 103
tsj, tsj 41
tsj, tsj, tsj 41
tsjak, tsak, tsak 41
tsjek 41
tsjie, tsjie 101
tsjieke 41
tsjielpen 87
tsjiep 77, 102, 103
tsjiep, tjsiep 102
tsjiep, tjsiep, tsjiep 102
tsjiep, tsjiep 103, 104
tsjiep, tsjiep, tsjiep 103
tsjiepen 73, 81, 82, 88
tsjiejjes 73
tsjierpen 88
tsjieuw, tjsieuw 102
tsjip, tsjip, tsjip 120
tsjoek, tsjoek, tsjoek 41
tsjuuk, tsjuuk 102
tuchten 33
tuit 2
tuitetje 2, 15
tuten 73
tutten 19
tutteren 20
tuu, kuus 40
tuu, tuu, tuu 41
tuut 77, 82, 101
tuut, tiepe 103
tuut, tuut 101, 114, 120
tuut, tuut, tuu 101
tuut, tuut, tuut 101, 103
tuutei 105
tuuteitje 105
tuutje 12, 101
tuutje, tuutje, tuutje 103
tuutjes 73
twee lammer 43
twee lammetjes 43
twee, sterk koord met ~ stekjes 57
TWEELING 43
tweeling 43
tweelinglam 43
tweelinglammer 43
tweelingslam 43
tweelingslammetje 43
tweelingsschaap 43
tweerling 43

tweerlinglam 43
TWEESLACHTIGE JONGE KIP 82
twiet 70

U

udder 15
udder, een slechte ~ hebben 31
udder, goed bezet ~ 19
udder, ontsteking in de ~ 31
UIER 15, 51, 68
uier, felle ~ 19
uitbroeden 92
uitgelegd (volt. deelw.) 91
uitgelegd zijn 91
uitgemergde zeug 18
uithalen 101
UITHALEN, EIEREN ~ 101
uithalen, hennen ~ 101
uitkippen 95
uitkomen 95
UITKOMEN, PAS UIT HET EI GEKOMEN KIPJE 81
uitlaten 55
uitlichten 105
uitpikken 95
uitrapen 99, 101
uitscheiden 91
uitschieter 18
uitschouwer 93
uitslag 31
UITSLAG VERTONEND 31
uitsoteling 50
uitstoter 50
uitvallen 96
UITWERPSELEN, VASTE ~ 25, 52
uitwinnen 101
uitzetten 99
uitzoeken 99, 105

V

vaardig 26
vacht 57
vacht, schaap met goede ~ 44
VACHT, SCHAAP VAN EEN RAS GROTE SCHAPEN MET EEN WITTE ~ 43
VACHT, SCHAAP VAN EEN RAS KLEINE SCHAPEN MET EEN WITTE ~ 43
vale, een ~ 51
vals ei 93
valse tet 31
van de kriem afzetten 32
van de leg 90
van de leg af 90
van de leg af zijn 90
van de leg afgaan 90
van de leg afkomen 90
VAN DE LEG AFRAKEN 90
van de leg afraken 90
van de leg gaan 90
van de leg raken 90
van de leg zijn 90
van de mem af zijn (ww. uitdr.) 57
van de zoog afdoen 32
van het kloeken afhelfen 99
van het leggen af 90
van het leggen afkomen 90
VAN VEREN WISSELEN 84
vangen, baggen ~ 32
VANGSTOK 61
vangstok 61
vangwerpstek 61
VARKEN 1, 2, 12, 40
varken, aankomend ~ 13
VARKEN (BIJZONDERE NAMEN) 2
varken, bont ~ 4
varken, drek van het ~ 25
varken, Duitsland ~ 3
varken, engels ~ 3
varken, geboet ~ 6
varken, gegeltst ~ 9
varken, gelp ~ 18
varken, gerekt ~ 19
varken, gesneden ~ 9
VARKEN, GESNEDEN MANNELIJK ~ 5
VARKEN, GESNEDEN VROUWELIJK ~ 8
VARKEN, GEVLEKT ~ 3
varken, gevlekt ~ 4
VARKEN, GOED GROEIEND ~ 18
varken, goed schikkend ~ 18
varken, groot yorkshire ~ 3
VARKEN, HOOG ~ 19
varken houden 33
VARKEN, JONG ~ 10
varken, klein ~ 12
VARKEN, LANG ~ 19
varken, lang ~ 19
varken met doorgezakte rug 19
VARKEN MET EEN DOORGEZAKTE RUG 19
VARKEN MET EEN TE HOGE RUG 18
VARKEN MET HANGENDE OREN 3
varken met hoge rug 18
VARKEN MET STAANDE OREN 3
varken, onvruchtbaar ~ 9
VARKEN, ONVRUCHTBAAR VROUWELIJK ~ 9

- varken op hoge poten 19
 varken, opgetrokken ~ 19
 varken, piétrains ~ 3
 VARKEN, ROEP- EN LOKWOORD
 VOOR HET ~ 40
 varken(s) houden 33
 varken trekken 33
 VARKEN VAN 3 TOT 5 MAANDEN
 13
 VARKEN VAN 4 TOT 8 WEKEN
 12
 VARKEN VAN 8 TOT 12 WEKEN
 12
 VARKEN, VLEIWOORD VOOR HET
 ~ 40
 VARKEN, VOLWASSEN, MANNELIJK
 ~ (ONGESNEDEN) 4
 VARKEN, VROUWELIJK ~ 7
 varken, york ~ 3
 varken, yorks ~ 3
 varken, zwak ~ 19
 VARKENS FOKKEN 33
 VARKENS HOUDEN 33
 VARKENS, KUDDE VOLWASSEN ~
 2
 VARKENS MESTEN 33
 varkens optrekken 33
 varkensbâche 39
 varkensbak 35
 varkensbis 17
 VARKENSBLAAS 17
 varkensblaas 17
 varkensboer 33
 varkensborstelen (mv.) 15
 varkensbrij 34
 varkensbril 36
 varkenseten, ton voor ~ 35
 VARKENSHAAR 14
 varkenshaar 14
 varkensharen (mv.) 14
 VARKENSHOUDER 33
 varkenshouder 33
 varkensketeltob 35
 varkenskeutel 25
 varkenskeutelen 25
 varkenskeutels 25
 VARKENSKNECHT 33
 varkenskop 14
 varkenskorf 39
 varkenskuip 35
 varkenskuis 35
 varkenskweker 33
 varkenslepel 35
 varkensmand 39
 varkensmarmiet 35
 varkensmeel 34
 varkensmelk 30
 varkensmemmetje 16
 varkensmest 25
 varkensnaas 14
 varkensnoest 36
 varkensnok 16
 varkenspan 35, 36
 VARKENSPEST 32
 varkenspest 32
 varkenspoot 14
 varkenspootje 14
 varkenspot 35
 varkenspotlepel 35
 varkensring 36
 varkensrug, holle ~ 19
 varkensrug, kromme ~ 18
 VARKENSSNIJDER 38
 varkenssnijder 38
 varkenssnuit 14
 varkenssnuits 14
 varkensspaan 35
 varkensstaart 17
 varkensstamper 34
 varkensstots 17
 varkensstront 25
 varkensstang 36
 varkenstet 15
 varkenstijn 35
 varkenstob 35
 VARKENSTON 35
 varkenston 35
 varkenstonnetje 35
 VARKENSTROG 36
 varkenstrog 36
 varkensvoer 34
 VARKENSVOER, VAST ~ 34
 VARKENSVOER, VLOEIBAAR ~
 34
 VARKENSWEI 40
 varkenszeik 25
 varkensziekte 31
 varkentje 1, 12, 40, 41
 varkentje, klein ~ 12
 varkieren (mv.) 12
 VAST VARKENSVOER 34
 vast voer 34
 VASTE UITWERPSELEN 25, 52
 vastzetten 100
 vastzetten, broedheks ~ 100
 vazel 10, 16
 vazel voer 34
 vazelvarken 10
 VAZELZEUG 10
 vazelzeug 10
 vazelzoog 10
 vechtersbaas 51
 VECHTHAAN 74
 vechthaan 74
 vechthaantje 75
 veer 83
 veertje 83
 vel 107
 velletje 107
 verbrand (volt. deelw.) 31
 verbroed (bijvgl. nmw.) 92,
 93
 verbroed ei 92, 93, 110
 verbroede eieren 110
 verdorven eieren 110
 verdrogen 91
 VEREN, VAN ~ WISSELEN 84
 verhare 85
 verkelen 29
 verlamming, marekse ~ 97
 verlegen ei 110
 verloren leggen 85
 verlossen 32
 vermeerderen 33
 verrot ei 92, 110
 verrotte eieren 110
 verruizelde prij 75
 verschrompelen (ww.) 31
 verspenen 32, 33
 verspilde deem 31
 verstoteling 50
 verstoten jong 50
 VERTONEND, UITSLAG ~ 31
 ververen 85
 verzetten 33
 verzijzen 85, 91
 verzijgen 85
 verzuimen 85
 vethaan 75
 vetkurre 34
 vetmaken 33
 vetmasten 33
 vetten 34
 vetvarken 14, 34
 vetvoeren 34
 vierdeel 105
 VIERDEEL EIEREN 105
 vierdeeldeels 105
 vierdelaar 105
 vierendeel 105
 vies ei 93
 vinger 36
 vinger, met de ~ in de kont
 voelen 100
 vingeren 36, 100
 vingerring 36
 visiteren 101
 vlaanderse 19
 VLEESSCHAAP 44
 vleesschaap 44
 vleestype 44
 VLEIWOORD TOT DE ZOGENDE
 ZEUG 41
 VLEIWOORD VOOR HET VARKEN
 40
 vlek 31
 vlekkenkrankheid 31
 vlekkenvuur 31
 vlekvuur 31
 VLEKZIEKTE 31

- vlekziekte 31
 vleugelen 97
 vlegellam maken 97
 vlies 107
 vliesei 106
 vliezenei 106
 VLOEIBAAR VARKENSVOER 34
 VLOEIBARE ONTLASTING 25
 vlooiën 90
 vlot leggen 90
 vlotte groeier 18
 voeder, nat ~ 34
 voederkuip 35
 voelen 100
 voelen, met de vinger in de kont ~ 100
 voelen, naar het ei ~ 100
 voer 34
 voer, vast ~ 34
 voer, vazel ~ 34
 voerbak 35
 voerknots 35
 voerlepel 35
 voernoest 36
 voerpan 36
 voerschepper 35
 voerschotel 35
 voerschotel 36
 voerstemper 34
 voerteil 36
 voertijn 35
 voerton 35
 vogel, het ~ 108
 vogelen 91
 vogelpest 96
 VOGELTUBERCULOSE 96
 vol ei 93
 vol, niet ~ te krijgen (werkw. uitdr.) 45
 vol schaap 55
 volle, in ~ leg 90
 volle, in ~ leg zijn 90
 volle leg 90
 volle zog 9
 VOLWASSEN, KUDDE ~ VARKENS 2
 VOLWASSEN, MANNELIJK VARKEN (ONGESNEDEN) 4
 VOLWASSEN SCHAAP IN HET ALGEMEEN VAN MEER DAN 1 JAAR 50
 vooi 70
 voorloper 18
 vorkje 61
 vot, kaal ~ 75
 vot, met de ~ in gen water zetten 100
 vot, met de ~ in het water duwen 100
 vreklap 51
 vreten 20
 vreter, goede ~ 51
 vroeg lam 50
 VROUWELIJK, GESNEDEN ~ VARKEN 8
 VROUWELIJK, JONG ~ SCHAAP TOT ONGEVEER EEN HALF JAAR 50
 VROUWELIJK JONG VAN DE GEIT 67
 VROUWELIJK KUIKEN 80
 VROUWELIJK LAM 49
 VROUWELIJK, ONVRUCHTBAAR ~ VARKEN 9
 VROUWELIJK SCHAAP DAT NOG NIET GELAMD HEEFT 45
 VROUWELIJK SCHAAP IN HET ALGEMEEN 44
 VROUWELIJK VARKEN 7
 VROUWELIJKE EEND 113
 VROUWELIJKE GANS 116
 VROUWELIJKE GEIT 66
 VROUWELIJKE KALKOEN 119
 VROUWELIJKE KIP 77
 VROUWELIJKE PAUW 120
 vuil ei 92, 110
 vuil gebroed (bijvgl. nmw.) 92
 vuil schaap 45
 vuile eieren 110
 vurig 31
 vuur 31
 vuur, rood ~ 31
 vuur, zwart ~ 31
 vuurkoorts 31
 W
 waaier 97
 waakje, waakje 117
 waggelen 113
 waggelgang (zelfst. nmw.) 113
 wälzen in der pratsj 24
 wälzen, zich ~ in der pratsj 24
 wassen 24
 water 97
 water, bij haar kont in het ~ houden 100
 water, in het ~ steken 100
 water, in ~ soppen 100
 water, kont in het ~ steken 100
 water, met de kont in het ~ douwen 100
 water, met de kont in het ~ steken 100
 water, met de vot in gen ~ zetten 100
 water, met de vot in het ~ duwen 100
 waterdempelen 100
 waterkont 97
 week ei 106
 weender 112, 115
 weenderd 112
 weenderd 115
 weenderik 112
 weer 47, 112, 114
 weer, geboete ~ 47
 weer, naar de ~ gaan 55
 weer, naar de ~ leiden 55
 WEERBORSTEL 15
 weerd 112
 weerlam 49
 weerlap 55
 weertje 49
 wees 50
 weesje 50
 weggen (zelfst. nmw. mv.) 114
 wei, naar de ~ brengen 59
 weide 59
 weier, goede ~ 51
 weischaap 51
 weischaap, goed ~ 51
 WEKEN, VARKEN VAN 4 TOT 8 ~ 12
 WEKEN, VARKEN VAN 8 TOT 12 ~ 12
 wend 115
 wendaard 112
 wendel 112, 115
 wendeler 112
 wender 112, 115
 wenderd 112, 115
 wenderik 111, 115
 wentelen 24, 90
 wentelen, door de modder ~ 24
 wentelen, in de zand ~ 90
 wentelen, zich ~ 24
 were, were 114
 werel 112
 WERELD, JONGEN TER ~ BRENGEN 70
 weren 90
 werpen 29
 WERPEN, BIGGEN ~ 28
 WERPEN, HELPEN BIJ HET BIGGEN ~ 32
 werpschup 61
 werrengans 115
 wiebel 112
 wiede, wiede, wiede 114
 wieken 23, 97
 wiel 113
 wiel, wiel 113, 117
 wields 112, 116
 wields 112
 wiele 112, 113, 114, 117

- wiele, wiele 113, 114, 117
wiele, wiele, wiel 114, 117
wiele, wiele, wiele 113, 114, 117
wielen 113
wioletje 113, 114
wioletje, wioletje 114
wiene, wiene, wiene 114
wiet 111
wiet, wiet 114
wiet, wiet, wiet 114
wiete, wiet 114
wiete, wiete, wiete 114
wieter 112
wietje 114
wijfje 45, 113, 116
wijfjesgans 116
WILLEN, BROEDSE KIP DIE MEN NIET WIL LATEN BROEDEN 94
willig 70
windblaas 106
windei 106
windeitje 106
windvlies 107
winnen 28
winnen, laten ~ 27
winterhaar 14
winterstal 59
WINTERVERBLIJF 59
WISSELEN, VAN VEREN ~ 84
wit 108
wit schaap 43
WIT VAN HET EI 108
witselen 88
WITTE, SCHAAP VAN EEN RAS GROTE SCHAPEN MET EEN ~ VACHT 43
WITTE, SCHAAP VAN EEN RAS KLEINE SCHAPEN MET EEN ~ VACHT 43
woe, woe, woe 114
woele 112
woele, woele 114, 117
woele, woele, woele 114
woender 112
woerd 112, 116
woerdel 112, 116
woerlijk 116
woi, woi, woi 62
wol 57
wol, geroof ~ 57
wol, rok ~ 57
wol, roof ~ 57
WOLSCHAAP 44
wolschaap 43, 44
wolscheer 59
woltype 44
wolvacht 57
- WOLVACHT, GEHEEL AFGESCHOREN ~ 57
wormen (mv.) 56
worp 3
worp, zog van de eerste ~ 9
worstvarken 19
wrat 56
wrede borstel 15
wrieten 24
wrijven 41
wroelen 24
wroet 14
wroetelbaas 30
wroetelen 23
wroetelkrankte 30
wroetelring 36
wroetelsring 36
WROETEN 23
wroeten 23, 24, 89
wroeten, in de modder ~ 24
wroeter 14
wroetring 36
wuulder 112
- Y**
york 3
york varken 3
yorks 3
yorks varken 3
yorkse 3
yorkshire 3, 43
yorkshire, groot ~ varken 3
- Z**
zaadbeer 7
zaadkriem 10
zaadzoog 10
zaalrug 19
zaalsrug 19
zabbelen 20
zadelrug 18
zampje 67
zand, in de ~ wentelen 90
ZANDBAD, EEN ~ NEMEN 89
zandrijver 61
zanghaan 77
zanghaantje 74
ZANGHAANTJE 75
zanghaantje 75
zeik 25
zelf, een bag ~ trekken 33
ZELFSTANDIG DRINKEN, NIET BIJ DE ZEUG 20
ZERE, ECTHYMA, ~ BEKJES, MUILSCHURFT 56
zetten, met de vot in gen water ~ 100
zetten, onder de kuip ~ 100
- zeug 8, 9
zeug, afgegeven ~ 18
zeug, afgelammelde ~ 18
zeug, afgelebberde ~ 18
zeug, afgelemmelde ~ 18
zeug, afgelepste ~ 18
zeug, afgelotste ~ 18
zeug, afgemolken ~ 18
ZEUG, AFGETROKKEN ~ 18
zeug, afgetrokken ~ 18
zeug, afgevallen ~ 18
zeug, afgezabberde ~ 18
zeug afgezogen ~ 18
zeug afgezoken ~ 18
zeug, afgezoogde ~ 18
zeug, afgezookte ~ 18
zeug, afgezopen ~ 18
zeug, afgezuigde ~ 18
zeug, afgezuikte ~ 18
ZEUG, DE ~ NAAR DE BEER BRENGEN 26
ZEUG, DRINKEN BIJ DE ~ 19
zeug, eerste ~ 9
zeug, gecasteerde ~ 9
zeug, gesneden ~ 9
zeug, losse ~ 10
ZEUG, MELKGIFT VAN DE ~ 29
ZEUG MET BIGGEN 9
ZEUG MET JONGEN 9
ZEUG MET MEER DAN 12 TEPELS 19
zeug, uitgemergde ~ 18
ZEUG, VLEIWOORD TOT DE ZOGENDE ~ 41
ZEUG, ZELFSTANDIG DRINKEN, NIET BIJ DE ~ 20
ZEUGENKOOI 39
ZEUGENNEST, EEN ~ MAKEN 19
zeugje, eerste ~ 9
zeugje, zeugje, zeugje 41
(zich) baden 90
zich batten 90
zich bijten 20
zich goed maken 18
zich goed masten 18
zich goed schikken 18
zich in gen stub schudden 90
zich jeuken 23
zich juksen 23
zich koekelen 90
zich mollen 90
(zich) mullen 90
(zich) ploeiëren 89
(zich) ploenieren 89
zich schobben 23
ZICH SCHUREN 23
zich schuren 23
zich schurken 23
zich wälzen in der pratsj 24

zich wentelen 24
 ziek hebben 31
 ZIEKTEN VAN DE KROP 97
 zielenei 107
 zingen 86, 87, 88
 zinghaan 75
 zinghaantje 75
 zinghennetje 74
 zit, de ~ in hebben (werk-
 uitdr.) 95
 ZITTEN, BROEDEN, OP EIENEN ~
 91
 ZITTEN, NOG IN HET EI ZITTEND
 KIPJE 81
 zitten, schik in ~ 18
 zittende kloek 94
 zitziek 94
 zoeg, zoeg, zoeg 41
 zoek 41
 zoeken 89
 zoeteling 33
 zoeteren 33
 zog 8, 9, 10, 29, 40
 zog, gesneden ~ 9
 zog, liggen aan de ~ 19
 zog van de eerste worp 9
 zog, volle ~ 9
 ZOGENDE, VLEIWOORD TOT DE ~
 ZEUG 41
 zoggen, zoggen, zoggen 41
 zok 29
 zoksel 30
 zomerstal 59
 ZOMERVERBLIJF 59
 zon, baden in de ~ 90
 zon, in de ~ braden 90
 zonder schaal (woordgr.)
 106
 zonder staart 75
 zonder zoog trekken 32
 zonnen 90
 zoog 8, 9, 10, 19
 zoog, bij de ~ blijven 32
 zoog, eerste ~ 9
 zoog, gebaggelde ~ 9
 zoog, geboete ~ 9
 zoog, gegeltste ~ 9
 zoog, gesneden ~ 9
 zoog, jonge ~ 9
 zoog, lege ~ 10
 zoog, losse ~ 10
 zoog, manse ~ 10
 zoog, van de ~ afdoen 32
 zoog, zonder ~ trekken 32
 zoom 8
 zoop 34
 zoren 22
 zou 1, 8, 9
 zoubuik 19
 zuig 30
 zuigen 19
 zuik 30
 zuikeling 50
 zuiken 19, 20
 zuiken, laten ~ 33
 zuiken laten met de fles 33
 zuiker 33
 zuipen 19, 20
 zuipton 35
 zuren 20
 zuurton 35
 ZWAAIER 56
 zwaaier 56
 zwak varken 19
 zwakke rug 19
 zwanenrik 113
 zwans 17
 zwart vuur 31
 zwarte schaap 50
 ZWARTE, SCHAAP MET EEN ~ KOP
 44
 zwartkop 44
 zwartkop, duitse ~ 44
 zwartkop, engelse ~ 44
 zwartkopschaap 44
 zwerm 74, 115
 zwijn 1, 2

Van het *Woordenboek van de Limburgse Dialecten* verschenen tot nu toe de volgende afleveringen:

Deel I. Agrarische terminologie

- WLD, Inl. en I.1 dr. A. Weijnen, dr. J. Goossens, drs. P. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Inleiding en Agrarische terminologie, afl. 1 (bemesten en ploegen)*, Assen, 1983 (77 en 166 p.). ISBN 90 232 1820 5.
- WLD, I.2 dr. A. Weijnen, dr. J. Goossens, drs. P. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 2 (eggen en slepen)*, Assen, 1984 (80 p.). ISBN 90 232 1819 1.
- WLD, I.3 drs. J. Kruijssen, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 3 (weidebouw)*, Assen/Maastricht, 1991 (136 p.). ISBN 90 232 2634 8.
- WLD, I.4 drs. J. Kruijssen, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 4 (verbouw van graangewassen)*, Assen/Maastricht, 1992 (202 p.). ISBN 90 232 2751 4.
- WLD, I.5 drs. J. Kruijssen, dr. J. Goossens, dr. H. Brok, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 5 (verbouw van knol- en andere gewassen)*, Assen, 1994 (210 p.). ISBN 90 232 2890 1.
- WLD, I.6 dr. J. Kruijssen, drs. J. Kokkermans, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 6 (boerderij, bedrijfsgebouwen)*, Assen, 1995 (176 p.). ISBN 90 232 3009 4.
- WLD, I.9 dr. J. Molemans, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 9 (het paard)*, Assen, 1994 (168 p.). ISBN 90 232 2920 7.
- WLD, I.10 dr. J. Molemans, lic. J. Verbeek, dr. J. Goossens, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 10 (paardetuig)*, Assen, 1996 (115 p.). ISBN 90 232 3145 7.
- WLD, I.12 dr. H. Cromptvoets, dr. J. Goossens, m.m.v. drs. J. van Schijndel, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Agrarische terminologie, afl. 12 (kleinvee, pluimvee)*, Assen, 1998 (150 p.). ISBN 90 232 3356 5.

Deel II. Niet-agrarische vakterminologieën

- WLD, II.1 dr. H. Cromptvoets, m.m.v. J. van Schijndel, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 1 (huisslachter en bakker)*, Assen/Maastricht, 1986 (214 p.). ISBN 90 232 2242 3.
- WLD, II.2 drs. H. van de Wijngaard, dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 2 (bierbrouwer en strooptoker)*, Assen/Maastricht, 1988 (70 p.). ISBN 90 232 2410 8.
- WLD, II.3 drs. H. van de Wijngaard, dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 3 (molenaar)*, Assen/Maastricht, 1991 (242 p.). ISBN 90 232 2669 0.
- WLD, II.4 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 4 (turfsteker en ertsontginner)*, Assen/Maastricht, 1987 (132 p.). ISBN 90 232 2306 3.
- WLD, II.5 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, m.m.v. drs. J. Busch, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 5 (mijnwerker)*, Assen/Maastricht, 1989 (293 p.). ISBN 90 232 2469 8.
- WLD, II.6 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 6 (imker, stro- of buntgrasvlechter)*, Assen/Maastricht, 1991 (128 p.). ISBN 90 232 2616 X.
- WLD, II.7 dr. H. Cromptvoets, drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 7 (kleermaker, naaister, handspinner, handwever, touwslager, mutsenmaakster)*, Assen, 1993 (208 p.). ISBN 90 232 2821 9.
- WLD, II.8 drs. H. van de Wijngaard, dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 8 (pottenbakker, steenbakker, pannenbakker, gres- buizenindustrie)*, Assen, 1994 (136 p.). ISBN 90 232 2872 3.
- WLD, II.9 drs. H. van de Wijngaard, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 9 (metselaar, timmerman, dakdekker, loodgieter, stucadoor, huisschilder)*, Assen, 1995 (324 p.). ISBN 90 232 3034 5.
- WLD, II.10 dr. H. Cromptvoets, *Woordenboek van de Limburgse Dialecten, Niet-agrarische vakterminologieën, afl. 10 (schoenmaker, zadelmaker/gareelmaker)*, Assen, 1994 (107 p.). ISBN 90 232 2953 3.